Sfinţii Părinţi - Învăţături despre Spovedanie şi Sfânta Împărtăşanie

Materiale despre Învăţături despre Spovedanie şi Sfânta Împărtăşanie:

https://independent.academia.edu/emystea/%C3%8Env%C4%83%C5%A3-Spovedanie-%C5%9Fi-%C3%8Emp%C4%83rt%C4%83%C5%9Fanie

https://archive.org/details/@steaemy?query=Spovedanie

***

S-a apropiat timpul de spovedanie şi după aceea clipa cea mai dulce a împărtăşirii cu Trupul şi Sângele lui Hristos! **Domnul să te binecuvânteze să le împlineşti pe amândouă cum se cuvine.**

Index

Sfântul Ignatie Briancianinov - Pregătirea pentru Taina Spovedaniei (I)

Iubiţi fraţi! Am intrat în limanul Postului Mare. Să ne facem acum vreme pentru a ne cerceta pe noi înşine cu luare-aminte şi în amănunţime: uşile pocăinţei se deschid pentru noi mai larg!

Locuitori ai sfintei mănăstiri! Ucenici îndeaproape ai lui Hristos! Fii iubiţi ai Bisericii, ce vă aflaţi neîncetat la sânii ei duhovniceşti! Ar fi trebuit ca noi să nu avem nevoie de o vreme aparte pentru a lua aminte la noi înşine, pentru a ne curăţi petele păcatelor prin mărturisire şi pocăinţă: ar fi trebuit ca toată viaţa noastră să fie alcătuită din neîncetată luare-aminte, din neîncetată pocăinţă – dacă viaţa noastră ar fi fost pe măsura numelui nostru. ***Acel chip al curăţiei la care noi trebuie să ajungem este desăvârşit. El este Domnul nostru Iisus Hristos.***

După Sfântul Care v-a chemat pe voi, spune Apostolul, şi voi fiţi sfinţi în toată petrecerea, căci scris este: ***Fiţi sfinţi, că Eu Sfânt sunt*** (I Petru 1, 15-16).

Nesfârşită fiind desăvârşirea pildei de curăţie pe care o avem înainte, alergarea pocăinţei şi curăţiei e şi ea nesfârşită. Chiar dacă cineva a străbătut-o cu toată osârdia şi silinţa de care poate da dovadă omul, nici acela nu va putea ajunge la curăţia desăvârşită. Chiar dacă ar trăi mii de ani în pocăinţă necurmată, nici atunci nu ar ajunge la curăţia desăvârşită.

Cei mai mari dintre sfinţii monahi au recunoscut în pragul morţii că pocăinţa lor era nu numai nedesăvârşită, dar nici măcar începută [*Patericul Egiptean. Preacuviosul Sisoe cel Mare.*].

Iar noi, după neputinţele noastre, care cresc şi se înmulţesc fără încetare, vom fi în ziua plecării noastre din viaţa pământească foarte departe şi de acea sfinţenie cu care ieşeau din trupurile lor cuvioşii noştri Părinţi, vasele alese ale lui Dumnezeu, locuitorii pustiei – acum locuitori ai cerului pentru osârdnica lor statornicie în pocăinţă din vremea călătoriei prin pustia vieţii pământeşti.

Aşa este! Cei care îşi petrec viaţa în luarea-minte necurmată, care iau mereu seama la sufletul lor, care bagă de seamă în el lucrarea cea de multe feluri a păcatului, care se lecuiesc mereu de această otravă prin pocăinţă, nu ajung la plinătatea vieţii duhovniceşti.

Ce să mai spunem atunci de cei care trăiesc în nepăsare, care se află în necurmată împrăştiere, care nicicând nu se gândesc – sau se gândesc foarte rar, parcă în treacăt – la lucrul la care este cea mai mare nevoie să se gândească: la mântuirea lor? Voi spune despre ei ceea ce s-a spus deja despre ei; voi rosti hotărârea rostită deja asupra lor.

O voi rosti cu inimă plină de amărăciune, dar fără a greşi – căci nu voi face altceva decât să repet cuvintele Apostolului, cuvintele lui Dumnezeu. ***Văduva ce petrece întru desfătare, de vie este moartă*** (I Tim. 5, 5-6). Să nu socoţi că spusele acestea privesc doar văduvele după trup! Ele ne privesc cu mult mai mult pe mine şi pe tine, care ne-am lepădat de lume pentru a sluji lui Hristos: monahul este adevărata văduvă, pentru care lumea se cuvine să fie moartă.

Ascultă sărmanele mele vorbe: monahul e văduvă de taină! Te-ai numit “mort pentru lume şi pentru veacul acesta deşert” spre a via lui Dumnezeu şi veşniciei fericite? Pătrunde în Scriptură, pătrunde în tine însuţi, pune starea sufletului tău faţă în faţă cu starea pe care i-o zugrăveşte Scriptura ca potrivită lui, şi spune: chiar eşti mort faţă de lume? Măcar ai început să mori faţă de ea? Ai simţit învierea ta de către Dumnezeu? Ai mutat gândurile şi dorinţele tale în veacul care va să fie?

Puţini, foarte puţini oameni pot răspunde „da” la aceste întrebări: mai degrabă fiecare din noi va recunoaşte ca îndreptăţită înfricoşătoarea osândă rostită de Apostol. Apăsătoare este ea pentru urechea şi inima trupească şi iubitoare de păcat; mai bine este însă s-o auzim aici, cât nu s-a terminat călătoria noastră pământească şi cât nu s-a încheiat alergarea pocăinţei şi îndreptării. ***Că întristarea care este după Dumnezeu pocăinţă spre mântuire fără părere de rău lucrează*** (II Cor. 7, 10). După ce va fi lucrat o vreme, ea ne va face să scăpăm de întristarea şi tânjala care sunt cu adevărat înfricoşătoare atât prin veşnicia lor, cât şi prin cumplitul chin,

nepovestit prin cuvânt, neînţeles pentru mintea şi simţirea noastră, pe care ele îl pricinuiesc.

Fiecare să pătrundă în sine însuşi; fiecare să cerce în sine cuvintele mele, pe care le voi rosti spre mântuirea sufletelor voastre şi al sufletului meu!

Ne este sortit Raiul, cerul, veşnica fericire – de vom trăi aici în cucernicie, plinind făgăduinţele date la botez, înnoite, împlinite prin legămintele neagonisirii şi fecioriei la tunderea în călugărie. Dar noi nu luăm aminte la fericirea gătită nouă, aşa cum cel ce doarme este nesimţitor faţă de plăcerile şi desfătările acestei vieţi, care îl înconjoară şi îl aşteaptă să se trezească; niciodată nu ne gândim la negrăitele bunătăţi care vor să fie: gândul nostru este pururea pe pământ, cu totul în plăcerile lumeşti, în grijile lumeşti. Nu suntem morţi, oare, cu sufletul, cu toate că ne dăm drept vii în ochii noştri şi într-ai celor care au cugetare trupească, ai celor ce privesc doar cu ochii trupeşti? [*Scara, Cuvântul 18: "Despre nesimţire sau omorârea sufletului".*]

Ne este sortit iadul, focul cel veşnic şi viermele neadormit, spre veşnica noastră roadere şi sfâşiere – de ne petrecem viaţa în păcate şi în desfătări păcătoase! Iar noi căutăm tocmai aceste desfătări şi după ele alergăm; la ele stau dorinţele şi gândurile noastre. Trăim de parcă n-ar fi iad, de parcă am fi nemuritori, veşnici pe pământ, ca şi cum am fi ajuns la o fericire fără sfârşit, în zadar tună cu ameninţări Cuvântul lui Dumnezeu, în zadar vesteşte despre înfricoşătoarele chinuri veşnice! Vedem moartea fraţilor noştri, luăm parte la îngroparea lor: aceasta nu ne mişcă deloc, de parcă moartea ar fi doar soarta altora, nicicum a noastră. Ca nişte morţi, nu avem nici aducerea-aminte, nici presimţirea morţii, nici presimţirea viitorului, întocmai: suntem morţi. ***Ai nume că trăieşti, însă eşti mort*** (Apoc. 3, 1), dă mărturie despre fiece om trupesc nemincinosul Cuvânt al lui Dumnezeu.

Pentru noi Fiul lui Dumnezeu S-a pogorât pe pământ, a călcat moartea noastră cu moartea Sa, S-a făcut pentru noi viaţă şi, totodată, cale către această viaţă. El cere de la noi ***să ne răstignim trupul cu patimile şi poftele*** (Galateni 5, 24) – o cere nu fiindcă ar avea nevoie El, ci fiindcă noi avem nevoie de aceasta: numai în trupul mort pentru păcat poate să se descopere arătarea vieţii harice [*Sfântul Isaac Sirul, Cuvântul 2.*]. Noi însă auzim numai răsunetul cuvintelor; sufletul nu pricepe şi nu primeşte miezul cuvintelor: ele ne sună ca într-o limbă străină şi necunoscută. Şi asta nu e de mirare: este urmarea nemijlocită a stării noastre sufleteşti.

Cel mort cu trupul nu-i în stare de simţăminte trupeşti: fie că este în slăvi, fie că i se dă nemăsurată bogăţie, fie că este despuiat, fie că este acoperit cu ocări, el e

nesimţitor faţă de toate. La fel şi cel mort cu sufletul nu poate înţelege cuvintele duhovniceşti, nu poate avea aducerea-aminte cuvenită de moarte şi de chinurile veşnice, cunoaşterea cuvenită a deşertăciunii acestei lumi şi acestui veac, cunoaştere ce totuşi este atât de limpede şi de pipăită: el este otrăvit, omorât de păcat, şi ca atare este înstrăinat de Dumnezeu şi de fericire, este pecetluit ca jertfă a iadului. Viaţa trupului vine din adăstarea în el a sufletului; viaţa sufletului vine din adăstarea în el a Sfântului Duh.

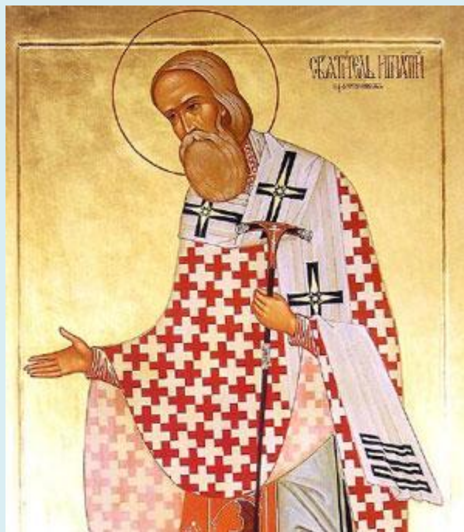
Dumnezeu, îndelungă răbdarea Lui cea nepovestită, iubirea Lui de oameni cea negrăită? Oare să chem, împreună cu Prorocul, la slavoslovirea lui Dumnezeu cetele îngereşti, toate seminţiile omeneşti – şi nu numai atât: toate fiarele şi dobitoacele, păsările cerului, jivinele şi târâtoarele, peştii ce umblă în largile întinderi ale apelor, şi dimpreună cu acestea toată făptura neînsufleţită? Şi nici atunci zidirea toată, unită într-o singură gură, într-un singur glas de laudă, nu va putea să cânte după vrednicie bunătăţii lui Dumnezeu celei închinate, mai presus de cuvânt, mai presus de pricepere.

Veniţi, fraţilor, să ne închinăm şi să cădem la picioarele ei: ea până acum îndelung rabdă fărădelegile noastre, până acum aşteaptă întoarcerea noastră, până acum îşi tinde către noi braţele, chemând pe cei ce rătăcesc în pustie şi în nepătrunsele hăţişuri ale păcatului, primind pe păcătoşii care se pocăiesc, făcându-i fii ai lui Dumnezeu şi fiice ale lui Dumnezeu. Acum, ***auzind glasul ei, glas care ne cheamă la pocăinţă, nu vă învârtoşaţi inimile voastre*** (Evr. 3, 15); ***cela ce are urechi de auzit, să audă*** (Matei 13, 9) – să nu rămâneţi surzi.

Deşteaptă-te, cela ce dormi somnul adânc al lenevirii şi al desăvârşitei nepăsări faţă de mântuire! ***Scoală-te din morţi*** (Efeseni 5, 14), tu, cel care eşti mort prin nesimţire şi împietrire, prin viaţa jertfită pe de-a-ntregul trupului, păcatului şi stricăciunii! Să văd în tine mişcare de viaţă, trezită prin cuvântul care vesteşte pocăinţa! Să aud glasul tău, glasul suspinelor, glasul plânsului tău, glasul pocăinţei tale, ca să mă încredinţez că mai este în tine semn, rămăşiţă de viaţă! Domnul, văzând că ai petrecut toate zilele vieţii tale în nerodire, îţi va dărui iarăşi zi ca să te mântuieşti fără osteneală, zi în care prin spovedania nefăţarnică înaintea părintelui tău duhovnic să poţi lepăda toată povara păcatelor tale!

(extrase din: Predică în lunea primei săptămâni a Postului Mare – Predici la Triod şi Penticostar – Sf. Ignatie Briancianinov)

Sfântul Ignatie Briancianinov - Pregătirea pentru Taina Spovedaniei (II)

Pocăinţa este atotputernică, fiind aşezământ al atotputernicului Dumnezeu. Nu e păcat care să ţină piept pocăinţei.

- *Ea este dar dat firii omeneşti căzute;*
- *ea este rămăşiţă a neprihănirii întru care a fost zidit Adam, fiind recunoaştere a acelei neprihăniri şi tânguire pentru pierderea ei;*
- *ea este înnoire a botezului;*
- *ea este legătură a pământului cu cerul, scară către cer.*

Prin ea e curăţit, e şters orice păcat. Chiar dacă eşti împovărat cu cele mai grele păcate, să nu şovăi nicicum a te apropia de pocăinţă. Nemăsuratul ocean înghite la fel de lesne şi apele unui râu mare, care au străbătut cu măreţie ţări întregi, şi undele firave ale unui pârâu abia băgat de seamă: şi în adâncul bunătăţii lui Dumnezeu pier păcatele grele la fel ca cele mai mici, cele mai neînsemnate alunecări.

Să te încredinţeze de aceasta cei cinci sute şi cincizeci de dinari iertaţi deopotrivă: ***Cel ce dă este nesfârşit de bogat, iar datornicii sunt în aceeaşi neputinţă de a plăti*** (Luca 7, 41-42). Şi un păcat mic rămâne neşters dacă cel care a păcătuit nu s-a îngrijit să facă pocăinţă pentru el, socotindu-l neînsemnat; şi un păcat mare este şters pe deplin, prin mijlocirea pocăinţei, de nemărginita bunătate şi atotputernicie dumnezeiască.

Adu-ţi aminte de Sfântul David, care a căzut în curvie şi în ucidere, în sufletul dreptului s-a strecurat pe nesimţite nebăgarea de seamă: din nebăgarea de seamă s-a născut nepaza simţurilor trupeşti, privirea scăpată de sub pază s-a întâlnit pe neaşteptate cu ceva smintitor: acest ceva smintitor a stârnit în sufletul sfinţit o poftă nelegiuită; poftei i-a urmat împlinirea nelegiuită; după săvârşirea preacurviei a urmat ruşinea slavei deşarte. Ruşinea cu care s-a ruşinat de păcat trufia omenească a născut o nouă poftă nelegiuită: dorinţa de a ascunde păcatul, dorinţa de a păstra masca dreptăţii în faţa oamenilor. De aceea, a fost săvârşită ucidere, îndelung a rămas David în împietrire, în nesimţire, ca şi cum nu ar fi fost vinovat de nici un păcat. A fost nevoie ca Dumnezeu însuşi să îl dea în vileag. La porunca Lui, prorocul Natan l-a dat în vileag pe cel care păcătuise – şi îndată ce David a zis: ***Păcătuit- am Domnului, a şi ieşit răspunsul de la Domnul: Domnul a iertat păcatul tău*** (II Împ. 12, 13).

Atotputernica pocăinţă a mântuit cetăţi şi împărăţii întregi, a schimbat hotărârile care fuseseră rostite deja de Dumnezeu. Astfel, cetatea cu mulţi locuitori a Ninivei, asupra căreia Prorocul lui Dumnezeu rostise osânda pieirii, a îndepărtat această osândă prin pocăinţă – şi Prorocul, nu departe de Ninive, aştepta în zadar nimicirea ei, împlinirea prorociei sale!

Tot astfel, necredinciosului împărat israilitean Ahav, închinător la idoli, prigonitor şi ucigaş al închinătorilor Dumnezeului Celui adevărat, îi fusese deja sortită pedeapsa, îi fusese deja vestită de către marele Ilie – însă, Ahav s-a umilit şi a vărsat lacrimi, rămânând totuşi în păgânătate. Acea umilinţă de scurtă vreme, acele puţine lacrimi nu au rămas, totuşi, nelucrătoare: ***S-a umilit Ahav de către faţa Mea? – i-a zis Dumnezeu Prorocului Ilie, drept aceea nu voi aduce răutate în zilele lui, ci în zilele feciorului lui*** (III Împ. 21, 29).

Toată Sfânta Scriptură, toată istoria Bisericii sunt pline de nenumărate pilde ce dovedesc marea putere a pocăinţei.

Un oarecare tâlhar, povesteşte Paladie în Lavsaicon, a fost prins la locul faptei şi dus în Arsinoe, cetate din Tebaida. După multe cazne, l-au osândit la tăierea capului. În vreme ce mergea, păzit de ostaşi, la locul unde săvârşise fărădelegea, aflat la şase stadii depărtare de cetate, era urmat de un monah necunoscut, care dorea să privească la moartea lui. Tâlharul, văzându-l pe monah că merge în urma lui, i-a zis: "Avvo! Oare nu ai chilie şi rucodelie?" Monahul a răspuns: "Am". La care tâlharul: "Şi atunci de ce nu stai în chilia ta să plângi pentru păcatele tale?" Monahul a răspuns din nou: "Frate! Sunt foarte leneş; sufletul meu nu are umilinţă: drept aceea, am venit să văd cum vei muri. Poate că

această privelişte va deştepta în mine umilinţa". Atunci i-a zis tâlharul: "Avvo! Şezi, pentru Dumnezeu, în chilia ta, binecuvântează şi laudă pe Mântuitorul Hristos: de când S-a înomenit şi a murit El pentru noi, păcătoşii, omul nu mai moare".

***

Iată şi o altă istorisire, tot atât de umilicioasă şi plină de învăţăminte. ***În apropierea unei oarecare cetăţi trăia un zăvorât care avea de la Dumnezeu darul străvederii. În acea cetate se afla o curvă ştiută de toată lumea. O dată, zăvorâtul a văzut o cale de lumină, întinsă de la mănăstirea de femei aflată în cetate până la cer, pe care mergea un suflet cu bucurie mare, călăuzit de îngeri, şi se apropia de porţile cereşti. El l-a trimis pe ucenicul său în mănăstirea de femei să afle cine răposase acolo, întorcându-se, ucenicul a adus ştirea că în mănăstire nu a răposat nimeni, ci murise fulgerător înaintea porţilor mănăstirii cunoscuta curvă, care venise acolo din cetate. Căzând în nedumerire, zăvorâtul a început să se roage lui Dumnezeu ca El să îi lămurească vedenia, „întocmai", a fost răspunsul primit de sfântul bătrân. "Ai văzut sufletul fostei curve urcând la cer. Ea a luat hotărârea nestrămutată de a se pocăi şi îndrepta, şi a mers la mănăstire cu hotărârea de a intra în ea. Faptul că a murit înaintea porţilor mănăstirii, neapucând să-şi împlinească hotărârea, a fost din rânduială dumnezeiască. Dumnezeu însă a primit hotărârea ei drept faptă".***

În aceste două istorisiri vedem împlinirea cu lucrul a făgăduinţelor Evangheliei. Şi câte asemenea întâmplări nu ne înfăţişează însăşi Evanghelia!

- *Vameşul, care era împovărat cu păcate, a venit în templul lui Dumnezeu, şi pentru smerenia şi pocăinţa sa a ieşit din templu îndreptăţit.*
- *Alt vameş, Zaheu, îndată ce a luat hotărârea de a se îndrepta a şi fost numit fiu al lui Avraam: asupra lui a ieşit hotărâre de la Dumnezeu: Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia (Luca 19, 9).*
- *Curva ce a căzut la picioarele Mântuitorului şi a schimbat dragostea de păcat pe dragostea de Dumnezeu, a auzit: Iartă-se păcatele ei cele multe, că mult a iubit (Luca 7, 47).*
- *Tâlharul răstignit de-a dreapta Dumnezeu-Omului a primit mântuirea în ultimele clipe ale înviforatei sale vieţi. Numai ce s-a smerit, numai ce s-a văzut pe sine vrednic de osândă, că ochii lui sufleteşti s-au deschis şi L-a recunoscut în cel răstignit pe Dumnezeu-Omul; cunoscându-L, L-a mărturisit; îndată ce L-a mărturisit, a şi primit făgăduinţa veşnicei fericiri.*

Iată o întâmplare care se potriveşte pe deplin cu evanghelica învăţătură! ***Cel ce crede în Mine, a grăit Domnul, de va şi muri, viu va fi*** (Ioan 11, 25). El a vestit despre sine făţiş şi limpede: ***N-am venit să chem pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi la pocăinţă*** (Matei 9, 13).

Să nu credeţi că deosebit de fericiţi au fost acei păcătoşi care au trăit în vremea petrecerii Mântuitorului pe pământ: fericiţi au fost cei ce s-au folosit de mărturisirea păcatelor şi de pocăinţă; dimpotrivă, cei ce au lepădat atotputernica doctorie a pocăinţei şi au rămas în păcate, au pierit în urma nepocăirii lor, în urma împietririi lor. Nimic şi nimeni nu ne împiedică să dobândim şi noi acum fericirea păcătoşilor care s-au pocăit înaintea Domnului nostru Iisus Hristos. El le-a spus despre Sine celor ce cred în El: ***Iată, Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârşitul veacului.*** (Matei 28, 20).

Când te vei înfăţişa părintelui tău duhovnic, el îţi va întări adevărul vestit de noi: "Iată, fiule", îţi va spune, "Hristos stă nevăzut, primind mărturisirea ta" [Molitfelnic, Rânduiala Spovedaniei.]. Stând înaintea lui Hristos însuşi, cere de la El şi primeşte de la El mare şi bogată milă: iertarea păcatelor.

Aşadar, pentru ce să întârziem? De ce să ne oprim, să cădem în îndoială şi nehotărâre, prin care se veseleşte şi se întăreşte asupra noastră diavolul? Vei spune: ***"Păcatele numeroase, grele, îndelungate mă aruncă în îndoială şi nehotărâre; în urma îndelungatei păcătuiri, puterile sufletului s-au istovit, simt că însăşi voia mea slobodă a slăbit".*** Aşa este! Păcatele tale sunt grele. Pentru toţi doctorii starea ta e de nevindecat, dar nu şi pentru doctorul Hristos, Cel atotputernic şi nesfârşit de milostiv. **Neîncrezătoarea ta sfială ar mai putea fi cât de cât dezvinovăţită dacă te-ai putea aştepta ca Doctorul să-şi întoarcă privirile de la tine, să te lepede cu dispreţ şi mânie. El, însă nu te va lepăda; dimpotrivă, te cheamă la Sine, te roagă să te apropii de El. El nu te va dojeni; nici un cuvânt aspru nu va ieşi din gura Lui: El te cheamă la Sine numai pentru a-ţi dărui iertare şi tămăduire.**

Veniţi să ne întrebăm, zice Domnul, şi de vor fi păcatele voastre ca mohorâciunea, ca zăpada le voi albi; iar de vor fi ca roşeala, ca lâna le voi albi (Is. l, 18). **Scopul venirii lui Hristos pe pământ stă în slobozirea sufletelor omeneşti de păcatul care le stăpânea şi refacerea în noi a chipului dumnezeiesc căzut.**

Iată Mielul lui Dumnezeu, dă mărturie despre Iisus înaintemergătorul Ioan, ***Care ridică păcatul lumii*** (Ioan 1, 29). Tămăduirea bolilor trupeşti a fost numai o

mărturie a vindecării sufletului de păcat. Când înaintea Domnului l-au adus pe slăbănog, El i-a grăit celui bolnav: ***Îndrăzneşte, fiule, iartă-se ţie păcatele tale*** (Matei 9, 2-7). Unii din cărturari, care erau de faţă, au cugetat că a fost rostită o hulă. Iisus, văzând gândurile lor, le-a zis: ***Pentru ce voi cugetaţi cele viclene în inimile voastre? Că ce este mai lesne, a zice: iartă-se ţie păcatele tale, sau a zice: scoală-te şi umblă? Dar ca să ştiţi că putere are Fiul Omului pe pământ a ierta păcatele, atunci a zis slăbănogului: scoală-te, ia-ţi patul tău şi te du la casa ta*** (Matei 9, 4-7). Dacă până acum ai fost slăbănogit de păcat până într-atât că ţi-ai pierdut chiar voia de a face binele; dacă eşti lepros, surd şi orb cu sufletul; dacă te-ai supus diavolului până într-atât că ai intrat sub stăpânirea lui cu desăvârşire şi, supus fiind silniciei vrăjmaşului, te asemeni cu îndrăciţii, nici atunci să nu te îndoieşti a te apropia de pocăinţă, şi vei auzi: Iartă-se ţie păcatele tale. **Ziditorul tău este şi Ziditorul inimii, şi al minţii tale, şi al voii tale.** ***Le-ai adus în neorânduială, le-ai stricat cu păcatul? Ziditorul poate să rezidească inimă curată din inimă pângărită şi întunecată şi poate înnoi mintea vătămată cu harul Său cel atotputernic. El poate întări în bine voia ta suferindă şi istovită sub silnicia păcatului şi poate astfel să înapoieze sufletului tău bucuria prin nădejdea mântuirii, ce se arată în biruinţele voii asupra păcatului.***

Să nu-i răsară cuiva gândul viclean: “Uşor se primeşte iertarea prin pocăinţă: aceasta ne îngăduie să nu fim aspri faţă de noi înşine, să cutezăm a ne deda plăcerilor păcătoase. Mai mult: ea priveşte cu îngăduinţă înnoirea căderilor grele”. Nu! Nu aşa este dăruită iertarea păcatelor în pocăinţă. ***Ea este dăruită cu condiţia ca cel căzut în păcate de moarte să le părăsească.*** Asta reiese limpede chiar din cuvintele Mântuitorului: după ce a iertat-o pe curva adusă înaintea Lui la judecată de către farisei, El i-a zis: ***Du-te, şi de acum să nu mai păcătuieşti*** (Ioan 8, 11).

Acelaşi lucru l-a poruncit Domnul şi celui vindecat de El în pridvorul Vitezdei, ameninţându-l totodată cu o mai mare pedeapsă pentru călcarea poruncii: ***De acum să nu mai greşeşti, ca să nu-ţi fie ţie ceva mai rău*** (Ioan 5, 14). Aşa înţelegeau şi împlineau cuvintele Dumnezeu-Omului Părinţii pustiei, şi aşa învăţau pe fraţi.

La întrebarea: “Ce înseamnă pocăinţa pentru păcat?”, Avva Pimen a dat răspunsul: “Pocăinţa pentru păcat stă în a se pocăi omul pentru păcatul său şi a nu îl mai săvârşi din nou. Cei ce au făcut astfel sunt numiţi neprihăniţi şi drepţi, fiindcă au lăsat păcatele şi s-au făcut drepţi” [Patericul Egiptean.].

Marele povăţuitor al monahilor, Sfântul Isaac Sirul, spune despre cei care îşi repetă căderile în păcat: “Cel care în nădejdea pocăinţei cade iar în greşeală, acela umblă înaintea lui Dumnezeu cu viclenie; unuia ca acesta i se trimite

moarte neaşteptată, şi nu primeşte vremea pe care se bizuia el spre săvârşirea virtuţilor" [Cuvântul 90.].

Aici se au în vedere păcatele de moarte, nu acele poticniri din neputinţă ce sunt încredinţate pocăinţei de zi cu zi şi de care nici sfinţii nu sunt pe de-a-ntregul străini. Iar dacă din deprinderea nefericită şi slăbiciune, parcă mânat cu sila de trup şi sânge, nu te poţi înfrâna de la săvârşirea unor păcate de moarte – cele care poartă cu precădere numele de căderi – nici atunci să nu te laşi cuprins de deznădejde, la care îl trage cu atâta încrâncenare pe om necontenitul şir de căderi.

În această privinţă avem preaînţeleptul sfat al lui Sisoe cel Mare. Acestuia i-a spus odată un frate cu inima amărâtă: "Părinte! Ce să fac? Am căzut!" Bătrânul i-a răspuns: "Ridică-te". Fratele a zis: "M-am ridicat, şi am căzut iarăşi". Bătrânul a răspuns: "Iarăşi ridică-te". Fratele i-a întors cuvânt: "Dar până când să mă tot ridic?" Bătrânul a răspuns: "Până la sfârşitul zilelor tale".

Adevăratul rob al lui Dumnezeu se păzeşte nu numai de faptele şi cuvintele păcătoase, ci chiar de gândurile şi simţămintele păcătoase. Pentru credincioşia faţă de Domnul, el e învrednicit de nişte deosebite harisme duhovniceşti. ***Pe acestea le avea din belşug Preacuviosul Siluan, nevoitor schitean, mai apoi sinait; când a fost întrebat în ce chip a dobândit harul, Siluan a răspuns: "Niciodată nu am îngăduit în inima mea gânduri care să-L mânie pe Dumnezeu"*** [*Patericul Egiptean.*].

Cel care s-a păzit de păcatele de moarte nu trebuie să creadă că el are puţină nevoie de pocăinţă. Păcatele tale sunt uşoare înaintea ochilor tăi, însă nu ştii care e greutatea lor în cumpăna dreptei judecăţi a lui Dumnezeu. ***"Una este judecata oamenilor şi alta judecata lui Dumnezeu", a zis un cuvios locuitor al pustiei, cugetând înainte de sfârşitul său la lucrarea sa călugărească [Omilia 1, cap 11 si 12.].***

Legiuitorul poporului israilitean, văzătorul de Dumnezeu, Sfântul Moise, care strălucea cu razele prorociei, facerii de minuni şi cu razele slavei văzute, a rostit un cuvânt necugetat înaintea poporului, fiind amărât de cârtirea acestuia. El doar a osebit întru buzele sale (Ps. 105, 33), după cum spune Sfântul Psalmist; el a rostit cu gura cuvânt de neîncredere, socotind lipsa de evlavie şi necredinţa poporului ca fiind nevrednice de minune şi binefacere, ca şi cum ar fi presupus că harul lui Dumnezeu, slăbit de necredinţa poporului, nu ar fi fost îndeajuns de puternic în sine pentru săvârşirea minunii. Un păcat ce pare de puţină însemnătate şi lesne de trecut cu vederea, un păcat la un bărbat sfânt, bogat în

fapte bune şi daruri harice, este altfel după judecata lui Dumnezeu: nu numai că merită mustrare, nu numai că este înscris în Sfânta Scriptură spre ştiinţa întregului popor israilitean şi spre ştiinţa întregii lumi care avea să creadă în Dumnezeul Cel adevărat, ci este şi pedepsit cu o pedeapsă vremelnică. Moise, care cunoştea puterea rugăciunii şi nesfârşita milostivire a lui Dumnezeu, aleargă cu osârdie la rugăciune spre a-L îndupleca pe Dumnezeu; Moise, ce abătuse nu o dată mânia lui Dumnezeu de la întregul popor israilitean, se roagă pentru sine ca să fie schimbată hotărârea ce fusese rostită asupra lui – şi n-a fost ascultat. ***M-a trecut cu vederea Domnul pentru voi, spunea Moise, vestind poporului urmările rugăciunii sale, şi nu m-a ascultat*** (Deut. 3, 26).

În Scriptură nu este scris nimic fără un scop sfânt, încercând să ne dăm seama de scopul Scripturii în împrejurarea de faţă, nu vom greşi deloc dacă vom socoti că ea ne slujeşte drept povaţă şi preîntâmpinare, ca să nu socotim mic nici un păcat al nostru, ci să ne îngrijim cu toată râvna a fugi de toate păcatele şi a le şterge prin pocăinţă. Cât de mult păcătuim din neştiinţă! Cât de mult păcătuim din neputinţă! Cât de mult păcătuim lăsându-ne târâţi de împrăştiere, de pilda altora, de îngăduinţa faţă de alţii! De câte ori nu îngăduie Dumnezeu să cădem din pricina osândirii aproapelui, din pricina împietririi faţă de el! Petrecem în nepăsare, iar zapisele greşelilor noastre se înmulţesc. Dreptul Iov ştia asta, şi în fiecare zi aducea rugăciuni şi jertfe lui Dumnezeu pentru copiii săi, zicând: ***Nu cumva să fi gândit feciorii rele spre Dumnezeu în inimile lor. Aşa făcea Iov în toate zilele*** (Iov 1, 5). Semnul care-l deosebeşte pe drept este neîncrederea hotărâtă în dreptatea sa şi rămânerea în necurmată pocăinţă.

Când vom îndepărta împrăştierea ce ne orbeşte, când ne vom adânci în noi înşine şi vom începe să ne cercetăm pe noi înşine, punând starea sufletelor noastre faţă în faţă cu starea pe care ar trebui s-o aibă ele după învăţătura Sfintei Scripturi, vom recunoaşte singuri că micile noastre păcate nu sunt nicidecum mici, ci grele şi înfricoşătoare, vrednice de necurmate lacrimi şi pocăinţă.

Să deschidem Sfânta Scriptură, să vedem ce-ar trebui să fim! Spune Sfântul Apostol Pavel: ***Omul cel dintâi este din pământ, pământesc; omul cel de-al doilea, este din cer. Precum am purtat chipul celui pământesc, să purtăm şi chipul celui ceresc*** (I Cor. 15, 47, 49). Primind fiinţare, începând să fiinţăm, ne îmbrăcăm în acelaşi timp întru chipul strămoşului nostru Adam, întru chipul lui cel căzut; ne zămislim şi ne naştem cu trup supus bolilor şi stricăciunii, cu suflet molipsit de păcat; ne zămislim şi ne naştem având sămânţa păcatului sădită în toată firea noastră, având otrava păcatului revărsată în toate mădularele sufletului şi

trupului, ***întru fărădelegi m-am zămislit şi întru păcate m-a născut maica mea*** (Ps. 50, 6). În acest fel tot neamul omenesc s-a făcut şi se face netrebnic, este omorât de păcat, care ne-a molipsit în însăşi rădăcina noastră, în strămoşul nostru Adam.

La rezidirea noastră prin răscumpărare a fost nevoie să fie înlăturată rădăcina, care nu înceta să împărtăşească tuturor mlădiţelor sale boala aducătoare de moarte, a trebuit să fie înlocuită cu o rădăcină care să ne împărtăşească viaţă, nestricăciune, sfinţenie, a fost nevoie pentru neamul omenesc de un strămoş nou – şi astfel de strămoş S-a făcut nouă Domnul din ceruri. El a binevoit să fie după trup urmaş al lui Adam, zămislindu-Se din Fecioară fără de sământă şi fără patimă. Prin naşterea pământească, Adam şi mulţi alţi oameni au fost înainte de Iisus; însă, prin naşterea din moarte şi din mormânt, care e învierea, ***Iisus a fost mai înainte de Adam şi de toţi oamenii*** (Matei 27, 53). El S-a făcut Întâi-Născut al neamului omenesc; El este primul om ce s-a suit la cer. Acolo a şezut de-a dreapta Tatălui. Adam şi ceilalţi sfinţi strămoşi după trup ai lui Iisus s-au făcut urmaşi ai Lui după naşterea cea din Duh întru fiinţare nouă. El e Părintele veacului viitor, începătorul de neam al sfintei seminţii a celor aleşi. Pentru ca noi, cei ce am început să fiinţăm după chipul vechiului Adam, să trecem din seminţia lepădată în cea blagoslovită a Noului Adam, trebuie să ne naştem de Sus. ***De nu se va naşte cineva din apă şi din Duh, ne spune Noul Adam, Domnul nostru Iisus Hristos, nu va putea să intre întru împărăţia lui Dumnezeu*** (Ioan 3, 5).

Ne naştem în viaţa nouă, harică, prin sfântul botez, prin care trecem în seminţia Domnului Iisus Hristos, primim înfierea Părintelui veacului care va să fie, precum a zis şi Apostolul: ***Câţi în Hristos v-aţi botezat, în Hristos v-aţi şi-mbrăcat. Aţi primit Duhul înfierii, întru care strigăm: Avva, Părinte*** (Galateni 3, 27; Rom.8, 15). Dar pentru a rămâne întru această înfiere suntem datori să vieţuim nu după trup, ci după Duh: ***Oricâţi sunt purtaţi de Duhul lui Dumnezeu, aceştia sunt fii ai lui Dumnezeu*** (Romani 8, 14). ***Dimpotrivă, de n-are cineva Duhul lui Hristos, acela nu este al Lui*** (Romani 8, 9).

Petrece, oare, în noi acest semn al înfierii? Mărturiseşte, oare, acest Duh împreună cu duhul nostru că ***suntem fii ai lui Dumnezeu*** (Romani 8, 16)? Din această pricină se cercau şi se cercetau pe sine Preacuvioşii Părinţi ai pustiei; această cercetare îi cufunda în adâncul pocăinţei şi plânsului.

Să ascultăm cum cugetă despre aceasta Preacuviosul Macarie Egipteanul, cu toată dreptatea numit "cel Mare": "Precum trupul nu din sine însuşi are viaţa sa, ci din afară, adică din pământ, şi nu poate trăi fără mijloace dinafară, deopotrivă şi

sufletul, dacă nu va fi renăscut de aici în pământul celor vii, dacă nu va fi hrănit acolo duhovniceşte şi nu va creşte duhovniceşte sporind în Domnul, dacă nu se va îmbrăca în haina frumuseţii cereşti, luată din însăşi Dumnezeirea, singură de sine nu poate vieţui nicicum în bucurie şi odihnă. ***Firea dumnezeiască are în sine pâinea vieţii, potrivit spuselor acestora: Eu sunt pâinea vieţii şi vinul care veseleşte inima omului şi untdelemnul bucuriei*** (Ioan 6, 35; Ps. 103, 16-17), ***şi mâncarea cea mult felurită a Duhului, şi haina cerească a luminii, care vine de la Dumnezeu însuşi, în acestea stă viaţa veşnică a sufletului.***

Vai trupului când e lăsat în singură firea sa! El se strică şi moare. Vai şi sufletului, când e lăsat în singură firea sa, când nădăjduieşte numai spre faptele sale, neavând împărtăşire cu Duhul Cel dumnezeiesc! Neînvrednicindu-se de viaţa veşnică, dumnezeiască, el moare…

Dacă te-ai făcut scaun al lui Dumnezeu şi a şezut pe tine Călăreţul ceresc; dacă sufletul tău s-a făcut tot ochi duhovnicesc şi s-a făcut tot lumină; dacă ai fost hrănit cu hrana cea cerească a Duhului, şi adăpat cu apa vieţii, şi îmbrăcat în haina luminii tainice; în fine, dacă a dobândit toate acestea omul tău cel lăuntric şi are vestire tare despre acestea: cu adevărat trăieşti viaţa veşnică, odihnindu-te de acum cu sufletul tău împreună cu Domnul, cu adevărat ai dobândit şi ai primit de la Domnul să trăieşti viaţa cea veşnică.

Iar de nu vezi în tine nimic dintre acestea, plângi, îndurerează-te şi tânguieşte-te cu amar ca unul ce nu te-ai făcut încă părtaş al fericirii veşnice şi duhovniceşti, ca unul ce încă nu ai dobândit viaţa cea adevărată. Poartă grijă de sărăcia ta şi roagă-L pe Domnul ziua şi noaptea, ca unul ce te afli în greaua şi crunta nevoie a păcatului. O, de ne-am îngriji de sărăcia noastră! O, de nu am vieţui în nepăsare, ca şi cum am avea belşug de bogăţie şi bunătăţi duhovniceşti!” . Năzuinţa spre dobândirea adevăratei pocăinţe a fost pricina îndemnătoare pentru care sfinţii monahi, simţind sărăcia duhului, se pustniceau întru adâncă singurătate, se închideau în zăvorâre, se ascundeau în peşteri şi în crăpăturile pământului. Această vedere a sărăciei lor, această vedere a omorârii sufletului lor de către păcat se dă însă numai celor ce au sporire însemnată în nevoinţa călugărească. Ea îi insuflă omului hotărârea de a se lepăda pentru totdeauna de lume, de a muri pentru lume spre a se da pe sine pe de-a-ntregul căutării vieţii veşnice în el însuşi.

Să trecem acum la un alt semn, după care ne putem cerceta mai lesne pe noi înşine ca nişte începători ce ne aflăm. Zis-a Domnul în Sfânta Evanghelie: ***De Mă iubeşte cineva, cuvântul Meu va păzi. Cel ce nu Mă iubeşte, cuvintele Mele nu le păzeşte. De Mă iubiţi, păziţi poruncile Mele. De veţi păzi poruncile Mele, veţi***

rămâne întru dragostea Mea (Ioan 14, 23-24, 15; 15, 10). Cel care păzeşte poruncile lui Hristos este al lui Hristos; cel care nu le păzeşte nu e al lui Hristos. ***Cercetarea conştiinţei noastre, a stării noastre sufleteşti, după îndreptarul poruncilor evanghelice e foarte lesnicioasă, cât se poate de mântuitoare, de încredere pe de-a- ntregul.***

De pildă, **să ne uităm dacă am împlinit câteva porunci ale lui Hristos înfăţişate în capitolul al cincilea din Evanghelia după Matei.**

- ***Oare nu ne-am mâniat pe aproapele în deşert?***
- ***Oare nu am fost, oare nu suntem şi acum certaţi cu cineva?***
- ***Oare nu lucrează în noi pomenirea răului?***
- ***Oare n-am rostit cuvinte de ocară şi defăimare?***
- ***Oare ne-am înfrânat de la priviri, simţăminte, gânduri pline de patima dulceţii?***
- ***Oare nu am răsplătit răului cu răul?***
- ***Oare am fost blânzi şi nu ne-am împotrivit răului?***
- ***Oare i-am iubit pe vrăjmaşii noştri?***
- ***Oare i-am binecuvântat pe cei ce ne blestemă?***
- ***Oare am făcut bine celor ce ne urăsc pe noi?***
- ***Oare ne-am rugat pentru cei ce ne supără?***

Bineînţeles, şi aceste puţine întrebări vor pune în încurcătură şi vor da în vileag conştiinţa noastră. Dar ce se poate întâmpla la o cercetare mai amănunţită? ***Ochii noştri se vor deschide atunci asupra păcatelor noastre, în inima noastră se va sădi simţământul necontenitei întristări pentru nevrednicia noastră; ne vom deprinde să ne umilim pentru păcatele care – în întunecarea noastră – ne păreau mici, dar în fapt ne lipseau de înfierea dumnezeiască şi de veşnicia cea fericită.***

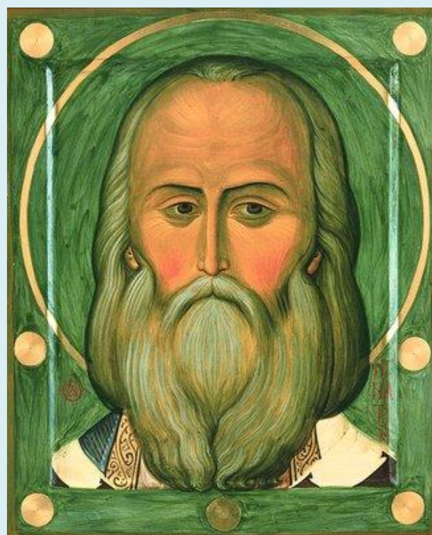
Despre toate acestea a dat mărturie însuşi Domnul. Poruncindu-ne dragostea de vrăjmaşi, El ne-a arătat şi pricina pentru care avem neapărată nevoie de această dragoste: ***Ca să fiţi fii ai Tatălui vostru, Care este în ceruri*** (Matei 5, 43).

Încălcarea chiar şi a celei mai mici porunci evanghelice e însoţită de urmări amare: Cela ce va strica una dintr-aceste porunci mai mici şi va învăţa aşa pe oameni, a grăit Domnul, mai mic se va chema întru împărăţia cerurilor (Matei 5, 19), ***adică nu va fi părtaş al ei*** [*Potrivit Tâlcuirii Fericitului Teofilact al Bulgariei.*]. Iar deplina neluare-aminte la poruncile evanghelice, ca faţă de o învăţătură morală, care nu trebuie neapărat împlinită, atrage după sine în chip

hotărâtor pierzania, împlinirea poruncilor Domnului nu poate fi înlocuită prin nici un fel de nevoinţe, nu poate fi înlocuită nici măcar prin minuni! Mulţi, spune Mântuitorul, vor zice Mie în ziua aceea: ***Doamne! Doamne! Au nu cu numele Tău am prorocit, şi cu numele tău draci am scos, şi cu numele tău multe minuni am făcut? Şi atunci voi mărturisi lor: niciodată nu v-am ştiut pe voi; depărtaţi-vă de la Mine, cei ce lucraţi fărădelegea!*** (Matei 7, 22-23). Zidirea sufletească ce se întemeiază nu pe plinirea poruncilor, ci doar pe nevoinţe, e nestatornică, deşartă; ea nu poate îndura nici necazurile de la oameni, nici ispitele de la draci, este străină de lumină, plină de întuneric şi amăgire de sine. ***Tot cela ce aude aceste cuvintele ale mele şi nu le face pe ele, vesteşte Cuvântul lui Dumnezeu întrupat, asemăna-se-va bărbatului nebun, care şi-a zidit casa sa pe nisip: şi a căzut ploaie şi au venit râurile, şi au suflat vânturile, şi au lovit în casa aceea, şi a căzut, şi căderea ei a fost mare*** (Matei 7, 26-27).

(extrase din: Predică în lunea primei săptămâni a Postului Mare – Predici la Triod şi Penticostar – Sf. Ignatie Briancianinov)

Sfântul Ignatie Briancianinov - Pregătirea pentru Taina Spovedaniei (III)

Pocăinţa este neapărat trebuincioasă pentru toţi! Fiecare să se folosească de preţioasa vreme dăruită de milostivirea lui Dumnezeu! Fiecare să se cufunde în fericita pocăinţă! Să ne îndeletnicim cu ea mai ales de-a lungul acestei săptămâni, osebită şi rânduită ca să ne pregătim de taina spovedaniei şi de taina, care urmează după aceasta, a împărtăşaniei.

Să nu jertfim această săptămână împrăştierii nechibzuite: destul i-am jertfit acesteia până acum! Destul ne-am îndeletnicit cu pierzania de sine! Acum să ne îndeletnicim cu mântuirea noastră! ***Să deschidem ades cartea conştiinţei; să ne cercetăm în ea petele păcatelor, să le pregătim de curăţirea prin spovedanie.*** Nu îţi cruţa păcatele! Nu socoti vreo greşeală ca fiind neînsemnată, ca având dezvinovăţire; nu socoti nevinovate nici un fel de obiceiuri şi îndeletniciri osândite de Scriptură, învinuieşte-te pe tine însuţi, ca să primeşti deplină îndreptăţire de la Dumnezeu. ***Hotărăşte-te să-ţi dezgoleşti fără sfială rănile înaintea părintelui duhovnic! Nu lăsa în inimă prietenie tainică, legătură tainică cu păcatul acoperindu-1, amânând descoperirea lui pe viitor: altminteri, pocăinţa ta va fi neadevărată, făţarnică, în sufletul tău va rămâne o aşezare ce va pricinui continuarea vieţii păcătoase.***

Păcatele nespovedite sunt repetate cu uşurinţă, ca şi cum ar fi săvârşite într-un întuneric de nepătruns [*Scara, Cuvântul 4, cap. 53.*]. Cu hotărâre să urăşti păcatul! ***Trădează-l descoperindu-l la spovedanie, şi el va fugi de la tine; dă-l în vileag ca pe un vrăjmaş, şi vei primi de Sus putere să te împotriveşti lui, să îl birui.***

Pune în tine hotărârea nestrămutată de a duce viaţă plăcută lui Dumnezeu şi a aduce pocăinţă neîntârziată pentru poticnirile care ţi se întâmplă fie din neputinţă, fie din şiretenia vrăjmaşului, fie sub apăsarea împrejurărilor.

„***A nu cădea este propriu îngerilor; oamenilor le este propriu să cadă şi să se ridice; a cădea şi a rămâne în cădere e propriu numai diavolilor***”[*Scara, Cuvântul 4, cap. 31.*]. Hotărăşte-te să fii rob credincios al lui Hristos în toate zilele vieţii tale! Robul credincios împlineşte întocmai voia stăpânului său, iar când greşeşte în ceva, îndată se căieşte, se întristează, cere iertare, şterge greşeala prin îndreptare, îngreţoşează-te de faptele, de viaţa şi însuşirile vânzătorului! Nu lega prietenie cu vrăjmaşii Dumnezeului tău, Ziditorului tău, Răscumpărătorului tău! Nu îl vinde nici pentru arginţi, nici pentru iubirea de cinstiri, nici pentru desfătarea pântecelui, nici pentru iubirea de plăceri!

Foloseşte această săptămână pentru a cerceta purtarea ta din trecut. Pune-ţi în faţă pilde de îndreptare: cugetă ce patimi trebuie să părăseşti, ce virtuţi trebuie să sădeşti în trupul şi sufletul tău. Să faci aşa nu numai o dată de-a lungul acestei săptămâni; în fiecare zi să te gândeşti de câteva ori la asta; ce ai uitat astăzi, îţi vei aminti mâine. ***Domnul însuşi, văzând osârdia ta, îţi va trimite gânduri bune şi va deschide ochii tăi asupra neajunsurilor tale. Cu cât te vei cufunda mai adânc în cercetarea de sine, cu atât mai mulţumitoare vor fi spovedania şi pocăinţa ta, cu atât mai simţit şi mai îmbelşugat se va revărsa în sufletul tău înnoirea dăruită prin mărturisirea păcatelor.***

“***În pântecele sătul nu este înţelegerea tainelor lui Dumnezeu***” [***Sfântul Isaac Sirul***, *Cuvântul 56.*]. Dorind să închinăm această săptămână îndeletnicirilor şi cugetărilor duhovniceşti, să ne înfrânăm de la îmbuibare, de la orice lucru prisositor, iar dacă se poate şi de la îndestularea în mâncare şi băutură. Să arătăm în trupurile noastre că suntem următori ai Domnului, Celui ce S-a răstignit pentru noi! Să ne ostenim trupul stând la sfintele slujbe. Când el, simţind oboseală şi istovire, va cere odihnă, să-i spui acest îndemn: „***îmi amintesc de Domnul, Care a pătimit pentru mine, şi doresc ca tu, trupul meu, să te împărtăşeşti cât de puţin din pătimirile pe care le-a simţit preasfântul trup al lui Hristos fiind răstignit pe lemnul crucii. Desfătările tale sunt pierzătoare şi pentru tine, şi pentru suflet: ele aţâţă cugetarea trupească, dragostea de lumea cea deşartă şi de viaţa vremelnică pământească; ele înăbuşă mişcările duhovniceşti, aducerea-aminte de moarte şi de veşnicie; ele întăresc patimile; ele slăbesc însăşi credinţa în Hristos. Asprimea faţă de tine aduce nemăsurat folos: curăţă mintea, dă viaţă sufletului; chiar pe tine, trup muritor, te face uşor, în stare de nevoinţele duhovniceşti şi de simţirea duhovnicească. Mucenicii au adus la piciorul Crucii lui Hristos sângele lor;***

sfinţii locuitori ai pustiei au adus nevoinţe mult ostenicioase – dacă nu deopotrivă, cel puţin asemănătoare muceniciei. Voi aduce şi eu măcar o mică împovărare a trupului meu! Prin împovărarea trupului meu mă voi asemăna cât de puţin Domnului, Care S-a răstignit pentru mine! Prin împovărarea trupului meu mă voi pedepsi măcar întrucâtva pentru îndestularea poftelor păcătoase ale trupului! Prin împovărarea trupului meu voi arăta cu fapta că mă mânii pe mine însumi pentru păcatele pe care le-am făcut, că mă osândesc, că doresc şi caut fără făţărnicie îndreptare! Tu însuţi, trupul meu, strâmtorându-te cu postul, cu privegherea şi starea în picioare la slujbe, mijloceşte-ţi ţie şi sufletului iertare din belşug”.

Dacă de-a lungul acestei săptămâni ne vom îmbuiba, dacă ne vom lăsa atraşi spre a face plăcerea poftelor trupului, este de aşteptat că ne vom cerceta pe noi înşine cum se cuvine, că vom aduce pocăinţă nefăţarnică? Este de crezut că vom lăsa păcatele, ne vom întări în virtute, dacă vom săvârşi lucrarea întoarcerii de la păcat la Dumnezeu cu suflet îndoit, cu răceală, cu nepăsare? Nu! Răceala şi nepăsarea arată o voinţă nestatornică şi vicleană. Să ne temem de cuvintele Domnului: ***Fiindcă eşti cald şi nici fierbinte, nici rece, te voi arunca din gura Mea*** (Apoc. 3, 16). Să fim râvnitori!

În toate întreprinderile bune avem nevoie de ajutorul lui Dumnezeu: cu atât mai mult avem nevoie de el pentru a lepăda jugul păcatului, pentru a intra pe calea dreaptă şi sfântă. Ajutorul lui Dumnezeu se cere prin rugăciune cu osârdie şi cu luare-aminte. Sfinţii Părinţi ne învaţă să ne rugăm ca să ni se dea vederea păcatelor noastre, să ne fie trimis de Sus gândul cel bun şi mântuitor al mărturisirii păcatelor noastre [*Rugăciunea de seară a Sfântului Ioan Gură de Aur*]. Atât una cât şi cealaltă sunt dar de la Dumnezeu sau, mai bine zis, toate faptele din care este alcătuită fericita pocăinţă au neapărată nevoie de împreună-lucrarea lui Dumnezeu.

- *Roagă-L pe Domnul Dumnezeu să-ţi dăruiască să petreci această săptămână în evlavie şi trezvie, să-ţi dăruiască să te cercetezi pe tine însuţi, să îţi vezi păcatele tale!*
- *Roagă-L pe Domnul ca El să pună vrăjmăşie între tine şi sământa şarpelui, care este păcatul;*
- *roagă-L să te îmbărbăteze în lupta cu tine însuţi, cu firea ta căzută, cu moartea care trăieşte în tine.*
- *Roagă-L pe Domnul ca El însuşi să lupte pentru tine şi astfel să îţi aducă întotdeauna biruinţă: Domnul nu poate să nu fie biruitor! Iar dacă suntem biruiţi înseamnă că ne luptăm singuri, că Domnul nu Se pogoară împreună cu noi la bătălie împotriva celor de alt neam. El nu Se pogoară*

fie din pricina voii noastre îndoite, fie pentru că merităm părăsirea din pricina nepăsării noastre, din pricina răcelii noastre faţă de El, din pricina împătimirii faţă de lume şi de plăcerile ei.

- *Roagă-L pe Domnul să îţi ajute să spui păcatele tale părintelui* duhovnicesc *fără nici o făţărnicie, cu lepădarea ruşinii celei vătămătoare, şi să asculţi dezlegarea din gura acestuia cu credinţă vie, ca din gura lui Dumnezeu,*
- *în fine, roagă-L pe Domnul ca după curăţirea prin pocăinţă să nu te mai întorci în hăţişurile păcatului, în putoarea păcatului, în temniţă şi în iad, ci să începi a vieţui după placul lui Dumnezeu, cu trezvie, să faci primul pas în calea pe care fiecare străin şi venetic pe acest pământ poate ajunge la liniştea veşnică, fericită. Cere cele* înainte-*arătate prin rugăciune:* ***fără Mine, a grăit Domnul, nimic nu puteţi face*** (Ioan 15, 5).
- *Mai presus de toate roagă-te să ţi se dăruiască* ***duh umilit, inimă înfrântă şi smerită*** *(Ps. 50, 18), izvoare de lacrimi pentru spălarea întinăciunii păcatului.* ***Când inima este străpunsă de mântuitoarea întristare pentru păcate, din ochi izvorăsc apele de viaţă făcătoare ale lacrimilor. Ele înnoiesc în suflet şi în trup lucrarea apelor botezului, şi ele însele sunt*** **numite botez.**
- *Apele botezului spală păcatul strămoşesc, iar în cei care se botează după pruncie şi păcatele proprii, săvârşite după botez* [Scara, Cuvântul 9.]. *Roagă-te pentru primirea acestor ape, dovedeşte-ţi dorinţa de a le dobândi, silindu-te către ele.*

Pregăteşte-te pentru Spovedanie şi Sfânta Împărtăşanie prin lacrimi! Spală, înmoaie, învie prin ele ţarina inimii; limpezeşte prin ele chipul dumnezeiesc, înnoieşte asemănarea întunecată şi schimonosită de trăsăturile strâmbe şi culorile murdare.

- *Cel ce a primit lacrimile curvei şi a dezlegat legăturile păcatelor ei va dezlega şi legăturile tale.*
- *Cel ce a vărsat sfintele Sale lacrimi pentru Ierusalim, care cu îndărătnicie a lepădat mântuirea pogorâtă lui de la Dumnezeu şi a năzuit orbeşte către pieire, Se bucură de lacrimile tale, pe care le verşi dorind să dobândeşti* mântuirea.
- *Cel ce a vărsat sfintele Sale lacrimi la vestea morţii prietenului Său Lazăr, mort de patru zile şi deja împuţit, va privi cu milostivire spre lacrimile tale, va învia din morţi sufletul tău păcătos, chiar dacă toate mădularele lui ar fi înfăşurate în giulgiuri de îngropare, chiar dacă ar puţi deja din pricina deprinderilor păcătoase înrădăcinate şi învechite, chiar dacă la intrarea în inimă ar fi prăvălită piatra cea grea a împietririi şi nesimţirii. El va porunci*

să fie dată la o parte piatra, să fie dezlegate gândurile şi simţămintele tale ferecate în starea de moarte, ca să mergi spre sporirea duhovnicească şi spre nepătimire [Scara, cuvântul 1.].

Te pregăteşti de o taină însemnată, de una dintre cele şapte taine de căpetenie ale Bisericii, de Sfânta Spovedanie! Potrivit învăţăturii de taină creştineşti, cu un al doilea botez te pregăteşti să te botezi! Vii la spitalul duhovnicesc: să nu ieşi netămăduit! Îţi stă înainte o judecată minunată şi neobişnuită: la ea vor fi cântărite şi preţuite toate greşalele tale, şi în locul pedepselor pe care le meriţi ţi se dau îndreptăţirea, curăţia, sfinţenia.

Veniţi să ne întrebăm, zice Domnul chemând la această judecată, şi de vor fi păcatele voastre ca mohorâciunea, ca zăpada le voi albi; iar de vor fi ca roşeala, ca lâna le voi albi (Is. l, 18). Pedepsele tale le-a luat asupra Sa Dumnezeu întrupat, şi îţi dăruieşte, din nemărginita Sa bunătate, sfinţenia Sa, cerând de la tine doar recunoaşterea propriilor păcate: este cu neputinţă să fie iertat cel ce nu-şi recunoaşte păcatele, care prin nerecunoaşterea păcatelor arată că nu se recunoaşte vinovat, n-are nevoie de iertare, o leapădă.

Cufundă-te în evlavioasă şi binecredincioasă contemplare a tainei acesteia atât de mari şi uimitoare! Cufundă-te în contemplarea nemărginitei iubiri a lui Dumnezeu faţă de neamul omenesc cel căzut! Întăreşte Dumnezeu dragostea Sa către noi prin aceea că încă păcătoşi fiind noi, Hristos pentru noi a murit. ***Cu mult mai vârtos, dar, acum, îndreptăţiţi fiind cu sângele Lui, ne vom mântui printr-însul de mânie*** (Romani 5, 8-9). Şi ne mântuim de mânie prin pocăinţă, care îndreaptă toate greşelile noastre, ne sprijină în vremea pribegiei noastre pământeşti, ne scoate din orice prăpastie a păcatului, oricât ar fi aceasta de adâncă. Puterea şi lucrarea pocăinţei rămân necheltuite până la sfârşitul vieţii noastre. De ar şi cădea cineva în fiecare zi, de ar şi săvârşi toate nedreptăţile şi toate nelegiuirile, pocăinţa îl primeşte în braţele sale ca să îl cureţe, să îl vindece, să îl facă drept, sfânt. Ea rămâne nelucrătoare doar când atotputernicul ei ajutor este lepădat cu încăpăţânare nechibzuită şi cu orbire deznădăjduită.

Şi să te mai minunezi şi de altceva la această taină: că slujitor al ei nu a fost rânduit un înger fără de prihană, înfricoşător prin însăşi sfinţenia sa, ci un om pătimaş asemenea nouă, împresurat de obşteştile neputinţe ale neamului nostru, ce are nu mai puţină nevoie decât tine de pocăinţă, care slujeşte drept unealtă văzută a harului în spălarea păcatelor tale şi are neapărată nevoie de slujirea altuia pentru spălarea propriilor păcate, în vreme ce tu cazi cu faţa la pământ înaintea sfinţitului chip al lui Hristos pentru a-ţi mărturisi

păcatele duhovnicului, el îţi va spune cu smerenie, după porunca Sfintei Biserici: ***“Şi eu sunt doar un martor, ca să mărturisesc înaintea Lui toate câte-mi vei spune mie”*** [*Molitfelnic, Rânduiala Spovedaniei.*]. Bunătatea lui Dumnezeu te vânează din toate părţile spre pocăinţă, te înconjoară din toate părţile cu înlesniri ca să te apropii de Dumnezeu.

Aceste cugetări sunt neapărat trebuincioase pentru pregătirea cuviincioasă în vederea tainei spovedaniei. ***Netezeşte cărările prăpăstioase ale minţii şi inimii tale, curăţeşte-le de toată făţărnicia şi viclenia, altminteri nu vei face decât să îţi sporeşti păcatele: la păcatele dinainte vei adăuga un altul, neasemuit mai greu decât ele.***

Mă tem să spun limpede în ce stă acest păcat! De dragul mântuirii voastre însă o să vă spun; o să vă spun, ca fiecare dintre voi, auzind cât de greu şi înspăimântător este acest păcat, să se teamă şi să fugă de colţii lui drăceşti. Ai căzut în osândire, în desfătarea pântecelui, în mânie? Ai căzut în curvie? Ai păcătuit ca un om. Dar dacă te vei apropia de taina pocăinţei cu nepăsare, cu viclenie, cu inimă închisă, vei săvârşi lucru satanicesc, îl vei batjocori pe Atotputernicul şi Atotvăzătorul Dumnezeu, Care te-a zidit şi te-a rezidit, ţi-a dăruit harul pocăinţei, ca având ajutorul acestui să rămâi în limanul şi starea rezidirii, Care în cele din urmă te va judeca şi va cerceta cum ai întrebuinţat darurile Lui cele negrăite. În slujba spovedaniei, Sfânta Biserică pune în gura duhovnicului, pentru a-l preîntâmpina pe cel care se pocăieşte, următoarele cuvinte pline de înţeles: ***„Iată, fiule, Hristos stă nevăzut, primind mărturisirea ta cea cu umilinţă. Deci, nu te ruşina, nici te teme ca să ascunzi de mine vreun păcat, ci fără sfială spune toate câte ai făcut, ca să iei iertare de la Domnul nostru Iisus Hristos… iar de vei ascunde de mine ceva, să ştii că toate păcatele îndoite le vei avea”*** .

Nu te învoi cu gândul celui viclean, care îţi va şopti: “Cum să îi spui părintelui duhovnic aşa un păcat scârbos şi josnic? Acum ascunde-l, şi o să-l spui la următoarea spovedanie, după ce va trece destulă vreme şi îţi va fi mai puţină ruşine să vorbeşti despre păcatul tău, căci va fi un lucru pomenit şi de-abia amintit”. ***Recunoaşte glasul şarpelui celui vechi, care vine ca un fur să îţi fure gândurile bune, să te junghie cu sfatul său cel viclean şi să te piardă*** (Ioan 10, 10), ***răpindu-ţi mântuirea cu care Domnul te îmbie în dar*** (Romani 3, 24).

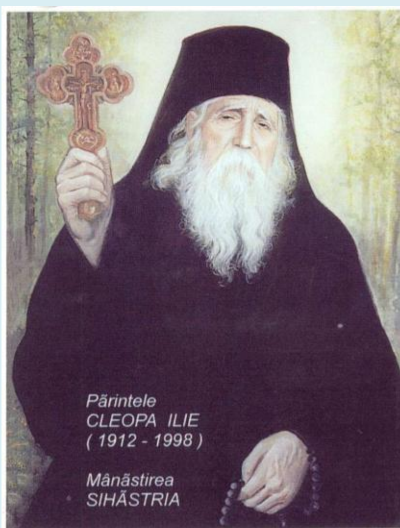
Răsunetul acestui glas este asemeni celui ce a pătruns cândva în Rai, trăgându-i de acolo pe protopărinţii noştri. Fiule al lui Adam! El năzuieşte acum să pătrundă în sufletul tău, ca să nu te lase în Rai. Întoarce-i spatele, nu-l asculta, nu gusta din otrava aducătoare de moarte sufletului tău!

Plin de credinţă blândă, de lepădarea de sine bărbătească, de smerită simplitate şi nefăţărnicie, apropie-te de Sfânta taină a Spovedaniei. Să crezi că pentru Doctorul Cel atotputernic, Domnul, toate rănile, mici şi mari, sunt la fel de nimicnice, la fel de lesne de vindecat. Atotputernicul Cuvânt tămăduieşte, învie, duce în Rai numai prin cuvânt. Făcătorul nu are nevoie să Se ostenească. El îşi rosteşte voia, şi făptura toată, văzută şi nevăzută, grăbeşte a împlini cu supunere de rob porunca Făcătorului! Această voie este rostită, şi se şterg toate păcatele noastre, însemnate de noi şi de vrăjmaşii noştri în zapisele cele veşnice.

La cel credincios lepădarea de sine nu este grea! Leapădă ruşinea mincinoasă, pierzătoare, leapădă această păstrătoare a păcatelor; leapăd-o pe maica ei – trufia; învinuieşte-te pe tine însuţi, osândeşte-te pe tine însuţi! ***Pleacă-ţi capul cu duh înfrânt, cu lacrimi şi cu tânguire, spune amănunţit păcatele tale lui Dumnezeu înaintea părintelui tău duhovnic – şi te va adumbri, prin mijlocirea slujitorilor tainei lui Dumnezeu, harul Sfântului Duh, aducând în casa sufletului tău iertarea păcatelor şi, în schimbul lor, dreptatea cea de la Dumnezeu dimpreună cu mântuirea veşnică, aşa încât vei fi fericit şi vei proslăvi pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.***

(extrase din: Predică în lunea primei săptămâni a Postului Mare – Predici la Triod şi Penticostar – Sf. Ignatie Briancianinov)

Părintele Ilie Cleopa – Despre Sfânta Spovedanie

În cele ce urmează, m-am gândit să vorbesc câte ceva despre taina Sfintei Spovedanii.

Una din marile datorii duhovniceşti, atât ale monahilor, cât şi ale creştinilor, este spovedania păcatelor. Trebuie să ştim mai întâi că toţi greşim înaintea lui Dumnezeu, unii mai mult, alţii mai puţin, şi nimeni nu este fără de păcat.

Acest lucru ni-l arată Sfânta Scriptură care zice : ***Toţi multe greşim. Iar de vom zice că păcat nu avem, pe noi înşine ne înşelăm şi adevărul nu este în noi; iar dacă ne vom mărturisi păcatele, credincios şi drept este Dumnezeu, ca să ne ierte nouă păcatele şi să ne curăţească pe noi de toată întinăciunea şi nedreptatea.***

Dacă m-am mărturisit cu căinţă şi cu pregătire cuvenită şi m-am spovedit curat, preotul, numai dacă a pus mâna pe cap şi a zis : " Dumnezeu să te ierte ", păcatele mele s-au ridicat.

Iar dacă nu m-am dus cu căinţă şi cu pregătire cuvenită la cel mai iscusit duhovnic, şi n-am ştiut să mă mărturisesc curat, să descopăr toate păcatele mele, să primesc canon pentru ele şi să le părăsesc, pot să fac o mie de dezlegări, că păcatul, otrava, a rămas tot în mine, de nu m-am dus pregătit.

De aceea folosul, valoarea cea scumpă a Sfintei Spovedanii nu ţine de preot, ci de mine. Eu, dacă mă duc cu toată sfinţenia, cu toată convingerea în faţa lui

Dumnezeu - că, atunci când mă duc în faţa preotului, înaintea lui Dumnezeu mă duc, că preotul este numai un martor -, trebuie să-i spun toate păcatele mele.

Altfel crezi că în ziua judecăţii preotul poate să-ţi ajute ceva, dacă n-ai spus drept ? Doamne fereşte ! Preotul n-a putut dezlega la spovedanie decât ce i-ai spus tu. Iar dacă tu ai avut vreo rezervă şi ai ţinut vreun păcat nespus, toate păcatele le ai îndoite. Aşa spun Sfinţii Părinţi, pentru că ai crezut că Dumnezeu nu ştie ce ai făcut tu.

Iată care sunt condiţiile pe care trebuie să le împlinească spovedania :

1. Spovedania trebuie să se facă înaintea duhovnicului. Deci, eu când mă duc la spovedanie înaintea preotului, mă duc în faţa lui Dumnezeu. Preotul este un simplu martor. În ziua judecăţii el atât poate spune, cât i-am spus eu. Ce nu i-am spus, nu-i dezlegat nici pe pământ, nici în cer. Dar eu, dacă m-am dus la spovedanie şi i-am spus toate şi preotul mi-a făcut dezlegare cu mâinile pe cap, eu sunt dezlegat.

2. Spovedania trebuie să fie completă şi să nu se ascundă nimic din cele făptuite, cum am spus mai înainte. Ai auzit ce spune Sfântul Apostol Pavel ? ***Cuvântul lui Dumnezeu este mai ascuţit decât toată sabia cea cu două tăişuri şi străbate până la despărţitura trupului de a duhului, cea mai înaltă unire între om şi Dumnezeu.***

3. Spovedania trebuie făcută de bună voie, după mărturia Duhului Sfânt, care zice : ***şi din voia mea mă voi mărturisi Lui***;

4. Spovedania trebuie să fie făcută cu umilinţă, căci ***inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi***;

5. Spovedania să nu fie prihănitoare, adică să nu dăm vina pe nimeni, nici pe oameni, nici pe vreo altă zidiră a lui Dumnezeu, nici chiar pe diavoli. La spovedanie numai pe noi să ne învinuim şi să ne prihănim, cum zice ***Sfântul Ioan Scărarul : " A mea este buba, a mea este rana; dintru a mea lenevire s-a făcut, iar nu dintr-a altuia ".***

6. Spovedania se cuvine să fie dreaptă, adică să spui adevărul, spune cum ai făcut toate, fără ruşine. ***Isus Sirah spune : Este ruşine care aduce păcat şi este ruşine care aduce slavă şi har.***

Ruşinea aceasta pe care o suferi la spovedanie te scuteşte pe tine de ruşinea aceea pe care o vom suferi cu toţii la ziua cea înfricoşată a Judecăţii lui Dumnezeu.

7. Spovedania să fie hotărâtoare. Să luăm înaintea duhovnicului o mare hotărâre de a nu mai păcătui, ajutându-ne nouă dumnezeiescul har, şi să voim mai bine a muri de mii de ori decât a mai păcătui de acum înainte cu voinţa noastră.

Sfântul Vasile cel Mare zice : " Nu se foloseşte de mărturisire, nici se mărturiseşte, cel ce zice la spovedanie numai că a greşit, însă rămâne iarăşi în

păcat şi nu-l urăşte ". Toată pocăinţa ta intru aceasta constă, adică să te hotărăşti a-ţi schimba viaţa.

Când mă duc la mărturisire cu părere de rău şi cu pocăinţă, şi îmi cunosc greşalele, îi spun preotului câte ţin eu minte. Dar ca să ţii minte şi să faci o mărturisire întreagă, nu te duce cu ochii legaţi la preot, că diavolul îţi ia mintea şi uiţi. Cu o săptămână sau două înainte, stai într-o cameră liniştită, ia-ţi un caiet şi scrie toate păcatele tale din copilărie până în ziua spovedaniei.

Ce păcate am eu pe conştiinţă, de când eram copil mic, când eram de cinci ani, când eram de şapte ani, când eram în clasa întâi la şcoală, când eram în clasa a doua, când eram într-a noua, când eram fată mare, înainte de căsătorie, sau după căsătorie, când eram militar, când eram flăcău.

Scrie, că şi diavolul a scris. Avem contabil bun, îngerul rău pe umărul stâng, care scrie tot, şi îngerul cel bun pe umărul drept, care scrie şi el faptele cele bune ale omului.

Şi atunci uite ce-i. Ştii că nimic necurat nu va intra întru Împărăţia cerurilor ? De aceea, cel mai mare bine pe care poţi să-l faci unui om, este acesta. Dacă vezi că s-a îmbolnăvit în casă la tine, tată sau mama sau ginerele sau nora sau fata sau băiatul sau fratele, cine a slăbit de boală şi se apropie de moarte, nu se poate un bine mai mare decât să-i aduci preotul repede. Nu doctorul. Doctorul este un bolovan de pământ ca şi tine ! Preotul a luat dar de la Dumnezeu. Nu aţi auzit în Evanghelie ? ***Ce veţi lega voi pe pământ, va fi legat şi în ceruri şi ce veţi dezlega voi pe pământ, va fi dezlegat şi în ceruri !***

Dacă ai reuşit să-l spovedeşti curat înainte de moarte, i-ai salvat sufletul. Când se duce la vămi, sufletul care a avut păcate, dacă le-a dezlegat preotul aici, Duhul Sfânt a şters tot de pe tabelele lor. Crapă, mor de ciudă diavolii : " Ia uită-te, domnule ! L-am avut în mână ! " ***Duhul Sfânt i-a şters păcatele. Această putere le-a dat Dumnezeu preoţilor, că dacă nu dădea Dumnezeu această putere preoţilor, nimeni din oameni nu s-ar fi mântuit.***

Dar Dumnezeu, Cel ce a făcut cerul şi pământul, a ştiut cum să facă pentru a mântui lumea. Când a înviat Hristos această putere le-a dat Apostolilor. Ce le-a spus la Apostoli ? A suflat asupra lor şi le-a zis : ***Luaţi Duh Sfânt; cărora le veţi ţine păcatele, ţinute vor fi şi cărora le veţi ierta, iertate vor fi şi orice veţi dezlega voi pe pământ, va fi dezlegat şi în cer ...*** Ce, fraţilor, voi nu aţi citit ? Nu aţi auzit Evanghelia ?

Deci, când vezi că eşti bolnav de moarte, nu alerga la doctor, că poate te omoară acela şi mori nemărturisit. Întâi spovedeşte-te şi apoi du-te şi la doctor, dacă este cazul, dar tu să fii mărturisit. Dacă ai murit, gata, te-ai uşurat ! Că vei muri în mâinile doctorului, că vei muri acasă, tu să fii mărturisit. Însă întâi doctorul sufletelor, că el te va scoate din iad. Aşa. Şi nu te gândi că n-are dar.

După o spovedanie curată, trebuie să primim un canon, pe care trebuie să-l ţinem. Cel ce se spovedeşte are mare datorie de a-şi face canonul dat pentru a scăpa de chinul cel veşnic al iadului.

Vedem în Sfânta Scriptură că prin canon s-au curăţit toţi cei ce au păcătuit înaintea Domnului. Altfel, cel ce a primit canon şi nu-l face, nu se poate curăţi de lepra păcatului şi nici sufletul său nu este slobozit din robia dracilor.

Este bine ştiut că cel ce se pocăieşte cu adevărat, nu numai că primeşte canonul dat de duhovnicul său, ci singur cere mai mult canon, ştiind că ori aici vremelnic, ori dincolo veşnic, păcătoşii trebuie să-şi facă canonul.

Iar canonul să fie după măsura puterii fiecăruia. Ai auzit ce spune ***Sfântul Marcu Ascetul ? " Câtă deosebire are arama de fier şi fierul de găteje - adică de vreascuri -, atâta deosebire este între un trup şi altul ".*** Altul este din fire sănătos şi tare şi poate să postească şi să nu mănânce până seara; iar altul, săracul, dacă n-a mâncat de două - trei ori pe zi, cade jos. În toate acestea se caută scopul. De aceea dreapta socoteală este împărăteasa faptelor bune.

Tu crezi că pe dracul îl întreci la fugă ? El într-o clipă este la marginea pământului. Numai cu asta îl întreci : dacă te smereşti şi te socoteşti a fi praf şi cenuşă şi păcătos şi neputincios şi nevrednic de a trăi pe pământ. Numai de smerenie se teme diavolul ! De alta nu se teme el. Poţi să fii tu nevoitor cât îi lumea, dacă nu ştii să ceri iertare, eşti batjocorit de diavoli.

De aceea, fraţilor, ***să ne ajute mila Domnului să câştigăm oleacă de smerenie şi dreaptă socoteală, fiindcă în lumea aceasta sunt curse şi ispite şi fel de fel de nedumeriri pământeşti şi duhovniceşti.*** Dar să avem în toate dreapta socoteală. Că pădurea nu se teme de cel ce încarcă o dată mult pe o căruţă. Ştie că mai la vale se rupe osia şi se strică carul. ea se teme de acela care ia câte un lemnişor şi-l duce acasă. Aşa şi vrăjmaşul, nu se teme de cel care începe cu multă nevoinţă, că oboseşte şi rămâne. Ci, se teme de cel care ia câte oleacă aşa, încet, încet.

Sfântul Teodosie spune : " De lucrezi câte puţin, câte puţin se îmbogăţeşte cineva şi la cele trupeşti şi la cele duhovniceşti !". Câte oleacă ! Aşa să luaţi fapta bună, câte oleacă şi să vă pară rău că n-aţi făcut mai mult.

- ***Când se face spovedania generală ?*** au întrebat unii credincioşi.
- O dată pe an tebuie să faci spovedania generală din mica copilărie. ***Sfântul Nicodim Aghioritul spune : O dată pe an, în Postul Mare, este bine să faci spovedania generală.*** Ştii de ce ? Pentru smerenie. Te ajută mult să-ţi aduci aminte păcatele. Eu mă mărturisesc, dar dracul mă face să uit păcatele mele cu care am mâniat pe Dumnezeu.
Dar eu, când fac spovedania generală, mi le face îngerul cât muntele în faţa mea. " Vezi cine eşti ? " Smerenia ! Şi atunci, mai mult se apropie Dumnezeu de noi, când noi ne smerim din adâncul sufletului.

- ***Dar ce încredere avem că ni s-au iertat toate păcatele prin spovedanie ?***
- Dar dumneata dacă ai spălat o rufă bine, curată, şi dacă se mai murdăreşte, nu o mai speli din nou ? Nu pui sodă şi leşie şi o pui la uscat ? Precum cămaşa trebuie spălată, aşa şi sufletul trebuie spălat mereu prin deasa spovedanie.

Dar Sfinţii părinţi şi mai ales Sfântul Nicodim Aghioritul avea o învăţătură pentru duhovnic : " Sfătuieşte-i, o! duhovnice, la spovedanie deasă şi curată pe toţi ". O dată în an se face spovedania generală din nou. Şi asta-i pentru smerenie şi pentru ca omul să nu uite neputinţele lui, cu care a supărat pe Dumnezeu. Aşa este.

De aceea trebuie să ne pocăim, să ne pară rău. Pentru că ***Dumnezeu este atât de milostiv şi de bun, că nu mai ţine minte răul ce-am făcut, dacă noi ne întoarcem din toată inima şi ne mărturisim.***

Aţi văzut ce spune ***proorocul Isaia : Întoarceţi-vă către Mine şi Mă voi întoarce către voi, fiii oamenilor. De vor fi păcatele voastre ca mohorâciunea, ca zăpada vă voi albi, şi de vor fi ca roşeala, ca luna le voi face albe şi nu voi mai pomeni cele dintâi ale voastre.***

În bunătatea Lui cea fără margini, El ştie neputinţa noastră, că greşim cu voie şi fără voie, cu ştiinţă şi cu neştiinţă. Nu este clipă când nu greşim înaintea Domnului. Dar nimeni nu ştie firea omului mai mult ca Dumnezeu, căci El ne-a făcut din nimic.

De aceea, cum ne întoarcem către El cu lacrimi, cu părere de rău, cu spovedanie curată, ne şi iartă. Cine are păcate mai grele trebuie să facă oleacă de canon, că Dumnezeu totdeauna este gata să ne primească şi să ne ierte, căci suntem zidirea Lui.

Nimeni nu L-a făcut pe Hristos să coboare din cer, decât mila Lui, dragostea Lui pentru oameni. I-a fost milă de neamul omenesc. Că atât de multă dragoste are faţă de neamul omenesc, încât auzi ce spune ***Sfântul Ioan Evanghelistul : Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Unul născut, Fiul Său, L-a trimis în lume să mântuiască neamul omenesc.***

A venit Mântuitorul Iisus Hristos, nu numai să ne înveţe ce trebuie să facem, ci pentru ca să sufere pentru noi suferinţe, batjocuri, scuipări, bătăi şi moarte pe Cruce, pentru ca să scoată neamul lui Adam din iad, care stătea acolo de 5508 ani, cât au fost, de la primul Adam, până la venirea Noului Adam - Hristos.

- Deci, **să avem către Dumnezeu inimă de fiu, şi să-L iubim din toată inima.** Iar când am greşit ceva, îndată să cerem iertare şi să alergăm la mărturisire, ca să-L împăcăm pe Dumnezeu, căci l-am supărat, că Domnul niciodată nu ţine minte răul. Dacă vede că ne-am întors, se întoarce şi El către noi.
- **Să avem către noi inimă de judecător.** Adică cum ? Să ne judecăm. Oare, ce gândim noi îi place lui Dumnezeu ? Ce vorbim noi oare îi place lui Dumnezeu ? Ce fac eu acum oare îi place lui Dumnezeu ? Şi îndată conştiinţa ne spune da sau nu. Căci de se va judeca omul pe sine, nu va cădea în judecata lui Dumnezeu ! Să ne facem judecători nouă înşine : " Măi, aceasta nu-i bun ce fac, aceasta nu-i bun ce vorbesc; aceasta nu-i bun ce intenţionez eu să fac ! "
- **Către aproapele să avem inimă de mamă.** Ai văzut o mamă bună ? Chiar dacă are copii mai mulţi şi dacă unul o supără, o năcăjeşte în fel şi chip, ea are milă de toţi. Dacă vede că un copil de-al ei a căzut în apă şi se îneacă, sau în foc, şi strigă : " Mamă, nu mă lăsa ! ", ea uită tot. Uită că a supărat-o şi se duce către dânsul şi-l scapă, chiar cu riscul vieţii. Că aşa este mama ! Adevărata mamă nu mai ţine minte răul. Atât iubeşte pe copii. ***Iată, aşa trebuie să avem şi noi inima noastră faţă de toţi. Să ne fie milă de toţi, şi de străini şi de ai noştri. Aşa cere Dumnezeu în Sfânta Evanghelie.*** N-ai văzut cloşca ? Are atâţia pui şi dacă i-ai luat numai unul, îţi sare în cap, măcar că are mulţi. Aşa şi mama cea bună îşi pune sufletul pentru copii. Această inimă de mamă o cere Dumnezeu de la noi. S-o avem faţă de toţi. Când a fi unul, care chiar de ne-a făcut rău, chiar de ne-a supărat, însă când

îl vom vedea că este la necaz, să sărim să-l ajutăm, ca să vadă el că noi avem dragoste şi nu ţinem minte răul pe care ni l-a făcut el. Numai aşa vom fi fii ai lui Dumnezeu după dar.

Folosul desei Spovedanii

Acum să spunem pe scurt despre **cele cinci foloase ale desei spovedanii**.

Preabunul Dumnezeu a pus în lume Taina aceasta a Spovedaniei, că dacă n-ar fi fost aceasta după botez, nimeni nu s-ar putea mântui. Cine reuşeşte să facă o spovedanie curată, reuşeşte să facă al doilea Botez; după cum aţi văzut că zice preotul la molifă : ***" De vreme ce cu al doilea botez te-ai botezat, după rânduiala tainelor creştineşti ".***

Taina Mărturisirii sau a Spovedaniei, este una din cele şapte Taine şi cuprinde patru părţi.

- **Prima parte este durerea inimii pentru păcate.** Să-i pară rău şi să plângă pentru păcatul prin care a supărat pe Dumnezeu.
- **A doua este spovedania prin viu grai la duhovnic.**
- **A treia este facerea canonului**, prin hotărârea în faţa preotului că-l va face.
- **A patra parte, cheia Sfintei Spovedanii, este dezlegarea păcatelor, prin punerea mâinilor preotului pe capul credinciosului.**

Acesta, după canonul 8 al Sinodului I Ecumenic, se numeşte epicleza duhovniciei, adică venirea Duhului Sfânt peste capul celui ce s-a mărturisit curat. Că nu se poate încheia taina Sfintei Spovedanii, decât atunci când a pus preotul mâna pe capul celui ce se mărturiseşte, după cum arhiereul pune mâna pe capul diaconului sau al preotului, când îl hirotoneşte şi vine Duhul Sfânt prin succesiune apostolică.
Deci, la fel şi aici, Duhul Sfânt vine prin mână preotului, să dezlege sufletul care s-a spovedit.
Dar ***spovedania, fiind o spălare sau un botez duhovnicesc al sufletului, după Botezul cel dintâi, este o taină prin care se iartă păcatele omului prin dezlegare de la duhovnic şi este bine să se facă cât mai des.***

Dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur zice aşa în cartea care se numeşte " Puţul " sau " Fântâna " pe româneşte : " De este cu putinţă, o, creştine, şi în fiecare ceas să te mărturiseşti la duhovnic ".
De ce ? Pentru că nu este clipă şi minut când nu greşim lui Dumnezeu. Deci, dacă greşim în fiecare clipă lui Dumnezeu, este prea de nevoie să se facă deasa spovedanie, să spălăm sufletul prin mărturisire curată cu căinţă şi canon, pentru că

se înnegreşte haina sufletului nostru cea curăţită la Botez, prin tot felul de păcate, din ceas în ceas şi din minut în minut.

În vremea veche a creştinismului patristic, creştinii se mărturiseau în fiecare zi la duhovnici. Dar pe vremea aceea se şi împărtăşeau în fiecare zi, cum arată la Fapte : ***... şi erau toţi în biserică, când s-a întemeiat Biserica, şi stăruiau în învăţătura Apostolilor şi în împărtăşire, în frângerea pâinii şi în rugăciune. ... iar toţi cei ce credeau erau laolaltă şi toate le aveau de obşte.***

Astfel s-a întemeiat prima obşte apostolică.
Toate le dădeau Bisericii şi pe ei înşişi se dădeau lui Hristos. Pe vremea aceea, după terminarea slujbei, şi masa se dădea în biserică, mesele agape. Mai târziu s-au scos în pridvorul bisericii şi pe urma acasă la creştini, fiind binecuvântate de Sfinţii Apostoli.

Spovedania se făcea la început în fiecare zi. Mai târziu oamenii, rărind cu Sfânta Împărtăşanie, au rărit-o şi cu Sfânta Spovedanie. Şi vedeţi acum de-abia se mai spovedesc în cele patru posturi. Atâta s-a răcit credinţă şi evlavia, mai ales faţă de Spovedanie, şi chiar de ***împărtăşirea cu Preacuratele Taine, care aduc cel mai mare folos şi putere de creştere duhovnicească a sufletelor noastre prin harul Duhului Sfânt, care vine peste noi prin aceste Sfinte Taine.***

Aici vom vorbi, nu numai despre Spovedanie, ci despre foloasele desei spovedanii.
Foloasele desei spovedanii sunt cinci.

- **Primul folos al desei spovedanii, este acela că păcatul nu prinde rădăcini în noi şi se strică din suflet cuibul satanei.**

Diavolul, văzând că te spovedeşti des, te căieşti, te rogi şi-l pârăşti mereu, zice aşa: " Degeaba mă ostenesc cu dânsul, că se duce mereu la preot şi se spovedeşte, şi-l dezleagă, şi eu nu câştig nimic. Mai bine mă duc la cei care dorm, care n-au grijă de mântuire, care nu se spovedesc cu anii, că aceia nu mi se mai împotrivesc !".

Cine se spovedeşte des, ştie ce a greşit, că ţine minte. Dacă nu s-a spovedit de câteva zile : " Măi, ce-am făcut ?". El îndată îşi aduce aminte, iar dacă lasă să treacă o lună sau două sau poate şi un an, de unde să ţină el minte ?

Că într-o zi dacă s-ar ispiti omul pe sine, stai undeva într-un unghi de casă, într-un colţ şi pândeşte-ţi gândurile tale numai timp de două ceasuri, să vezi în câte feluri umblă mintea. Şi la câte păcate se duce dacă n-o struneşti cu rugăciunea

şi cu frică de Dumnezeu. Dar într-o zi sau două ? Dar umblând în societate cu lumea şi vorbind cu lumea şi văzând şi auzind, cât se încarcă sufletul nostru pe conştiinţă în fiecare ceas ?

Deci primul folos al desei spovedanii este acesta. Şi să ţineţi minte că prin mărturisire deasă, păcatele nu pot prinde rădăcini adânci în inima celui ce se mărturiseşte.

- **Al doilea folos al desei spovedanii este că omul ţine minte uşor greşelile făcute de la ultima spovedanie, pe când cel ce se mărturiseşte rar, cu anevoie poate să-şi aducă aminte de toate câte a făcut.**

Astfel, multe din păcate rămân nespovedite şi, prin urmare, neiertate. Pentru aceea diavolul i le aduce aminte în ceasul morţii, dar fără de folos, căci i se leagă limba şi nu le mai poate mărturisi.

Vai de acela care se duce la mărturisire şi spune o seamă de păcate şi o seamă nu le spune; sau le spune şi pe acelea, dar nu sincer cum le-a făcut. Caută cuvinte de acoperire; aşa de ici de colo, crede el că poate minţi pe Dumnezeu, că nu ştie Dumnezeu cum s-a făcut păcatul şi în ce fel ? El crede că trebuie să-i spună duhovnicului câteva păcate şi, dacă l-a dezlegat, este iertat.

Duhovnicul dezleagă numai ce aude; celelalte păcate rămân legate, că acela n-a fost sincer şi nicidecum nu reuşeşte să se uşureze. Deci a doua pricină ca spovedania să fie bună, trebuie să fie sinceră şi curată. Tot ce ţine minte omul să spună, că nu-i spune preotului. Preotul e un om de ţărână ca şi noi. El a primit puterea de a lega şi dezlega păcatele, prin lucrarea Duhului Sfânt.

- **Al treilea folos al celui ce se mărturiseşte des, chiar dacă i s-ar întâmpla să cadă în păcat de moarte, îndată aleargă şi se mărturiseşte şi intră în harul lui Dumnezeu, şi nu suferă să aibă pe conştiinţă greutatea păcatului, fiind deprins a se curăţi des prin spovedanie.**
- **Al patrulea folos al desei spovedanii este că pe unul ca acesta, îl află moartea curăţit şi în harul lui Dumnezeu, având mare nădejde de mântuire.**

După mărturia Sfântului Vasile cel Mare, diavolul merge totdeauna la moartea drepţilor şi a păcătoşilor, căutând să afle pe om în păcate spre a-i lua sufletul.
La cei ce se mărturisesc des şi curat nu poate afla nimic, deoarece s-au mărturisit luând dezlegare pentru păcate.

- **Al cincilea folos al desei spovedanii este că unul ca acesta se opreşte şi se înfrânează de la păcate, aducându-şi aminte că după puţine zile se va mărturisi din nou şi va primi canon de la duhovnic, acesta mustrându-l pentru cele făcute.**

Acesta care se spovedeşte des, când îşi aduce aminte de ruşinea ce-o s-o aibă de la duhovnic, de canonul pe care o să-l primească, se opreşte de la păcat. Omul are atâta putere împotriva păcatului, că toţi diavolii din iad, dacă ar veni, n-au ce-i face, dacă vrea să nu facă păcatul; căci i-a dat Dumnezeu o putere mare, de la Botez, să biruiască ispitele diavolilor.

Dacă n-aş avea puterea aceasta, n-ar fi iad nici pedeapsă pentru păcat. Voi nu auziţi în Psaltire ce spune Duhul Sfânt ? ***Doamne, căci cu arma buneivoiri ne-ai încununat pe noi.*** Şi iarăşi spune Solomon : ***Dumnezeu l-a zidit pe om, l-a lăsat în mâna sfatului său.***

Dacă vrea să facă păcatul, îl face, dacă nu, nu. Diavolul numai îi dă în gând, iar el dacă este prost şi se amăgeşte, îl face. Poţi să spui tu în ziua judecăţii : " Doamne, diavolul m-a dus la crâşmă, diavolul m-a dus la muierea cutare, diavolul m-a dus la furat, diavolul m-a dus la beţie, diavolul la avort, la toate ! " Iar diavolul vas pune atunci : " Doamne, să-mi arate martori, că m-a văzut când îl duceam de mână la crâşmă, la desfrâu sau la avort !". Apoi va zice omului : " Vezi că eşti prost ? Eu ţi-am dat în gând să faci păcatul. Dacă ai fost prost, te-ai dus tu singur ! Nu te-am dus eu de mână ! Dacă m-ai ascultat eşti al meu !".

Deci prin deasa spovedanie se strică cuibul satanei. Ai văzut cocostârcul ? Face cuib pe casă la tine; şi-i o pasăre foarte fină. Dacă i-ai stricat cuibul o dată, de două ori, nu-ţi mai vine acolo. Ştie că-i eşti duşman. Aşa şi noi, dacă-i stricăm cuibul satanei, el nu mai vine repede. Şi acesta este un om care ţine sufletul curat, că nu poate suferi păcatele.

Deci al cincilea folos al sfintei spovedanii este îndoit. Mai întâi că stricăm cuibul satanei din suflet şi al doilea că nu ne găseşte moartea nespovediţi.

Cel ce are obicei să se mărturisească des, nu lasă rugina păcatului să se prindă de mintea şi inima lui; cine îşi pliveşte ogorul lui des, simte când încolţeşte păcatul şi îndată îl smulge din suflet prin spovedanie. Pe acela moartea nu-l găseşte nepregătit.

Uite, acum un părinte a murit la noi, duhovnicul Natanail. A venit la mine vineri, s-a spovedit după îndreptarul de spovedanie pe care îl au duhovnicii, s-a împărtăşit cu Preacuratele Taine, iar peste câteva zile s-a dus la Domnul, zicând rugăciuni.
Acest suflet, deşi s-a dus repede, era pregătit. A fost om înţelept.

Dar noi ce zicem ? " Lasă că m-oi spovedi la anul !". Nu ! Să nu amânăm, că nu ştim când ne cheamă Hristos ! Părintele Natanail n-a ştiut că moare. Dar îngerul Domnului l-a ajutat, fiindcă el avea obicei în fiecare săptămână să vină la mărturisit. Nu a avut când să se strângă răutatea, că au fost dezlegate la spovedanie toate păcatele, până şi cele mai mici.

Să nu credeţi dumneavoastră că păcatele mici nu sunt grave ! Şi pe acelea trebuie să le mărturisim, că auzi ce spune Evanghelia : ***Nimic necurat nu va intra întru Împărăţia Cerurilor.***

Părintele Ilie Cleopa - Despre Sfânta Împărtăşanie

Sfânta Împărtăşanie este de mare folos omului, dacă se împărtăşeşte cu adevărat cu credinţă, cu pregătire şi cu dezlegarea duhovnicului. Că cel ce se apropie cu nevrednicie, osândă îşi ia, că foc este care arde pe cei nevrednici - ai văzut ce spune în rugăciunile dinainte de împărtăşanie.

- Cine se poate împărtăşi ?

- Cine are viaţă curată, neprihănită; cine are ştiinţa gândului său curată, cine nu are impedimente canonice şi este dezlegat de duhovnic, poate să se împărtăşească, iar cine nu este mărturisit şi dezlegat de duhovnic şi n-a făcut canonul dat, nici nu se poate apropia de împărtăşanie. Că şi o dată în an de se va împărtăşi, ca Iuda este, care o dată s-a împărtăşit şi a intrat satana în el şi l-a vândut pe Domnul.

Dacă nu-i vrednic cineva, nici o dată pe an să nu se împărtăşească. ***Ai văzut ce zice în Cuvântul 53, Sfântul Ioan Gură de Aur : " ... Şi voi preoţilor, care daţi Preacuratele Taine, nu mică muncă zace asupra voastră, dacă ştiţi pe cineva nevrednic, de-l veţi împărtăşi cu aceste preaînfricoşătoare şi preasfinte şi dumnezeieşti Taine.***

Şi dacă te temi tu, o preotule, că cel ce vine la tine este sachelar, adică general, sau ipat, adică prefect, sau voievod sau cel ce este cu coroana pe cap, adică împărat, şi te temi că se va supăra că nu-i dai Împărtăşania, dacă te temi tu, adu-l la mine ! Tot trupul meu îl voi da să-l ardă, mai înainte de a da Trupul cel Preasfânt şi Preacurat celui nevrednic. Tot sângele meu îl voi vărsa mai înainte de a da Sângele, atât de înfricoşat şi Preasfânt la cel ce nu-i vrednic ".

Iar dacă s-a curăţit şi s-a pregătit după rânduiala canonică a Bisericii lui Hristos prin mărturisire, şi a făcut canonul cuvenit, să se apropie cu frică şi cutremur.

- Ce ne puteţi spune de împărtăşania copiilor până la vârsta de şapte ani ? Necesită spovedanie ?
- Copiii cei nevinovaţi până la vârsta de cinci ani, este bine să-i împărtăşiţi, dacă se poate, şi în fiecare Duminică. Iar copiii de 6 - 7 ani mai ales acum, este bine să fie spovediţi şi apoi împărtăşiţi, că astăzi copiii văd şi aud multe sminteli, în casă, la televizor şi peste tot, nefiind supravegheaţi de părinţi.

La fel şi despre cei bătrâni şi bolnavi zice ***Sfântul Simeon al Tesalonicului : " Cei bătrâni şi bolnavi, care nu au impedimente canonice, este bine să se împărtăşească mai des şi în sărbătorile mari ".***

Totdeauna, înainte de a te împărtăşi, după ce ţi-ai făcut metaniile, după ce ai părăsit păcatul şi ţi-ai făcut canonul dat de preot, înainte de a te împărtăşi trei zile cel puţin n-ai voie să bei vin nici să mănânci de dulce sau cu untdelemn. Iar în afara postului, fără spovedanie, fără canon şi fără o săptămână de post sau măcar trei zile nu te poţi împărtăşi. Cel puţin trei zile înainte de a te împărtăşi să nu mănânci cu untdelemn şi să nu bei vin; numai mâncare uscată. Aşa este rânduiala cu Sfânta Împărtăşanie, fraţilor.

- Spuneţi-ne ceva despre împărtăşania călugărilor, despre deasa împărtăşanie.
- Călugării din mănăstiri, dacă au duhovnic bun, să se spovedească cât mai des. La noi spovedania, cum vedeţi, e o dată pe săptămână, vinerea. Da, am călugări foarte treji, care vin de două-trei ori pe săptămână la mărturisire : " Părinte, n-am fost la Utrenie; părinte, am rămas în urmă cu canonul; părinte, am mâncat înainte de masă ", sau te miri ce. Dacă îl mustră conştiinţa, el vine, îi pui mâna pe cap, îl dezlegi şi se uşurează.

Aşa că şi călugării bătrâni şi bolnavi se pot împărtăşi o dată pe săptămână; ceilalţi, dacă le dă voie duhovnicul, se pot împărtăşi, cel mai rar, la patruzeci de zile, cel mai potrivit, o dată pe lună.

- Dar avem vreun temei la Sfinţii Părinţi pentru împărtăşania la patruzeci de zile ?
- Da, avem la Sfântul Simeon al Tesalonicului. El zice că o dată la patruzeci de zile fiecare să se pregătească şi să se împărtăşească, dacă n-are vreo oprire canonică.

Este păcat care te opreşte douăzeci de ani de la împărtăşanie.
În caz de moarte, dacă vezi că omul este gata, îi dai împărtăşania. Nu-l mai poţi opri în caz de moarte; iar dacă nu moare şi mai trăieşte, face în continuare canonul dat. Aşa să ştiţi.

- Se poate împărtăşi cineva fără să se spovedească ?
-Nu. Niciodată. Şi în caz de moarte şi de altceva, nu. Întâi spovedania şi apoi să se împărtăşească.

- Dar de câte feluri este Sfânta Împărtăşanie ? În câte feluri ne putem împărtăşi?
- Împărtăşirea cu Preacuratele Taine este cea mai înfricoşată, cea mai bună şi cea mai sfântă. A te împărtăşi cu Trupul şi Sângele Domnului, zice Mântuitorul : ***Cine mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu, întru Mine petrece şi Eu intru dânsul.***

Cele cinci feluri de împărtăşiri

Ne putem împărtăşi cu adevărat în cinci feluri, în Biserica lui Hristos.

- **Prima împărtăşire şi cea mai importantă este cea cu Trupul şi Sângele Domnului.**
- **A doua cale de împărtăşire, după Marele Vasile, este împărtăşirea duhovnicească pe calea rugăciunii celei gânditoare a inimii.**

Poţi să vii în biserică şi chiar dacă eşti oprit de preot să te împărtăşeşti pe câţiva ani, te poţi împărtăşi de o mie de ori pe zi şi mai mult, pe altă cale, pe calea rugăciunii. Dacă vii în biserică şi zici rugăciunea ***" Doamne Iisuse Hristoae, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul "***, cu toată inima, de câte ori ai suspinat după numele lui Iisus, de atâtea ori te-ai împărtăşit, ca şi cel ce a luat cu linguriţa Sfintele Taine.
Aceasta este împărtăşirea pe calea rugăciunii celei gânditoare a inimii, cu care omul poate reuşi să se împărtăşească de multe ori pe zi, nu numai o dată, cu aceeaşi putere cu care se împărtăşeşte şi cel cu linguriţă din Sfântul Potir.

- **Al treilea fel de împărtăşire este pe calea lucrării poruncilor lui Hristos.**

Mântuitorul a spus să postim, ne-a arătat cum să postim; a zis să ne rugăm, ne-a arătat cum să ne rugăm; a spus să primim pe cel străin, să adăpăm pe cel însetat, să hrănim pe cel flămând, să cercetăm pe cei închişi şi să iertăm pe cei ce ne greşesc.

Când facem aceste porunci, ne împărtăşim pe calea lucrării poruncilor lui Hristos. Acesta este al treilea fel de împărtăşire. Şi cu aceasta te poţi împărtăşi de multe ori pe zi, de câte ori ai lucrat poruncile lui Hristos.

Auzi ce spune ***dumnezeiescul Maxim*** ***în Filocalie : " Hristos stă ascuns în poruncile Sale. Cine face o poruncă îl primeşte pe Hristos. Şi nu numai pe Hristos, ci toată Sfânta Treime ".***

Şi auzi ce spune ***Scriptura : Cel ce Mă iubeşte pe Mine şi are poruncile Mele, şi le păzeşte pe ele, Eu şi Tatăl vom veni şi lăcaş la dânsul vom face.***

Clar ! Nu numai Fiul, ci şi Tatăl vine. Şi unde-i Tatăl şi Fiul pe toată Sfânta Treime o primeşte acela care lucrează poruncile lui Dumnezeu, măcar de ar fi oprit de la Sfânta Împărtăşanie de vreun preot. Înţelegeţi ? Acesta-i al treilea chip de împărtăşire pe calea lucrării poruncilor.

- **A patra împărtăşire este prin auz.** Cum ? Eu sunt oprit de preot pe atâţia ani de la împărtăşire, fie că sunt femeie sau bărbat. Dar merg la biserică şi ascult cu evlavie Sfânta Liturghie, Apostolul, Evanghelia, Heruvicul, Axionul, şi predica preotului. ***Dacă ascult cu evlavie cuvântul Domnului, de câte ori am luat un înţeles duhovnicesc prin auz, de atâtea ori m-am împărtăşit cu Hristos.***

Aceasta este împărtăşirea prin urechi, al patrulea fel de împărtăşire. Şi ***Apostolul spune clar : Credinţa vine prin auz şi auzul prin cuvântul lui Dumnezeu.*** Tu primeşti cu linguriţa pe Hristos; eu îl primesc prin urechi, când ascult cu evlavie Sfânta Liturghie, cântările şi predica preotului. Şi mă împărtăşesc de mii de ori pe zi, fără să ştii tu.

Tu poate, dacă nu te-ai pregătit bine, spre osândă primeşti Sfânta Împărtăşanie. iar eu, dacă stau cu credinţă, ca vameşul, în Biserică şi ascult cu evlavie slujba, mă împărtăşesc prin urechi. Acesta este al patrulea fel de împărtăşire.

- **Al cincilea fel de împărtăşire este pe calea miridelor, a părticelelor ce se scot pentru noi la Sfânta Liturghie.**

De aceea nu putem pune la Sfânta Liturghie pe cei beţivi, pe cei ce înjură, pe cei ce trăiesc necununaţi, pe sectari, pe cei ce se sinucid. Pentru că acea părticică care se scoate, reprezintă faţa acelui suflet.

Aceste părticele se sfinţesc la Sfânta Epicleză, prin invocarea Duhului Sfânt şi, la sfârşitul slujbei, după ce s-a pus în potir partea cu Iisus, şi se zic cuvintele : " ***Plinirea paharului credinţei Duhului Sfânt*** ", apoi se pun şi părticelele ce se scot pentru credincioşi. În dumnezeiescul Sânge din Sfântul Potir este Trupul şi Sângele lui Hristos viu.

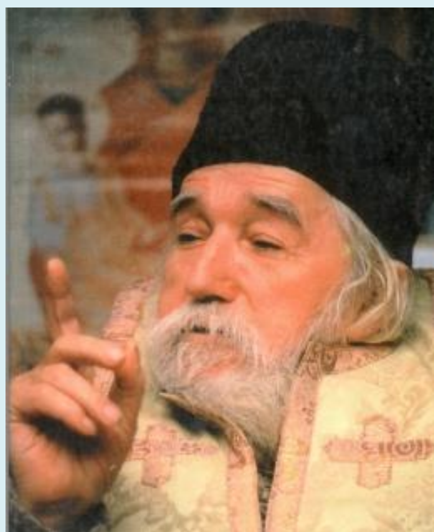
Din prescura a patra se scot părticele pentru vii, din a cincea pentru morţi şi le trage în Sfântul Potir. Din aceste părticele că faină, ce s-au adăpat cu dumnezeiescul Sânge în Potir, atâtea mii şi milioane de suflete au primit împărtăşirea şi comuniunea direct cu Iisus Hristos, cu Trupul şi Sângele Lui.

Acestea patru din urmă sunt căi de împărtăşire, pe calea lucrării faptelor bune, dar nu înlocuieşte pe cea dintâi. Numai o împărtăşire temporară şi în caz de ceva, tot trebuie să se împărtăşească cu Trupul şi Sângele Domnului, cu Preacuratele Taine.
Iată aşa ne putem împărtăşi în cinci feluri în Biserica Universală.

- Dacă un neoprotestant se împărtăşeşte pe cele patru căi, dar nu se împărtăşeşte cu Trupul şi Sângele Mântuitorului, poate avea nădejde de mântuire ?
- Nu ! Nu are nici o valoare, pentru că este rupt de Biserica lui Hristos şi nu are Darul preoţiei. Acela îi sectar, om rătăcit. Aşa-i, măi băiete ! Nu putem noi schimba ceea ce a întemeiat Hristos pentru toată lumea. El a zis : ***Luaţi, mâncaţi, acesta este Trupul Meu; beţi dintru acesta toţi, acesta este sângele Meu ...*** (Ioan 6,53)

De ce v-am spus despre Sfânta Împărtăşanie ? Este bine să vă pregătiţi, mamă. Frăţiile voastre de la ţară, măcar în posturi şi măcar o dată la patruzeci de zile să vă împărtăşiţi.

Părintele Ilie Cleopa – Despre Taina Sfintei Împărtăşanii

Învăţăcelul: ***Te rog acum, Părinte, să-mi vorbeşti despre Taina cuminecării.***

Preotul: Mântuitorul spune: "***De nu veţi mânca Trupul Fiului Omului şi de nu veţi bea Sângele Lui, nu veţi avea viaţă intru voi***", (Ioan, 6, 55).

Sfânta împărtăşanie (Euharistia sau Cuminecătura) este Taina în care, sub chipul pâinii şi al vinului, se împărtăşeşte creştinului însuşi Trupul şi Sângele lui Iisus Hristos, spre iertarea păcatelor şi spre viaţa de veci, înfăţişându-se totodată, real şi nesângeros, jertfa de pe Cruce a Mântuitorului.

Această Sfântă Taină a orânduit-o însuşi Domnul nostru Iisus Hristos, care nu numai că a vorbit despre ea, ci a şi înfăptuit-o însuşi, în ajunul răstignirii Sale. După ce a mâncat cu apostolii Săi, luând o pâine şi rugându-se Tatălui ceresc, a binecuvântat-o şi, frângând-o, a zis: "***Luaţi, mâncaţi, acesta este Trupul Meu***". Apoi a luat un pahar şi, după ce a mulţumit, le-a dat zicând: "***Beţi dintru acesta toţi, acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor***" (Matei, 26, 26-28; Marcu, 14, 22-24). "***Să faceţi lucrul acesta întru pomenirea Mea***" (Luca, 22, 19-20).

Iată cum Mântuitorul a poruncit ca acei ce vor să aibă viaţa veşnică să-I mănânce Trupul şi să-I bea Sângele sub forma pâinii şi a vinului, pâinea şi vinul sfinţite prin slujba sfântă către Tatăl, prin rugăciuni şi cântări de laudă (Matei, 26, 26-30; Marcu, 14, 22-26).

Iar această minune a minunilor - ca pâinea şi vinul să fie prefăcute în Trupul şi Sângele Domnului, spre a le mânca şi a le bea creştinii - a fost dată spre săvârşire numai apostolilor Săi, episcopilor şi preoţilor hirotoniţi prin alegerea şi punerea mâinilor preoţeşti (Tit, l, 3-9).

Creştinii ceilalţi - oricât de buni ar fi ei înaintea lui Dumnezeu şi oricâte minuni ar face - nu pot săvârşi Taina "frângerii pâinii", ci numai episcopii şi preoţii. Acest lucru este dovedit în mod limpede de Scriptura Vechiului şi Noului Testament.

- Astfel, în Legea Veche, Dumnezeu a orânduit preot pe Aaron şi pe copiii copiilor lui, din neam în neam, până avea să vină Mesia Hristos, iar cei ce au îndrăznit să slujească fără să fie din neamul lui Aaron preotul au fost pedepsiţi groaznic (Num., 3, 10; 16, 1-50; I Regi, 13, 1-14; II Păr., 26, 16-18).
- În Noul Testament, Domnul nostru Iisus Hristos, schimbând preoţia şi Legea Veche (Evr., 7, 12), a orânduit preoţia nouă ca putere de a lucra cele sfinte şi de a ierta păcatele - ca şi El însuşi - celor ce se pocăiesc (Ioan, 20, 19-23; Apoc., 1, 6; 5, 10; II Cor., 5, 18-20, I Cor., 4, 1; Ps. 13, 9-16).

Astfel, această minunată hrană - Trupul şi Sângele Domnului - se dăruieşte numai prin preoţii creştinii. Cine vrea să se mântuiască merge la Biserică; şi primeşte, chiar şi cei ce n-au bani, căci se dă în dar (Isaia, 55, 1-13; Mal., 1, 11; Apoc., 21, 6; Rom., 5, 14-16). Sfântul apostol Pavel spune: ***"Paharul binecuvântării pe care-l binecuvântăm nu este, oare, împărtăşirea cu sângele lui Hristos? Pâinea pe care o frângem nu este, oare, împărtăşirea cu trupul lui Hristos?"*** (I Cor., 10, 16). Da, nu este o închipuire, căci cine nu are această credinţă este rătăcit şi nu are mântuire (cf. Rom., 14, 23). Despre acest sânge euharistic ni se spune: ***"Sângele lui Iisus, Fiul Lui, ne curăţeşte pe noi de orice păcat"*** (I Ioan, 1,7).

Trupul şi Sângele Domnului se poate mânca şi mai des, atunci când ne ferim de rele şi când avem viaţa neprihănită şi conştiinţa noastră curată şi neosândită, pe când botezul nu se mai poate repeta, după cum este scris (Efes., 4, 5). ***A ne împărtăşi cu Trupul şi Sângele Domnului este chiar poruncă de la Dumnezeu, că toţi - de la prunci până la cei mai bătrâni - să se împărtăşească cel puţin o dată pe an.*** Acest lucru ni se arată prin închipuire cu mielul pascal din Vechiul Testament (Ies., 12, 1-28 , Num., 9, 1-14).

Însă Sfinţii Apostoli - ni se istoriseşte - îi împărtăşeau pe creştini în fiecare Duminică, deoarece aceia care credeau în Iisus stăruiau în învăţătura apostolilor şi

în comuniune, fiind nelipsiţi de la biserică în toate zilele. Pentru aceasta, apostolii frângeau pâinea şi luau împreună hrană cu bucurie şi intru curăţia inimii (Fapte, 2, 42-46; 20, 7-11).

Mai târziu, Biserica a statornicit ca creştinii să se împărtăşească de patru ori pe an, în cele patru posturi. Desigur, unii din cei evlavioşi s-au împărtăşit şi de mai multe ori, după cum şi astăzi sunt mulţi care se împărtăşesc mai adeseori într-un an şi e cu atât mai bine, numai să aibă pregătirea cuvenită, căci ori de câte ori mâncăm şi bem Trupul şi Sângele Domnului, vestim moartea Lui, până va veni a doua oară (I Cor., 11,26).

Această Sfântă Taină este administrată de preoţi şi noului botezat chiar la botez, după ce a fost uns cu sfântul mir sau cu pecetea Duhului Sfânt. Astfel li se dă până la vârsta de 7 ani, urmând ca de la această vârstă mai înainte să se spovedească la preotul duhovnic (să-şi mărturisească păcatele, cf. Ioan, 1, 9) şi să se vadă dacă e vrednic de Trupul şi Sângele Domnului. ***Pentru cei ce vor să se împărtăşească fiind maturi, Sfântul Apostol Pavel recomandă ca fiecare să se cerceteze pe sine şi numai apoi — după spovedanie şi cu dezlegarea duhovnicului - să se împărtăşească cu Trupul şi cu Sângele Domnului. Căci cine va mânca şi va bea cu nevrednicie Trupul şi Sângele Domnului, judecata lui îşi mănâncă şi bea, nesocotind Trupul şi Sângele Domnului*** (I Cor., 11, 27- 29; Evr., 9, 4-6).

Învăţăcelul: ***Sunt unii creştini care afirmă că pâinea şi vinul de la "Cina Domnului" este pâine naturală şi vin natural. Ele numai închipuiesc sau simbolizează Trupul şi Sângele Domnului, fără să fie de fapt. Aşa a fost chiar şi la Cina cea de Taină, ceea ce se vede în cuvintele de atunci ale Mântuitorului:*** "***Adevăr grăiesc vouă, că de acum nu voi mai bea din rodul viţei până în ziua aceea când îl voi bea nou, întru Împărăţia lui Dumnezeu***" (Marcu, 14, 25; Matei, 26, 29). ***Deci, este vorba de "rodul viţei", ceea ce înseamnă că vinul a rămas vin natural şi nu s-a prefăcut în Sânge. De aici rezultă că el simbolizează numai, iar nu şi este, Sângele Domnului.***

Preotul: Cuvintele de mai sus (Marcu, 14, 25; Matei, 26, 29) au fost spuse de Mântuitorul cu privire la primul pahar care, în adevăr, conţinea vinul natural, însă Sfânta împărtăşanie a fost aşezată de Mântuitorul după cină, la al doilea pahar, căci atunci a zis Mântuitorul: "***Acest pahar este Legea cea nouă, intru Sângele Meu…***" (Luca, 21, 17- 20). Deci, ceea ce la Marcu este incomplet se completează şi se lămureşte la Luca. Matei nu vorbeşte decât de un singur pahar, anume de cel euharistie (al Cuminecăturii); la Luca însă observăm că este vorba de două pahare - şi că Sfânta Taină a fost aşezată la al doilea pahar. Astfel, cuvintele care se referă

la primul pahar nu sunt în legătură cu Sfânta împărtăşanie, cum este cazul şi cu citatul de la Marcu (14, 25).

Învăţăcelul: ***În legătură cu ce spuneam mai sus, acei creştini spun că împărtăşania sau "Cina Domnului" ar fi o simplă cină comemorativă, un ospăţ, un banchet sau o masă colegială, la care se consumă pâine şi vin, în amintirea Cinei celei de Taină, a patimii şi a morţii Domnului. Aşa a rânduit Mântuitorul zicând apostolilor Săi: "…aceasta să faceţi întru pomenirea Mea"*** (Luca, 22, 19; I Cor., 11, 24-25). Iar ***Sfântul Apostol Pavel zice: "De câte ori mâncaţi această pâine şi beţi acest pahar, moartea Domnului vestiţi, până la venirea Lui"*** (I Cor., 11, 26). ***Scopul ar fi, aşadar, adâncirea credinţei şi a evlaviei creştine, prin simbolul ce-l reprezintă, iar nu mâncarea cu adevărat a Trupului şi a Sângelui Mântuitorului, nici permanentizarea jertfei de pe Golgota.***

Preotul: "Cina Domnului" nu este o simplă comemorare a morţii Domnului, căci pâinea şi vinul de la această "Cină" sfântă nu au fost numai simboluri ale Trupului şi Sângelui Domnului, ci cu adevărat Trup şi Sânge al Său. Mântuitorul ne-a învăţat acest adevăr. Căci El nu a zis: Luaţi, mâncaţi, căci acesta este un simbol al Sângelui Meu. Nu! Ci a zis: ***"Aceasta (pâinea) este Trupul Meu***" şi "***acesta (vinul) este Sângele Meu***" (Matei, 26, 26-28; Luca, 22, 19-20). Aşadar, după cum pâinea şi vinul euharistic nu sunt numai nişte simboluri, ci adevărat Trup şi Sânge al Mântuitorului, tot astfel şi "Cina Domnului" - cum o numesc unii - nu este doar o simplă cină prietenească unde se mănâncă pâine şi se bea vin, ci ***această cină a Mântuitorului are caracterul de Taină, deoarece prin ea se împărtăşeşte darul Sfântului Duh, care iartă păcatele şi sfinţeşte; (totodată, ea are îşi un caracter de jertfă, pentru că ea întruneşte toate condiţiile unei jertfe: Trupul şi Sângele Domnului care se frânge şi se varsă pentru noi spre iertarea păcatelor, deci, şi însuşirea de jertfă ispăşitoare.*** Aceste caracteristici, fiind de cea mai mare însemnătate pentru noi, nu trebuie să fie trecute cu vederea şi interpretate greşit.

Învăţăcelul: ***Cum poate să fie Euharistia o jertfă nesângeroasă a Mântuitorului, de vreme ce Mântuitorul S-a adus pe Sine jertfă o singură dată, pe Golgota, şi ea nu se mai poate repeta niciodată (Evr., 9, 28; 10, 14)? Or, dacă Euharistia ar fi acea jertfă, ar însemna că se repetă de atâtea ori de câte ori este săvârşită Sfânta Împărtăşanie, ceea ce ar fi în contradicţie cu Sfânta Scriptură.***

Preotul: ***Într-adevăr, Hristos S-a jertfit o singură dată şi jertfă Lui nu se mai repeta***, pentru că, de s-ar repeta, ar însemna că n-a avut efectul aşteptat şi ar fi fost asemenea jertfelor din Vechiul Testament. De vreme ce ea, însă, a avut acel efect, orice repetare a ei ar fi fără rost. Până aici suntem de perfect acord.

Dar din aceasta mai rezultă că Sfânta Euharistie nu poate să fie jertfă unică a Domnului de pe Golgota, adusă în chip nesângeros. ***Ea repetă jertfă de pe Golgota, o oferă, o actualizează şi o permanentizează, făcând ca roadele ei să fie întotdeauna prezente şi vii în trupurile şi sufletele noastre, până la a doua venire, a Domnului. Jertfa euharistică repetă jertfă de pe Golgota, care atunci a fost în chip sângeros, iar acum nesângeros.*** Mântuitorul însuşi ne-a îndemnat ca jertfă Trupului şi Sângelui Său - şi în acelaşi timp aducerea ei - să nu înceteze până la venirea Sa cea de apoi (Luca, 22, 19; I Cor., 11, 25-26). Pe de altă parte, se spune că jertfa Sa se aduce o singură dată, iar pe de alta, că acea jertfă va trebui să o aducem până la venirea a doua.

Învăţăcelul: ***Cum poate un preot, care este şi el un om păcătos, să săvârşească o minune ca aceasta, neînchipuit de mare, de a preface pâinea şi vinul, în Trupul şi Sângele Domnului ?***

Preotul: Preoţii, în adevăr, pot fi păcătoşi, pentru că şi ei sunt oameni; totuşi nu toţi sunt atât de păcătoşi pe cât sunt învinuiţi. Însă trebuie să se ştie următorul lucru: ***nu preoţii sunt cei oare prefac pâinea şi vinul în Trupul şi Sângele Domnului, ci Duhul Sfânt. Preoţii numai se roagă lui Dumnezeu împreună cu obştea credincioşilor, ca să trimită Duhul Sfânt şi să prefacă aceste Sfinte Daruri în Trupul şi Sângele Mântuitorului.*** Oricât de păcătoşi ar fi preoţii, au de la hirotonie darul special al Sfântului Duh pentru săvârşirea slujbei şi a celor sfinte. Darul acesta nu-l au nici îngerii din cer şi nimeni dintre oameni, afară de preoţi. Iată de ce le este cu putinţă această minune, mai presus de minte şi de cuvânt.

Învăţăcelul: ***Dar ce pregătire trebuie să-şi facă cei ce voiesc a se împărtăşi cu Sfintele Taine ?***

Preotul: ***Pregătirea pentru Sfânta Împărtăşanie este de două feluri: trupească şi sufletească.*** Ea constă în:

a) Mărturisirea păcatelor, fără de care nimeni nu se poate împărtăşi. Numai copiii până la vârsta de 7 ani sunt scutiţi de spovedanie;
b) Împăcarea cu toţi; să nu fie certat cu nimeni şi să nu aibă nimic împotriva cuiva;
c) Înfrânarea de la orice faptă rea şi de la împreunare trupească (cel puţin cu câteva zile înainte) (I Cor., 7, 5 ; Sf. Timotei al Alexandriei, Canon 5, la Milaş, op. cât., p. 162), abţinere de la mâncare şi băutură în ziua împărtăşaniei şi seara în ajun. Numai bolnavilor pe moarte li se poate da Sfânta împărtăşanie pe mâncate (Sf. Nichifor Mărturisitorul, Can. 9, la Nicodim Milaş, op. cât., p. 231);

d) Citirea pravilei pentru Sfânta împărtăşanie, cu vrednicie. Unele rugăciuni din ea le citeşte preotul în numele credincioşilor, în sfânta biserică, înainte de împărtăşire, în Cartea de rugăciuni se găseşte pravila de cuviincioasă pregătire sufletească şi trupească pentru împărtăşire.

Învăţăcelul: ***Dar împărtăşirea bolnavilor cum se face ?***

Preotul: Bolnavii pot fi împărtăşiţi de preoţi şi în afara Bisericii, pe la casele lor sau la spital, cu părticele din Sfântul Trup sfinţit anume pentru acest scop, în Joia cea Mare, şi păstrate în sfântul Altar, în chivotul de pe sfânta masă. În aceste cazuri împărtăşirea se face după o rânduială deosebită, scrisă în Molitfelnic (Rânduiala grabnicei împărtăşiri). Nu se poate da însă Sfânta Împărtăşanie bolnavilor căzuţi în stare de inconştienţă (nesimţire) sau celor ieşiţi din minte (nebuni) (Inv. de cred. ort., întreb. 198).

Părintele Ilie Cleopa – Despre Împărtăşirea rară şi mai deasă

Credinciosul: ***Părinte, dar cum stau lucrurile cu cei ce zic că noi, creştinii, trebuie neapărat să ne împărtăşim mai des cu Sfintele Taine?***

Preotul: E bine ca un creştin să se împărtăşească mai des, dar cu pregătirea cuvenită unei asemenea Sfinte şi înfricoşate Taine. Ca să ne dăm seama de primejdia ce aşteaptă pe cei ce vor a se împărtăşi fără pregătirea cuvenită, să ascultăm cuvintele Sfântului şi marelui Apostol Pavel, care, în această privinţă, spune aşa: ***Să se cerceteze însă omul pe sine şi aşa să mănânce din Pâine şi din pahar să bea; că cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie, osândă îşi mănâncă şi bea, nesocotind Trupul Domnului*** (I Cor. 11, 28-29).

Iar cât priveşte deasa sau rara împărtăşire cu Sfintele Taine, să ascultăm pe ***marele dascăl al lumii, dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur***, care în această privinţă ne vorbeşte aşa: ***„Mulţi, cu Tainele acestea o dată într-un an se împărtăşesc, alţii de două ori, iar alţii de mai multe ori. Deci către toţi ne este nouă cuvântul, nu numai către cei de aici, ci şi către cei ce şed în pustie (pustnicii). Că aceia o dată în an se împărtăşesc, iar de multe ori după doi ani".*** Apoi zic: ***„Nici cei ce o dată, nici cei ce de multe ori, nici cei ce de puţine ori, ci cei ce cu ştiinţa gândului curată, cei ce cu inima curată, cei ce au viaţă neprihănită. Cei ce sunt întru acest fel, totdeauna să se apropie; iar cei ce nu sunt întru acest fel, nici măcar odată. Pentru ce? Pentru că îşi iau judecată, osândă, muncă şi pedeapsă".***

Iar în alt loc zice: ***„Nu sărbătoarea Naşterii sau a Botezului Domnului, nici cele***

patruzeci de zile (Postul Mare) fac vrednici pe creştini a se apropia de împărtăşirea cu Preacuratele Taine, ci lămurirea şi curăţia sufletului. Cu aceasta, totdeauna apropie-te; fără aceasta, niciodată".

Apoi, arătând acest sfânt părinte cât de mare este primejdia preotului ce dă Sfintele Taine celor nevrednici – când va şti nevrednicia lor –, zice aşa: ***„Nu da sabie în loc de hrană, că nu mică muncă zace asupra voastră dacă, ştiind pe cineva nevrednic, îi veţi îngădui să se împărtăşească de masa aceasta".*** Apoi zice: ***„Sângele lui Hristos din mâna voastră se va cere".*** Apoi arătând cât de mult ţinea el la darea cu grijă a Prea Curatelor Taine ale lui Hristos, zice: ***„Măcar voievod de ar fi, măcar eparh, măcar cel încununat cu coroană, dacă se apropie cu nevrednicie, opreşte-l, …căci mai rău decât cel îndrăcit este cel ce se apropie cu nevrednicie".***

„Teme-te de Dumnezeu, nu de om! Iar de te vei teme de om, şi de Dumnezeu vei râde. Iar dacă te vei teme de Dumnezeu, şi oamenilor vei fi întru cinste. Iar dacă tu nu îndrăzneşti să-l opreşti, adu-l la mine. Nu voi îngădui să se facă aceasta. Mai degrabă de suflet mă voi despărţi, decât a da Sângele Stăpânesc celor nevrednici. Tot sângele meu îl voi vărsa, mai înainte decât voi da Sânge atât de înfricoşat, căruia nu I se cuvine. Dar dacă mult cercetând pe cineva, vedem că n-a ştiut pe cel rău, nu este lui nici o vină". Şi iarăşi, în alt cuvânt al său, zice: ***„Când aveţi a vă apropia de masa aceasta înfricoşătoare şi dumnezeiască şi de Sfintele Taine, să faceţi aceasta cu frică şi cu cutremur, cu conştiinţa curată, cu post şi cu rugăciune".***

Apoi, arătând cine este vrednic a se apropia de Sfintele şi Preacuratele Taine ale lui Hristos, zice aşa: ***„Când auzi zicându-se «Sfintele Sfinţilor» să ştii că aceasta înseamnă că dacă nu este cineva sfânt, să nu se apropie; nu numai curat de păcate, că pe cel sfânt nu numai izbăvirea de păcate îl face astfel, ci venirea de faţă a Duhului Sfânt şi bogăţia faptelor bune".***

Credinciosul: ***Dar cum trebuie să se pregătească cineva pentru a primi Sfintele şi Dumnezeieştile Taine ale Trupului şi Sângelui Domnului?***

Preotul: Oricine voieşte a se apropia de împărtăşirea Sfintelor şi Dumnezeieştilor Taine este dator mai înainte să fie spovedit cu de-amănuntul de păcatele sale şi, dacă îi va da voie duhovnicul său, să se împărtăşească. Apoi să se împace cu toţi, să-şi citească toată pravila (rugăciunile după rânduiala pusă în Ceaslov) şi să petreacă cu grijă sfântă, cu post şi înfrânare, atât înainte de Sfânta Împărtăşanie, cît şi după ce o va primi. Acest lucru îl arată iarăşi ***Sfântul Ioan Gură de Aur: „Iar***

tu, mai înainte de a te împărtăşi, posteşte, ca să te arăţi vrednic de Împărtăşire; iar după ce te-ai împărtăşit, să sporeşti înfrânarea, pentru ca nu pe toate să le prăpădeşti, măcar că nu este acelaşi lucru să fii treaz înainte de a te împărtăşi şi după ce te-ai împărtăşit; căci trebuie să păzeşti înfrânarea întru amândouă, dar mai vârtos după ce ai primit pe Mirele; mai înainte (trebuie a păzi trezvia şi înfrânarea), ca să te faci vrednic a-L primi, iar mai pe urmă, ca să te arăţi vrednic de cele ce ai primit".

Aşadar, frate, înţelege că pregătirea cu evlavie şi sârguinţă ne este cerută şi înainte de a ne împărtăşi cu Sfintele şi Preacuratele Taine şi după ce le-am primit, deoarece mai ales întru această vreme caută diavolul să ne ispitească şi să ne jefuiască de bogăţia cea duhovnicească pe care am primit-o prin împărtăşirea cu Trupul şi Sângele Domnului.

Credinciosul: ***Dar cum poate cineva să se pregătească pentru împărtăşirea cu o Taină ca aceasta, adică să primească prin împărtăşire Trupul şi Sângele Domnului, şi cine poate face vreodată acest lucru?***

Preotul: Da, cu adevărat, nimeni din oameni nu poate să pretindă că s-a pregătit vreodată cât trebuie pentru primirea Înfricoşatelor Taine ale Trupului şi Sângelui Domnului, dar nici nu trebuie să cadă în deznădejde şi neglijenţă, din pricina acestei nevrednicii. ***Noi suntem datori să ne pregătim după puterea noastră, iar pe cele ce nu putem a le împlini, să le lăsăm pe seama milei şi îndurării lui Dumnezeu, Care n-a venit să cheme pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi la pocăinţă şi Care ştie totdeauna şi neştiinţa şi neputinţa noastră.***

Acest lucru îl ştim tot de la ***dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur: „Nu trebuieşte nici să le lăsăm pe toate în seama lui Dumnezeu şi să dormim, nici silindu-ne să socotim că prin ostenelile noastre pe toate le isprăvim, căci Dumnezeu nu voieşte ca noi să dormim, socotind că pe toate le lucrează El, nici nu voieşte să ne mândrim că noi le facem pe toate" .***

Credinciosul: ***Oare şi preoţii trebuie să aibă mare pregătire când slujesc Sfânta Liturghie, ca şi creştinii care se pregătesc pentru Sfânta Împărtăşanie?***

Preotul: Cu adevărat, mare pregătire trebuie sa aibă creştinii care vin la Sfânta Împărtăşanie, dar mult mai mare pregătire trebuie să aibă preotul, care nu numai că se împărtăşeşte cu Sfintele Taine, ci şi jertfeşte pe Hristos la Sfânta Liturghie.

Acest adevăr înţelegându-l, ***dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur*, zice: „Mai curată decât razele soarelui trebuie să fie mâna aceea care taie acest Trup, gura care se umple de foc duhovnicesc, limba care se roşeşte cu sânge prea înfricoşător”.**

Apoi zice: ***„Ia seama cu ce cinste te-ai cinstit, de ce masă te îndulceşti: de Cel de care îngerii se cutremură văzându-L şi nici nu îndrăznesc să privească fără frică la raza ce iese de acolo. Cu aceasta noi ne hrănim, cu aceasta ne frământăm şi ne-am făcut noi ai lui Hristos, un trup şi o carne. Cel ce va grăi puterile Domnului, auzite va face toate laudele Lui (Ps. 105, 2). Care păstor îşi hrăneşte oile cu propriile sale mădulare?”***

Credinciosul: ***Dar dacă cineva este bolnav, bătrân şi neputincios şi este sărac, neavând ce da milostenie, cum poate unul ca acesta să se pregătească pentru împărtăşirea cu Sfintele şi Preacuratele Taine ale lui Hristos?***

Preotul: Ascultă, frate; Preabunul, Preaînduratul, Preamilostivul şi Atotştiutorul Dumnezeu nu cere de la om cele ce sunt peste puterea lui. Aşadar, de la cel bolnav şi neputincios El nu cere post, privegheri, metanii şi altele de acest fel pentru a se putea împărtăşi cu Sfintele Taine; nici de la cel sărac nu pretinde milostenie, ci numai trei lucruri:

1) spovedanie curată şi împăcare cu toţi;
2) smerenie a inimii, cu umilinţă;
3) rugăciune de mulţumire, adică să se roage în toată vremea lui Dumnezeu şi să-I mulţumească pentru boala, suferinţa, neputinţa şi sărăcia ce i s-au dat, căci atât sărăcia, cât şi boala şi suferinţa smeresc inima omului. Inima înfrântă şi smerită, Dumnezeu nu o va urgisi (Ps. 50, 18).

Credinciosul: ***Dar dacă cel bolnav nu poate citi rugăciuni multe, cum poate el să se pregătească pentru Sfânta Împărtăşanie?***

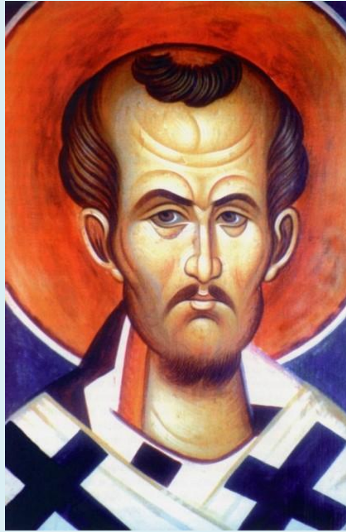
Preotul: În rugăciuni nu este nevoie de cuvinte multe, precum a zis Domnul (Matei 6, 7); ***suferindul să spună cu smerenie «Tatăl nostru», «Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul», iar către Maica Domnului: «Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluieşte-mă», precum şi alte rugăciuni scurte ca: «Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta» (Psalm 50).***

Iar dacă nu poate citi când are a se împărtăşi cu Sfintele şi Preacuratele Taine să roage pe cineva să-i citească rugăciunile de împărtăşire, iar el să le asculte cu evlavie.

Iată, frate, că la cele ce m-ai întrebat ţi-am răspuns, cu ajutorul Domnului, cât mai pe scurt. Să dea Domnul să le ţii minte, spre folosul frăţiei tale şi al altora, cărora vei voi să le spui. Şi mai presus de toate, ***să ne rugăm Preabunului Dumnezeu să ne ajute cu mila şi cu darul Său, ca să izbutim a face cele ce am vorbit împreună, spre folosul sufletelor noastre.***

(Din "Călăuză în credinţa ortodoxă" Editura Episcopiei Romanului 2003)

Sfântul Ioan Gură de Aur – Omilie despre spovedanie

Când ni-i bolnav trupul, facem totul şi ne zbatem ca să scăpăm de suferinţe; dar când ni-i bolnav sufletul, amânăm şi nu ne sinchisim. De aceea nu scăpăm nici de bolile trupeşti, pentru că pentru noi sunt fără importanţă cele necesare, iar cele fără importanţă, necesare. Lăsăm izvorul păcatelor şi curăţim râurile. ***Că pricina bolilor trupeşti este păcatul cuibărit în suflet a arătat-o***

- slăbănogul de treizeci şi opt de ani (În. 5: 2-15),
- bolnavul coborât prin acoperiş (Lc. 5: 18-25),
- iar înainte de toţi Cain (Fac. 4: 8).

Dovezi despre adevărul acesta găseşti câte vrei şi unde vrei. Să secăm, dar, izvorul păcatelor şi vom opri toate pâraiele bolilor trupeşti. Nu vei pune capăt numai bolilor, ci şi păcatului; şi păcatului mai mult decât bolii, pe cât este sufletul mai bun decât trupul.

Să ne ducem, dar, la Hristos şi acum; să-L rugăm să ne întărească slăbănogitul nostru suflet; şi, lăsând la o parte toate cele trupeşti, să-I vorbim numai de cele duhovniceşti. Iar dacă le vrei neapărat şi pe cele trupeşti, îngrijeşte-te de ele după cele duhovniceşti. ***Nu dispreţui păcatul, pentru că nu simţi dureri când păcătuieşti, ci tocmai de aceea mai ales suspină, că nu simţi dureri.*** Şi nu simţi dureri, nu pentru că nu te muşcă păcatul, ci pentru că sufletul, fiind plin de păcate, nu simte muşcătura. Gândeşte-te la cei care au conştiinţa propriilor lor păcate, că se vaită mai cumplit decât cei tăiaţi şi arşi cu fierul înroşit; şi câte nu fac, câte nu suferă, cât nu plâng şi se tânguie, numai ca să scape de chinurile conştiinţei? N-ar face-o, dacă nu i-ar durea sufletul!

Deci cel mai bun lucru este să nu păcătuieşti, iar dacă păcătuieşti, să simţi păcatul şi să te îndrepţi.

Dacă nu simţim păcatele, dacă nu vorbim de ele, cum vom ruga pe Dumnezeu, cum Îi vom cere iertare de păcate? Când tu, cel ce păcătuieşti, nici asta nu vrei să ştii că ai păcătuit, pentru care păcate Îl rogi pe Dumnezeu? Pentru cele pe care nu le ştii? Iar dacă nu ştii ce păcate îţi iartă Dumnezeu, cum poţi şti măreţia facerii Lui de bine?

Spune-ţi, dar, păcatele tale unul câte unul, ca să ştii pentru care păcate iei iertare de la Dumnezeu şi ca astfel să-I fii recunoscător Binefăcătorului tău. Când superi pe vreun om, rogi pe prietenii lui, pe vecinii lui şi chiar pe slugile lui, cheltuieşti bani, pierzi zile întregi, ducându-te la uşa lui şi rugându-l de iertare; iar dacă cel supărat te respinge o dată, de două ori, chiar de mai multe ori, să nu te descurajezi, ci, fiind mai neliniştit, să îţi măreşti şi mai mult rugămintea; ***dar când supărăm pe Dumnezeu căscăm, ne lenevim, ne desfătăm, ne îmbătăm şi ne căutăm de treburile noastre.***

Când Îl mai putem face milostiv? Şi cum să nu-L supărăm mai mult? Că Îl facem să Se supere şi să Se mânie şi mai mult când nu ne doare sufletul că păcătuim. *De aceea merităm să fim acoperiţi de pământ, să nu mai vedem soarele, să nu mai respirăm, că având un Stăpân atât de uşor de împăcat, Îl mâniem; şi mâniindu-L, nici nu ne pocăim.* Şi totuşi Dumnezeu când Se mânie pe noi, n-o face cu ură şi cu duşmănie, ci vrând să ne atragă şi mai mult la El. Dacă ţi-ar face mereu bine, deşi Îl insulţi, L-ai dispreţui mai mult. Dar ca să nu faci asta, Îşi întoarce câtăva vreme faţa de la tine, ca să te aibă necontenit alături de El.

Să avem, deci, încredere în iubirea Sa de oameni şi să ne pocăim cu toată purtarea de grijă, înainte de a sosi ziua în care pocăinţa nu mai este de folos. Acum totul stă în puterea noastră; atunci Judecătorul este stăpân pe hotărârea Lui: „***Să întâmpinăm faţa Lui întru mărturisire***” (Ps. 94: 2), să plângem, să ne tânguim. De-am putea ruga pe Judecătorul, înainte de ziua cea mare a judecăţii, să ne ierte de păcate, n-ar mai fi nevoie să venim la judecată; dar dacă n-o facem, vom spune păcatele în auzul întregii lumi şi nu vom mai avea nici o nădejde de iertare. Nimeni din cei care nu şi-au şters aici pe pământ păcatele, nu poate scăpa dincolo de pedeapsă; ci, după cum cei din închisori sunt duşi cu lanţurile lor la tribunal, tot aşa toate sufletele, când pleacă de aici, sunt duse la înfricoşătorul scaun de judecată, având în jurul lor fel de fel de lanţuri de păcate.

Viaţa de aici nu-i deloc mai bună decât o închisoare; ci după cum atunci când intrăm în locaşul acela îi vedem pe toţi înlănţuiţi cu lanţuri, tot aşa şi în lume, dacă am îndepărta tot învelişul care acoperă faţa lumii şi al oamenilor, am intra în viaţa fiecăruia, în sufletul fiecăruia, atunci am vedea că fiecare este înlănţuit cu lanţuri mai grele decât cele de fier; dar mai ales, dacă ai intra în sufletele bogătaşilor, ai vedea că sunt cu atât mai înlănţuiţi cu cât sunt mai bogaţi.

După cum pe un întemniţat îl nefericeşti când îl vezi legat la gât şi la mâini, iar adeseori cu cătuşe la picioare, tot aşa şi pe bogat, când îl vezi înconjurat de bogăţii nenumărate, nu-l socoti bogat pentru că are bogăţii, ci nefericit, tocmai din pricina lor! În afară de aceste lanţuri, mai are şi crud temnicer: urâta dragoste de bani, care nu-l lasă să treacă pragul închisorii; îi pune în butuci picioarele, pune străjeri la poarta temniţei, zideşte alte porţi, pune noi zăvoare şi-l aruncă tocmai în fundul temniţei, convingându-l să se bucure chiar de aceste lanţuri, ca să nu mai aibă nici o nădejde de scăpare din relele ce l-au cuprins. Ce bine ar fi de-ai putea citi gândurile sufletului lui! I-ai vedea sufletul nu numai înlănţuit, ci şi murdar, întinat şi plin de stricăciuni!

Nici plăcerile trupeşti nu sunt mai bune decât dragostea de bani şi de avere, ba chiar mai rele, pentru că pângăresc şi trupul împreună cu sufletul şi aduc, şi peste unul şi peste altul, nenumărate boli. […]

Înfricoşător este scaunul acela de judecată, osânda de neînlăturat, iar chinul de nesuferit. Dacă vrei să nu fii pedepsit nici aici, judecă-te singur, cere-ţi singur socoteală de faptele tale! Ascultă ce spune Pavel: „***Dacă ne-am judeca pe noi înşine, n-am mai fi judecaţi***” (1 Cor. 11: 31). Dacă faci asta şi mergi înainte pe acest drum, vei dobândi şi cununa.

- ***Dar cum să mă pedepsesc pe mine însumi?*** m-ai putea întreba.
- ***Plângi, suspină cu amar, smereşte-te, chinuieşte-te, adu-ţi aminte de păcatele tale, unul câte unul. Nu mic mijloc de pedepsire a sufletului este acesta. Dacă ai ajuns la zdrobirea inimii, atunci ştii că prin aceasta mai cu seamă se pedepseşte sufletul. Dacă ţi-ai adus aminte de păcatele tale, atunci ştii câtă durere se naşte de aici.***

De aceea Dumnezeu dă unei astfel de pocăinţe ca răsplată îndreptăţirea, spunând: „***Spune tu mai întâi păcatele tale, ca să te îndreptezi!***” (Îs. 43: 26). ***Nu-i puţin lucru pentru îndreptarea ta adunarea în minte a tuturor păcatelor tale, întoarcerea lor şi pe o parte şi pe alta, după felul lor, şi trecerea lor pe dinaintea ochilor tăi. Cel care face lucrul acesta ajunge la o atât de mare zdrobire de***

inimă, că socoteşte că nici nu merită să mai trăiască. Iar cel care a ajuns la această socoteală va fi mai moale ca ceara.

Nu-mi vorbi mie numai de desfrânare, nici de adulter, nici de păcate recunoscute de toată lumea ca păcate, ci adună în mintea ta uneltirile tale ascunse, calomniile, grăirile de rău, deşertăciunile, pizmuirile tale şi toate păcatele la fel cu acestea! Că şi pentru aceste păcate nu vei suferi mică pedeapsa.

- *Cel care ocărăşte se duce în iad (Mt. 5: 22);*
- *beţivul nu are parte de împărăţia cerurilor (1 Cor. 6: 10);*
- *cel care nu iubeşte pe aproapele sau supără atât de mult pe Dumnezeu, că nici mucenicia nu-i este de vreun folos (1 Cor. 13: 13);*
- *cel care nu poartă grijă de ai săi s-a lepădat de credinţă (1 Tim. 5: 8);*
- *cel care dispreţuieşte pe săraci este aruncat în foc (Lc. 16: 22-31).*

Nu socoti, dar, mici aceste păcate, ci adună-le pe toate şi scrie-le ca într-o carte. Dacă le scrii tu, Dumnezeu ţi le şterge, după cum dacă tu nu le scrii, Dumnezeu ţi le şi scrie şi te şi pedepseşte. Este, dar, cu mult mai bine ca păcatele noastre să fie scrise de noi şi să ne fie şterse sus, decât, dimpotrivă, ca noi să le uităm, iar Dumnezeu să ni le pună înaintea ochilor noştri în ziua cea înfricoşătoare. ***Aşadar, ca să nu se întâmple asta, să trecem pe dinaintea conştiinţei noastre cu toată luarea aminte toate păcatele noastre şi vom vedea atunci că suntem vinovaţi de multe păcate.***

Cine nu-i lipsit de lăcomie? *Să nu-mi vorbeşti mie de o lăcomie măsurată, ci gândeşte-te că şi pentru această mică lăcomie vom fi pedepsiţi. Şi pocăieşte-te!*
Cine nu ocărăşte? *Dar şi ocara te aruncă în iad (Mt. 5: 22).*
Cine n-a vorbit de rău în ascuns pe semenul său? *Dar şi vorbitul de rău te lipseşte de Împărăţia Cerurilor.*
Cine nu s-a mândrit? *Dar şi omul mândru este mai necurat decât toţi.*
Cine nu s-a uitat cu ochi pofticioşi? *Dar şi acesta a săvârşit adulter (Mt. 5: 28).*
Cine nu s-a mâniat pe fratele său în zadar? *Dar şi acesta este vinovat sinedriului (Mt. 5: 22).*
Cine n-a jurat? *Dar şi jurământul este de la cel rău (Mt. 5: 34-37).*
Cine n-a jurat strâmb? *Dar şi jurământul strâmb e mai mult decât de la cel rău.*
Cine n-a slujit lui mamona? *Dar şi acesta a căzut din adevărata robie, cea întru Hristos (Mt. 6: 24).*

Pot să numesc şi alte păcate mai multe ca acestea; dar sunt de ajuns şi acestea şi îndestulătoare să ducă la pocăinţă pe un om care nu are inimă de piatră şi nu-i cu totul nesimţit. Dacă fiecare din aceste păcate aruncă în iad, ce nu vor face adunate toate la un loc?

- ***Atunci cum ne mai putem mântui?*** mă poţi întreba.
- ***Dacă vei întrebuinţa pentru fiecare păcat doctoria potrivnică păcatului : milostenia, rugăciunile, căinţă, pocăinţă, smerenia, inima zdrobită, dispreţuirea averilor. Dumnezeu a pus nenumărate căi de mântuire dacă vrem să luăm aminte.*** […]

Când mintea omului este stăpânită, ca de beţie sau de nebunie, de un gând rău, greu îi este omului să se elibereze dacă sufletul nu-i deosebit de puternic. Cumplit lucru, cumplit lucru este când faci loc în suflet patimilor rele! De aceea trebuie să le îndepărtăm prin orice mijloc şi să nu le lăsăm intrare liberă; când ajung de pun stăpânire pe suflet şi-l biruie, dau naştere la mare valvătaie, ca şi focul ce cade pe lucruri care se aprind uşor. Vă rog deci să faceţi totul ca să le opriţi intrarea. *Să nu băgaţi în sufletul vostru orice păcat, mângâindu-vă cu acest gând fără de folos, spunând: „Ce lucru mare e fapta aceasta, ce mare lucru cealaltă?” De aici se nasc mii şi mii de rele.* ***Că diavolul, ticălos fiind, pentru a pierde pe oameni se foloseşte de multă viclenie, de multă stăruinţă, de mult pogorământ. Îşi începe atacul cu lucruri mici.*** **Să-ţi dau câteva pilde.**

A vrut să-l facă pe Saul să asculte minciunile unei vrăjitoare (1 Regi 28: 7). Dar dacă l-ar fi sfătuit dintru început la asta, Saul nu l-ar fi ascultat. Cum l-ar fi ascultat când Saul a gonit pe vrăjitoare? (1 Regi 28: 3). ***De aceea diavolul se strecoară în sufletul lui pe nesimţite, încetul cu încetul.*** *Mai întâi îl face să nu asculte de Samuil; apoi îl face să aducă lui Dumnezeu arderi de tot când nu era Samuil de faţă; iar când a fost ţinut de rău, răspunde că a fost silit să jertfească pentru că îl ameninţau cumplit vrăjmaşii. Şi ar fi trebuit să plângă o astfel de faptă! El însă socotea că n-a făcut nici un rău. Dumnezeu îi porunceşte apoi să nu cruţe pe amaleciţi; dar el calcă şi această poruncă. De aici au ieşit acele fapte îndrăzneţe împotriva lui David şi aşa, pe nesimţite şi încetul cu încetul, nu s-a mai putut opri din alunecuşul său până a ajuns de s-a aruncat pe sine însuşi în prăpastia pierzării.[…]*

De aceea trebuie să ne împotrivim de la început păcatelor. Chiar dacă diavolul s-ar opri la cele dintâi păcate ce le aduce asupra noastră, nici aşa n-ar trebui să dispreţuim aceste prime păcate; când însă sufletul e nepăsător, diavolul ne urcă şi la mai mari păcate. ***Trebuie deci să facem totul ca să stârpim începuturile***

păcatelor. Să nu te uiţi la păcat că este mic, ci să te gândeşti că ajunge rădăcină de mare păcat dacă nu-l iei în seamă. Iar dacă trebuie să vă spun ceva care să vă minuneze, este că păcatele mari nu au nevoie de atâta luare-aminte ca păcatele mici şi neînsemnate. Însăşi natura păcatelor mari face ca să ne îndepărtăm de ele; cele mici însă, pentru că sunt mici, ne fac să fim nebăgători de seamă şi nu ne îndeamnă să pornim cu hotărâre la stârpirea lor. De aceea şi ajung repede mari, pentru că dormim. Aceasta o poţi vedea şi cu bolile trupului. Aşa s-a născut în Iuda acel mare păcat. Dacă furtul banilor săracilor nu i s-ar fi părut mic păcat, n-ar fi ajuns să vândă pe Hristos. Dacă tirania slavei deşarte nu li s-ar fi părut iudeilor un păcat mic, n-ar fi alunecat să ajungă ucigători de Hristos. Şi poţi vedea că toate păcatele se nasc aşa. […]

De la nişte păcate aşa de mici ne duce vicleanul diavol la păcate mari; iar de la păcatele cele mari ne duce la deznădejde; şi găseşte diavolul cu aceasta o altă cale de pieire, nu mai mică decât cea de mai înainte. ***Că nu ne pierde atât de mult păcatul cât deznădejdea. Dacă cel care a făcut un păcat se trezeşte, îşi îndreaptă prin pocăinţă repede păcatul săvârşit; dar cel care se deznădăjduieşte şi nu se pocăieşte nu se îndreaptă, pentru că n-a folosit leacurile pocăinţei.***

Diavolul ne mai întinde încă o a treia cursă cumplită. De pildă când păcatul îmbracă haina evlaviei.

- ***Dar de unde are diavolul atâta putere, aş putea fi întrebat, încât să înşele pe oameni până într-atâta?***

- Ascultă şi fereşte-te de gândurile lui! A poruncit Hristos prin Pavel că ***femeia să nu se despartă de bărbat şi să nu se lipsească unul pe altul decât prin bună înţelegere*** (1 Cor. 7: 5). Dar unele femei, din o aşa zisa dragoste de evlavie şi de înfrânare, îndepărtându-se de bărbaţii lor, cu gândul că fac faptă de evlavie, au împins pe bărbaţii lor la desfrânare.[…]

Alţii socotesc iarăşi drept un mare câştig să se întristeze peste măsură pentru păcatele lor. Dar şi aceasta este o viclenie diavolească; dovada Iuda; aceasta l-a făcut să se spânzure. De aceea şi Pavel se temea pentru cel ce căzuse în desfrânare; se temea să nu păţească la fel şi a sfătuit pe corinteni să-l smulgă iute din ghearele deznădejdii, „***ca nu cumva să fie doborât de mai multă întristare unul ca acesta***” (2 Cor. 2: 7). Apoi pentru a arăta că o astfel de întristare prea mare este o cursă a diavolului, spune: „***Ca să nu ne lăsăm covârşiţi de satana; că nu ne sunt necunoscute gândurile lui***” (2 Cor. 2: 11); că ne atacă el cu multă viclenie, ne spune Pavel. Dacă diavolul ar lupta împotriva noastră pe faţă şi deschis, victoria noastră ar fi uşoară şi lesnicioasă; dar, mai bine spus, ***dacă suntem cu luare-***

aminte chiar ne va fi uşoară, că Dumnezeu ne-a înarmat împotriva fiecăreia din aceste viclenii. Ascultă ce ne sfătuieşte Hristos, pentru a ne convinge să nu nesocotim nici cele mai mici păcate! Ne spune: „***Cel ce zice fratelui său: «Nebune» vinovat va fi gheenei***" (Mt. 5: 22); şi: „***Cel ce se uită cu ochi desfrânaţi, a şi săvârşit păcatul desfrânării***" (Mt. 5: 28) şi ***vaită pe cei ce râd*** (Lc. 6: 25). Pretutindeni stârpeşte începuturile şi seminţele păcatelor şi ne spune că ***vom da socoteală de orice cuvânt deşert*** (Mt. 12: 36). Pentru aceasta ***Iov aducea jertfă lui Dumnezeu chiar pentru gândurile copiilor lui*** (Iov 1: 5).

Despre a nu te deznădăjdui Scriptura spune: „***Oare cel ce cade nu se scoală sau cel ce se abate nu se întoarce?***" (Ier. 8: 4); şi iarăşi: „***Nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu***" (Iez. 18: 23); şi: „***Astăzi de veţi auzi glasul Lui***" (Ps. 94: 8). Sunt în Sfânta Scriptură şi alte multe cuvinte şi pilde de acest fel.

Şi ca să nu pierim din pricina unei false evlavii, ascultă ce spune Pavel: „***Ca nu cumva să fie doborât de mai multă întristare unul ca acesta***" (2 Cor. 2: 7).

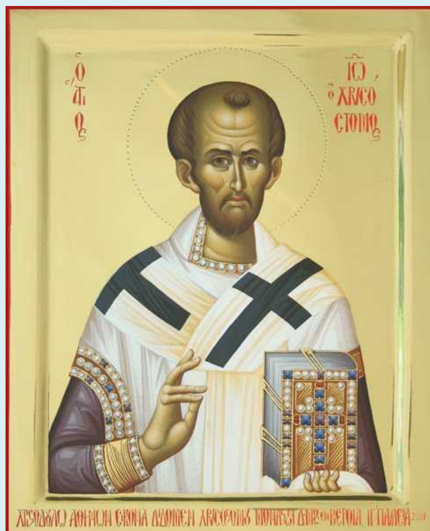
Cunoscând, dar, toate acestea, să punem înţelepciunea Scripturilor în faţa tuturor căilor care abat pe trândavi de pe drumul cel drept.

- Să nu spui: „Ce mare lucru este dacă mă uit cu curiozitate la o femeie?" Dacă săvârşeşti desfrânarea cu inima, repede o vei îndrăzni şi cu trupul.
- Să nu spui: „Ce mare lucru este dacă nu dau nimic de pomană săracului acestuia?" Dacă nu dai acestuia, n-ai să dai nici celuilalt; iar dacă nu dai aceluia, n-ai să dai nici altuia.
- Iarăşi să nu spui: „Ce mare lucru este dacă poftesc lucrurile semenului meu?" Vorbele acestea, vorbele acestea au dus la pieire pe Ahaav (2 Regi 21: 1-29). Şi doar dăduse bani pe vie! Da, dar o cumpărase fără voia stăpânului ei. Nu trebuia să o cumpere cu sila, ci cu voia stăpânului viei. Dacă cel care a dat preţul cuvenit pe vie a fost pedepsit aşa, pentru că a luat-o cu sila, ce osândă nu merită, oare, cel care nu dă nici preţul cuvenit, ba răpeşte şi cu sila şi mai trăieşte şi în vremea harului?

Aşadar, ca să nu fim osândiţi, să nu ne mânjim cu silnicii şi cu răpiri. Să ne ferim de păcate; şi mai ales de începuturile păcatelor, ca să ne îngrijim cu toată râvna şi de virtute. […]

(Sfântul Ioan Gură de Aur, Despre Taina Spovedaniei, PSB 23, Bucureşti, 1994
Ierom. Ioan Iaroslav, Cum să ne mântuim)

Sfântul Ioan Gură de Aur - Despre Sfânta Împărtăşanie

Euharistia (Trupul şi Sângele lui Hristos)

„***Gândeşte-te, omule, de ce jertfă ai să te atingi şi de ce masă ai să te apropii. Adu-ţi aminte că, deşi eşti pământ şi cenuşă, te împărtăşeşti cu trupul şi Sângele lui Hristos.***” (Cuvânt la ziua Naşterii Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care era necunoscută atunci, dar a fost făcută cunoscută cu puţini ani înainte, de către unii care au venit din Apus şi au vestit-o, VII, în vol. Predici la sărbători împărăteşti şi cuvântări de laudă la sfinţi, p. 21)

„… şi de fiecare dată când ne împărtăşim, mâncând Trupul şi Sângele Său.” (Din vol. Problemele vieţii, p. 69)

„***Cine ne asigură că semnul semnelor s-a împlinit? Că Dumnezeu este acolo? Că Iisus Hristos este prezent pe altar, de când au fost pronunţate cuvintele de sfinţire? Că în loc de pâine, este Trupul sfinţit al Mântuitorului? Că în loc de vin este Sângele Legii celei noi? Că în momentul sfinţirii o minune transformă, schimbă pâinea în Trup şi vinul în Sânge, în aşa fel încât neavând nici pâine nici vin, Iisus Hristos singur este acolo. Iisus Hristos cu totul întreg, Trupul Lui, Sângele Lui, sufletul Lui, dumnezeirea Sa. Cine ne afirmă aceste lucruri? Cine ne vine ca garant? Cine ne dă siguranţa absolută?***

Dumnezeu Însuşi.

Cuvântul lui Dumnezeu, afirmaţia lui Dumnezeu. Realitatea acestui cuvânt nu va fi pusă la îndoială, atât sunt de clare pasajele Evangheliei care le cuprind.

Privitor la eficacitatea cuvântului lui Dumnezeu cine va îndrăzni să-i pună lui limite? Au existat ele când El făcea să iasă universul din nefiinţă? Cine a zis: Acesta este Trupul Meu? Este un om? Este preotul pe care noi îl avem sub ochi? Ferească Dumnezeu! Căci precum atunci acel glas Creşteţi şi vă înmulţiţi şi umpleţi pământul de atunci toate se produc, toate la timpul lor chiar natura noastră de atunci se creează; chiar acest glas auzit în Biserică şi la o singură masă, de atunci în fiecare zi şi până la a doua venire a Lui face aceeaşi jertfă perfectă.

Dumnezeu singur acţionează, Dumnezeu singur vorbeşte, Dumnezeu singur lucrează această minune, cea mai mare din toate minunile Sale, încoronarea, consumarea tuturor faptelor Sale, marea şi divina realitate pe care Legea Veche n-o cuprindea decât în închipuiri. Priviţi la profetul Ilie în faţa victimelor lui, a jertfei primitive. El ridică ochii la cer, el zice un cuvânt, focul coboară şi consumă victimele. Imaginea este solemnă fără îndoială, scena este sublimă: însă ce este aceea faţă de preţul minunilor la care este martor altarul ortodox? Însă cu ce condiţii şi cu ce preţ ne vom bucura noi de aceste minuni? Condiţia expresă este ca noi să avem încredere absolută în cuvântul lui Dumnezeu. El a zis: Acesta este Trupul Meu, deci este cu adevărat trupul Lui. (…) Căci unde este cea mai mare certitudine, în simţurile noastre care adesea ne înşeală sau în cuvântul Lui Dumnezeu care nu ne înşeală şi nu poate să ne înşele niciodată?

Când deci, o creştine, Dumnezeul tău ţi-a zis: Acesta este Trupul Meu bucură-te de o plăcere atât de delicioasă, îmbogăţeşte-te cu o atât de imensă binefacere, îmbată-te de o atât de suavă dulceaţă. Nu mai zice: Oh! cât aş vrea să-L văd, să-L ating, să respir parfumurile Lui divine!” (Din vol. Bogăţiile oratorice, pp. 198-199)

Euharistia (masa cea dumnezeiască)

„Care păstor hrăneşte oile sale cu mădularele lui? Dar pentru ce vorbesc de păstor? Sunt mame care, după ce au născut, dau de multe ori pe copiii lor să fie hrăniţi de alte mame. Hristos însă n-a îndurat lucrul acesta, ci însuşi ne hrăneşte cu propriul Lui sânge şi prin toate Se uneşte strâns cu noi. Uită-te, te rog, S-a născut din fiinţa noastră!

- Dar aceasta n-are legătură cu toţi oamenii.

- Are totuşi legătură cu toţi oamenii. ***Dacă Dumnezeu a venit la firea noastră, atunci negreşit a venit la toţi oamenii; iar dacă a venit la toţi oamenii, atunci a venit şi la fiecare***”. (Omilii la Matei, omilia LXXXII, IV, în col. PSB, vol. 23, p.935)

„Vedeţi cum S-a unit Hristos cu mireasa Sa? Vedeţi cu ce fel de hrană ne creşte pe toţi? Din aceeaşi plămadă din care am fost făcuţi ne şi hrănim. Căci precum femeia îşi hrăneşte pruncul cu sângele şi laptele ei, aşa şi Hristos, pe care i-a născut, Însuşi îi hrăneşte necontenit cu sângele Său.” (Omilia a III-a a aceluiaşi rostită către neofiţi, în vol. Cateheze baptismale, p. 64)

Euharistia (pâinea cea spre fiinţă)

„Cu înseşi fiinţa sa (a omului – n.n.) se amestecă sângele, făcându-l voinic şi curat, şi ducându-l spre cea mai neexplicată frumuseţe.” (Comentariile sau Explicarea Epistolei către Evrei, omilia XVI, p. 220)

„Să nu socoteşti că este pâine, nici că este vin ceea ce vezi! Că nu se dau afară ca celelalte mâncăruri. Ferească Dumnezeu! Să nu gândeşti aşa! Ci, după cum ceara unindu-se cu focul nu pierde nimic şi nimic nu prisoseşte, tot aşa socoteşte şi aici! ***Sfintele Taine intră în fiinţa trupului***.” (Omiliile despre pocăinţă, omilia a noua, p. 178)

„Să nu socoteşti că este pâine, nici că este vin ceea ce vezi! Că nu se dau afară ca celelalte mâncări. Ferească Dumnezeu! Să nu gândeşti aşa! Ci, după cum ceara unindu-se cu focul nu pierde nimic şi nimic nu prisoseşte, tot aşa socoteşte şi aici! Sfintele Taine intră în fiinţa trupului.” (Omilie despre pocăinţă şi despre cei ce pleacă de la Sfânta Liturghie…, în vol. Din ospăţul stăpânului, p. 187)

„Nu zic că este pâine, nici să gândeşti că este vin, pentru că nu merge în jos ca celelalte bucate. Să nu dea Dumnezeu să fie acestea, nici să cugeţi acest lucru niciodată, că precum la ceară focul nu are nici o prisoseală, ***aşa gândeşte şi pentru dumnezeieştile taine, că se împart în fiinţa trupului***.” (Din vol. Mărgăritarele Sfântului Ioan Gură de Aur, pp. 105-106)

Euharistia (leac mântuitor)

„**Sfintele Taine din faţa noastră sunt leac mântuitor al rănilor noastre, sunt bogăţie neîmpuţinată, pricinuitoare a Împărăţiei Cerurilor.**” (Cuvânt la ziua Naşterii Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care era necunoscută atunci, dar a fost

făcută cunoscută cu puţini ani înainte, de către unii care au venit din Apus şi au vestit-o, VII, în vol. Predici la sărbători împărăteşti şi cuvântări de laudă la sfinţi, pp. 21-22)

Euharistia (doctoria nemuririi)

„Nu ne dă Hristos apă de izvor, ci sânge viu, care nu-i simbol al morţii, ci pricină a vieţii”. (Omilii la Matei, omilia VII, VI, în col. PSB, vol. 23, p. 98)

Euharistia (Sfânta Mulţumire)

„***Că şi înfricoşătoarele taine, pline de nespusă mântuire, săvârşite la fiecare slujbă, se numesc euharistie, adică mulţumire, pentru că sunt o aducere aminte de multe binefaceri ale lui Dumnezeu faţă de noi, pentru că ne arată capul purtării de grijă a lui Dumnezeu şi pentru că prin toate ne pregătesc să-I mulţumim lui Dumnezeu***”. (Omilii la Matei, omilia XXV, III, în col. PSB, vol. 23, p. 324)

,,Paharul binecuvântării carele binecuvântăm, au nu este împărtăşirea sângelui lui Hristos? (1 Cor. 10, 16). ***Dar ce spui, fericite Pavele? Voind a aţâţa pe ascultător şi amintindu-i de Tainele cele înfricoşate, numeşti paharul acela înfricoşat şi spăimântător paharul binecuvântării?*** Da, zice el, căci ceea ce eu vorbesc nu este puţin lucru. Binecuvântare când zic eu, înţeleg euharistie, iar când zic euharistie, înţeleg întreaga comoară a binefacerii dumnezeieşti şi amintesc de darurile cele mari şi minunate. Căci şi noi vorbind de paharul binecuvântării înţelegem binefacerile lui Dumnezeu cele negrăite, şi de câte ne-am bucurat; ne apropiem astfel de dânsul şi ne împărtăşim, mulţămindu-i că a izbăvit neamul omenesc din rătăcire, că fiind depărtaţi de dânsul, ne-a apropiat, că neavând nici o nădejde şi fiind fără Dumnezei în lume, el ne-a făcut fraţii săi şi împreună-moştenitori. Pentru acestea şi pentru altele de acest fel, mulţămindu-i ne apropiem de dânsul. Deci cum de voi faceţi cele potrivnice, o, corintenilor: binecuvântând pe Dumnezeu că v-a scăpat de idoli şi în acelaşi timp alergând la mesele lor?

Paharul binecuvântării carele binecuvântăm, au nu este împărtăşirea sângelui lui Hristos? A vorbit foarte drept şi înfricoşat. Ceea ce el spune aici aceasta înseamnă: că ceea ce este în pahar este chiar sângele cel curs din coasta lui şi din acel sânge ne împărtăşim. L-a numit paharul binecuvântării, fiindcă avându-l în mână, noi lăudăm pe Dumnezeu, îl admirăm şi suntem uimiţi de darul său cel nespus, binecuvântându-l că şi-a vărsat şi sângele său ca să nu rămânem în rătăcire, şi nu numai că l-a vărsat, ci încă ne-a şi împărtăşit pe noi toţi dintr-însul. Aşa că dacă

doreşti sânge, apoi nu sângele dobitoacelor ucise la capiştea idolilor, ci chiar cu sângele meu te împărtăşeşte. Şi ce poate fi mai înfricoşat ca aceasta? Ce poate fi şi mai drag totdeodată? Aceasta o fac şi cei ce iubesc, adică atunci când văd că cei iubiţi de dânşii sunt alipiţi de alţii străini, iar ei sunt dispreţuiţi, apoi le dau cele ale lor şi-i înduplecă a se depărta de aceia. Cei ce iubesc cu dragoste omenească îşi arată aceasta prin bani, sau haine, sau moşii, niciodată însă nu şi-a arătat cineva dragostea prin sânge. Hristos însă şi-a arătat dragostea lui cea fierbinte către noi şi în aceasta. În legea veche, fiindcă se găseau mai nedesăvârşiţi, suferea şi le primea sângele ce-l jertfeau la altar, ca astfel să se depărteze singuri de jertfele idoleşti, ceea ce iarăşi venea din dragostea lui cea negrăită către neamul omenesc; aici însă a preschimbat ierurgia într-un chip cu mult mai înfricoşat şi mai măreţ, şi chiar însăşi jertfa preschimbându-o, a poruncit ca în locul jertfirii dobitoacelor să se pună înainte pe sine însuşi." (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXIV, pp. 249-250)

Euharistia (unirea cu Hristos)

„Noi nu suntem toţi decât un singur trup, zice Scriptura, şi mădulare ale trupului Lui şi ale oaselor Lui. Căci cei ce sunt învăţaţi în tainele noastre sfinte să asculte cu atenţie ceea ce voi spune.

Ca noi să devenim aşa nu numai prin iubire, ci încă şi real, să ne unim cu această carne divină. Este efectul pe care-l produce alimentul pe care Mântuitorul ni l-a dat pentru a face să cunoaştem căldura şi excesul iubirii Sale. Iată pentru ce a unit El, a amestecat trupul Lui cu al nostru, ca noi să fim toţi un singur trup, legat de un singur cap. În sfârşit, acela este semnul unei iubiri fierbinţi. Iov arată acest adevăr, când spune despre slujitorii săi că el îi iubea atât de mult, încât ei ar fi dorit să-l mănânce. Căci pentru a arăta ataşamentul lui viu şi frumos ei ziceau: ***Unde s-ar fi găsit unul care să nu se fi săturat la masa lui?*** (Iov 31, 33). Iată ce a făcut Iisus Hristos pentru noi; El ne-a dat carnea Sa să o mâncăm pentru ne a angaja ca să avem pentru El o iubire din cele mai mari şi a ne-o arăta pe cea pe care o are El pentru noi; El nu s-a făcut numai văzut celor ce doreau să-L contemple, ci S-a lăsat atins, S-a dat să fie mâncat, să fie înfipţi dinţii în El, absorbind în aşa fel încât să mulţumească cea mai fierbinte iubire." (Comentar la Evanghelia de la Ioan, omilia XLVI, 2-3, p. 222)

,,Pâinea care frângem, au nu împărtăşirea trupului lui Hristos este? Dar pentru ce oare nu a întrebuinţat apostolul cuvântul μετοχή, ci κοινωνία? Pentru că a voit prin cuvântul κοινωνία (împărtăşire), să arate ceva mai mult decât se înţelege prin cuvântul μετοχή, deşi amândouă cuvintele au multă asemănare; au voit adică să

arate că nu numai ne împărtăşim, ci şi că împărtăşindu-ne ne unim cu dănsul. Căci după cum trupul acela a fost unit cu Hristos, tot aşa şi noi prin pâinea aceasta ne unim cu dânsul. Dar pentru ce oare a adăogat care frângem? Aceasta se întâmplă numai în euharistie, şi numai aici se poate vedea, nu însă şi atunci când era pe cruce, şi când s-a petrecut cu totul dimpotrivă, după cum zice: ***Os nu se va zdrobi dintr-însul*** (In. 19, 36). Dar ceea ce nu a pătimit pe cruce, aceasta o pătimeşte în punerea înainte pentru tine, şi primeşte a se frânge pentru ca pe toţi să-i sature.

Apoi fiindcă s-a zis împărtăşirea trupului, iar ceea ce se dă spre împărtăşire este altceva decât aceea cu care ne împărtăşim, iată că apostolul a nimicit şi această mică deosebire, căci spunând împărtăşirea trupului a căutat iarăşi a spune ceva mai apropiat, pentru care a şi adăogat: ***Căci o pâine, un trup cei mulţi suntem*** (1 Cor. 10, 17). Ce spun eu împărtăşire, zice, căci noi suntem una cu trupul acela. Ce este pâinea din punerea înainte? Trupul lui Hristos. Deci ce devin cei ce se împărtăşesc din ea? Trupul lui Hristos, şi nu mai multe trupuri, ci un trup. După cum pâinea fiind alcătuită din multe boabe de grâu, este unită într-un singur întreg, fără să se vadă undeva boabele de grâu – deşi ele fiinţează – astfel şi noi ne unim unii cu alţii şi cu Hristos. Nu că tu te hrăneşti din alt trup, iar acela din altul, ci din acelaşi ne hrănim cu toţii. Pentru aceea a şi adăogat: ***Căci toţi dintr-o pâine ne împărtăşim***.” (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXIV, pp. 250-251)

„… multe şi felurite sunt luptele dintre noi toţi, şi ne găsim faţă de alţii, care sunt mădulare ale trupului lui Hristos, mai grozav decât fiarele sălbatice. Hristos te-a unit cu El (prin Sf. Euharistie – n.n.) – deşi tu erai atât de învrăjbit cu dânsul – pe când tu nu te cobori a te uni nici măcar cu fratele tău după cum se cuvine, ci te desparţi de dânsul, deşi te-ai bucurat de atâta dragoste şi viaţă din partea Stăpânului. Şi nici măcar nu şi-a dat trupul său în chip simplu, ci fiindcă firea cea dinainte a trupului celui plăzmuit din pământ ajunsese din pricina păcatului a fi moartă şi lipsită de viaţă, apoi a adus, cum s-ar zice, o altă frământătură, un alt aluat, adică însăşi trupul său, de la fire fiind acelaşi, însă lipsit de păcat şi plin de viaţă.” (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXIV, p. 251)

„***Devenim un singur trup cu Hristos prin Împărtăşire.***” (Omilia despre căsătorie. Din comentariul la Efeseni, în vol. Cateheze maritale, p. 95)

Euharistia (inhabitarea reciprocă a lui Hristos în noi şi a noastră în El)

„***Cel că mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu rămâne în Mine şi Eu în el*** (56) pentru a arăta că el se încorporează în El.” (Comentar la Evanghelia de la Ioan, omilia XLVII, 1, p. 225)

„Te-am unit şi M-am lipit de tine. Mănâncă trupul Meu, am zis, şi bea sângele Meu, ca să te am şi Sus dar şi jos să Mă unesc în totul cu tine. Nu-ţi este de ajuns că pârga ta o am Sus? Oare nu te mângâie acest fapt? Şi iarăşi m-am pogorât, şi nu oricum Mă împreunez cu tine, ci mă amestec, sunt mâncat, sunt fărâmat în părţi mici, ca astfel unirea să se facă întru totul, căci cele unite stau pentru totdeauna unite; astfel că eu sunt întru totul legat de tine. Nu vreau câtuşi de puţin să fie între noi vreo rupere cât de mică, ci doresc să fim împreună unul şi acelaşi.” (Tâlcuiri la Epistola întâi către Timotei, omilia a XV-a, p. 176)

Euharistia (când săvârşim Sfânta Euharistie, vestim moartea şi învierea Lui)

„***De câte ori veţi face aceasta, moartea Domnului veţi vesti*** (I Cor., 11, 26), adică faceţi amintire de mântuirea voastră, de binefacerea Lui către voi.” (Comentariile sau Explicarea Epistolei către Efeseni, omilia III, p. 30)

Euharistia („Cel ce aduci şi Cel ce Te aduci, Hristoase…”)

„… acea masă (Cina cea de Taină – n.n.) nu avea nimic mai mult decât cea de după aceea, căci şi astăzi tot El este Care lucrează şi Care Se dă pe Sine, ca şi atunci.” (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXVII, pp. 286-287)

Euharistia (anamneza)

„După cum noi pomenim mai ales acele cuvinte rostite în ceasul de pe urmă de către cei ce se duc de la noi şi le spunem moştenitorilor acelora, ca atunci când ar cuteza să calce acele porunci, să-i ruşinăm zicându-le: Gândiţi-vă că tatăl vostru aceste cuvinte le-a rostit la urmă către voi, şi până în seara în care a adormit, tot aceasta a poruncit – tot aşa şi Pavel voind a-şi face de aici vorba mai înfricoşată, numai cât nu le zice: Aduceţi-vă aminte că această taină v-a predanisit-o la urmă, şi chiar în acea noapte în care urma a fi omorât pentru voi, v-a poruncit acestea la acea cină sfântă, după care nimic nu a mai adăogat.

Apoi povesteşte până şi împrejurările petrecute atunci, zicând că: ***Au luat pâine, şi mulţumind au frânt, şi au zis: Luaţi, mâncaţi, acesta este trupul meu, carele se***

frânge pentru voi.” (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXVII, p. 287)

„… vorbind (Pavel – n.n.) de acea cină, când cu toţii au stat pe acelaşi aşternut [*Tâlcuirea Arhim. Theodosie Athanasiu: Επ΄ αὐτη□ς κείμενοι τη^ς στιβάδος, stând pe acelaşi aşternut. Obiceiul Evreilor era de a sta la masă culcaţi jos pe pământ, sau chiar şi pe pat, când negreşit că aveau sub dânşii un aşternut, fie pentru a nu-şi murdări hainele, fie pentru a sta pe ceva moale. Deci expresia de aici pe acelaşi aşternut în acest înţeles este pusă. (n.s. 1, p. 287)*] şi de la însuşi Hristos au primit jertfa aceasta, tot aşa şi astăzi se găsesc, pentru care şi zice: ***Că de câte ori veţi mânca pâinea aceasta, şi paharul acesta veţi bea, moartea Domnului vestiţi până când va veni*** (1 Cor. 11, 26). După cum şi Hristos, zicând: Aceasta să faceţi întru pomenirea mea, a acoperit de noi pricina predării acestei taine, şi împreună cu celelalte spunând că şi aceasta este de-ajuns a ne sluji de pricină a evlaviei noastre – fiindcă atunci când vei cugeta ce a pătimit pentru tine Stăpânul, vei fi mai cu băgare de seamă şi mai filosof – tot aşa şi Pavel iarăşi zice: ***Că de câte ori veţi mânca pâinea aceasta, moartea Domnului vestiţi, căci şi aceasta este tot aceeaşi cină. Apoi arătând că această cină rămâne până la sfârşitul lumii, aceeaşi zice: până când va veni.***” (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXVII, pp. 287-288)

Euharistia (caracterul sobornicesc al Euharistiei)

„O singură masă ne stă tuturor înainte; un singur Tată ne-a născut; cu toţi am ieşit din acelaşi pântece; aceeaşi băutură ni s-a dat tuturora; dar, mai bine spus, nu numai aceeaşi băutură, ci ni s-a dat să bem şi dintr-un singur potir. Că Tatăl, vrând să ne facă să ne iubim unii pe alţii, a meşteşugit şi aceea ca să bem toţi dintr-un singur potir, semn de foarte puternică dragoste a unora cu alţii”. (Omilii la Matei, omilia XXXII, VII, în col. PSB, vol. 23, p. 403)

Euharistia („Acesta este trupul Meu” [*Matei 26, 26.*])

„***Să nu ne uităm numai la materia ce ne stă înaintea ochilor, ci să avem în minte permanent cuvintele Domnului. Cuvântul Lui nu înşală niciodată, pe când simţurile ne înşală uşor. Cuvântul Lui n-a fost niciodată dezminţit, pe când simţurile noastre de foarte multe ori greşesc. Când cuvântul Lui spune: Acesta este trupul Meu, să ascultăm şi să credem şi să vedem trupul Lui cu ochii sufletului. Hristos nu ne-a dat nouă ceva material, ci, în lucrurile materiale, toate sunt duhovniceşti***”. (Omilii la Matei, omilia LXXXII, IV, în col. PSB, vol. 23, p. 934)

Euharistia (aducerea Jertfei nesângeroase)

„Că noi producem pururea ca jertfă pe acelaşi Miel, nu acum unul, mâine un altul, ci în veci pe acelaşi, aşa că o singură jertfă este. Dar fiind vorba de aceasta, zici tu, fiindcă se produce în multe locuri, apoi sunt şi mai mulţi Hristoşi? Nicidecum, ci unul şi acelaşi Hristos este pretutindeni, un trup, care este acelaşi şi acolo şi aici. Deci, precum este un trup, deşi se produce în multe părţi, şi nu mai multe trupuri, aşa şi o singură jertfă. Arhiereul nostru este chiar El, Care a produs Jertfa ce ne curăţeşte pe noi. Acea jertfă o producem şi astăzi, acea produsă şi atunci.” (Comentariile sau Explicarea Epistolei către Evrei, omilia XVII, p. 230)

Euharistia (prefacerea darurilor)

„Tainele din faţa noastră nu sunt fapte ale puterii omeneşti. Domnul, Care le-a săvârşit atunci la cina aceea, Acelaşi le săvârşeşte şi pe acestea acum. Noi preoţii nu suntem decât slujitorii; El este Cel ce le sfinţeşte şi le preface”. (Omilii la Matei, omilia LXXXII, V, în col. PSB, vol. 23, p. 935)

„***Hristos e de faţă. Acela Care a pregătit atunci masa aceea, Acelaşi o pregăteşte pe aceasta şi acum. Cel care face ca cele puse înainte să ajungă Trup şi Sânge ale lui Hristos nu este un om, ci este Însuşi Iisus Hristos Cel răstignit pentru noi.*** Preotul stă împlinind forma şi rostind cuvintele acelea, dar sunt puterea şi harul lui Dumnezeu. El a spus: Acesta este Trupul Meu. Aceste cuvinte prefac pe cele puse înainte. Şi după cum cuvintele acelea care au spus: ***Creşteţi şi vă înmulţiţi şi umpleţi pământul*** (Fac., 1, 28) s-au rostit o singură dată, dar se împlinesc cu fapta de-a lungul vremurilor, pentru că acele cuvinte au întărit firea noastră pentru facerea de copii, tot astfel şi cuvintele acestea, rostite o dată, fac desăvârşită jertfa în fiecare zi în biserici, de atunci şi până astăzi şi până la venirea Lui.” (Omilia I la Vânzarea lui Iuda, VI, în vol. Predici la sărbători împărăteşti şi cuvântări de laudă la sfinţi, p. 56)

„Cel ce este în faţa Sfintei Mese nu face nimic de la el şi nici darurile puse înainte nu sunt fapte ale firii omeneşti, ci harul Domnului este de faţă, deasupra lor, şi se pogoară peste toţi, şi săvârşeşte acea Jertfă tainică. Om este, e drept, cel ce stă în faţa Sfintei Mese, dar Dumnezeu este Cel ce lucrează prin el. Nu te uita, dar, la firea celui pe care îl vezi, ci gândeşte-te la harul cel nevăzut. Nimic nu este omenesc din cele ce se întâmplă pe această Sfântă Masă.” (Omilia I la Rusalii, IV, în vol. Predici la sărbători împărăteşti şi cuvântări de laudă la sfinţi, p. 208)

Euharistia (Hristos Se aduce jertfă şi Se împarte credincioşilor)

„Credeţi, dar, că şi acum este Cina cea de Taină la care Domnul a mâncat. Întru nimic nu se deosebeşte aceea de aceasta. Pe aceasta n-o săvârşeşte un om, iar pe cealaltă Hristos, ci El o săvârşeşte şi pe aceasta şi pe aceea. ***Când îl vezi pe preot că-ţi dă trupul şi sângele Lui nu socoti că preotul face asta, ci că mâna lui Hristos se întinde spre tine***”. (Omilii la Matei, omilia L, II, în col. PSB, vol. 23, p. 582)

„Cel Ce a dat ceea ce-i mai mult, adică pe El însuşi, cu mult mai mult nu va refuza să-ţi dea şi trupul Său.

Să auzim, dar, şi preoţi şi credincioşi, de ce am fost învredniciţi! Să auzim şi să ne cutremurăm! Ne-a dat să ne săturăm cu sfântul Lui trup! S-a dat pe El însuşi jertfă! Ce cuvânt de apărare mai avem când fiind hrăniţi aşa păcătuim atâta! Când mâncând Mielul, suntem lupi! Când fiind hrăniţi cu Oaia, răpim ca leii!”. (Omilii la Matei, omilia L, III, în col. PSB, vol. 23, p. 583)

„**Câţi oameni nu spun azi: Aş fi voit să-I văd chipul Lui, statura Lui, încălţămintea Lui! Iată îl vezi, te atingi de El, îl mănânci! Doreşti să-I vezi hainele Lui? Dar El Se dă pe El însuşi ţie nu numai să-L vezi, ci chiar să te atingi de El, să-L mănânci, să-L primeşti înăuntrul tău**”. (Omilii la Matei, omilia LXXXII, IV, în col. PSB, vol. 23, p. 934)

„Prin Sfintele Taine ale Sfintei Euharistii El Se uneşte cu fiecare din credincioşi; pe cei pe care i-a născut îi hrăneşte cu trupul Lui; nu-i dă altuia să-i hrănească, ca să te convingi iarăşi, şi prin aceasta, că a luat trupul tău”. (Omilii la Matei, omilia LXXXII, V, în col. PSB, vol. 23, p. 935)

Euharistia (Hristos Se împarte, nu Se desparte şi niciodată nu Se sfârşeşte)

„Să presupunem un foc de unde se aprind mii de focuri, două mii, trei mii de flăcări, şi mai multe încă; acest foc, după ce şi-a dat lumina sa şi puterea sa la toate aceste mii de flăcări, nu rămâne el cu totul deplin acelaşi? Nimeni n-o tăgăduieşte. Căci dacă printre lucruri, lucruri nevăzute şi neîmpărţite, pe care împărţirea le micşorează, sunt care nu pot da din ele altora, fără să sufere micşorarea, cu cât mai tare va fi pentru Fiinţa netrupească şi nestricăcioasă? Căci dacă nu este în mod necesar împărţire când lucrul comunicat este o substanţă trupească, atunci când se vorbeşte despre o putere, şi despre o putere provenind dintr-o substanţă

netrupească, nu este mai vizibil că ea nu trebuie să sufere nici o împărţire? Iată pentru ce zice Sfântul Ioan: Şi din plinătatea Lui noi toţi am luat, şi adaugă mărturia sa la cea a lui Ioan Botezătorul.” (Comentar la Evanghelia de la Ioan, omilia XIV, 1, p. 66)

Euharistia (primirea ei)

„Câţi oameni nu spun azi: Aş fi voit să-I văd chipul Lui, statura Lui, încălţămintea Lui! Iată îl vezi, te atingi de El, îl mănânci! Doreşti să-I vezi hainele Lui? Dar El Se dă pe El însuşi ţie nu numai să-L vezi, ci chiar să te atingi de El, să-L mănânci, să-L primeşti înăuntrul tău”. (Omilii la Matei, omilia LXXXII, IV, în col. PSB, vol. 23, p. 934)

Euharistia (primirea Sfintei Euharistii numai după ce ne-am spovedit păcatele)

„Este timp de pocăinţă şi pentru catehumeni şi pentru cei botezaţi; unii, pocăindu-se, să aibă parte de sfânta taină a Botezului, iar ceilalţi, spălându-şi prin mărturisire păcatele săvârşite după botez, să se apropie cu conştiinţa curată de Sfânta Masă.” (Omilii la Matei, omilia X, V, în col. PSB, vol. 23, p. 127)

„Cunoscând, dar, mijloacele de vindecare a rănilor noastre, (căile pocăinţei), să le întrebuinţăm necontenit ca, făcându-ne cu adevărat sănătoşi, să ne împărtăşim cu îndrăznire cu Sfintele Taine, să întâmpinăm cu multă slavă pe Împăratul slavei, Hristos.” (Despre mărginita putere a diavolului, omilia a II-a, 5, în vol. Despre mărginita putere a diavolului. Despre căinţă…, p. 38)

„***Nu daţi cele sfinte câinilor, nici nu aruncaţi mărgăritarele voastre înaintea porcilor*** (Matei 7, 6). Hristos ne-a dat aceste învăţături tot ca nişte porunci; noi însă, din pricina slavei deşarte, a umblatului după lauda lumii şi a ambiţiei necugetate, am călcat în picioare şi această poruncă, îngăduind, fără nici o socoteală şi fără o cercetare amănunţită, să ia parte la Sfintele Taine oameni desfrânaţi, necredincioşi şi plini de nenumărate păcate; înainte de a cerceta temeinic sufletul lor, le descoperim toată învăţătura credinţei noastre şi îi conducem dintr-o dată în sfânta sfintelor, fără să le mai dăm putinţa să vadă şi cele ce sunt înainte de sfânta sfintelor. Din această cauză unii dintre cei care au fost iniţiaţi în Sfintele Taine cu atâta grabă, au fugit îndată şi au săvârşit nenumărate rele. Şi nu numai când e vorba despre alţi oameni, dar chiar când e vorba de noi înşine, trebuie să mărturisim că nesocotim această prea înfricoşătoare poruncă, atunci când ne împărtăşim cu nemuritoarele Taine, făcând aceasta plini de

necurăţie şi cu nesocotinţă.” (Despre căinţă (I), 6, în vol. Despre mărginita putere a diavolului. Despre căinţă…, p. 72)

Euharistia (este necesar a se ţine post înainte de primirea Sfintei Împărtăşanii)

„Mai înainte de a te împărtăşi, posteşti, ca să te arăţi oarecum vrednic de împărtăşire.” (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXVII, p. 289)

Euharistia (primirea ei „spre iertarea păcatelor şi spre viaţa de veci”)

„***Tuturor deci a dat acest trup spre împărtăşire, ca astfel hrănindu-ne cu dânsul şi lepădând de la noi moartea cea dinainte, să ne amestecăm cu dânsul prin această masă sfântă şi să intrăm în viaţa veşnică şi nemuritoare.***” (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXIV, p. 251)

Euharistia (primirea ei înaintea morţii)

„Un altul mi-a spus – n-o aflase de la altul, ci el însuşi fusese învrednicit să vadă şi să audă – că dacă cei care pleacă de pe lumea aceasta s-au împărtăşit cu Sfintele Taine cu conştiinţa curată, când îşi dau sufletul, sunt însoţiţi de aici de îngeri, din pricina sfintei Împărtăşanii pe care au luat-o.” (Tratatul despre preoţie, cartea a şasea, cap. 4, în vol. Despre preoţie, p. 138)

Euharistia (deasa ori rara împărtăşire?)

„Mulţi dintre voi se împărtăşesc din jertfa aceasta o singură dată în cursul anului, alţii de două, iar alţii mai de multe ori. Deci, cuvântul nostru este îndreptat către toţi, nu numai către cei de faţă, ci şi către cei ce stau prin pustii, căci aceia mai cu seamă o singură dată în an se împărtăşesc, de multe ori şi la doi ani. Deci ce? Pe care oare vom aproba noi? Pe cei ce se împărtăşesc o dată, sau pe cei de mai multe ori, ori pe cei de mai puţine ori? Nici pe cei de o dată, nici pe cei de multe ori, nici pe cei de puţine ori, ci pe cei cu cuget curat, pe cei cu inima curată, pe cei cu viaţa fără de prihană. Unii ca aceştia, apropie-se pururea, iar de nu sunt aşa, să nu se apropie niciodată. De ce? Fiindcă îşi iau cu sine judecată, şi osândă, şi pedeapsă nespusă. (Comentariile sau Explicarea Epistolei către Evrei, omilia XVII, p. 231)

„***Nu sărbătoarea şi prăznuirea este pricină de împărtăşire, ci conştiinţa curată şi viaţa lipsită de păcate. După cum cel care nu se ştie cu nici un păcat pe cuget***

trebuie să se împărtăşească în fiecare zi cu Sfintele Taine, tot astfel cel încurcat în păcate şi nepocăit nu trebuie să se apropie de Sfânta Împărtăşanie nici la sărbătoare”. (Cuvântări împotriva anomeilor, cuv. VI, în vol. Cuvântări împotriva anomeilor. Către iudei, p. 103)

„Apropierea cea mai bună de Sfintele Taine nu se judecă prin ţinerea timpurilor sărbătorilor, ci prin conştiinţa curată”. (Către iudei, cuv. III, 5, în vol. Cuvântări împotriva anomeilor. Către iudei, p. 282)

„Există însă şi o altă chestiune: mulţi se împărtăşesc, o dată pe an, alţii de două ori, alţii de mai multe ori. Pe care dintre ei îi vom ferici mai mult? Pe cei care se împărtăşesc o dată, pe cei care se împărtăşesc de câteva ori sau pe cei care se împărtăşesc de mai multe ori? Nici pe unii nici pe alţii, ci pe cei care se apropie de sfântul, potir cu conştiinţa curată, cu inima neprihănită, cu trăire lipsită de reproşuri. Aceştia se pot împărtăşi mereu. Ceilalţi însă, păcătoşii nepocăiţi, să stea departe de Preacuratele Taine, căci altfel îşi pregătesc lor răutate şi osândă.” (Din vol. Problemele vieţii, p. 170)

„Mulţi oameni se împărtăşesc cu Sfintele Taine ale lui Hristos într-un an o dată, alţii de multe ori într-un an. Oare pe care din aceştia îi vom lăuda sau îi vom ferici? Pe cei ce se împărtăşesc o dată, sau pe cei ce se împărtăşesc de multe ori, sau pe cei ce de puţine ori? Eu zic că nici pe cei ce se împărtăşesc din an în an, nici pe cei ce se împărtăşesc de multe ori, nici de puţine ori, ci numai pe cei ce se împărtăşesc cu gând curat şi cu inimă curată, pe cei ce au viaţă nehulită, pe cei ce sunt nepomenitori de rele şi nepizmuitori şi care poftesc pacea. Unii ca aceştia la toate praznicile domneşti să se împărtăşească. Iar cei ce sunt necunoscători şi necuraţi de tot felul de păcate, nici o dată în an să nu fie vrednici a se împărtăşi. Că mulţi bolnavi şi slabi mor împărtăşindu-se cu nevrednicie şi merg la iad.” (Din vol. Mărgăritarele Sfântului Ioan Gură de Aur, p. 13)

„Vremea Cuminecăturii este nu sărbătoarea şi praznicul, ci curăţia conştiinţei şi viaţa cea nevinovată. Că în ce fel cel ce n-are la el nici o împiedicare de păcate poate să se cuminece în toate zilele, aşa şi cel ce cade în păcat şi nu se pocăieşte, nici într-o sărbătoare nu poate să se cuminece, că nu ne uşurează pe noi aceasta de păcate de ne vom cumineca o dată în an ci, mai mult, aceasta ne osândeşte mai rău, că numai o dată ne cuminecăm şi nici atunci curat.” (Din vol. Mărgăritarele Sfântului Ioan Gură de Aur, pp. 251-252)

Euharistia (primirea ei – condiţii)

„***A ne apropia cu credinţă nu înseamnă numai a primi sfintele Taine ce stau înaintea noastră, ci şi a le şi atinge cu inimă curată şi a fi însufleţiţi de aceleaşi gânduri şi simţăminte ca şi cum ne-am apropia de însuşi Hristos. Ce dacă nu-I auzi glasul? Dar îl vezi aşezat pe Sfânta Masă! Dar, mai bine spus, îi auzi şi glasul! Îţi grăieşte prin evanghelişti***”. (Omilii la Matei, omilia L, II, în col. PSB, vol. 23, p. 582)

„Taina aceasta a sfintei Împărtăşanii ne porunceşte să fim totdeauna curaţi nu numai de jaf şi de răpire, dar chiar de cea mai mică duşmănie”. (Omilii la Matei, omilia L, III, în col. PSB, vol. 23, p. 583)

„Nici un Iuda să nu se apropie de această masă, nici un Simon Magul! Că şi unul şi altul au pierit din pricina iubirii de argint! Să fugim de această prăpastie; nici să socotim că ne este de ajuns spre mântuire dacă facem dar acestei sfinte mese un potir de aur bătut în pietre scumpe dezbrăcând pe văduvă şi orfani. Dacă vrei să cinsteşti jertfa adu-I sufletul pentru care Hristos S-a jertfit. Sufletul fă-ţi-l de aur. Care ţi-i câştigul dacă sufletul ţi-i mai rău decât plumbul şi lutul, iar potirul dăruit, de aur?”. (Omilii la Matei, omilia L, III, în col. PSB, vol. 23, p. 583)

„Nimeni să nu se apropie cu scârbă, nimeni să nu se apropie cu paşi şovăitori. Toţi să fim înflăcăraţi, toţi să fim cu sufletele clocotitoare, toţi să fim cu minţile treze. Dacă iudeii mâncau cu zel paştele stând în picioare, cu încălţămintea în picioare şi cu toiegele în mâini, cu mult mai mult noi trebuie să fim veghetori. Ei trebuiau să meargă în Palestina; tu însă trebuie să mergi în cer.

De aceea trebuie să fim totdeauna veghetori. Nu e mică pedeapsa pentru cei ce se împărtăşesc cu nevrednicie. Adu-ţi aminte cât te-ai revoltat împotriva vânzătorului, împotriva răstignitorilor. Caută, dar, să nu te faci şi tu vinovat de trupul şi sângele lui Hristos! Iudeii au junghiat prea sfântul trup, dar tu îl primeşti într-un suflet murdar, după ce ai primit atâtea binefaceri. Domnul nu S-a mulţumit numai să Se facă om, să fie pălmuit şi junghiat, ci să Se şi unească cu noi; ne-a făcut trup al Lui nu numai prin credinţă, ci chiar în realitate. Decât cine trebuie să fie mai curat cel ce se împărtăşeşte cu această jertfă? Nu trebuie să fie, oare, mai curată decât raza soarelui mâna celui care taie acest trup, gura care se umple de focul cel duhovnicesc, limba care se înroşeşte cu sângele cel prea înfricoşător? Gândeşte-te la cinstea cu care ai fost cinstit! Gândeşte-te la ce fel de masă iei parte! **Ne hrănim şi ne unim cu Acela de Care îngerii se cutremură văzându-L, pe Care nici nu îndrăznesc să-L privească fără frică din pricina străfulgerării Lui; ajungem trup şi sânge al lui Hristos.** Cine va grăi puterile Domnului? Cine va face auzite

toate laudele Lui?”. (Omilii la Matei, omilia LXXXII, IV, în col. PSB, vol. 23, pp. 934-935)

„Aşadar să nu ne trândăvim de vreme ce suntem învredniciţi de o atât de mare dragoste şi cinste. Nu vedeţi pe copii cu câtă grabă se îndreaptă spre sânul mamei lor, cu câtă râvnă îşi înfig buzele în sân? Tot cu atâta grabă să ne apropiem şi noi de masa aceasta, de sânul potirului cel duhovnicesc; dar, mai bine spus, să sugem harul Duhului cu mai multă râvnă decât copiii de lapte. O singură durere să simţim, aceea de a nu ne împărtăşi cu această hrană”. (Omilii la Matei, omilia LXXXII, V, în col. PSB, vol. 23, p. 935)

„Nici un Iuda să nu fie aici! Nici un iubitor de argint! Dacă nu eşti ucenic pleacă! Masa aceasta nu-i primeşte pe unii ca aceştia. Cu ucenicii Mei vreau să fac Paştele! (Matei 26, 18), a spus Domnul. Masa aceasta este masa aceea de la Cina cea de Taină, întru nimic mai prejos. N-a făcut-o pe aceea Hristos, iar pe aceasta un om. Nu, ci şi pe aceasta tot El. Acesta este foişorul acela unde era El cu ucenicii Lui atunci (Luca 22, 12). De acolo a plecat la Muntele Măslinilor (Matei 26, 30). Să plecăm şi noi de aici spre mâinile săracilor. Munte al Măslinilor este locul unde sunt săracii. (…) Nici un om cu inimă de piatră să nu se apropie de sfintele Taine, nici unul care-i crud şi nemilos, nici unul care-i cu totul necurat.

Cuvintele acestea vi le spun şi vouă care vă împărtăşiţi şi vouă celor ce împărtăşiţi. Este de neapărată trebuinţă să vi se spună şi vouă, ca să împărţiţi aceste daruri cu multă băgare de seamă. Nu mică vă va fi osânda dacă îngăduiţi să se împărtăşească de la această masă cineva pe care-l ştiţi cu vreun păcat. Sângele lui Hristos din mâinile voastre se va cere. De-ar fi general, de-ar fi mare dregător, de-ar fi chiar cel cu diadema pe cap, opreşte-l dacă se apropie cu nevrednicie! Tu ai mai multă putere decât el. Dacă ţi s-ar fi încredinţat să ai grijă de curăţenia apei unui izvor din care bea o turmă şi ai vedea că vine la apă o oaie plină toată de noroi la gură, n-ai lăsa-o să se aplece să bea, ca să nu tulbure izvorul; aici însă nu ţi s-a încredinţat izvorul unei ape, ci izvorul sângelui şi al Duhului”. (Omilii la Matei, omilia LXXXII, V, în col. PSB, vol. 23, pp. 935-936)

„Când îi vezi pe unii că se apropie, deşi au păcate mai murdare decât pământul şi noroiul, nu te revolţi şi nu-i opreşti? Ce iertare mai poţi avea? Pentru aceasta v-a cinstit Dumnezeu pe voi, preoţilor, cu această cinste, ca să-i deosebiţi pe unii de alţii. Aceasta e vrednicia voastră; aceasta-i trăinicia voastră, aceasta-i toată cununa voastră, nu ca să umblaţi într-o haină albă şi strălucitoare.

- Dar de unde ştiu eu pe cutare şi pe cutare?

- Nu vorbesc de cei pe care nu-i cunoşti, ci de cei pe care-i cunoşti. Vrei să-ţi spun ceva mai înfricoşător? Nu e atât de mare grozăvia să spunem că au călcat în picioare pe Hristos, că au socotit ceva de rând sângele Testamentului şi au batjocorit harul Duhului (Evr., 10, 29). Cel care păcătuieşte şi se apropie de sfintele Taine este mai rău decât un îndrăcit: îndrăciţii, pentru că sunt stăpâniţi de demoni, nu sunt pedepsiţi; aceştia însă pentru că se apropie cu nevrednicie sunt daţi osândei veşnice. Aşadar nu numai pe aceştia să-i alungăm, ci pe toţi pe care-i vedem că se apropie cu nevrednicie. Nimeni să nu se împărtăşească, dacă nu-i ucenic! Nici un Iuda să nu se împărtăşească, ca să nu păţească ce-a păţit Iuda. Trup al lui Hristos este şi mulţimea aceasta. Vezi, dar, ca tu, care împărtăşeşti cu sfintele Taine, să nu mânii pe Stăpân dacă nu cureţi trupul acesta! Vezi să nu-i dai sabie în loc de hrană! Dacă un om nevrednic vine din neştiinţă să se împărtăşească, opreşte-l, nu te teme! Teme-te de Dumnezeu, nu de om! Dacă te temi de om, vei fi dispreţuit de om. Dar dacă te temi de Dumnezeu, vei fi respectat şi de om. Dacă nu îndrăzneşti să opreşti de la sfânta Împărtăşanie pe unul nevrednic, adu-l la mine. Nu-i voi îngădui o astfel de îndrăzneală. Mai degrabă mă voi despărţi de suflet decât să împărtăşesc cu sângele Stăpânului pe un nevrednic; mai degrabă îmi voi răspândi sângele meu decât să împărtăşesc cu sângele acesta atât de înfricoşător pe unul care nu merită. Nu ai nici o vină dacă nu cunoşti pe cel nevrednic, deşi l-ai cercetat cu de-amănuntul. Cele ce ţi le-am spus, le-am spus de cei pe care-i cunoşti. Dacă vom îndrepta pe cei pe care-i cunoaştem, Dumnezeu ni-i va face cunoscuţi repede şi pe cei pe care nu-i cunoaştem. Dar dacă îngădui să se împărtăşească cei pe care-i cunoaştem că sunt păcătoşi, pentru ce să ne mai facă Dumnezeu cunoscuţi pe cei pe care nu-i cunoaştem? Nu spun cuvintele acestea ca să oprim de la împărtăşire pe oameni, nici să-i alungăm din biserică, ci ca să-i aducem la Sfânta împărtăşire după ce s-au îndreptat, ca să ne dăm silinţa să-i îndreptăm. Aşa vom face îndurător şi pe Dumnezeu. Vom găsi mulţi oameni care să se împărtăşească cu vrednicie şi vom primi şi mare răsplată şi pentru râvna noastră şi pentru grija ce o purtăm de alţii”. (Omilii la Matei, omilia LXXXII, VI, în col. PSB, vol. 23, pp. 936-937)

„Care dintre voi n-ar vrea (…) să cuprindă picioarele lui Iisus? Puteţi şi acum, toţi câţi vreţi! Puteţi să-I cuprindeţi nu numai picioarele, ci şi mâinile, şi capul acela sfânt, împărtăşindu-vă, cu cuget curat, cu înfricoşătoarele taine”. (Omilii la Matei, omilia LXXXIX, III, în col. PSB, vol. 23, p. 995)

„Este timp de pocăinţă şi pentru catehumeni şi pentru cei botezaţi; unii, pocăindu-se, să aibă parte de sfânta taină a botezului, iar ceilalţi, spălându-şi prin mărturisire păcatele săvârşite după botez, să se apropie cu conştiinţa curată de Sfânta Masă.” (Omilii la Matei, omilia X, V, în col. PSB, vol. 23, p. 127)

,,Iubiţilor, să ne îngrijim de fraţi şi să păstrăm unirea cea către dânşii. Fiindcă spre aceasta ne îndeamnă jertfa cea înfricoşată. Poruncindu-ne a ne apropia de dânsa mai cu seamă cu dragoste fierbinte şi cu bună-înţelegere, ca astfel făcându-ne vulturi, să putem zbura de-a dreptul la cer, ba încă şi mai presus de ceruri. ***Că unde va fi stârvul, acolo se vor aduna vulturii*** (Mt. 24, 28), zice, numind aici stârv trupul Domnului, pentru moartea ce a suferit. Dacă el nu ar fi căzut, noi nu ne-am fi ridicat. Numeşte vulturi pe cei ce se apropie de dânsul, arătând prin aceasta că cel ce se apropie de acest trup trebuie a sta sus şi a nu avea nimic de obşte cu pământul şi nici a se târî jos pe pământ, ci a zbura într-una în sus, a avea privirea aţintită numai spre Soarele Dreptăţii şi a avea totodată şi ochiul cugetului ager ca al vulturului, căci masa aceasta este masa vulturilor, iar nicidecum a coţofenelor." (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXIV, pp. 253-254)

,,Curăţă-ţi bine sufletul, pregăteşte-ţi cugetul pentru primirea acestor Taine, fiindcă dacă ţi s-ar încredinţa de a purta cu sineţi un copil împărătesc împreună cu podoabele sale, cu porfira şi diadema împărătească, negreşit că ai arunca de la sineţi orice ai avea pământesc. Acum tu primind cu tine nu un copil de împărat pământesc, ci pe unul-născut Fiul lui Dumnezeu, nu te înfricoşezi, spune-mi, nu arunci de la tine orice dragoste de cele lumeşti, şi nu te împodobeşti numai cu podoaba acea cuvenită, ci încă te uiţi la pământ, încă iubeşti banii şi te sperii de aur? Şi ce iertare ai putea avea? Ce îndreptăţire? Nu ştii că Stăpânul nostru îţi leapădă orice lux pământesc? Oare nu pentru aceea a primit el a se naşte în peşteră şi a avea mumă săracă? Nu pentru aceea oare zicea către cel ce se gândea la precupeţie: ***Iar Fiul Omului nu are unde să-şi plece capul*** (Mt. 8, 20)? Dar ucenicii lui? Oare nu şi ei au păzit aceeaşi lege, ducându-se în casele celor săraci, şi unul cerea adăpost la un dubălar, altul la un făcător de corturi, iar altul la o vânzătoare de porfiră? – Fiindcă şi dânşii nu căutau însemnătatea caselor în care intrau, ci virtuţile sufleteşti ale celor ce locuiau în ele. Deci pe aceştia să-i urmăm şi noi, iubiţilor! Frumuseţea stâlpilor şi a marmurilor să le trecem cu vederea şi să căutăm numai la sălaşurile cele de sus, să călcăm în picioare orice trufie, împreună cu pofta de bani, şi să avem cugetul către cele de sus. Dacă noi suntem cu băgare de seamă, apoi chiar nici lumea întreagă nu este vrednică de noi, darămite stâlpii sau grădinile caselor. Pentru aceea vă rog ca să împodobim sufletul nostru; această casă să o pregătim precum trebuie." (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXIV, pp. 256-257)

,,… căci cum să nu fie cu nevrednicie, când cineva trece cu vederea pe cel sărac? Cel ce nu dă săracului, apoi îl mai şi ruşinează, cum să nu fie nevrednic? Că dacă a nu da săracilor scoate pe cineva din Împărăţia Cerurilor, chiar de ar fi cineva şi

întru feciorie, apoi cu atât mai mult când nu dă cu îmbelşugare – fiindcă şi fecioarele acelea aveau untdelemn, însă nu aveau din belşug – dar încă cel ce face atâtea necuviinţe, poţi cugeta singur cât de vinovat este. Dar, zici tu, care necuviinţe? Ce spui, care necuviinţe? Te împărtăşeşti dintr-o astfel de masă, şi eşti dator a fi mai blând decât toţi oamenii, şi deopotrivă cu îngerii, şi cu toate acestea te-ai făcut cel mai crud dintre toţi; te-ai împărtăşit din sângele Stăpânului, şi pe fratele tău nici măcar aşa nu-l cunoşti; şi atunci de care iertare vei fi vrednic? Deşi poate că nu l-ai ştiut mai înainte de acestea, totuşi trebuia să-l ştii de la acea masă, dar acum tu necinsteşti chiar şi acea masă şi pe cel ce te-a învrednicit a fi părtaş îl găseşti că nu este vrednic de mâncărurile tale. Nu ai auzit ce a pătimit cel ce a cerut cei o sută de dinari? Nu te gândeşti ce ai fost şi ce ai ajuns? Nu-ţi aduci aminte că erai cu mult mai sărac în săvârşiri bune decât este acest sărac în bogăţii – fiind plin de păcate? Şi cu toate acestea, Dumnezeu te-a izbăvit de toate cele rele şi te-a învrednicit unei astfel de mese, dar tu nici aşa nu te-ai făcut mai iubitor de oameni. Aşadar, nimic nu-ţi mai lipseşte, fără numai a te da muncitorilor.

Aceste graiuri, iubiţilor, să le auzim şi noi cu toţii, câţi ne apropiem aici împreună cu cei săraci la această sfântă masă.” (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXVII, p. 288)

„… nici nu s-a mai mulţumit cu cele spuse mai înainte, ci a mai adăogat şi acestea, zicând: Ci să se ispitească omul pre sine, ceea ce spune şi în a doua Epistolă: ***Pre voi înşivă vă ispitiţi…pre voi înşivă vă cercaţi*** (2 Cor. 13, 5), şi nu după cum facem noi acum, când ne apropiem mai ales în anumite vremi, adică avem în vedere mai mult vremea decât cugetul curat. Fiindcă nu ne gândim ca să ne apropiem de aceste Taine pregătiţi şi curăţiţi de relele noastre, în acelaşi timp şi plini de umilinţă, ci să ne apropiem în sărbători, şi încă atunci când ar fi toţi de faţă.

Nu însă aşa a poruncit Pavel, ci un singur timp ştia el pentru apropiere şi împărtăşire, adică curăţenia conştiinţei. Că dacă noi nu ne-am împărtăşi niciodată dintr-o masă lumească fiind bolnavi de friguri şi plini de venin şi de sucuri rele şi vătămătoare, ca să nu ne prăpădim, apoi cu atât mai mult nu ne este iertat a ne atinge de aceste taine având cu noi pofte necuviincioase, care sunt cu mult mai rele decât frigurile. Când eu zic pofte necuviincioase, înţeleg şi poftele trupului, şi ale averilor, şi ale mâniei, şi ale pizmei, şi îndeobşte toate necuviinţele omeneşti. Pentru aceea trebuie ca cel ce se apropie de sfintele Taine să scoată din sine toate acestea şi astfel a se atinge de acea jertfă curată cu cugetul împăcat. Şi nici să stea de faţă cu lene, nepăsare şi obrăznicie – fiind silit a se apropia din pricina sărbătorii – şi nici iarăşi dacă el este pregătit mai dinainte şi pătruns de umilinţă, să fie

împiedicat a se apropia pentru că nu este sărbătoare.” (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXVIII, pp. 291-292)

„Să se ispitească omul pre sine, şi numai după aceea să se apropie. Şi nu porunceşte altuia de a ispiti pe altul, ci fiecare pe sine însuşi, făcând judecata în taină, iar nu între alţii, şi certarea fără martor.” (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXVIII, p. 292)

„Deci, dar, fraţii mei, când vă adunaţi să mâncaţi, unul pre altul să aşteptaţi (1 Cor. 11, 33) (…) voieşte iarăşi a aduce vorba şi îndemnarea pentru cei săraci, pentru care a şi spus toate cele de mai înainte, arătând că dacă ei nu fac aceasta, apoi cu nevrednicie se vor împărtăşi. Dacă a nu împărtăşi pe săraci din averile sale îl depărtează pe cineva de masa aceea, apoi cu atât mai mult când el răpeşte avutul altora. Şi nu a zis: când vă adunaţi, daţi celor ce au trebuinţă, ci ceea ce este mai însemnat: unul pre altul să aşteptaţi, căci prin aceste cuvinte el mrejeşte şi lasă a se înţelege şi aceea, şi totodată aduce sfatul sub o formă potrivită. După aceea, la urmă el vorbeşte cu un ton înţepător, zicând: Iar de flămânzeşte cineva, acasă să mănânce (1 Cor. 11, 34). Aşadar, pe unul ca acesta el îl scoate din biserică şi îl trimite acasă, atingându-se prin aceasta cu putere de dânşii şi luându-i în bătaie de joc, ca pe nişte robi ai pântecelui, cari nu se pot stăpâni. Nici nu a zis: Dacă cineva trece cu vederea pe cei săraci, ci dacă flămânzeşte cineva, vorbind parcă cu nişte copii bosumflaţi, cu nişte necuvântătoare care slujesc pântecelui. Căci în adevăr, mare era dispreţul dacă, flămânzind, trebuia să mănânce acasă. Dar nici nu s-a mulţămit numai cu atâta, ci a mai adăogat şi altceva mai înfricoşător, zicând: ca să nu vă adunaţi spre osândă, adică ca nu cumva să vă adunaţi spre pedeapsă, batjocorind biserica şi ruşinând pe frate, fiindcă voi vă adunaţi pentru aceasta, zice, ca să vă îngăduiţi, ca să vă iubiţi unul pe altul, ca să vă folosiţi şi ca să folosiţi; iar dacă se întâmplă cu totul dimpotrivă, apoi atunci mai bine este ca să mâncaţi acasă. Acestea le zicea ca mai mult să-i tragă. Pentru aceea a arătat şi vătămarea ce vine de aici, şi judecata ce-şi atrăgea, nu mică, şi în sfârşit, i-a înfricoşat din toate părţile de la Tainele cele sfinte, de la cei slabi, de la cei adormiţi şi de la toate cele spuse mai înainte.” (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXVIII, pp. 293-294)

„Văd pe mulţi împărtăşindu-se cu trupul lui Hristos cum s-ar întâmpla, mai mult ca obicei şi ca lege, decât ca impus de cuget. Când va sosi, zice, timpul Sfântului Mare Post, sau când va sosi ziua Arătării Domnului (Epifania) mă voi împărtăşi cu Sfintele Taine, deşi timpul de câştig nu este epifania, nici postul mare, ci sinceritatea şi curăţenia sufletului. Cu acestea apropie-te, fără acestea însă niciodată.” (Comentariile sau Explicarea Epistolei către Efeseni, omilia III, p. 30)

„Înţelegi, cum cei ce sacrificau în Legea veche se purtau cu atâta sfială în timpul sacrificiului, căci ce nu făceau ei pentru curăţirea lor? Necontenit se curăţeau; iar tu, apropiindu-te de jertfă, de care se înfricoşează şi îngerii, hotărăşti perioade de timpuri pentru aceasta? Şi cum te vei prezenta înaintea tronului lui Hristos cu mâinile murdare, şi cu buze necurate? Vei îndrăzni oare a te atinge de corpul Lui? Tu nu ai îndrăzni câtuşi de puţin de a săruta pe Rege cu gura împuţită; iar pe Împăratul cerului îndrăzneşti a-L săruta cu sufletul fiind împuţit? Dar aceasta e o mare insultă. Spune-mi, oare ai prefera să nu te atingi de jertfă cu mâinile nespălate? Eu nu cred, şi chiar sunt sigur că nici ai primi a te apropia, decât să te atingi cu mâinele murdare. Deci dacă eşti evlavios la asemenea fapte mici, având sufletul murdar te apropii, şi îndrăzneşti a te atinge? Deşi Sfintele Taine pentru puţin timp le ai în mâni, pe când în suflet ele se descompun în totalitatea lor. Dar ce? Nu vezi sfintele vase acoperite asfeli, şi strălucind asffel? Apoi sufletele noastre trebuie a fi mai curate şi mai strălucite decât acestea, mai sfinte decât acestea. Pentru ce oare? Pentru că acestea sunt făcute pentru noi, şi ele nu se împărtăşesc cu Cel ce este, nu simţesc, pe când noi da, simţim că ne împărtăşim cu Sfintele Taine dintr-însele. Acum, tu nu ai primi a te apropia cu haina murdară, iar cu sufletul necurat te apropii? Văd aici o mare anomalie. În alte timpuri chiar de sunteţi curaţi, nu vă apropiaţi, iar în ziua de Paşti, ca şi cum ar fi îngăduit vouă, vă apropiaţi. O, ce obicei! O, ce prejudiciu!” (Comentariile sau Explicarea Epistolei către Efeseni, omilia III, pp. 30-31)

„Şi apoi, când tu te apropii de hrana aceasta preţioasă, îţi speli gura; şi când voieşti a te apopia de hrana cea duhovnicească nu-ţi speli sufletul, ci te apropii plin de necurăţie?” (Tâlcuiri la Epistola întâi către Timotei, omilia a V-a, p. 66)

„El (preotul – n.n.) zice: Sfintele Sfinţilor!, aceasta spune, adică dacă cineva nu este sfânt, să nu se apropie. Şi nu cum s-ar întâmpla zice ca să fie curat de păcate, ci sfânt, căci pe sfânt îl face nu numai izbăvirea de păcate, ci şi prezenţa Duhului şi bogăţia faptelor bune. Voiesc, zice, nu nu mai ca să vă spălaţi de murdărie, ci încă să deveniţi chiar albi şi frumoşi. Că dacă împăratul Babilonului alegând, după luarea în robie, pe tinerii cei mai frumoşi la faţă şi mai bine făcuţi, cu atât mai mult noi cei ce stăm de faţă la masa împărătească trebuie a fi frumoşi la faţă, bine formaţi, având podoabe aurite, îmbrăcăminte curată, încălţăminte împărătească, faţa sufletului frumoasă, înfăşurându-l în podoabe de aur, şi încingându-l cu cureaua adevărului. Unul ca acesta, deci, apropie-se, şi atingă-se de paharul împărătesc.” (Comentariile sau Explicarea Epistolei către Evrei, omilia XVII, p. 233)

„***Nu ştiţi că masa acesta este plină de foc duhovnicesc şi, după cum izvoarele izvorăsc apă, tot astfel şi masa aceasta are o flacără ce nu poate fi spusă în cuvinte?***

Nu te apropia, dar, având trestie, nici lemne, nici iarbă, ca să faci vâlvătaia mai mare şi să arzi sufletul care se împărtăşeşte! Ci apropie-te având pietre scumpe, aur, argint, ca să faci mai curată materia, ca să pleci cu mult câştig. De ai ceva pe cuget, izgoneşte-l, alungă-l din sufletul tău! Ai vreun duşman care ţi-a făcut mari rele? Pune capăt duşmăniei, potoleşte-ţi inima răvăşită, umflată, ca să nu mai fie nici o tulburare, nici o nelinişte. ***Ai să-L primeşti pe Împărat prin Împărtăşanie, dar când Împăratul păşeşte în sufletul tău, trebuie să fie multă seninătate, multă linişte şi pace adâncă a gândurilor***". (Cuvântări împotriva anomeilor, cuv. VI, în vol. Cuvântări împotriva anomeilor. Către iudei, p. 104)

„De aceea am postit postul de patruzeci de zile, şi ne-am adunat de atâtea ori aici ascultând rugăciunile şi predica, pentru ca, prin această râvnă, ştergând păcatele ce s-au lipit de noi în orice chip anul acesta, cu duhovnicească încredere să ne împărtăşim în chip evlavios din acea jertfă fără sânge; dacă nu va fi aşa, zadarnic şi fără nici un folos ne-am necăjit cu acest post. De aceea fiecare să se socotească, ce păcat şi-a îndreptat, ce virtute a dobândit, de ce nărav s-a scăpat, ce pată de pe el şi-a spălat-o, şi întru ce s-a făcut mai bun. Şi dacă va descoperi că de pe urma pos tului s-a ales cu acest frumos câştig şi e încredinţat că şi-a îngrijit rănile cu cea mai mare luare aminte, să se apropie. Dacă, nesocotind acestea, nu se va putea lăuda decât cu postul, şi nu va putea dovedi că în alte privinţe s-a făcut mai bun, să rămână afară şi să intre numai atunci când se va fi curăţat de toate păcatele. Să nu se bizuie numai pe post acela care a stăruit în rele fără să se îndrepte." (Predicile despre statui, Partea a II-a, predica a XX-a, pp. 176-177)

„Căci precum cel care curveşte şi huleşte nu se poate împărtăşi din Sfânta Masă, tot aşa cel care are un duşman şi-i păstrează mânie neîncetat, nu poate primi Sfânta Împărtăşanie." (Predicile despre statui, Partea a II-a, predica a XX-a, p. 178)

„Iată vă spun şi vă iau ca mărturie şi strig cu glas mare: Cine are vreun duşman să nu se apropie de Sfânta Masă spre a primi trupul Domnului. Nimeni din cei care se apropie să nu aibă vreun vrăjmaş. Ai un duşman? Nu te apropia. Vrei să te apropii? Împacă-te şi apoi vino şi atinge jertfa sfântă." (Predicile despre statui, Partea a II-a, predica a XX-a, p. 190)

„***Spune Pavel: Fiecare să se cerceteze pe sine şi aşa să mănânce din pâine şi să bea din pahar. Nu-ţi spune să descoperi tuturor rana, nu te pune să te învinuieşti***

în sobor de oameni, nu-ţi cere să chemi în jur martori ai păcatelor tale, ci înăuntru, în conştiinţa ta, fără să fie nimeni de faţă, afară de Dumnezeu, care le vede pe toate, judecă-te, cercetează-ţi păcatele, treci prin faţa minţii toată viaţa ta şi du-ţi păcatele în faţa Scaunului de Judecată. Depărtează-ţi greşelile, şi aşa, cu conştiinţa curată, apropie-te de Sfânta Masă şi împărtăşeşte-te cu Sfânta Jertfă.

Având acestea în cuget, să ne aducem aminte de cele spuse despre neînfrânare, să ne aducem aminte de pedeapsa mare ce stă înaintea celor ce se uită din curiozitate şi cu poftă la chipurile femeilor, să avem înaintea ochilor, înainte de gheenă, frică şi dragoste de Dumnezeu, ***să ne curăţim în toate privinţele şi aşa să ne apropiem de Sfintele Taine, ca să ne împărtăşim cu aceste mântuitoare Taine nu spre judecată şi osândă, ci spre mântuirea şi sănătatea sufletului şi spre îndrăznire neîntreruptă în Hristos Iisus Domnul nostru.”*** (Omiliile despre pocăinţă, omilia a şasea, pp. 118-119)

„Cu ce îndrăznire, deci, te mai apropii de Sfintele Taine? Ai îndrăzni, oare, să pui mâna pe pulpana hainei împăratului pământesc dacă ţi-ar fi mâna plină de murdărie? Nicidecum!” (Omiliile despre pocăinţă, omilia a noua, p. 178)

„Când aveţi să vă apropiaţi de această înfricoşătoare şi dumnezeiască masă şi de Sfânta Împărtăşanie, faceţi aceasta cu frică şi cu cutremur, cu conştiinţa curată, cu post şi cu rugăciune. Nu faceţi zgomot, nu tropăiţi din picioare, nu împingeţi pe cei de lângă voi. Căci e cea mai mare nebunie şi dispreţ, nu din acela de neluat în seamă.” (Cuvânt la ziua Naşterii Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care era necunoscută atunci, dar a fost făcută cunoscută cu puţini ani înainte, de către unii care au venit din Apus şi au vestit-o, VII, în vol. Predici la sărbători împărăteşti şi cuvântări de laudă la sfinţi, p. 21)

„Ştiut că mulţi dintre noi ne apropiem acum de această Sfântă Masă, pentru că este obiceiul ca la această sărbătoare să ne împărtăşim. Ar trebui însă, aşa precum v-am spus de multe ori şi mai înainte, să nu ţinem seama de sărbătoare când avem să ne împărtăşim, ci să ne curăţim cugetul, şi atunci să ne apropiem de Sfânta Jertfă. Cel pângărit şi necurat nici în sărbători nu are dreptul să se împărtăşească cu acest Trup sfânt şi înfricoşător; cel curat însă, cel care şi-a şters bine, prin pocăinţă, păcatele, acela are dreptul, şi în sărbători, şi oricând, să se împărtăşească cu Dumnezeieştile Taine, acela merită să se bucure de darurile lui Dumnezeu. Dar nu ştiu cum se face că unii nu ţin seama de lucrul acesta, şi mulţi creştini, plini de mii şi mii de păcate, când văd că vine sărbătoarea, ca şi cum ar fi împinşi chiar de sărbătoare, se apropie de Sfintele Taine pe care nişte oameni ca aceştia nici n-au dreptul să le vadă; pe cei care-i cunoaştem îi oprim, iar pe cei pe care nu-i cunoaştem îi lăsăm în seama lui

Dumnezeu, Cel ce ştie ascunzişurile inimii fiecăruia.” (Cuvânt la Botezul Domnului, IV, în vol. Predici la sărbători împărăteşti şi cuvântări de laudă la sfinţi, pp. 42-43)

„Când un împărat vă cheamă la ospăţ, cu frică vă aşezaţi la masă şi mâncaţi din bucatele puse înainte cu sfială şi cu linişte, dar când Dumnezeu vă cheamă la masa Lui, când Îl pune înaintea voastră pe Fiul Lui, când stau de faţă cu frică şi cu cutremur puterile îngereşti, când Heruvimii îşi acoperă feţele, iar Serafimii strigă cu cutremur: Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul!, tu spune-mi te rog, tu strigi şi faci zgomot la ospăţul duhovnicesc? Nu ştii, oare, că sufletul trebuie să fie plin de linişte în acel timp? De linişte multă şi de pace e nevoie atunci, nu de zgomot, de mânie şi de tulburare. Acestea fac necurat sufletul care se apropie de Sfintele Taine. Ce iertare mai putem avea noi dacă după atâtea păcate nu ne curăţim de aceste patimi nici când ne apropiem de Sfânta Împărtăşanie? Este oare ceva mai de preţ decât Sfintele Taine care ne stau în faţă? Atunci ce ne tulbură ca să ne grăbim? Ce ne tulbură ca să părăsim pe cele duhovniceşti şi să alergăm la cele trupeşti?” (Cuvânt la ziua Naşterii Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care era necunoscută atunci, dar a fost făcută cunoscută cu puţini ani înainte, de către unii care au venit din Apus şi au vestit-o, VII, în vol. Predici la sărbători împărăteşti şi cuvântări de laudă la sfinţi, p. 21)

„Nimeni, dar, să nu aibă înlăuntru gânduri rele. Să ne curăţim sufletul şi mintea, căci ne apropiem de o jertfă curată. Să ne facem sfânt sufletul. Putem să facem asta chiar într-o singură zi.

- Cum, în ce chip?

- Ai ceva împotriva duşmanului tău? Smulge din suflet ura şi mânia. Tămăduieşte-ţi rana, pune capăt duşmăniei, ca să te tămăduiască Masa. Gândeşte-te! Te apropii de o jertfă înfricoşătoare, de o jertfă sfântă. Înfricoşează-te de Cel Ce-ţi stă înainte. Înaintea ta stă Hristos jertfit.” (Omilia I la Vânzarea lui Iuda, VI, În vol. Predici la sărbători împărăteşti şi cuvântări de laudă la sfinţi, pp. 56-57)

„Mulţi dintre ascultători, neputând îndura povara spuselor mele, după terminarea slujbei au venit la mine şi mi s-au plâns revoltaţi: Ne-ai îndepărtat, spuneau ei, de Sfânta Masă! Ne alungi de la Sfânta Împărtăşanie!. Am fost silit să vă spun asta, ca să vedeţi că nu vă îndepărtez de Sfânta Masă, ci mai mult vă apropii. Nu vă alung, nici nu vă opresc prin mustrările mele, ci mai mult vă atrag. Frica de pedeapsă de care vorbeam stă ca focul pe ceară. După cum focul topeşte ceara, tot aşa şi frica de această pedeapsă, când cade pe conştiinţa noastră, a păcătoşilor, topeşte şi pierde

păcatele; când stăruie în conştiinţa noastră, frica aceasta ne face sufletul curat şi strălucitor şi ne dă mai multă îndrăznire; iar îndrăznirea aceasta ne face să avem mai multă râvnă de a ne împărtăşi des cu negrăitele şi înfricoşătoarele Taine. Şi după cum doctorul care dă doctorii amare bolnavilor, care şi-au pierdut pofta de mâncare, elimină cu ele din stomac sucurile rele şi deşteaptă pofta de mâncare, iar prin asta îi face pe bolnavi să se apropie cu mai mult drag de mâncărurile obişnuite, tot aşa şi predicatorul care rosteşte cuvinte amare, curăteşte cu ele sufle tul de gânduri rele şi-l scapă de povara grea a păcatelor, iar prin asta linişteşte conştiinţa şi o face să guste cu multă plăcere Trupul Stăpânului. Nu trebuie, dar, să vă necăjiţi de cele ce am spus! Dimpotrivă, să le primiţi şi să le lăudaţi." (E primejdios lucru şi pentru predicator, şi pentru ascultători ca predicatorul să predice pe placul ascultătorilor. Folositor lucru şi semn de foarte mare dreptate e osândirea propriilor păcate, II, în vol. Predici la sărbători împărăteşti şi cuvântări de laudă la sfinţi, pp. 461-462)

,,Noi avem de gând a ne apropia de masa cea sfântă, care umple pe fiecare de o sfială cucernică. Să ne apropiem dară de ea cu o conştiinţă curată. Să nu fie aici vreun Iuda, care poartă în inimă înşelăciunea împotriva aproapelui său, să nu fie vreun înrăutăţit, care ascunde în sufletul său otrava prihanei." (Cuvânt la Sfânta şi Marea Joi, în vol. Omilii la Postul Mare…, p. 137)

,,… să curăţim sufletele noastre, şi să facem aceasta curând. Cum şi în ce chip? – întrebi tu. Iată cum: dacă tu ai ceva împotriva vrăjmaşului tău, stârpeşte mânia şi curmă duşmănia, pentru ca la această masă să dobândeşti iertarea păcatelor tale. ***Tu te apropii de jertfa cea prea sfântă, cea înaltă. Hristos este aici Cel jertfit. Socoteşte, deci, pentru ce Hristos S-a adus pe Sine jertfă? El a primit de bună voie, pentru ca să surpe zidul ce era între Dumnezeu şi oameni, să împace cerul şi pământul, iar pe tine, din vrăjmaş lui Dumnezeu, să te facă iarăşi soţ al Îngerilor.*** Hristos a dat viaţa Sa pentru tine, iară tu nu voieşti să curmi vrăjmăşia contra aproapelui tău? Cum poţi tu aşa să te apropii de masa păcii? Domnul nu a pregetat pentru tine a răbda toate patimile, iar tu pregeţi a te lepăda de mânia ta!" (Cuvânt la Sfânta şi Marea Joi, în vol. Omilii la Postul Mare…, pp. 138-139)

,,Ascultă, numai, ce zice Domnul: ***Când aduci darul tău la altar, şi acolo îţi vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, lasă darul tău înaintea altarului şi mergi de te împacă mai întâi cu fratele tău; apoi, venind, adu darul tău*** (Mt. 5, 23-24). Ce zici? Trebuie oare eu să las darul şi jertfa? Desigur, aceasta este jertfa păcii, iar dacă tu nu năzuieşti la pace, părtăşia ta la jertfă nu-ţi aduce nici un folos. Aşadar, dobândeşte mai întâi pacea, apoi vei putea să tragi şi folosul de la jertfă. Pentru pace este întemeiată această jertfă, căci pentru aceasta a venit în lume Fiul

lui Dumnezeu, pentru ca iarăşi să împace neamul omenesc cu Tatăl, precum zice Pavel: ***Acum El a împăcat toate şi a nimicit vrajba pe cruce*** (Col. 1. 22; Efes. 2, 16). Şi El însuşi nu numai că a venit să întemeieze pacea, ci ne şi fericeşte pe noi, dacă vom face şi noi la fel, când zice: ***Fericiţi făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema*** (Mt. 5, 9).” (Cuvânt la Sfânta şi Marea Joi, în vol. Omilii la Postul Mare…, p. 140)

„… ***să ne împărtăşim de înfricoşatele taine ale Sfintei Cine cu blândeţe şi cu bunătate, să ne apropiem de masa cea sfântă cu umilinţă, cu smerenie, cu frică şi cu lacrimi pentru păcatele noastre, pentru ca înduratul Dumnezeu, privind din cer simţămintele noastre cele paşnice, dragostea noastră cea nefăţarnică şi conglăsuirea noastră cea frăţească, să ne facă părtaşi tuturor bunătăţilor cele făgăduite.***” (Cuvânt la Sfânta şi Marea Joi, în vol. Omilii la Postul Mare…, pp. 142-143)

„Gura ta primeşte acum trupul Domnului. De aceea păstrează limba ta curată de vorbele cele de ruşine şi semeţe, de batjocură şi de hulire; căci este foarte pierzător de a întrebuinţa la ocară şi batjocură şi la vorbe nebuneşti limba care a fost părtaşă acestor prea Sfinte Taine. Nu pângări cinstea pe care Dumnezeu ne-a dat-o în Cina cea Sfântă, ca ea să nu se facă pentru tine o mai mare răspundere şi păcat. Dar tu primeşti Taina cea Sfântă nu numai cu gura, ci şi cu inima; de aceea, să nu gândeşti rele şi viclenie asupra aproapelui tău, ci ţine sufletul tău curat de toată răutatea.” (Cuvânt la Sfânta şi Marea Joi, în vol. Omilii la Postul Mare…, p. 141)

„Şi când va veni vremea Sfintei Împărtăşanii gândeşte-te, ce greşeală ai îndreptat, ce virtute ai izbutit, ce păcat ai şters prin spovedanie, în ce ai devenit mai bun? Dacă conştiinţa te înştiinţează că te-ai străduit îndeajuns pentru vindecarea rănilor tale sufleteşti, dacă ai făcut ceva mai mult decât postul, împărtăşeşte-te cu frică de Dumnezeu. Altfel, stai departe de Preacuratele Taine. Şi când te vei curăţa de toate păcatele tale, atunci să te apropii.” (Din vol. Problemele vieţii, p. 168)

„Precum sfârşitul luptelor olimpice, este cununa, aşa şi sfârşitul postului este împărtăşirea cea curată. De aceea de nu vom săvârşi aceasta, în zadar ne-am chinuit, căci atât neîncununaţi cât şi fără de nici un dar ne ducem de la nevoinţa postului. Pentru aceasta părinţii au întins vremea cea de nevoinţă a postului, dându-ne timp de pocăinţă, ca spălându-ne şi curăţindu-ne, curaţi să ne apropiem de Împărtăşanie. Şi eu, iată, de acum strig cu glas luminat şi mărturisesc, rog şi poftesc, ca să nu vă apropiaţi la aceasta Sfântă Masă cu întinăciune sau cu conştiinţa încărcată. Că astfel de apropiere nu poate fi împărtăşire, cu toate că de nenumărate ori ne vom atinge de acest Sfânt Trup, ci osândă şi chin şi adăugire de

pedeapsă. Nimeni fiind păcătos să nu se apropie. Dar n-am zis bine nimeni păcătos, căci şi pe mine întâi mă opresc de la dumnezeiasca Masă, ci nimeni rămânând păcătos să nu se apropie.” (Cuvânt la Serafim, în vol. Din ospăţul stăpânului, p. 43)

„Deci când vrei să te apropii de Sfânta Masă, vezi că este acolo de faţă împăratul tuturor. Şi este de faţă cu adevărat şi cunoaşte mintea fiecăruia, văzând cine se apropie cu sfinţenia cuvenită şi cine cu conştiinţa rea, cu gânduri necurate şi întinate şi cu fapte spurcate. Şi de va afla pe vreunul în acest fel, mai întâi îl dă la judecata conştiinţei lui, care îl bate cu gândurile, şi de-l va îndrepta, îl primeşte iarăşi. Iar de va rămânea neîndreptat, atunci va cădea în mâinile Lui, ca un nemulţumitor şi necunoscător. Ce înseamnă aceasta, ascultă pe Pavel, care zice: ***înfricoşător lucru este a cădea în mâinile Dumnezeului celui viu*** (Evrei, 10, 31).” (Cuvânt la Serafim, în vol. Din ospăţul stăpânului, pp. 45-46)

„Dacă în lada în care păstrezi hainele cele scumpe şi cu fir o slugă de a ta va pune o haină plină de întinăciune şi cu mulţi păduchi, oare vei suferi această ocară cu blândeţe? Spune-mi! Sau dacă într-un vas de aur în care de obicei păstrezi miruri, ar fi turnat cineva noroi, oare nu l-ai fi bătut pe cel ce a făcut aceasta? Şi în cel ce s-a turnat mirul cel dumnezeiesc (adică în om – n.n.), cum vom putea oare pune întinăciuni diavoleşti, cuvinte sataniceşti si cântece pline de desfrânare? Cum va suferi Dumnezeu acestea, spune-mi? Mai ales că deosebirea între darul cel duhovnicesc şi între această lucrare rea este mai mare ca cea dintre hainele cele de fir şi între cele întinate şi decât cea dintre mir şi noroi.” (Cuvânt cum că este primejdios a merge la teatre imorale care provoacă la desfrânări; cum că David, în cele ce a făcut lui Saul, a covârşit întru totul virtutea iertării; şi cum că a suferit cu blândeţe nedreptatea este la fel cu a da milostenie, în vol. Din ospăţul stăpânului, p. 121)

„Pentru aceea, se cade ca fiecare să chibzuiască cu gândul său, oare care greşeală şi păcătuire a îmblânzit-o şi care bunătate a câştigat-o din îndreptare, care păcat a lăsat sau la măsură de bunătate a ajuns şi de s-a făcut mai bun de cum era (…) de s-a făcut leneş la celelalte bunătăţi şi are numai postirea singură s-o arate, iar din celelalte bunătăţi nici una nu a făcut, afară să rămână. Iar după ce toate păcatele şi le va fi curăţit cum se cuvine, atunci să vină înăuntru şi să se împărtăşească cu Sfintele Taine ale lui Hristos.” (Din vol. Mărgăritarele Sfântului Ioan Gură de Aur, p. 11)

„Că nu se cade să păzească numai sărbătorile când vor să se împărtăşească, ci să-şi curăţească conştiinţa cea dinăuntru şi atunci să se apropie de această Sfântă Masă, de vreme ce cel ce este spurcat şi cu inima necurată nu numai în cealaltă vreme, ci

nici în ziua praznicului nu este vrednic să dobândească Sfântul şi înfricoşătorul Trup al Domnului. La fel şi cel curat care desăvârşit şi-a spălat păcatele lui prin pocăinţa cea adevărată, nu numai acum ci pururea şi în toată vremea este vrednic să dobândească aceste dumnezeieşti şi de Dumnezeu dăruite Taine. Însă pentru acest lucru nu ştiu ce voi să zic şi cum se vor păzi cei mai mulţi care sunt plini de răutăţi, adică ei dacă văd ziua sărbătorii că vine, ei aleargă toţi ca şi cum i-ar îndemna cineva şi se împărtăşesc cu Preacuratele Taine, pe care nici cu ochii lor nu sunt vrednici să le vadă; pentru care şi noi pe câţi îi cunoaştem dintre cei nevrednici îi vom opri ca să nu se împărtăşească, fiind nevrednici iar pe câţi nu-i vom cunoaşte îi vom lăsa la mila lui Dumnezeu, care cunoaşte cele ascunse ale gândurilor tuturor oamenilor.” (Din vol. Mărgăritarele Sfântului Ioan Gură de Aur, p. 85)

„Vă rog pe toţi să nu veniţi la dumnezeieştile Taine pentru motivul sărbătorii, ci cînd veţi vrea să vă cuminecaţi, se cade să vă curăţiţi cu multe zile mai înainte prin pocăinţă şi rugăciune şi prin milostenie şi osteneală pentru cele sufleteşti, şi să nu vă întoarceţi iar la cele dintâi ca şi câinele la borâtură, că Masa aceasta a Domnului este plină de foc sufletesc şi precum fântânile fireşte izvorăsc apa, aşa şi aceasta are o pară oarecare, negrăită. Deci de vei ţine trestie, lemne, iarbă, nu te apropia ca să nu aprinzi mai rău şi să nu ardă pe sufletul care se cuminecă.” (Din vol. Mărgăritarele Sfântului Ioan Gură de Aur, p. 252)

Euharistia (cum să ne apropiem de Sfânta şi înfricoşata Masă)

„… să ne apropiem de el cu frică şi cu toată curăţenia. Şi când îl vezi stând în faţă, zi în sineţi: Pentru trupul acesta eu nu mai sunt ţărână şi cenuşă, nu mai sunt rob, ci slobod; pentru acest trup eu nădăjduiesc la ceruri şi la căpătarea bunătăţilor de acolo, viaţa veşnică, soarta îngerilor, petrecerea împreună cu Hristos; trupul acesta fiind pironit şi batjocorit, moartea nu l-a putut lua în a sa stăpânire; pe acest trup văzându-l soarele răstignit pe cruce, şi-a întors razele sale; pentru aceea şi catapeteasma Bisericii s-a rupt în două atunci, şi pietrele s-au despicat, şi întregul pământ s-a cutremurat. Acest trup este cel plin de sânge, cel împuns cu suliţa, cel ce a izvorât din el izvoare de mântuire, izvorul sângelui şi al apei în lumea întreagă.” (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXIV, p. 254)

„… să ne apropiem de Dânsul cu căldură şi cu dragoste aprinsă, ca astfel să nu suferim o pedeapsă mai grozavă, fiindcă cu cât am primit mai mari binefaceri, cu atâta ne vom pedepsi mai mult când ne vom arăta nevrednici de acele binefaceri. Acest trup a fost cinstit şi de Magi, pe când încă se găsea în iesle, şi bărbaţi varvari

şi fără bună cinstire, părăsindu-şi patria şi casa lor, au făcut cale îndelungată, şi după ce au sosit, s-au închinat lui cu frică şi tremur.

Să urmăm deci şi noi măcar pe aceşti varvari, noi, zic, cari suntem cetăţeni ai cerului. Aceia văzându-l în iesle şi în peştera dobitoacelor, şi nevăzând nimic din cele ce ai văzut tu acum, s-au apropiat totuşi cu multă frică, pe când tu nu-l vezi în iesle, ci în jertfelnic, nu femeie care îl ţine în braţe, ci preot şezând de faţă, şi Duhul Sfânt zburând deasupra celor puse înainte. Nu cum s-ar întâmpla vezi acest trup, după cum aceia, ci ştii puterea lui şi întreaga iconomie, şi nimic nu-ţi este necunoscut din cele ce se săvârşesc, de vreme ce ai fost catehizat în toate acestea. Deci să ne deşteptăm şi să ne înfricoşăm, iubiţilor, şi să arătăm mai multă evlavie decât acei varvari, ca nu cumva apropiindu-ne de el cum s-ar întâmpla, să grămădim foc asupra capului nostru." (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXIV, pp. 255-256)

„Gândeşte-te la vremea în care te apropii de sfintele Taine şi întinzând o masă văzută, îndreaptă-ţi cugetul spre acea masă, voi să zic spre Cina Domnului, spre privegherea Ucenicilor din acea noapte sfântă. Şi mai drept vorbind, dacă ar cerceta cineva cu de-amănuntul, ar vedea că toate cele de aici sunt noapte, şi încă noapte adâncă.

Deci să priveghem împreună cu Stăpânul şi să ne umilim împreună cu ucenicii. Vremea de faţă este pentru rugăciuni." (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXVII, pp. 289-290)

„***Când vă apropiaţi de această înfricoşată şi Sfântă masă, de Sfintele Taine, faceţi aceasta cu frică şi cu cutremur, cu conştiinţa curată, cu post şi cu rugăciune. Socoteşte o omule ce jertfă ai să primeşti, de ce masă te apropii! Gândeşte că tu cel ce eşti praf şi cenuşă ai să primeşti Trupul şi Sângele lui Hristos!*** Când un împărat vă cheamă la masa sa, voi staţi acolo cu respect şi luaţi cu înfrânare din bucatele cele puse pe masă. ***Aici însă Dumnezeu vă invită la masa sa, şi v-a dat pe propriul său Fiu, şi îngerii stau împrejur cu frică şi cu cutremur, şi heruvimii îşi acoperă feţele şi serafimii strigă cuprinşi de spaimă: Sfânt, Sfânt, Sfânt este Domnul. Ceea ce ni se dă la această masă este vindecarea rănilor sufletului nostru, o visterie neîmpuţinată, care ne agoniseşte Împărăţia Cerurilor. Aşa dar să ne apropiem plini de o spaimă sfântă şi plini de mulţumire să cădem mărturisind păcatele noastre, plângând de întristare pentru relele ce am făcut, întinzând mâinile la rugăciunea către Dumnezeu, aşa curăţindu-ne să ne apropiem cu toată liniştea şi rânduiala către împăratul cerului. Ca o sărutare duhovnicească să primim, jertfa cea curată şi sfântă, să ne aţintim ochii noştri***

cu râvnă spre dânsa şi să ne înflăcărăm inimile noastre ca să nu ne adunăm aici spre osândire, ci spre împăcarea cu Dumnezeu, spre o pace adâncă, spre câştigarea nenumăratelor bunătăţi, pentru ca noi înşine să ne sfinţim şi să zidim pe aproapele nostru.” (Cuvânt la Naşterea Domnului, 25 decembrie, în vol. Predici la duminici şi sărbători…, p. 222)

„Când ne apropiem să ne împărtăşim, să nu socotim că ne împărtăşim cu dumnezeiescul Trup ca din mâna unui om, ci să socotim că ne împărtăşim cu dumnezeiescul Trup ca din cleştele de foc al Serafimilor, pe care l-a văzut Isaia (Is., 6, 6-7); iar cu dumnezeiescul Sânge aşa să ne împărtăşim, ca şi cum am atinge cu buzele dumnezeiasca şi preacurata coastă a lui Hristos.” (Omiliile despre pocăinţă, omilia a noua, pp. 178-179)

„Să ne cutremurăm când ne apropiem, să mulţumim, să cădem cu faţa la pământ, mărturisindu-ne păcatele noastre, să vărsăm lacrimi, bocind răutăţile noastre, să ridicăm lui Dumnezeu rugăciuni stăruitoare. Şi aşa, curăţaţi, să ne apropiem în linişte şi cu rânduiala cuvenită, ca unii ce ne apropiem de Împăratul cerurilor. Iar când primim Jertfa cea fără de prihană şi sfântă, să o sărutăm cu ochii, să o îmbrăţişăm, să ne împărţim sufletul nostru, ca să nu venim la judecată sau spre osândă, spre împăcarea cu Dumnezeu, spre pacea trainică, spre pricina a nenumărate bunătăţi, ca să ne sfinţim şi pe noi înşine şi să zidim şi pe aproapele.” (Cuvânt la ziua Naşterii Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care era necunoscută atunci, dar a fost făcută cunoscută cu puţini ani înainte, de către unii care au venit din Apus şi au vestit-o, VII, în vol. Predici la sărbători împărăteşti şi cuvântări de laudă la sfinţi, p. 22)

„… arătând toată silinţa, toată podoaba şi netulburarea sufletului, să ne apropiem de Sfintele Taine cu rugăciune şi cu inimă zdrobită, ca şi prin acestea, îmblânzind pe Stăpânul nostru Iisus Hristos, să putem avea parte de bunătăţile făgăduite nouă.” (Cuvânt la ziua Naşterii Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care era necunoscută atunci, dar a fost făcută cunoscută cu puţini ani înainte, de către unii care au venit din Apus şi au vestit-o, VII, în vol. Predici la sărbători împărăteşti şi cuvântări de laudă la sfinţi, p. 22)

„Sfânta Jertfă se numeşte Taină şi este taină. Iar acolo unde este taină, trebuie multă tăcere. Aşadar, cu multă tăcere, cu multă ordine, cu evlavie cuvenită să ne apropiem de această sfinţită Jertfă, ca să atragem mai mult bunăvoinţa lui Dumnezeu, ca să ne curăţim sufletul şi să avem parte de bunătăţile cele veşnice.” (Cuvânt la Botezul Domnului, IV, în vol. Predici la sărbători împărăteşti şi cuvântări de laudă la sfinţi, p. 44)

„Când ne apropiem să ne împărtăşim, să nu socotim că ne împărtăşim cu dumnezeiescul Trup ca din mâna unui om, ci să socotim că ne împărtăşim cu dumnezeiescul Trup ca din cleştele de foc al serafimilor, pe care l-a văzut Isaia (Isaia VI, 6-7); iar cu dumnezeiescul sânge aşa să ne împărtăşim ca şi cum am atinge cu buzele dumnezeiasca şi preacurata coastă a lui Hristos.” (Omilie despre pocăinţă şi despre cei ce pleacă de la Sfânta Liturghie…, în vol. Din ospăţul stăpânului, p. 187)

„Adică să gândim în acel ceas, când mergem la Sfânta Împărtăşanie, că suntem pe pământ şi să nu ne gândim că în acel ceas suntem în dans cu îngerii?” (Din vol. Mărgăritarele Sfântului Ioan Gură de Aur, p. 86)

„Când te apropii, să nu te gândeşti că te împărtăşeşti de la om, ci de la singuri Serafimi, cu lingura cea de foc pe care a văzut-o Isaia. Cugetă că te împărtăşeşti cu Dumnezeiescul Trup şi în ce fel atingi buzele tale de Preacurata Coastă, aşa să te împărtăşeşti şi cu Dumnezeiescul Sânge.” (Din vol. Mărgăritarele Sfântului Ioan Gură de Aur, p. 106)

„***Noi trebuie să ne apropiem de altar, de Masa Sfântă, cu credinţă, cu frică, cu curăţie, cu respect, cu iubire.***” (Din vol. Bogăţiile oratorice, p. 199)

Euharistia (necesitatea primirii Sfintei Euharistii)

,,Căci după cum a se apropia cineva cum s-ar întâmpla este primejdios, tot aşa şi a nu se împărtăşi din cina cea de taină este primejdios, este foame, este moarte veşnică.” (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXIV, p. 256)

Euharistia (primirea ei – folosul)

„Să ne atingem şi noi de poalele hainei Lui! Dar, mai bine spus, dacă vrem putem să-L avem pe Hristos în întregime. Şi acum trupul Lui stă în faţa noastră; nu numai haina Lui, ci şi trupul Lui. Nu numai ca să ne atingem de El, ci să-L şi mâncăm şi să ne şi săturăm. Să ne apropiem deci de El, cu credinţă, fiecare cu boala lui! Dacă ei care s-au atins de poalele hainei Lui au atras o atât de mare putere, cu mult mai mult noi, care-L ţinem în întregime!”. (Omilii la Matei, omilia L, II, în col. PSB, vol. 23, p. 582)

„Să ieşim deci de la această masă, fraţii mei, ca nişte lei umpluţi de căldură şi de foc, grozavi pentru demoni, plini de amintirea Capului nostru, şi de această iubire fierbinte despre care El ne-a dat semne aşa de vizibile. Adesea părinţii îşi încredinţează părinţii la o doică; Eu, dimpotrivă îi hrănesc cu trupul Meu, Mă dau Eu Însumi spre mâncare. Eu vreau ca pe toţi să vă înnobilez şi să vă dau la toţi o nădejde mai bună pentru bunurile viitoare. Cel ce s-a dat pentru voi în lumea aceasta vă va face în cealaltă mult mai bine. Eu am vrut să fiu fratele vostru din iubire faţă de voi, Eu am luat trupul şi sângele vostru ca şi unul şi altul să fie comun între noi: Eu vă dau acest trup şi acest sânge, prin care Eu am devenit de aceeaşi natură cu voi. Acest sânge formează în voi o imagine strălucită şi regească, el produce o frumuseţe necrezută, el nu lasă să se strice nobleţea sufletului, atunci când este udat adesea şi hrănit. Alimentele nu se transformă mai întâi în sânge, ci înainte se transformă în alt lucru. Dar acest sânge se răspândeşte în suflet imediat ce este băut, el îl adapă şi îl hrăneşte. Acest sânge când este primit cu vrednicie, îi pune pe fugă pe diavoli, îi face şi-i cheamă să vină la noi pe îngeri, şi chiar pe Domnul îngerilor Îl face să vină la noi. Căci imediat ce văd diavolii sângele Domnului, ei fug, dar îngerii vin. Acest sânge, prin vărsarea lui a spălat şi a curăţit lumea întreagă.

Sfântul Pavel, în Epistola către Evrei, zice despre acest sânge lucruri care sunt pline de o minunată înţelepciune. Acest sânge a curăţit interiorul templului şi Sfânta Sfintelor (Evr., 9). Căci dacă simbolul acestui sânge, şi în templul evreilor, şi în capitala Egiptului, numai aruncat prin stropire pe uşorii de la uşi, a avut atâta putere şi atâta virtute, cel adevărat are cu mult mai mare şi mai eficace. Acest sânge a sfinţit altarul de aur: arhiereul nu îndrăznea să intre în jertfelnic până nu-l stropea înainte şi se curăţea. Cu acest sânge se făcea sfinţirea preoţilor; acest sânge preînchipuit spăla păcatele; dacă deci închipuirea a avut atâta putere şi virtute, dacă moartea se temea aşa de mult de umbră, cu atât mai mult se va teme ea de adevăr? Acest sânge este sfinţirea şi mântuirea sufletului. Acesta îl spală, îl curăţă, îl împodobeşte, îl lărgeşte; el face inteligenţa noastră mai strălucită decât focul, sufletul nostru mai strălucit decât aurul. Acest sânge fiind vărsat a deschis cerul.”
(Comentar la Evanghelia de la Ioan, omilia XLVI, 3, pp. 222-223)

„Cei ce iau parte la acest sânge trăiesc cu îngerii, cu arhanghelii şi cu aceste puteri cereşti; ei sunt îmbrăcaţi cu haina regească a lui Iisus Hristos şi echipaţi cu arme duhovniceşti. Dar este prea puţin spus; ei sunt îmbrăcaţi chiar cu Regele Însuşi.”
(Comentar la Evanghelia de la Ioan, omilia XLVI, 4, p. 223)

„Ascultaţi ceea ce zice Iisus Hristos: Adevărat, adevărat zic vouă, dacă nu veţi mânca trupul Fiului Omului şi nu veţi bea sângele Lui, nu veţi avea viaţă în voi.

Mai înainte evreii au zis că aceea era imposibil; divinul Mântuitor le arată că nu numai aceea nu este imposibil, ci şi că este foarte necesar. Pentru aceasta adaugă: ***Cel care mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu, are viaţă veşnică şi Eu îl voi învia în ziua cea de apoi.*** Cum zicea: Dacă cineva mănâncă din pâinea aceasta nu va muri în veac şi că era vizibil că ei s-au smintit la fel ca mai înainte atunci când a făcut să se arate sminteala lor prin aceste cuvinte. ***Avraam a murit de asemenea şi proorocii şi Tu zici: nu va gusta moartea niciodată*** (Ioan 8, 52). El le prezintă învierea, prin care rezolvă dificultatea şi îi face să vadă că cel ce mănâncă din această pâine nu va muri niciodată.” (Comentar la Evanghelia de la Ioan, omilia XLVII, 1, p. 225)

,,Te-ai împreunat cu Hristos, şi care este sfârşitul? Mare şi minunat: învierea viitoare, întrutot-slăvită şi care covârşeşte orice cuvânt.” (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XVII, p. 174)

,,Voieşti poate ca şi din altă parte să afli de puterea trupului său? Întreabă pe femeia ce era în scurgerea sângelui, care nu de dânsul, ci de-abia de haina lui s-a atins, şi încă nici de haina lui întreagă, ci de marginea hainei. Întreabă pe însuşi diavolul şi zi-i: De unde ai primit rana cea nevindecată? Cum de nu mai ai nici o putere? Cum de ai fost înfrânt? De cine ai fost prins, fugind? – Şi toate acestea nimeni altul nu ţi le va spune, fără numai trupul cel răstignit. Printr-însul boldul tiranului s-a frânt. Printr-însul capul lui s-a sfărâmat. Printr-însul stăpâniile şi puterile întunericului s-au vădit: ***Dezbrăcând, zice, începătoriile şi domniile, le-a vădit, de faţă arătându-le, biruind pre dânsele întru ea*** (Col. 2, 15). Întreabă şi pe moarte şi spune-i: Cum de ţi s-a sfărâmat boldul? Cum de ţi s-a doborât biruinţa? Cum de ţi s-a tăiat puterea? Cum de ai ajuns acum de râsul copiilor, tu care mai înainte de aceasta erai înfricoşată tuturor tiranilor şi drepţilor? – Şi la toate acestea va arăta ca pricină pe acest trup. Căci când acest trup s-a răstignit, morţii au înviat; atunci acea temniţă s-a spart şi porţile cele de aramă s-au sfărâmat, morţii s-au aruncat afară şi portarii iadului toţi au rămas înmărmuriţi de frică. Dacă acest trup ar fi fost unul din cele multe, trebuia a se petrece cu totul dimpotrivă, moartea fiind mai puternică. Însă nu s-a petrecut aşa, fiindcă nici el nu a fost unul din cei mulţi. Pentru aceea moartea a fost moleşită şi slăbănogită cu desăvârşire. Şi după cum cei ce primesc o hrană pe care nu sunt în stare a o mistui, varsă chiar şi ceea ce aveau mai înainte în stomac, tot aşa s-a întâmplat şi cu moartea, căci primind într-însa trupul acesta pe care nu a fost în stare să-l mistuiască, a vărsat din ea chiar şi ceea ce avea mai înainte. Căci durerile facerii o cuprinseseră şi s-a zbuciumat mult până ce l-a vărsat afară. Pentru aceea şi zice apostolul: ***Pre care Dumnezeu l-a înviat, stricând durerile morţii*** (Fap. 2, 24). Nici o femeie nu a avut aşa dureri când a născut copilul, precum a avut moartea, care, având într-însa trupul Stăpânului, s-a

spintecat zbuciumându-se. Şi ceea ce s-a întâmplat cu dragonul din Vavilon, că primind mâncare a crăpat în două, aceasta s-a întâmplat şi cu moartea. Căci Hristos nu a mai ieşit prin gura morţii, ci spintecând pântecele dragonului şi spărgându-l, a ieşit din ea cu cea mai mare strălucire şi slobozind raze nu numai până la cerul ce-l vedem, ci chiar până la scaunul cel de sus, căci acolo s-a şi suit.

Acest trup ne-a dat nouă putere de a-l stăpâni şi a-l şi mânca, ceea ce izvorăşte din dragostea lui cea nemărginită, fiindcă şi noi de multe ori muşcăm pe cei ce iubim. Pentru aceea şi Iov, arătând dragostea pe care i-o purtau slugile sale, zicea: ***Cine ne-ar da nouă din cărnurile lui să ne săturăm?*** (Iov 31, 31). Tot aşa şi Hristos şi-a dat cărnurile sale spre saţ nouă, trăgându-ne prin aceasta la o dragoste mai mare." (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXIV, pp. 254-255)

„Această masă sfântă este puterea noastră, este legătura cugetului, pricină de încurajare, nădejdea, mântuirea, lumina şi viaţa noastră. Împreună cu această jertfă ducându-ne acolo, vom călca pragurile acelea sfinte în cea mai mare curăţenie şi îndrăzneală, fiind îngrădiţi din toate părţile ca şi cu nişte arme aurite. Dar ce zic eu de cele viitoare? Chiar aici aceste Taine au puterea de a preface pământul în cer. Deci deschide porţile cerului şi pleacă-te spre a vedea bine, sau mai bine zis, nu ale cerului, ci ale cerului cerurilor, şi atunci vei vedea cele spuse, căci ceea ce este acolo mai de preţ, aceea îţi voi arăta că se găseşte pe pământ. După cum în palatele împărăteşti ceea ce este mai de preţ nu sunt pereţii, şi nici tavanul cel aurit, ci trupul împărătesc ce şade pe scaun, tot asemenea şi trupul împăratului în ceruri. Dar aceasta îţi este slobod a vedea aici pe pământ, căci nu-ţi voi arăta îngeri, nici arhangheli, nici ceruri şi cerurile cerurilor, ci chiar pe însuşi Stăpânul acestora.

Ai priceput cum tu vezi aici pe pământ ceea ce este mai de preţ decât orice? Şi nu numai că vezi, ci şi pipăi, şi nu numai că pipăi, ci şi mănânci, şi luându-l cu tine pleci acasă." (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXIV, p. 256)

„… ***de-a pururea să vă aduce-ţi aminte de această sfântă unire, pe care o săvârşim noi acum, la masa Domnului ! Aici sufletele noastre se curăţesc şi toţi ne facem mădulare ale lui Hristos; căci aici este un trup căruia toţi ne facem părtaşi. Aşa, prin aceasta, noi ne facem un trup, ca sfânta dragoste cea întru Hristos să lege toate sufletele noastre. Dacă vom face aceasta, atunci putem să gustăm hrana cea sfântă cu o siguranţă îmbucurătoare şi ne vom face locaşuri ale păcii celei agonisite de Hristos.***" (Cuvânt la Sfânta şi Marea Joi, în vol. Omilii la Postul Mare…, pp. 141-142)

„Vrei să vezi tăria acestui sânge? Să ne întoarcem la preînchipuirea lui, la vechile întâmplări din Egipt. Dumnezeu se pregătea să aducă peste egipteni a zecea plagă. Căci vroia să-i piardă pe cei întâi-născuţi ai lor, fiindcă nu dădeau drumul poporului Său întâi-născut. Aşadar, ce a făcut ca să nu-i amestece pe iudei cu egiptenii, căci erau în acelaşi loc? Ia aminte la puterea preînchipuirii, ca să cunoşti şi tăria adevărului! Bătaie trimisă de Dumnezeu urma să vină de sus şi îngerul nimicitor târcolea în jurul caselor.

Ce a făcut Moise? Jertfiţi un miel neprihănit şi ungeţi cu sângele lui uşile! Ce zici!? Ai văzut tu sânge de necuvântător să mântuie oameni cuvântători? Da! – zice; nu fiindcă este sânge, ci fiindcă este preînchipuirea sângelui Stăpânului [*Tâlcuirea Pr. Marcel Hancheş: Puterea simbolului vine din puterea celui pe care îl reprezintă. El vehiculează puterea acestuia din urmă. (n.s. 10, p. 62)*]. Căci precum statuile împăraţilor fiind neînsufleţite şi nesimţitoare, îi scapă pe oamenii simţitori şi însufleţiţi ce fug sub protecţia lor, nu fiindcă sunt de aramă, ci fiindcă sunt chipuri ale împăratului, aşa şi acel sânge, nesimţitor şi neînsufleţit, a mântuit pe oamenii ce aveau suflet, nu fiindcă era sânge, ci fiindcă era preînchipuirea acestui sânge [*Tâlcuirea Pr. Marcel Hancheş: Puterea vechilor preînchipuiri vine din realitatea întrupării lui Hristos. (n.s. 11, p. 62)*].

Atunci îngerul nimicitor a văzut sângele cu care s-au uns uşile şi nu a îndrăznit să intre. Acum diavolul vede nu sângele preînchipuirii întins pe uşi, ci gura credincioşilor unsă cu sângele Adevărului – uşă a bisericii [*Tâlcuirea Pr. Marcel Hancheş: Trupul nostru este biserica lui Hristos, iar gura, uşa ei. (n.s. 12, p. 62)*] purtătorului de Hristos. Oare nu cu mult mai mult îl va opri acest sânge? Căci dacă îngerul, văzând preînchipuirea, s-a înfricoşat, nu cu mult mai mult diavolul, văzând adevărul, va fugi?

Vrei să afli şi din altă parte tăria acestui sânge? Uită-te de unde curge dintru început şi de unde îşi are izvorul? De sus, de pe cruce, din coasta Stăpânului. Căci murind Hristos şi fiind încă pe cruce, soldatul s-a apropiat şi a împuns coasta cu suliţa şi a ieşit apă şi sânge [*Tâlcuirea Pr. Marcel Hancheş: În manuscrisul utilizat de Sfântul Ioan ordinea e probabil cea spusă de el. Ediţia greacă-latină a lui Nestle-Aland, dimpotrivă, nu oferă nici o variantă de manuscris care să respecte această ordine, ci sângele mai întâi şi apoi apa. Prin aceasta se arată că în Biserică criteriul principal de interpretare al Scripturii nu este probitatea lingvistică, ştiinţifică, istorico-arheologică etc. (deşi acestea folosite duhovniceşte pot fi extrem de utile), ci ceea ce poate să-l înalţe pe om spre dumnezeire. (n.s. 13, p. 63)*] (In., 19, 33-34). Acest fapt era şi simbol al botezului şi al Sfintelor Taine [*Tâlcuirea Pr. Marcel Hancheş: Termenul desemnează Euharistia. (n.s. 14, p.*

63)].” (Omilia a III-a a aceluiaşi rostită către neofiţi, în vol. Cateheze baptismale, pp. 62-63)

„Şi cine ne va spune puterea dumnezeieştii Taine şi efectele minunate pe care le produce ea asupra noastră, asupra diavolului, asupra lumii, asupra tuturor duşmanilor? Ce nu va lucra Trupul lui Hristos? Ce putere nu va ieşi din El? Ce minune nu va ieşi din simpla atingere de ele? La cruce acest trup zdrobit nu răsturna pietrele şi natura întreagă? Demonii nu fugeau ei înspăimântaţi? Moartea însăşi nu era ea în groază?” (Din vol. Bogăţiile oratorice, p. 199)

„Sunteţi voi încă pe pământ? Oare nu-i aşa că Euharistia vă plasează cu totul dimpotrivă în cer?” (Din vol. Bogăţiile oratorice, p. 201)

Euharistia (atitudinea bunului creştin după primirea Sfintei Euharistii)

,,Când tu mănânci ceva bun şi plăcut, te păzeşti pe sineţi, ca nu cumva prin vreo altă mâncare să vatămi pe cea dinainte, iar când te împărtăşeşti cu Duhul Sfânt, tu aduci dezmierdări sataniceşti. Gândeşte-te, ce făceau apostolii când se împărtăşeau din acele cine sfinte? Oare nu stăruiau în rugăciuni şi cântări? Oare nu în privegheri sfinte? Oare nu în acea învăţătură lungă şi plină de multă filosofie? Fiindcă în adevăr faptele acele mari şi preaslăvite atunci le-a povestit lor Iisus şi le-a poruncit, când Iuda ieşise spre a chema pe cei ce urmau a-l răstigni. Nu ai auzit că şi acei trei mii din început, după ce se bucurau de sfânta împărtăşire, stăruiau întruna în rugăciuni şi în învăţătură, iar nu în beţii şi petreceri?” (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXVII, p. 289)

,,… după ce te împărtăşeşti, în loc să întinzi mai departe întreaga cugetare, tu toate le dezlegi. Deşi nu este totuna a fi treaz înainte de împărtăşire, cu a fi treaz după împărtăşire: în adevăr, iubiţilor, că trebuie a fi cineva cu întreagă cugetare în amândouă – dar mai vârtos după ce a primit pe mire – mai înainte de împărtăşire, pentru ca să fie vrednic de a-l primi, iar după împărtăşire, pentru ca să nu se arate nevrednic de sfintele ce a primit. Dar ce? Oare trebuie a posti după împărtăşire? Eu nu spun aceasta şi nici nu silesc pe nimeni. Este bine a face şi aceasta, însă eu nu silesc pe nimeni, ci sfătuiesc a nu se dezmierda cineva cu îmbuibările. Cum că niciodată nu trebuie cineva a se desfăta, a arătat-o şi Pavel, zicând că: ***Ceea ce petrece întru desfătare, de vie este moartă*** (1 Tim. 5, 6). Apoi cu atât mai mult atunci va muri. Că dacă desfătarea este moarte pentru femeie, cu atât mai vârtos pentru bărbat, şi dacă aceasta făcându-se în orice vreme îl pierde pe cineva, apoi cu atât mai vârtos după împărtăşirea cu sfintele taine. Tu primind pâinea vieţii, faci lucrul morţii, şi nu te înfricoşezi? Nu ştii câte rele vin omului prin desfătare? Râs

nelalocul lui, grăiri fără rânduială, glume pline de pierzare, bârfeală zadarnică şi celelalte multe, pe care nici a le spune nu este bine. Şi acestea le faci bucurându-te de cina lui Hristos şi în acea zi când te-ai învrednicit a te atinge cu limba de trupul lui! Dar, zici tu, ce să fac pentru ca să nu se întâmple acestea? Cercetează-ţi cu luare aminte mâna dreaptă, limba, buzele care s-au făcut porţi de intrare ale lui Hristos.” (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXVII, p. 289)

„Pentru aceea, ca nu cumva spre judecată şi osândă să facem aceasta, rogu-vă să-l hrănim pe Hristos, să-l adăpăm şi să-l îmbrăcăm. Acestea sunt vrednice de această masă sfântă. Ai auzit cântări sfinte? Ai văzut nuntă duhovnicească? Te-ai îndulcit de masă împărătească? Te-ai umplut de Duh Sfânt? Ai dănţuit împreună cu Serafimii? Te-ai făcut părtaş Puterilor celor de sus? Apoi atunci nu lepăda o bucurie ca aceasta, nu vărsa comoara.” (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXVII, p. 290)

„… beat fiind, nu ai dori ca să te afli împreună cu un prieten al tău; iar pe Hristos având-ul înlăuntrul tău, îndrăzneşti, spune-mi, a-l înăbuşi cu atâta beţie? Dar poate că iubeşti desfătarea? Apoi pentru aceasta conteneşte cu beţia, fiindcă eu voiesc a te desfăta cu adevărata desfătare, care niciodată se veştejeşte. Deci care este adevărata desfătare care într-una înfloreşte? Cheamă la ospăţul tău pe Hristos, dă-i lui cele ale tale, sau mai drept vorbind, cele ale lui; aceasta are cu sine plăcerea cea nemărginită şi care înfloreşte într-una. Nu tot aşa însă sunt şi cele pământeşti, ci abia de se arată, că şi pier, iar cel ce se desfătează nu se găseşte mai bine decât cel ce nu se desfătează, sau mai drept vorbind, chiar mai rău. Unul se găseşte ca într-un liman, iar celălalt ca într-un puhoi şi fiind împresurat de boli. Deci ca nu cumva să nu se întâmple una ca aceasta, să vânăm cumpănirea, căci numai aşa vom fi bine şi cu trupul, în sufletul îl vom avea în neprimejduire, şi ne vom izbăvi de relele cele de acum ca şi de cele viitoare.” (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXVII, p. 290)

Euharistia (primirea ei cu nevrednicie – gravitatea)

„Vezi să nu fii ca Irod şi să spui: Că venind, să mă închin Lui şi venind să vrei să-L ucizi! Că lui Irod se aseamănă toţi cei care se împărtăşesc cu nevrednicie cu Sfintele Taine! Unul ca acesta, spune Pavel, va fi vinovat faţă de trupul şi sângele Domnului! (I Cor. 11, 27), pentru că au ei înşişi pe mamona, pe tiranul pe care-l supără împărăţia lui Hristos, tiranul mai nelegiuit decât Irod. Mamona vrea să stăpânească şi trimite pe cei ai lui să se închine lui Hristos numai de formă, dar Îl junghie când I se închină. Să ne temem, dar, ca nu cumva să avem chip de rugători

şi de închinători, dar cu fapta să facem cele potrivnice.” (Omilii la Matei, omilia VII, V, în col. PSB, vol. 23, p. 97)

„Ori, precum este acolo ceva lucru mare şi minunat, dacă vă apropiaţi de această masă cu adevărată curăţie a inimii, vă apropiaţi de mântuire; dar dacă conştiinţa voastră este necurată, voi vă aruncaţi la chinuri şi aţi atras asupra voastră răzbunarea Domnului; căci, zice Sfântul Pavel: ***Cel care mănâncă şi bea cu nevrednicie, osândă îşi mănâncă şi bea, nesocotind trupul Domnului*** (I Cor., 11, 29). Dacă este adevărat că cei ce întină purpura regală sunt pedepsiţi ca şi cum ar fi rupt-o, trebuie să ne mirăm că cei care primesc trupul Domnului Iisus Hristos cu un suflet necurat, sunt condamnaţi la aceleaşi chinuri ca şi cei ce L-au străpuns cu cuie? Vedeţi cât este de grozavă pedeapsa pe care o pune Apostolul înaintea ochilor noştri? Cine a călcat Legea lui Moise, este ucis fără milă, zice el, pe cuvântul a doi sau trei martori; gândiţi-vă cu cât este mai aspră pedeapsa celui ce a călcat în picioare pe Fiul lui Dumnezeu, şi i-a necinstit sângele Testamentului cu care s-a sfinţit, şi a făcut de ocară Duhul harului (Evr., 10, 28-29).” (Comentar la Evanghelia de la Ioan, omilia XLVI, 4, pp. 223-224)

„Şi atunci când luăm parte cu nevrednicie la Sfintele Taine cădem în acelaşi adânc, în care s-au aruncat cei ce L-au omorât pe Iisus Hristos.” (Comentar la Evanghelia de la Ioan, omilia XLVII, 4, p. 231)

,,Cei ce se împărtăşesc acum cu vrednicie din trupul lui, precum şi cei ce se împărtăşesc cu nevrednicie vor suferi muncile cele mai de pe urmă. Dacă cineva nu l-ar primi nici pe împăratul pământesc oricum s-ar întâmpla – şi ce spun eu de împăratul, că nici de haina împărătească nu s-ar putea atinge cum s-ar întâmpla, sau cu mâinile nespălate, chiar de ar fi în pustie, sau singur, şi nu ar mai fi nimeni de faţă (deşi acea haină nu este nimic alta decât tort şi pânză pentru hrana viermilor şi a moliilor, dar dacă poate îi admiri boiaua sau coloarea acelei haine, apoi şi aceasta este din sângele peştelui omorât), şi cu toate acestea nu ar îndrăzni, zic, a se atinge de ea cu mâinile murdare: Deci dacă nu ar cuteza cineva a se atinge cum s-ar întâmpla de o haină omenească, apoi cum atunci vom cuteza a ne atinge de trupul Dumnezeului a toate, care este fără de prihană şi curat, care s-a împreunat cu acea fire dumnezeiască, prin care suntem şi viem, prin care porţile morţii s-au rumpt şi bolţile cerului ni s-au deschis – cum vom cuteza, zic, a ne atinge de acest trup şi a-l primi cu atâta nepăsare şi batjocură?

Nu, rogu-vă, să nu ne sfâşiem cu asemenea neruşinare.” (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXIV, p. 254)

,,Drept aceea, oricine va mânca pâinea aceasta, sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, vinovat va fi trupului şi sângelui Domnului (1 Cor. 11, 27). De ce? Pentru că a vărsat acel sânge şi a preschimbat faptul în omor, iar nu în jertfă. Că după cum şi atunci cei ce l-au împuns în coastă, nu ca să-i bea sângele l-au împuns, ci ca să-l verse, tot aşa şi cel ce cu nevrednicie se împărtăşeşte, fiindcă cu nimic nu se foloseşte de aici. Ai văzut cât de înfricoşată a făcut aici vorba şi cu câtă putere s-a atins de dânşii, arătând că dacă vor bea astfel sângele Lui, apoi cu nevrednicie se împărtăşesc din aceste Taine sfinte?" (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXVII, p. 288)

,,***Că cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie, judecată lui îşi mănâncă şi bea*** (1 Cor. 11, 29). ***Ce spui fericite Pavel? Că dacă cina aceasta este pricina bunătăţilor şi izvorul vieţii, apoi atunci cum se face judecată? Nu prin firea sa, zice, ci prin voia celui ce s-a apropiat. După cum venirea lui printre noi – care ne-a adus acele bunătăţi mari şi negrăite – pe cei ce nu au primit-o încă mai mult i-a judecat, tot aşa şi Tainele se fac hrană de pedeapsă mai mare pentru cei ce se împărtăşesc cu nevrednicie. Şi pentru ce oare judecată lui îşi mănâncă şi bea? Nesocotind, zice, trupul Domnului, adică, necercetând, neînţelegând precum trebuie măreţia acestor taine, nesocotind mărimea darului dat. Că dacă tu ai afla cu de-amănuntul cine este cel ce îţi stă de faţă, şi cine fiind, pentru cine s-a dat pe sine, apoi nu ai mai avea nevoie de nici un cuvânt, ci îţi va ajunge numai aceasta spre trezvirea ta, de nu cumva vei fi căzut cu desăvârşire.***

Pentru aceasta între voi mulţi sunt neputincioşi şi bolnavi, şi adorm mulţi (1 Cor. 11, 30). Aici el nu mai aduce pildele de la alţii, după cum a făcut cu jertfele idoleşti, povestind de istorii vechi şi de ranele din pustie, ci le ia chiar de la înşişi corintenii aceştia, ceea ce face cuvântul încă şi mai atingător. Fiindcă a spus că: Judecată lui îşi mănâncă şi bea şi că vinovat este, apoi ca să nu se pară că el spune numai vorbe, arată şi fapte, şi-i ia de martori chiar pe dânşii, ceea ce mai cu seamă ajunge a-i speria şi a le arăta că ameninţarea s-a făcut faptă. Şi nu s-a mulţumit numai cu acestea, ci de aici a adus şi a adeverit vorba despre gheenă, înfricoşându-i din amândouă părţile şi dezlegând o pricină dezbătută de toţi. Fiindcă mulţi se întrebau în sine: De unde şi cum vin morţile cele de năprasnă? De unde bolile cele lungi şi grele? – Iată că el răspunde că multe din aceste nenorociri neaşteptate îşi au, sau mai bine zic îşi trag pricina din păcatele făcute. Dar ce, zici tu, oare cei ce sunt sănătoşi întruna şi ajung la bătrâneţe unse nu păcătuiesc? Şi cine ar putea spune aceasta? Apoi atunci pentru ce nu sunt pedepsiţi? Fiindcă vor fi pedepsiţi acolo mai grozav. Noi însă, dacă am voi, nu am fi pedepsiţi nici aici, şi nici acolo." (Comentariile sau Tâlcuirea Epistolei întâi către Corinteni, omilia XXVIII, p. 292)

„Precum mâncarea ce prin natura sa este hrănitoare, cade într-un stomac bolnav şi bicisnic, şi vatămă totul şi strică, devenind cauza bolilor, întocmai aşa se petrece şi cu împărtăşirea Sfintelor şi Dumnezeieştilor Taine. (Comentariile sau Explicarea Epistolei către Evrei, omilia XVII, p. 231)

„Desigur este cea mai mare dispreţuire de Dumnezeu, când cineva se apropie aici fiind întinat de păcat. Ascultă ce zice despre aceasta Apostolul: ***De va pângări cineva casa lui Dumnezeu, strica-l-va pe el Dumnezeu***.” (Cuvânt la Naşterea Domnului, 25 decembrie, în vol. Predici la duminici şi sărbători…, pp. 222-223)

„Iar apropierea de Dumnezeu (a omului – n.n.) plin fiind de întinăciune, este cel mai groaznic dispreţ.” (Cuvânt la ziua Naşterii Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care era necunoscută atunci, dar a fost făcută cunoscută cu puţini ani înainte, de către unii care au venit din Apus şi au vestit-o, VII, în vol. Predici la sărbători împărăteşti şi cuvântări de laudă la sfinţi, p. 22)

„Nimeni, dar, să nu fie prefăcut, nimeni să nu fie plin de răutate, nimeni să nu aibă venin în cuget, ca să nu se împărtăşească spre osândă. Căci şi atunci diavolul a intrat în Iuda după ce s-a împărtăşit; diavolul n-a dispreţuit Trupul Stăpânului, a dispreţuit pe Iuda, pentru neruşinarea lui, ca să afli că în aceia care se împărtăşesc cu nevrednicie cu Dumnezeieştile Taine, în aceia, mai cu seamă, intră mereu diavolul, ca şi în Iuda atunci. Cinstea este de folos celor vrednici, dar cei care se bucură cu vrednicie de cinste îşi atrag mai mare osândă. Nu vă spun acestea ca să vă înfricoşez, ci ca să vă întăresc.

Nimeni, dar, să nu fie Iuda, nimeni când vine să se împărtăşească să nu aibă venin de răutate. Sfânta Jertfă este o hrană duhovnicească. Şi după cum atunci când hrana cea trupească ajunge într-un stomac bolnav, care are sucuri rele, hrana măreşte şi mai mult boala, nu din pricina ei, ci din pricina bolii stomacului, tot astfel se întâmplă şi cu Tainele cele duhovniceşti: şi ele, când intră într-un suflet plin de răutăţi, îl strică şi mai mult îl pierd, nu din pricina lor, ci din pricina bolii sufletului care a primit Tainele.” (Omilia I la Vânzarea lui Iuda, VI, în vol. Predici la sărbători împărăteşti şi cuvântări de laudă la sfinţi, p. 56)

„Celor care se împărtăşeau cu nevrednicie cu Sfintele Taine le grăia aşa: ***Cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie va fi vinovat faţă de Trupul şi Sângele Domnului*** (I Cor., 11, 27). Cu alte cuvinte, spune aşa: Vor fi pedepsiţi la fel şi cei care se împărtăşesc cu nevrednicie cu Sfintele Taine, ca şi cei care L-au răstignit. Să nu osândească nimeni asprimea cuvântului meu. Sângele Stăpânului este o haină împărătească. Aduce ocară împăratului şi cel care rupe haina lui de purpură, ca şi

cel care o murdăreşte cu mâinile necurate. De aceea sunt pedepsiţi la fel. Aşa se întâmplă şi cu Trupul lui Hristos. Iudeii L-au sfâşiat cu piroanele pe cruce. Tu, trăieşti în păcate, Îi sfâşii trupul cu limba ta cea necurată şi mintea ta cea necurată. De aceea şi Pavel a atârnat aceeaşi pedeapsă deasupra capului tău şi a adăugat: ***Pentru aceasta sunt între voi mulţi neputincioşi şi bolnavi şi mor destui*** (I Cor., 11, 30).” (Cuvânt la Sfinţii Mucenici, III, în vol. Predici la sărbători împărăteşti şi cuvântări de laudă la sfinţi, pp. 453-454)

„Va fi vinovat de Trupul şi Sângele Domnului; adică vor primi aceeaşi pedeapsă pe care o vor primi şi răstignitorii lui Hristos. După cum ucigaşii aceia, vă spuneam eu, au fost vinovaţi de Sângele lui Hristos, tot aşa şi cei ce se împărtăşesc cu nevrednicie cu Sfintele Taine; că asta înseamnă: Va fi vinovat de Trupul şi Sângele Domnului. S-a părut însă multora că spusele acestea ale mele sunt o exagerare şi că ameninţarea e cumplită. V-am dat atunci şi o explicaţie a celor spuse, servindu-mă de un exemplu foarte potrivit; iată exemplul: După cum cineva aduce ocară împăratului dacă sfâşie porfira împăratului sau dacă o murdăreşte de noroi, tot aşa şi aici, necinstesc la fel haina cea împărătească a lui Hristos şi cei care au ucis Trupul Domnului, ca şi cei care îl primesc cu suflet necurat. Iudeii l-au sfâşiat Trupul pe cruce; cei care îl primesc cu suflet necurat îl murdăresc; deci ocara e aceeaşi, deşi nelegiuirea e deosebită.” (E primejdios lucru şi pentru predicator, şi pentru ascultători ca predicatorul să predice pe placul ascultătorilor. Folositor lucru şi semn de foarte mare dreptate e osândirea propriilor păcate, I, în vol. Predici la sărbători împărăteşti şi cuvântări de laudă la sfinţi, pp. 459-460)

„… să nu fie părtaş la această sfântă masă nici un făţarnic, nici un înrăutăţit, nici un răpitor, nici un hulitor, nici un învrăjbit, nici un zgârcit, nici un beţiv, nici un lacom de avere, nici un desfrânat, nici un pizmăreţ, nici un fur, nici unul cu răutatea ascunsă în inimă, ca nu cumva el însuşi să-şi atragă judecata, adică hotărârea osândirii. Iată, Iuda s-a împărtăşit cu nevrednicie din Cina cea tainică, şi apoi de acolo s-a dus şi a vândut pe Domnul. De aici tu trebuie să vezi că diavolul tocmai asupra acelora are stăpânire, care cu nevrednicie se împărtăşesc din această Sfântă Taină, şi că ei înşişi se aruncă într-o osândă încă mai mare. Eu aceasta o zic nu pentru a vă înspăimânta de această sfântă masă, ci pentru a vă face mai cu luare aminte. Adică, precum hrana cea trupească, intrând într-un stomac bolnav, mai mult sporeşte boala, aşa hrana cea sufletească, gustându-se cu nevrednicie, mai mult măreşte răspunderea şi osânda. De aceea vă conjur să nu ascundem în sufletul nostru nici un gând păcătos, ci să curăţim inima noastră, căci noi suntem Biserica lui Dumnezeu, dacă facem aceasta!” (Cuvânt la Sfânta şi Marea Joi, în vol. Omilii la Postul Mare…, p. 138)

„Numai cel ce are conştiinţa curată să se împărtăşească din Cina cea Sfântă; nici un Iuda necredincios, nici un înrăutăţit, nici unul care are otravă în inima sa, să nu cuteze a se apropia de masa cea sfântă; căci Apostolul Pavel zice: ***Oricare va mânca pâinea aceasta, sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, vinovat va fi trupului şi sângelui Domnului!*** (I Cor. 11, 27), de care grea vinovăţie să ne păzească harul lui Dumnezeu totdeauna ! Amin.” (Cuvânt la Sfânta şi Marea Joi, în vol. Omilii la Postul Mare…, p. 171)

„Sfântul Apostol spune: ***Oricine va mânca pâinea sau va bea. paharul Domnului cu nevrednicie, vinovat va fi faţă de Trupul şi de Sângele Domnului (…) şi osândă îşi mănâncă şi bea***” (I Corinteni 11; 27, 29), Adică va fi pedepsit la fel de aspru ca şi cei ce L-au răstignit pe Hristos, căci şi ei s-au făcut vinovaţi faţă de Trupul Său.” (Din vol. Problemele vieţii, pp. 170-171)

„Pentru că zice dumnezeiescul Apostol: cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie, vinovat este Trupului şi Sângelui Domnului nostru Iisus Hristos, adică, câtă muncă vor lua evreii ce au răstignit pe Iisus Hristos, atâta va lua şi acela. Că precum acei ucigaşi sunt vinovaţi sângelui, aşa şi cei ce nevrednici se împărtăşesc cu Sângele şi Tainele lui Hristos. Ca şi cum cineva ar sparge sau ar întina haina împăratului, pe împăratul batjocoreşte; aşa şi la Sfintele Taine, este ca şi când ar omorî Trupul Domnului nostru Iisus Hristos, cei ce-L primesc cu suflet şi cu gând necurat, încât atâta sunt de multe cele ale nelegiuirii, pe cât sunt cele ale batjocoririi.” (Din vol. Mărgăritarele Sfântului Ioan Gură de Aur, p. 14)

„Dacă noi cinstim trupul Mântuitorului împărtăşindu-ne în mod demn, noi îi facem cea mai înspăimântătoare injurie împărtăşindu-ne în stare de păcat de moarte. Ce! Noi nu vom asista la nici un banchet cu mâinile întinate de noroi, şi cu un suflet întinat de noroi vom asista la banchetul marelui Rege? Câtă grijă nu se pune pentru vasele sfinte care sunt în proprietate? Însă adevăratul vas sfinţit nu este sufletul celui ce se împărtăşeşte? Voi sunteţi nevrednici de a vă împărtăşi? Luaţi seama ca în acelaşi timp să nu fiţi nevrednici de a intra chiar în Biserică.” (Din vol. Bogăţiile oratorice, p. 58)

„Ce profanare şi ce crimă de a îndrăzni să atingi trupul sfânt al Fiului lui Dumnezeu când păcatul te face urât şi dispreţuit! Ce îndrăzneţ va încerca să atingă cu mâinile întinate haina regală? Însă ce este haina unui prinţ al pământului faţă de preţul cărnii înviate şi slăvite a lui Iisus Hristos? Ce urâtă profanare au comis călăii acoperind cu pământ, cu blasfemii şi lovituri şi cu sânge această carne divină! Oare va fi mai mică aceasta de a atinge cu necurăţie aceeaşi carne, atunci când ea este îmbrăcată cu slavă?” (Din vol. Bogăţiile oratorice, pp. 200-201)

Euharistia (să-i oprim pe cei ce vor să se împărtăşească, nevrednici fiind)

„De vei vedea pe cineva curvind şi va vrea să se împărtăşească aşa nevrednic, spune preotului în taină că cutare om este nevrednic şi vrea să se împărtăşească şi opreşte pe necuratul. Iar de vei acoperi, eşti părtaş la păcatul acela.” (Din vol. Mărgăritarele Sfântului Ioan Gură de Aur, p. 14)

Euharistia (cuvânt împotriva celor ce se apropie foarte rar de Sfintele Taine)

„Fiindcă preoţii nu ştiu pe cei păcătoşi şi nevrednici de a se împărtăşi de sfintele Taine, Dumnezeu face aceasta de multe ori, căci îi predă pe aceia Satanei. Când se întâmplă boli, sau curse, sau alte nenorociri de felul acestora, pentru aceasta se întâmplă. Aceasta o şi spune Pavel, zicând: **_De aceea mulţi dintre voi sunt neputincioşi şi bolnavi, şi mulţi au murit_** (I Corinteni, 11, 30). Şi cum se întâmplă aceasta, zici tu, dacă noi ne apropiem de Sfintele Taine o singură dată în cursul anului? Apoi acesta este răul cel mare, că tu hotărăşti vrednicia apropierii de Sfintele Taine, nu după curăţia cugetului, ci după intervalul de timp, şi crezi că aceasta este evlavie, de a nu te apropia de multe ori în cursul anului de Sfânta Împărtăşire, neştiind că, dacă te apropii cu nevrednicie, fie chiar numai o dată, aceasta îţi pătează şi înfierează sufletul; iar dacă te-ai apropiat cu vrednicie, fie chiar şi numai o dată, ţi l-ai mântui…

Îndrăzneală nu este a te apropia de multe ori în cursul anului, ci a te apropia cu nevrednicie chiar şi o singură dată în timpul anului.” (Tâlcuiri la Epistola întâi către Timotei, omilia a V-a, pp. 64-65)

„Timp de apropiere să ne fie nouă curăţia cugetului.” (Tâlcuiri la Epistola întâi către Timotei, omilia a V-a, p. 65)

(Din “”Lumina Sfintelor Scripturi – Antologie tematică din opera Sfântului Ioan Gură de Aur”")

Sfântul Teofan Zăvorâtul - Lămurirea neînțelegerilor celor ce se spovedesc și se împărtășesc cu sfintele lui Hristos Taine (I)

Multora din cei ce se spovedesc, care ar dori să facă pocăinţă sinceră pentru păcatele lor şi să primească Sfintele Taine nu spre judecată, nici spre osândă, deseori le apar diferite neînţelegeri cu privire la modul în care să realizeze aceste lucruri. Foarte adesea îi tulbură gândul:_***va putea, oare, Dumnezeu să le ierte fărădelegile, care nu rareori sunt foarte grele?_Apoi: prin ce mijloace să trezească în ei sentimentul căinţei adevărate? Cum este mai bine: să spună Singuri totul la spovedanie sau să se bazeze pe experienţa duhovnicului şi să răspundă la întrebările puse de el?*** Prin ce să-şi îndrepte apoi păcatele deja spovedite ca să-şi împace conştiinţa… şi aşa mai departe. În corespondenţa preasfinţitului cu privire la problemele; enumerate mai sus găsim următoarele răspunsuri;

- Păcatele noastre sunt mari, foarte mari. ***Dar nu există păcat care să biruiască mila lui Dumnezeu. Iertarea păcatelor ni se dăruieşte nu după meritele noastre, ci după mila Iubitorului de oameni Dumnezeu. Care întotdeauna este gata să ierte imediat ce omul se întoarce la El cu căinţă.*** Şi pe om îl fac nevrednic de iertare nu mărimea şi mulţimea păcatelor,_**ci numai lipsa căinţei.** Îndată ce regretaţi şi vă căiţi, iertarea vi se hotărăşte în cer, iar în momentul spovedaniei această hotărâre cerească vi se descoperă. Zapisul tuturor păcatelor tuturor oamenilor Domnul Mântuitorul l-a ridicat în trupul Său pe cruce şi acolo l-a distrus. Aplicarea în viaţa fiecăruia a acestei acţiuni a milei nemărginite a lui Dumnezeu se săvârşeşte în Taina Pocăinţei şi este reală.

Cel ce dobândeşte dezlegare de la părintele duhovnic se înfăţişează fără vină înaintea feţei dreptăţii lui Dumnezeu. Slăbiciunea credinţei şi sărăcia nădejdii miluirii sunt provocate de vrăjmaşul nostru. Păcatele noastre nu au loc fără insuflarea lui. Din ele vrăjmaşul construieşte o barieră între noi şi Dumnezeu. Căinţa şi spovedania distrug această barieră. Cunoscând puterea acestei Taine, faptul că ea distruge toate eforturile şi demersurile lui depuse spre pieirea păcătoşilor, vrăjmaşul se străduieşte prin toate mijloacele să curme efectul binefăcător al ei şi – fie ne depărtează cu totul de ea, fie ne aduce în suflet necredinţa faţă de puterea ei şi deznădejdea în a dobândi iertarea prin ea. ***Puţina voastră credinţă şi deznădejdea sunt cursele lui.***

- Domnul voieşte ca toţi să ne mântuim, prin urmare, şi voi… ***Grija voastră de acum pentru mântuirea sufletului ce înseamnă?*** Înseamnă chemarea Domnului: veniţi la Mine.

Aşadar, tulburarea de la spovedanie alungaţi-o cu gândul că vă spovediţi Domnului Celui milostiv, Care vă iubeşte şi aşteaptă să-I spuneţi tot.

- Ce necaz mare vi s-a întâmplat! – îi scrie preasfinţitul altei persoane. Şi cum a izbutit vrăjmaşul să întunece inima dumneavoastră, încât s-a năpustit, şi atât de năvalnic, în vârtejul din care mila lui Dumnezeu v-a scos şi v-a adus în lumina lui Dumnezeu! Rău este, foarte rău. ***Dar îmbărbătaţi-vă. Mila lui Dumnezeu nu s-a depărtat de dumneavoastră şi v-a dat dorinţa şi puterea de a vă căi şi de a vă spovedi… în virtutea acestor lucruri aţi primit Sfânta Împărtăşanie. Simţământul liniştii lăuntrice vă încredinţează de acest lucru…***

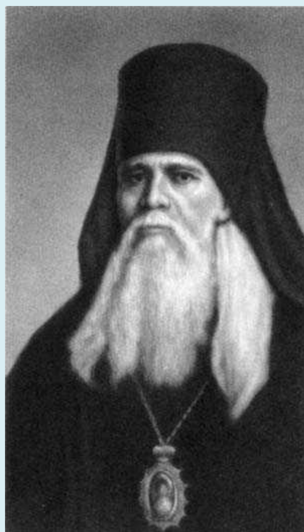
Dumnezeu a făcut pace cu dumneavoastră… Înfăţişaţi-I documentele păcii – pregătirea de a face tot ce trebuie fără să vă plângeţi… Luaţi seama la modul în care se spală albiturile… Printre alte metode, sunt fierte pe foc, sunt presărate cu cenuşă… apoi sunt clătite în râu şi bătute fără milă cu maiul şi stoarse cu mâinile… Tot aşa trebuie să faceţi şi dumneavoastră cu propriul suflet. În trezirea anterioară din somnul păcatelor, harul a lucrat în mod simţitor în dumneavoastră şi nu v-a dat voie să observaţi ostenelile restabilirii.

Acum este altfel… ***Propria dumneavoastră osteneală trebuie să vină înainte – fără milă, în chip despotic – şi harul îşi va manifesta influenţa atunci când veţi fi istovit din pricina ostenelii şi nu veţi şti ce să faceţi…*** *Aveţi canon. Împliniţi-o cu stricteţe, fără omitere. Şi toate celelalte supuneţi-le ei. Eu nu vă pot hotărî amănuntele. Un singur lucru îl afirm:* ***să aveţi râvnă nestăpânită şi ea să izvorască din ura faţă de plăcerile trupeşti ca faţă de nişte vrăjmaşi nemiloşi.***

*Când va ajunge în putere această ură, atunci, **de îndată ce se va arăta un gând cât de uşor, sufletul ca un leu se va năpusti asupra lui… şi într-o clipă va fugi.** Însuşiţi-vă bărbăţia şi luptaţi pentru sine.*

(extrase din: Sfântul Teofan Zăvorâtul – Sfaturi Înțelepte)

Sfântul Teofan Zăvorâtul - Lămurirea neînțelegerilor celor ce se spovedesc și se împărtășesc cu sfintele lui Hristos Taine (II)

Explicând ce măsuri de încercare foloseşte uneori Domnul faţă de cei ce păcătuiesc greu, dorind să-i primească iarăşi în comuniune cu El după ***ce fac pocăinţă sinceră pentru toate păcatele săvârşite de ei,*** Sfântul Teofan face următoarea asemuire:

- ***V****aletul a greşit. Stăpânul l-a alungat şi l-a scos din casă. Apoi, când a izbucnit în plâns, stăpânului i s-a făcut milă de el şi l-a primit în casă, dar nu ca valet, ci i-a spus:* ***"Stai deocamdată la bucătărie. Voi vedea cum îţi va merge treaba… şi atunci, poate, te voi lua iarăşi ca valet".***

Iată, în aceeaşi situaţie sunteţi şi dumneavoastră. Binevoiţi să vă înţelepţiţi şi să vă apucaţi de lucru.

În afară de căinţa sinceră pentru păcatul săvârşit şi iertat deja la spovedanie, ***preasfinţitul le propune celor ce se căiesc să se îngrijească prin toate mijloacele şi de aducerea roadelor vrednice de pocăinţă*** şi le arată, printre altele, cum să facă acest lucru. Astfel, aceleiaşi persoane îi scrie:

- *Aveţi datoria de a împlini cuvântul proorocului:* ***Invăţa-voi pe cei fără de lege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce*** *(Ps. 50, 14). Dumnezeu v-a transformat, dorind să vă mântuiţi; dumneavoastră, primind mântuirea, trebuie, din recunoştinţă,* ***să-i mântuiţi şi pe ceilalţi care încă pier acolo unde aţi fi pierit şi dumneavoastră.*** *Cuvântul dumneavoastră este mai puternic decât orice altceva.*

(extrase din: Sfântul Teofan Zăvorâtul – Sfaturi Înțelepte)

Sfântul Teofan Zăvorâtul - Lămurirea neînțelegerilor celor ce se spovedesc și se împărtășesc cu sfintele lui Hristos Taine (III)

La întrebarea despre ***cum trebuie să se săvârşească însuşi chipul pocăinţei***, Sfântul Teofan ne dă următorul sfat:

- ***Este nevoie de mai multă căinţă pentru păcate decât de enumerarea păcatelor,*** deşi şi acest lucru este necesar. Trebuie ***mai multe suspine din inimă la rugăciune decât citirea rugăciunilor,*** deşi este necesar şi acest lucru. ***Deşertăciunea trebuie să o alungăm din suflet şi să sălăşluim acolo evlavia înaintea lui Dumnezeu.*** Sălăşluind această evlavie, aşa să şi rămânem apoi cu ea.

- Când există ură şi dezgust faţă de păcat alături de pregătirea de a vă împotrivi lui măcar până la un anumit nivel, Dumnezeu nu vede acest lucru ca fiind păcat. Aşa că nu vă tulburaţi.

- Pentru ca spovedania să meargă şi să se săvârşească mai mulţumitor, încercaţi, vă rog,***să notaţi tot ceea ce aveţi pe conştiinţă şi, apropiindu-vă de părintele duhovnic, cereţi-i voie să-i spuneţi tot ceea ce v-aţi notat…*** După aceea, fie el, dorind să vă mai întrebe despre ceva, vă va întreba, fie voi înşivă îi veţi propune să facă acest lucru. Acţionând astfel, întotdeauna veţi pleca de lângă analog dând parcă jos de pe voi toate veşmintele care vă leagă.

- A nota păcatele pentru spovedanie este o regulă bună. Deprindeţi-vă iată cu ce: ***de fiecare dată când îşi croieşte drum un gând, un sentiment, o dorinţă, un cuvânt, o faptă rea, îndată căiţi-vă înaintea Domnului, Care este pretutindeni şi vede tot, şi pe viitor cu zdrobire de inimă şi cu hotărâre să fiţi mai prudenţi…*** A scoate la

iveală tot ceea ce se ascunde în inimă este totuna cu starea vomitivă a stomacului în timpul tratamentului. După ea, sănătatea se îndreaptă grabnic, ***iar după căinţa sinceră, încep să se îndrepte repede alcătuirea lăuntrică şi bunul obicei.*** Să vă ajute Domnul să dobândiţi toate acestea şi să porniţi, în sfârşit, cu pas ferm pe calea către Domnul în sânul harului şi milei Sale.

(extrase din: Sfântul Teofan Zăvorâtul – Sfaturi Înțelepte)

Sfântul Teofan Zăvorâtul - Lămurirea neînțelegerilor celor ce se spovedesc și se împărtășesc cu sfintele lui Hristos Taine (IV)

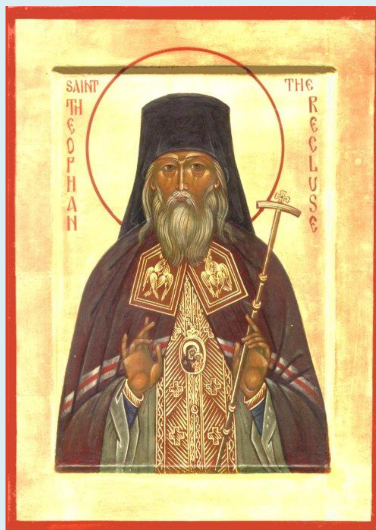
În scrisoarea către unul dintre cei ce l-au întrebat despre schimbarea duhovnicului găsim la preasfinţitul un răspuns foarte interesant şi profund ziditor.

- **M**ă întrebaţi dacă vă puteţi schimba duhovnicul. Pur teoretic vă răspund: cine vă ţine? Fapta aceasta este o faptă a conştiinţei, înaintea căreia se deschide sufletul şi la care să apeleze fiecare. Vedeţi ce rezolvare rapidă şi fără complicaţii! Dar în realitate s-ar putea să întâmpinaţi piedici care ţin de conştiinţă şi nu sunt mici. Nu veţi sări peste ele oricât v-aţi lua avânt. Duhovnicul bătrân l-aţi părăsit… Şi nu ascundeţi acest lucru. Dar, observând, el simte că este bătut peste faţă.

A cui conştiinţă va îndura acest lucru? ***Nici nu are rost să vă gândiţi să-l schimbaţi. Cum să faceţi, aşadar? Altul vă vorbeşte mai plăcut şi sufletul tinde către el. Iată cum să faceţi. Să deosebiţi duhovnicul de sfetnic. Cel care vă vorbeşte mai bine să vă fie sfetnic, iar duhovnicul – duhovnic.***

(extrase din: Sfântul Teofan Zăvorâtul – Sfaturi Înțelepte)

Sfântul Teofan Zăvorâtul - Lămurirea neînțelegerilor celor ce se spovedesc și se împărtășesc cu sfintele lui Hristos Taine (V)

Unii dintre cei ce se spovedeau, chiar şi după ce făceau pocăinţă sinceră pentru păcatele lor, tot nu încetau să se tulbure la gândul – erau ei, oare, îndeajuns de curăţiţi de păcate ca să se socotească vrednici de primirea Sfintelor lui Hristos Taine? Şi l-au întrebat cu privire la acest lucru pe preasfinţitul-sihastru. Spre încurajarea acestor oameni cu nădejdea în mila pe care Dumnezeu o arată neîncetat faţă de noi, numai noi să avem în suflet pregătirea sinceră de a porni pe măsura puterilor noastre pe calea mântuirii, preasfinţitul scrie:

- De Taina Împărtăşaniei să vă apropiaţi fără să vă îndoiţi de ceva. Dacă vă apropiaţi cu credinţă în Domnul, Care este prezent în Taine, cu evlavie şi cu pregătirea de a vă pune toate puterile numai în slujba Lui, atunci nu are rost să şovăiţi din pricina nevredniciei. Pe deplin vrednic de împărtăşanie nimeni nu se poate socoti. Toţi se liniştesc cu gândul la mila lui Dumnezeu. Aşa să faceţi şi voi.

Domnul îi iubeşte pe cei ce se împărtăşesc şi priveşte cu milostivire şi bunăvoinţă la lipsurile din starea cuvenită a duhului. ***Apoi însăşi împărtăşania încetul cu încetul va îndrepta aceste lipsuri. Îmbărbătaţi-vă, vrăjmaşul nu doarme şi tot umblă prin jur să abată pe câte cineva din drum.*** Domnul să vă apere de aceste ispite. **Tot ce aveţi cu credinţă de copil predaţi-I Domnului în rugăciune… şi El cu bunăvoinţă va primi şi va orândui totul.**

(extrase din: Sfântul Teofan Zăvorâtul – Sfaturi Înțelepte)

Sfântul Teofan Zăvorâtul - Cum să ne pregătim pentru o spovedanie adevărată

Este necesar să ne pregătim pe îndelete în vederea unei spovedanii mântuitoare.

Ferm convins de necesitatea acestei Sfinte Taine, ***mergi şi te spovedeşte, dar nu ca şi când ar fi ceva inedit în viaţa ta sau o simplă tradiţie, ci susţinut de credinţa sinceră că pentru tine, păcătosul, este singura cale spre mântuire.*** Şovăiala te ţine încă printre cei osândiţi şi lipsiţi de milostivirea lui Dumnezeu. Dacă nu intri în acest spital, sufletul tău nu-şi va recăpăta sănătatea şi vei rămâne aşa cum eşti: bolnav şi tulburat. Nu vei intra în Împărăţia Cerurilor decât prin uşa pocăinţei.

Încredinţarea aceasta lăuntrică naşte dorinţa de a merge la spovedanie. Fii încredinţat că nu mergi la un abator, ci la un izvor de tămăduiri şi binecuvântări. Acela care-şi zugrăveşte cât mai viu roadele pe care le aduce spovedania, va arde de dorinţa unei cât mai dese mărturisiri.

- ✓ Mergem la ea acoperiţi de rănile păcatului din cap până-n picioare şi ieşim de la ea tămăduiţi, cu toate mădularele sănătoase, plini de viaţă, întăriţi, cu simţământul că de aici înainte nu ne vom mai molipsi iar.
- ✓ Mergem împovăraţi de jugul greu al tuturor păcatelor, care ne chinuie şi ne lipseşte de pacea sufletească. Ne întoarcem bucuroşi, având parcă aripi, cu sufletul împăcat şi încredinţat că am fost pe deplin iertaţi.

Vor apărea ruşinea şi teama – nu te pierde cu firea! ***Pentru aceasta a fost instituită Taina Pocăinţei, să trezească în noi teama şi ruşinea, şi cu cât sunt mai mari, cu***

atât sunt mai mântuitoare. Să doreşti a te spovedi înseamnă să doreşti ruşine multă şi frică mare, căci cel ce doreşte vindecarea nu ştie oare cât de dureros este tratamentul? De bună seamă că ştie, însă o dată cu hotărârea de a se vindeca a luat-o şi pe cea de a suporta durerile, în nădejdea însănătoşirii. Şi tu, când ai fost ros de sentimentul pocăinţei, n-ai alergat oare la Dumnezeu, spunându-I: „Sunt gata să sufăr oricât, dar miluieşte-mă şi iartă-mă!?". Ei bine, acum ţi se întâmplă după voia ta. Nu te scârbi din pricina ruşinii şi a fricii, pentru că sunt strâns legate de spovedanie spre binele tău. Arzând în ele, te vei întări duhovniceşte. Te-ai lămurit în cuptorul pocăinţei – mai căleşte-te un pic! Atunci ai ars de unul singur mărturisindu-te înaintea lui Dumnezeu şi a conştiinţei tale, acum treci ca prin foc înaintea unui martor rânduit de Dumnezeu, ca o dovadă a sincerităţii mărturisirii celei dintâi şi poate spre a o desăvârşi pe aceea. Va fi o judecată, la care ruşinea şi frica aduse de ea vor fi fără nici o nădejde. Ruşinea şi frica de la spovedanie le îndepărtează pe acelea de la judecată. Dacă nu vrei să le trăieşti pe acestea din urmă, atunci înghite paharul celor dintâi.

Pe lângă acest aspect, se întâmplă întotdeauna ca, potrivit cu intensitatea trăirii lăuntrice a celui ce se pocăieşte, să se reverse peste el mângâierea la spovedanie. Acum Mântuitorul îşi îndeplineşte făgăduinţa, arătându-Se ca Cel ce mângâie şi odihneşte pe osteniţi şi împovăraţi! Pocăindu-ne din toată inima şi mărturisindu-ne curat, inima noastră va afla adevărul acestor cuvinte prin propria experienţă, nu numai prin credinţă.

Ţinând în minte toate păcatele pe care le-ai săvârşit şi întărindu-ţi hotărârea lăuntrică de a nu le mai repeta, ***adu-ţi aminte că stai înaintea Domnului Însuşi, Care-ţi primeşte mărturisirea; şi spune tot ce îţi împovărează conştiinţa, fără a omite nimic.*** Dacă te-ai apropiat cu dorinţa de a te umple de ruşine, atunci cu siguranţă n-ai să te îndreptăţeşti, ci vei arăta cât mai clar toate josnicele înclinaţii şi pofte păcătoase, hrănindu-ţi astfel inima ta cea umilită.

Să fii încredinţat că fiecare păcat mărturisit este dezrădăcinat din inimă, iar orice păcat tăinuit şi nespovedit rămâne ascuns în ea, spre îndoita ta osândă, pentru că ai venit cu o rană la Doctorul Care pe toate le vindecă şi-ai plecat netămăduit. Ascunzând păcatul de duhovnic, ai închis rana cu forţă, fără părerea de rău că îţi păgubeşti şi-ţi chinui sufletul; în viaţa Fericitei Teodora, care a trecut prin vămile văzduhului, este scris că întrebătorii cei groaznici n-au mai aflat scrise în zapisurile lor păcatele pe care Fericita le mărturisise la duhovnic, îngerii i-au spus după aceea că prin spovedanie se şterg nevăzut păcatele din toate cărţile şi zapisurile unde au fost scrise. Nu vom găsi nicăieri păcatele mărturisite curat, nici în hrisoavele propriei conştiinţe, nici în cartea celor vii, nici în zapisurile

viclenilor vrăjmaşi ai mântuirii, fiindcă spovedania le-a şters pe toate. Aruncă de la tine povara cea grea, fără să tăinuieşti nimic.

Un alt rost al mărturisirii complete este ca părintele tău duhovnicesc să aibă o înţelegere cât mai limpede a celui pe care-l are la spovedit, să te vadă aşa cum eşti de fapt, şi rostind cuvintele de dezlegare, să te dezlege pe tine şi nu pe altcineva. Atunci când el rosteşte: „Domnul şi Dumnezeul nostru Iisus Hristos, cu harul şi cu îndurările iubirii Sale de oameni, să te ierte pe tine, fiule, şi să-ţi lase ţie toate păcatele" [Molitfelnic, 1992, pp. 67-68, n. tr. rom.], să nu rămână în tine nimic din cele la care se referă aceste cuvinte.

Procedează înţelept acela care, dorind să se spovedească după o îndelungă zăcere în noroiul păcatului, găseşte un prilej de a vorbi cu părintele duhovnicesc şi de a-i istorisi întreaga sa viaţă dusă în pofte şi păcate. Toţi trebuie să ne îngrijim de o mărturisire completă a păcatelor, pentru că Domnul Hristos a dat puterea de a se ierta păcatele, dar nu în mod necondiţionat, ci cu condiţia să se facă pocăinţă pentru ele şi să fie mărturisite. Dacă acestea nu te însoţesc în drumul tău la duhovnic, atunci este posibil ca părintele să rostească: „Şi eu, nevrednicul preot şi duhovnic, cu puterea ce-mi este dată, te iert şi te dezleg de toate păcatele tale", iar Dumnezeu să spună: „Eu te osândesc".

Acum spovedania s-a terminat. ***Părintele duhovnicesc îşi ridică epitrahilul şi ţinându-l în mâini ţi-l aşează pe cap, rostind dezlegarea de toate păcatele şi făcând semnul crucii pe capul penitentului. Ce se petrece în această clipă în sufletul nostru este binecunoscut celor ce s-au spovedit curat. Harul inundă toată fiinţa noastră, şuvoaie revărsându-se dinspre creştet spre inimă şi umplând-o de bucurie. Aceasta nu este rodul strădaniilor omeneşti, nici ale penitentului, nici ale duhovnicului, ci este lucrarea tainică a Mântuitorului Hristos, Tămăduitorul şi Mângâietorul sufletelor. Unii aud rostindu-se în aceste clipe cuvinte dumnezeieşti în inima lor, menite să-i întărească şi să-i lumineze pe mai departe în nevoinţele lor. Aceasta este un fel de armă duhovnicească dăruită de Mântuitorul Hristos proaspătului venit între oştenii ce luptă în numele Său.***
Cine a auzit un asemenea cuvânt să-l păstreze bine, spre a afla mângâiere şi întărire – mângâiere pentru că de bună-seamă Domnul, cercetând astfel sufletul robului său, i-a primit mărturisirea; întărire pentru că în ceasul ispitei trebuie doar să-şi amintească cuvintele dumnezeieşti şi de undeva vine puterea de a birui ispita! Din ce le sporeşte curajul luptătorilor pe câmpul bătăliei? Dintr-un cuvânt rostit de comandantul lor, care îi îmbărbătează. La fel este şi în cazul spovedaniei.

Cu acestea totul ia sfârşit. Nu-ţi rămâne decât să cazi la picioarele lui Dumnezeu cu simţământul mulţumirii pentru negrăita Lui milostivire şi să săruţi Crucea şi

Evanghelia ca semn al făgăduinţei tale. Păşeşte cu bărbăţie pe calea arătată în Evanghelie, decis să îi urmezi lui Hristos Mântuitorul; să porţi jugul şi povara Lui pe umerii tăi. Mergi în pace, deşteptându-ţi râvna lăuntrică de a trăi după făgăduinţă şi aducându-ţi aminte că de acum încolo vei fi judecat din cuvintele tale. Ai făcut o făgăduinţă – ţine-o! Ea a fost pecetluită prin această Sfântă Taină şi de aceea străduinţa ta de a o împlini trebuie să crească şi mai mult, ca să nu cazi iar în rândurile celor osândiţi, care au stins şi alungat risipit harul.

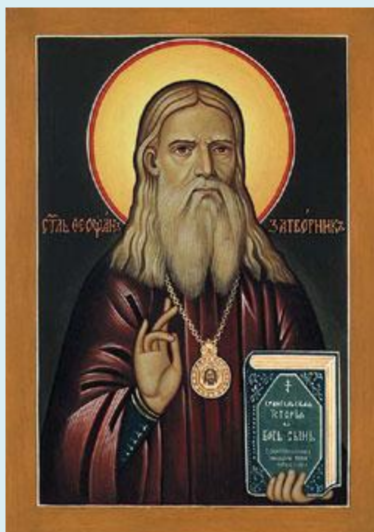
Dacă duhovnicul tău îţi rânduieşte vreun canon, primeşte să-l împlineşti cu bucurie şi cere-i tu să-ţi rânduiască unul în caz că el nu o face. Canonul îţi aprinde râvna trebuincioasă oricărui călător pe calea mântuirii şi este totodată scut şi zid de apărare împotriva vrăjmaşului ce caută să surpe temelia noii tale vieţi. Iată ce a răspuns ***Patriarhul de Constantinopol*** luteranilor: ***„Însoţim dezlegarea păcatelor cu rânduirea canonului din numeroase motive întemeiate şi vrednice de crezare, în primul rând, printr-o pătimire rea asumată de bunăvoie, penitentul va scăpa aici de pedepsele înfricoşătoare de acolo, din viaţa viitoare, pentru că nimic nu înmoaie mai mult milostivirea lui Dumnezeu decât suferinţa, dar mai ales cea de bunăvoie. De aceea spune Sfântul Grigorie că dragostea lui Dumnezeu se dobândeşte prin lacrimi. În al doilea rând, canonul nimiceşte poftele trupeşti, care odrăslesc atâtea păcate, pentru că ştim că pornirile păcătoase se tămăduiesc prin lucrarea celor opuse lor. În al treilea rând, prin canon se pune frâu sufletului, neîngăduindu-i a se nărăvi iarăşi spre patimile de care tocmai s-a curăţit, în al patrulea rând, prin canon îl obişnuim pe creştin să se nevoiască şi să-şi dobândească răbdarea, căci toată virtutea este rodul nevoinţelor în conlucrare cu Harul, în al cincilea rând, prin canon vedem şi cunoaştem dacă cel ce se pocăieşte a ajuns la ura sinceră faţă de păcat”*** (Nota 14, Lecturi creştineşti, 1842, vol. l, p. 244 – în limba rusă).

Cel ce trece prin toată această şcoală de tămăduire sufletească şi – ceea ce este esenţial – îşi mărturiseşte păcatele fără a ascunde nimic se întoarce din casa lui Dumnezeu în acelaşi mod în care criminalii, care au primit în loc de sentinţa pedepsei cu moartea graţierea şi achitarea de toată vina, se întorc de la tribunal. Se întoarce cu un adânc simţământ de mulţumire şi recunoştinţă faţă de Mântuitorul sufletelor noastre, cu hotărârea nestrămutată de a se afierosi pe sine lui Dumnezeu şi împlinirii poruncilor Lui pentru tot restul vieţii, scârbit de toate relele pe care le-a lucrat până atunci şi arzând de dorinţa de a şterge toate urmele adânci lăsate de păcatele sale. ***Cine a primit dezlegarea de păcate, din încredinţare lăuntrică simte că viaţa lui are un rost, că a fost cercetat de o putere mai presus de fire.*** Harul lui Dumnezeu, care până acum a lucrat din afară, ajutându-l în strădaniile sale de a se birui pe sine însuşi, pătrunde în fiinţa lui prin cuvintele „Te iert şi te dezleg”, se

uneşte cu duhul lui şi deşteaptă în el dorinţa arzătoare, care îl însufleţeşte şi-l îndeamnă să iasă la lucrul său şi la lucrarea sa până în seara vieţii sale.

(din „Calea spre mântuire”)

Sfântul Teofan Zăvorâtul - Sfaturi finale înainte de spovedanie şi împărtăşanie

S-a apropiat timpul de spovedanie şi după aceea clipa cea mai dulce a împărtăşirii cu Trupul şi Sângele lui Hristos! **Domnul să te binecuvânteze să le împlineşti pe amândouă cum se cuvine.** Atât nevoinţele postului şi rugăciunii, cât şi tot ceea ce ai mai pregătit tu, duc către acest scop; aici ele sunt marcate cu semnul dumnezeiesc.

Atunci, de ce spui că te temi să mergi la spovedanie?

Mulţi oameni au o asemenea teamă, dar de ce şi tu? Dă-mi voie să-ţi lămuresc problema. ***Duhovnicul este pur şi simplu martorul, Dumnezeu îţi primeşte mărturisirea. El porunceşte duhovnicului să dea iertare celui care se mărturiseşte.***

Dumnezeu este Cel Care este milostiv. El doar aşteaptă ca omul să-şi spovedească păcatele şi, îndată ce o face, îl şi iartă.

Cum să te temi de un asemenea Domn?

Această neîncredere vine din faptul că nu îţi este clar ce trebuie să spui la spovedanie. Dar atunci când faci totul aşa cum ţi s-a recomandat, totul va fi limpede, şi nu va fi nimic de care să te temi.

Neîncrederea vine şi din faptul că ne spovedim rareori. Dacă ne-am spovedi mai des, nu ne-ar mai fi aşa de frică. **Dumnezeu să te ajute de acum înainte să vii la Cina Domnului mai des, şi, prin urmare, să mergi la spovedanie mai des.**

Iată ce ar trebui să faci între timp.

Scrie pe hârtie tot ce consideri că trebuie să spui la spovedanie, şi atunci când mergi la preot, spune-i totul cu ajutorul însemnărilor tale.

O adevărată mărturisire trebuie să fie într-adevăr a ta proprie; adică, omul care se spovedeşte trebuie el însuşi să spună tot ce a greşit fără să aştepte să-l întrebe preotul. Aşa trebuie să ajungă spovedania pentru noi; rareori se desfăşoară aşa cum s-a intenţionat.

Duhovnicul, din necesitate, pune mai multe întrebări care nu se potrivesc celui care se spovedeşte, dar nu pune întrebări care să i se potrivească. Astfel, aceste lucruri rămân nespovedite.

Tu însăţi trebuie să spui tot ceea ce îţi apasă conştiinţa. Poţi să-ţi aminteşti totul fără să-ţi notezi; dar trebuie să te asiguri că spui totul. **Dumnezeu să te binecuvânteze să te spovedeşti cu duh de căinţă şi cu hotărârea fermă de a fi silitoare de acum încolo, fără nici o frică.** Astfel de frică nu este necesară şi stânjeneşte lucrurile.

A trebuit să las la o parte scrisoarea pentru puţin timp şi mi s-a întrerupt şirul gândurilor.

Când apare frica înainte de spovedanie, alung-o. Frica smerită faţă de Dumnezeu este foarte importantă, dar frica copilăroasă pe care o ai este vătămătoare. Nu are nici o legătură cu problema: este ceva adus de vrăjmaş.

Mergi la Dumnezeu liniştită, dar cu o inimă plină de căinţă; mergi aşa cum a mers fiul risipitor din pildă la tatăl său. Tatăl fiului întors nu l-a mustrat, nici nu l-a certat; mai degrabă el l-a întâmpinat, îmbrăţişându-l şi sărutându-l. Acelaşi lucru te aşteaptă şi pe tine.

Braţele Domnului sunt deja întinse spre tine. Tot ce-ţi rămâne de făcut este să alergi spre ele. Fă-o cu iubire smerită.

Lucrul principal în pocăinţă este mâhnirea inimii, pentru că ai greşit în faţa lui Dumnezeu şi hotărârea fermă de a fi silitoare în toate pe viitor. Ţi-ai exprimat deja hotărârea de a împlini lucrarea bine-plăcută lui Dumnezeu pentru Domnul, şi Domnul, care vede totul, a primit aceasta, desigur. ***Dar te chinuie inima că nu te poţi îndrepta? Lucrează puţin ca să stârneşti această mâhnire.***

Indiferent cât de puţine păcate ai şi cât de neînsemnate sunt, ele tot păcate se numesc şi nu sunt plăcute lui Dumnezeu. Cât de ruşinaţi ne simţim în faţa altor oameni de vreun cuvânt sau faptă uşuratică, negândită! ***Nu vorbim despre lucruri uşuratice referitor la Dumnezeu, ci de păcate, învaţă din aceasta să fii plină de pocăinţă în toate şi să plângi în faţa lui Dumnezeu. Rodul acestei pocăinţe va fi ca o fortăreaţă împotriva neajunsurilor.***

Plănuiai să examinezi totul din nou, în amănunt, şi să faci îndreptări. Poate că nu ai reuşit să faci totul, sau să faci totul atât de complet cum ai plănuit; să nu te tulbure asta.

Cel mai important lucru pentru Dumnezeu este intenţia şi hotărârea ta de a fi stăruitoare întru totul înaintea Lui. Pentru aceasta există iertare de păcate şi curăţirea prin milostivire. Mergi la Dumnezeu cu intenţia hotărâtă de a fi silitoare, cu intenţia de a avea discernământ în locul tuturor acestor lipsuri şi de a şti cum să alegi. Du-I lui Dumnezeu intenţia fermă de împlinire nestrămutată a tot ceea ce conştiinţa ta consideră că este necesar pentru tine acum şi orice altceva ce descoperă aceasta mai târziu; nu te împotmoli în lucruri marginale.

Este cel mai bine să mergi la spovedanie în seara dinaintea împărtăşaniei pentru ca să-ţi petreci noaptea şi dimineaţa numai cu gândul de a-L primi pe Domnul, în timpul acestei perioade dinaintea împărtăşaniei, citeşte omilii din cartea pe care ţi-am dat-o. ***Stai şi gândeşte-te la Domnul, rugându-te în inima ta astfel:*** "***Doamne, după cum vrei aşa rânduieşte cele dinlăuntru ale mele şi nu mă lipsi pe mine de împărtăşirea cu Sfintele Tale Taine***".

Roagă-te cu rugăciuni scurte ca aceasta şi fă metanii. Dacă laşi spovedania până dimineaţa, gândurile tale nu vor fi concentrate seara; în schimb, se vor vădi tulburate.

Când mergi să te împărtăşeşti cu Sfintele Taine, mergi cu simplitate în inimă, cu credinţa deplină că vei primi pe Domnul întru tine şi cu smerenie adâncă faţa de aceasta. Lăsă în seama lui Dumnezeu Însuşi starea de spirit care va fi după aceasta.

Mulţi au anumite aşteptări de la Sfânta Împărtăşanie înainte de vreme, şi atunci, fără să vadă ceea ce au dorit, se simt tulburaţi, şi însăşi credinţa lor în puterea Tainei este zdruncinată. Slăbiciunea nu se află în Taină, ci în dorinţa uşuratică.

Nu-ţi promit nimic. ***Lasă totul în seama lui Dumnezeu, cerându-I o singură milostivire - să te întărească în tot felul de fapte bune ca să fii plăcută înaintea Lui.***

Cel mai adesea, rodul împărtăşirii are un gust de pace dulce în inimă; uneori aduce luminarea gândului şi darul evlaviei către Domnul, alteori aproape nimic nu se vede, dar după aceea în problemele omului se observă o mare putere şi hotărâre în sârguinţa lui. Voi mai spune apoi că nu vedem roade clare din Sfânta Împărtăşanie pentru că luăm Împărtăşania rareori. Fă-ţi o regulă din a lua Împărtăşania cât de des posibil şi vei vedea roadele mângâietoare ale acestei Taine.

Mă rog tot timpul şi voi continua să mă rog ca Dumnezeu să te ajute să te apropii de cele două Taine într-o totală înnoire a duhului tău. **Doresc binele sufletului tău în toate lucrurile.**

Dumnezeu să te ajute!

Sfântul Ioan de Kronstadt - Să ne spovedim regulat, Spovedania - un examen al calităţilor duhovniceşti

Conţinutul spovedaniei individuale este o taină pe care trebuie să o păzească cu stricteţe atât preotul confesor, cât şi penitentul. De aceea partea lăuntrică a practicii spoveditului la părintele Ioan rămâne pentru noi ascunsă. S-au păstrat însă nu puţine mărturii ale celor ce au asistat la aceste spovedanii, care pot oferi o imagine şi asupra părţii lăuntrice a acestora.

Astfel, „la începutul slujirii sale pastorale – citim într-una din biografiile sale -, când doritori de a se spovedi mai des erau destul de puţini, părintele Ioan consacra fiecărui penitent foarte mult timp. Nu era o spovedanie simplă, formală, ci o întreagă lecţie, o «cercare», un examen al calităţilor duhovniceşti şi al cunoştinţelor religioase ale credinciosului. Uneori părintele petrecea ceasuri întregi în discuţii cu penitentul. Amânând de pe o zi pe alta dezlegarea păcatelot, îl determina să mai vina la el.

Cu trecerea timpului, numărul penitenţilor a crescut enorm. Trebuiau spovediţi în fiecare zi nu numai bolnavi, ci şi oameni teferi, nu unul sau doi, ci cu sutele. Totuşi părintele Ioan nu a trecut la o spovedanie formală, şablonardă, ci s-a văzut în situaţia de a renunţa la spovedania individuală”.

Din alte relatări despre spovedania individuală rezultă că părintele Ioan avea o foarte mare reţinere faţă de masele imense de oameni care veneau să i se spovedească în Postul Mare. În acea perioadă ajunsese să spovedească de la două după-amiază la două după miezul nopţii, aproape fără pauză. Trebuie să ţinem

seama şi de faptul că în general părintele mânca foarte puţin, iar în timpul Postului Mare îşi reducea şi mai mult regimul alimentar, mulţumindu-se cu ciuperci murate, cu legume şi cu puţin lapte de migdale.

De obicei, în timpul acestor spovedanii care se prelungeau continuu, până mult după miezul noţii, părintele făcea o pauză de o jumătate de oră în jurul orei 11 noaptea, pentru o scurtă plimbare în aer liber. Mai aflăm din aceste vechi amintiri că părintele Ioan spovedea „la vedere”, fără perdea, stând la un analog (pupitru) în faţa Uşilor Împărăteşti ale unuia dintre paraclisele catedralei, întotdeauna în picioare, niciodată şezând.

Catedrala prezenta o privelişte stranie. Mulţimea „câtă funză şi iarbă”. Oameni de toate stările şi de toate condiţiile, umpleau incinta până la refuz. Aşteptând să le vină rândul, mulţi stăteau culcaţi de-a dreptul pe podea. Banii se adunau într-un taler, dar de cele mai multe ori erau împărţiţi pe loc săracilor. Uneori părintele întrerupea spovedania pentru a citi cu glas tare rugăciunile de pocăinţă. Alteori intra în altar rugându-se la Sfânta Masă cu lacrimi în ochi.

Într-o altă biografie se spune că numărul celor ce se spovedeau (pe la începutul anilor 1890) era zilnic între 150 şi 300 de persoane, iar în timpul Postului Mare până la cinci, şase mii. După unele mărturii, erau cazuri când unor penitenţi nu le dădea voie să se împărtăşească, chiar dacă se spovedeau. Le spunea: „Mai întâi du-te şi îndreaptă-ţi viaţa şi apoi vino la Sfintele Taine”. Cu anii, numărul celor dornici să-şi petreacă „govenia” asistaţi duhovniceşte de părintele Ioan a cescut din ce în ce mai mult. Îl prindeau zorile spovedind. Atunci s-a decis să treacă la spovedania de obşte, căpătând, cu titlu de excepţie, aprobarea autorităţii bisericeşti superioare.

Să ne spovedim regulat

În Biserica Ortodoxă Rusă a existat din cele mai vechi timpuri o strânsă legătură între Taina Pocăinţei şi cea a Împărtăşaniei. De regulă, mirenii, înainte de a se împărtăşi îşi mărturiseau păcatele înaintea lui Dumnezeu, pentru a primi de la El, prin mijlocirea preotului (sau arhiereului), iertarea păcatelor.

Participarea la cele două Sfinte Taine, precedată de o pregătire specială (frecventarea asiduă a slujbelor bisericeşti, postul etc.), căpătase în Rusia, aşa cum am mai spus, o denumire generică: govenie. Aceasta avea loc, în cele mai multe cazuri, o dată pe an. O pocăinţă (în sensul Tainei cu acelaşi nume) urmată de împărtăşanie, prin faptul că era atât de rară, dincolo de anemierea vieţii bisericeşti

în ansamblul ei, făcea ca preoţii să se confrunte cu mari dificultăţi de ordin practic şi „tehnic". În timpul Postului Mare, în special în prima, în a patra şi în ultima săptămână (a Patimilor), numărul penitenţilor era atât de mare, încât spovedania se făcea în mare grabă, superficial, formal, iar preoţii, epuizaţi, nu erau în stare să acorde atenţia cuvenită acestei Sfinte Taine.

În ultimul timp începuse să se manifeste, ici-colo, abateri de la această practică. Unii credincioşi se spovedeau şi se împărtăşeau mai des, ceea ce, dincolo de revitalizarea vieţii lor duhovniceşti şi a conştiinţei „bisericeşti", le oferea preoţilor posibilitatea să devină sfătuitori şi sprijinitori în adevăratul înţeles al cuvântului. În acelaşi timp, dificultăţile apărute datorită afluxului masiv de penitenţi puteau fi mai lesne evitate. Preoţii începuseră să-şi cunoască mai bine enoriaşii, în măsura în care aceştia se spovedeau mai des, astfel încât în zilele solemne ale Postului Mare puteau să le dea rugăciunea de dezlegare, sau să se limiteze, fără a face vreo concesie celui ce se pocăia, la o spovedanie mai sumară.

Pe timpul părintelui Ioan de Kronstadt puţini erau cei ce încercau să renunţe la vechea practică , devenită o păgubitoare rutină, părintele fiind unul dintre cei care începuseră să o şubrezească la temelie (poate că nu întotdeauna intenţionat), prefigurând noi modalităţi în acest domeniu.

Modul cum începuse să spovedească părintele Ioan avea să-i uimească pe contemporanii săi şi ne uimeşte şi astăzi pe cei mai mulţi dintre noi, dar, din păcate, până în prezent n-au fost trase concluziile corespunzătoare din această practică. De obicei se considera că afluxul imens de penitenţi care doreau să se spovedească la părintele Ioan îl va fi făcut să nu mai poată face faţă spovedaniilor infividuale şi să recurgă ulterior la spovedania de obşte, ceea ce nu-şi putea permite să facă decât un duhovnic şi un nevoitor ca el. Prin aceasta pare a se da de înţeles că o asemenea practică poate fi considerată irepetabilă, excepţională, care nu îndeamnă la imitaţie.

Ne vine greu să fim de acord cu asemenea concepţie. Acceptând că părintele Ioan a fost un mare ales al Domnului, ar trebui ca modul său de a practica spovedania să fie, dacă nu luat de exemplu, cel puţin acceptat în cazul unor preoţi mai râvnitori. Oricum, trebuie privit cu seriozitate, ţinând seamă de imensul ecou pe care l-a avut în popor.

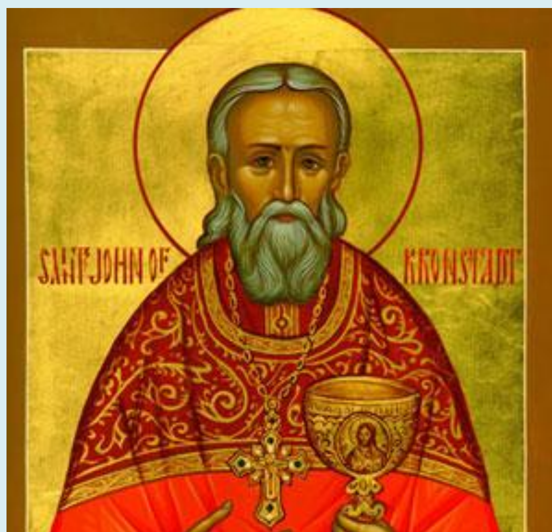
Nu este locul să stabilim aici dacă această practică este sau nu corectă, dar nu putem să nu constatăm că în cazul părintelui Ioan de Kronstadt şi al practicii sale de spovedanie această problemă se punea, şi în parte fusese rezolvată. Ar mai

trebui adăugat că ar fi cu totul contrar spiritului Bisericii dacă am crede că meritul părintelui Ioan consta doar în faptul că reuşise să spovedească şi să împărtăşească o masă atât de mare de credincioşi.

De bună seamă că părintele Ioan nu urmărea ca aceştia să vină să se spovedească şi să se împărtăşească în mod special la el, ci doar să-i facă să înţeleagă că atunci când se împărtăşesc sorb din Izvorul vieţii, iar când se spovedesc se eliberează într-adevăr de păcate, indiferent de poziţia în care ţine preotul Sfântul Potir în mâini, sau de felul cum îşi pune epitrahilul pe capul penitentului.

În privinţa Tainei Pocăinţei, părintele Ioan devenise atât de cunoscut, în primul rând, prin modul cum îi spovedea în particular pe credincioşi, în al doilea rând, prin faptul că reactivase spovedania de obşte şi, în al treilea rând, pentru că atrăgea o mare mulţime de oameni dintre cei obişnuiţi să se spovedească şi să se împărtăşească doar o dată pe an.

Sfântul Ioan de Kronstadt - Despre Sfânta Liturghie şi Taina Sfintei Împărtăşanii

O, Dumnezeiască, preasfântă, mai presus de ceruri, atotcuprinzătoare, a cerului cu pământul împreunătoare Liturghie ortodoxă! Cât eşti de minunată, de dragă, plină de nesfârşită bunătate, înţelepciune, dreptate, sfinţenie dumnezeiască, mărire neurmată! Chiar partea ta pregătitoare, Proscomidia, închipuie pe scurt şi în mare dumnezeiasca ta mărire, putere mântuitoare şi frumuseţe cerească.

Aici, în părticele foarte neegale de pâine din grâu sunt închipuiţi:
1) însuşi Mielul (Agneţul) lui Dumnezeu, Iisus Hristos, Cel ce ridică păcatele lumii;
2) Maica Domnului, în cinstea căreia se scoate o părticică triunghiulară dintr-o prescură aparte şi se pune de-a stânga Agneţului;
3) Cetele tuturor sfinţilor - Înainte-Mergătorul, prorocii, apostolii, ierarhii, mucenicii, preacuvioşii, doctorii fără de arginţi, sfinţii şi drepţii Dumnezeieşti părinţi loachim şi Ana, sfinţii zilei şi sfântul al cărui nume îl poartă Liturghia. Aceasta e Biserica cerească, triumfătoare, ce are unire cu Biserica pământească;
4) este închipuită în părticele toată Biserica pământească, dimpreună cu tot episcopatul Bisericii de pe pământ, în Hristos, ca tagmă slujitoare în Taine, rugăciuni şi învăţătură, şi
5) în cele din urmă, este închipuită cea de-a treia ramură a Bisericii -a celor mai dedesubt, adică a fiilor Bisericii morţi în credinţă şi pocăinţă.

Vedeţi ce minunată unire dumnezeiască atotcuprinzătoare a celor cereşti, pământeşti şi mai dedesubt! în chip veselitor, măreţ, dumnezeiesc stă în mijlocul discului Mielul (Agneţul) lui Dumnezeu, junghiat şi împuns, adică o părticică

mare, pătrată, de pâine, ce urmează să se preschimbe în Trupul lui Hristos; iar alături de disc stă sfântul potir, chip al acelui minunat Potir cu vin despre care la cina cea de taină Domnul a glăsuit solemn: ***Beţi dintru acesta toţi: acesta este Sângele Meu, al legii celei noi*** (Matei 26, 27).

Dar ascultaţi **ce citeşte preotul, ce rugăciune, la terminarea Proscomidiei:** ***Dumnezeule, Dumnezeul nostru, Cela ce pâinea cea cerească, hrană a toata lumea, pe Domnul şi Dumnezeul nostru Iisus Hristos L-ai trimis Mântuitor şi Izbăvitor şi Binefăcător, Care ne binecuvântează şi ne sfinţeşte pe noi, însuţi binecuvântează această Punere înainte şi primeşte Jertfa aceasta întru jertfelnicul Tău cel mai presus de ceruri.***

Pomeneşte, Doamne, pe cei ce au adus-o şi pe cei pentru care s-a adus, iar pe noi ne păzeşte neosândiţi întru sfinţita lucrare a Dumnezeieştilor Tale Taine!

Ce mişcătoare dragoste dumnezeiască e zugrăvită în această rugăciune către Părintele Ceresc! Ce negrăită - nu doar de către gurile omeneşti, ci de către cele duhovniceşti ale îngerilor - dragoste a lui Dumnezeu faţă de lume! Nu o oarecare hrană pământească, nu o oarecare mană din cer, ci Trupul şi Sângele însuşi Fiului Său le-a dat spre mâncare şi băutură - preastrânsă împărtăşire şi unire a noastră cu Dumnezeirea şi Omenitatea!

O, dragoste nepovestită! O, cinste preaînaltă! O, pogorământ care uimeşti toate minţile îngereşti, heruvimice şi serafimice! O, înţelepciune a lui Dumnezeu! O, dreptate a lui Dumnezeu, milă, frumuseţe şi măreţie a nedescrisei taine!

Şi noi, nevrednicii preoţi sau arhierei, săvârşim această Liturghie atât de des, ne împărtăşim cu Sfintele Taine uneori şi în fiecare zi!

O, triumfal dragostei Dumnezeieşti! O, fericire! O, întărire, îndumnezeire a noastră, pe care o primim atât de des!

Dar noi cum cinstim Liturghia? Oare avem dragoste, recunoştinţă şi frică neîncetată, oare ne schimbăm întotdeauna cu schimbarea cea bună? Oare ne facem cereşti, dumnezeieşti, sfinţi?

Purcezând la săvârşirea Proscomidiei, preotul, însemnând de trei ori cu copia cruciş prescura din care se scoate Agneţul, spune: ***Intru pomenirea Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos***; şi apoi, pregătind partea pătrată din prescură ce înseamnează viitorul Agneţ, altfel spus viitorul preacurat

Trup al lui Hristos, el grăieşte cu cuvintele proorocului Isaia: ***ca un miel nevinovat spre junghiere S-a adus*** şi celelalte (Isaia 53, 7) şi: ***că s-a luat de pe pământ viaţa Lui***, ia partea pătrată din mijlocul prescurii şi o pune pe disc; şi, junghiind-o cruciş, spune: ***junghie-Se Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii, pentru viaţa şi mântuirea lumii***; împungând-o într-o parte, spune: ***şi unul din ostaşi cu suliţa coasta Lui a împuns, şi îndată a ieşit sânge şi apă*** (Ioan 19, 34).

O, nedescrisă dragoste a lui Dumnezeu! O, nepovestită minune a minunilor - Liturghia! Cazi înaintea ei, omenire, şi varsă lacrimi de pocăinţă: căci pentru păcatele tale se săvârşeşte ea.

In Dumnezeiasca Liturghie şi în celelalte Taine, Dumnezeu a dăruit Bisericii Ortodoxe atât de mult, că nici o minte omenească nu poate preţui mărimea acestor daruri: darul celei de-a doua naşteri, al înfierii, al înnoirii, dreptul la viaţa veşnică, intrarea în cer, împreună-vieţuirea cu îngerii şi cu toţi sfinţii şi veşnica împăcare cu Tatăl Cel Ceresc şi părtăşia la sfinţenia şi bunătatea Lui.

Oare preţuiţi voi, creştini drept-slăvitori, acest dar dumnezeiesc, oare vă străduiţi să trăiţi în chip vrednic de chemarea creştină, în curăţie şi sfinţenie şi întru toată virtutea?

Infricoşătorul Sânge al lui Dumnezeu, adus ca jertfă la Liturghie, mijloceşte pentru noi în fiecare zi. ***Şi ce minunată împărtăşire este Liturghia - împărtăşire cu Dumnezeu, cu Capul Bisericii, cu toţi sfinţii adormiţi şi vii!*** De câtă dragoste trebuie să fie înflăcărat săvârşitorul tainei - arhiereu sau preot! Cât de dator este să fie desfăcut de toată împătimirea pământească! *Doamne, fă-ne în stare, cu puterea Duhului Tău Celui Sfânt, a săvârşi cu evlavie această Taină.*

Impărtăşirea cu Sfintele Taine la fiecare Liturghie ne face sănătoşi, împăcaţi, înnoiţi. Câte daruri din cele mai mari sunt ascunse în Liturghie! Să mulţumim Domnului, Care ne dă viaţă prin minunatele Sale taine! Creştini dreptslăvitori, închinaţi-vă Liturghiei, care ne îndumnezeieşte pe noi prin mila lui Dumnezeu! Preoţi şi mireni, înnoiţi-vă prin ea în fiecare zi! **Slavă îndurărilor lui Dumnezeu, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Amin.**

Priveşte câte rude, câţi apropiaţi, câţi casnici ai în Hristos: Maica Domnului, sfinţii îngeri, patriarhii, prorocii, apostolii, ierarhii, preacuvioşii, cetele mucenicilor, drepţilor şi tuturor sfinţilor. Săvârşeşte cu luare-aminte, cu înţelegere, din inimă, cu evlavie, Proscomidia şi Liturghia toată, pricepe-o în adâncime, străpunge-te şi

plângi înaintea lui Dumnezeu cu lacrimi de pocăinţă şi de uimire. De câte bunătăţi a învrednicit Dumnezeu neamul creştinilor dreptslăvitori în săvârşirea Liturghiei! - ***După moarte se va descoperi la arătare toată bogăţia bunătăţilor pregătite de Dumnezeu celor ce îl iubesc - iar acum vedem ca prin oglindă, în ghicitură*** (I Corinteni 13, 12).

Biserica e trupul lui Hristos, de care ţin toţi sfinţii, începând cu Maica lui Dumnezeu şi terminând cu cel din urmă dintre sfinţi, de care ţin toţi creştinii ortodocşi care fără făţărnicie cred şi se străduiesc să se poarte întotdeauna potrivit cu chemarea lor creştină, toţi mirenii duhovniceşti - în fine, toţi cei care au adormit în credinţă şi pocăinţă. Toţi, ca mădulare ale unui singur Trup, ajută unul celuilalt - şi mai ales sfinţii nouă, celor care ne nevoim pe pământ şi cu osârdie alergăm la ei; iar în primul rând ne mântuieşte Prea-bunul şi Atotputernicul, Preadreptul Cap al Bisericii -Hristos, ***Acest Miel al lui Dumnezeu, Care ia asupra Sa păcatele noastre şi ale întregii lumi*** (loan 1, 29).

Liturghia e slujba atotmijlocitoare, Dumnezeiască, pentru toţi cei vii şi adormiţi; Sângele lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, curăţă păcatele tuturor credincioşilor care se pocăiesc şi cu osârdie se roagă şi au râvnă pentru viaţa creştinească.

Minunată, atotîmpăcătoare, atotsfinţitoare, atotcurăţitoare, atotînnoitoare şi atotîn-dumnezeitoare Liturghie! Trebuie să mergem în chip statornic la Liturghie, să luăm parte la rugăciunile ei, să proslăvim pe Domnul şi să mulţumim Lui.

Luaţi, mâncaţi... Beţi dintru acesta toţi... (Matei 26, 26-27). Oare toţi mănâncă şi beau Trupul şi Sângele Domnului, după porunca Lui? La noi, în lumea ortodoxă, în unele locuri să cauţi cu lumânarea şi nu vezi pe cineva care să se împărtăşească; în universităţi nu se împărtăşeşte nimeni, ca să nu mai vorbim de celelalte confesiuni creştine... Să ne vedem de ale noastre. Ce se face la noi!

O, dumnezeiasca noastră credinţă! Dumnezeiască Ortodoxie, Ortodoxie care luminezi mai strălucitor decât soarele, cucerită pentru noi prin sângele apostolilor, ierarhilor, mucenicilor, preacuvioşilor şi tuturor drepţilor, vino la noi! - O, mărgăritar de mult preţ! O, comoară ascunsă în ţarină (în inimă şi în Biserică)! O, înnoire! O, nestricăciune! O, lumină! O, sare Dumnezeiască! O, soare preastrălucitor! O, însăşi viaţa veşnică! O, împăcare cu Dumnezeu Cel Drept a oamenilor păcătoşi! O, lanţ de aur ce ne leagă cu cerul! O, scară de aur către cer!

Dat fiind că păcatul, în toate chipurile sale, a pătruns toată fiinţa omului - sufletul şi trupul - şi s-a amestecat şi împreunat cu ea, Domnul, Preaînţeleptul Făcător şi Doctor, bine a voit să şi vindece omenirea prin ceea ce este asemănător cu ea: Doctorul însuşi S-a împreunat cu cel doftoricit şi i-a dat lui să guste preacuratul Său Trup şi preacuratul Său Sânge şi a împreunat cu el Dumnezeirea Sa şi Omenitatea Sa.

Omenirea este spurcată şi stricată cu toate păcatele; sângele este molipsit de toate patimile şi omul este necurat în tot sângele, măduva şi oasele sale; numai Preasfânta Fecioară de Dumnezeu Născătoare a fost şi este cu sânge preacurat şi feciorelnic, din care S-a întrupat Fiul lui Dumnezeu. ***Pentru izbăvirea de toată întinăciunea păcatului şi pentru înnoirea firii omeneşti a fost nevoie ca Doctorul Cel Preaînţelept, Drept şi Atotputernic să rânduiască Taina Botezului şi Taina împărtăşaniei cu Trupul şi Sângele Său, şi ele au fost rânduite [instituite] de însuşi Hristos Mântuitorul.***

Pe Fiul Cel Unul-Născut, Părinte Bunule, curăţire L-ai trimis în lume. Este în lume o cumplită necurăţie, ce strică sufletul şi trupul omului, le spurcă, le întunecă, le desparte pe vecie de Dumnezeu, Izvorul vieţii, şi nu poate fi curăţită prin nimic altceva decât prin Sângele Fiului lui Dumnezeu, cel vărsat pentru păcatele lumii. Acest Sânge a fost menit dinainte de toţi vecii în Sfatul lui Dumnezeu pentru curăţirea lumii,adică a oamenilor credincioşi, şi a fost preînchipuit în Vechiul Testament prin jertfele sângeroase de ţapi şi de viţei. Jertfele vechi-testamentare însă curăţeau doar necurăţia trupească, nu pe cea sufletească - în timp ce ***Sângele Fiului lui Dumnezeu curăţă şi sufletul şi trupul, însă doar ale acelor oameni ce se apropie cu credinţă şi pocăinţă de Taina împărtăşaniei. Aşadar credeţi, pocăiţi-vă, curăţiţi-vă, îndreptaţi-vă.***

O, făţărnicie a cărturarilor şi fariseilor! O, ticăloasă năzuinţă a lor de a găsi cusur în Dumnezeu Cel fără de păcat, Care umbla pe pământ în trup dimpreună cu ucenicii Săi! ***Ucenicii lui Hristos cei simpli cu inima şi smeriţi, mergând în urma Mântuitorului pe ţarina semănată, au smuls de foame spice, le-au frecat în mâini şi au mâncat în ziua sâmbetei*** (Matei 12). Fireşte, o astfel de călcare la vedere a poruncii cu privire la sâmbătă şi-a aflat vrăjmaşi în persoana fariseilor plini de răutate, şi aceştia au început să cârtească asupra călcării sâmbetei; însă Domnul, dând în vileag făţărnicia şi pizma lor, a apărat dreptatea ucenicilor Săi. ***Dar iată, te întreb, omule: oare simţi tu foamea şi setea duhovnicească de a gusta spicul cel de viaţă făcător şi mai presus de fire şi grăuntele îndoit, de viaţă făcător prin firea sa - Trupul şi Sângele lui Hristos, Dătătorul de viaţă, adevărata Pâine cerească, cea care dă viaţă lumii?*** Dacă nu simţi această

mântuitoare foame, înseamnă că eşti mort duhovniceşte. Omul care începe să se însănătoşească sau care este sănătos simte în chip firesc foame şi sete. Dar câţi astfel de morţi nu sunt în Rusia, în Biserica Ortodoxă, care nu simt această sete mântuitoare? - Puhoaie! O mulţime fără număr de intelectuali nu vin deloc la împărtăşanie, o mulţime de oameni vin foarte rar, mulţi se împărtăşesc doar o dată în an. Iar Domnul cheamă în fiecare zi: luaţi, mâncaţi... beţi toţi..., şi nu este cine să mănânce şi să bea!

Mărire negrăită şi dar nepovestit este împărtăşirea cu Preacuratul Trup şi Sânge al Fiului lui Dumnezeu! Cât de adâncă e căderea şi stricăciunea pricinuită de păcat, cât de nemaipomenite sunt mijloacele reaşezării celui căzut, ce minunată este înnoirea celui stricat, curăţirea preamarii spurcăciuni a păcatului, ce prin nimic altceva se putea curăţi decât prin nepreţuitul şi preacuratul şi atotcurăţitorul Sânge al Fiului lui Dumnezeu, Celui mai Sfânt decât toţi sfinţii! Suntem datori a cugeta la această taină a mântuirii ziua şi noaptea, a da neîncetat mulţumită şi slavă lui Dumnezeu pentru ea şi a ne strădui să fim pe măsura ei cu toate puterile, dorinţele noastre şi prin împlinirea de către noi a tuturor mântuitoarelor porunci ale lui Dumnezeu.

- Spăimântatu-s-a cerul de aceasta şi s-au minunat marginile pământului, că Dumnezeu S-a arătat oamenilor în trup. O, ce dragoste! Ce pogorământ! Ce dreptate, ce înţelepciune, ce sfinţire, îndumnezeire, înălţare a firii noastre mai sus de toate cerurile!

Slavă, Doamne, Dumnezeieştilor Tale Taine, cu care mă înveşmântezi ca şi cu o dumnezeiască haină şi stăpânire. Cu adevărat, preamare podoabă dumnezeiască sunt pentru cel ce întru adevăr se împărtăşeşte, preot sau mirean, Dumnezeieştile Taine. De câtă cinste ai învrednicit, Doamne, neamul creştinesc de mărturisire dreptslăvitoare, încredinţându-i şi dându-i moştenire Sângele Tău Cel Dumnezeiesc, întreaga Dumnezeire şi Omenitate, îmbogăţind şi înnemurind tot omul. ***Cu câtă dragoste suntem îndatoraţi faţă de Tine, Doamne, cu câtă recunoştinţă, ce dragoste suntem datori să avem între noi, ce datori suntem să ne iubim şi să ne cinstim unii pe alţii mai mult decât pe sine*** (Filipeni 2, 3)!
Mulţumesc Ţie, Doamne, pentru toate milele Tale cele negrăite!

Preoţii şi diaconii, de la ţară şi de la oraş, oare cu vrednicie se împărtăşesc la fiecare Liturghie? Nu mulţi o fac cu nevrednicie. Dumnezeu vede ce gândesc şi fac ei. Doamne, Tu eşti Dreptul Judecător al tuturor: nu ne osândi pe noi, cei nevrednici, care des ne împărtăşim din potir cu Sfantul Tău Trup. - Iată, noi toţi

suntem nevrednici de înfricoşătoarele şi cele mai presus de ceruri şi de viaţă făcătoarele Tale Taine. Nemăsurata Ta milostivire să acopere păcatele noastre!

Oare preţuieşti tu, preote care în fiecare zi slujeşti şi săvârşeşti Liturghia, roadele împărtăşaniei cu Sfintele, de viaţă făcătoarele, înfricoşătoarele şi mai presus de ceruri Taine?! Oare simţi curăţirea de păcate, înnoirea, luminarea, renaşterea, sfinţirea, pacea lui Dumnezeu care întrece toată mintea, ***simţi că jugul este bun şi sarcina este uşoară*** (Matei 11, 30), simţi libertatea duhului, bucuria în Duhul Sfant? Fericit eşti tu dacă simţi toate acestea şi mulţumeşti lui Dumnezeu. Aprinde în tine darul lui Dumnezeu, nu fi nepăsător, nesimţitor, nemulţumitor. Pentru simţământul recunoştinţei te vei învrednici de mai mare har; îndreaptă-te pe tine însuţi, în toate să tinzi către desăvârşirea vieţii şi a virtuţii, ca să te învredniceşti a auzi glasul Domnului: ***Slugă bună şi credincioasă! In puţine ai fost credincios, peste multe te voi pune; intră întru bucuria Domnului tău*** (Matei 25, 21).

Tu, preot al lui Dumnezeu, slujitor al Făcătorului Preaînalt, slujeşte Liturghia cu frică şi cu pregătirea cuvenită, mai ales dacă slujeşti în fiecare zi; ia seama ce faci din pântecele tău, care în fiecare zi este biserică a lui Dumnezeu prin împărtăşirea cu Sfintele şi de viaţă făcătoarele lui Hristos Taine - oare nu-1 faci unealtă desfătării pântecelui şi lăcomiei, unealtă a diavolului, care prin pântece a tras în iad neamul omenesc şi 1-a supus blestemului? ţine cu tărie postul cel poruncit de Mântuitorul, ia aminte la tine însuţi şi la ceilalţi şi mântuieşte-te pe tine însuţi mântuind totodată poporul.

Să se cerce pe sine omul ce vrea a se împărtăşi cu Sfintele Taine, şi atunci să se împărtăşească el cu Pâinea cea cerească, cu Trupul lui Hristos, şi să bea din Paharul vieţii: ***că cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie, osândă îşi mănâncă şi îşi bea, nesocotind Trupul Domnului*** (I Corinteni 11, 28-29). Deci, cei ce doriţi împărtăşirea, cercetaţi-vă pe voi înşivă, conştiinţa voastră, amintiţi-vă păcatele voastre - osândiţi-vă pe voi înşivă mai înainte de înfricoşata Judecată: fiindcă dacă am socoti, adică ne-am cerceta cu de-amănuntul viaţa şi ne-am îndrepta, nu am fi osândiţi.

(sursa Spicul Viu - Sfântul Ioan de Kronstadt)

Sfântul Ioan de Kronstadt - Despre pomelnice, pomeniri

După aceasta m-am uitat şi am văzut o biserică. Pe jos, de jur împrejur se tăvăleau vrafuri de pomelnice.

M-am aplecat, vrând să le citesc, Stareţul însă mi-a zis: ***„Aceste pomelnice zac de mulţi ani şi preoţii le-au uitat: nu le citesc, nu au timp, iar cei răposaţi roagă să fie pomeniţi!”.***

Am întrebat: ***„Şi atunci, când vor fi pomeniţi?”.***

Stareţul a răspuns: „Îngerii se roagă pentru ei!”.

(fragment din profeţia Sfântului Ioan de Kronstadt cu privire la vremurile de pe urmă)

Sfântul Nectarie de Eghina - Omilia 8 – Despre ingrijirea sufletului - Despre Spovedanie (I)

Spovedania este o mărturisire sinceră şi de bunăvoie a păcatelor pe care le-am săvârşit, fără ruşine sau rezerve, ci cu osândire de sine/învinovăţire şi zdrobire, în faţa persoanei numită de Biserică pentru iertarea păcatelor.

Pentru a fi adevărată şi a-şi atinge scopul, spovedania trebuie să fie de bunăvoie şi sinceră. O spovedanie în grabă sau nesinceră nu va da nici un rod, deoarece nu este o descoperire a inimii, o expresie a unei remuşcări adânci şi nici un semn al unei dorinţe pentru vindecare. ***Spovedania trebuie făcută fără jenă sau rezerve, ci cu curaj şi cu reproş faţă de sine/mustrare de conştiinţă, deoarece curajul este expresia părăsirii păcatului şi dispoziţia de a descoperi păcatul; ruşinea, sfiala denotă o lipsă de curaj.***

Spovedania trebuie făcută cu zdrobire de inimă. Aceasta confirmă o schimbare autentică a minţii,[*Pocăinţă [n. tr.].*] exprimă o tristeţe pentru încălcarea poruncilor lui Dumnezeu, cu Care încercăm să ne împăcăm.[*e.xile,wsij (a te împăca) = a câştiga sau a redobândi bunăvoinţa lui Dumnezeu. Din cauză că acest cuvânt a fost greşit interpretat de Biserica Romano-catolică, şi deoarece el revine destul de des în carte, am socotit de cuviinţă să dăm o explicaţie. Folosind acest cuvânt, Sf. Nectarie nu se depărtează de tradiţia ortodoxă. De pildă, Sfântul Ioan Gură de Aur afirmă: „Cel ce posteşte este înaripat,... şi Îl împacă pe Dumnezeu" (Omilii la Matei, 57, 4, ed. cit. p. 667, în trad. rom. Este redat prin „pogoară mila lui Dumnezeu"]. Sf. Vasile spune: „Să ne împăcăm cu Domnul prin pocăinţă şi mărturisire." În treapta a 28-a a Scării Sfântului Ioan, citim: ...cu un*

singur cuvânt, vameşul şi fiul risipitor l-au împăcat pe Dumnezeu cu ei" [Filocalia, Vol. IX, 1980, p. 404].] Fără zdrobirea inimii, spovedania dovedeşte o lipsă de simţire profundă a vinei pentru încălcarea Legii Dumnezeieşti. Spovedania adevărată şi lucrătoare este cea însoţită de pocăinţă sinceră şi schimbarea minţii; numai această spovedanie aduce roadele mântuirii.Pentru aceasta, este de trebuinţă ca cel ce doreşte să se mărturisească, să se ducă la părintele său duhovnic şi să-şi deschidă inima pentru a-şi descoperi adâncurile lui cele ascunse şi neştiute, fără jenă sau rezerve, căutând să satisfacă [*Sintagma „a satisface Dreptatea Dumnezeiască" a fost folosit adesea de către teologi romano-catolici precum Anselm de Cantebury, mai ales în legătură cu purgatoriul. Totuşi, Biserica ortodoxă nu acceptă nici purgatoriul, nici această viziune „unilaterală" care accentuează nepermis de mult nevoia satisfacerii suveranităţii dumnezeieşti, deoarece aceasta nu adoptă o poziţie adecvată în privinţa iubirii lui Dumnezeu, manifestată în jertfa Dumnezeu-Omului Iisus Hristos. Sfântul Evanghelist Ioan scrie că: Dumnezeu atât de mult a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat… (In. 3: 16). Sf. Nectarie, în acord desăvârşit cu Biserica ortodoxă, spune: „Biserica catolică crede că există un foc curăţitor – Pugatoriul, adică un loc sau o stare prin care ne putem împăca cu Dumnezeu (status expiationis), unde sufletele acelora care au murit înainte de a primi iertarea păcatelor lor mai mici (ori a acelora care au primit iertarea, dar nu au împlinit perioada de pocăinţă pentru păcatele săvârşite), îndură pedepse pentru a satisface Dreptatea Dumnezeiască, până ce, prin aceste chinuri, se vor învrednici de lumina cea veşnică… Ideea conform căreia, păcătosul care s-a pocăit înainte de moarte, are încă obligaţia să dea încă o formă de satisfacţie Dreptăţii Dumnezeieşti pentru păcatele sale, şi că pentru aceasta trebuie să treacă printr-o suferinţă trecătoare în focul Purgatoriului, pe lângă cea suferită în timpul vieţii, este cum nu se poate mai greşită… Dacă există păcătoşi care trebuie să sufere chinuri după moarte, chiar dacă s-au pocăit înainte de a muri, aceasta este o excepţie. Aceasta pentru că, după învăţătura Bisericii ortodoxe, nu au adus roade vrednice de pocăinţa lor, drept care nu sunt curăţiţi pe deplin de păcatele lor… În vreme ce, conform învăţăturii Bisericii catolice, sufletele acestor morţi sunt chinuite în Purgatoriu din pricină că nu au îndurat pedepsele temporare pentru păcatele săvârşite în această viaţă, pentru a satisface astfel Dumnezeiasca Dreptate, drept pentru care ele se vor chinui o perioadă de timp pentru a împlini această satisfacţie" (Peri. Aqavasi,aj yuch/j [Despre nemurirea sufletului] Atena, ed. N. Panagopoulos, pp. 165-167). De aceea, atunci când Sfântul Nectarie se referă la „satisfacerea Dreptăţii Dumnezeieşti," el vorbeşte de pocăinţa care se exprimă printr-un mod de viaţă autentic şi virtuos.*] Dreptatea Dumnezeiască şi să se împace cu Dumnezeu, pentru a-şi vindeca sufletul şi a dobândi mântuirea.

Cei ce au păcătuit şi nu se spovedesc din cauza ruşinii, îşi pricinuiesc moarte sufletului lor tocmai din pricina acestei ruşini. Aceşti oameni suferă ca şi bolnavii care nu se grăbesc să alerge la doctori tot din pricina ruşinii: înfrânţi de boală, sunt degrabă trimişi în Iad.

Cel ce a păcătuit trebuie să-şi mărturisească păcatele pentru a fi mântuit. Prin proorocul Isaia, Dumnezeu porunceşte: ***…mărturiseşte-ţi fărădelegile tale, ca să te îndreptezi, (pentru că) Eu sunt Cel ce şterge fărădelegile tale*** (Is. 43: 25).

Celor ce se ruşinează să facă o spovedanie de suflet mântuitoare, Sfinţii Părinţi le spun că ruşinea, dacă putem numi ruşine ceea ce rezultă de pe urma spovedaniei, aduce har şi slavă. Înţeleptul Sirah zice şi el: ***Căci este ruşine care aduce păcat şi este ruşine care aduce slavă şi har*** (Înţ. lui Iisus Sirah, 4: 23).

Nu te sfii să mărturiseşti păcatul, astfel încât:
1) prin ruşinea de acum să eviţi ruşinea ce va să fie în viaţa de apoi – deoarece şi aceasta face parte din chinurile viitoare, şi
2) să dovedeşti că într-adevăr ai urât păcatul, defăimându-l şi biruindu-l ca pe un tiran.

Părinţii recomandă să ne grăbim, deoarece Dumnezeu ne-a rânduit timpul mântuirii doar în această viaţă.

Iată ce spune ***Sfântul Ioan Gură de Aur: „Pentru cei morţi, în Iad nu mai există mărturisire şi îndreptare, fiindcă Dumnezeu a limitat călăuzirea şi lucrarea la această viaţă; în vreme ce în cealaltă viaţă, cercetarea faptelor.”*** Acelaşi dumnezeiesc Părinte învaţă că este cu neputinţă să scăpăm de ruşinea ce ne va cuprinde din pricina faptelor noastre, căci dacă aici nu ne mărturisim din pricina ruşinii, acolo ne vom umili în faţa a miriade de oameni. Iată cuvintele Dumnezeiescului Părinte: ***„Dacă aici, în faţa unei singure persoane, nu suportăm ruşinea, ce vom face atunci, în faţa miilor de miriade? Gândeşte la cum va fi scaunul de judecată al lui Dumnezeu; gândeşte-te la păcatele pe care le-ai făcut. Chiar dacă tu uiţi păcatele, Dumnezeu nu le uită; dar, dacă tu nu-ţi vei şterge păcatele prin pocăinţă şi mărturisire, El va pune totul în faţa ochilor tăi.”*** Şi iarăşi: ***„Mulţi dintre cei ce păcătuiesc, spun: „Mă simt tare ruşinat. Cum mă voi apropia de Dumnezeu? Cum Îl voi implora? Aceştia suferă de o evlavie drăcească. Nu aveţi nici un fel de îndrăzneală? Încercaţi şi nu vă temeţi, pentru a dobândi multă îndrăzneală. Cine este Cel Ce voieşte să se împace cu tine? Este Cel Ce foarte tare doreşte să te slobozească de păcatele tale, este Dumnezeu. Nu tânjeşti tu după izbăvirea ta cât El doreşte mântuirea ta.”***

Înţeleptul Sirah îndeamnă: ***nu te ruşina să-ţi mărturiseşti păcatele.*** (Înţ. lui Iisus Sirah, 4: 26) Iar Iov spune: ***Acoperit-am eu, ca lumea cealaltă, păcatele mele, ascunzând, în sânul meu, greşeala făptuită, pentru că, adică, mă temeam de zarva cetăţii şi mă înspăimânta dispreţul cetăţenilor în faţa îndrăzneţei mele mărturisiri*** (Iov 31: 33-34).

Sf. Vasile cel Mare spune că, din pricină că am păcătuit cu trupul, este de trebuinţă/suntem obligaţi să ne mărturisim, fără teamă, cu propria gură. Iată cuvintele lui: ***„Oare nu am păcătuit atunci când ne-am predat păcatului mădularele trupului pentru a lucra fărădelegea? Haideţi atunci să ne mărturisim cu gura, folosindu-ne de acelaşi instrument pentru risipirea păcatului. Ai fost lacom? Plăteşte. Te-ai apucat de beţie? Posteşte. Ai fost trufaş? Smereşte-te. Ai fost pizmaş? Consolează-te. Ai ucis? Suferă mucenicie sau suferă lucruri asemănătoare muceniciei; sileşte-ţi/chinuieşte-ţi trupul prin mărturisire. Iar apoi, după mărturisire, vei fi vrednic a cânta Domnului în psaltire cu zece strune.”***

Iată ce le spun ***Părinţii*** celor ce amână spovedania de pe-o zi pe alta: ***„Nu foloseşti nimic amânând sau ruşinându-te a-ţi descoperi gândurile tale; mai degrabă, ceea ce faci tu este aceea că, prin ceea ce faci, dai a se înţelege că vrăjmaşul ţi-a încredinţat o taină, şi că îţi este teamă să te lupţi pentru a scăpa de iubirea lui. Să-ţi descoperi aceasta celor duhovniceşti.”***

Înţeleptul Sirah ne sfătuieşte spunând: ***Mai înainte de judecată ispiteşte-te pe tine, şi în ceasul judecăţii vei afla milă*** (Înţ. lui Iisus Sirah, 18: 20). Iar Domnul spune: Luaţi aminte, privegheaţi şi vă rugaţi, că nu ştiţi când va fi acea vreme. Este ca un om care a plecat în altă ţară şi, lăsându-şi casa, a dat puterea în mâna slugilor, dând fiecăruia lucrul lui, iar portarului i-a poruncit să vegheze. Vegheaţi, dar, că nu ştiţi când va veni stăpânul casei: sau seara, sau la miezul nopţii, sau la cântatul cocoşilor, sau dimineaţa.Ca nu cumva venind fără veste, să vă afle pe voi dormind. Iar ceea ce zic vouă, zic tuturor: Privegheaţi! (13: 33-37).

Cei ce se duc la spovedanie din obişnuinţă sau cu pretenţii, cei ce-şi mărturisesc păcatele cu făţărnicie/(în mod) nesincer/cu ipocrizie şi, din pricina ruşinii, îşi osândesc păcatele aducând scuze, [*În sprijinul acestora [n. tr.]*.] cei ce se îndreptăţesc pe ei înşişi acuzându-i pe alţii, aceştia batjocoresc nebuneşte pe Dumnezeu. Ca Unul Care le ştie pe toate, Dumnzeu nu poate fi înşelat. Cei ce-şi ascund păcatele suferă ca şi cei ce-şi ascund de doctori durerile şi pricinile lor, din cauza ruşinii.

Unor astfel de oameni, David li se dă ca pe un exemplu, spunând: ***Păcatul meu l-am cunoscut şi fărădelegea mea n-am ascuns-o, împotriva mea*** (Ps. 31: 5). Şi iarăşi: ***Că fărădelegea mea eu o voi vesti şi mă voi îngriji pentru păcatul meu*** (Ps. 37: 18). Şi iarăşi: Zis-am: ***„Mărturisi-voi fărădelegea mea Domnului;” şi Tu ai iertat nelegiuirea păcatului meu*** (Ps. 31: 6).

Solomon notează: ***Omul drept se învinuie pe sine când începe să vorbească*** (Pilde 18: 17). Şi iarăşi, spun pildele: ***Cel ce ascunde duşmănia dospeşte vicleşugul, dar se descoperă prin aceea că-n adunări şi-arată păcatele*** (Pilde 26: 26). Cel ce a păcătuit, dacă-i este milă de sufletul său, nu-şi poate îngădui să-şi piardă timpul, ci trebuie să se pocăiască neîntârziat, şi să se apropie de spovedanie, aflând astfel multă putere pentru împidicarea păcatului. ***Sfântul Nil spune: „învăţătura duhovnicească ştie cum să împrăştie fumul răutăţii/răului din sufletele noastre”.***

Dracii voiesc să ne distrugă, dar atunci când ne pocăim şi ne spovedim, ei nu-şi mai ating ţinta, împlinind astfel Scriptura care zice: ***Pofta păcătoşilor va pieri*** (Ps. 111: 10). ***Sfântul Nil notează că: „Mare lucru este să nu consimţi cu păcatul; totuşi, dacă se-ntâmplă să greşim prin înşelăciunea vrăjmaşului, trebuie să facem bine şi să fugim cu nădejde spre Dumnezeu, din pricină că oamenii sunt înclinaţi către cele contrare”*** [engl. opposing evils]. ***Sfântul Vasile cel Mare spune că: „Cel ce pofteşte mântuirea, nu are nevoie de anumite vremi pentru ea; dacă tâlharul ar fi fost nepăsător, acum el n-ar mai fi fost mântuit; dar prin simpla lui credinţă, el a câştigat nepreţuita comoară a Împărăţiei.”***

Iov afirmă următoarele: ***…când inima-i gândeşte omului întoarcerea la Domnul, spunându-i acestuia păcatul său întreg şi-şi va vădi de faţă cu toţi fărădelegea; atunci el (Domnul) nu-l va lăsa să cadă în moarte şi-i va înnoi trupul ca varul pe perete şi oasele lui iarăşi cu măduvă le-o umple şi fragedă-i va face carnea, ca de prunc, şi-i va reda lui însuşi bărbatul între oameni*** (Iov: 33: 23-26).

Didim spune că: „pocăinţa pentru păcatele săvârşite, curăţeşte mintea celui ce se pocăieşte”.

Sfântul Ioan Scărarul spune: “dreptul judecător ne porunceşte să ne mărturisim chiar şi celorlalţi. Căci ranele descoperite nu se vor mări, ci se vor tămădui.”[*Scara, IV, 13, în Filocalia, Vol. X, ed. rom. 1980, p. 83 [n. tr.]*.] Precum ouăle păsărilor, încălzite în cuibar, nasc viaţă, aşa şi gândurile nearătate se umplu de viaţă (prin puterea dracilor) şi înaintează la fapte.[*Scara, XVI, în Filocalia,Vol. X, partea a III-a, 12, p. 371. Sfântul Ioan Scărarul adaugă: „Nimic nu dă o aşa de*

mare putere demonilor ca gândurile pe care le frământăm nemărturisite în inimă” [n. tr].]

Iată cât de mari şi cât de multe sunt foloasele unei spovedanii prompte şi sincere.

Şi încă, proorocul Isaia ne sfătuieşte să fim foarte pregătiţi: ***Căutaţi-l pe Domnul, şi când Îl veţi afla, chemaţi-L; iar când El Se va va apropia de voi, atunci să-şi părăsească necredinciosul căile şi nelegiuitul sfaturile şi să se întoarcă la Domnul şi va afla milă, şi la Dumnezeul vostru să se întoarcă, că El cu îmbelşugare va ierta păcatele*** (Is. 55: 6-7).

Sfântul Grigorie Teologul învaţă şi el despre metoda de îndreptare a păcatelor săvârşite. El spune: ***„Înconjoară-te cu cenuşă, lacrimi, suspine; dobândeşte îndreptarea prin mărturisire şi printr-un comportament cinstit: de nimic nu se bucură Dumnezeu mai mult decât de îndreptarea şi izbăvirea omului, pentru fiecare/de dragul fiecărui cuvânt şi taină care au loc”.***

Cu toate acestea, spovedania cere aflarea unui doctor experimentat şi priceput/iscusit.

Iată ce spune ***un sfânt părinte*** despre această trebuinţă: ***„Aşa cum oamenii refuză să-şi descopere oricui durerile trupeşti, ci numai celor pricepuţi în tratarea unor astfel de boli, în mod asemănător, mărturisirea păcatelor trebuie să fie făcută în faţa celor ce sunt în stare să asigure/ofere un tratament.”***

Pentru aceasta, trebuie să fim foarte atenţi atunci când căutăm doctori pricepuţi şi capabili de a vindeca rănile lăsate în inimă de păcate. Datorită gravităţii rănilor şi a diferitelor patimi, lucrarea are un caracter urgent. Este o grijă presantă datorită primejdiei iminente. Aşa cum doctorul nepriceput trimite mulţi oameni către porţile Iadului, în acelaşi fel, duhovnicul incapabil şi neglijent, trimite multe suflete în Iad. Ce rău îngrozitor pentru ca cineva să afle moartea în timp ce caută vindecare. Cine poate socoti măreţia acestei mari nenorociri? Cine ar putea să jelească o asemena pierdere/pagubă? Trebuie ca ochii să se prefacă în izvoare de lacrimi pentru a plânge cum se cuvine această nenorocire. Vai! Vai celor ce pretind a fi părinţi duhovnici şi/dar care ucid sufletele acelora pe care îi spovedesc. Vai celor care cer bani pentru iertarea păcatelor, în loc de zdrobire, smerenie şi împăcare cu Dumnezeu printr-o viaţă adevărată de virtuţi. Vai celor care caută să vândă iertarea faptelor rele în schimbul unei răsplate. Vai făţarnicilor care făţăresc evlavia pentru a-i înşela pe alţii şi a profita de ei, care predică evlavia pentru a câştiga bani. Vai celor care făgăduiesc rugăciuni şi canoane/acatiste celor care au

păcătuit pentru a primi arginţi. Vai vânzătorilor de suflete care vând dracilor sufletele creştinilor în schimbul a câteva monezi! Vai celor ce învaţă minciuna/mincinos! Partea lor va fi cu tatăl lor, diavolul, tatăl minciunilor.

Iubiţi credincioşi! Dumnezeu nu are nevoie de nimic şi de nimeni, fiindcă Lui nu-I lipseşte nimic. De aceea, nu oferiţi rugăciuni şi canoane/acatiste exterioare/într-un mod exterior pentru a satisface Dreptatea Dumnezeiască pe care a-ţi jignit-o, ca să-L /vă împăcaţi, chipurile, cu mâniosul Dumnezeu.[*Cum trebuie să înţelegem această mânie a lui Dumnezeu? Sf. Teognost spune: „Nu vom fi pedepsiţi şi osândiţi în veacul ce va să fie pentru că am păcătuit, o dată ce am primit o fire nestatornică şi schimbăcioasă. Ci fiindcă, păcătuind, nu ne-am pocăit, nici nu ne-am întors de la calea cea rea spre Domnul, după ce am primit putere şi vreme pentru pocăinţă, ca să arătăm şi mai mult că dumnezeirea e bună şi nu, dimpotrivă, pătimaşă, ca una ce pedepseşte şi se mânie. Dar El pedepseşte păcatul şi nu pe noi. Căci El este în afară de orice patimă şi pedeapsă, deşi se zice că se conformează faptelor şi dispoziţiilor noastre, întorcând fiecăruia după valoarea celor făcute în viaţă (Filocalia, Vol. IV, Harisma, Bucureşti, 1994, Teognost, cap. 47, p. 285).*] Numai prin acestea nu dobândeşti nimic.

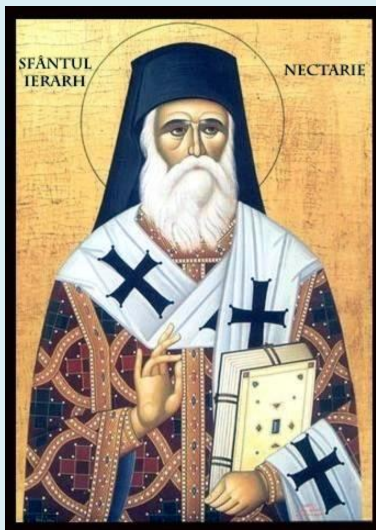
Ai păcătuit? Simţi povara păcatului? Te mustră conştiinţa? Caută să te uşurezi. Caută să stingi/opreşti mustrarea conştiinţei. Părintele duhovnic este singurul doctor. Caută mai degrabă un tratament decât rugăciuni şi acatiste/canoane. Dar chiar dacă ceri unele ca acestea, totuşi nu neglija tratamentul. ***Atunci când ne îmbolnăvim, învaţă Apostolul Iacob, cerem rugăciuni, dar suntem unşi şi cu untdelemn*** (Iac. 5: 14). La fel şi aici, căutaţi leacul, şi dacă sunteţi bogaţi, cereţi rugăciuni sfinţilor pentru a se ruga pentru voi, rugându-vă şi voi împreună cu ei. Rugăciunile celor ce se roagă cu voi trebuie să fie o expresie a dorinţei voastre arzătoare de a vă împăca cu Dumnezeu. Cu toate acestea, dacă sunteţi neglijenţi, răsplata pentru rugăciunile altora nu vă va fi de nici un folos, din pricină că nu v-aţi îmbunătăţit moraliceşte cu nici un chip.

Iubiţilor, noi vorbim de naştere etică. Vorbim despre călăuzire creştină. Vorbim despre o viaţă virtuasă şi modestă. Suntem pentru o relaţie strânsă cu Dumnezeu. Vorbim despre desăvârşire şi sfinţenie. Dacă am ajuns să putem vorbi de aşa ceva, deja noi participăm la viaţa veşnică. De aceea, dacă nu ne nevoim, nu am împlinit nimic. Şi atunci, rugăciunile părinţilor duhovnici sunt zadarnice/se zădărnicesc, canoanele de pocăinţă, acatistele şi alte rugăciuni de acest fel ale preoţimii se fac deşarte, cele patruzeci de Liturghii se zădărnicesc şi ele, atunci când sunt săvârşite pentru o persoană nepocăită care nu s-a împăcat cu Dumnezeu şi care trăieşte încă în păcat.

Ne mântuim prin zdrobirea inimii şi spovedanie adevărată/curată/sinceră.

(extrase din: Omilia 8 – Despre îngrijirea sufletului – Sfântul Nectarie de Eghina)

Sfântul Nectarie de Eghina - Omilia 9 – Despre ingrijirea sufletului - Despre Spovedanie (II)

Spovedania este necesară pentru următoarele motive:
1) pentru că **este poruncă de la Dumnezeu**;
2) pentru că **aduce şi restabileşte pacea dintre Dumnezeu şi om**; şi
3) pentru că-i **foloseşte omului atât moraliceşte cât şi duhovniceşte**.

Cunoaştem din Sfintele Scripturi – din Noul şi Vechiul Testament – că spovedania este o poruncă a lui Dumnezeu. Vorbind în numele lui Dumnezeu, Moise le spune fiilor lui Israel următoarele: ***Spune fiilor lui Israel: Dacă un bărbat sau o femeie va face vreun păcat faţă de un om, şi prin aceasta vă păcătui împotriva Domnului şi va fi vinovat sufletul acela, să-şi mărturisească păcatul ce a făcut şi să întoarcă deplin aceea prin ce a păcătuit şi să mai adauge la aceea a cincea parte şi să dea aceluia faţă de care a păcătuit.*** (Num. 5: 6-7). Şi iarăşi: ***dacă un suflet păcătuişte… să-şi mărturisească păcatul pe care l-a săvârşit… şi să-l plătească pe de-a întregul; pentru ceea ce a păcătuit el cu privire la lucrul cel sfânt, va plăti preţul acestuia şi va mai adăuga a cincea parte din preţ;… Iar pentru greaşeala sa va duce din turmă un berbec fără meteahnă, preţuit după măsura păcatului*** (Lev: 6). În Pildele lui Solomon se spune astfel: ***Cel ce-şi acoperă propria răutate nu va propăşi, dar cel ce cu grai se învinuie pe sine va fi iubit*** (Pilde 28: 13) Toţi proorocii, David în mod deosebit, poruncesc mărturisirea.

Spovedania a fost întotdeauna o consecinţă/urmare a pocăinţei. Cei ce au venit la propovăduitorul pocăinţei, Proorocul, Înaintemergătorul şi Botezătorul Ioan, îşi mărturiseau păcatele înainte de a fi botezaţi. Iată cuvintele Evanghelistului: ***Atunci***

a ieşit la el Ierusalimul şi toată Iudeea şi toată împrejurimea Iordanului. Şi erau botezaţi de către el în râul Iordan, mărturisindu-şi păcatele (Mt. 3: 5-6). Vedem astfel că spovedania este o poruncă dumnezeiască şi, ca atare, este necesar să fie săvârşită cu exactitate pentru mântuirea celor ce se pocăiesc.

În Noul Testament, porunca a dobândit un nou înţeles. Spovedania este uşa de intrare în Creştinism, aşa cum bine s-a arătat la mărturisirea celor ce erau botezaţi În Iordan de către Sfântul Ioan. Acest Botez a fost o anticipare a Creştinismului; iată ce spunea el: ***Eu unul vă botez cu apă spre pocăinţă, dar Cel ce vine după Mine este mai puternic decât mine; Lui nu sunt vrednic să-I duc încălţămintea; Acesta vă va boteza cu Duh Sfânt şi cu foc*** (Mt. 3: 11).

Avem de asemenea mărturii în Faptele Apostolilor. Apostolul Luca relatează cum au trecut efesenii la Creştinism; el notează că aceştia veneau să-şi mărturisească păcatele chiar şi în faţa altora. Iată cuvintele Apostolului: ***Şi mulţi dintre cei ce crezuseră veneau ca să se mărturisească şi să spună faptele lor*** (Fapte 19: 18).

Rugăciunea „Tatăl nostru" este o spovedanie zilnică şi continuă: cererea de iertare a păcatelor este o mărturisire a păcatelor.

Apostolul Iacov, fratele Domnului, îndeamnă şi el la spovedanie spunând: ***Mărturisiţi-vă deci unul altuia păcatele şi vă rugaţi unul pentru altul, ca să vă vindecaţi, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului*** (Iac. 5: 16). Sfântul Ioan Evanghelistul spune că: ***Dacă mărturisim păcatele noastre, El este credincios şi drept, ca să ierte păcatele şi să ne curăţească pe noi de toată nedreptatea*** (1 In. 1: 9). Spovedania, ca o veche taină a Bisericii, este menţionată de Irineu, [*Irineu de Lyon (217-302) în scrierea sa, Împotriva Ereziilor, scrie despre cei ce se spovedesc în Biserică următoarele: „Cei ce s-au întors la Biserica lui Dumnezeu – un fapt care se întâmplă des – au trecut şi prin mărturisire".*] de Tertullian, [*Tertullian (145-220 A.D.): Despre pocăinţă, Capitolele 2, 4, 9 şi 10, p. 207 şi urm.*] de Clement Alexandrinul, [*Clement Alexandrinul (218 A. D) spune despre cei ce se mărturisesc cu pocăinţă: „'Cei ce seamănă,' zice, ‚cu lacrimi, vor secera cu bucurie;' adică aceia care se mărturisesc cu pocăinţă" (Stromate).*] de Origen,[*Origen (185-254 A. D.): La Levitic, Omilia a II-a, Cap. 4.*] şi de Ciprian [*Ciprian (200-258 A. D.) Epistole, 54 şi 59.*] şi de alţii.

Vechii greci priveau mărturisirea ca pe ceva necesar şi folositor; ca unii care erau iniţiaţi în misteriile eleusine şi samotraciene, [*Samothrace: o insulă grecească în Nordul Mării Egee. Eleusis: un oraş din vechea Grecie situat la Nord-Vest de Atena. Misteriile care aveau loc în aceste două localităţii erau nişte ritualuri*

religioase secrete din vechea Grecie, celebrate primăvara în cinstea lui Demeter şi Persefona; ele simbolizau moartea şi învierea anuală a vegetaţiei.] ei îşi mărturiseau în prealabil păcatele (Plutarh, Despre Sparta: Zicale). ***Socrate considera că mărturisirea este mântuitoare: „Dacă greşeşti, tu însuţi sau altcineva căruia îi porţi de grijă, de bună voie să te duci acolo unde se plăteşte cel mai repede vina, la judecător, întocmai ca la medic, grăbindu-te ca nu cumva învechirea bolii să facă sufletul cangrenos şi incurabil" (Platon, Gorgias)***[*Platon, Opere I, 1975, 480a, 337 [n. tr.]*.].

Pitagora spunea şi el: „nu încerca să-ţi acoperi păcatele cu cuvinte, ci tratează-le cu reproş." Iar Aristotel afirmă: „omul care-şi mărturiseşte sincer păcatul pe care l-a făcut, nu e departe de curăţie".

Spovedania este într-adevăr o poruncă dumnezeiască pentru că este o poruncă/dispoziţie/îndemn a inimii. Omul care a păcătuit îşi simte inima împovărată şi nu-şi află liniştea/şi nu se uşurează decât dacă-şi mărturiseşte păcatul înaintea lui Dumnezeu. Sfânta Sciptură mărturiseşte – ca pe cel mai vechi exemplu – mărturisirea lui Lameh, care cu tristeţe a mărturisit soţiilor sale faptul că omorâse un om (Fac. 4: 23-24).

În urma păcatelor săvârşite, cele mai vechi civilizaţii ofereau divinităţii sacrificii de pace.[*Prin aceste sacrificii se încerca îmblânzirea sau potolirea mâniei unei divinităţi cu care jertfitorii voiau să se împace [n. tr.].*] Oferind aceste sacrificii, ei îşi mărturiseau păcatele. Aceste rugăciuni adresate de pe tot cuprinsul pământului unui zeu, reprezintă un fel anume de mărturisire simultană către divinitate a rasei umane. Sacrficiile de pace sunt un fel anume de mărturisire lucrătoare a păcatului şi a vinei acelora care care le oferă. Omul care nu-şi mărturiseşte păcatele nu-şi va găsi niciodată pacea deoarece refuză să se apropie vreodată de Dumnezeu. Cel ce nu-şi va mărturisi păcatul său se va afla permanent sub greutatea vinei şi a depărtării de Dumnezeu. [*Nu numai că ne depărtăm de Dumnezeu atunci când păcătuim, dar I ne facem şi duşmani. Nu e nevoie să ne ridicăm mâinile pentru a ne lupta cu Dumnezeu; când mintea noatră nu se supune voii dumnezeieşti, ne aflăm în vrăjmăşie cu El. Despre această vrăjmăşie a minţii, Proorocul Miheia spune: Dar mai-nainte vreme poporul Meu prin vrajbă s-a ridicat cu faţa-mpotriva păcii Lui (Mih. 2: 8). Iar Apostolul Pavel: Căci dorinţa cărnii este moarte dar dorinţa Duhului este viaţă şi pace;Fiindcă dorinţa cărnii este vrăjmăşie împotriva lui Dumnezeu, căci nu se supune legii lui Dumnezeu, că nici nu poate. Iar cei ce sunt în carne nu pot să placă lui Dumnezeu (Rom. 8: 6). Şi iarăşi, Iacov, fratele Domnului spune: Preadesfrânaţilor! Nu ştiţi, oare, că prietenia lumii este vrăjmăşie faţă de Dumnezeu (Iac. 4: 4).*] Sufletul caută să se mărturisească fiindcă

conştientizează dumnezeiasca poruncă. El îşi dă seama că este singurul mijloc de realizare a armoniei şi împăcării cu Dumnezeu, pe Care Îl simte mâniat de păcatele lui pe care caută să şi le răscumpere/pentru care caută să dea satisfacţie, şi pentru ca Dumnezeu să nu-l părăsească, ci să Se facă milostiv şi iertător faţă de păcatele lui.

La fel cum dorinţa de mărturisire este un imbold imanent sau firesc, tot astfel, dorinţa de a-L mulţumi/a-L împăca pe/a-I da satisfacţie lui/ împăcare cu Dumnezeu este o sugestie lăuntrică care-l îndeamnă pe om spre spovedanie. Sufletul este conştient că a păcătuit împotriva lui Dumnezeu, simţindu-se obligat să satisfacă Dreptatea Dumnezeiască, astfel că, în acest fel, el va afla tratament şi vindecare.[*Satisfacerea Dreptăţii Dumnezeieşti are ca scop tratamentul şi vindecarea sufletului. Iată ce spune Sfântul Talasie: „Pocăinţa naşte păzirea poruncilor; iar păzirea poruncilor aduce curăţia sufletului… Luptă pentru poruncile lui Hristos până la moarte; căci curăţindu-te prin ele, vei intra în viaţă.” (Filocalia, Talasie Libianul, Vol. IV, Harisma, Bucureşti, 1994, suta a doua, 77, 80, p. 30).*]

Numai Biserica a primit autoritatea de a a-l împăca pe om cu Dumnezeu şi de a-i da vindecare. Iată de ce persoana care a păcătuit se simte obligată să alerge la Biserică; numai Ea îl poate împăca pe om cu Dumnezeu. Aşa cum vom demonstra rolul şi misiunea Bisericii dă mărturie de aceasta, după cum vom arăta in cele ce urmează.

(extrase din: Omilia 9 – Despre îngrijirea sufletului – Sfântul Nectarie de Eghina)

Sfântul Nectarie de Eghina - Omilia 9 – Despre ingrijirea sufletului - Despre Spovedanie (III)

Cel ce a păcătuit împotriva lui Dumnezeu are nevoie de împăcare. Venirea Domnului nostru Iisus Hristos şi puterea [*Autoritatea, harul, misiunea, dreptul [n. tr.]*.] de a ierta păcatele dată Apostolilor Săi dă mărturie de aceasta. ***Dacă iertarea păcatelor nu ar fi fost necesară pentru vindecarea sufletului, atunci nici iertarea păcatelor lumii nu ar fi fost necesară pentru ca Apostolii să fie împuterniciţi cu o asemenea autoritate atunci când au fost trimişi să propovăduiască Evanghelia.*** Credinţa în Hristos şi Botezul ar fi fost suficiente, drept pentru care Dumnezeu Şi-ar fi păstrat pentru Sine puterea de a ierta păcatele. În schimb, El le-a dat Apostolilor putere nu numai pentru a dezlega (ierta) păcatele ci şi pentru a le lega: le-a dat putere să lege şi să dezlege: ***Cărora veţi ierta păcatele, le vor fi iertate şi cărora le veţi ţine, vor fi ţinute*** (In. 20: 23). Această putere dată lor, afirmă foarte clar faptul că mărturisirea păcatelor a fost un rezultat şi o componentă a misiunii apostolice. Dacă Biserica de curând întemeiată a primit acestă misiune apostolică cu scopul de a o continua, urmează că ea a primit şi dreptul de a lega şi dezlega.

Puterea de a lega şi dezlega care i s-a dat Bisericii a fost exercitată încă din epoca apostolică. Aceasta este mărturisită de însuşi Apostolul Pavel, care porunceşte corintenilor să înlăture din Biserică pe cel ce a desfrânat cu soţia tatălui său şi să-l dea pe unul ca acesta satanei, spre pieirea trupului, ca duhul să se mântuiască în ziua Domnului Iisus (I Cor. 5: 5).

După modul cum a fost folosită, puterea de a lega şi dezlega a fost dată pentru a păstra sfinţenia Bisericii, ca ea să rămână sfântă şi fără prihană. Din acest motiv

spune Apostolul Pavel că ***Domnul nostru Iisus Hristos a iubit Biserica Ca s-o sfinţească, curăţind-o cu baia apei prin cuvânt, Şi ca s-o înfăţişeze Sieşi, Biserică slăvită, neavând pată sau zbârcitură, ori altceva de acest fel, ci ca să fie sfântă şi fără de prihană*** (Ef. 5: 26-27). Această putere îi îngăduie Bisericii să se păstreze sfântă şi fără prihană, să devină adevăratul ferment care dospeşte tot aluatul/toată frământătura: ***Iar dacă este pârga (de făină) sfântă, şi frământătura este sfântă; şi dacă rădăcina este sfântă, şi ramurile sunt*** (Rom. 11: 16).

Dacă Biserica ar fi lipsită de această putere, ea ar fi incapabilă de a-şi împlini misiunea. De altfel, cum ar fi în stare să se păstreze Sfântă şi fără prihană? Cum s-ar putea ţine pe cei întinaţi departe de adunare, sau cum i-ar putea primi pe cei ce s-au pocăit? Ce fel de conştiinţă ar avea despre starea morală a membrilor ei? Cum ar putea şti că Ea dă cele sfinte sfinţilor,[*Aici Sfântul Nectarie se referă la canoanele Bisericii ortodoxe, adunate de Sfântul Nicodim Aghioritul într-o singură carte, cunoscută sub numele de Pidalion. Aproape toate canoanele îi opresc pentru o perioadă de timp de la Sfânta Împărtăşanie pe cei ce au căzut în păcate de moarte, acesta fiind un mod prin care Biserica face diferenţă între curat şi necurat, un mod prin care Ea evită aruncarea mărgăritarelor înaintea porcilor. Din cuvintele Sfântului Nectarie reiese clar că aceste canoane sunt valide şi că acestea trebuie administrate penitentului. Aceasta reiese şi dintr-o scrisoare a Episcopului către preoţi, prin care aceştia sunt împuterniciţi să asculte spovedanile. Printre altele, pe părintele duhovnic îl sfătuieşte următoarele: „Deci, vei lega ceea ce trebuie legat, şi vei dezlega [ierta] cele vrednice de iertare."*] sau că nu-i lipsesc de ele pe cei ce deja s-au împăcat cu Dumnezeu prin pocăinţă?

Puterea de a lega şi dezlega este şi va fi puterea care menţine Biserica sfântă şi fără prihană. Iată de ce Biserica nu a încetat să-şi exercite această mare autoritate încă din timpurile apostolice. Cei ce îngrijesc de mântuirea sufletelor sunt obligaţi să alerge la Biserică ca la singura clinică, altfel nu va fi nici o mântuire. ***Domnul a luat asupra Sa toată povara şi neputinţa pentru a le da oamenilor odihnă. Biserica, prin continuarea lucrării lui Hristos, îi cheamă pe cei împovăraţi cu păcate pentru a le da odihnă.*** Cum se vor odihni cei căzuţi în păcate dacă Biserica n-ar avea puterea să lege şi să dezlege? Cum s-ar putea odihni popoarele dacă Apostolii n-ar avea putere a ierta păcatele? Cum s-ar putea continua misiunea apostolică dacă Biserica n-ar fi moştenit acest dar apostolic? ***Numai Biserica este capabilă să-i despovăreze pe cei împovăraţi de greutatea păcatelor.***

Sf. Chiril al Alexandriei, interpretând versetul 23 din capitolul 20 al Evangheliei Sfântului Ioan (Cărora le veţi ierta păcatele, vor fi ţinute şi cărora le veţi ţine, ţinute vor fi), spune: "Purtătorii de Duh iartă păcatele sau le ţin, după

înţelegerea mea, în două moduri. Căci sau cheamă la Botez pe cei ce sunt vrednici de acesta prin curăţia vieţii şi prin proba credinţei, sau îi împiedică şi îi opresc pe alţii de la harul dumnezeiesc dacă încă nu s-au făcut vrednici, sau, iartă şi ţin păcatele, mustrând pe fii Bisericii care păcătuiesc, iar pe cei ce se pocăiesc îi iartă, precum Pavel l-a izgonit pe cel desfrânat din Corint spre pieirea trupului, ca duhul să se mântuiască, dar l-a reprimit în obşte, ca nu cumva să se piardă din pricina unei dureri prea mari, precum spune în Epistolă (2 Cor. 2, 6-7)" [*Sfântul Chiril al Alexandriei, SCRIERI, Partea a patra, Comentariu la Evaghelia Sfântului Ioan, trad. introd. şi note de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, PSB 41, 2000, p. 1163.*].

Atât înalta misiune a Bisericii cât şi natura ei dumnezeiască îi obligă pe membrii ei să o păstreze sfântă şi fără prihană, fără pată, fără zbârcitură sau ceva de acest fel; astfel încât, ca o mireasă iubită a lui Hristos, curăţită prin sângele lui Hristos, să se prezinte sfântă şi fără prihană; astfel ca, având misiunea de a fermenta întregul aluat, să-şi poată împlini slăvitul ei scop. Cei împovăraţi cu păcate, care se desfătează în ele, care încă se află în comuniune cu Biserica, spurcă sfinţenia Bisericii şi se fac piedică în calea slăvitei sale misiuni. Este de trebuinţă ca membrii Bisericii să fie sfinţii şi fără prihană. Aşa mărturiseşte şi Sfântul Pavel: ***Precum întru El ne-a şi ales, înainte de întemeierea lumii, ca să fim sfinţi şi fără de prihană înaintea Lui, Mai înainte rânduindu-ne, în a Sa iubire, spre înfierea întru El, prin Iisus Hristos, după buna socotinţă a voii Sale*** (Ef. 1, 4-5).

Creştinii nepocăiţi care păcătuiesc din neştiinţă trebuie să-şi dea seama că prin păcatele lor ei îşi adună loruşi o mare osândă şi că răscumpărarea pentru osândire va fi întreită, deoarece

1) au nesocotit poruncile călcând în picioare Legea lui Dumnezeu, făcându-se astfel robi ai păcatului,

2) şi-au adăugat pete, zbârcituri şi au necinstit Biserica, şi

3) au zădărnicit lucrarea Bisericii, întinând-o prin împotrivirea conştientă la misiunea Ei.

Iată motivul pentru care Dumnezeiescul Gură de Aur spunea că: "Dacă noi am fi cu adevărat creştini, idolatrii ar fi venit la Hristos". De aceea, noi, zădărnicim lucrarea Bisericii prin aceea că nu mergem pe calea lui Hristos şi ducem război împotriva Ei. De aceea, iubiţilor, să nu mai stăruim în nedreptate, ci să ne schimbăm gândurile şi să ne sfinţim prin iertarea păcatelor, ca să nu ne osândim prin această întreită jignire. Să dăm satisfacţia cuvenită, ca să putem satisface Dreptatea Dumnezeiască şi să ne împăcăm cu Dumnezeu. [*Cei ce resping ideea trebuinţei satisfacerii Dreptăţii Dumnezeieşti, ca o negare a satisfacţiei dată lui*

Dumnezeu de către Domnul nostru Iisus Hristos, aceşti oameni ignoră faptul că aceasta se referă la creştinii păcătoşi şi nu la necredincioşi. Da, împăcarea s-a realizat deja prin Iisus Hristos. Sf. Nicodim spune că: „Satisfacţia şi plata pe care Domnul nostru a dat-o pentru păcatele noastre a fost aşa de bogată, încât această satisfacţie se aseamănă unui ocean fără margini, în vreme ce păcate umanităţi de până la El, de după El şi din viitor sunt ca o picătură de apă" (Războiul Nevăzut, ed. cit. p. 207). Totuşi, păcătuind noi după Botez, am întristat pe Însuşi Mântuitorul, şi El este Acela pe Care încercăm să-L mulţumim prin pocăinţă, spovedanie şi fapte bune. Iată ceea ce numeşte Sfântul Nectarie „satisfacerea Dreptăţii Dumnezeieşti." Aceasta este ceea ce au propovăduit în felul lor toţi sfinţii. Sf. Marcu Ascetul zice: „Dacă cineva, păcătuind în chip vădit şi nepocăindu-se, n-a pătimit nimic până la moarte, socoteşte că judecata lui va fi fără milă acolo" (Filocalia, Vol. I, Sfântul Marcu Ascetul, Humanitas, 1999, p. 246, cap. 112). Sf. Maxim Mărturisitorul spune: Nici un păcătos nu poate scăpa de judecata viitoare fără a trece în viaţa de acum, fie prin greutăţi voite, fie prin necazuri fără voie." Sfântul Talasie spune: „Tot păcatul ia naştere datorită plăcerii carnale, toată uitarea (e născută) de necazuri şi strâmtorări. Dacă nu vrei să te pocăieşti prin alegerea liberă a suferinţei, ţi se va trimite, în mod providenţial, suferinţe la care nu te aşteptai." Iar Sfântul Grigorie Sinaitul spune: „Răsplătirile sunt pe potriva faptelor, chiar dacă multora li se pare că nu sunt pe potriva lor. Căci Dreptatea Dumnezeiască le dăruieşte unora viaţă veşnică, iar altora osânda veşnică. Dar şi unii şi alţii, străbătând veacul de aici, bine sau rău, vor primi răsplata după faptele lor. Iar mărimea şi felul răsplăţii de care se vor bucura va fi după deprinderea şi lucrarea patimilor sau a virtuţilor." (Filocalia, Vol. VII, Sfântul Grigorie Sinaitul, Capete folositoare în acrostih, 36, 1977, p. 102).]

Satisfacerea Dreptăţii Dumnezeieşti, jignită prin săvârşirea păcatului de către omul nedrept, este atât
1) ceva cerut de dreptate (pentru a se aplica tratamentul sufletului) cât şi
2) o dispoziţie lăuntrică a omului păcătos de a se împăca cu Dumnezeu.

Necesitatea dreptăţii şi dispoziţia inimii îşi au originea în acelaşi izvor: natura veşnică a Legii lui Dumnezeu. Dreptatea cere satisfacţie în virtutea veşniciei Legii Dumnezeieşti, împotriva căreia a complotat păcatul. În plus, datorită unui îndemn lăuntric, inima caută şi ea să satisfacă Dreptatea Dumnezeiască; [*Sf. Petru Damaschinul scrie: „Suntem îndemnaţi să-L iubim pe El şi să facem binele pe care-l putem, deoarece simţim că avem o obligaţie firească [un imperativ moral, n. tr.] de a-L răsplăti pe Dumnezeu pentru darurile pe care ni le-a dat, prin săvârşirea faptelor bune. Desigur că este cu neputinţă să-L răsplătim [după*

măsura păcatelor noastre sau a darurilor Sale, n. tr.], deoarece datoria noastră va creşte întotdeauna”.] lăuntric, ea doreşte şi caută împărăţia Legii Dumnezeieşti şi se grăbeşte să lucreze pentru adevărul ei veşnic. Această dorinţă lăntrică izvorăşte din conformitatea voinţei lăuntrice a omului cu Legea lui Dumnezeu.

Necesitatea dreptăţii şi dorinţa inimii se unesc pentru a combate păcatul, fiindcă orice păcat este un adversar al Legii lui Dumnezeu, un vrăjmaş al păcii şi al împărăţiei lui Dumnezeu de pe pământ, pe care păcatul caută să o tulbure şi s-o aducă în confuzie şi dezordine.

Păcatul, fiind de nedorit prin fire, este ceva necreat; ca şi necreat, este ceva neexistent. Totuşi, atunci când este creat de vreo dorinţă umană nefirească, el primeşte ipostas. [*Sfântul Vasile cel Mare spune. „- Dacă răul nu este nici nenăscut, nici făcut de Dumnezeu, de unde îşi are existenţa? Că nimeni din cei ce vieţuiesc nu va spune că răul nu există! Ce să spunem? – Răul nu are o existenţă vie şi neînsufleţită, ci este o stare sufletească potrivnică virtuţii, din pricină că cei care nu sunt cu luare aminte asupra vieţii lor se depărtează de bine.” (Hexaemeronul, PSB vol. 17, 1976, Om. II, 4, p. 90, n. tr.). Sfântul Ioan Gură de Aur: „Dar atunci când mă auzi vorbind despre păcat, nu te gândi la acesta ca la o putere fiinţială [cu fiinţă proprie], ci ca la o faptă rea, care vine de la oameni şi iese continuu de la ei, şi care, înainte să fie săvârşită, nu are fiinţă proprie, iar când este săvârşită, dispare din nou” (Omilii la Epistola către Romani). Iar Sfântul Atanasie spune: „…e necesar să înfăţişăm adevărul învăţăturii bisericeşti: că răul nu e de la Dumnezeu, nici n-a fost în Dumnezeu, nici n-a fost de la început, nici nu există vreo substanţă a lui, ci oamenii, respingând gândul binelui, au început să gândească şi să-şi născocească cele ce nu sunt şi cele pe care le voiesc” (Sfântul Atanasie cel Mare, Cuvânt contra elinilor, PSB 15, 1987, I, 7, p. 38).*] Dar fiindcă întreaga creaţie este plină de lucrurile Domnului, în vreme ce Legea Lui e mărturisită de întreaga faţă a pământului, dorinţa nefirească a omului şi creaţia sa [păcatul] care primeşte ipostas, primesc şi ele un fel de loc care înlocuieşte binele creat de Dumnezeu. Astfel, dacă Dumnezeu a creat totul bun foarte, urmează că această creaţie nouă care a intrat în lume a vătămat şi a tulburat binele care împărăţea, complotând împotriva Legii lui Dumnezeu. Prin urmare, păcatul este un mare rău îndreptat împotriva lui Dumnezeu, deoarece ameninţă să distrugă lucrarea lui Dumnzeu. Şi fiindcă creatorul său este omul, când acesta păcătuieşte, el păcătuieşte împotriva lui Dumnezeu; iată de ce este obligat să satisfacă Dreptatea Dumnezeiască, nimicind în acelaşi timp pe care l-a creat şi lucrând pentru veşnicia Legii lui Dumnezeu.

Atât evreii cât şi păgânii aveau credinţa că orice păcat era îndreptat împotriva lui Dumnezeu. Sfintele Scripturi şi scrierile păgâneşti sunt pline de asemenea mărturii. David, mărturisindu-şi păcatele lui Dumnezeu, zicea: ***Ţie Unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut*** (Ps. 50: 6). În schimb, Hesiod [*Celebru poet didactic care a trăit în sec. VIII, î. d. Hr.*] spune că dreptatea este o fecioară şi o fiică a lui Dumnezeu, cinstită şi respectată chiar şi de zeii înşişi. Când cineva o insultă încercând cu tot dinadinsul să o necinstească, ea se aşează repede lângă Divinitate [Zeus] şi Îi spune părerile nedrepte ale oamenilor, ca oamenii să recompenseze dreptatea pentru lucrurile rele ale regilor lor:

"Una dintre ele este dreptatea, născută din Zeus
Pe care o cinstesc, slăvind-o, chiar zeii ce-n Olymp adastă.
Se-aşază-ndată lângă poala lui Zeus Cronidul, tatăl ei,
Vădindu-i care dintre oameni n-au cuget drept, ca doar norodul
Să ispăşească nebunia acelor juzi ce-n triste vreri
Smintesc judeţele rostite prin pronunţări întortocheate…" [*Hesiod, Munci şi zile, trad. de Ion Acsan, Editura Minerva, Bucureşti, 1987, p. 50.*]

Din aceste versuri, Hesiod pare să afirme nu numai că tot păcatul este îndreptat împotriva lui Dumnezeu, dar şi că între omul păcătos şi Dreptatea Dumnezeiască nu poate exista nici o împăcare decât dacă se va da satisfacţie pentru nedreptăţile comise.

De aceea, atunci când păcătuim, păcătuim împotriva lui Dumnezeu şi devenim astfel vrăjmaşi ai Legii Dumnezeieşti. De aici, este necesar să alergăm la Dumnezeu ca să ne împăcăm cu El.

În Sfânta Scriptură găsim numeroase exemple de pedepse ale lui Dumnezeu pentru păcatele oamenilor.

Printre ele, sunt şi unele care confirmă adevărul cuvintelor lui Hesiod. Se spune că David, în timp ce împărăţea peste Israel, a păcătuit înaintea lui Dumnezeu din pricină că a numărat poporul. ***Dumnezeu a trimis un înger nimicitor care a ucis şapte mii de oameni în trei zile*** (cf. I Paral. 21, 1, 30). Mai mult, poporul din regatele lui Iuda şi Israel au fost adesea pedepsiţi pentru nelegiuirile regilor lor.

Pe lângă toate acestea, în Sfânta Scriptură găsim multe exemple ce mărturisesc faptul că dreptatea este cerută de fiecare păcat săvârşit; dintre acestea, episodul cu Moise şi sora lui Miriam are o semnificaţie deosebită. Miriam i s-a împotrivit lui Moise. Bârfelile ei au fost socotite ca un păcat împotriva lui Dumnezeu, ea

îmbolnăvindu-se imediat de lepră. Scriptura spune că dacă n-ar fi fost închisă în afara taberei timp de şapte zile nu s-ar fi vindecat de lepră (cf. Num. 12, 14). De asemenea, dacă desfrânatul din Corint n-ar fi fost predat Satanei de către Apostolul Pavel, duhul lui n-ar mai fi avut şanse de mântuire (cf. I Cor. 5, 5). Din aceste exemple, atât Sfintele Sinoade cât şi Sfinţii Părinţi – Sfântul Atanasie cel Mare şi Petru, Patriarhi ai Alexandriei, Sfântul Dionisie, Sfântul Grigorie Taumaturgul, Sfântul Vasile, Dumnezeiescul Gură de Aur şi alţii, vorbesc despre faptul că păcătoşii trebuie să dea satisfacţie [*Termenul „satisfacţie" poate fi înţeles mai bine atunci când este referit la canoanele Bisericii. Sfântul Nicodim Aghioritul spune: „'satsfacţia' este a treia treaptă a pocăinţei, care este adevărata împlinire a canonului dat de părintele duhovnic… fie postul, închinăciunile, milosteniile sau altceva. Dar mai presus de toate… oprirea de la Sfânta Împărtăşanie pe atâţia ani câţi îţi dă părintele duhovnic (Îndreptar de Spovedanie).*] conform cu numărul şi gravitatea păcatelor; cei ce nu împlinesc aceste canoane sunt pasibili de a fi trimişi ulterior în tribunale pentru a da socoteală pentru nelegiuirile comise, ca unii care s-au împotrivit legilor Bisericii. [*Satisfacţia şi canonul ce se dau penitentului de către dohovnic nu sunt o pedeapsă (disciplinară), ci sunt spre mântuire, aşa cum zice şi Dumnezeiescul Gură de Aur: „Să învăţăm şi noi aceste legi ale umanităţii [adică cele pe care Apostolul Pavel le-a aplicat în cazul desfrânatului]. Dacă ai avea un cal care obişnuieşte să alerge la vale, sau spre locuri prăpăstioase, este firesc să încerci să-l opreşti, să-l tragi înapoi cu toată puterea de hăţuri sau să-l baţi cu biciul; deşi aceasta se numeşte pedeapsă, această pedeapsă este maica siguranţei. Astfel comportă-te şi în cazul celor ce păcătuiesc. Pe cel ce a păcătuit, leagă-l, până ce se potoleşte şi se împacă cu Dumnezeu. Dacă leg, Dumnezeu nu va dezlega; dacă nu leg, îl aşteaptă lanţurile veşnice. Căci dacă ne-am judeca pe noi înşine, n-am fi judecaţi (I Cor. 11, 31). Gândeşte-te, deci, că a te comporta astfel, nu e din cruzime şi neomenie; ba mai mult, vine din cea mai mare bunătate, din cel mai meşteşugit leac şi dintr-o grijă deosebită" (Omilii la Epistola a doua către Corinteni).*]

De aceea, satisfacţia Dreptăţii Dumnezeieşti jignite este o cerinţă de neevitat. Astfel, o nevoie stringentă ne obligă să ne grăbim a ne împăca cu Dumnezeu, mai ales că nu ştim ce ne va aduce ziua de mâine. Trebuie să ne grăbim cu lacrimi. Trebuie să ne înfăţişăm înaintea judecătorului milostiv şi vindecător, a duhovnicului afectuos şi iubitor, cu inima zdrobită, străpunsă de remuşcările păcatelor. Mărturisindu-ne păcatele, trebuie să ne revărsăm inima, ca să fim scutiţi de osândirea judecăţii ce va să fie – unde vor fi trimişi toţi cei care n-au dat socoteală în faţa tribunalelor pământeşti de faptele comise – şi să ne împăcăm cu Dumnezeu, împărtăşindu-ne de viaţa cea veşnică.

Legat de toate acestea, iată cum ne mustră ***Sfântul Vasile**: “Plângeţi cât aveţi vreme, ca să nu plângeţi acolo. Pocăiţi-vă acum, cât e cu putinţă. Căci mai târziu, n-o să mai aveţi pentru ce să vă pocăiţi, deoarece n-o să mai fie timp de pocăinţă. Să lucrăm binele, cât suntem în putere. Dacă pierdem bani, îi putem obţine din nou; în schimb, dacă pierdem timp, nu-l mai putem găsi apoi. Nu-şi iubeşte logodnicul logodnica cât iubeşte Dumnezeu sufletul ce se pocăieşte. Iată bunătatea şi iubirea de oameni a Stăpânului; celui ce se întoarce la el El, nu-i întoarce spatele, ci îi dă o mână.”*

Dacă cineva a căzut în păcate mari şi grave, nu trebuie să deznădăjduiască; ci, mai degrabă să se apropie cu curaj şi îndrăzneală de bunăvoinţa lui Dumnezeu şi va afla milă. Iată ce spune mai departe Sfântul Vasile despre aceasta: ***“Nici nu deznădăjdui, nici nu înceta rugăciunea, ci apropie-te, chiar dacă ai păcătuit, ca să-L slăveşti pe Stăpânul şi să-I dai pricină să-Şi arate bunăvoinţa Sa atunci când ţi se vor ierta păcatele. Tot astfel, dacă ţi-e teamă să te apropii, e ca şi cum te-ai împotrivi mărinimiei Sale, stăvilind nemăsurata Lui bunăvoinţă, care în realitate îţi aparţin”.***

Sfântul Nil ne sfătuieşte şi el: “Hristos Împăratul nu Se depărtează de cei ce îşi deschid inima şi suspină din adâncul sufletului lor, chiar dacă sunt împovăraţi cu multe păcate. Mai degrabă, El îi primeşte, îi curăţeşte şi le dă darul înfierii, numindu-i, pe măsura treceri timpului, lucrători ai virtuţii”.

(extrase din: Omilia 9 – Despre îngrijirea sufletului – Sfântul Nectarie de Eghina)

Sfântul Nectarie de Eghina - Omilia 9 – Despre ingrijirea sufletului - Despre Spovedanie (IV)

Cel ce se spovedeşte des se foloseşte atât moraliceşte cât şi duhovniceşte.

- *Se foloseşte moraliceşte din pricina faptului că amăgiturile morale se risipesc pe zi ce trece;*
- *duhovniceşte, pentru că este învăţat de părintele duhovnic acele lucruri de folos pentru mântuire.*

O mai mare frecventare a spovedaniei duce la risipirea amăgirilor morale, la o sporire duhovnicească tot mai mare, devenind astfel desăvârşit în virtute, sau în viaţa în Hristos, ca unul care este călăuzit de părintele duhovnic şi întărit de sfaturile lui. ***Cunoştinţele şi experienţa părintelui duhovnic – de a cărui învăţătură şi sfat ascultă creştinul care se spovedeşte – îl învaţă pe cel ce se pocăieşte, pe de-o parte, ce trebuie să facă sau să împlinească, iar pe de altă parte, ceea ce trebuie să respingă sau pe ce să se mânie. Prin cunoaşterea sa părintele duhovnic îl zideşte moral cu ajutorul virtuţilor, în vreme ce prin experienţa sa, îl păzeşte de amăgiturile morale, călăuzindu-l astfel spre mântuire.*** Descoperirea propriilor gânduri nimiceşte cursele vrăjmaşului şi face deşarte meşteşugitele lui atacuri, deoarece experienţa părintelui duhovnic le vădeşte şi le osândeşte.

Încrederea acordată părintelui duhovnic este o stavilă împotriva păcatului deoarece împiedică îndemnurile acestuia şi taie dorinţele nesăbuite. Conştiinţa sau nevoia cuiva de a apărea în faţa părintelui său duhovnic pentru a-i vesti nelegiuirile sale, de a se înfăţişa ca un pătimaş, înclinat spre păcat şi mincinos în făgăduinţele sale către Dumnezeu şi părintele duhovnic, este ca o amintire care îi pune în faţa celui

ce se pocăieşte ruşinea ce va să vie, fapt de natură să-i potolească patimile şi poftele.

Cel ce se spovedeşte sporeşte duhovniceşte deoarece
1) prin călăuzire, cunoştinţele dascălului îi sunt transmise gradual, ca şi unui elev; şi
2) mintea lui se luminează pe măsură ce este curăţită de întunericul păcatului şi amăgirilor. Astfel, el va spori şi va înţelege minunile lui Dumnezeu.

Spovedania este doctoria de suflet mântuitoare pentru societate deoarece este capabilă să salveze de la distrugere o mulţime de suflete – suflete pierdute prin dezamăgiri, prin amintiri spurcate [*Se referă probabil la obsesiile sexuale sau la gândurile desfrânării [n. tr]*.] şi gânduri rele.

Ceea ce doreşte sufletul este un părinte duhovnic, căruia păcătosul voieşte să i se descopere, să-şi reverse inima pentru a-şi vădi rănile sufletului, pentru a afla un tratament, pentru a fi uşurat. Părintele duhovnic este mijlocitorul care uneşte sufletele, întărind legăturile de familie, prieteniile şi dragostea. Numai părintele duhovnic este capabil să unească între ele sufletele părinţilor şi ale copiilor, a cuplurilor, fraţilor şi a rudelor. ***Părintele duhovnic este dascălul lăuntric al societăţii, apărătorul moravurilor familiei, mângăierea celor în suferinţă şi limanul celor ce plutesc pe oceanul acestei vieţi.*** Din punct de vedere moral, spovedania este cea mai mare binefacere a Bisericii pentru societate.

Părintele duhovnic este doctorul moral al societăţii. Numai el este capabil de a detecta toate relele care afectează societatea în care trăim.

- ✓ *El îi învaţă pe cei rătăciţi;*
- ✓ *el îi ridică pe cei căzuţi;*
- ✓ *el îi susţine pe cei ce se clatină;*
- ✓ *el îi luminează pe cei întunecaţi;*
- ✓ *el îi călăuzeşte pe cei slabi;*
- ✓ *el îi ajută pe săraci;*
- ✓ *el potoleşte mâniile;*
- ✓ *el potoleşte patimile;*
- ✓ *el îi împacă pe cei despărţiţi;*
- ✓ *el face pace între vrăjmaşi;*
- ✓ *el întăreşte legăturile dintre oameni,*
- ✓ *el aduce pace familiilor.*

Iată ce este spovedania dintr-un punct de vedere moral pe care noi, din păcate, nu am înţeles-o, ci am abandonat-o. Iată de ce există atât de multe lucruri rele care afectează societatea. Creştini! Ţineţi poruncile Bisericii, fiindcă în această ţinere există viaţa veşnică. Căutaţi doctori pentru sufletele voastre şi pacea voastră.

Spovedania are trebuinţă de o pregătire prealabilă. Cel ce vine la duhovnic nepregătit – ca o urmare logică - nu reuşeşte să-şi amintească nici neputinţele, nici nu va înţelege cum se cuvine excesele sale. Altfel spus, el trece cu vedere atât îndatoririle pe care le-a neglijat, ignorând totodată şi mulţimea păcatelor. Este cu neputinţă pentru cel ce nu s-a cercetat pe sine – cu multe zile înainte de spovedanie – cu cea mai mare atenţie, exactitate şi nepărtinire, să se aleagă cu vreun folos dintr-o spovedanie spontană şi nepregătită. Slăbiciunea memoriei îl împiedică să-şi amintească totul; puţinul timp acordat cercetării de sine [*Cercetarea de sine (adică pregătirea pentru spovedanie şi Împărtăşanie) este poruncită de Sf. Ap. Pavel la I Cor. 11: 28. Cercetarea presupune o auto-evaluare, o punere la încercare, o "judecare" de sine (cf. I Cor. 11: 31) pentru a afla ce este rău şi ce este bine în comportament sau în faptele săvârşite. Cercetarea nu se poate face decât prin raportare la învăţătura lui Hristos şi a ajutorului Său – obţinut prin rugăciune, şi al Bisericii Sale [n. tr.]*.] şi lipsa simţirii conştiente a gradului de responsabilitate face spovedania neroditoare. Astfel, îngăduim ca mulţimea patimilor să afecteze sănătatea sufletului pe care îl lăsăm netratat, lăsând în urmă seminţele noilor păcate.

De aceea, este de trebuinţă ca cel ce voieşte să meargă la spovedanie, să se cerceteze cu multe zile înainte, pentru a cântări fiecare faptă, pentru a-şi conştientiza neputinţele şi excesele, şi astfel să se apropie de spovedanie şi să mărturisească numai acele lucruri de care am vorbit mai sus. A discuta cu părintele duhovnic despre propriile virtuţi şi fapte bune, neglijând şi chiar ascunzând cu bună-ştiinţă patimile care infectează sufletul, este asemănător cu ceea ce face un bolnav care discută cu doctorul despre tăria şi sănătatea fizică, nepomenind nimic despre boala care îi macină trupul. A vorbi cu părintele duhovnic despre virtute şi realizări, utilizând şi un limbaj pompos, este o practică fariseică, un semn al laudei de sine şi a slavei deşarte – o acţiune total nepotrivită, cu atât mai mult cu cât ne aflăm la spovedanie, unde ne mărturisim în faţa lui Dumnezeu. De aceea, nu trebuie să uităm că în timpul spovedaniei noi stăm şi ne mărturisim păcatele înaintea lui Dumnezeu, ca să aflăm milă şi să luăm iertarea păcatelor. Dumnezeu ştie virtuţile noastre, şi nu are nevoie de un interpret. Aşa cum în faţa doctorului ne arătăm numai bolile, tot aşa să facem şi în faţa părintelui duhovnic: să ne mărturisim numai patimile sufletului, cu duh umilit şi zdrobire. Întrucât cei ce se

spovedesc se pregătesc pentru Sfânta Împărtăşanie, este un motiv în plus pentru ca pregătirea necesară să aibă un caracter ireproşabil.

Pregătirea pentru spovedanie şi Sfânta Împărtăşanie, după Sfinţii Părinţi, trebuie însoţită de post. Dar postul adevărat…, nu cel fariseic, ci cel stabilit de Biserică, care ţinteşte la supunerea patimilor sufletului şi trupului, la unificarea minţii împrăştiate, la ridicarea acesteia din cugetarea la materia inferioară care ne poate absorbi toată atenţia îndeletnicind-o cu lucruri de suflet vătămătoare şi deşarte.

Întrucât fiecare creştin trebuie să-şi de-a seama dacă cineva îşi ridică mintea şi inima către Dumnezeu prin post şi rugăciune, dacă această inimă nu este smerită prin post şi nevoinţă, este cu neputinţă ca cineva să ajungă la o conştiinţă a păcătoşeniei sale, să-şi dea seama de gravitatea păcatelor, să caute iertarea lor cu o dorinţă arzătoare, să satisfacă Dreptatea Dumnezeiască şi să împace cu Dumnezeu.

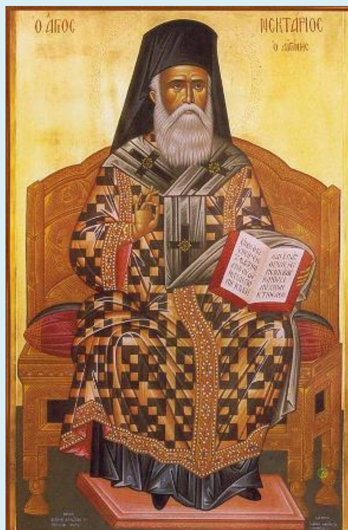
Trebuie să mai ştim că nu vom putea fi conştienţi de păcatele noastre decât în măsura în care vom fi luminaţi de sus. Suntem luminaţi de sus în măsura în care inima şi mintea noastră sunt ridicate spre Dumnezeu. Dar suntem ridicaţi numai în măsura în care duhul nostru devine mai uşor prin post şi rugăciune.

Rugăciune şi post – postul creştin, sunt folositoare ca mijloace de a ne examina, de a stabili adevărata noastră stare morală, de a ne evalua cu exactitate păcatele şi de a înţelege adevărata natură a păcatului. Fără post şi rugăciune nu putem ajunge la o cunoaştere de sine; nu ne putem face o imagine clară a păcatelor, o conştiinţă desăvârşită a lor şi nici nu putem dobândi zdrobirea inimii şi, prin urmare, să facem o spovedanie şi adevărată şi rodnică. De aceea, întrucât postul şi rugăciunea sunt singura cale de pregătire pentru o spovedanie adevărată, suntem nevoiţi să urmăm cu sârguinţă aceste porunci ale Bisericii…, suntem nevoiţi să mărturisim sincer, cu credinţa că ne vom împăca cu Dumnezeu, şi ne vom atinge scopul, săvârşind binele pe care nu l-am dorit.

De aceea, veniţi! Să lepădăm păcatul; să întoarcem lucrurile dobândite prin nedreptate; să ne împăcăm cu vrăjmaşii noştrii şi face fapte vrednice de pocăinţă ca să ne împăcăm cu Dumnezeu şi să primim mila dumnezeiască, şi astfel să devenim vase vrednice de primirea Împărăţiei Cerurilor. Fie ca toţi să ne învrednicim de moştenirea ei. Amin.

(extrase din: Omilia 9 – Despre îngrijirea sufletului – Sfântul Nectarie de Eghina)

Sfântul Nectarie de Eghina - Omilia 10 – Despre ingrijirea sufletului - Despre Dumnezeiasca Împărtăşire (I)

Paharul pe care Eu îl beau îl veţi bea şi botezul cu care Mă botez vă veţi boteza, dar a şedea de-a dreapta Mea sau de-a stânga Mea, nu este al Meu a da, ci celor pentru care s-a pregătit.**(** *Mc 10, 39-40;***)**

Ce răspuns mai cuprinzător sau mai degrabă învăţătură este dată de Domnul către Apostolii care încă erau copii la minte şi care cugetau încă cele pământeşti, dorind dregătorii şi locurile cele dintâi şi erau încă stăpâniţi de patimile invidiei! Ce învăţătură clară, ce limpede se descrie duhul apostoliei Domnului! **Cât de limpede vesteşte că El nu caută la faţă, că nu El însuşi hotărăşte locul fiecăruia în mântuire, ci fiecare om prin faptele credinţei lui! Ne învaţă deci că nu alegerea lor ca Apostoli ai Domnului le va da în tâietate la venirea împărăţiei Domnului** **(***Cf. Mt. 20, 20-23;***)**, ***ci credinţa şi faptele lor.***

Fiindcă acel "celor pentru care s-a pregătit", deşi arată fapta împlinită deja, a cărei săvârşire mântuieşte, nu trebuie totuşi socotită ca împlinită de la sine, fiindcă nu se măsoară cu aceeaşi măsură faptele omeneşti şi cele dumnezeieşti, ***fiindcă ceea ce la oameni este cu neputinţă este cu putinţă la Dumnezeu.*****(** *Mt. 19, 26;***)** Aşadar acel "cărora s-a pregătit" **(***Mt. 20, 23;***)** ***arată fapta săvârşită deja, dar prin mai înainte cunoaşterea lui Dumnezeu, după cum mărturiseşte şi Sfântul Apostol Pavel: Căci pe care i-a cunoscut mai dinainte, mai înainte i-a şi hotărât să fie asemenea chipului Fiului Său.*****(** *Rom. 8, 29;***)** Astfel încât, deşi locul este mai dinainte hotărât, aceasta nu afectează totuşi libertatea omului care este dator să îşi hotărască el singur locul în cer şi în împărăţia Mântuitorului. ***Aşadar trebuie să***

bem paharul pe care Domnul l-a băut şi să fim botezaţi cu botezul cu care a fost botezat Domnul (Mc. 10, 38-40;), adică prin faptă şi cuvânt să devenim urmaşi ai Domnului, pentru ca să ne hotărâm locul nostru lângă El.

Prin aceste două cuvinte simbolice, deşi Domnul a făcut aluzie la paharul morţii şi la botezul martiric al sângelui, ***nu mai puţin a arătat şi aceste Taine de căpătâi, a Sfintei Împărtăşanii şi a Sfântului Botez, pe care orice creştin trebuie să le dobândească drept arvună a vieţii veşnice.*** Dar că aceste cuvinte ale Domnului înseamnă şi acest lucru o mărturiseşte şi Sfântul Apostol Pavel, zicând:***Acest pahar este Legământul cel Nou întru sângele Meu. Aceasta să faceţi ori de câte ori veţi bea spre pomenirea Mea. Căci de câte ori veţi mânca această pâine şi veţi bea acest pahar, moartea Domnului vestiţi până când va veni*** **(***I Cor. 11, 25-26.***)**. ***Aşadar paharul a vestit şi moartea Domnului, şi Taina Dumnezeieştii Împărtăşiri a preînchipuit-o.*** Dar, fiindcă **este cea mai înaltă dintre taine şi cea mai necesară pentru om**, după ce am predicat deja despre mărturisire, astăzi vom vorbi despre Dumnezeiasca Împărtăşire şi vom arăta:

1) mărimea Tainei şi
2) cum trebuie să ne apropiem de Potir.

Măreţia şi vrednicia Tainei Dumnezeieştii Împărtăşiri

Taina predată nouă de Domnul, a Dumnezeieştii Împărtăşiri, este cea mai înaltă dintre toate Tainele. Este mai măreaţă decât toate minunile din câte a săvârşit puterea lui Dumnezeu, este cel mai înalt lucru din câte a conceput înţelepciunea lui Dumnezeu. Este totodată şi cel mai de preţ dintre toate darurile câte a dăruit dragostea lui Dumnezeu oamenilor, fiind că aceasta le întrece pe toate celelalte prin depăşirea numerică a hotarelor firii. ***Deşi toate minunile vin din depăşirea unor legi ale firii, totuşi Dumnezeiasca Împărtăşire le depăşeşte pe toate, de aceea şi pe drept cuvânt poate fi numită şi văzută drept Taină a tainelor şi minune a minunilor.***

Aristotel, stabilind modurile existenţei lucrurilor fizice, le reduce pe acestea la zece, pe care le numeşte categorii. Acestea sunt următoarele: fiinţa/substanţa, cantitatea, calitatea, relaţia, spaţiul, timpul, poziţia/starea, posesia, acţiunea şi pasivitatea.

Taina Sfintei Euharistii depăşeşte toate categoriile firii amintite, fapt pentru care poate fi numită pe bună dreptate minunea minunilor. Şi iată dovada.

- *Este minune după substanţă, fiindcă Sfintele Daruri, deşi mai înainte de binecuvântare sunt materia pâinii şi vinului, după binecuvântare şi sfinţire sunt substanţa Trupului şi Sângelui lui Hristos.*
- *Este minune după cantitate, fiindcă întreg trupul lui Hristos este întreg în Sfântul Artos şi tot întreg în fiecare părticică.*
- *Este minune şi după calitate, fiindcă simţim calitatea pâinii şi a vinului, dar mâncăm şi bem Trupul şi Sângele lui Hristos.*
- *Este minune şi după legătura cu ceva, adică după relaţie, fiindcă în Dumnezeiasca Euharistie este însuşi Fiul, pe Care L-a născut la plinirea vremii Fecioara Maria, numai că aici nu Se naşte din mamă şi din tată, ci Se săvârşeşte ca Taină, încât în chipul prefacerii, adică al prefacerii pâinii şi vinului în trupul Lui, nu se face referire nici la tată, nici la mamă.*
- *Este minune potrivit locului, fiindcă acelaşi Iisus Hristos este şi în cer şi pe pământ şi acelaşi este şi în Sfântul nostru Altar.*
- *Este minune şi după timp, fiindcă în calitate de trup al lui Hristos este nestricăcios şi nemuritor; ca sânge este izvorul vieţii veşnice, dar proprietăţile dumnezeieşti rămân în Dumnezeiasca Euharistie, cât timp ră mân chipurile pâinii şi vinului.*
- *Minune şi după stare, fiindcă la Dumnezeiasca Liturghie se contemplă Iisus născut, culcat în iesle, ca întins pe cruce, ca înviat şi înălţat la ceruri, ca înălţat şi şezând la dreapta Tatălui, ca Fiu şi Dumnezeu.*
- *Minune potrivit posesiei, fiindcă trupul şi sângele Domnului au un acoperământ exterior – chipurile pâinii şi vinului.*
- *Este minune potrivit acţiunii (sau lucrării) fiindcă împărtăşirea cu Sfintele Taine atinge simţirea, dar sfinţeşte duhul.*
- *Minune de săvârşită şi după pătimire, fiindcă Sfântul Artos se taie în bucăţele, dar ca Trup al lui Hristos nu se împarte. Se mănâncă, dar ca Trup al lui Hristos nu se cheltuieşte. De aceea Sfânta Euharistie, fiindcă depăşeşte toate principiile/temeiurile sau toate categoriile sub care se prezintă legile firii, este mai mare decât toate minunile. De asemenea este şi cea mai înaltă, fiindcă depăşeşte orice înţelegere.*

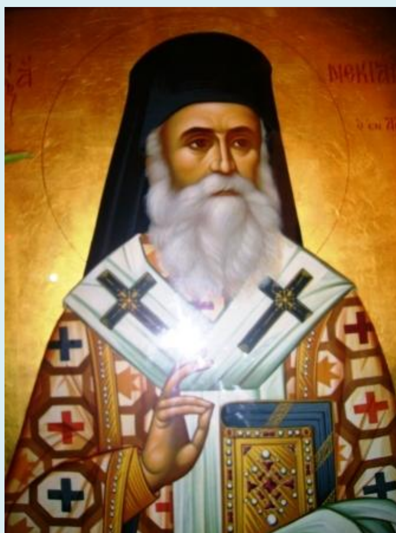
Măreţia acestei Taine va putea fi înţeleasă dacă vom avea în vedere o altă taină. Naşterea din Fecioară a Mântuitorului este minune, fiindcă noi nu concepem cu mintea în ce chip Se naşte în timp şi din Fecioară Dumnezeu veşnic, ne gândim totuşi că Se naşte, fiindcă Il vedem pe El om desăvârşit. Dar de păşeşte multe principii şi multe categorii, însă rămân şi unele sub care Il putem cuprinde pe El.

Totuşi în Taina Dumnezeieştii Împărtăşiri se ascunde nu numai dumnezeirea, ci şi omenitatea, astfel încât este Taină a tainelor, ascunsă după toate modurile, depăşind toate legile cunoaşterii naturale. Prin această Taină Dumnezeu a arătat către noi ca puternic, cea mai mare stăpânie a dumnezeieştii Lui atotputernicii, ca înţelept, cea mai mare înălţime a dumnezeieştii Lui atotbunătăţi.

Aşa este Taina Dumnezeieştii Euharistii. Arătând mărimea şi vrednicia acestei Taine, deja trecem la arătarea modului în care trebuie să ne apropiem de împărtăşirea de ea.

(extrase din: Omilia 10 – Despre îngrijirea sufletului – Sfântul Nectarie de Eghina)

Sfântul Nectarie de Eghina - Omilia 10 – Despre ingrijirea sufletului - Despre Dumnezeiasca Împărtăşire (II)

Cum trebuie să ne apropiem de împărtăşirea cu Sfintele Taine

Modul în care trebuie să ne apropiem de Dumnezeiasca Euharistie ne învaţă pe noi Sfântul Apostol Pavel când zice: ***Să se cerceteze omul pe sine şi aşa să mănânce din pâine şi să bea din pahar. Căci cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie, osândă îşi mănâncă şi bea, nesocotind trupul Domnului.*** ***(****I Cor. 11, 28-29;****)***

Să îşi cerceteze, fiecare mai întâi conştiinţa, pentru a-şi da seama de starea lui morală şi de relaţia cu Dumnezeu şi cu aproapele şi, dacă le află pe acestea în stare plăcută lui Dumnezeu, să se apropie să se împărtăşească. Altminteri să se ferească, fiindcă nu este nimic comun între ceea ce este sfânt şi ceea ce este blestemat.

Sfântul Apostol Pavel, îndemnând pe corinteni să nu se însoţească cu cei necredincioşi, adică să nu primească însoţitori necredincioşi, zice: ***Nu vă înjugaţi la jug străin cu cei necredincioşi, căci ce însoţire are dreptatea cu fărădelegea? Sau ce împărtăşire are lumina cu întunericul? Sau ce învoire este între Hristos şi Veliar?*** ***(****II Cor. 6, 14-15;****)*** Astfel încât ce părtăşie este între păcătos şi Dumnezeiasca Euharistie?

Că se cuvine să ne apropiem de Sfintele Taine cu evlavie ne învaţă pe noi însuşi Dumnezeu, poruncind lui Moise să nu se apropie de rugul aprins încălţat, ci să îşi dezlege încălţămintea picioarelor lui în semn de evlavie, fiindcă locul în care stătea era sfânt. ***Moise, Moise, nu te apropia aici! Ci scoate-ţi încălţămintea din***

picioarele tale, că locul pe care calci este pământ sfânt ***(****Ex. 3, 2-5;****)***. Aşadar trebuie să ne apropiem cu toată evlavia, *curaţi de orice întinăciune a trupului şi a duhului* , pentru a ne împărtăşi cu vrednicie. Fiindcă, dacă Dumnezeu a poruncit lui Moise să îşi lepede încălţămintea pentru a se apropia de un loc sfânt, cu cât mai dator eşti tu, creştine, să lepezi orice legătură a păcatului ca să primeşti în tine întreg pe Dumnezeu? Oare pâinea aceea sfântă nu este Trupul Domnului? Şi Sfântul Potir nu este oare Sângele Domnului? ***Paharul binecuvântării, pe care l-am binecuvântat, nu este împărtăşirea cu sângele Domnului? Şi pâinea pe care o frângem nu este oare împărtăşire cu trupul Domnului?******(*** *2 Cor. 7, 1;****)*** Cum, dar, vă veţi apropia cu o conştiinţă încărcată de focul care îi arde pe cei nevrednici? ***Căci este cărbune aprins care îi arde pe cei nevrednici.******(*** *I Cor. 10, 16;****)*** De aceea dezleagă orice legătură a duşmăniei faţă de aproapele, orice poliţă a nedreptăţii, ***leapădă ceea ce este străin, şi fereşte-te de rău şi fă binele,******(*** *I Cor. 11, 27;****)*** întoarce-te la Domnul şi apropie-te, ca să fii sfinţit întreg, să fii luminat şi să devii sălaş al dumnezeiescului har, să fii unit cu Hristos, ca să rămâi întru El şi El întru tine. ***Cel ce mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu rămâne întru Mine şi Eu întru el.******(*** *Ps. 33, 15;****)***

Caracterul celui ce se împărtăşeşte cu vrednicie

O! cât de fericit şi binecuvântat trebuie să fie socotit cel ce se împărtăşeşte cu vrednicie cu Dumnezeieştile Taine! Astfel vine de la Altar pe de-a-ntregul re înnoit, fiindcă focul dumnezeirii, care se uneşte prin Dumnezeiasca împărtăşanie cu sufletul omului, arde păcatele acestuia, îl umple de dumnezeiescul har, sfinţeşte cugetele, întăreşte puterile sufletului, luminează mintea, străpunge inima cu frica de Dumnezeu şi, la sfârşit, o arată cort numai al Duhului Sfânt.

Cel ce se împărtăşeşte cu vrednicie a primit deja arvuna Împărăţiei cerului **(***In 6, 56;***)**, se află înarmat cu toată armura Duhului **(***II Cor. 1, 22; 5, 5; Ef. 1, 14;***)**, care îl păzeşte pe el de tot răul şi de toată uneltirea celui rău şi îl face înfricoşător demoni lor înşişi. ***Inima celui ce se împărtăşeşte cu vrednicie se umple de bucurie negrăită şi de nespusă voioşie. Numai unul ca acesta simte o schimbare survenită în el şi se bucură de înnoirea lui. Virtuţile toate îi împodobesc inima, iar dorul lui este unirea cu Domnul.***

Seninătatea sufletească pe care i-o dă conştiinţa comuniunii şi împăcării cu Dumnezeu şi pacea cerească ce domneşte înlăuntrul său se reflectă pe chipul lin al celui ce se împărtăşeşte cu vrednicie şi întreaga lui înfăţişare exterioară mărturiseşte starea sa morală lăuntrică. Inocenţa şi curăţia, aceste două haruri

care îl încununează, sunt cele ce mărturisesc cel mai mult pentru el faţă de toţi. Iată caracterul celui ce se împărtăşeşte cu vrednicie şi întru adevăr! Acestea sunt consecinţele dumnezeieştii împărtăşiri.

Acestea avându-le cineva în vedere, cum nu va de plânge cu atât mai mult pe cei ce se împărtăşesc cu nevrednicie **(***Ef. 6, 11-13;***)** sau pe cei care nu se pot împărtăşi fiind împiedicaţi de păcat să se împărtăşească, dar din nepăsare şi din mândrie sau, ca să zicem aşa, pentru vreun folos sufletesc sau trupesc, se apropie de Dumneze iasca Împărtăşanie, nechemaţi fiind? ***Fiindcă sănătatea sufletului atrage şi sănătatea trupului, precum ştim că se întâmplă şi invers.*** Ce vom spune despre unii ca aceştia? În care categorie de creştini îi vom rândui? Starea lor în creştinism este cea pe care o au numai cei reci şi cei indiferenţi.**(** *Cf. I Cor. 11, 27;***)** Dar sunt ei oare adevăraţi creştini? Aceasta nu este evident pentru noi. Dar ceea ce putem cunoaşte este faptul că unii ca aceştia călătoresc pe mare fără catarg, fără cârmă şi fără cârmaci. Vai de ei în ziua aceea când se vor ridica împotriva lor valurile şi vânturi puternice vor sufla împotriva lor şi valuri uriaşe le vor scufunda corăbioara! Săraci atunci şi lipsiţi de dumnezeiasca mângâiere, vor vedea cu ochi în lăcrimaţi şi cu privirea fără de nici o nădejde prăpastia deschisă sub picioarele lor ameninţând cu scufundarea şi pierzania lor totală. Către unii ca aceştia avem a le da un sfat frăţesc: să se grăbească să se împărtăşească pentru a fi izbăviţi, fiindcă nu există nici o altă scăpare. Oprindu-ne aici cuvântul, să spunem câteva lucruri necesare despre starea datorată după împărtăşirea cu Ssânta Euharistie şi cu petrecerea potrivită ei.

(extrase din: Omilia 10 – Despre îngrijirea sufletului – Sfântul Nectarie de Eghina)

Sfântul Nectarie de Eghina - Omilia 10 – Despre ingrijirea sufletului - Despre Dumnezeiasca Împărtăşire (III)

După Sfânta Euharistie

După Dumnezeiasca Euharistie dă laudă şi mulţumeşte drept Domnului, fiindcă te-a învrednicit să te faci părtaş Trupului şi Sângelui Lui. Petrece ziua prin fapte vrednice de ea şi să ai această zi ca un model şi ca un reper pentru tot restul zilelor tale. Să nu rabzi ca restul zilei să întristezi pe îngerul tău, păzitorul sufletului şi trupului tău, întorcându-*te la relele tale dintâi, ca porcul scăldat la noroiul mocirlei lui, sau precum câinele care se întoarce la vărsătura lui*, *(*2 Petru 2, 22*)* fiindcă grea va fi întoarcerea ta. Să nu cumva să zici că iarăşi mă voi pocăi şi iarăşi mă voi curăţa, fiindcă nu atârnă exclusiv de voinţa ta pocăinţa şi mântuirea, ci şi de voinţa lui Dumnezeu. Fiindcă la mântuirea omului doi factori contribuie: harul lui Dumnezeu şi voinţa omului. De aceea e de trebuinţă ca amândoi aceşti factori să conlucreze, ca să aibă loc împlinirea mântuirii. Aşadar mântuirea noastră, neatârnând în mod absolut de voinţa noastră, nu se săvârşeşte prin dispoziţiile noastre, de aceea nici nu putem spune că suntem stăpâni pe mântuirea noastră sau că ori de câte ori ne place nouă putem să ne pocăim şi să ne întoarcem de la răutăţile noastre la Domnul.**(** *Fapte 3, 26***)** Nu, nu! Adevărat că ***Domnul vrea ca toţi să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vină***.**(** *1 Timotei 2, 4***)** Adevărat şi că aşteaptă pocăinţa păcătosului, fiindcă a zis: ***Nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă de la calea lui şi să fie viu*.****(** *Iez. 33, 11***)**

Dar îl rabdă pe păcătosul care păcătuieşte din neştiinţă sau pe cel care păcătuieşte în cunoştinţă, dar drept urmare a unei neputinţe moraliceşti şi care

nu priveşte cu nepăsare păcatul său, iar nu pe cel care păcătuieşte întru cunoştinţă şi care tratează cu indiferenţă păcatele lui, fiindcă unul ca acesta nu se va pocăi niciodată. Acesta îşi zideşte casa pe temelii nesigure şi cugetă în sine că bătrâneţea îi va aduce nimicirea patimilor, ridicarea dispoziţiilor pentru păcat şi o uşoară pregătire pentru pocăinţă, care îl va duce la mântuire. El cugetă că neputinţa trupească de a mai păcătui este o cale pentru mântuire! Cât de mult se înşală unii ca aceştia! Cât de departe sunt aceştia de adevăratul duh al creştinismului şi, prin urmare, cât de puţin pot fi ei numiţi creştini! Dar cât sunt de departe şi de adunarea creştinilor! Unii ca aceştia se înşală aşteptând pocăinţa şi mântuirea. Fie-le cunoscut acestora că nu este mântuire lor, fiindcă nici pocăinţă nu va fi. Şi iată de ce. Fiindcă ei nu au preţuit creştinismul, ci sunt dintre cei care hulesc împotriva Duhului Sfânt **(***Matei 12, 31***)**, de vreme ce hula împotriva Duhului Sfânt na înseamnă numai a vorbi necuviincios despre El şi apoi a regreta, ci a rămâne indiferent şi nepocăit după ce a păcătuit. Cel ce nu se pocăieşte după păcat nu numai că leapădă dumnezeiasca lege, ci şi pe Dătătorul de lege îl înfruntă şi îl dispreţuieşte, socotindu-se pe sine vrednic a da socoteală pentru faptele săvârşite de el. Pricina înşelării celui ce leapădă pocăinţa este fie necunoaşterea duhului creştinismului şi însemnătatea pocăinţei – de vreme ce ignoră dogma creştină ***abate-te de la rău şi fă binele*** **(***Psalmul 33, 15***)** şi îndemnul ***fiţi sfinţi*** **(***1 Petru 1, 15-16***)** şi ***fiţi înţelepţi*** **(***Matei 10, 16; I Cor. 4, 10***)** şi toate celelalte porunci creştine prin care ne întoarcem la virtute — cugetă că Dumnezeu poartă de grijă numai trupurilor şi caută ca acestea să fie curăţate de murdărie, fiindcă El oricum îi va primi, păcatul lor încetând fie din vreo neputinţă trupească, fie din vreo altă împiedicare. Că astfel gândesc se arată din vederile şi din cugetele lor, dar mai ales din fraza lor obişnuită: *ne vom pocăi când vom îmbătrâni.*

Oare prin aceasta nu vor să arate vremea neputinţei lor şi a incapacităţii de a mai păcătui?Aşadar nu este oare adevărat că aceştia nu au nici cea mai vagă idee despre viaţa duhovnicească, nici nu cunosc virtutea cea plăcută lui Dumnezeu, abţinerea de la păcate oricum, dar fără transformarea inimii, fără dobândirea virtuţii, fără luptă şi celelalte? Această expunere exactă a ideilor lor despre duhul creştin ne încredinţează pe noi şi despre adevăr: necunoaşterea înţelesului pocăinţei. Aceştia identifică pocăinţa cu neputinţa de a mai păcătui, de aceea şi socotesc că se află în pocăinţă dacă nu mai lucrează cele rele, fie aceasta şi din neputinţă, şi din incapacitatea de a mai săvârşi păcatul, fiindcă nici nu cugetă altfel, precum o dovedesc.

Faptul de a confunda pocăinţa cu neputinţa de a păcătui, adică a spune că mă voi pocăi când voi îmbătrâni, arată că cel ce o spune nu are cunoştinţă despre înţelesul pocăinţei, fiindcă în vreme ce pocăinţa purcede din simţire, ei o fac să atârne de

voinţă. Dacă, aşadar, vreodată le-ar fi cu putinţă să hotărască ei ceea ce nu atârnă de voinţa lor, atunci ar putea să se pocăiască, de vreme ce simţirea lor e moartă. Cât de mult se înşală cel ce socoteşte că poate fără să îşi trezească simţirea şi conştiinţa să îşi hotărască mântuirea lui! Dacă simţirea lui nu se trezeşte, în chip nedrept hotărăşte cu privire la mântuirea lui. Pocăinţa provocată fuge; aşadar este cu neputinţă ca unul ca acesta să dobândească mântuire. Dar şi dacă i-ar trece prin minte că simţirea este cea ce aduce pocăinţa şi nu mai puţin dacă neglijează a aduce satisfacere dumnezeieştii dreptăţi rănite, iarăşi nu poate să se pocăiască, fiindcă Dumnezeu, din pricina marii răutăţi a celui ce de multe ori a păcătuit şi nu a putut compensa dumnezeiasca dreptate, nu îi trezeşte inima adormită din letargia ei, ci îl părăseşte pe el să nu se întoarcă, să se vindece şi să se mântuiască.

Aşadar este necesar ca acei ce doresc mântuirea şi viaţa veşnică să nu amâne pocăinţa lor, ci să se grăbească a se pocăi cât mai grabnic şi fără întârziere. Fiindcă, deşi nu atârnă în mod absolut de voinţă pocăinţa, fiindcă purcede din simţite şi conştiinţă, iar inima numai Dumnezeu o poate mişca, ***să ne grăbim cu lacrimi şi să Îl rugăm pe Dumnezeu pentru mântuirea noastră, să ne dea Străpungere şi zdrobire inimii noastre şi robire cugetelor noastre ca să se trezească simţirea, să îşi recunoască starea lui morală şi să cheme pocăinţa cea cu adevărat mântuitoare.***

Veniţi, aşadar, fraţi creştini, să profităm de harul lui Dumnezeu, şă ne îngrijim de mântuirea noastră, să fim vrednici de Preacuratele Taine, să petrecem restul vieţii noastre în înfrânare dreptate şi evlavie. ***Căci s-a arătat, după cum zice Sfântul Pavel, harul lui Dumnezeu tuturor oamenilor, învăţându-ne pe noi să lepădăm fărădelegea şi poftele lumeşti şi în veacul de acum să trăim cu înţelepciune, cu dreptate şi cucernicie, aşteptând fericita nădejde şi arătarea slavei marelui Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Hristos Iisus. Amin*.**(***Tit. 2, 11-13*** **)**

(extrase din: Omilia 10 – Despre îngrijirea sufletului – Sfântul Nectarie de Eghina)

Sfântul Luca al Crimeei despre Taina Euharistiei

Domnul a săvârşit şi un alt lucru, încă mai însemnat, la Cina cea de Taină din ziua a cărei pomenire o facem acum plecându-ne în rugăciune, în această zi, ***Domnul Iisus Hristos a întemeiat cea mai mare dintre Tainele creştineşti: Taina Împărtăşaniei.*** El a săvârşit un lucru neobişnuit de tainic şi de sfânt: a luat pâinea, a binecuvântat-o, şi-a înălţat privirile către cer, a lăudat pe Dumnezeu, a frânt pâinea şi a dat-o ucenicilor Săi spunând uluitoarele, cu totul neobişnuitele cuvinte pe care le auziţi la fiecare Sfântă Liturghie: ***Luaţi, mâncaţi, acesta este Trupul Meu, care se frânge pentru voi spre iertarea păcatelor.*** După aceea, Domnul Iisus Hristos a binecuvântat potirul cu vin şi, dându-l ucenicilor, a grăit: ***Beţi dintru acesta toţi: acesta este Sângele Meu, al Legii celei Noi, care pentru voi şi pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor. Aceasta să faceţi spre pomenirea Mea*** (Mt. 26, 28; Lc. 22, 19). Noi facem asta spre pomenirea Lui în fiecare zi la sfânta Liturghie prin Taina Euharistiei.

Mai înainte, El spusese: ***Eu sunt Pâinea vieţii... Eu sunt Pâinea cea vie, Care S-a pogorât din cer. Cine mănâncă din pâinea aceasta viu va fi în veci - iar pâinea pe care Eu o voi da pentru viaţa lumii este trupul Meu... Cel ce mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu are viaţă veşnică, şi Eu îl voi învia în ziua cea de apoi*** (In. 6, 48-51, 53-56). Aceste cuvinte au fost atât de şocante când oamenii le-au auzit pentru prima dată încât mulţi, chiar dintre ucenicii Lui, L-au părăsit, neputând înţelege cum avea El să le dea de mâncat Trupul Său şi de băut Sângele Său, cum putea să îşi dea numele de „Pâinea Cerească”.

Dar cei doisprezece apostoli, pe care Domnul Iisus Hristos i-a întrebat: „***Nu vreţi şi voi să Mă părăsiţi?***”, i-au răspuns prin gura Sfântului Apostol Petru: **„Doamne, unde să mergem? Doar Tu ai cuvintele vieţii veşnice”** (v. In. 6, 67-68).

Apostolii au primit, au făcut loc în inimile lor pentru cuvintele tainice ale Domnului, au crezut în faptul că Domnul Iisus Hristos este Pâinea vieţii, care s-a pogorât din cer - iar acum, la Cina cea de Taină, când El le-a dat Trupul şi Sângele Său sub chipul pâinii şi al vinului, şi-au amintit cu adâncă credinţă de ceea ce le spusese Hristos. Şi noi, creştinii, suntem datori să primim în inimile noastre aceste mari şi sfinte cuvinte ale lui Hristos, suntem datori să ne amintim ce ne-a spus Hristos în minunatul Său cuvânt despre viţa de vie: ***Eu sunt Viţa cea adevărată şi Tatăl Meu este lucrătorul. Orice mlădiţă care nu aduce roadă întru Mine, El o taie, şi orice mlădiţă care aduce roadă, El o curăţeşte, ca mai multă roadă să aducă. Acum, voi sunteţi curaţi, pentru cuvântul pe care vi l-am spus. Rămâneţi în Mine şi Eu în voi. Precum mlădiţa nu poate să aducă roadă de la sine, dacă nu rămâne în viţă, tot aşa nici voi, dacă nu rămâneţi în Mine. Eu sunt Viţa, voi sunteţi mlădiţele. Cel ce rămâne întru Mine şi Eu întru el, acela aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteţi face nimic. Dacă cineva nu rămâne în Mine, se aruncă afară ca mlădiţa şi se usucă - şi le adună, şi le aruncă în foc, şi ard*** (In. 15, 1-6).

Dacă noi suntem mlădiţe ale Viţei lui Hristos, înseamnă că ne hrănim cu seva acestei Viţe, aşa cum viţa de vie obişnuită se hrăneşte cu seva pe care o primeşte de la rădăcinile sale. Nu putem trăi fără această hrană tainică primită de la Viţa lui Hristos, ale cărei mlădiţe El ne-a învrednicit să fim.

Dar care este seva Viţei lui Hristos? Este Sângele Lui, este Trupul Lui, pe care El ne porunceşte să le bem şi să le mâncăm. Iar dacă nu ne vom hrăni cu Trupul lui Hristos şi cu Sângele lui Hristos, atunci, aşa cum a zis Domnul, nu vom avea viaţă în noi şi El nu va petrece întru noi, şi noi întru El. Iată cât de însemnată este această Taină a împărtăşirii cu Trupul şi Sângele lui Hristos, pe care Domnul însuşi a întemeiat-o acum la Cina cea de Taină, poruncindu-ne să o săvârşim spre pomenirea Lui.

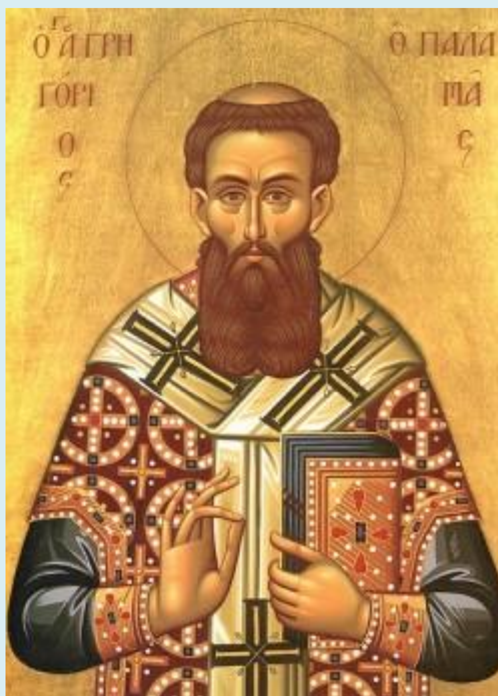
Suntem datori să credem din toată inima în faptul că, împărtăşindu-ne cu Trupul şi Sângele lui Hristos sub chipul pâinii şi al vinului, cu adevărat mâncăm Trupul lui Hristos şi bem Sângele Lui. Şi nimeni dintre noi să nu se îndoiască văzând că pâinea rămâne pâine şi vinul rămâne vin şi că ele au gust de pâine şi de vin. Să nu se îndoiască nimeni de faptul că nu sunt pâine simplă şi vin simplu, ci adevăratul Trup şi adevăratul Sânge al lui Hristos.

Dat fiindcă noi avem dezgust faţă de carnea crudă şi nu putem bea sânge, Domnul nu ne pune să mâncăm Trupul Lui şi să bem Sângele Lui sub chipul cărnii şi al sângelui. ***În Taina Euharistiei, Domnul săvârşeşte prefacerea pâinii şi a vinului în Trupul şi Sângele lui Hristos, şi trebuie să credeţi cu toţii în faptul că această prefacere are loc cu adevărat.***

Nimeni nu trebuie să creadă, asemenea protestanţilor, că Liturghia este doar o imagine a ceea ce a săvârşit Domnul nostru la Cina cea de Taină, faţă de care ar avea numai o asemănare formală.

(fragment din Predica în Joia Mare - Sfântul Luca al Crimeei)

Sfântul Grigorie Palama - Mărturisire şi împărtăşire

Cuvânt la începutul Postului Crăciunului

"Cuvântul care contribuie la mântuirea sufletelor noastre joacă rolul unei seminţe. Deci aşa cum plugarii lucrează mai întâi pământul cu plugul, după care aruncă în el seminţele, tot aşa şi noi trebuie să ne lucrăm şi să ne pregătim pe noi înşine spre primirea seminţei cereşti, adică a cuvântului înţelepciunii duhovniceşti.

Căci nu suntem un pământ neînsufleţit şi insensibil, ca să ne primim cultivarea şi seminţele de la alţii, ci suntem un pământ însufleţit care respiră şi cuvântător. De aceea trebuie să ne pregătim pe noi înşine prin pocăinţă. Iar ca să vă arăt şi începutul pocăinţei şi cultivării sufletului, aceasta e ceea ce făceau de la ei înşişi cei ce veneau la botezul lui Ioan, căci zice Scriptura: ***"Ieşeau şi se botezau în Iordan mărturisindu-şi păcatele lor"*** (Mt 3, 5; Mc 1, 5).

Aşadar, mărturisirea păcatelor e începutul acestei cultivări, adică al pocăinţei şi pregătirii ca să primească cineva în sine cuvântul lui Dumnezeu care poate să mântuiască sufletele noastre; căci şi plugarii de aceea au inventat aratul, pentru că acesta scoate din sânul pământului rădăcinile sălbatice şi-l face în stare să primească seminţele şi răsadurile noastre.

Acelaşi lucru îl face şi mărturisirea ogorului cuvântător al inimii: dezgroapă şi scoate patimile rele din ascunsul ei şi o face gata spre primirea sfintelor seminţe şi în stare de cultivarea şi purtarea roadelor virtuţilor. ***Căci aşa cum după căderea lui Adam pământul a ajuns să nască spini şi pălămidă*** (Fc 3, 18) şi celelalte plante nefolositoare, tot aşa şi inima omului a ajuns să nască patimile şi gândurile de ruşine şi rele, şi păcatele care ies din ele.

De aceea e necesar, fraţilor, ca fiecare din noi să aibă un părinte duhovnicesc şi să vină la el cu credinţă, să se smerească înaintea lui şi să-i vestească patimile rele ale inimii şi, primind medicină duhovnicească, să scoată din suflet spinii şi pălămida păcatului, pe care fiecare din voi le-aţi crescut la sân prin viaţă pătimaşă şi iubitoare de plăcere, şi aşa să vă plecaţi urechile la învăţătură Duhului şi să ascultaţi la cele propovăduite şi spuse înainte de noi spre folosul comun, iar prin iertarea şi binecuvântarea de la noi să vă împăcaţi cu Cel care din neasemănata Sa iubire de oameni a plecat cerurile şi S-a pogorât şi a aruncat seminţele mântuirii în inimile celor ce-L ascultă.

Nimeni dintre voi să nu se abţină de la acest început al pocăinţei, căci cum va înainta mai departe şi va progresa mai bine, dacă nu s-a atins nici măcar de începutul virtuţilor?

E necesar însă ca voi toţi să vă sârguiţi spre această mai cu seamă acum, căci aceste patruzeci de zile ni s-au dat de purtătorii de Dumnezeu Părinţi ca inainte-curâţire, fiindcă duc spre prăznuirea anuală a naşterii după trup a Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, în care e obiceiul pentru aproape toţi creştinii să vină la împărtăşirea Sfântului Său Trup şi Sânge şi prin Acesta să se unească cu El şi să se facă în chip dumnezeiesc un duh şi un trup cu El.

Căci dacă, aşa cum a arătat mai înainte cuvântul nostru şi cum va mai înfăţişa înaintând, fără mărturisire şi pocăinţă care urmează nimeni nu va fi vrednic nici măcar de primirea cuvintelor dumnezeieşti, cum va primi cineva în sine însuşi Trupul şi Sângele lui Hristos fără să se fi curăţit mai înainte prin mărturisire şi pocăinţă pe măsura greşelilor lui?

De aceea şi marele Pavel dă mărturie şi vesteşte spunând: "***Să se pună la încercare fiecare pe sine însuşi, şi aşa să mănânce din această Pâine şi să bea din acest Pahar; căci cine mănâncă şi bea cu nevrednicie, osândă îşi mănâncă şi bea, nedeosebind Trupul Domnului***" (1 Co 11, 28), nedeosebind adică faptul că acest Trup fiind fără păcat nu va binevoi să locuiască într-un trup îndatorat păcatelor.

Căci dacă nu e cu putinţă să-şi întindă mâinile spre Hristos şi să se roage celui care nu le are curate de păcat şi n-a îndepărtat mai întâi toată ura şi gândurile care vin din această – iar acest lucru îl arată iarăşi Pavel zicând: “***Vrem să vă rugaţi în tot locul ridicând mâini cuvioase, fără mânie şi gânduri***” (1 Tim 2, 8) – şi dacă n-avem îndrăznire spre Dumnezeu fiindcă n-am agonisit o conştiinţă necondamnată – cum spune ucenicul cel iubit al lui Hristos, Ioan Teologul: “***Dacă inima noastră nu ne condamnă, avem îndrăznire la Dumnezeu***” (1 În 3, 21) – cum vom avea în noi înşine pe Dumnezeu şi ne vom face concorporali cu El, dacă n-am îndepărtat mai întâi de la noi păcatele prin mărturisire, nici n-am curăţit murdăria care se face sufletului de la ele prin milostenie, curăţie, înfrânare, rugăciune şi străpungere a inimii şi celelalte fapte ale pocăinţei?

Sau nu cumva Dumnezeu nu va primi darul tău, dacă nu eşti curat atât tu însuţi, cât şi el – iar acest lucru l-a arătat pe de o parte prin Cain care n-a fost atent la darurile lui, ci i-a zis: “***Nu, dacă le-ai adus corect, dar nu le-ai împărţit corect***” (Fc 4, 7), apoi prin Legea veche, care oprea să se aducă la casa lui Dumnezeu plata unei desfrânate (Dt 23,19), iar mai apoi spunând prin Evanghelie: “***Du-te mai întâi şi împacă-te cu fratele tău şi apoi venind adu darul tău***” (Mt 5, 24) – dar îţi va da ţie, celui ce nu te-ai curăţit mai înainte prin mărturisire şi pocăinţă marele Lui dar, Trupul Său? Ce spui?

Dumnezeu însă nu vrea nici măcar ca îndreptările Lui să fie grăite de o gură necurată, căci zice Scriptura: “***Iar păcătosului i-a zis Dumnezeu: Pentru ce povesteşti îndreptările Mele şi iei legământul Meu în gura ta?***” (Ps 49, 19). Nu lasă deci legământul Său să fie luat într-o gură necurată, dar va da Trupul Său într-o asemenea gură?

De aceea să ne curăţim mai înainte, fraţilor, şi gura şi trupul şi gândirea, şi să ne apropiem cu conştiinţa bună şi curată. Căci dacă lucrătorii în aramă şi aurarii care topesc în jurul aramei aur sau argint sau altceva asemănător vrând să adauge prin lustruire floarea culorii, mai întâi le răzuiesc curăţând orice murdărie, cu cât mai mult noi, care urmează să fim auriţi într-un mod mai bun sau mai bine zis să fim îndumnezeiţi, trebuie să ne curăţim mai înainte de orice întinăciune a trupului şi a duhului?

Căci nu ne facem strălucitoare numai la suprafaţă, ca aramă lustruită, ci toate cele dinăuntru. Să ne apropiem astfel după ce ne-am spălat mai înainte de petele din adâncul sufletului. Fiindcă aşa ne vom apropia şi de mântuire.

Dacă însă ne apropiem cu o rea conştiinţă, nedobândind prin mărturisire iertarea de la cel ce a primit puterea de a lega şi dezlega unele ca acestea, înainte de a ne fi întors de la Dumnezeu, înainte de a ne fi îndreptat după îndreptarul evlaviei, atunci ne apropiem negreşit spre osânda noastră şi pedeapsa veşnică, alungând înseşi indurările dumnezeieşti şi răbdarea Lui faţă de noi, "***căci am călcat în picioare pe Fiul lui Dumnezeu, am socotit sânge comun sângele testamentului cu care ne-a sfinţit şi am batjocorit harul Duhului***" (Evr 10, 29).

Căci cel care a rupt mantia împărătească şi cel care a aruncat-o în noroi, vor fi supuşi negreşit aceleiaşi osânde, iar cel care a vărsat un parfum în noroi şi cel ce l-a încuiat într-un vas împuţit au făcut acelaşi rău. Prin urmare, darul dumnezeiesc nu păţeşte nimic, căci este nepătimitor, dar zboară de la noi în chip nevăzut, căci "mirul nu se încredinţează unui vas putred"; iar ceea ce a păţit, dacă e supus pătimirii, ajungând netrebnic, aceea o va suferi în chip nevrednic cel care l-a adus ofrandă.

Să ne facem, aşadar, vrednici prin pocăinţă, sau mai bine zis să ne aducem ofrandă pe noi înşine prin faptele pocăinţei Celui ce poate să facă vrednici din nevrednici; şi aşa să ne apropiem cu o nădejde ce nu va fi ruşinată şi cu credinţă privind nu simplu la ceea ce se vede, ci la cele ce nu se văd. Fiindcă Pâinea aceasta e ca o perdea care ascunde înăuntru dumnezeirea; acest lucru arătându-l dumnezeiescul Pavel spunea că El "***ne-a înnoit o cale nouă şi vie prin perdea, adică prin trupul Său***" (Evr 10, 20) şi prin el urcă la ceruri cetăţenia noastră – căci acolo e Pâinea aceasta – şi intrăm în Sfânta Sfintelor cea adevărată prin ofrandă în curăţie a trupului lui Hristos: "***Să ne apropiem deci, fraţilor, cu inimă adevărată în certitudinea credinţei***" (Evr 10, 22).

Căci de aceea se numesc Taine, pentru că nu este pur şi simplu ceea ce se vede, ci ceva duhovnicesc şi de nespus; şi dacă, precum spunea Domnul, "***Duhul e ceea ce face viu, carnea nu foloseşte la nimic***" (În 6, 63), dacă te uiţi numai la ceea ce apare, nu te vei folosi cu nimic, dar dacă te uiţi la Duhul, adică dacă vezi însăşi Pâinea care stă înainte în chip duhovnicesc, atunci te vei face viu împărtăşindu-te din ea. Căci Ea este "***mâncarea care nu piere, ci rămâne spre viaţa veşnică***" (În 6, 2-7), ***Pâinea cea adevărată Care coboară din cer, Care e vie şi dă viaţă lumii; pe Care cine nu o mănâncă, nu va fi viu, dar cel care o mănâncă va fi viu în veac, nu numai înviind, ci şi slobozit fiind de pedeapsă şi dobândind împărăţia veşnică.***

Căci despre această Pâine Domnul le-a vorbit nu numai ucenicilor Lui la Cina cea de Taină, ci a glăsuit limpede învăţând deschis şi cu îndrăzneală în sinagogă şi

spunând: “***Pâinea pe Care Eu o voi da pentru viaţa lumii este trupul Meu***” (În 6, 51), şi iarăşi: “***Dacă nu veţi mânca trupul Fiului Omului şi nu veţi bea sângele Lui, nu veţi avea viaţă în voi. Cine mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu are viaţă veşnică***” (În 6, 53-54).

O, ce minune! Vai, ce măreţie a iubirii, pe care Dumnezeu a revărsat-o peste noi cu bogăţie! Ne-a născut din nou prin Duhul şi ne-am făcut un duh cu El, precum spune Pavel: “***Cine se lipeşte de Domnul e un duh cu El***” (1 Co 6, 17).

Deci ca să fim una cu El nu numai după duh, ci şi după trup, carne din carnea Lui şi os din oasele Lui, ne-a dăruit contactul intim cu El prin această Pâine. Căci orice iubire îşi are desăvârşirea printr-o unire, iar începutul dintr-o asemănare (…)

Dar iubirea conjugală pare a avea ceva mai mult decât celelalte, “***căci din această pricină va lăsa omul pe tatăl său şi pe mama sa şi se va lipi de femeia sa şi vor fi cei doi un trup***” (Mt 19, 5), “***Taina aceasta mare este, spune dumnezeiescul Pavel, dar eu vorbesc despre Hristos şi despre Biserică***” (Ef 5, 32).

Acolo deci se vor lipi într-un singur trup, nu şi într-un singur duh; ***noi însă prin împărtăşirea acestei Pâini dumnezeieşti nu ne lipim numai, ci ne amestecăm cu trupul lui Hristos şi devenim nu numai un trup, ci un duh cu El.*** Vezi că măreţia covârşitoare a iubirii lui Dumnezeu faţă de noi are loc şi se arată prin dăruirea acestei Pâini şi a acestui Pahar? Fiindcă potrivit Psalmistului, ***“jertfă şi ofrandă n-ai voit, dar ne-ai întocmit un trup”*** (Ps 39, 7; Evr 10, 5).

O, ce comuniune multiplă şi nespusă! Hristos S-a făcut frate cu noi, intrând în comuniune cu noi atât prin trup, cât şi prin sânge şi prin ele asemănându-Se nouă; ne-a câştigat robi adevăraţi ai Lui răscumpărându-ne prin acest Sânge; ne-a făcut prieteni ai Lui dăruindu-ne arătarea acestor Taine; ne-a legat şi armonizat cu Sine însuşi prin împărtăşirea acestui sânge făcându-Se un trup cu noi.

Dar şi Tată al nostru S-a făcut prin dumnezeiescul Lui botez şi ne hrăneşte la sânii Săi ca o mamă iubitoare pruncii sugari; şi, lucru încă şi mai mare şi mai uimitor, nu ne hrăneşte numai cu Sânge în loc de lapte, dar şi cu Trupul Său, şi nu numai cu Trupul Său, dar şi cu Duhul Lui, păstrând pururea nemicşorată nobleţea dată nouă de El, ducând spre o dorinţă mai mare şi împlinind această dorinţă, lăsându-Se nu numai văzut, ci şi atins şi făcut desfătarea noastră, şi ţinut de fiecare din noi în inimă şi în înseşi măruntaiele noastre, şi spunând: ***“Veniţi, mâncaţi Trupul Meu şi beţi Sângele Meu cei ce doriţi viaţa veşnică, ca să nu fiţi numai după chipul lui Dumnezeu, ci şi dumnezei şi împăraţi veşnici şi cereşti, îmbrăcaţi în Mine,***

împăratul şi Dumnezeul cerului, înfricoşători pentru demoni, dar minunaţi pentru îngeri, fii iubiţi ai Tatălui ceresc, pururea vii, frumoşi la fiii oamenilor, locaş plăcut al preaînaltei Treimi“.

Căci dacă prefigurarea acestui Trup l-a îndreptat pe Avraam (Fc 14, 18; 15, 6; 22, 2-19), dacă prefigurarea acestui Sânge i-a păzit în Egipt vii pe întâii-născuţi ai lui Israel (Îs 12, 23), dacă prefigurarea acestui Sânge a curăţit şi sfinţit însăşi Sfânta Sfintelor, a arătat pe pământ un cort al Numelui lui Dumnezeu şi a făcut preoţi, arhierei şi unşi ai Domnului (Îs 16, 34; Evr 9, 11 sq), dacă prefigurarea a lucrat acestea, ce va lucra adevărul lor?

Aaron nu intră fără această prefigurare în sanctuar, nici noi nu vom putea păşi în cele cereşti dacă nu ne împărtăşim de acest adevăr al lui, nici nu vom avea sălaş în ceruri, nici nu vom fi sălaş al Dumnezeului cerurilor, nici jertfă vie şi sfântă bineplăcută lui Dumnezeu; căci numai prin El am dobândit apropierea. ***“Căci ce folos ai de sângele meu, de mă cobor în stricăciune?***“, spune împăratul şi prorocul David (Ps 29, 9).

De aceea, să ne amestecăm sângele cu Sângele lui Dumnezeu, ca să ştergem stricăciunea din el, fiindcă mult şi negrăit folos e în acest Sânge. El ne face noi în loc de vechi, şi veşnici în loc de vremelnici; ***ne face nemuritori şi veşnic înfloritori, ca nişte pomi sădiţi lângă curgerile apelor (Ps 1, 3) dumnezeiescului Duh, din care se adună rod spre viaţa veşnică.***

Căci din Rai ţâşnea un izvor sensibil şi adăpa faţa pământului născând râuri **sensibile** (Fc 2, 10); ***dar din această Sfântă Masă, pe care potrivit psalmistului Hristos “ne-a gătit-o împotriva” demonilor şi patimilor “care ne necăjesc” (Ps 22, 5), ţâşneşte un izvor care naşte izvoare duhovniceşti, adapă suflete, le urcă până la cer şi întoarce ochii îngerilor spre frumuseţea în care se vede diversitatea înţelepciunii lui Dumnezeu (Ef 3, 10), îi aduce să dorească să se plece spre cele dăruite nouă printr-un asemenea Sânge.***

Căci apropiindu-ne de aceste Taine ne facem purpură împărătească, sau mai bine zis sânge şi trup împărătesc, şi ne prefacem – o, ce minune! – într-o finalitate dumnezeiască, întrucât strălucirea lui Dumnezeu vine tainic asupra noastră, ne învăluie în chip extraordinar, ne face unşi-hristoşi ai lui Dumnezeu şi ne dă putere să strălucim ca soarele în prezenţa Tatălui nostru potrivit făgăduinţei Lui (Mt 13, 43), numai să nu împiedice acest lucru vreo pată pusă pe sufletul celui ce se apropie.

De aceea, nu numai să ne curăţim înainte şi aşa să ne apropiem, dar să fim atenţi la noi înşine şi, după ce am dobândit acest dumnezeiesc dar, să arătăm şi multă pază, ca să rămânem mai presus de patimi şi să vestim virtuţile Celui ce a binevoit a locui în noi plecând de la asemănarea cu El în acestea arătată în noi.

Să ne gândim cu Cine ne unim şi de ce lucruri ne-am învrednicit şi, uimiţi de măreţia covârşitoare a darului şi a iubirii faţă de noi, să ne rânduim fapta, cuvântul şi gândul după "voinţă bună, bine-placută şi desăvârşită" a lui Dumnezeu; fiindcă un sânge al unui nou testament întăreşte acest Nou Testament, adică Evanghelia lui Hristos, căci spune: ***"Un testament intră în vigoare după moarte"*** (Evr 9, 17).

Aşadar, împărtăşindu-ne de Sângele Testamentului lui Hristos, să nu-L facem lipsit de vigoare prin faptele noastre, ca să nu fim supuşi unei osânde şi pedepse veşnice, pentru că am socotit un sânge comun Sângele Testamentului în care am fost sfinţiţi (Evr 10, 29).

Căci pe cât de mare e făgăduinţa făcută celor ce păzesc sfinţirea din împărtăşire – căci e făgăduită Împărăţia Cerurilor – pe atât de mare e şi pedeapsa celor ce s-au făcut netrebnici după ce au primit darul; ***"căci dacă încălcând cineva legea lui Moise, e ucis fără milă, de o cât mai aspră pedeapsă se va învrednici cel ce a socotit sânge comun Sângele Testamentului şi a batjocorit acest mare har?"*** (Evr 10, 28-29).

Noi însă, fraţilor, vă rog să păzim pentru noi înşine nemicşorat harul lui Dumnezeu, întinzându-ne, întregi spre ascultarea şi împlinirea sfintelor porunci şi aducându-ne pe noi înşine ofrandă lui Dumnezeu prin fapte, fiindcă şi Acela S-a dat pe Sine însuşi pentru noi. ***Însuşi Tatăl L-a dat pe Fiul Său Unul-Născut pentru noi, Însuşi Fiul Unul-Născut al lui Dumnezeu S-a dat pe Sine Însuşi, iar noi nu ne vom da la rândul nostru pe noi înşine nu pentru Acela, ci pentru noi înşine?***

Cum însă ne vom da pe noi înşine lui Hristos Care S-a dat pe Sine însuşi pentru noi? Dacă vom îmbrăţişa iubirea faţă de El şi a unora faţă de alţii; dacă ne vom smeri sub mâna tare a lui Dumnezeu şi din pricina Lui atât faţă de noi înşine, cât şi unii faţă de alţii "***negândind la cele înalte, ci lăsându-ne duşi spre cele smerite***" (Rm 12, 16); dacă ***ne vom răstigni după putinţă trupul împreună cu patimile şi cu poftele lui*** (Ga 5, 24), dacă "***ne vom omorî mădularele noastre pământeşti, beţia, desfrânarea, necurăţia, lăcomia, şi orice patimă rea***" (Col 3, 5); dacă vom muri pentru păcat şi vom trăi pentru virtute.

Fiindcă acestea ne învaţă trupul răstignit al lui Hristos care ne este pus înainte spre hrană; căci de El suntem în acelaşi timp hrăniţi şi învăţaţi să avem comuniune cu virtuţile şi pătimirile Lui, ca să trăim şi să împărăţim veşnic împreună cu El.

Acest lucru l-a vestit mai dinainte spunând prin prorocul David: "***Jertfa de laudă Mă va slăvi, şi acolo e calea în care îi voi arăta lui mântuirea Mea***" (Ps 49, 23). Căci, întrucât e celebrat spre aducerea-aminte a celor săvârşite de El pentru noi, este o jertfă de mulţumire, de slavă şi de laudă pentru El. Şi întrucât însuşi Trupul şi Sângele lui Hristos stă înainte cu adevărat, El grăieşte lui Dumnezeu şi Tatăl mult mai bine decât sângele lui Abel - ***fiindcă acela strigă la Dumnezeu împotriva fratelui său*** (Fc 4, 10), dar Acesta strigă pentru noi, al căror frate a socotit lucru vrednic să se facă Hristos, făcându-ni-L milostiv şi împăcându-ne cu Tatăl Cel mai de sus – ne grăieşte însă şi nouă, arătându-ne limpede calea iubirii, fiindcă El S-a golit pe Sine însuşi până la noi din iubirea Lui pentru noi şi Şi-a pus sufletul pentru noi arătându-ne calea smereniei, ***"pentru că în smerenia Sa judecata Lui s-a ridicat, şi a fost adus ca o oaie spre junghiere"*** (Îs 53, 7), calea ascultării, pentru că ***El însuşi a ascultat de Tatăl până la cruce şi moarte*** (Flp 2, 8), calea care ne dăruie prin omorârea patimilor viaţa veşnică.

Pentru că şi El S-a făcut mort, şi iată e viu în veci, făcându-i vii pe cei ce se lipesc de El prin virtute şi credinţă, slăvindu-i şi fiind slăvit de ei, împreună cu Părintele Său fără de început şi cu Preasfântul, bunul şi de viaţă făcătorul Său Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin!

Sfântul Nicodim Aghioritul - Cum se vindecă cei ce păcătuiesc în nădejdea că spovedindu-se şi pocăindu-se vor fi iertaţi

Rugăciunea este primul mod de vindecare

“”<<***Bun eşti Tu, Doamne, şi intru bunătatea Ta, învaţă-mă îndreptările Tale***>> (Ps. 118, 68). aşa s-a rugat profetul David şi tot aşa trebuie să te rogi şi tu, frate, lui Dumnezeu, din toată inima, pentru că ***rugăciunea este prima cale spre însănătoşirea de boala acestei credinţe şi nădejdi deşarte pe care am osândit-o până acum.***

Bun eşti Tu, Doamne! Tu eşti bunătatea însăşi! Învaţă-mă cum să deprind de la bunătatea Ta să ţin legea Ta! Intru bunătatea Ta învaţă-mă îndreptările Tale.

Domnul, fiind bun cu tine, acest lucru îţi cere, aşteptându-te la spovedanie şi iertându-ţi păcatele. Aşteaptă să înveţi de la El să fii bun. (…)

Între iubirea lui Dumnezeu şi rău există o nepotrivire totală. Tu nu crezi în Dumnezeu cum ar trebui, adică nu crezi pentru Dumnezeu. Dacă totuşi crezi cum se cuvine, ai dori ca bunătatea Lui să-ţi fie pricina ca să păcătuieşti – lucru cu totul potrivnic bunătăţii dumnezeieşti. Să ştii că nu faci altceva decât să-ţi înarmezi braţul împotriva Lui şi să faci să lupte mila cu dreptatea Lui.

De aceea, frate, să-L rogi mereu pe Domnul să-ţi scoată din inimă această speranţă înşelătoare şi rătăcitoare despre care am scris: “***Am nădăjduit în oameni care sunt mincinoşi şi care, neîndoios, nu sunt temelie a statorniciei. Cu această minciună***

ne vom acoperi şi ne vom pune la adăpost de furtună" (Isaia). Să te lumineze Dumnezeu cu harul Său ca să înţelegi că această speranţă este doar o înşelăciune şi o capcană a diavolului. Cu ea i-a înşelat pe părinţii omenirii, Adam şi Eva, în Rai, şi mai înşeală şi astăzi nenumăraţi păcătoşi nefericiţi pe care îi coboară în iad. Ca să te izbăveşti de ea spune către Domnul cuvintele lui David: ***"Păzeşte-mă de cursa pe care mi-au pus mie"*** (Psalmul 140, 9).

Vindecarea este cunoaşterea adevăratei pocăinţe şi a roadelor ei.

Al doilea mod de vindecare, frate, este războiul împotriva speranţei înşelătoare născute din necunoaşterea a două lucruri. Cei ce păcătuiesc, gândindu-se că oricum li se iartă păcatele la spovedanie, nu cunosc:

1. ce este pocăinţă şi mărturisirea şi
2. roadele adevăratei pocăinţe şi mărturisiri

Când vei învăţa bine aceste două lucruri pe care acum nu le ştii, fii sigur că te vei vindeca.

Cei ce continuă să păcătuiască cu îndrăznire, nădăjduind la spovedanie, nu ştiu ce este cu adevărat spovedania. Ei cred că a te mărturisi înseamnă a-i spune în amănunt duhovnicului toate păcatele şi a-i le descoperi pe toate, grijuliu să nu cumva să uiţi vreunul, şi că aşa au făcut tot ce trebuie. De aceea toată grija lor când se duc să se spovedească este aceea de a-şi aminti toate greşelile, iar după mărturisire, grija lor este alta, să se gândească bine dacă nu cumva au uitat vreun păcat.

Dacă singură grijă aceasta ar fi de ajuns ca să-i împace cu Dumnezeu, atunci ***drumul către cer n-ar mai fi strâmt***, cum spune Sfânta Evanghelie (Matei 7, 14), ci mai larg decât o piaţă.

Ce osteneală aşa de mare ni se cere ca să-i spunem duhovnicului păcatele, dacă tot ne-am obişnuit să i le mărturisim de mici? (dacă nu există căinţă şi dorinţă de îndreptare, diavolul ne va lupta să nu facem nici măcar acest lucru, care ne aduce iertarea păcatelor şi ajutor în îndreptarea noastră).

Dacă mântuirea noastră ar atârna doar de mărturisirea tuturor păcatelor, atunci şi păcătoşii cei mai neruşinaţi şi mai necuviincioşi care se laudă cu păcatele lor şi le povestesc în joacă tuturor prietenilor la distracţii sunt mai bine pregătiţi pentru spovedanie, pentru că îşi mărturisesc toate păcatele fără a se ruşina. Atunci

spovedania n-ar mai fi decât o lucrare ce-şi află împlinirea pe buze şi ar fi mai mult o descărcare a conştiinţei şi nu a inimii. Dar nu este adevărat. ***Spovedania adevărată înseamnă îndepărtarea păcătosului de păcat şi întoarcerea lui la Dumnezeu.***

De aceea bună şi de folos este, desigur, CERCETAREA CONŞTIINŢEI pe care o facem ca să putem descoperi toate păcatele pe care le-am făcut cu fapta, cu cuvântul sau consimţind să avem gânduri necurate. E bine să ne mărturisim toate păcatele duhovnicului fără să lăsăm niciunul nemărturisit, fiindcă aşa sufletul nostru se uşurează foarte mult.

Totuşi, cercetarea conştiinţei şi spovedania trebuie să fie unite cu FRÂNGEREA INIMII şi cu STRĂPUNGEREA LĂUNTRICĂ. Canonul pe care îl primeşte cineva de la duhovnic, fie post, fie metanii, fie altă nevoinţă, smereşte numai trupul şi omul exterior şi, putem spune, taie numai RAMURILE nu şi copacul. ***Frângerea inimii, însă smereşte şi răneşte omul lăuntric, inima însăşi care este prima şi cea mai importantă cauză şi rădăcină a tuturor păcatelor laolaltă.*** Smerind, aşadar, inima, smereşte şi răneşte şi păcatele, sau, mai bine zis, zdrobeşte şi răneşte pe diavol însuşi şi demonul tuturor relelor care, cuibărit fiind în inimă, ne vorbeşte de acolo şi ne trimite gândurile şi păcatele cele mai neruşinate, cele mai viclene şi cele mai blestemate şi mai pline de hulă. ***"Că din inimă ies gânduri rele, ucideri, adultere, desfrânări, hoţii, mărturii mincinoase, defăimări"*** (Matei 15, 19).

De aceea, există dogma Bisericii Ortodoxe, spune teologul Gheorghios Koressios în lucrarea sa "Despre Sfintele Taine", după care durerea şi suferinţa lăuntrică fac parte de însăşi taina spovedaniei şi a pocăinţei. Aşa cum împlinirea Tainei Botezului nu se poate face fără apă şi fără invocarea Sfintei Treimi, cu scufundarea şi scoaterea din apă de trei ori, tot aşa şi taina pocăinţei şi a spovedaniei nu-şi atinge scopul (se referă la faptul că dacă avem durere şi suferinţă lăuntrică, după mărturisire şi iertarea păcatelor primim HARUL DUMNEZEIESC, care ne ajută ca să luptăm şi să biruim înclinaţiile spre păcate) fără durerea lăuntrică a inimii. Dacă aceasta lipseşte, este limpede că omul rămâne nepocăit, chiar dacă se căieşte şi se mărturiseşte, aşa cum nepocăit este şi cel care nu-şi mărturiseşte păcatele şi nu este dezlegat sau legat de duhovnic. Sau aşa cum nebotezat este cel ce se botează fără apă sau fără invocarea Sfintei Treimi. De aceea a spus Domnul răspicat: "***De nu vă veţi pocăi, toţi veţi pieri la fel***" (Matei 13, 5). Adică, dacă nu vă pocăiţi având zdrobire lucrătoare, desăvârşită şi suprafirească în inimile voastre, toţi veţi fi osândiţi. Duhul Sfânt, voind să arate că fără durerea inimii nu există căinţă, cere această durere mai întâi de la cei ce vor a se căi, spunând că profetul Ioil : ***"inimile***

sfâşiaţi-vă, nu hainele!”(Ioil 2, 13). Vezi, frate, care este mărturisirea canonică, cea după lege? Vezi care este căinţa adevărată?
Te rog acum, frate, să te gândeşti bine dacă unul care păcătuieşte fără ruşine zicând: “mă voi mărturisi, am timp să mă mărturisesc” poate suferi cu adevărat în felul în care am vorbit? Cred că nu, de vreme ce prin ceea ce spune arată limpede că nici măcar nu ştie că trebuie să se pocăiască după lege şi aşa cum se cuvine.

Este cu neputinţă a dobândi cineva această durere suprafirească, pentru că, aşa cum ai auzit mai devreme, ea trebuie să vină de la Harul lui Dumnezeu. Ea este darul Lui. Şi de vreme ce este Darul Lui, este dăruită doar celor puţini, căci, de s-ar da celor mulţi, n-ar mai fi dar. Apoi, este una din harismele cele mai scumpe pe care le poate da Domnul. Este una din binefacerile Sale cele mai extraordinare şi una din lucrările cele mai mari ale Atotputerniciei Sale, atât de mari, încât, dacă Dumnezeu ar vrea să creeze o lume nouă, cu totul de aur, un cer nou, tot numai diamant şi safir, şi să te pună pe tine stăpânul lor, acesta ar fi un dar infinit mai neînsemnat decât durerea sinceră şi zdrobirea adevărată a inimii.

Acum vei crede că Dumnezeu îţi dă acest dar nepreţuit al zdrobirii, neîntârziat şi când vrei tu? Această harismă pe care n-o rânduieşte pentru mulţi, pe care-i lasă în împietrirea lor? Căci zice: ***“şi împietreşte pe cine vrea El”*** (Romani 9, 18). Această harismă pentru care, ca s-o primească, Sfinţii s-au nevoit, au asudat şi s-au pregătit cu atâta râvnă şi cu atâtea osteneli? Dacă tu crezi că Dumnezeu ţi-l dă aşa uşor, crezi rău. ***Sfântul Vasile cel Mare spune că de multe ori sufletul se sileşte pe sine să fie cucernic şi nu poate, şi că, dacă cineva vrea să dobândească cucernicia, trebuie să aibă multă râvnă şi să trăiască neîntrerupt în asceză.***

“Dacă ne silim să fim cucernici şi nu putem înseamnă că şi în trecut ne-a lipsit râvna, pentru că un om care trebuie să facă faţă unor greutăţi care-i vin pe neaşteptate nu le poate birui dacă nu se gândeşte bine la ce are de făcut şi dacă nu se osteneşte continuu; şi mai înseamnă că sufletul îi este stăpânit de patimi şi că nu îi este îngăduit să se elibereze de ele când doreşte”. (…)

Tu, care poate ieri sau alaltăieri te-ai murdărit cu păcate noi şi nici măcar nu ţi-ai dat seama cât sunt de grele, nici măcar nu te-ai gândit la cât de mare şi de bun este Dumnezeu pe Care L-ai rănit, tu care n-ai citit nici o carte despre spovedanie, crezi că, pomenindu-ţi doar faptele rele şi mărturisindu-te duhovnicului, ai dobândit căinţa adevărată? Eşti departe, frate, eşti departe de ea. Semeni mai degrabă cu cei despre care David spune că îşi sfâşie hainele ca să arate doar în afară cât suferă, în vreme ce pe dinăuntru, în inima lor, nu se simt smeriţi şi cucernici: ***“Sfâşiaţi au fost şi nu s-au smerit”*** (Ps. 34, 14). Când te spovedeşti astfel, speli vasul numai pe

dinafară, adică numai învelişul inimii, iar pe dinăuntru, în adâncul ei, ea este plină de necurăţie: ***“curăţă întâi partea dinlăuntru a paharului şi a blidului, pentru că şi cea din afară să fie curată!”*** (Matei 23, 26).

Să presupunem că tu, care nu-ţi socoteşti păcatul atunci când îl faci, îl socoteşti foarte bine la spovedanie şi arăţi că te scârbeşte şi te mâhneşte mai mult decât orice altă fapta rea şi că te smereşti cu străpungerea inimii (lucru care rar se întâmplă). Cu toate acestea nu poţi dobândi căinţa adevărată şi adevărata străpungere venită din căinţă.

Ca să înţelegi, trebuie să-ţi arăt care sunt roadele pocăinţei şi ale mărturisirii sincere, ca după ele să te călăuzeşti. Tu crezi că, dacă te spovedeşti şi îţi spui cu smerenie păcatele duhovnicului şi el îţi citeşte rugăciunea de dezlegare, eşti din nou curat ca şi când n-ai fi păcătuit în viaţa ta şi că te ridici de la picioarele lui ca şi când nu te-ai fi mânjit niciodată cu nici un păcat. Acesta nu este felul cel bun de a gândi. De ce? Pentru că botezul, deşi şterge păcatul strămoşesc şi orice păcat făcut cu voie, nu şterge totuşi neştiinţa minţii tale, nici dorinţa şi înclinaţia înnăscută a inimii spre păcat şi nici tot ce a odrăslit în firea omenească păcatul strămoşesc, pentru că roadele lui rămân ca o pedeapsă şi după botez. Aceasta pentru ca liberul nostru arbitru să fie pus la încercare, să lupte, să biruie şi cei ce s-au botezat să primească cunună pentru lupta lor.

Spovedania nu înlătură relele porniri ale inimii. Spovedania făcută cum se cuvine, chiar dacă şterge păcatele, nu înlătură tot răul pe care ele l-au adus sufletului, adică orbirea şi întunecarea minţii, înclinaţiile şi dispoziţiile rele ale voinţei, obişnuinţele şi deprinderile rele ale inimii, degradarea şi zădărnicirea puterilor sufletului său urâţirea chipului omului, făcut după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. Spovedania nu ia de la noi toată pedeapsa şi canonul pe care trebuie să-l primim pentru păcatele noastre; nici nu ridică toată puterea deprinderilor rele şi a năravurilor pe care le-am căpătat odată cu păcatul, chiar dacă, întrucâtva, le împuţinează. Ni le lasă pe toate că să le îndreptăm şi să le îndepărtăm noi înşine prin străpungerea necontenită a inimii şi prin nevoinţele şi ostenelile şi luptele pocăinţei pe care suntem datori a o avea toată viaţa după ce greşim“.

Sfântul Nicodim Aghioritul despre folosul spovedaniei dese şi despre paza de păcat

Fragment dintr-un cuvânt al Sfântului Nicodim Aghioritul, Cum să se păzească păcătosul după Mărturisire:

"Iar după ce te-ai mărturisit şi ţi-ai primit canonul de la duhovnicul tău, pentru ca să te păzeşti să nu cazi din nou în acelaşi păcat, sau într-altele, foloseşte-te de aceste cinci povăţuiri, ca de nişte leacuri care să te păzească:

Întâia păzire: Aducerea aminte a păcatelor

Să nu uiţi, ci să-ţi aminteşti pururea de păcatele pe care le-ai săvârşit. Aşa îţi porunceşte Dumnezeu, prin mijlocirea lui Isaia: "***Eu sunt Acel Care şterge păcatele tale şi nu îşi mai aduce aminte de fărădelegile tale!***" (Isaia 43, 25-26). ***Aceasta să faci – adică să-ţi aminteşti păcatele tale – nu ca să-ţi chinuieşti cugetul, îţi spune dumnezeiescul Gură de Aur (Omilia IV la Statui), ci să-ţi pedepseşti sufletul, ca să nu zburde în patimi şi să nu mai cadă iarăşi intr-aceleaşi. Ca să cunoşti, prin aducerea aminte, marele dar ce l-ai primit de la Dumnezeu, ca să-ţi ierte atât de multe păcate, precum şi Pavel şi-a adus pururea aminte cum a prigonit Biserica, pentru ca să arate cât de mare este harul lui Dumnezeu spune Gură de Aur (Cuvântul 36 la I Corinteni).***

Unul care a scăpat dintr-o mare primejdie, când şi-o aminteşte, tremură şi se înfricoşează, şi frica aceasta îl face să nu mai cadă iarăşi în aceeaşi primejdie. Astfel David, şi după ce i-au fost iertate păcatele, şi le amintea întotdeauna şi le

avea înaintea ochilor lui. De aceea şi zicea: "***Şi păcatul meu înaintea mea este pururea***" (Psalmul 50, 14).

Dacă voieşti – îţi spune Sfinţitul Augustin – să-şi întoarcă Dumnezeu faţa Sa de la păcatele tale, trebuie ca tu să le ai pururea înaintea ta, să le priveşti şi să plângi pentru ele. Dacă tu vei scrie şi-ţi vei aminti păcatele tale, dumnezeiescul Gură de Aur te încredinţează că Dumnezeu le va şterge şi le va ierta. Iar dacă tu le vei şterge de unde le-ai scris şi le vei uita, Dumnezeu le va scrie şi-Şi va aminti de ele. Şi iarăşi, spune acelaşi: ***"Căci nu este nici un alt asemenea leac, pentru iertarea păcatelor, precum neîncetata lor aducere aminte şi necurmata lor osândire"*** (Cuvântul 2, Cum că spre folos este că proorocirile nu sunt limpezi).

Te sfătuieşte însă Sf. Marcu Pustnicul, ca atunci când îţi mărturiseşti lui Dumnezeu păcatele tale, să-ţi aminteşti de ele nu după felul lor, aducându-ţi în închipuire împrejurările şi oamenii cu care ai păcătuit, fie din pricină că, fiind tu, încă, împătimit şi iubitor de plăceri, pofteşti iarăşi la ele şi te tulburi; fie că, aducându-ţi aminte de ele, după chipul lor şi cu durere, să nu cazi în deznădejde.

Mai cu seamă aceasta să te fereşti când este vorba de păcatele trupeşti pe care le-ai săvârşit: să nu-ţi aduci în minte împrejurările şi oamenii cu care ai păcătuit, fiindcă îţi întinezi mintea. Să-ţi aminteşti doar că eşti păcătos şi că ai săvârşit multe păcate, cu care ai mâniat pe Dumnezeu.

A doua păzire: Să fugi de ceeea ce este pricină a păcatului

A doua păzire foloseşte-o ca să fugi de pricinile păcatului, fiindcă, potrivit cu legile filozofilor, aceleaşi pricini aduc întotdeauna şi aceleaşi urmări. Fugi, dar, frate, de priveliştile cele rele, de vorbirea şi întovărăşirea cu cei fără rânduială şi, mai cu seamă, fugi de vorbă şi prietenia cu oamenii cu care ai păcătuit trupeşte; fiindcă, una din două: sau tu trebuie să fugi de ei, sau ei trebuie să se îndepărteze de tine şi să-i alungi, dacă-i ai în casă la tine, fie că este slujnică, fie că este argat şi – pe scurt – fie că este unul dintr-ai tăi, şi prieten. Căci despre aceştia a vorbit Domnul: "***Iar dacă ochiul tău cel drept te sminteşte pe tine, scoate-l şi aruncă-l de la tine, căci mai de folos îţi este să piară unul din mădularele tale, decât tot trupul tău să fie aruncat în gheenă***" (Matei 5, 29).

Şi să nu te încrezi niciodată, zicând: eu pot să mă întovărăşesc cu oameni vătămători şi să nu mă vatăm. Înşelător este gândul acesta, fiindcă stă scris: ***"Nu te încrede în duşmanul tău niciodată"*** (Isus Sirah 12, 10).

Şi unii dascăli sunt de părere că acel prea înţelept Iosif, dacă n-ar fi fugit din iatacul stăpânei sale, de bună seamă ar fi căzut în păcat. Cine se teme de primejdie nu va cădea într-însa, dar cine o îndrăgeşte, acela va cădea: ***"Cel ce iubeşte primejdia, în primejdie va pieri"*** (Isus Sirah 3, 24). ***De aceea şi dumnezeiescul Gură de Aur, spune: "Cel ce nu fuge departe de păcate, ci merge aproape de ele, cu frica va trăi şi de multe ori va cădea într-însele"*** (Cuvântul 15 la Statui).

A treia păzire: Mărturisirea cea deasă aduce cinci lucruri bune

De a treia păzire foloseşte-te, spovedindu-te des, aşa încât, dacă este cu putinţă, să alergi îndată la duhovnic, nu doar când vei săvârşi un păcat mare şi de moarte, ci şi când vei săvârşi unul mic şi care se iartă. Fiindcă, după cum rănile care sunt arătate doctorului nu se măresc, tot aşa şi păcatele, când sunt mărturisite, nu sporesc, ***după cuvântul Scărarului: "Vânătăile, care sunt date la iveală, nu se vor înrăutăţi ci se vor tămădui"*** (Cuvântul 4, pentru ascultare).

Berzele au un obicei: când li se strică cuibul, nu se mai duc acolo; aşa şi demonii fug de cel ce se spovedeşte des, fiindcă, prin mărturisirea deasă, îşi pierd cuiburile şi mrejele lor, după cum i-au spus demonii înşişi unui bărbat îmbunătăţit, că – adică – nu au înlesnire şi nici putere împotriva cui se spovedeşte des. Şi pe lângă acestea au mai spus că, în vreme ce omul se află nespovedit, toate mădularele lui sunt ca şi legate de păcat şi nu se pot mişca spre a săvârşi binele. Şi, când se va fi spovedit, numaidecât ele sunt dezlegate.

Şi pentru ce altceva Neeman Sirianul nu s-a scăldat doar o singură dată în Iordan, ci de şapte ori – decât pentru a ne învăţa pe toţi, mici şi mari, patriarhi şi arhierei, duhovnici şi preoţi – să ne spovedim de şapte ori, adică des şi de multe ori (pentru că numărul şapte se foloseşte pentru: "de multe ori", în dumnezeiasca Scriptură). Şi, ne mai învaţă să ne scăldăm în apele pocăinţei, al cărei chip fusese Iordanul, pentru că într-însul boteza Înaintemergătorul "***Botezul pocăinţei, intru iertarea păcatelor***" (Marcu 1, 4).

Am spus să se mărturisească des şi prea cinstiţii patriarhi şi arhierei şi duhovnici şi preoţi, ca să răstorn obiceiul prea rău, care domneşte în multe locuri, că asemenea sfinţite feţe să nu se spovedească. Într-adevăr, mă minunez din ce pricină se îndeamnă să facă aceasta.

Dacă, pe de o parte, socotesc că ei nu fac păcate, să mă ierte, dar socoteala aceasta a lor este greşită, fiindcă Evanghelistul Ioan strigă: "***Dacă zicem că păcat nu***

avem, ne amăgim pe noi înşine” (I Ioan 1, 8). Şi, deoarece, numai Papa, ca un mincinos, şi-a luat îndrăzneala să se laude a fi fără de păcat dar niciodată vreunul din patriarhii sau arhiereii răsăriteni.

Iar, pe de altă parte, dacă socotesc că, fiind feţe sfinţite, nu au datoria să se spovedească des, ca şi mirenii, nici această socoteală a lor nu este îndreptăţită, fiindcă dumnezeiescul Iacov, când a spus: “***Mărturisiţi-vă unul altuia păcatele***” (Iacob 5,16), nu a deosebit pe cei sfinţiţi de mireni, ci, de-a dreptul şi fără osebire, a spus să se spovedească şi cei sfinţiţi şi mirenii.

Fiindcă, şi doctorii când se îmbolnăvesc, au nevoie de alţi doctori, şi prooroci de alţi prooroci, când păcătuiesc, după dumnezeiescul Gură de Aur, care spune: “Atunci a mers către David Natan, prooroc către prooroc merge. Dar cum David, prooroc fiind, nu se tămăduieşte pe sine? Ci, precum doctorii, când se îmbolnăvesc, au nevoie de alţi doctori, pentru că boala le vătăma meşteşugul, la fel şi aici” (Tălmăcire la Psalmul 50).

Iar dacă se şi ruşinează, să ia pildă, de la arhiereul Potamon, care s-a mărturisit, nu înaintea unui duhovnic, ci a unui întreg sinod. Dacă un Ioan Evanghelisul a dat mărturie: “***Dacă mărturisim păcatele noastre, El este credincios şi drept, ca să ne ierte păcatele***” (1 Ioan 1, 9), aceste sfinţite mărimi de ce să nu se mărturisească?

Pentru aceasta, prea sfinţi Părinţi, mă închin vouă şi vă rog, pentru dragostea lui Dumnezeu, să vă spovediţi şi să nu daţi o rea pildă mirenilor, să nu se spovedească nici ei. Ci precum vă faceţi chip al tuturor bunătăţilor şi pildă pentru ei, aşa să vă faceţi şi o bună pildă pentru deasă mărturisire. ***Că şi Simeon al Tesalonicului spune că arhiereii şi preoţii trebuie să slujească şi să se cuminece cu luare aminte şi cu umilinţă şi cu mărturisire.***

Pentru că deasa mărturisire, pe lângă că slăbeşte puterea demonilor, precum am spus, mai aduce încă şi alte cinci lucruri bune celui ce se mărturiseşte des.

Întâiul folos al mărturisirii dese

După cum copacii care se răresc des nu pot să prindă rădăcini adânci în pământ, tot aşa şi ***deasa mărturisire nu lasă obiceiurile şi deprinderile rele ale păcatului să capete rădăcini adânci în inima celui ce se spovedeşte des.***

Sau, mai bine zis, după cum un copac bătrân şi mare nu poate fi doborât dintr-o singură lovitură, tot aşa un obicei şi o deprindere, vechi şi rele, nu le poate dezrădăcina şi nimici cu totul doar o singură suferinţă a inimii – şi aceea, poate,

nedesăvârşita – pe care a arătat-o cel ce se pocăieşte, la spovedanie. Cu toate că păcatul lui a fost iertat, prin rugăciunea de iertăciune a duhovnicului.

Al doilea folos al mărturisirii dese

Cine se spovedeşte des, are mare uşurinţă intru a-şi cerceta cu amănunţime cugetul şi a-şi afla numărul păcatelor sale. Deoarece, uşurându-se neîncetat de mulţimea păcatelor sale, prin deasă mărturisire, acestea rămân tot mai puţine. Pentru aceasta, poate şi el să le găsească mai bine şi să şi le amintească.

Iar cel care nu se mărturiseşte des – datorită numărului mare de păcate care se îngrămădesc asupra lui nu poate nici să le afle ca amănunţime şi nici să şi le amintească, ci, de multe ori, uită multe şi grele păcate de ale sale care, dacă rămân nemărturisite, rămân – prin urmare – şi neiertate. Pentru aceea, diavolul are să i le amintească în ceasul morţii sale, şi atât de mult îl va stânjeni, încât îl vor trece sudorile morţii şi va plânge, sărmanul, dar fără nici un folos, fiindcă atunci nu mai poate să le mărturisească.

Al treilea folos al mărturisirii dese

Cel ce se mărturiseşte des, chiar de va săvârşi vreodată un păcat de moarte, îndată, însă, după ce s-a mărturisit, întră în harul lui Dumnezeu, şi câte fapte bune va face, îl vor învrednici de viaţa cea veşnică. Iar cel ce nu se mărturiseşte des, dacă – să zicem – săvârşeşte şi el acelaşi păcat de moarte şi nu aleargă neîntârziat să se spovedească, câtă vreme rămâne nespovedit, nu numai că este lipsit de harul lui Dumnezeu, dar şi lucrurile bune pe care le face de la sine: posturi, privegheri, metanii mari şi altele asemenea nu sunt vrednice pentru a-i câştiga plata şi viaţa veşnică pentru că sunt lipsite de harul lui Dumnezeu, care este începutul şi temelia tuturor faptelor care duc la mântuire.

Al patrulea folos al mărturisirii dese

Cel ce se mărturiseşte des este mai încredinţat că moartea îl va afla în harul lui Dumnezeu şi astfel că va fi mântuit. Şi diavolul, care este pururi obişnuit să meargă la morţi, nu numai la moartea păcătoşilor, dar şi la cea a sfinţilor, cum spune Marele Vasile (în tâlcuirea Psalmului 7) şi încă şi la aceea a Domnului, potrivit cu cuvântul: "***Vine şi stăpânitorul acestei lumi şi el nu are nimic în Mine***" (Ioan 14, 30), şi diavolul, zice, care merge la morţile oamenilor, să vadă dacă va găsi ceva, va merge şi la acesta, dar nu va afla nimic, fiindcă acesta i-a

luat-o înainte, şi socotelile lui sunt limpezi, iar "catastifele" lui sunt bine cumpănite, datorită desei mărturisiri.

Iar cel ce nu se spovedeşte des, este foarte cu putinţă să moară nespovedit şi astfel să fie pierdut pe vecie, deoarece cade iarăşi cu uşurinţă în păcat şi nu se spovedeşte, iar moartea vine pe neaşteptate.

Al cincilea folos al mărturisirii dese

Al cincilea şi cel din urmă folos pe care îl pricinuieşte deasă mărturisire, este că îi împiedică şi-i înfrânează pe oameni de la păcat. Fiindcă, cel ce se spovedeşte des, când îşi aminteşte că peste puţine zile are să se spovedească, chiar dacă îşi are gândul la păcat, este împiedicat, socotind ruşinea pe care o va simţi când se va mărturisi şi dojana pe care o va auzi de la duhovnic.

Pentru aceasta şi ***Sf. Ioan Scărarul a scris: "Nimic nu dă diavolilor şi gândurilor vinovate atâta putere asupra noastră, cât faptul de a le lăsa pe acestea – nemărturisite – să fie hrănite în inimă".*** Şi, iarăşi, ***"Un suflet care înţelege mărturisirea este oprit, ca de un frâu, să mai păcătuiască, fiindcă pe cele nemărturisite le săvârşim fără sfială, cum ar fi în întuneric"*** (Cuvântul 4).

De aceea, acelaşi Sfânt grăieşte pentru fraţii acelei minunate chinovii pe care o descrie, că ei aveau câte o tăbliţă atârnată de cingătoarea lor, pe care îşi scriau gândurile în fiecare zi şi le spuneau, spovedindu-se, acelui mare stareţ.

Aşadar, frate al meu păcătos, aflând de acestea, mergi mai des la sfinţită Mărturisire, căci cu cât mai des mergi la această baie, cu atât te vei curăţa. Nu amâna timpul potrivit zicând: să fac acest lucru şi pe urmă merg să mă spovedesc. Fiindcă Dumnezeu, deşi de multe ori se arată îndelung răbdător, dar totdeauna soseşte la timp. Să nu zici: Am păcătuit şi ce mi s-a făcut mie? Că Domnul este indelung-răbdător. "***Că mila şi mânia de la El sunt şi peste cei păcătoşi se va odihni mânia Lui***" (Isus Sirah 5, 4 şi 7).

Adu-ţi aminte mereu de Samson, care deşi de trei ori a izbutit să-şi rupă legăturile cu care îl legaseră cei de alt neam cu el, dar, a patra oară, n-a mai izbutit să le rupă şi să scape. ***"Voi face ca mai înainte şi mă voi scăpa de ei. Dar nu ştia că Domnul se depărtase de el"*** (Judecători 16,20).

Aşa şi tu, frate, cu toate că o dată şi de două ori şi de trei ori, păcătuind şi zăbovind să te îndrepţi şi să te spovedeşti, mai târziu te-ai învrednicit să te spovedeşti şi să te

îndrepţi. Dar dacă a patra oară păcătuind, amâni vremea potrivită pentru martusirire, poate că nu te vei mai învrednici de ea, ci vei muri nespovedit. Care lucru să dea Domnul să nu se întâmple niciodată vreunui creştin.

A patra păzire: Aducerea aminte a lucrurilor celor de apoi

Foloseşte cea de a patra păzire, frate, ca să-ţi aminteşti de cele de apoi ale tale, adică să cugeţi necontenit la moartea ta, la înfricoşata Judecată a lui Dumnezeu, la pedeapsa cea veşnică şi la veşnica desfătare a Raiului. Fiindcă aducerea, aminte şi teama de acestea patru, se fac întru tine ca un frâu puternic, care nu te lasă să păcătuieşti. După cum grăieşte Duhul Sfânt prin Sirah: "***în tot ce faci, adu-ţi aminte de sfârşitul tău şi nu vei păcătui niciodată***" (7, 38).

Aşadar, atunci când gândul cel viclean şi diavolul, ca şi patimile tale se luptă cu tine şi te îndeamnă să păcătuieşti, întâi pune în faţa ta moartea şi cugetă că însuşi acest trup al tău, care acum pofteşte să curvească, sau să ucidă, sau să fure, sau să săvârşească vreun păcat, acesta va să moară şi să-şi piardă frumuseţea, sănătatea, grăsimea şi toate puterile lui şi să ajungă un hoit, slut, fără de chip, fără frumuseţe, fără suflet.

Gândeşte că acesta are să fie înmormântat într-un mormânt prea întunecat şi acolo are să se risipească şi să ajungă hrană viermilor, împuţiciune, putreziciune şi pulbere. Adu-ţi aminte câtă spaimă, câtă durere, câtă groază vei încerca atunci când sufletul ţi se desparte de trup, când îţi stau în preajma diavolii ca să te răpească, şi nu se află nimeni ca să te ajute.

Să iei aminte că acelaşi lucru are să se întâmple şi acelui ins cu care doreşti să săvârşeşti păcatul. Fiindcă acest trup pe care acum tu îl iubeşti şi-l pofteşti atât de mult, peste puţin are să se facă – după moarte - deopotrivă: un hoit nefericit, putreziciune, hrană viermilor şi împuţiciune.

Şi, mai presus de toate acestea, aminteşte-ţi că însăşi moartea este ca un fur atât de neaşteptat, încât nu ştii niciodată când vine la tine. Se poate să vină în această zi, în acest ceas, în această clipă şi tu, care te simţeai bine ziua, să nu apuci să mai vezi seara, şi tu, care ai ajuns până seara, să nu mai apuci a doua zi, după cum a grăit Domnul: "***Drept aceea, privegheaţi, că nu ştiţi ziua, nici ceasul când vine Fiul Omului***" (Matei 25,13).

Trage învăţătură din acestea, frate al meu, şi spune aşa în sinea ta: dacă eu am să mor şi poate de o moarte năprasnică, ce am să ajung, nefericitul de mine? Ce-mi va

folosi atunci dacă mă voi bucura de toate plăcerile lumii? Ce voi câştiga dacă săvârşesc acest păcat? Ce-mi va rămâne, dacă voi făptui această ticăloşie? Mergi înapoia mea, satano, şi tu, gând viclean; nu vreau să te ascult şi să cad în păcat!

În al doilea rând, ***dacă vrei să nu păcătuieşti, pune-ţi în faţă ziua înfricoşată a Judecăţii şi adu-ţi aminte de toate cele ce se vor întâmpla atunci, cum, adică, cerul se va înfăşura ca o hârtie, cum stelele vor cădea din cer; cum soarele şi luna se vor întuneca; munţii şi colinele se vor topi ca ceara; marea se va spăimânta şi va scădea; stihiile vor arde; pământul se va cutremura; mormintele se vor deschide şi vor învia toţi oamenii, de la Adam până la sfârşitul lumii, ca să se înfăţişeze înaintea înfricoşatului Judecător; cum de frică se vor clinti până şi îngerii din cer; cum au să se deschidă catastifele şi cum are să fie judecat fiecare, urmând să dea socoteală în amănunt pentru faptele lui rele pe care le-a săvârşit şi pentru gândurile rele pe care le-a gândit.***

Aşadar, păcătosule, aşa să grăieşti gândului tău: dacă eu am să păcătuiesc acum, ce am să fac atunci, în ziua şi în ceasul acela înfricoşat? Cum mă voi apăra pentru acest păcat, faţă de acel Judecător nemitarnic şi nepărtinitor? Ah! câtă teamă şi cutremur voi încerca, nenorocitul de mine. Vai! vai! cum voi putea să mă ţin pe picioare, când voi auzi hotărârea aceea cutremurătoare: ***"Duceţi-vă de la Mine, blestemaţilor, în focul cel veşnic, cel pregătit pentru diavol şi pentru îngerii lui".*** Vai! vai! câtă ruşine voi încerca atunci, când voi sta gol, dat în vileag, înaintea a toată acea adunare a întregii lumi: a îngerilor, a sfinţilor, a drepţilor, a păcătoşilor şi a toată omenirea.

Desigur, neputând să îndur acea necinstire şi ruşine, necuprinsă cu mintea, am să grăiesc munţilor şi măgurilor să se prăbuşească şi să mă zdrobească, ca să nu mai mă arăt în ochii oamenilor şi ca să scap de urgia unui asemenea înfricoşat Judecător: ***"Strigând munţilor şi stâncilor: Cădeţi peste noi şi ne ascundeţi pe noi de faţa Celui ce şade pe tron şi de mânia Mielului"*** (Apocalipsa 6, 16).

De voieşti să nu păcătuieşti, frate al meu, pune înaintea ta toate felurile înfricoşate de pedeapsă pe care le-a aflat dreptatea lui Dumnezeu ca să pedepsească păcatul, adică necurmata lipsire de Dumnezeu, întunericul cel mai din afară, focul cel nestins, viermele cel neadormit, străfundul cel prea rece, plânsetul cel nemângâiat, scrâşnirea dinţilor şi celelalte cazne nenumărate şi felurite.

Şi, mai presus de toate, că te vei găsi pururea întovărăşit cu înşişi acei demoni, duşmanii tăi, pe care îi urăşti atât de mult, pentru că ţi-au pricinuit atâtea suferinţe.

Lucru care este mai cumplit decât celelalte feluri de pedeapsă, potrivit cu ***Sf. Maxim.*** Căci, spune acesta, în cuvântul de sfătuire către Gheorghe eparhul Africii, următoarele: ***“Şi, ceea ce este mai josnic între toate şi mai greu de spus cu adevărat, lucru pe care nu pot măcar să-l grăiesc, cu atât mai mult să-l îndur (izbăveşte-ne, Hristoase, şi scapă-ne de această durere): despărţirea de Dumnezeu şi de Sfintele Sale Puteri, şi vieţuirea laolaltă cu diavolul şi demonii săi vicleni, care să ţină o veşnicie. Şi cea mai grea şi mai cumplită dintre pedepse este să stea de-a pururi împreună cei ce urăsc cu cei ce sunt urâţi“.***

Apoi, ţine minte că toate aceste suferinţe vor fi pedeapsa păcătoşilor, nu pentru o sută de mii de ani, nu pentru o mie de milioane, ci în vecii vecilor, fără nădejdea că li se va pune capăt vreodată.

Aşadar, aşa să-ţi vorbeşti în tine însuţi: dacă eu nu pot să rabd durerea pricinuită de un os al meu, când iese din locul lui, cum voi răbda, nefericitul de mine, îndepărtarea veşnică de Dumnezeu, care este tot ce e mai lăuntric în fiinţa mea? Dacă eu nu pot îndura să fiu aruncat doar pentru un ceas într-un cuptor, chiar dacă mai înainte m-aş fi bucurat de toate plăcerile lumii, cum voi suferi să mă aflu pe vecie în cuptorul acela al focului nestins? Blestemat să fii, păcatule, care mă stânjeneşti!

Nu, nu te voi săvârşi, şi pentru o singură măruntă plăcere să dobândesc o veşnicie de suferinţe şi să plâng, nemângâiat, ca un smintit, precum acel Ionatan: ***“Doar am gustat puţină miere cu vârful toiagului pe care îl aveam în mână, şi iată trebuie să mor”*** (IRegi 14, 43).

A cincea păzire: Cunoaşterea păcatului

A cincea păzire foloseşte-o, frate, cunoscând bine ce lucru rău este păcatul şi, mai ales, cel de moarte. Fiindcă toţi oamenii pentru aceasta săvârşesc păcatul, fiindcă nu ştiu cât de mare rău este. De aceea şi în multe părţi ale dumnezeieştii Scripturi, păcătoşii se simţeau nesocotiţi şi neştiutori.

Astfel, noi aici îţi vom da putinţă să cunoşti răutatea păcatului, nu în deplinătatea lui, fiindcă nici o minte nu poate să-l înţeleagă pe deplin: ***“Greşelile cine le va pricepe?”*** (Psalmul 18, 13), ci numai cât este cu putinţă: 1. Din însuşi păcatul. 2. Din împrejurările lui. 3. După pedeapsa pe care a primit-o de la Dumnezeu. [...]

3***. Pedeapsa păcatului în faţa lui Iisus Hristos***

A pedepsit Dumnezeu păcatul şi în faţa lui Iisus Hristos, dar cu o atât de aspră pedeapsă, încât toate pedepsele pomenite mai sus, puse alături de aceasta, par doar o umbră. Fiindcă o singură rana uşoară pe faţa Mântuitorului Hristos, un ghimpe din spinii cununii Lui, o singură biciuire a Lui, înseamnă o pedeapsă mai mare decât dacă Dumnezeu ar fi prăpădit întreaga lume şi ar fi părăsit în focul iadului pe oameni, pe îngeri, pe arhangheli şi orice altă făptură. Fiindcă, ce are de a face pedeapsa tuturor făpturilor cu cea mai mică suferinţă a Ziditorului, a Fiului Celui Preacurat, Preasfânt, Unul Născut?

Însă cerescul Său Tată nu s-a mulţumit să sufere Fiul Său o suferinţă uşoară ca să nimicească păcatul, ci una nespus de mare. ***Vrei să înţelegi, păcătosule? Întoarce-te şi vezi-L pe Iisus cum pătimeşte pentru păcatul tău! Este vândut, pus să jure, batjocorit, târât la judecăţi ca un osândit. Priveşte cum ochii Lui sunt acoperiţi de răni de pe urma loviturilor cu pumnul! Cum faţa Lui este plină de scuipaţi, cum obrajii Lui sunt vineţi de pălmuiri, cum gâtlejul Lui este uscat de sete!***

Priveşte cum buzele Lui sunt amare din pricina fierei! Cum capul îi este ciuruit de spinii cei prea cumpliţi. Cum braţele şi încheieturile mâinii îi sunt strâns legate de funii tari! Cum umerii îi sunt doborâţi de greutatea copleşitoare a crucii! Cum mâinile ăşi picioarele îi sunt străpunse de cuie prea ascuţite!

Priveşte păcătosule, cum vinele Lui toate îi sunt golite de sânge. Cum coasta Lui îi este străpunsă cu suliţa! Cum încheieturile Lui toate îi sunt sfârtecate de năpraznică întindere pe cruce! Şi cum, spânzurat de piroanele cele cumplite, şi-a dat duhul! Priveşte cum întregul Său trup a ajuns o singură rană! Fără chip, fără frumuseţe omenească: “Nu avea nici chip, nici frumuseţe, ca să ne uităm la el” (Isaia 53, 2).

Treci, acum, frate, cu mintea ta, la partea cea dinlăuntru a sufletului lui Iisus, ca să vezi acolo cât de neasemuit mai mult a suferit cu sufletul, decât cu trupul, întristându-se cumplit din pricina atâtor păcate, atâtor ocărî şi a unei atât de mari defăimări pe care aveau să i le aducă măreţiei Sale şi patimilor Sale înşişi acei păcătoşi pentru care a suferit atâtea şi atâtea, ca să-i mântuiască.
Şi ca să vorbesc pe scurt, atât de nemăsurat de mare a fost suferinţa lăuntrică pe care Iisus a suferit-o pentru oameni, încât este cu neputinţă să o înţeleagă cineva în viaţa aceasta. Numai în ziua Judecăţii, după unii dascăli, o va cunoaşte fiecare în chip desăvârşit, fiindcă şi atunci are să o înfăţişeze Domnul, ca să o vadă toţi oamenii, spre ruşinea păcătoşilor celor osândiţi.

Ce spui acum despre păcat, iubitule? înţelegi cât de nemărginită este răutatea lui, după această suferinţă de necuprins cu mintea pe care a îndurat-o preadulcele Iisus, pentru ca să-l nimicească? Aşadar, acum, când ai înţeles răutatea păcatului, şi după ce este el în sine însuşi, şi după împrejurările lui, şi după pedeapsa cu care Dumnezeu l-a pedepsit, întristează-te în sufletul tău, zdrobeşte-ţi inima ta, întoarce-te în tine însuţi şi hotărăşte cu tărie ca mai degrabă să mori de mii de ori, decât să săvârşeşti vreodată un păcat de moarte.

A şasea pázire: Rugăciunea

Sfinţitul Augustin spune că omul trebuie să facă ceea ce poate, şi să ceară de la Dumnezeu ceea ce nu poate – ***"Să faci ce poţi şi să ceri ceea ce nu poţi".*** Pentru aceasta şi noi, după ce ţi-am dat, frate, cele cinci mijloace de pázire, mai sus arătate, pentru a nu mai cădea în păcat, mijloace pe care le poţi folosi de la tine, cu propria ta putinţă şi alegere, intru sfârşit îţi dăm şi un al şaselea mijloc de pázire care este sfinţita rugăciune.

Să nu încetezi, aşadar, să te hărăzeşti pe tine lui Dumnezeu şi să-L rogi, prea fierbinte, să dea putere slăbiciunii tale şi să-ţi întărească voinţa intru această hotărâre pe care ai luat-o, cu harul şi ajutorul cel de sus, nădăjduind că El te va auzi, în marea Sa milostivire, cum făgăduieşte El însuşi: ***"De va striga către Mine îl voi auzi, pentru că sunt milostiv"*** (Ieşirea 22, 27).

Nu ai putere de la tine însuţi? Nu ai încredere în voinţa ta? Pricină este că nu le ceri de la Dumnezeu: ***"Nu aveţi, pentru că nu cereţi"*** spune dumnezeiescul Iacov (4, 2). Te temi de primejdie? Te înspăimânţi de ispita păcatului? Priveghează şi te roagă, ca să nu cazi într-însul. ***"Privegheaţi şi vă rugaţi ca să nu intraţi în ispită"*** (Matei 26, 41). Şi, pentru mai multă uşurinţă, iată că-ţi însemnăm aici rugăciunea de faţă.

Rugăciune

Mult milostive Doamne, Iisus Hristoase, Dumnezeul meu, îţi mulţumesc că, prin mărturisirea de taină către duhovnicul meu Părinte, m-ai învrednicit pe mine păcătosul, să primesc de la Tine iertarea păcatelor mele. Urmând, deci, lui David care spunea: "Juratu-m-am şi m-am hotărât să păzesc judecăţile dreptăţii Tale" (Psalmul 118, 106), îţi făgăduiesc, cu o voinţă hotărâtoare a sufletului meu, că sunt gata să primesc mai bine mii de morţi, decât să mai săvârşesc vreun păcat de moarte şi – cu el – să amărăsc sfinţită Ta bunătate. Fiindcă, însă, voinţa mea este slabă, în sinea ei, fără de ajutorul Tău, te rog fierbinte să mă împuterniceşti cu

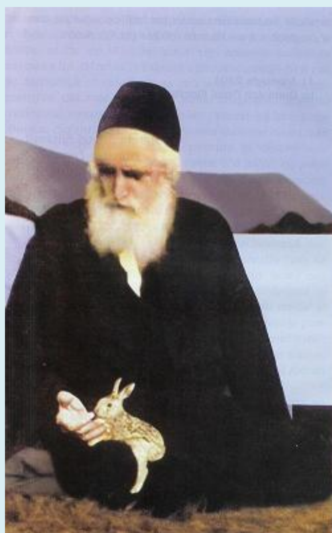
harul Tău şi să mă întăreşti cu ajutorul Tău cel puternic, ca să rămân până la sfârşit neabătut în această sfântă hotărâre a mea. Da, Iisuse al meu, cel prea iubitor de suflet, dă-mi putere să petrec în pocăinţă ce-mi rămâne din viaţa mea, ca să mă bucur aici jos, de harul Tău, iar acolo, în cer, de fericita Ta mărire, prin soliile Preabinecuvântatei Tale Maici şi ale tuturor sfinţilor Tăi. Amin.

Cuvânt de pe urmă

Pun capăt şi pecetluiesc această sfătuire cu aceste cuvinte: Tatăl care a trimis pe înaintemergătorul Ioan, ca să boteze, a propovăduit prin gura lui păcătoşilor: ***"Pocăiţi-vă"*** (Matei 3, 2). Fiul, când S-a arătat în lume, a grăit acest cuvânt, începătură şi temelie a propovăduirii Sale: ***"Pocăiţi-vă"*** (Matei 4, 17). Duhul Sfânt, când S-a pogorât în chip de limbi de foc, cuvântul acesta l-a rostit, prin Apostolul Petru: ***"Pocăiţi-vă"*** (Faptele Apostolilor 2, 38).

Trei sunt cei ce mărturisesc, şi mărturia celor trei este adevărată, mai mult, este însuşi adevărul. Deci, fraţi ai mei păcătoşi: "Pocăiţi-vă, pocăiţi-vă, pocăiţi-vă, căci s-a apropiat Împărăţia Cerurilor".

Cuviosul Paisie Aghioritul - Cuvinte părinteşti pline de iubire şi de înţelepciune pentru dreapta socoteală, mărime de suflet şi nădejde

Sunt şi unii care se comportă în acelaşi fel faţă de toţi. Dar nu putem pune într-un degetar cât punem într-un butoi; sau să încărcăm pe un bou, cât pe un cal. Boul este să tragă plugul; nu se poate să-i punem samar şi să-l încărcăm. Pe cal nu trebuie să-l punem la plug, pentru că el este bun să ridice greutate. Pentru o treabă este unul, pentru altă celălalt. Să nu dorim să punem toată lumea pe calapodul nostru. Fiecare are particularităţile lui.Să le trecem cu vederea pe unele, atunci când acestea nu vatămă. Dacă ar fi putut intra în rânduială toţi oamenii încă din viaţa aceasta, nu s-ar mai fi făcut neorânduieli şi ar fi fost şi aici Rai. Aşadar, să nu avem pretenţii neraţionale de la ceilalţi.

"Este trebuinţă de dreaptă socoteală şi iarăşi de discernământ, atunci când cineva are de-a face cu suflete. În viaţa duhovnicească nu există o reţetă, o regulă. ***Fiecare suflet are propria sa calitate şi capacitate.*** Există vase de mare capacitate şi vase de capacitate mică.Unele sunt din plastic, nu rezistă mult, iar altele sunt metalice şi rezistă. ***Atunci când duhovnicul ştie calitatea şi capacitatea sufletului, va acţiona potrivit cu posibilităţile şi cu moştenirea ereditară ce o are, precum şi cu sporirea ce a realizat-o.*** Purtarea lui va fi potrivită cu starea în care se află cel ce se spovedeşte, cu păcatele pe care le-a făcut şi cu o mulţime de alte elemente. Faţă de cel obraznic va lua aminte ca să nu-i dea drepturi de obrăznicie. Pe sufletul celui sensibil va căuta cum să-l ajute ca să înfrunte cu bărbăţie problemele lui".

"Respectarea poruncilor ajută, dar respectarea lor corectă, deoarece se poate ca cineva să respecte poruncile, dar în mod greşit. *În viaţa duhovnicească este*

necesară dreptatea dumnezeiască şi nu aplicarea seacă a legii. Îi vedem şi pe Sfinţii Părinţi cu cât discernământ spuneau să se aplice sfintele canoane! ***Marele Vasile, cel mai sever Părinte al Bisericii, care a scris cele mai aspre canoane, citează un canon ce este valabil pentru un păcat, dar după aceea el însuşi adăugă: "nu cerceta timpul, ci felul pocăinţei".*** Adică, dacă doi oameni fac acelaşi păcat, duhovnicul, potrivit cu pocăinţa fiecăruia, unuia îi poate da canon să nu se împărtăşească doi ani, iar celuilalt 2 luni. Se poate face chiar şi atâta diferenţă (…)".

"Epitimiile sunt la discernământul duhovnicului. Pentru cei care păcătuiesc cu răceală, duhovnicul trebuie să fie aspru, fără să cedeze. Pe cel care este biruit, dar se pocăieşte, se smereşte, cere iertare cu strângere de inimă, îl va ajuta cu discernământ să se apropie iarăşi de Dumnezeu. Aşa au făcut şi atâţia sfinţi. ***Sfântul Arsenie Capadocianul, de pildă, ca duhovnic, de obicei nu dădea canoane oamenilor. Încerca să-i aducă întru simţire, ca ei singuri, din mărimea de suflet, să ceară să facă nevoinţă, milostenii sau alt fel de faptă bună".***

Unii spun: "A, cutare duhovnic este foarte canonist. Foarte aspru! Este inteligent, are memorie bună, ştie Pidalionul pe de rost". Dar un duhovnic care aplică după literă canoanele cuprinse în Pidalion poate face rău Bisericii (..) Mai ales în vremea de astăzi nu ajută să aplice cineva toată legea Bisericii cu o asprime fără discernământ, ci trebuie să cultive mărimea de suflet în oameni. Să facă mai întâi treaba bună în el însuşi, ca să poată ajuta sufletele, căci altfel va sparge capetele.

Pidalionul se numeşte pidalion (= cârmă), pentru că îndrumă pe om spre mântuire, când într-un mod, când în altul, precum face corăbierul, mişcând cârma când la dreapta, când la stânga, ca să scoată corabia la liman. Dacă o va ţine drept, fără să o mişte după cum este de trebuinţă, va izbi corabia de stânci, o va scufunda şi oamenii se vor îneca. Dacă duhovnicul foloseşte canoanele ca… bombardament, şi nu cu discernământ, potrivit cu omul, cu pocăinţa ce o are acela etc., în loc să vindece sufletele, le va omorî, să ceară să facă nevoinţă, milostenii sau alt fel de faptă bună."

"***Până la un punct trebuie să se gândească cineva la o greşeală a sa, iar apoi să ceară smerit mila lui Dumnezeu si, dacă nu există mândrie, Dumnezeu va ajuta. Şi mai ales atunci când cineva este sensibil, este mai bine să-şi uite păcatele lui cele vechi, după ce i s-au iertat prin pocăinţă şi mărturisire.*** Unuia ca acesta vrăjmaşul îi poate aduce aminte de păcatele de odinioară şi să-l distragă de la rugăciune. Însă cel care nu este sensibil şi vede că mândria se naşte înlăuntrul său, atunci este bine să-şi aducă în minte păcatele sale, ca să se smerească".

“Nu spun să nu vă supravegheaţi pe voi înşivă şi să vă lăsaţi greşelile să treacă neobservate, însă trebuie mers numai până la un punct, măi copilaşule, şi cu întristarea! Nu nepăsare, dar nici nenorocire.Ai făcut ceva care nu a fost bine? Te-ai gândit la el? L-ai văzut? L-ai recunoscut? L-ai mărturisit? Mergi înainte, nu te împiedica. Ţine-l numai în memorie, ca să iei aminte altă dată, dacă ţi se va da o pricină asemănătoare (…). Trebuie să te mâhneşti, dar mâhnirea să fie pe măsură. Dacă nu te doare, vei fi ‘tra-la-la’ şi vei cădea iarăşi în aceeaşi greşeală; nu te vei îndrepta. Dar dacă din mâhnirea pocăinţei treci în deznădejde, atunci înseamnă că te-ai mâhnit mai mult decât trebuia. În aceste cazuri trebuie să-ţi dai ţie însuţi puţin curaj şi să înfrunţi greşeala cu puţină nepăsare bună“.

“Dumnezeu, din dragoste, nu îngăduie ca încă de la începutul vieţii noastre duhovniceşti să ne simţim păcătoşenia noastră, ca să nu ne încovoiem. Există suflete mărinimoase şi sensibile care nu ar fi putut rezista şi s-ar fi vătămat. Aşadar, ne orbeşte ochii ca să nu ne vedem toate păcatele împreună (…). Lucrarea fină vatămă atunci când nu există experienţă. La fel se întâmplă şi cu simţirea binefacerilor lui Dumnezeu. Dacă ar vedea omul binefacerile lui Dumnezeu încă de la începutul vieţii lui duhovniceşti, ar păţi hemoragie duhovnicească.Pentru că, atunci când cineva vede binefacerile lui Dumnezeu şi totodată îşi simte nerecunoştinţa sa, se topeşte”.

“Trebuie luare aminte, pentru că se poate ca diavolul să-l apuce din cele de-a dreapta, din pocăinţă şi să-l arunce în cele de-a stânga, în mâhnire sau deznădejde, în aşa fel încât să-l zdrobească sufleteşte şi trupeşte şi să-l netrebnicească. Adică îi aduce cealaltă zdobire, care are nelinişte, ca să-l facă cioburi. Se poate, de pildă, să-i spună: <Eşti foarte păcătos, nu te vei mântui>. Chipurile se interesează de sufletul tău, dar de fapt îţi pricinuieşte nelinişte şi te aruncă în deznădejde. Dar n-o să-l lăsăm pe diavolul să facă ceea ce vrea. Atunci când diavolul îţi spune: <Eşti păcătoasă>, tu să-i spui: <Şi ce te interesează asta pe tine? Când vreau eu voi spune că sunt păcătoasă, nu când vrei tu> (…) ***Melancolia şi apăsarea sufletului se datoresc de obicei mustrărilor de cuget provenite provenite din sensibilitate, şi atunci omul are nevoie de mărturisire, ca să poată fi ajutat de duhovnic.*** Pentru că, dacă este sensibil, se poate ca greşala să fie foarte mică, dar vrăjmaşul diavol s-o mărească, să i-o arate cu microscopul, ca să-l arunce în deznădejde şi să-l netrebnicească. Poate să-i spună, de pildă, că a mâhnit, chipurile, mult pe unii, că le-a pricinuit greutăţi, etc., şi să-l facă să se mâhnească mai mult decât poate suporta. Dacă diavolul se interesează aşa de mult de unele ca acestea, de ce nu se duce să necăjească conştiinţa unui om stăpânit de nesimţire? Dar pe cel nesimţitor,

dimpotrivă, îl face să considere intru nimic o greşeală mare de a sa, ca să nu-şi vină în simţire.

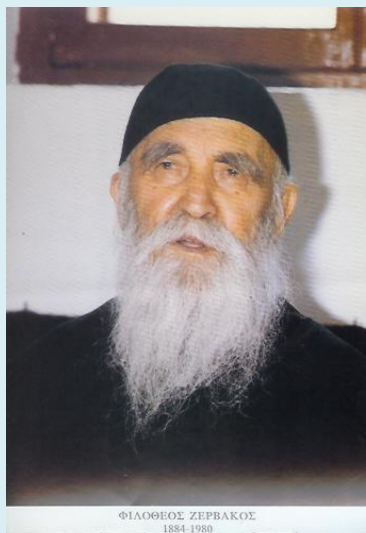
Omul trebuie să se cunoască pe sine aşa cum este, nu aşa cum îl prezintă vrăjmaşul diavol, deoarece acesta se interesează numai spre răul nostru.

Niciodată să nu deznădăjduiască, ci îi ajunge numai să se pocăiască,deoarece şi păcatele lui sunt mai puţine decât cele ale diavolului, şi are şi circumstanţe atenuante, deoarece a fost plăsmuit din pământ, şi din neatenţie a alunecat şi s-a murdărit. Pentru ca nevoinţa să fie corectă, trebuie ca noi să învârtim roata invers de cum o învârteşte diavolul. Dacă ne spune că suntem ceva, să cultivăm prihănirea de sine. Dacă ne spune că suntem nimic, să spunem: **"Dumnezeu mă iubeşte".**

"- Părinte, intru în panică atunci când am căderi în nevoinţa mea.

- Nu te teme. Este luptă şi vom avea şi răni. Acestea se vindecă prin spovedanie. Iată soldaţii aflaţi în război, atunci când sunt răniţi într-o luptă, aleargă imediat la medic, îşi leagă rana, şi continuă să se lupte cu mărime de suflet. Între timp dobândesc şi experienţa din rănire şi se păzesc tot mai bine, aşa încât să nu mai fie răniţi".

Arhimandritul Filotei Zervakos – Sfânta Împărtăşanie - Cum trebuie să se apropie monahii şi laicii de Taina Dumnezeieştii Cuminecături

Arhimandritul Filotei Zervakos (1884 – 1980)

Textul de faţă reprezintă o scrisoare a Arhimandritului Filotei Zervakos către un fiu duhovnicesc, publicată sub acest titlu în revista "Orthodoxos. Philoteos Martyria", nr. 40-42, ianuarie-septembrie, Tesalonic, 1991, p. 139-143. ***Stareţul Filotei a fost de foarte tânăr sub îndrumarea Sfântului Nectarie de Enghina făcătorul de minuni, pe care l-a avut părinte duhovnicesc.*** Din 1930 până la moartea sa (adică aproape pentru 50 de ani) a fost stareţul Manăstirii Loggobardas din Paros, fiind unul din cei mai apreciaţi duhovnici. A încercat o unire a spiritualităţii liturgice sacramentale cu cea filocalică isihastă. Punctul de vedere exprimat de Patriarhul Filotei Kokkinos (+1379) în chestiunea Sfintei Împărtăşanii, prezentat şi însuşit de stareţul Filotei Zervakos, îşi păstrează actualitatea şi are o importanţă deosebită din punct de vedere teologic şi duhovnicesc:

1. "Patriarhul Filotei Kokkinos este un ucenic şi adept al Sfântului Grigore Palama (+1360), contribuind cel mai mult la apărarea şi răspândirea palamismului şi isihasmului, care insista asupra posibilităţii vederii slavei sau luminii dumnezeieşti necreate, prin curăţirea inimii şi rugăciunea minţii.

2. Prin cele spuse în scrisoare, Patriarhul Filotei arăta clar că isihasmul şi împărtăşirea sacramentală nu se exclud, ci se presupun şi se completează reciproc, rugăciunea minţii fiind însăşi simţirea prezenţei euharistice sacramentale a lui Hristos în noi, împărtăşirea sacramentală implicând şi împărtăşirea duhovnicească, simţirea lui Hristos.

3. Poziţia echilibrată a Patriarhului Filotei poate să aducă o lumină în mult disputata discuţie ce se continua încă până în zilele noastre, între teologi şi duhovnici, în jurul desei sau rarei împărtăşiri. ***Împărtăşirea euharistică este o necesitate pentru toţi credincioşii, monahi şi laici, necesitate care decurge din însăşi fiinţa şi rostul tainei Cuminecăturii, dar ea nu se poate impune şi da oricui, fără nici o condiţie, lucru care se uită de obicei de cei ce insistă exclusiv pe împărtăşirea fizică.***

Sfaturile date în final de Patriarhul Filotei manifestă o deschidere generoasă. Teoretic ele sunt corecte şi practic realizabile mai mult în mănăstiri, unde sunt mai puţini vieţuitori şi unde duhovnicii îi pot pregăti pe toţi prin Taina Mărturisirii, decât în parohiile mari, unde datorită numărului mare de credincioşi, practic este aproape imposibilă pregătirea acestora prin Taina Mărturisirii în vederea împărtăşirii lor duminică de duminică. Dar şi aici se poate începe – şi e de dorit – cu grupuri mai mici de credincioşi care să fie pregătiţi pe rând pentru împărtăşire în fiecare duminică. Problema este foarte importantă şi vom mai reveni asupra ei.

Acum 50 de ani am citit aici, în biblioteca mănăstirii, o scrisoare a pururea pomenitului Filotei Patriarhul Constantinopolului, care a trăit în secolul XIV şi care a strălucit în virtute, evlavie, dreaptă credinţă şi cultură. Epistola aceasta a fost trimisă părinţilor sinaiţi, care se împărţiseră în două tabere.

- Una socotea nu numai că e permisă deasa Împărtăşanie, dar că e obligatorie. Şi aducea mărturie canoanele 18 şi 19 apostolice şi că mai înainte, Sfânta Împărtăşanie nu impunea postul, fiindcă creştinii din primele veacuri nu posteau, dar nici canoanele Sfinţilor Apostoli şi ale Sfintelor Sinoade Ecumenice nu se referă la post înainte de Sfânta Împărtăşanie.
- Cealaltă tabără socotea că, pentru a se împărtăşi cineva, trebuie să treacă cel puţin 40 de zile de la ziua în care s-a împărtăşit pentru a se putea împărtăşi iarăşi, deoarece nu e vrednic, şi că înainte de Sfânta Împărtăşanie creştinul trebuie să postească trei zile. Aduc şi ei mărturie obiceiul Bisericii care, văzând că mulţi dintre creştini se apropie de Taina Sfintei Împărtăşanii fără nici o pregătire şi curăţire prealabilă, fără o metanoia şi mărturisire sinceră şi curată, fără teamă, credinţă şi dragoste de Dumnezeu, recomandă creştinilor să se înfrâneze câteva zile, pentru a se putea să se reculeagă, să-şi dea seama şi să cugete la păcatele lor, să le părăsească prin baia pocăinţei şi a mărturisirii, ca şi prin postul după putere, pentru că postul curat, care se face în cunoştinţă şi discernământ, cere de la om teamă, smerenie, străpungerea inimii şi plânsul aducător de bucurie, lacrimi care purifică şi curăţă sufletul omului de orice pângărire.

Din acest motiv, ***Sfântul Grigorie Teologul a zis: "Să vărsăm lacrimi după putere prin baia Botezului (pocăinţei)"***, iar ***Sfântul Simeon Noul Teolog porunceşte monahilor şi creştinilor ca fără lacrimi să nu se împărtăşească. Cum e cu putinţă ca acela care îşi umple de cu seara chilia lui cu carne, peşte, ouă, vin şi nu cu mâncăruri de post, dimineaţa să se împărtăşească cu lacrimi şi străpungerea inimii? Acest lucru e cu neputinţă.***

Fiindcă deosebirea de păreri a sinaiţilor a ajuns la certuri şi dispute, au scris Patriarhului, care le-a trimis o scrisoare. Acum un an am căutat această scrisoare în bibliotecă, dar nu am putut s-o găsesc. Nu îmi amintesc exact cuprinsul ei, fiindcă au trecut 50 de ani de atunci. Din câte îmi amintesc vă scriu, poate vă va fi de folos pentru cartea voastră. În scrisoare, Patriarhul critică cele două tabere, fiindcă ambele se aflau în rătăcire şi fiindcă toţi trebuie să urmeze tradiţiile pe care le-au primit de la Părinţii lor şi nu să se certe.

Celor dintâi le scrie: Spuneţi adevărul că împărtăşania deasă este impusă de canoane şi că creştinii din timpurile apostolice se împărtăşeau la fiecare Liturghie, dar trebuie să spuneţi şi ceea ce Sfântul Apostol Pavel, gura lui Hristos, zice: ***"Să se cerceteze omul pe sine însuşi şi aşa să mănânce din pâine şi să bea din pahar. Căci cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie, mănâncă şi bea sieşi osândă, ca unul care nesocoteşte Trupul Domnului"*** (I Co 11, 28-29). Dacă vreţi să vă împărtăşiţi des, ca Sfinţii Apostoli şi primii creştini, trebuie să se cerceteze fiecare pe sine şi să vă gândiţi bine dacă sunteţi şi voi ca Sfinţii Apostoli, dacă sunteţi la măsura virtuţilor Sfinţilor Apostoli şi a primilor creştini.

- *Aceia aveau dragoste din tot sufletul şi din toată inima faţă de Dumnezeu, în vreme ce voi aveţi multă dragoste faţă de voi înşivă şi foarte puţină faţă de Dumnezeu.*
- *Aceia aveau o aşa de mare iubire întreolaltă, încât erau bucuroşi să se jertfească unul pentru altul. Voi însă vă certaţi şi îi pizmuiţi pe fraţii voştri, fiindcă nu îmbrăţişează părerea voastră.*
- *Aceia, primii creştini, aveau toate în comun, banii, averile, mijloacele de subzistenţă şi nici unul nu zicea: acesta este al meu, acesta este al tău. Voi, deşi sunteţi monahi, nu aplicaţi aceasta.*

Preotul, puţin înainte de a chema la Sfânta Împărtăşanie, zice cu voce tare: **"Sfintele Sfinţilor"**, voind parcă să ne avertizeze şi să ne spună: "Judecaţi şi gândiţi-vă bine, dacă sunteţi sfinţi, atunci să vă apropiaţi, fiindcă Cele Sfinte se dau numai Sfinţilor". **Şi noi zicem smeriţi: nu suntem sfinţi, unul e Sfânt, Domnul**

nostru Iisus Hristos, Cel fără de păcat. Trebuie, aşadar, să fim atenţi, dacă vrem să ne împărtăşim şi noi mai des, să fim sfinţi.

Apoi, preotul, chemându-ne la masa duhovnicească, ne spune: **"Cu frică de Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste să vă apropiaţi".** Şi aici trebuie să ne cercetăm fiecare pe noi înşine: Dacă avem într-adevăr frică de Dumnezeu, credinţă fierbinte şi dragoste curată din tot sufletul şi din toată inima, atunci să ne apropiem dacă nu, să ne reţinem un timp, şi după ce ne-am ostenit şi nevoit cu ajutorul lui Dumnezeu, pe care trebuie să-l cerem totdeauna, să fim şi noi sfinţi, să fim ca Sfinţii Apostoli şi creştinii primelor veacuri, atunci să ne apropiem des. Întrucât nu suntem imitatori ai virtuţilor lor, să fim atenţi, ca nu cumva apropiindu-ne cu nevrednicie, în loc de folos să ne producem pagubă, fiindcă Sfânta Împărtăşanie e foc care-i arde pe cei nevrednici.

Faptul că în canoanele Sfinţilor Apostoli nu se pomeneşte de post, e de asemenea adevărat. Dar la început, când Sfinţii Apostoli săvârşeau Sfânta Taină, erau puţini la număr. Iar Taina dumnezeieştii Euharistii o săvârşeau în case şi după mâncare. Când însă numărul creştinilor a crescut şi s-au zidit biserici, atunci Sfânta Taină se săvârşea în sfintele biserici şi se săvârşea dimineaţa, iar cei care voiau să se apropie de Sfânta Taină se înfrânau de cu seara.

Iar Sfinţii Apostoli continuu au postit. Mâncarea lor era atât de modestă şi mâncau atât de puţin, cât să trăiască. Iar mărturisirea se făcea public, în biserică. Când însă la început au fost creştini care se ruşinau şi ezitau să se mărturisească în public, atunci Sfinţii Părinţi au stabilit ca mărturisirea să nu se mai facă public, ci în particular, înaintea arhiereului sau preotului ca părinte duhovnic. Şi fiindcă mulţi creştini, când voiau să se apropie de Sfânta Taină dimineaţa, mâncau de cu seară pe săturate, fără deosebire, atunci s-a stabilit ca cei ce vor să se apropie de Sfânta Taină trebuie să postească. Aceasta n-o menţionează sfintele canoane, dar o menţionează Sfânta Tradiţie. Nu s-a apreciat numărul zilelor de post, s-a lăsat aceasta la latitudinea duhovnicilor, care celor sănătoşi le prescriau mai mult post, iar celor slăbiţi mai puţin. Cei care sunt sănătoşi şi pot să postească nu numai o zi, două sau trei, ci întreaga săptămână, bine fac. Aceasta le-a scris Patriarhul celor dintâi.

Pentru ceilalţi scrie următoarele: Monahii care cercetează Scripturile şi se ocupă cu studiul trebuie să cunoască sfintele canoane şi Sfintele Tradiţii. Nici Biserica, nici sfintele canoane, nici Tradiţia nu menţionează că creştinii trebuie să se împărtăşească la fiecare 40 de zile şi că nu se cuvine să se împărtăşească cineva la mai puţin de 40 de zile. Sfânta Biserică şi toţi Părinţii stabilesc canoane mari

pentru ucigaşi, desfrânate, adulteri, hoţi, calomniatori şi ceilalţi păcătoşi, cărora canoanele le interziceau uneori să se împărtăşească; celorlalţi creştini nu le-a precizat zile, luni sau perioade. S-a precizat însă ca toţi să se cerceteze pe sine şi dacă sunt vrednici să se apropie. S-a precizat, de asemenea, că trebuie să fie sfinţi, fiindcă Cele Sfinte se dau Sfinţilor şi să se apropie cu frică de Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste.

Bine faceţi dacă cereţi sfatul meu practic, dar mai bine veţi face dacă vă veţi smeri şi veţi asculta şi păzi cele ce vă voi sfătui.

Întâi vă sfătuiesc să încetaţi discuţiile care provoacă certuri şi dispute. Fiecare din voi să fie atent să-şi vadă propriile păcate şi nu pe ale fratelui său.
Al doilea, ori de câte ori vi se întâmplă vreo iritare sau ceartă între voi, înainte de a apune soarele să vă conciliaţi şi împăcaţi.
Al treilea, să aveţi smerenie şi ascultare desăvârşită de Întâistătătorul vostru, ca şi duhovnicul vostru, căruia să-i mărturisiţi sincer toate păcatele voastre şi să soluţionaţi deosebirile dintre voi nu voi singuri, cu pizmă, mândrie şi iuţime, ci cu dragoste şi iubire de fraţi, cerând în toate sfatul şi părerea egumenului şi duhovnicului vostru, şi ceea ce vă va spune, să primiţi ca de la Dumnezeu şi să vă liniştiţi.

În ce priveşte Sfânta Împărtăşanie stabilim următoarele:
1. Câţi au dragoste din tot sufletul şi din toată inima faţă de Dumnezeu şi câţi îl iubesc pe aproapele lor ca pe ei înşişi, au smerenie, ascultare, tăierea voii, blândeţe, nemâniere, înfrânare, răbdare, tăcere, aceştia pot să se împărtăşească o dată pe săptămână şi de două ori când se întâmplă o sărbătoare în mijlocul acestei săptămâni.
2. Când nu au virtuţile de mai sus şi se mâhnesc din cauza aceasta şi se silesc să le dobândească şi se roagă şi doresc sincer şi cer Sfânta Împărtăşanie, ca pe un medicament ajutător, şi evită pe cât le stă în putinţă orice păcat, li se permite şi lor să se împărtăşească o dată pe săptămână.
3. Câţi au aşa-zise păcate care se iartă, adică puţină mândrie, se înfurie pentru moment când le spune cineva ceva, spun vreo minciună, glumesc, râd, bârfesc, mănâncă mai mult decât e de trebuinţă, fac ascultare, dar fără tragere de inimă, şi au şi alte mici păcate de moarte, pe care se silesc să le taie şi să le tempereze, dar nu cu osteneală şi râvnă cum se cuvine, dar totuşi le cunosc, se căiesc şi le mărturisesc, acestora li se permite să se împărtăşească la 15 zile.
4. Acei care sunt mândri, nesupuşi, mânioşi, certăreţi, mincinoşi, dacă se mărturisesc şi arată o pocăinţă şi schimbare adevărată şi iau hotărâre că vor înceta să păcătuiască, să se împărtăşească la două luni.

5. Dacă după un an încetează sau se înfrânează, împuţinând păcatele, să se împărtăşească la 40 de zile, şi când se îndreaptă complet, să se împărtăşească ca şi cei de mai sus, la 15 zile şi o dată pe săptămână.

O astfel de dispoziţie către monahii de la noi a dat-o Cuviosul Arsenie, care s-a nevoit acum 100 de ani aici, un sfânt duhovnic care a primit har de la Dumnezeu să săvârşească minuni în timpul vieţii lui şi după moarte. Un astfel de discernământ al acestor vrednici de pomenire Părinţi trebuie să-l urmeze şi Părinţii duhovnici actuali, ca să-i canonisească pe cei care se mărturisesc la ei.

În acord cu îndrumările de mai sus să ne apropiem toţi credincioşii, laici şi clerici, de Taina dumnezeieştii şi Sfintei Împărtăşanii, pregătindu-ne şi curăţindu-ne prin pocăinţă, post, rugăciune, cu frică de Dumnezeu şi cu credinţă şi cu dragoste, ca împărtăşindu-ne cu vrednicie să ne unim cu Mântuitorul Hristos şi să ne învrednicim a deveni împreună moştenitori ai Împărăţiei Lui cereşti".

Stareţul Dionisie, duhovnicul de la Sfântul Munte Athos - Spovedanie și Împărtășanie

"Nu e nimeni vrednic să se împărtăşească cu Sfintele Taine, că acolo e Dumnezeu, Iisus Hristos, dar cât e în puterea omenească şi cât ne permit Sfintele Canoane ale Bisericii, să ne osărduim să fim aproape."

Părinte Dionisie, vă rugăm să ne vorbiţi puţin despre bucuria împărtăşirii, despre Taina Sfintei Împărtăşanii. Cum să ne pregătim noi ca să ne bucurăm că ne unim cu Hristos în Taina Sfintei Împărtăşanii?

Vedeţi, vedeţi? Atâta de mult S-a smerit Dumnezeu pentru ca omul – omul ăsta plin de păcate, om de nimic – să se învrednicească de Trupul şi Sângele însuşi Mântuitorului Hristos! Cum am mai zis, Dumnezeu îi cheamă pe toţi: ***"Veniţi către Mine, toţi cei osteniţi, toţi păcătoşii"…***

De aceea, ***ca să fie sufletul fiecăruia în pace, trebuie mai întâi să trecem pe la duhovnic.*** Fiecare dintre noi avem un duhovnic, nu? Să-i spunem toate necazurile şi neputinţele noastre cu care ne-o înşelat firea, cu care ne-o înşelat Satana şi am căzut. Şi vezi câtă bunătate e la Dumnezeu! ***A dat darul acesta preotului duhovnic că dacă te iartă, iertat rămâi, iar dacă nu te iartă, neiertat rămâi. Ceea ce leagă el pe pământ e legat şi în ceruri, şi ce dezleagă pe pământ este dezlegat şi în ceruri. Vezi câtă bunătate dumnezeiască ne-a arătat Dumnezeu! Putea să pună un înger, că doar miliarde de miliarde de îngeri are, nu-i aşa? "Tu, îngere, să fii duhovnicul tuturor oamenilor ăstora!". Nimeni nu ar fi îndrăznit să zică în faţa***

unui înger: “Eu am greşit, am căzut în atâtea păcate!”. S-ar fi gândit omul: “Cum să-i spun lui? Da’ se poate? Cu neputinţă”.

Dar a lăsat Dumnezeu, prin harul Sfântului Duh, pe preot. Punând arhiereul mâinile pe capul unui preot şi binecuvântându-L şi citindu-i rugăciunea, se pogoară harul Sfântului Duh şi are putere – ce iartă, iertat este şi în ceruri, ce nu iartă, neiertat este în ceruri. Vedeţi câtă bunătate arată Dumnezeu! Acuma, te duci la preot. Preotul acela e om şi el, chiar să fie şi duhovnic; trup poartă, are neputinţele lui, are patimile lui, şi aşa te duci către el. Poate să aibă şi el nişte neputinţe ale lui; nu te interesează pe tine. ***Tu ştii că el e preot care a fost pus duhovnic prin Sfânta Biserică şi are puterea de a lega şi dezlega.*** Ceea ce are el, ceva neputinţe, nu te interesează.

Cum trebuie să ne pregătim pentru a avea o spovedanie curată? Ce trebuie să facem: să postim mai mult, să ne rugăm, să citim?

Vezi cum scrie Sfânta Carte: “Pregătiţi-vă!”, că dacă nu eşti pregătit, atuncea e un lucru nepotrivit. ***Să se ispitească omul pe sine, adică să se pregătească, şi aşa să se apropie de dumnezeieştile Taine, că dumnezeieştile Taine sunt foc arzător, ard toate păcatele şi neputinţele şi greutăţile noastre.*** Dar dacă te apropii nepregătit te ard şi pe tine, s-a terminat! De aceea, trebuie pregătire…

Să nu zicem: “Eh, nu-i nimic, am mâncat, am băut, am dormit, am mai făcut şi altele, mă duc şi mă împărtăşesc”, aşa cum aud că fac papistaşii, că la ei liturghia se face târziu. Catolicii aşa zic: “Noi am avut nevoie şi mâncăm mai de dimineaţă. Am mâncat, am fumat şi câte o ţigară… Ei, până la urmă hai să luăm şi câte o cafea ca să ne mai înviorăm. Măi, dar la biserică nu s-a terminat liturghia! Mergem să ne împărtăşim.” Şi se duc şi se împărtăşesc. Păi, aceea este pregătire? Nu.

Eu nu-mi pot închipui în ce mod catolicii permit chiar aşa. Vezi, ei spun că altă hrană e mâncarea şi altă hrană, duhovnicească, e împărtăşania. Oricât ar fi, dacă nu este pregătire, e pieire.

La Sfânta Împărtăşanie trebuie un canon de împărtăşanie, se citesc rugăciunile de mulţumire, nu?

După împărtăşanie, neapărat. Rugăciunile trebuie făcute cu evlavie, cu mulţumire către Dumnezeu că te-ai învrednicit şi ai luat darul acela atât de mare.

(7 mai 2002)

Părinte, vorbiţi-ne puţin despre pregătirea pentru Sfânta Spovedanie.

Ca om, de-acuma tu ştii: "Măi, am făcut cutare lucru, am să-i spun duhovnicului, şi cutare şi cutare". Ca să nu le uiţi, însemnează-le pe hârtie, şi când te duci acolo zici: "Părinte, uite, cutare am făcut, cutare, cutare." Odată ce el ţi-a zis "Dumnezeu să te ierte!", ceea ce a fost scris în catastifurile satanei s-a şters. De-acuma eşti dator ca să nu mai faci păcate. Doamne păzeşte dacă le-ai făcut din nou, dar dacă le-ai făcut, du-te imediat la preot, că zice Sfânta Carte, ***"de câte ori ai căzut, scoală-te!". Adică, de câte ori s-a întâmplat de ai păcătuit, să nu întârzii cu spovedania. Dar nu să păcătuieşti cu nepăsare şi să-ţi spui: "Eh, m-am dus la preot, m-am spovedit, da' acuma haide, de-acum o să încep din nou, că iar am să mă mărturisesc". Da' nu-i aşa!***

Acesta este păcat împotriva Duhului Sfânt.

Sigur. Păcat împotriva Duhului Sfânt. De aceea, "m-am dus şi m-am spovedit la părinţi şi cu ajutorul lui Dumnezeu n-am să mai fac". Ei, da' dacă numai zicem aşa şi nu facem, fără să bagi de seamă te dărâmi, încetul cu încetul. Nu! Să ai o hotărâre, aşa, "hai, scoală iar, degrabă", uite, ca bolnavul care se îmbolnăveşte: "Mă duc să mai iau o chinină că uite, mă doare capul". Aşa şi asta.

Deci nu este o regulă. De câte ori simţi de atâtea ori trebuie să te spovedeşti.

S-a terminat, s-a terminat. Aşa este.

Nu trebuie neglijată spovedania.

Nu, nu, sigur… Şi să nu îndrăznească cineva vreodată să se ducă să se împărtăşească fără să se spovedească. ***Multa rugăciune pe care o citeşte preotul are harul Sfântului Duh de la Dumnezeu, că aşa a dat bunul Părinte Ceresc ca să se ierte măruntişurile care le-ai avut. Spui ce păcate ai mai avut, ce-ţi mai aduci tu aminte şi aşa te apropii de dumnezeieştile Taine. Că foc arzător sunt Sfintele Taine, care ard toate păcatele, toate fărădelegile şi toate gândurile cele rele, dar dacă eşti cu nebăgare de seamă există primejdia să te mai ardă şi pe tine.*** De aceea zice Sfântul Apostol Pavel: ***"Să se ispitească omul şi aşa să se apropie de Sfintele Taine, că de aceea mulţi dintre voi sunt bolnavi, mulţi suferă, fiindcă se apropie de Sfintele Taine fără pregătire".*** **Nu e nimeni vrednic să se Împărtăşească cu Sfintele Taine, că acolo e Dumnezeu, Iisus Hristos, dar cât e în puterea omenească şi cât ne permit Sfintele Canoane ale Bisericii, să ne osârduim să fim aproape.**

(Convorbire cu studenţi din ASCOR, august 1999)

Părinte, suntem şi noi duhovnici la rândul nostru, aşa, nevrednici cum suntem. Şi vin la noi oameni, poate mai vrednici decât noi. Menirea noastră este să nu le refuzăm împărtăşania, să-i împărtăşim, pentru că Hristos nu l-a refuzat pe Iuda să ia bucata lui de pâine. De multe ori vin la noi oameni cu păcate grele. Ce sfat ne daţi, cum putem să facem cu împărtăşania în cazul lor? Ca să-l trimit la episcop este ca şi cum m-aş spăla pe mâini, aş scăpa de el, nu pot. Poate totuşi l-a trimis Hristos la mine.

Aşa e, aveţi tot dreptul… Dar vedeţi, Sfinţia voastră, oricât ar fi, să nu ne depărtăm de sfaturile Bisericii, de sfaturile canoanelor Bisericii. Canoanele pe care le-au hotărât Sfinţii Părinţi la cele şapte Sfinte Soboare Ecumenice, le-au întocmit cu harul Sfântului Duh, fiindcă ei au fost mai buni ca orişicare din noi, căci i-a insuflat harul Sfântului Duh învăţându-i cum să găsim calea mântuirii. Ai căzut în păcate, dar Dumnezeu şade, stă cu braţele deschise şi zice: "Veniţi către Mine toţi cei osteniţi şi însărcinaţi, veniţi, numai să nu plecaţi, că numai la Mine veţi afla odihnă". Dar vezi, Sfinţia ta, aşa s-a hotărât de Sfinţii Părinţi, ca la fiecare păcat să ia omul o pedeapsă, ca să cunoască într-adevăr că a păcătuit înaintea lui Dumnezeu. Trebuie să ia o pedeapsă, nu-i aşa?…

Bineînţeles, şi un canon.

O mică, o mică pedeapsă, sigur. Ei, să nu ne depărtăm de canoane, cât se poate. Oarecare iconomii are duhovnicul, dar nu să-ncepem să ne îndreptăţim: "Nu-i nimica cutare, nu-i nimica cutare, nu-i nimic", că atuncea ne dărâmăm cu totul.

Într-adevăr, să vedem dacă el conştientizează gravitatea păcatului

Apoi aceea, vezi? Prima dată, cea mai mare pocăinţă este asta – omul s-a spovedit, dar hotărât să nu mai facă păcatul. Acela e un mare har dumnezeiesc. Dar de multe ori el de-abia aşteaptă să iasă de sub patrafirul duhovnicului, se duce acasă şi face tot cele dintâi şi încă mai rele. Asta e primejdie mare. Da! De aceea trebuie mare insuflare dumnezeiască ca să nu-l deznădăjduieşti pe omul păcătos, dar să nu facem nici greşeala despre care se zice în Sfânta Carte: ***"Nu aruncaţi cele sfinte câinilor şi mărgăritarul porcilor".*** Vezi? Trebuie mare băgare de seamă.

Părinte, să ne întoarcem la Iuda. Cum v-am spus, Hristos l-a lăsat să-şi ia bucata lui de pâine; dacă el s-a dus în iad, treaba lui. Dar depinde şi omul cum face… Aşa şi noi, dacă-i dăm noi, trebuie să conştientizez, să-mi pun întrebarea dacă sunt eu mai

vrednic de Hristos şi el e mai rău decât Iuda. Şi, de multe ori, te gândeşti – dacă totuşi Hristos mă pedepseşte că nu i-am dat Împărtăşania? Este o mare chiverniseală.

Da. Trebuie să vedem… Vedeţi, Sfinţia Voastră, că oricât de înaintaţi am fi noi cu ştiinţa şi cu duhovnicia, tot mai înaintaţi au fost Sfinţii Părinţi care le-au hotărât.

Aşa este.

De aceea trebuie mare băgare de seamă. Da. Că vezi, păcătosul care vine şi se mărturiseşte, el vine ca la Dumnezeu. Dar dacă tu nu-l conduci cum trebuieşte, îi spui "vino să te-mpărtăşesc, nu-i nimica cutare, nu-i nimic", îl împărtăşeşti, el se mântuieşte, dar tu ce faci cu sufletul tău? De aceea trebuie mare dreaptă socoteală.

Aşa este.

Dreapta socoteală.

În lume, părinte, sunt multe ispitiri şi nu se ştie cum va fi viitorul omului de mâine. Mai ales că vedem şi auzim fel şi fel de păcate, ale copiilor şi ale celor tineri mai ales. Ce se va întâmpla cu omenirea de mâine? Cum vom face noi, că asta e menirea preotului, acolo unde-i întuneric să aducă lumină, unde-i ură să aducă iubire? Şi cum putem noi mai uşor să facem lucrul acesta?

"***Împărăţia lui Dumnezeu se sileşte***", zice Mântuitorul. Să ne silim, mai cu seamă preoţii. E o datorie duhovnicească, o datorie de la Dumnezeu, o obligaţie, fiindcă dacă nu bagi de seamă te pierzi tu singur. De aceea, trebuie mare dreaptă socoteală. Aşa să socotim lucrurile încât să nu ne depărtăm mult de hotărârea Sfinţilor Părinţi, şi să iconomisim ca şi omul să nu deznădăjduiască de mântuirea lui.

(Convorbire cu trei preoţi din Moldova, 10 iunie 2002)

Mirenii trebuie să se împărtăşească numai în cele patru Posturi ori au dreptul să se împărtăşească şi în afară de post?
Dacă n-au păcate opritoare, pot să se-mpărtăşească şi mai des.

Şi mai des.
Sigur.

(Convorbire cu monahi de la M-rea Noul Neamţ, Basarabia, 8 iulie 2002)

Am simţit că am găsit multă pace în Sfântul Munte şi cu aceeaşi pace am mers în ţară. Bine, s-a mai tulburat pacea, dar aşa, în general, este pace şi am multă dragoste să vin aici şi să urmez o rănduială care e ca în ţară, dar sunt şi diferenţe. Unii din ţară se şi smintesc de aceste diferenţe care sunt aici; atuncea nu ştiu cum să le împac pentru că eu m-am simţit aici cu multă pace şi multă bucune, şi în ţară a mers rănduiala ce am învăţat-o aici, cât am stat în Sfântul Munte, pentru că simt că asta-mi aduce pace şi o hrană sufletească. Dar mă gândesc să nu fiu în înşelare că, până la urmă, dacă aş fi avut dragoste, puteam să urmez cu multă acrivie şi programul din ţară. Aşa că, acuma, unii se supără pe mine că eu fac cum am învăţat aici şi zic că o fac din slavă deşartă pentru că nu fac cum e în ţară, întru toate.

Nu, nu, nu, dacă-i greşeală, să vedem. Şi de aici poate să fie ceva greşeală, dar stai la discuţii. Să deschidem Sfintele Cărţi, sfintele proorocii, şi dacă-i greşeală, de tot lucrul rău să ne ferim. Dar ce greşeală este dacă respectăm tipicul Sfântului Munte? E vreo greşeală? Că nu putem… Asta e altceva că nu putem. Dar dacă respectăm aşa cum merge în Sfântul Munte nu-i ceva greşeală. Că nu pot, aceea-i altceva, că nu se poate, nu se poate. Eh!…

Da' tot lucrul bun trebuie făcut cu multă răbdare. Ca să instalezi acuma într-o mănăstire din România aşa cum e în Sfântul Munte, foarte bine este, dar nu-i uşor, pentru că s-a învăţat personalul cu un alt tipic; că dacă călugărul a venit de tânăr acolo s-a învăţat cu tipicul locului, al mănăstirii respective. Dar să stăm să discutăm. Ţinem şi tipicul care se găseşte acolo, că tot pentru Dumnezeu este, dar să stăm să ne sfătuim, nu să ne contrazicem. Să ne sfătuim: nu-i bine să tăiem cutare lucru şi să facem ceva care-i mai apropiat, mai pentru folosul sufletului nostru? Nu ca să dezrădăcinezi ce-am găsit în mănăstirile noastre, dar să ne sfătuim ca să putem modifica.

Că dacă iei aşa o hotărâre, ca şi cum ai fi conducător, „aşa trebuie să facem, aşa", nu faci nimic. Numai cu sfătuirea, ca să poţi pregăti prin sfat sufletul şi gândirea oamenilor ca să accepte toţi modificările. Da' dacă eşti autoritar nu faci absolut nimic, mai cu seamă cum e lumea acum. Nu, nu! Se pot îndeplini multe lucruri mari, dar trebuie lucrat cu sfat, cu îndelunga răbdare. Ca să-1 convingi pe om îţi trebuieşte multă răbdare; trebuie să-1 introduci în cele ce vrei să-i spui, ca să te înţeleagă. Vezi? Dar cere mai întâi şi mai întâi ajutorul Domnului. Vezi că ne zice destul de clar Mântuitorul: ***„Fără de Mine nu puteţi face nimic". Să cerem ajutorul Domnului prin rugăciunea Preacuratei Maicii Lui şi aşa putem face ceva cu spor duhovnicesc.***

La noi în ţară încă mai sunt mănăstiri care 40 de zile se pregătesc pentru împărtăşanie. 40 de zile, trei săptămâni, patru, o lună, cam aşa se petrec lucrurile.

Ce-i drept, este un cuvânt, că dacă au trecut 40 de zile şi nu s-a împărtăşit omul, de-acuma duhovnicul îl ia la rost: "Ce-i cu tine? Ce faci matale?" Adică îţi dă de înţeles că e suficient să iei Sfintele Taine la 40 de zile. Dar dacă poţi să te pregăteşti şi mai des nu-i un păcat. Tu simţi că n-ai făcut ceva oprit, n-ai în sufletul şi în cugetul şi în inima ta păcate opritoare, poţi să te împărtăşeşti, nu-i un păcat, dar trebuie oleacă de pregătire, nu-i aşa? Să nu te mustre cugetul, că atunci n-ai făcut nimic.

Dar mirenii în lume? Tot la 40 de zile sau în cele patru Posturi sau… cum aţi prins Sfinţia Voastră?

Apoi, părinte, care-s creştini buni, tot la 40 de zile. Sau, când am venit noi din ţară, cam aşa era: mirenii se împărtăşeau numai în posturi. În Postul Mare de două ori, în celelalte Posturi, care-s mari, iar de două ori, la început şi la sfârşit. Dar trebuie să te pregăteşti. Dacă eşti spovedit şi n-ai ceva oprit, poţi să te împărtăşeşti şi mai des, nu-i un păcat, din contră, e Trupul şi Sângele lui Hristos.

E vreun folos dacă te împărtăşeşti mai des? Poate că grecii aleargă după un folos în plus.

Părinte, asta-i limpede, că doar cine-i în Sfintele Taine? Iei Trupul şi Sângele lui Hristos. Se poate să n-ai folos? Numai să ai oleacă de pregătire şi credinţă şi să te convingi că-i bine cum faci. Sigur că da.

Ei zic că pentru dânşii este un post foarte mare să nu mănânce în afara rânduielii, între mese, să nu mănânce pe ascuns. Ei consideră asta un mare post, dacă mănâncă numai la masă şi nu gustă nimic fără binecuvântare între mese.

Da, asta-i bun, sigur. Ăsta-i lucru bun. Mănânci la masă, după orânduială, dar nu mai mănânci printre mese. Ce-i drept, trebuie să te păzeşti mult de mâncarea între mese, că vezi, la masă totdeauna binecuvântează preotul: "Doamne, binecuvântează"… Nu-i aşa? Dar dacă iei ceva între mese e primejdie, că poate Satana să pună pe mărul acela nişte farmece, să-ţi facă rău sau să-ţi aducă gânduri rele sau cutare. Dar dacă spui: "Părinte, blagosloviţi ca să mănânc un măr!" şi acela zice "Domnul să te binecuvânteze!", nu mai poate vrăjmaşul să facă rele. Vezi? Astea-s lucruri văzute şi ştiute. Dacă monahul spune: "Părinte, blagosloveşte să beau un pahar de apă sau o jumătate de pahar de vin sau… na, ca oamenii", şi tu

dacă zici “Blagosloveşte!”, n-are putere vrăjmaşul să-ţi tulbure creierul şi mintea şi ideile tale. Dar aşa, dacă nu te fereşti, el are fermecăturile lui, că el îi duh, n-are osteneală, el îi duh, vine ca fulgerul, face numai cele rele, fiindcă e centrul tuturor răutăţilor.

Dar dacă un călugăr mănâncă aşa, fără binecuvântare şi…
Nu-i bine.

…vine cu lucruri dintr-astea necurate, poate să-l tulbure vrăjmaşul?

Îl tulbură ispititorul, daaa!

Şi preot fiind?

Pe preot mai mult îl tulbură dacă nu-i corect, sigur că da… Eh, te tulbură ispitele, că vistieria tuturor răutăţilor e Satana, el caută veşnic ca să ne tulbure. **Omul, când are pacea sufletească, e cu Dumnezeu.** De aceea Sfinţii Părinţi spun să respectăm masa de obşte, şi dacă s-a întâmplat să iei ceva între mese să nu iei fără să zici: ȚBinecuvântează, părinte!” sau frate sau cine este pe acolo. Ca el o să zică “Domnul!”, şi atuncea nu mai poate ispititorul să-şi facă răutatea lui.

(Convorbire cu un părinte de la schitul Mestecăniş)

Sfântul Vasile zice că dacă o femeie a făcut avort, 20 de ani să nu se împărtăşească, iar dacă face a doua oară, când iese sufletul pe gură să-i dai împărtăşanie. Sigur că sunt celelalte canoane, ale Sfântului Ioan Postitorul, care le îndulcesc oarecum, fiind condiţionate de post, şi aşa mai departe. Ei, dar la 40 de avorturi n-a zis nimeni nimic.

Eeeiiii!…

Cât de mult poate fi canonisită o femeie care acum e bătrână, care şi-a schimbat viaţa radical şi participă la toate slujbele Bisericii, ţine post aspru, se roagă, face milostenie, i-a dat Dumnezeu boli acum. Cât de mult ar trebui canonisită o astfel de persoană?

Când vezi o schimbare titanică, sigur, şi preotul dă mai puţin, oricât s-ar putea, cât de puţin, sigur. Vedeţi cum scriu Sfintele Cărţi – să ierţi pe cel care greşeşte de şaptezeci de ori câte şapte, adică vine vorba că ori de câte ori ar greşi omul, dacă se întoarce la Părintele Ceresc, Domnul stă cu braţele deschise şi zice: ***“Veniţi către***

Mine, toţi cei osteniţi şi însărcinaţi cu păcate". Dar bineînţeles că pentru păcatele astea Sfinţii Părinţi au avut grijă şi au pus canoane, ca să se socotească omul, să se smerească cu adevărat că a greşit înaintea lui Dumnezeu. Ei, dar canoane pentru păcate aşa de mari… Şi de ce spunea femeia aceea că a făcut patruzeci de avorturi? De ce? N-avea cu ce să trăiască? Nu putea să crească unu, doi, trei copii şi apoi să nu mai facă? Sau de ce?

Nu din cauza asta. Ei erau aşa de departe de Biserică încât habar n-aveau. De exemplu, ei spun acum, văzând cum sunt familiile acestea tinere, cum îşi cresc copiii, cum participă la biserică…

Dar au bucurie de dânşii?

Au bucurii.

Şi băieţii au bucurie de părinţii lor? E binecuvântarea lui Dumnezeu.

Da… Şi regretă că n-au ştiut, pentru că, într-adevăr, n-au avut nici un fel de educaţie, părinte. Ştiţi cum se spunea, cum era la şcoală. Se spunea că Dumnezeu nu există, că nu trebuie să ne luăm după asta, că dacă nu s-ar duce oamenii la biserică ar muri preotul de foame şi că oamenii sunt nişte proşti că merg la biserică, şi atunci, spunându-se mereu, mereu, mereu, ei s-au îndepărtat foarte mult de Biserică şi n-au ştiut, realmente n-au ştiut. Da. Şi din abatere, din greşeală, considerau că avortul nu e păcat. Şi astăzi, la Medicină, unii din medici susţin că nu este o crimă avortul. Deşi nu pot să demonstreze că nu este, ei susţin că nu este. Şi atunci oamenii sunt derutaţi din motivul ăsta.

Da, timpuri grele…

(Convorbire cu Pr.Vasile Gavrilă, 2 iunie 2002)

Rolul duhovnicului este important în recunoaşterea duhurilor…

E cel mai important, cel mai important.

…şi a gândurilor?

Ei, acuma, sunt oameni mai apropiaţi de Dumnezeu care au experienţă să cunoască şi gândurile altuia. Dar oricum ar fi, duhovnicul are harul cel dumnezeiesc, prin punerea mâinilor arhiereului, ca să te sfătuiască cât îl duce mintea, cât are el darul

de la Dumnezeu. Sub nici un motiv el nu te va sfătui spre răul tău. Măcar cât de simplu să fie el, o să te sfătuiască spre folosul tău. ***Şi, dacă te-ai dus cu smerita cugetare în sufletul tău, să ştii că atunci se pogoară harul Sfântului Duh spre mintea duhovnicului şi o să spună aşa nişte cuvinte că şi el o să se mire de unde i-a dat Dumnezeu mintea aceea, ca să te sfătuiască pentru salvarea sufletului tău care e împotmolit în greutăţile păcatului. Ăsta-i har dumnezeiesc, har dumnezeiesc, de aceea Sfinţii Părinţi ne poruncesc aşa.*** Bine, sunt unii, duhovnici îndumnezeiţi, apropiaţi de Dumnezeu cu totul, şi sunt alţii, simpli, dar harul acela al duhovniciei tot îl au. ***Că vezi, putea Dumnezeu să pună un înger să ne fie duhovnic, dar nu! A pus oameni ca să avem îndrăzneală, să nu ne ruşinăm, să nu ne fie frică şi să zicem: "Duhovnicul ăsta-i sfânt, cum să-i spun eu păcatele şi fărădelegile mele unui sfânt aşa de mare?"***

Dar aşa, dacă duhovnicul e om, de-acuma tu îi spui ca unui om, dar el are harul acela dat de Dumnezeu, ca prin rugăciunea care ţi-o spune deasupra capului să te binecuvânteze şi ţi se iartă tot ce ai spovedit cu smerita cugetare. De aceea trebuie luare aminte, pentru că mulţi, când e vorba să-şi aleagă duhovnicul, se gândesc aşa: "Apoi nu mă duc la acesta, fiindcă numai în cutare loc, la atâtea zeci de kilometri, sute de kilometri distanţă, este un duhovnic bun". Măi, e bun acela, dar şi celălalt care-i simplu, acelaşi har are!

Eu nu cred că o să se găsească sau să fie vreun duhovnic care să nu te sfătuiască cât îl duce mintea, care, dacă-i zici că ai făcut un păcat, să-ţi zică: "Nu-i nimic, frate, fă tot aşa, că nu-i nimic, eh…". Nu cred că o să fie un aşa duhovnic! Dacă am căzut în vreun păcat sau altul, datoria lui este să te sfătuiască să te depărtezi de păcat cât poţi, ca să te îndreptezi. De aceea, ***să nu întârziem a ne spovedi, că ori de câte ori se duce omul plin de păcate la un duhovnic, oricât de depărtat ar fi el de Dumnezeu, când iese de la duhovnic este atâta de uşor, parcă zboară. Se duce greutatea păcatelor din bietul suflet împotmolit în răutate. Şi, prin spovedania lui şi cu binecuvântarea pe care o face duhovnicul asupra capului tău, se iartă păcatele şi de-acuma sufletul se bucură.***

Acuma trebuie, o rămas ca să pui început tu singur, să nu mai faci ceea ce ai făcut, nu că: "bine că am scăpat de la duhovnic, de-acuma mă duc şi urmez ca şi până acuma". Nu! Trebuie să te osârduieşti. Dar vezi bunătatea lui Dumnezeu? Ori de câte ori ai căzut, să te scoli. Primejdia cea mare este când nu te scoli din căderea aceea primejdioasă. Dacă te-ai sculat, eşti câştigat.

Părinte Dionisie, destăinuirea tainelor sufletului, a celor care ni se par bune, care sunt doar o taină între noi şi Dumnezeu, în faţa duhovnicului, poate să o folosească vrăjmaşul împotriva noastră?

Vrăjmaşul nu poate, numai dacă noi îi dăm dreptul, numai dacă ne înclinăm în faţa lui.

De ce este această teamă de a ne descoperi cu totul în faţa propriului duhovnic?

Fiindcă nu suntem smeriţi. De aceea, trebuie să te descoperi, mai ales când ştii că nu numai de gânduri, dar şi de rămăşiţa gândului o să ne întrebe Dumnezeu. Încă numai abia ce ai început să te gândeşti spre rău şi n-ai reuşit, încă până şi asta e neascuns înaintea lui Dumnezeu; El ştie că ai vrut să gândeşti şi mai rău. De aceea, dacă tu, ca om, te consideri vinovat şi te descoperi înaintea duhovnicului – fie duhovnicul cât de înapoiat -, Dumnezeu te-a iertat, fiindcă te-ai smerit. Vezi? Dumnezeu zice: ***'Şi gândurile sunt descoperite înaintea Mea, şi rămăşiţa gândului"***, gândul la care numai ai început să te gândeşti şi n-ai reuşit. Vezi, ce lucru dumnezeiesc este?

Dar cât e de uşor cu Domnul, fiindcă Dumnezeu e atâta de bun şi te iartă. Oricât de mult ai căzut, ori de câte ori ai cădea, să te scoli, că asta-i îndreptarea ta! De şaptezeci de ori câte şapte dacă greşeşti, să te întorci, şi Dumnezeu te îmbrăţişează şi te bagă între oile păşunii Sale. ***Primejdia cea mai înfricoşată este când eşti nepăsător. Asta e ca un fel de neîncredere, de necredinţă în Dumnezeu.***

Cum trebuie mărturisite păcatele? Dacă se evită a se spune detaliile, sunt dezrădăcinate patima sau gândul cu totul? Se spune doar aşa, în mare, cutare şi cutare. Este bine a se spune în detaliu?

Tu, dacă mergi după adevăr, cunoşti că eşti vinovat. ***Toate cele despre care te înştiinţează sufletul că eşti vinovat trebuie să le spui duhovnicului. Altfel nu scapi de ele. Gândurile care te distrug sunt cele pe care le-ai ascuns în inima ta şi de-acuma, dacă nu le-ai spus, de-acuma acelea veşnic te macină şi ai aşa, o nemulţumire sufletească. Şi vezi, te simţi ca şi cum n-ai fi iertat.***

De aceea trebuie, atât cât ne stă în putinţă, să spunem orice ni s-a întâmplat şi trebuie să-i spui clar, ca să înţeleagă duhovnicul cum s-a întâmplat, ca să poată judeca cu harul Sfântului Duh, să-ţi dea puţinul canon, cum îl va lumina Dumnezeu. Trebuie să spui clar, nu aşa, politicos, pe deasupra numai. Vezi? Şi atunci rămâne sufletul în pace, că m-am dus, m-am spovedit la părintele cutare şi i-

am spus toate gândurile mele şi rămăşiţele gândurilor, şi sufletul saltă de bucurie. Da. ***Ca să rămână cugetul omului în pace trebuie să-i descoperi duhovnicului tot, toată greşeala care ai făcut-o, că greşeala este a omului, dar e făcută prin îndrăzneala Satanei care ne amăgeşte. Că omul e neputincios şi te amăgeşte vrăjmaşul.***

Dar noi spunem păcatul, şi sunt păcate pe care, spunăndu-le în detaliu, mai mult sminteşti pe duhovnic. E bine să spunem doar păcatul pe care l-am făcut sau şi modul cum l-am făcut?

Sunt anumiţi duhovnici care zic: "Lasă, lasă, că l-ai făcut, lasă, nu mai spune aşa", că el ştie cum l-ai făcut, şi aşa că te lasă; nu-i mai spurca mintea. Atuncea-i altceva. Dar e bine să îi spui duhovnicului cum s-a întâmplat, ca să poată judeca, atât cât are harul lui Dumnezeu, ca să-ţi dea anumite medicamente duhovniceşti ca să te poţi îndrepta.

Părinte, dar mai sunt duhovnici foarte tineri, şi spunându-le în detalii păcatele tale, deviază săracii.

Eee, atuncea-i rău, atuncea-i rău.

Unii insistă în a spune păcatul aşa, în urâciunea în care l-au făcut, şi atunci e primejdie de a vătăma pe duhovnic mai mult. Deci e bine să ne spunem păcatele. De exemplu, am făcut păcatul desfrănării. Să spunem în detaliu tot ce am făcut sau nu?

Sigur, unui bătrân care-i trecut prin multe întâmplări poţi să-i spui tot, ca să vadă în ce situaţie te găseşti, dar la cei care-s mai tineri e aşa cum ai zis: se smintesc şi ei. Dacă duhovnicul nu-i apropiat de Dumnezeu apoi îi primejdie. De aceea, să potriveşti singur – dacă socoteşti că se sminteşte, că poate el nici n-a auzit de nişte căderi aşa mai mari, nu intri în amănunte. Sigur, acuma sunt şi duhovnici tineri, dar apropiaţi de Dumnezeu, care pot să judece lucrurile. Eh, nu e lucru uşor. E foarte greu, mai cu seamă cum e acum, când sunt nişte păcate pe care Biserica nici nu le-a amintit. Cum să-l canoniseşti pe acela? Vezi, sunt greutăţi…

(Convorbire cu Pr. Gheorghe de la Ţeţ)

Înaintea lui Dumnezeu se vor judeca şi gândurile. Şi nu numai gândurile, ci şi rămăşiţa gândului! De aceea, când ne ducem şi ne spovedim, să ne osârduim să spunem tot ce avem, că auzi, se vor cerca şi gândurile oamenilor şi rămăşiţa

gândului, adică încă şi gândul pe care încă nu l-ai terminat să-l gândeşti, fie el o fărădelege sau orice ar fi.

(22 februarie 2000)

Părinte, am vrea să ne spuneţi un cuvânt despre spovedanie, că suntem în Sfântul şi Marele Post.

Vedeţi bunătatea lui Dumnezeu cea dumnezeiască? Dumnezeu numai pentru păcătoşi a venit în lume, nu-i aşa? Ştim cu toţii, pentru păcătoşi. ***Dumnezeu n-o să-i muncească pe păcătoşi pentru că-s păcătoşi, o să-l muncească pe cel care nu s-a pocăit.*** Nu zice în Sfânta Scriptură, "***Veniţi către Mine toţi cei osteniţi şi însărcinaţi şi îngreunaţi cu toate felurile de păcate, veniţi, că numai la Mine veţi afla odihnă***"?

Omul, dacă n-are pacea sufletească, nu este aproape de Dumnezeu, şi de aceea Mântuitorul zice: "Veniţi, ajunge cât aţi păcătuit, ajunge cât v-aţi făcut de cap, ajunge cât m-aţi amărât. Veniţi la Mine şi vă spovediţi". Orice păcat ai avut, dacă l-ai spovedit cu smerita cugetare, cu smerenie şi cu părere de rău, într-aceeaşi secundă eşti curat şi primit de Dumnezeu, citindu-ţi duhovnicul dezlegarea.
Şi vedeţi bunătatea lui Dumnezeu? N-a pus un înger să spovedească, că noi, ca oameni, poate am fi spus: "Cum să mă duc la un înger să mă spovedesc?" A pus tot nişte preoţi, oameni cu harul lui Dumnezeu – prin citirea episcopului, preotul este făcut duhovnic şi acesta are putere să te dezlege şi să-ţi dea canonul cuvenit, după Sfintele Canoane ale Bisericii. Şi te-ai curăţat desăvârşit de păcate. De aceea, Dumnezeu o să ne pedepsească nu pentru că suntem păcătoşi; o să ne pedepsească de ce nu ne-am pocăit, fiindcă nu-i în altă parte, ci numai la Dumnezeu este iertare.

Lumea aceasta pe care o vedem e vicleană; te iartă cu un scop, dar **Dumnezeu te iartă desăvârşit ca să poţi intra întru Împărăţia Cerurilor.** Însă după ce ne spovedim, să ne osârduim cu ajutorul Domnului, ca să nu ne întoarcem înapoi iarăşi, ca şi câinele la vărsătura lui. Şi dacă iar am căzut, iar să te duci la duhovnic, că, vezi, de şaptezeci de ori câte şapte ne iartă Dumnezeu. Dar totul e ca noi să nu facem păcatele cu scop: "Mă duc să fac păcatul şi apoi mă duc să mă mărturisesc." Nu! Că te înşeală vrăjmaşul, Satana. Când fără să vrei faci păcatele e altceva. Ca om, ai alunecat… ***Ori de câte ori ai cădea, să nu rămâi într-aceeaşi fărădelege. Scoală-te, că Dumnezeu e aproape de fiecare din noi.*** Fără spovedanie nu se poate mântui nimeni. Că oameni suntem, şi de mici copii începem a greşi.

(4 iulie 1998)

Acum mulţi teologi spun aşa – ca să fie Duhul Sfânt cu tine, să-l păstrezi, ca să cunoşti adevărul, trebuie să fii aproape de Tainele Bisericii, printre care şi Sfânta Împărtăşanie. Şi să o iei des. Care-i adevărul, cum trebuie să primim Tainele acestea, cum trebuie să ne pregătim?

Părinte, după cum au studiat Părinţii bătrâni, e bună împărtăşania, şi poţi s-o iei şi-n toată ziua, da' trebuie pregătire, părinte…

(14 iulie 2003)

Omul, dacă nu se spovedeşte, n-are speranţă de mântuire. Că oricât de mulţi ani am trăi, suntem oameni care greşim, şi fundul iadului îl aşteaptă pe tot păcătosul. ***Dar vezi că Dumnezeu n-o să ne pedepsească pentru că am păcătuit; o să ne pedepsească de ce nu ne-am pocăit. Când te duci şi spovedeşti toate fărădelegile pe care le-ai făcut înaintea duhovnicului, acolo-i de faţă Hristos, acolo şade şi-ţi ascultă spovedania ta, şi tot în momentul acela, când zici "Doamne, mă rog, iartă-mă" şi când ţi-a citit preotul rugăciunea de dezlegare, ai rămas curat desăvârşit, ca şi cum n-ai fi făcut nici un păcat. Numai să te osârduieşti să faci canonul ce ţi l-a dat duhovnicul şi te duci în Rai! Dar dacă nu te spovedeşti, s-a terminat; veşnicia iadului, pieirea te aşteaptă.***

(14 iulie 1999)

Fiindcă suntem neputincioşi, nebăgători de seamă, şi cădem în păcate, în păcate mici şi mari şi mijlocii, trebuie, cât se poate de des, să se spovedească omul la duhovnic… că Dumnezeu, văzând neputinţa omului, nu îl va pedepsi de ce a căzut în fărădelegi, ci de ce nu s-a îndreptat, de ce nu s-a pocăit? ***Dumnezeu şade cu braţele deschise veşnic: "Veniţi la Mine toţi cei însărcinaţi", adică însărcinaţi cu păcatele, "că Eu vă voi primi pe voi".***

Cum să faci? **Te duci la preot, la cel căruia Dumnezeu i-a dat binecuvântarea duhovniciei, şi prin mărturisirea păcatelor tale înaintea duhovnicului, înaintea icoanei lui Hristos, ţi se iartă toate păcatele tale. Preotul te binecuvântează şi ţi se şterg toate păcatele, căci orice păcat este înregistrat de duhurile cele viclene, cele rele, pentru ca atunci când vei trece pe la cele douăzeci şi patru de vămi ale văzduhului vrăjmaşul să ţi le arate pe toate. Dar odată ce te-ai spovedit înaintea duhovnicului, păcatele s-au şters fulgerător din catastifurile diavoleşti şi nu mai eşti vinovat.**

Că duhovnicul nu-i altceva decât un martor că într-adevăr te-ai spovedit. Acolo este Hristos Dumnezeu și dacă te spovedești cu sinceritate și n-ascunzi nimica, ți se iartă păcatele. Dar așa, dacă te duci cu vicleşug, unele le spui, iar altele nu le spui, te păcălești singur. Nu-l poți înșela pe Dumnezeu, fiindcă Dumnezeu ştie și gândurile, și rămășița gândului fiecăruia din noi. Așa, dacă te duci la duhovnic cu adevărată credință şi dragoste şi spui tot, cu desăvârşire, cum s-a întâmplat și ce ai pătimit, atunci ți se iartă tot. Dar dacă ascunzi, înseamnă că eşti fals. Şi dacă eşti fals, n-ai făcut nimic.

Unii spun că nu se spovedesc fiindcă n-au încredere în preoţi.

Asta-i o primejdie din cele mari, fiindcă înseamnă că preotul, cel care-i duhovnic, nu cunoaşte hotărârea Sfintelor Sinoade, cum hotărăsc ele pentru duhovnicul care mărturiseşte lumii păcatele altuia.[*Conform pravilei, „duhovnicul, de va spune păcatele celora ce i se spovedesc, acela să aibă canon, cu oprirea de preoţia lui trei ani. Iară alţi învăţători zic şi poruncesc să-i fie luat darul de tot, şi darul Preoţiei şi al Duhovniciei”.*] Şi poate de aceea se întâmplă astfel de lucruri… dar nu cred că se întâmplă. Adică, dacă te spovedeşti la un duhovnic, acela să se ducă şi să spună şi altuia păcatele tale? Că doar el n-are dreptul să spună. Chiar de se întâmplă să-l omoare ca să spună autorităţilor ce i-a mărturisit cutare, duhovnicul n-are dreptul să spună la nimeni. Aşa scrie Sfânta Carte, aşa spune credinţa ortodoxă – sub nici un motiv duhovnicul nu poate să spună păcatele omului şi altora.

Dar aceea este mai mult o pricină, un pretext că “nu-i spun, nu mă duc la duhovnicul acela, fiindcă acela o să spună şi la altul şi aude lumea”. Dar dacă sunt… Am auzit că pe timpul comuniştilor erau astfel de cazuri.

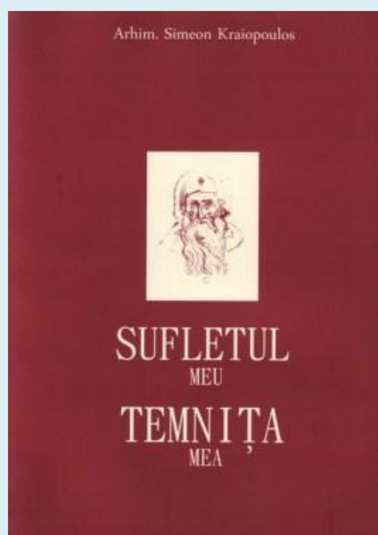
Da, da, că le era frică că se duc şi spun la Securitate.

Da, da. Ei, se întâmplă, se întâmplă, ce să zici? Da’ din mulţii duhovnici care sunt o să găseşti unul sincer. Acela la care te duci şi îl ai, el la sigur că nu spune păcatele tale la altul. Dar să te ţii de acela, să nu schimbi duhovnicul: “Azi mă duc la cutare, mâine mă duc la celălalt.”. Nu! ***La acela la care te-ai mărturisit prima dată, de acela să te ţii, că acela-i părintele tău care îţi poate deschide drumul spre Împărăţia Cerurilor şi prin el ţi se iartă toate cele greşite şi făcute şi harul Sfântului Duh te păzeşte să nu mai faci fel de fel de rele.***

(Convorbire cu liderii ASCOR, 1996)

(extrase din: Stareţul Dionisie duhovnicul de la Sfantul Munte Athos – Vol. I, Ed. Prodromos, 2009)

Arh. Simeon Kraiopoulos - Cum se face spovedania spre vindecarea sufletului

Credinciosul merge la duhovnic și se spovedește. Duhovnicul îi iartă păcatele, prin puterea care-i este dată la hirotonie, și-i dă sfaturi.

Însă în zilele noastre – și când spun în zilele noastre mă refer la secolul al XX-lea, și mai ales la aceste ultime decenii ale lui, lucrurile sunt puțin mai dificile.

Nu ajunge doar spovedania. La spovedanie omul își spune păcatele sale, cele pe care le simte ca fiind păcate, se căiește și primește iertarea lor. Aceasta este regula.

Când episcopul îl face pe preot duhovnic, împreună cu slujba care se săvârșește, prin care episcopul îi dă duhovnicului puterea de a lega și de a dezlega păcatele oamenilor, i se dă și o scrisoare specială. Canonul 102 al Sinodului VI Ecumenic se referă îndeosebi la duhovnici. Duhovnicul este îndemnat să-l cerceteze bine pe cel care se spovedește și să-i ierte păcatele care sunt de iertat și să nu le ierte pe cele care sunt de neiertat. Iarăși, duhovnicul este sfătuit să cerceteze și pe unele răni să pună ulei, pentru a le vindeca, iar pe altele oțet, ca să usture. În unele cazuri să pună căpăstru, fiindcă atunci când calul este nărăvaș trebuie tras de căpăstru, iar în alte cazuri căpăstrul să fie slăbit.

Nu este de ajuns ca duhovnicul doar să asculte. Important este ca cel care se spovedește să fie vindecat.

Vin unii și-mi spun: „Întreabă-mă părinte”. „Ia stai, îi spun, să te întreb? Adică acum să căutăm?”

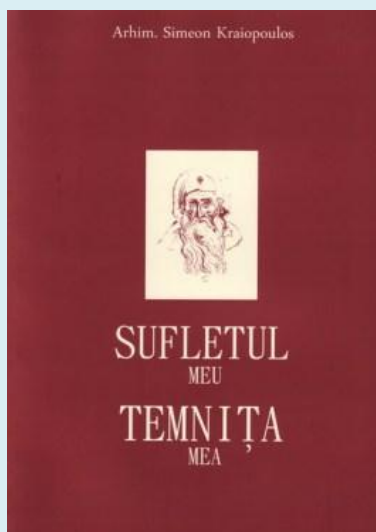
Când mergi la doctor îi pui să caute ca să vezi tu unde te doare?

Mai întâi spui tu unde te doare, ce simptome ai și doctorul, la rândul lui, te întreabă dacă mai ai și alte simptome..

Așa și la spovedanie. ***Creștinul se va spovedi duhovnicului, îi va spune ce simte, ce-l mâhnește, însă duhovnicul, nu pentru a face anchetă, nu pentru a deveni judecător, ci pentru a vindeca sufletul, trebuie să-l ajute pe cel ce se spovedește, care este ca un bolnav, să-și vadă bine boala sa, să vadă responsabilitatea pe care o are, să ia atitudinea pe care trebuie să o ia.***

(Sufletul meu, temnița mea– Arh. Simeon Kraiopolous, Ed. Bizantină – 2009)

Arh. Simeon Kraiopoulos - Până ajungi la Hristos – Duhovnicul este acela care trebuie să preia toate ale tale!…

Pot, așadar, să coexiste sentimente de inferioritate şi sentimente de superioritate şi îndrăznesc să spun că, poate, este una din situațiile cele mai rele. Nu vă fie teamă. Nu că ar fi ceva despre care să spunem: ,,Nu se poate face nimic"!

Nu. Nu este greu, dar trebuie să existe dispoziție de schimbare. Din partea omului este greu, pentru că simte că este dărâmat. Cum să distrugă sentimentul de superioritate pe care l-a clădit piatră pe piatră şi se sprijină pe el! Acesta trebuie să fie dărâmat, deși este greu. Este greu, pentru că atunci omul simte că piere.

Pentru noi creştinii, nimic nu trebuie să fie greu. Nu doar în sensul că ne ajută Domnul, ci și în sensul că: ce altceva mai bun poate fi decât toate să se dărâme în tine? Ce altceva mai bun decât să se dovedească că ești un nimic? Chiar dacă ai fi cel mai înțelept dintre oameni, cel mai deştept dintre oameni, dacă, în cele din urmă, nu te convingi că ești un nimic, Harul lui Dumnezeu nu va sălășui în tine.

Iată cum îți vine smerenia pe tavă, iată cum îți vine pocăința pe tavă, însă trebuie să le înțelegi pe acestea așa cum trebuie.

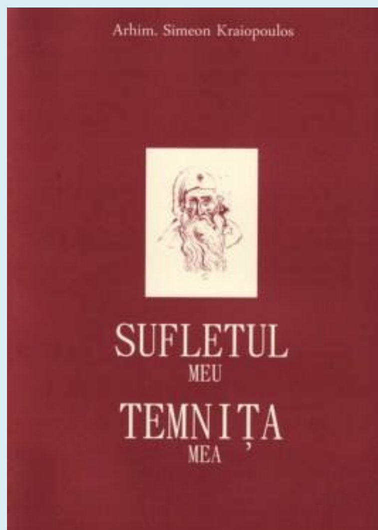
După umila mea părere, în aceste cazuri, este foarte important ca omul să se poată încrede în cineva. Nu știu dacă ați fost atenți la acest lucru, nu știu dacă ați găsit pe cineva, dacă sufletul vostru și-a aflat odihna? Să poată cineva să se încreadă, astfel încât sufletul lui să se poată deschide? Propriului sine sufletul nu i se poate deschide. Însă altei persoane da. După cum Hristos a venit și a preluat în totalitate

cele ale omului, nu în mod teoretic, ci în mod practic, așa trebuie și cel suferind să găsească în Biserică un om potrivit, care să i le preia pe toate. Hristos le preia pe toate, însă omul trebuie ca, până ce va ajunge acolo, să simtă concret că cineva i le preia pe toate.

Acela care poate – este duhovnicul.

(Sufletul meu, temnița mea– Arh. Simeon Kraiopolous, Ed. Bizantină – 2009)

Arh. Simeon Kraiopoulos - Cum spovedim pe alții și uităm de noi!?!…

Sufletul nu este constrâns întâmplător!

Această situație care există în sufletul omului îi influențează spovedania, influențează manifestările lui, acționează automat în orice acțiune și nu poate face o lucrare corectă.

M-a impresionat cineva care, deși i-am făcut multe observații, vine mereu cu intenția să-și mărturisească păcatele.

Începe să se spovedească, însă după un timp, deoarece sufletul ei lucrează în mod constrângător, începe să vorbească despre alte persoane.

Și pentru că vorbește în mod constrângător este foarte convingătoare.

Foarte convingătoare și pentru sine și pentru ceilalți oameni.

Modul constrângător de gândire ajunge până în punctul în care omul delirează. Sunt și astfel de situații. Dar și dacă nu ajunge acolo, este foarte convingătoare pentru sine, convingătoare și pentru ceilalți.

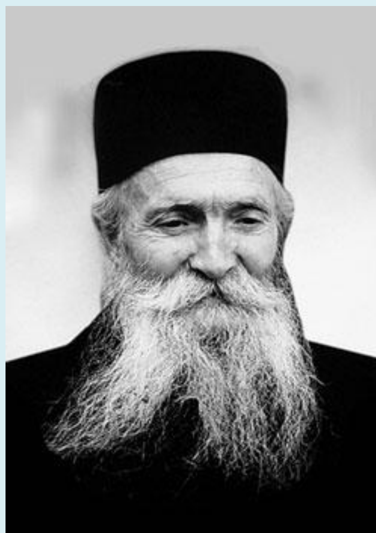
Repet, mă impresionează faptul că, chiar și după observațiile pe care i le-am făcut, deși există intenția ca aceea persoană să-și înceapă mărturisirea fără să se refere la alte persoane, până la urmă este învinsă de sinele său și, în loc să se mărturisească pe sine, mărturisește celelalte persoane.

În asemenea situație, sufletul nu poate lucra corect, nu se poate deschide, nu poate deschide calea către o comunicare adevărată. Pentru a înțelege mai bine, vreau să spun că această constrângere psihică lucrează împotriva lui Dumnezeu. Nu lucrează doar împotriva omului, ci și împotiva lui Dumnezeu. Adică, acea persoană este așezată împotriva lui Dumnezeu în mod constrângător. De aceea nu i se deschide calea adevărată spre Dumnezeu, ca să-L simtă pe Dumnezeu.

Dar, Dumnezeu este milostiv și se străduiește să ne dăruiască câte puțin pentru a ne îndulci, dar nu înseamnă că au fost dărâmate toate piedicile care există în noi și că s-a deschis calea adevăratei comuniuni, a adevăratei bucurii și fericiri.

(Sufletul meu, temnița mea– Arh. Simeon Kraiopolous, Ed. Bizantină – 2009)

Părintele Tadei de la Vitovniţa - Despre Sfânta Împărtăşanie

Este nevoie să ne pregătim inima să se unească în Sfânta Împărtăşanie cu Domnul.

Postul este necesar pentru smerenia trupului, căci atunci când trupul se smereşte se smereşte şi sufletul. Biserica a rânduit cum trebuie să postim. Trebuie să ne pregătim inima. Putem să nu mâncăm nimic, dar inima să ne fie plină de ură şi nelegiuire. ***Cum să primim Sfânta Împărtăşanie dacă nu putem răbda o persoană?*** Vom primi Sfânta Împărtăşanie, dar nu spre mântuire, căci am păstrat în noi însuşiri diavoleşti, care sunt rele.

Domnul este întreg iubire şi bucurie. Trebuie să ne pregătim inima să fie blândă, smerită, altminteri luăm Sfânta Împărtăşanie spre osândă şi nu spre mântuire. De aceea ne şi rugăm: Împărtăşania să nu ne fie spre osândă, ci spre mântuire.

Cuviosul egumen Nazarie al Valaamului - Despre Sfânta Liturghie şi împărtăşirea cu Sfintele Taine

Venind vremea dumnezeieştii Liturghii, de este cu putinţă, grăbeşte a fi acolo la începutul ei şi intră în biserică cu însufleţire şi cu osârdnică dragoste. Mergi la locul tău şi fă aşa cum s-a spus mai sus despre slujba de dimineaţă. Stai cu frică şi cu cutremur, zugrăvindu-ţi în cuget, în inimă şi în suflet pe Fiul lui Dumnezeu, Carele pentru fărădelegile tale S-a dat morţii şi S-a adus jertfă pentru mântuirea tuturor celor ce cred în El.

Iar de voieşti a te împărtăşi cu Dumnezeieştile Taine, având dezlegare de la duhovnic, petrece mai înainte o săptămână în adevărată postire, adică în deosebită înfrânare de la hrană şi băutură multă şi plăcută, după o anume pravilă şi după puterea ta. Caută a te păzi întru trezvie, întru dragostea cea către Dumnezeu şi în rugăciune stăruitoare cu zdrobire de inimă, gemând şi tânguindu-te cu suspinuri din inimă şi cu lacrimi. Să ştii că nimic nu curăţeşte mai bine prihănirile sufletului şi trupului decât lacrimile, zdrobirea de inimă, geamătul şi suspinarea inimii.

Cugetă totodată şi la aceasta: Fireşte că eşti mâniat foarte pe Iuda vânzătorul, ca şi pe cei care L-au răstignit pe Hristos şi L-au străpuns cu piroane şi cu suliţa; ci ***ia aminte la tine însuţi, ca nu cumva şi tu să te faci vânzător al Trupului şi al Sângelui lui Hristos.***

- *Iuda a vândut pe Hristos o singură dată; dar tu oare nu-L vinzi pe El de nenumărate ori, atunci când nu eşti credincios cuvintelor şi poruncilor Sale.*

- *El a suferit răni de la răstignitorii Săi o singură dată; dar tu oare nu-L răneşti pe El de nenumărate ori cu patimile şi păcatele tale cele neplăcute lui Dumnezeu? Căci El a răbdat chinuri pentru fiecare păcat al nostru.*

Intră înlăuntrul tău cu sufletul, inima şi gândul: oare nu vezi înlăuntrul tău prăpastia de patimi şi păcate - hulă, răpire, lăcomie, desfrânare, beţie, pizmă, viclenie, înşelăciune, ură faţă de aproapele, zavistie, vorbire de rău, judecarea aproapelui, defăimare, lipsă de dragoste, răutate, mândrie, iuţime, mânie şi chiar necurăţie? Având atâta josnicie înlăuntrul tău, oare nu eşti fără purtare de grijă pentru sufletul tău, fără purtare de grijă pentru curăţirea ta prin rugăciunea cu mare sârguinţă şi osârdie, ca şi prin alte lucruri plăcute lui Dumnezeu şi prin adevărata pocăinţă?

Sileşte-te pe cât poţi ca prin zdrobirea de inimă, suspinuri şi multe lacrimi să-ţi speli întinâciunea sufletului şi trupului. Ai grijă ca nu cumva să primeşti Sfintele Sfintelor cu sufletul necurăţit ca să îţi fie spre judecată ţie.

Ia bine seama ca nu cumva să te uneşti cu cei ce L-au răstignit şi omorât pe Hristos şi ca nu cumva să te faci ca Iuda vânzătorul. Vezi ce mănânci. Ce este mâncarea aceasta? Oare nu pe însuşi Dumnezeu primeşti? Ce hrană ţi se dă ţie? Oare nu adevărata mană pogorâtă din cer, ca să trăieşti în veac?

Înţelege că te împărtăşeşti cu Taina Tainelor cea negrăită, cu Dulceaţa dulceţilor şi cu Sfânta sfintelor, de la care tu însuţi te sfinţeşti. Şi pentru aceasta negreşit să ai întru tine mare şi neclintită credinţă şi să te desparţi cu totul de toate greşelile, făcându-ţi sufletul şi trupul curate şi cât se poate de sfinte, căci găteşti întru tine intrare Celui Sfânt.

Vezi cu ce negrăită cinstire eşti cinstit când te împărtăşeşti de dumnezeiasca Taină! ***Preacuraţii îngeri stau de faţă în chip nevăzut, tremurând şi neputând să privească de spaimă, iar tu, cel ce eşti pământ şi plin de toată necurăţia, te împărtăşeşti cu aceasta; tu, cu patimile şi păcatele tale, vrăjmaş al lui Hristos Dumnezeu, te uneşti cu Cel Dumnezeiesc şi Sfânt şi te faci un trup şi o carne cu Hristos, cum El însuşi zice: Acela ce mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu, întru Mine rămâne şi Eu întru el*** (Ioan 6, 56).

Cugetă, frate: După această sfântă mâncare şi băutură - care e Trupul şi Sângele lui Hristos - au flămânzit şi însetat toţi strămoşii noştri de la Adam cel dintâi zidit, şi toţi proorocii, şi nu le-au primit; iar tu, aşa de îndepărtat de ei cu nevrednicia, te împărtăşeşti de Dumnezeiasca hrană. Mulţumeşte lui Dumnezeu pentru nespusa

Lui milostivire, ca să te facă vrednic de aceasta. ***Şi înţelege încă şi aceasta: că şi de ai fi avut ori vei avea curăţia îngerilor sau cuvioşia şi sfinţenia Sfântului Ioan Botezătorul, chiar şi atunci, fără marea milă a Lui Dumnezeu nu ai putea fi vrednic de Dumnezeiasca Taină.*** Iar de cugetă cineva întru sine: Eu sunt preot, aşadar sunt vrednic, atunci, dimpotrivă, va fi nevrednic de slujirea preoţească. Că aşa cum era în pântecele Preasfintei Fecioare, la fel şi aici pe altar, cu voia Atotputernicului Dumnezeu şi lucrarea Duhului Sfânt, se află Trupul şi Sângele lui Hristos. Vezi cu cât este aceasta mai presus de firea, înţelegerea şi judecata omenească! Pentru aceea nimeni nu poate a se împărtăşi cu vrednicie, fără numai cel ce crede cu adâncă smerenie şi are nădejde tare în Domnul.

Să ai grijă a te cerceta cu frică, cu cutremur şi cu adevărată smerenie, cu înjosire de sine şi cu zdrobire de inimă, cu suspinuri şi lacrimi, cu dragoste osârdnică, cu credinţă şi nădejde neîndoită, cu cinstire şi cu bucurie şi cu mare mulţumită din toată inima şi sufletul, şi aşa să te apropii de dumnezeiasca împărtăşire.

Apropie-te negreşit, ţinând această povaţă: apropiindu-te de sfântul altar, închipuieşte-ţi că, într-adevăr, te-ai făcut vrednic a te afla la Cina cea de Taină împreună cu Hristos şi Sfinţii Apostoli.

Când se deschid uşile împărăteşti şi auzi: „Cu frică de Dumnezeu...", cazi cu înfricoşare înaintea Atotputernicului Dumnezeu şi Judecător; şi, pe cât poţi, te sileşte ca să nu-ţi iasă din minte cele spuse mai sus, ci închipuieşte-ţi-le împreunate în cruce şi strânse la piept, pleacă puţin capul, priveşte cu cinstire, cu ochii pliniţi de lacrimi şi spune rugăciunile: „Cred, Doamne, şi mărturisesc că Tu eşti cu adevărat Hristos, Fiul Dumnezeului Celui Viu...; Cinei Tale celei de Taină, astăzi, Fiul lui Dumnezeu, părtaş mă primeşte...".

Rosteşte-le din tot sufletul cu suspinuri, cu frică şi cu cutremur şi cu zdrobire de inimă. Roagă pe Preamilostivul Dumnezeu ca măcar în această clipă să te cerceteze cu harul Său, ca să ai zdrobire a inimii şi fierbinte simţire şi să verşi lacrimi din belşug. Şi cugetând astfel, priveşte neclintit şi cu simţire Sfântul Potir şi roagă-te ca Dumnezeiescul Foc să nu te ardă, ci să tămăduiască sufletul şi trupul tău prin primirea Lui. Nădăjduieşte şi crede că, de vei face şi vei simţi cum s-a arătat aici, vor arde toţi spinii păcatelor ce cresc întru tine. Apoi, de îndată ce vezi mâna preotului întinzându-se cu Sfintele Taine şi atingându-se de buzele tale, nu cugeta să primeşti dumnezeiescul dar din mâna preotului, ci închipuieşte-ţi şi crede cu tot sufletul că le primeşti din mâna lui Hristos însuşi, Carele stă nevăzut, punându-le în gura ta. Închipuieşte-ţi şi crede fără şovăire că

mănânci acum însuşi Trupul Domnului, care s-a luat din via şi de viaţă dătătoarea alcătuire a trupului Său, şi că acum bei sângele şi apa ce curge din însăşi coasta lui Hristos; că-L vezi pe Hristos răstignit pe Cruce şi că acum din rănile Sale curge sânge şi lumină şi viaţă. Aşa să primeşti împărtăşania şi aşa să crezi fără şovăire; aşa să-ţi închipuieşti neîncetat în cugetul tău.

Te sfătuiesc a învăţa pe de rost *rugăciunea Sfântului Dimitrie al Rostovului*, care e de mult folos la vremea împărtăşirii şi ale cărei cuvinte urmează. Apropiindu-te cu astfel de gânduri şi simţiri, spune în cugetul tău:

„Deschideţi-vă uşi şi zăvoare ale inimii mele, să intre Hristos, împăratul slavei!

Intră, Lumina mea, şi întunericul meu luminează;
intră, Tămăduitorul meu, şi ale mele răni tămăduieşte;
intră, Dumnezeiesc Foc, şi spinii păcatelor mele arde;
aprinde cele dinlăuntrul meu şi inima mea cu flacăra dragostei;
intră, împăratul meu, şi nimiceşte în mine împărăţia păcatului;
şezi pe tronul inimii mele, împărate şi Doamne al meu, şi singur Tu întru mine împărăteşte".

Cu asemenea bune cugetări te împărtăşeşte cu Dumnezeieştile Taine.

Nu uita încă şi suspinarea deasă şi zdrobirea; plângi necontenit, tânguieşte-te, osândeşte-te pe sine că eşti cu totul nevrednic, că încă nu te-ai dezbrăcat de trup şi de lume, că nu ţi-ai omorât trupeştile patimi, ci eşti plin de toată pofta cea necurată şi necuvenitele porniri ale sufletului, că eşti leneş spre nevoinţa duhovnicească, că eşti căzut şi negrijuliu şi rece faţă de săvârşirea cuvântului lui Dumnezeu; că eşti cel mai neînsemnat şi ticălos şi necurat şi nevrednic vas al primirii Izvorului Vieţii, pe Care cerurile cerurilor nu îl pot cuprinde.

Cugetă că nu înger primeşti cu Sfintele Taine, ci pe Domnul îngerilor şi Judecătorul tuturor. Cugetă încă şi la aceasta: cu câtă bucurie a săltat înaintemergătorul în pântecele maicii Sale şi s-a închinat Stăpânului Său; şi în ce chip au slăvit păstorii şi magii cu daruri, şi Simeon şi Ana pe Stăpânul lor şi s-au închinat Lui cu minunare, cu frică şi cu bucurie; în ce chip şi ceilalţi sfinţi şi toţi cuvioşii, cu bună-cinstire, cu bucurie şi cu mulţumire au strălucit ca soarele, unindu-se cu Trupul şi Sângele lui Hristos, şi trăiesc cu El pururea, cu acelaşi dor şi mare osârdie grăbeşte şi tu către Izvorul cel preadulce al bunătăţilor şi mulţumeşte Domnului pentru negrăita Lui milostivire, ca El,

înfricoşatul Dumnezeu, să nu Se scârbească de ticăloşia noastră, ci să Se unească cu noi pentru nemăsurata Sa dragoste către noi.

Să mulţumeşti cu toată puterea ta Domnului, nu numai cu cuvântul şi cu gândul, ci şi cu fapta. Sileşte-te pe cât îţi este cu putinţă să te fereşti de multă vorbărie. ***Dumnezeu să-ţi fie curată şi sfântă îndeletnicire; şi rămâi întru cinstire nu numai înainte de împărtăşire, ci păzeşte-te de orice lucru rău şi după ce ai primit Sfintele Taine. Sileşte-te totdeauna a rămâne cu Hristos, împăratul şi Dumnezeul tău, şi nu-L despărţi de tine.***

La sfârşitul Dumnezeieştii Liturghii intră în chilia ta întru tăcerea limbii, cugetului şi a tuturor simţurilor; rămâi în rugăciune şi mulţumire şi săvârşeşte atunci şi toate cele ce ţi s-au dat mai sus să le săvârşeşti după slujba de dimineaţă.

Cuviosul Părinte Porfirie - Despre Sfânta Împărtăşanie

Pregătirea

„Când mergi să te împărtăşeşti cu Sfintele Taine, bagă bine de seamă - îi spunea Părintele Porfirie unui frate. ***Înainte de împărtăşanie trebuie să te pregăteşti îndelung. Să fii cuminte, să te înfrânezi şi să posteşti şi să ai iubire multă pentru Hristos.*** Să nu laşi să treacă mai mult de cincisprezece zile între o Împărtăşanie şi alta".

Desigur, aceasta din urmă povaţă se referea la acel frate. Fiecărui creştin în parte îi dădea sfatul care i se potrivea mai bine.

Nu din obişnuinţă

„Fii cu băgare de seamă, nu cumva să te Împărtăşeşti din obişnuinţă.

Fiecare Împărtăşanie să-ţi fie ca şi cum ar fi prima şi totodată să o socoteşti ca şi cum ar fi ultima, înainte de moarte".

Pe potriva fiecăruia

Discutând cu un preot diferite aspecte legate de Sfânta Împărtăşanie, îi spuse aceluia:

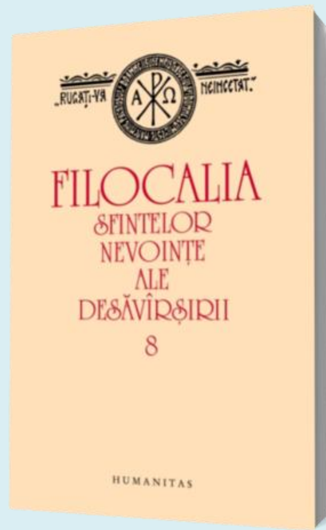
- Să fii foarte atent în ce priveşte sfaturile pe care le dai, legat de Sfânta Împărtăşanie, fiindcă trebuie să dai poveţe fiecăruia în funcţie de situaţia sa personală.

Puterea Tainei

Într-o Duminică, un frate ce s-a împărtăşit a simţit foarte tare puterea Sfintei Împărtăşanii şi a crezut că aceasta i s-a întâmplat din pricină că nu se pregătise cum trebuia, în privinţa cinei, aşa că, înspăimântat, s-a dus la Părintele Porfirie să-l întrebe care era cauza.

- Nu te nelinişti, i-a spus Bunicuţul, căci nu e nimic rău. Toate acestea s-au întâmplat fiindcă Domnul voia să-ţi facă cunoscută puterea Tainei Sale.
Auzind acestea, fratele pleacă împăcat.

Calist şi Ignatie Xanthopol - Despre Sfânta Împărtăşanie

Despre Sfânta Împărtăşanie şi despre mărimea bunătăţilor pe care ni le pricinuiesc împărtăşirea şi cuminecarea (cuminecătura) continue, cu conştiinţa curată

Dar nimic nu ne ajută şi nu contribuie aşa de mult la curăţirea sufletului şi la luminarea minţii şi la sfinţirea trupului şi la prefacerea amândurora spre o stare mai dumnezeiască şi la nemurire, ba şi la biruirea patimilor şi a demonilor sau, mai potrivit spus, la unirea cu Dumnezeu cea mai presus de fire ca împărtăşirea şi cuminecarea (cuminecătura) continue, cu inimă şi simţire curată pe cât e cu putinţă omului, cu preacuratele şi nemuritoarele şi de viaţă făcătoarele Taine, cu însuşi cinstitul Trup şi Sânge al Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus.

Pentru aceasta este cât se poate de trebuitor să vorbim şi despre acestea în chip deosebit în această scriere şi apoi să dăm sfârşit cuvântului.

Iar acest lucru nu este vădit numai din cele ce au spus Sfinţii Părinţi, ci, cu mult mai mult, din cuvintele Vieţii înseşi şi ale însuşi Adevărului. Căci zice: „***Eu sunt pâinea vieţii***”(Ioan 6, 48).

„***Şi aceasta este pâinea care se pogoară din cer, ca cel ce mănâncă din ea să nu moară. Eu sunt pâinea cea vie, care s-a pogorât din cer. De va mânca cineva din pâinea aceasta, viu va fi în veac. Şi pâinea pe care Eu o voi da, trupul Meu este, pe care Eu îl voi da pentru viaţa lumii***” (Ioan 6, 50-51); şi:

„*De nu veţi mânca trupul Fiului Omului şi nu veţi bea sângele Lui, nu veţi avea viaţă întru voi. Cel ce mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu are viaţă veşnică*” (Ioan 6, 53-54). Şi iarăşi:

„*Căci trupul Meu este mâncare adevărată şi sângele Meu este băutură adevărată. Cel ce mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu rămâne întru Mine şi Eu întru el. Precum M-a trimis pe Mine Tatăl Cel viu şi Eu sunt viu prin Tatăl; şi cel ce Mă mănâncă pe Mine, acela va fi viu prin Mine. Aceasta este pâinea care s-a coborât din cer şi cel ce mănâncă pâinea aceasta a Mea viu va fi în veac*” (Ioan 6, 53, 58).

Iar purtătorul de Hristos Pavel zice acestea: „*Fraţilor, eu am primit de la Domnul ceea ce v-am predat şi vouă, că Domnul Iisus, în noaptea în care a fost vândut, a luat pâinea şi binecuvântând-o a frânt-o şi a zis: «Luaţi, mâncaţi, acesta este trupul Meu care pentru voi se frânge; aceasta s-o faceţi întru pomenirea Mea.» Asemenea şi paharul, după cină, zicând: «Acest pahar este legământul cel nou, întru sângele Meu. Aceasta s-o faceţi ori de câte ori veţi bea, întru pomenirea Mea. Căci de câte ori veţi mânca pâinea aceasta şi veţi bea paharul acesta moartea Domnului vestiţi, până ce va veni. Deci, oricine va mânca pâinea aceasta şi va bea paharul Domnului cu nevrednicie vinovat va fi trupului şi sângelui Domnului. Să se cerceteze, aşadar, omul pe sine însuşi şi aşa să mănânce din pâinea aceasta şi să bea din paharul acesta. Căci cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie judecată sieşi mănâncă şi bea, nedeosebind trupul Domnului. Pentru aceea, între voi mulţi sunt neputincioşi şi bolnavi şi mulţi mor. Căci dacă ne-am cerceta pe noi nu am fi judecaţi. Iar fiind judecaţi de Domnul, suntem îndreptaţi, ca să nu fim osândiţi cu lumea*» (1 Cor. 11, 23-33) ”.

E de trebuinţă să cunoaştem minunea Sfintelor Taine şi ce este ea, pentru ce s-a dat şi care este folosul ei.

Căci scrie şi **Gură de Aur** că ***„e de trebuinţă să învăţăm ce este minunea Tainelor şi pentru ce s-a dat, şi care e folosul acesteia. Suntem un trup (Rom. 12, 5) şi mădulare ale trupului Domnului nostru Iisus Hristos şi din oasele Lui (Efes. 5, 30). Iar cei care au aflat aceasta să urmeze celor spuse.***

Deci pentru ca aceasta să nu se înfăptuiască numai prin iubire, ci şi cu lucrul însuşi, să ne unim prin mâncare cu acel trup pe care ni l-a dăruit, voind să ne arate dorul ce-l are către noi. Pentru aceasta s-a unit pe Sine cu noi şi ne-a dat trupul Său nouă, ca să ne facem un trup unit cu Capul. Acest lucru este propriu celor ce se iubesc cu tărie. Acest lucru l-a dat de înţeles Iov vorbind despre

casnicii lui, care-L iubeau în chip covârşitor, încât ziceau, arătându-şi iubirea lor: «Cine ne va da putinţa să ne săturăm de carnea Lui?» (Iov 31, 31). De aceea, şi Hristos a făcut acest lucru ridicându-ne la o prietenie şi mai mare şi arătându-ne dorul Lui către noi, căci nu se dă pe Sine celor ce-L doresc numai ca să-L vadă, ci şi ca să-L atingă, să-L mănânce şi să se sădească în trupul Lui, şi să se unească cu El, şi să-şi sature întreg dorul."

Şi iarăşi: ***„Cei ce se împărtăşesc de preasfântul Trup şi de cinstitul Sânge stau între îngeri şi arhangheli, şi între Puterile de sus şi sunt îmbrăcaţi în însuşi veştmântul împărătesc al lui Hristos, având armele duhovniceşti. Ba cu aceasta încă n-am spus nimic: căci L-au îmbrăcat pe Împăratul însuşi. Dar, pe cât este de mare şi de înfricoşătoare şi de minunată Taina, tot pe atâta trebuie să te apropii cu curăţie dacă vrei să te apropii de mântuire. Căci, dacă te apropii cu o conştiinţă rea, te apropii de osândă şi de pedeapsă. Căci « cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie Trupul şi Sângele Domnului, judecată sieşi mănâncă şi bea» (1 Cor. 11, 27). Că, dacă cei ce-şi pătează porfira împărătească sunt pedepsiţi la fel cu cei ce o rup, nu e deloc necuvenit ca cei ce primesc Trupul cu cuget necurat să sufere aceeaşi pedeapsă cu cei ce L-au rupt prin piroane. Priveşte ce înfricoşătoare pedeapsă a arătat Pavel zicând: «Cel ce călca Legea lui Moise murea pe temeiul a doi sau a trei martori. Socotiţi cu cât se va învrednici cu o pedeapsă mai mare cel ce a nesocotit pe Fiul lui Dumnezeu şi a socotit ca un lucru de rând Sângele Noului Legământ, prin care acesta a fost sfinţit?» (Evr. 10, 29).***

Sau: «Câţi deci ne împărtăşim de trupul acesta, câţi gustăm din sânge se înţelege că gustăm din Acela ce şade sus, care e închinat de îngeri, de Cel apropiat de puterea fără margini. O, câte drumuri duc spre mântuirea noastră! Ne-a făcut pe noi trupul Său. Ne-a dat nouă trupul Său. Şi nimic din acestea nu ne depărtează de la rele. O, ce nepăsare, o, ce nesimţire!»"

Şi iarăşi: „Un preot minunat mi-a istorisit că a fost învrednicit să vadă şi să audă acesta: că pe cei ce vor pleca de aici împărtăşiţi de Taine, cu conştiinţa curată, când vor muri, îngerii îi vor duce de aici în suită, pentru Cel cu care s-au împărtăşit."

Iar **dumnezeiescul Ioan Damaschin** zice: ***„Deoarece suntem îndoiţi şi compuşi, trebuie ca şi naşterea noastră să fie îndoită; la fel şi haina îndoită. Naşterea ni s-a dat prin apă şi prin Duh. Iar mâncarea este însăşi pâinea vieţii, Domnul nostru Iisus Hristos, Cel ce s-a pogorât din cer."***

„Precum la botez, deoarece oamenii obişnuiesc să se spele cu apă şi să se ungă cu untdelemn, a unit cu untdelemnul şi cu apa harul Duhului şi l-a făcut pe el baia naşterii din nou, la fel, deoarece avem obiceiul să mâncăm pâine şi să bem apă şi vin, a unit cu ele dumnezeirea Sa şi le-a făcut pe ele Trupul şi Sângele Său, ca prin cele obişnuite şi după fire să ajungem în cele mai presus de fire.”

„Trupul Lui este cu adevărat unit cu dumnezeirea, dar înţeleg trupul cel din Sfânta Fecioară, nu un trup coborât din ceruri, iar pâinea şi vinul se prefac în însuşi Trupul şi în însuşi Sângele lui Dumnezeu. Dar, de cauţi să afli modul cum se face aceasta, îţi ajunge să auzi că aceasta se face prin Duhul Sfânt, tot aşa cum Cuvântul a dat fiinţă trupului Său în Sine din Sfânta Fecioară de Dumnezeu prin Duhul Sfânt; mai mult nimic nu cunoaştem decât că Cuvântul lui Dumnezeu este adevărat şi lucrător, şi atotputernic, iar modul nepătruns.”

„Celor ce se împărtăşesc cu vrednicie acesta se face deci spre iertarea păcatelor şi spre viaţă veşnică, şi spre păzirea sufletului şi a trupului; iar celor ce se împărtăşesc cu nevrednicie, spre osândă şi pedeapsă, ca şi moartea Domnului.”

„Şi pâinea, şi vinul nu sunt chip al Trupului şi Sângelui lui Hristos, să nu fie, ci însuşi Trupul lui Hristos Cel îndumnezeit şi însuşi Sângele Lui. Căci «Trupul Meu, zice, este adevărată mâncare, şi sângele Meu este adevărată băutură» (Ioan 6, 55) ”.

„Căci este Trupul şi Sângele lui Hristos, care intră în alcătuirea (în constituţia) sufletului şi trupului nostru, netopindu-se, nestricându-se, netrecând în ceea ce dăm afară, ci rămânând în fiinţa noastră ca pricină a păstrării noastre, ca mijloc de curăţire a toată întinăciunea. Chiar dacă aurul s-a pătat, îl curăţeşte prin arderea judecăţii, ca să nu fim osândiţi în veacul viitor împreună cu lumea (1 Cor. 11, 32).

Curăţindu-ne prin aceasta, ne unim cu Trupul lui Hristos şi cu Duhul Lui şi ne facem Trupul lui Hristos. Aceasta este pâinea, care e pârga pâinii cereşti, a pâinii spre fiinţă (Matei 6, 11). Căci pâinea «spre fiinţă» arată fie pe cea viitoare, adică a veacului viitor, fie pe cea primită spre păstrarea fiinţei noastre. Trupul Domnului este Duh de viaţă făcător pentru că s-a zămislit din Duhul de viaţă făcător. «Căci ceea ce se naşte din Duh Duh este» (Ioan 3, 6). Iar aceasta o spun nu ca să desfiinţez firea trupului, ci voind să arăt că e de viaţă făcător şi dumnezeiesc. Acestea se numesc chipuri (antitipuri) ale celor viitoare, nu ca unele ce nu sunt cu adevărat Trupul şi Sângele lui Hristos, ci că acum ne împărtăşim prin ele de dumnezeirea lui Hristos, iar atunci numai înţelegător, prin vedere.”

Iar **dumnezeiescul Macarie** zice: ***„Precum vinul se amestecă în toate mădularele celui ce bea şi se preface în el şi el în vin, aşa cel ce bea Sângele lui Hristos se adapă cu Duhul dumnezeiesc, şi acesta se amestecă în suflet în chip desăvârşit şi sufletul în el. Şi, astfel sfinţit, sufletul se face vrednic de Domnul. Căci «toţi, zice, ne-am adăpat din acelaşi Duh »*** (1 Cor. 12, 13) ***iar prin Euharistia pâinii cei ce se împărtăşesc cu vrednicie se învrednicesc să se facă părtaşi de Duhul Sfânt, şi aşa sufletele vrednice pot să vieţuiască în veci. Şi precum viaţa trupului nu e de la trup, ci din afară de el, adică din pământ, aşa şi sufletul a fost învrednicit de Dumnezeu să aibă mâncare, băutură, veşmânt, care sunt viaţa adevărată a sufletului, nu din firea sa, ci din dumnezeirea Lui, adică din Duhul Său. Căci sufletul are firea dumnezeiască spre pâinea vieţii, adică pe Cel ce a zis: «Eu sunt pâinea vieţii»*** (Ioan 6, 48) ***şi apa vie spre vinul care veseleşte*** (Ps.103, 15), ***şi ca untdelemnul bucuriei”*** (Ps. 44, 8).

Sfântul Isidor zice şi el: ***„Împărtăşirea de Dumnezeu şi de Taine s-a numit cuminecare (communicatio- cuminecătură), pentru că ne dăruieşte unirea cu Hristos şi ne face să avem comună cu El împărăţia Lui”.***

Iar **Sfântul Nil** zice: ***„Este cu neputinţă să se mântuiască credinciosul şi să primească iertarea păcatelor şi să dobândească Împărăţia cerurilor, dacă nu se împărtăşeşte cu frică, cu credinţă şi cu dragoste de tainicul şi neprihănitul Trup şi Sânge al lui Hristos.”***

La fel scrie şi Marele Vasile în scrisoarea către Patricia Cezareea, limpede, că „e bine şi de folos să se cuminece (să comunice) şi să se împărtăşească cineva în fiecare zi cu sfântul Trup şi sfântul Sânge al lui Hristos. Căci El însuşi a zis: «Cel ce mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu rămâne întru Mine şi Eu întru el şi are viaţă veşnică» (Ioan 6, 54, 56). Şi cine se îndoieşte că a se împărtăşi cineva continuu de viaţă nu e nimic altceva decât a vieţui în chip înmulţit? Noi ne cuminecăm (comunicăm) de patru ori în fiecare săptămână: duminica, miercurea, vinerea şi sâmbăta, şi în celelalte zile, dacă are loc pomenirea vreunui Sfânt.”

În aceste zile socotesc că Sfântul şi liturghisea. Căci nu putea în fiecare zi stingherit fiind de atâtea griji.

De aceea zice şi Sfântul Apolo că „monahul trebuie să se cuminece, de e cu putinţă, în fiecare zi cu Tainele lui Hristos. Căci cel ce se depărtează pe sine de aceasta se depărtează de Dumnezeu. Iar cel ce-o face aceasta continuu continuu se îmbracă cu trupul Domnului. Căci însuşi glasul mântuitor zice: «Cel ce

mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu rămâne întru Mine şi Eu întru el» (Ioan 6, 56).

Deci aceasta le este de folos monahilor, care fac neîncetat omenirea patimii mântuitoare. Drept aceea, se cade ca el să fie gata în fiecare zi şi să se pregătească pe sine în aşa fel, ca să fie vrednic în fiecare zi, totdeauna, pentru primirea Sfintelor Taine. Căci aşa ne împărtăşim şi de iertarea păcatelor."

Dar zice şi **Sfântul Ioan Scărarul**: ***„Dacă un trup atingându-se de un alt trup,se schimbă în puterea lui de lucrare, cum nu se va schimba cel ce se-atinge de trupul Domnului cu mâini nevinovate?***
Căci s-a scris şi în Gherontic (Pateric): Ioan de Bostra, bărbat sfânt şi având putere asupra duhurilor necurate, a întrebat pe draci, care locuiau în nişte fetiţe furioase şi chinuite de ei cu răutate, zicând: «De care lucruri vă temeţi la creştini?» Aceştia au răspuns: « Aveţi cu adevărat trei lucruri mari: unul pe care-l puteţi atârna de grumazul vostru; unul cu care vă spălaţi în biserică; şi unul pe care-l mâncaţi în adunare.» Întrebându-i iarăşi: «Din acestea trei de care vă temeţi mai mult?», au răspuns: « Dacă aţi păzi bine aceea cu ce vă împărtăşiţi, n-ar putea nimeni din noi să facă rău vreunui creştin.»

Deci lucrurile de care se tem răufăcătorii mai mult decât toate sunt crucea, Botezul şi Cuminecătura."

(din Filocalia vol 8, Calist și Ignatie Xanthopol, Cap 91-92)

Părintele Stareţ Efrem de la Mănăstirea Vatopedu (Muntele Athos) - Sfânta Împărtăşanie

Întrebare: Spuneţi-ne un cuvânt despre folosul Împărtăşaniei pentru sporirea duhovnicească.

Arhim. Efrem: Sfânta Împărtăşanie pentru noi este totul. ***Spunea Părintele Porfirie că Hristos este totul.*** Pentru noi acest totul este Sângele şi Trupul lui Hristos. Văd însă că aici în România este o situaţie care ar trebui să înceteze: nici chiar monahii nu se împărtăşesc regulat! Sfânta Împărtăşanie deasă ajută foarte mult. Acolo, în Sfântul Munte, ne împărtăşim în mănăstiri de patru ori pe săptămână şi mulţi dintre monahi, chiar şi ai noştri de la Vatopedi, îmi spun că după Sfânta Împărtăşanie rostesc cu mai mare tărie rugăciunea lui Iisus. De multe ori, după Sfânta Împărtăşanie, mintea este eliberată de gânduri, pentru că, vedeţi, ***primul rod al Împărtăşaniei, aşa cum spune şi preotul la Sfânta Liturghie după sfintirea Darurilor, este trezvia minţii. Sfânta Împărtăşanie ajută la trezvie deoarece fără ea nu putem lua plinătatea harului Duhului Sfânt.*** (…)

Întrebare: Cât de des se poate împărtăşi un mirean?

Arhim. Efrem: ***Sfântul Ioan Gură de Aur spune că mireanul se poate împărtăşi şi o dată pe an şi în fiecare zi, depinde ce viaţă duhovnicească are, dar întotdeauna să fie cu sfătuirea duhovnicului.*** Oricum, în general dacă mireanul poate să se împărtăşească regulat are foarte, foarte mult folos. Însă nu pot da o regulă generală, de exemplu creştinul să se împărtăşească de două ori pe săptămână, de două ori pe lună, ci depinde de fiecare situaţie în parte. Vreau să mai

spun şi că duhovnicii nu trebuie să fie atât de aspri în privinţa împărtăşaniei dând un canon mare, îndepărtându-i pe oameni de Sfânta Împărtăşanie. ***Îmi aduc aminte că îmi spunea Părintele Sofronie de la Essex că „veacul în care trăim este veacul pogorământului!”*** (…)

Întrebare: Părinte, ne-aţi recomandat la amiază să luăm aminte la viaţa şi învăţătura sfinţilor contemporani. Prin ce se deosebesc de Sfinţii Părinţi din vechime şi care este mesajul lor pentru noi astăzi?

Arhim. Efrem: Nu este absolut nici o diferenţă între sfinţii de demult şi sfinţii de astăzi. Însă, deoarece sfinţii de demult sunt la un interval mare de timp faţă de noi, credem că toate acestea se întâmplau „în vremea aceea” şi acum nu se mai întâmplă. Dar există şi o altă cauză pentru care trebuie să luăm aminte la vieţile sfinţilor. ***Există un manuscris la Sfântul Munte în care este descrisă vedenia unui sfânt aghiorit anonim căruia i-a apărut Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, conducându-l pe acest monah în Rai; şi spune în acea vedenie că Sfântul Gheorghe l-a luat şi i-a arătat diferitele cete ale sfinţilor şi ale celor mântuiţi. Şi trecând de mucenici, mergând în Rai, vede undeva o ceată de sfinţi care aveau o slavă mult mai mare decât ceilalţi şi întreabă: „ Cine sunt aceştia?” „Sunt cei care s-au sfinţit în zilele de pe urmă fără să aibă nici un exemplu de sfinţenie de urmat şi de aceea au cea mai mare slavă”.*** Deci şi din această cauză este bine să citeşti vieţile sfinţilor contemporani. (…)

Întrebare: Are vreun rod Sfânta Împărtăşanie dacă omul nu se nevoieşte, nu duce o viaţă ascetică după cum ar trebui şi este plin de patimi?

Arhim. Efrem: ***Sfànta Împărtăşanie este de folos omului aceluia care trăieşte viaţa pocăinţei.*** Dacă acesta dispreţuieşte viaţa duhovnicească nu îi foloseşte cu nimic. Trebuie să ştiţi că Sfânta Împărtăşanie este însuşi Trupul şi Sângele lui Hristos.

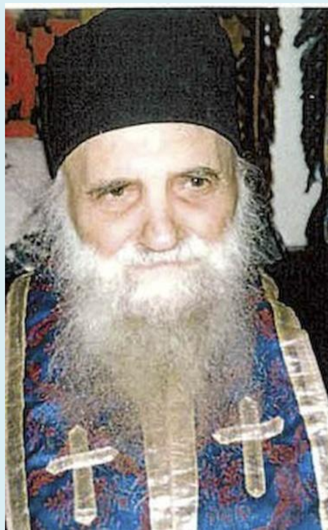
Mi-a spus de curând un călugăr că în peninsula Halchidica, afară din Sfântul Munte, acum câtva timp au renovat o biserică şi unul dintre muncitori era musulman. Acolo unde se refăcea acea biserică preotul continua să slujească înăuntru fără să fie împiedicat de renovarea bisericii. Musulmanul vedea pentru prima dată o slujbă ortodoxă şi îi zice inginerului: „Cine este cel cu barbă de acolo care poartă hainele acelea şi ce le dă să mănânce cu linguriţa în fiecare zi din pahar de acolo? Să mă duc să-mi dea şi mie o gustare din această?” Îi zice inginerul: „Nu cumva să îndrăzneşti să mergi acolo, pentru că tu eşti musulman şi aceasta este Sfânta Împărtăşanie şi numai ortodocşii se pot împărtăşi!” Acesta

însă, din curiozitate, şi-a scos hainele de lucru, s-a îmbrăcat altfel şi s-a dus în biserică, intrând la rând împreună cu cei care se împărtăşeau. Preotul n-avea de unde să ştie că şi pe musulman l-a împărtăşit. Când să muşte însă din Sfânta Împărtăşanie, nu putea; o scoate în palmă şi vede că era carne. S-a înspăimântat: „Ce lucrul mai e şi asta?" S-a dus uimit la inginer şi-i spune: „M-am dus şi uite, mi-a dat asta şi nu pot s-o mănânc!" Inginerul a început să-l certe: „Ţi-am zis de-atâtea ori să nu mergi acolo!" Şi l-a trimis la preot. S-a dus la preot şi, într-adevăr, era carne. S-au gândit unde să pună această bucată şi au deschis Sfânta Masă, sub Sfânta Masă unde sunt moaştele şi a pus-o acolo.

Aşadar, de multe ori se întâmplă şi astfel de lucruri ca să înţelegem că Sfânta Împărtăşanie nu este aşa cum cred unii pâine şi vin, ci este însuşi Trupul şi Sângele lui Hristos.

(din: Cuvânt din Sfântul Munte, Omiliile Arhimandritului Efrem, Egumenul Mănăstirii Vatopedi, în România, Editura Reîntregirea, Arhiepiscopia de Albq Iulia, 2001)

Părintele Ilarion Argatu - Cuvântul de învăţătură despre Sfânta Împărtăşanie

Pr. Ioan: ***Vă rugăm Prea Cuvioase să ne daţi câteva sfaturi despre Sfânta Împărtăşanie.***

Pr. Ilarion: ***Sfânta Împărtăşanie este una din cele şapte taine ce are o mare putere de vindecare sufletească şi întărire trupească, dacă este luată cu vrednicie.*** Ce înseamnă cu vrednicie!? Dacă mai înainte te-ai spovedit şi ai mărturisit toate păcatele, dacă ai ţinut post, dacă ai îndeplinit canonul dat de duhovnic şi dacă duhovnicul te-a dezlegat de a primi Sfânta Împărtăşanie.

Importanţa Sfintei Împărtăşanii este binecunoscută în Biserica noastră. Sfinţii Părinţi au scris mult despre rolul Sfintei Împărtăşanii în viaţa noastră de creştin.

Explicaţia cea mai plină de conţinut a Tainei Sfintei Împărtăşanii, ca taină, o face însăşi Mântuitorul nostru Iisus Hristos atunci când le vorbeşte Sfinţilor Apostoli şi iudeilor care erau de faţă şi ascultau predica Sa, despre: „***pâinea vieţii***” (Ioan 6, 48),identificându-Se cu „***pâinea care se pogoară din Cer***” (v.50), vorbind clar şi pe înţeles despre taina pâinii, zicând: „ ***pâinea pe care Eu o voi da pentru viaţa lumii este Trupul Meu***” (v. 51). Cu toate că până a se împlini taina, iudeii nu au putut înţelege aceste cuvinte ale Mântuitorului, întrebându-se: „***Cum poate Acesta să ne dea trupul Lui ca să-L mâncăm?***” (v. 52).
Momentul ales de Mântuitorul pentru a vorbi despre taina ”pâinii care se pogoară din Cer” şi care în mod real prin taină devine Trupul Său, este momentul înmulţirii a 5 pâini în pustie, din care s-au săturat cinci mii de bărbaţi, afară de femei şi de copii, strângându-se şi 12 coşuri de fărâmituri. Nu putea fi ales un moment mai

bun ca acesta în care să vorbească despre: „ ***Cel ce se sfărâmă şi nu se desparte, Cel ce se mănâncă pururi şi niciodată nu se sfârşeşte..***”(**Sf. Liturghie**). În acest moment erau toţi răscoliţi sufleteşte şi se aflau sub adânca impresie a minunii la care au fost martori, şi au participat personal, când cele cinci pâini : ***„se sfărâmau, se împărţeau şi nu se sfârşeau”.***

Însă toată teologia mântuirii prin Sfânta Împărtăşanie se cuprinde în cuvintele Mântuitorului: „Cel ce mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu, are viaţa veşnică şi Eu îl voi învia în ziua cea de apoi” (Ioan 6, 54).

Prima Împărtăşanie a săvârşit-o însuşi Mântuitorul, Joia înainte de pătimirea Sa, la „Cina Cea de Taină”. Această cină este considerată şi prima Sfântă Liturghie săvârşită de însuşi Răscumpărătorul. Aici Mântuitorul împărtăşeşte tainic şi în chip văzut pe Sfinţii Apostoli, luând pâinea, a binecuvântat-o şi frângând-o le-a dat-o lor, zicând: *„Luaţi, mâncaţi, acesta este Trupul Meu..* şi luând paharul şi mulţumind, le-a dat zicând: ***Beţi dintru acesta toţi. Că acesta este Sângele Meu al Legii celei noi, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor***” (Matei 26, 26-28), poruncindu-le ca şi ei la rândul lor să săvârşească Aceasta mai departe: „***aceasta să faceţi spre pomenirea Mea***” (Luca 22,19).

De atunci şi până astăzi, nu a încetat a ni se Împărtăşi nouă Hristos Mântuitorul în chip tainic.

De atunci, **Hristos stă în permanentă comuniune cu noi şi noi cu El, prin Sfânta Împărtăşanie. El ni se împărtăşeşte iar noi ne împărtăşim cu El. Astfel Hristos este în noi şi noi în Hristos. Prin Taina Sfântului Botez şi prin Taina Sfintei Împărtăşanii devenim: „purtători de Hristos” sau „hristofori”.**

Prima Împărtăşanie şi prima Liturghie.

Liturghia de seară!? Azimă şi Artos

Pr. Ioan: ***Aţi pomenit de prima Sfântă Liturghie şi Prima Sfântă Împărtăşire a Sfinţilor Apostoli săvârşită chiar de Mântuitorul înainte de patima Sa, Joi seara la Cina Cea de Taină. Nu cumva pe acest fapt îşi justifică Biserica Catolică săvârşirea Sfintei Liturghii şi seara, ocazie cu care împărtăşesc pe credincioşi? Cum vedeţi Sfinţia Voastră justificată această practică liturgică în Biserica Catolică?***

Pr. Ilarion: Timpul săvârşirii Sfintei Liturghii este dimineaţa, ora 9 la parohii, sau mai devreme la Mănăstiri în zilele de rând. În unele Biserici, cum ar fi în Ardeal şi Bucovina, Sfânta Liturghie începe mai târziu, ora 10 sau chiar 11. Ţine de obiceiul locului.

În practica Sfinţilor Apostoli, „frângerea pâinii", cum mai era numită Sfânta Liturghie, se săvârşea dimineaţa. Aşa se face că în prima Duminică, dimineaţa, după Înviere, Mântuitorul a intrat prin uşile încuiate la Sfinţii Apostoli, care erau închişi de frica iudeilor, săvârşind „frângerea pâinii".

Corect este de a se săvârşi Sfânta Liturghie dimineaţa, când omul este odihnit, nemâncat şi când, curat şi pregătit, începe o nouă zi.

După masă, sau seara, este aproape necuviincios de a săvârşi Sfânta Liturghie, pentru că nu poţi, chiar dacă ai vrea, să păstrezi ziua curată şi fără păcate, chiar dacă posteşti şi nu mănânci toată ziua nimic. Să se întrebe episcopul. Biserica Catolică fiind scolastică şi mai formalistă cu administrarea celor sfinte, îşi îngăduie permisiunea de a săvârşi Sfânta Liturghie de 2,3 ori pe zi de dimineaţă până seara. Chiar după ce preotul şi credincioşii au mâncat şi au băut, săvârşesc şi participă la Sfânta Liturghie, împărtăşindu-se deopotrivă preotul şi credincioşii. Au redus ritualul Sfintei Liturghii de la forma scrisă a Sf. Ioan Gură de Aur, la timpul de o oră, eliminând momente importante. Din cuprinsul Sfintei Liturghii nu poţi elimina nici un moment, pentru că toate au importanţa lor şi se leagă unele de altele.

Orice ai elimina din Sfânta Liturghie ar însemna să-L elimini pe Hristos, pentru că toate momentele liturghiei sunt legate de viaţa şi activitatea Mântuitorului.

- *Dacă ar fi să reducem momentul „proscomidiei", adică, momentul de început al Sfintei Liturghii, chiar cu ecteniile şi antifoanele de la început, ar însemna să eliminăm taina întrupării Fiului lui Dumnezeu, peştera şi ieslea naşterii sau a venirii în lume.*
- *Pe lângă aceastâ am exclude timpul pregătirii sfintelor, ceea ce ne-ar împinge la o altă formalitate, de a pune la momentul sfinţirii pâinea şi vinul nepregătite.*
- *Dacă am elimina citirea Apostolului şi a Sfintei Evanghelii, am tăgădui misiunea de Învăţător, Profet şi Arhiereu a Mântuitorului. S-ar contesta rolul didactico-moral-religios al Sfintei Liturghii.*
- *Dacă s-ar elimina ieşirea cu Sfintele Daruri, s-ar tăgădui ieşirea Mântuitorului în lume şi pregătirea omenirii pentru primirea Jertfei de Răscumpărare şi dobândirea Împărăţiei lui Dumnezeu, ş.a.m.d.*

Deci, nu se poate elimina nimic. Cu atât mai mult că la baza cerinţei de a se scurta Sfânta Liturghie nu stă lipsa de importanţă a momentelor Sfintei Liturghii ci lipsa noastră de credinţă, de râvnă şi evlavie la rugăciune, pe suportul lenei şi a comodităţii din noi. Nu vreau să comentez şi nici să judec practica liturgică în Biserica Catolică, pentru că Dumnezeu este cel ce va judeca dacă este bine sau rău, dar pentru că m-ai întrebat şi au făcut-o şi alţi credincioşi care stau în cumpănă şi nu ştiu unde stă adevărul şi ce să creadă, trebuie să-ţi răspund şi trebuie explicat, pentru ca ortodoxul să ştie că sunt bune predaniile Sfinţilor Părinţi ce sunt păstrate cu sfinţenie în Biserica Ortodoxă şi ce valoare au.

După rânduiala Sfintei noastre Biserici nu este corect de a se săvârşi Sfânta Liturghie după masă sau seară. În Biserica Ortodoxă nu se pot săvârşi de două ori într-o zi, la acelaşi Altar, două liturghii de către acelaşi preot, decât o singură Sfântă Liturghie. Nu s-a practicat aşa ceva de către Sfinţii Apostoli şi nici de către Sfinţii Părinţi. **În Biserica Ortodoxă o zi liturgică cuprinde cele 7 laude, încununate de cea mai înălţătoare rugăciune, Sfânta Liturghie.**

Nimeni nu se poate împărtăşi în aceeaşi zi de două ori, decât o singură dată şi la interval de cel puţin 40 de zile. Nu se poate împărtăşi nimeni după ce a mâncat. Nu poate fi adus argument, chiar dacă Biserica Catolică o face, că în ziua „Cinei Celei de Taină” Sfinţii Apostoli ar fi fost mâncaţi când i-a împărtăşit Mântuitorul, din două motive:

- *În primul rând, nu se aminteşte nicăieri în Noul Testament că Sfinţii Apostoli ar fi mâncat ceva în acea zi, deci nu poate fi vorba de o justificare cu temei în revelaţia divină;*
- *În al doilea rând, avem multe momente consemnate în Sfânta Scriptură în care Mântuitorul şi Sfinţii Apostoli, datorită predicii captivante şi a minunilor săvârşite de Mântuitorul într-o zi, să rămână nemâncaţi toată ziua, aşa cum s-a întâmplat în ziua înmulţirii pâinilor.*
    - *Sfinţii Apostoli au sesizat, că se făcuse seară, a trecut ziua, se aflau în pustie, iar poporul care era de faţă nu a mâncat nimic.*
    - *Tot la fel, când într-o zi de sâmbătă au trecut prin lanul de grâu, au smuls spice şi au mâncat, pentru că în acea zi nu au mâncat nimic şi erau cu toţii flămânzi, sau,*
    - *în altă zi au trecut pe lângă un smochin în care nădăjduiau să fie fructe să mănânce, şi pentru că nu au găsit nimic Mântuitorul a blestemat smochinul încât s-a uscat în faţa lor (Marcu 11,13-14), sau,*

- ✓ *de câte ori poposeau în casa lui Lazăr surorile lui, Marta şi Maria, aveau grijă să pregătească ceva de mâncare, ştiind că de obicei Mântuitorul şi Sfinţii Apostoli nu mâncau nimic, ş.a.m.d.*

În Biserica Catolică, credincioşii sunt împărtăşiţi numai cu Trupul Mântuitorului şi nu cu Sfântul Sânge. Acest lucru este foarte greşit. De ce!? Pentru că Mântuitorul nu a separat şi nu a condiţionat la Cina Cea de Taină, ca fiind două elemente separate şi distanţe. În acelaşi timp s-au împărtăşit atât cu Trupul cât şi cu Sângele Mântuitorului. Mântuitorul, succesiv a rostit: „luaţi, mâncaţi.. „ şi „beţi dintru acesta toţi..”.

Jertfa de Răscumpărare a Mântuitorului nu este numai Trupul Său, ci şi Sângele Său. În timp ce era pironit pe Cruce Şi-a vărsat Sângele, străpuns fiind de cuiele bătute în mâini şi picioare şi de suliţa care a străpuns coasta Sa. Când se sacrifică mielul în Vechiul Testament, aducându-se jertfă, sacrificiul se săvârşeşte prin vărsarea Sângelui, sânge cu care era stropită Sfânta Sfintelor de către Arhiereu, o dată în an. Sacrificându-se Mielul lui Dumnezeu, în persoana Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Sângele Lui se varsă pentru iertarea păcatelor şi viaţa veşnică a întregului neam omenesc. Nu-l poţi separa pe Hristos. Nu poţi separa Trupul de Sângele Său. Sfânta Scriptură ne spune că în sânge stă viaţa pentru om şi animale şi nu avem voie să-l bem sau să-l mâncăm: „ ***Pentru că viaţa a tot trupul este în sânge şi pe acesta vi l-am dat pentru jertfelnic, ca să vă curăţiţi sufletele voastre, că sângele acesta curăţeşte sufletul***” (Lev.17,11), pe când în Sângele Mântuitorului stă „viaţa vieţii celei veşnice” pentru tot omul, condiţionat să-L bem pentru a dobândi mântuire. Dacă se separă sângele de trup, înseamnă trup fără de viaţă.

Corect este să ne împărtăşim cu Hristos Cel Întreg, adică cu Trupul şi Sângele Lui, aşa cum ne-a chemat şi ne-a îndemnat la Cina Cea de Taină. Când ne împărtăşim, nu o facem oricum şi oricând la întâmplare, ci trebuie mai întâi să căutăm la pregătirea şi vrednicia noastră, după îndemnul Sf. Ap. Pavel, pentru a nu ne face vinovaţi de Trupul şi Sângele Mântuitorului (I Cor. 11,29). De asemenea, nu este corect de a folosi la Sfânta Împărtăşanie „ azimă” în loc de „artos”. Azimă înseamnă pâine nedospită. Catolicii folosesc la Sfânta Împărtăşanie azima. Azima era folosită în Vechiul Testament de către evrei. Ea simboliza umbra celor viitoare. Este o rămăşiţă rămasă a paştelui iudaic (Ieş.12,15). Pe vremea Patriarhului Mihail Cerularie din Constantinopol (1000-1058), se aminteşte de practica Bisericii Catolice de a folosi „azima” în loc de „artos” la Sfânta Împărtăşanie, numind-o „erezie latină”.

În afară de Biserica Catolică mai foloseşte azima la Sfânta Împărtăşanie şi Biserica Armeană. Această practică se bazează pe erezia lui Apolinarie care învaţă că în persoana Mântuitorului Hristos, ca om, nu există suflet ci numai trup.

În Biserica Ortodoxă se foloseşte la Sfânta Împărtăşanie pâinea dospită sau „artos”. Pâinea dospită simbolizează: desăvârşirea Noului Testament; Jertfa Cea Desăvârşită ce răscumpără întreaga omenire. Cu pâinea dospită compară Mântuitorul Împărăţia lui Dumnezeu atunci când spune că: „***Asemenea este Împărăţia cerurilor aluatului pe care, luându-l, o femeie l-a ascuns în trei măsuri de făină, până ce s-a dospit toată***”(Mat.13,33), adică precum aluatul care dospeşte, creşte şi sporeşte, tot aşa se răspândeşte Împărăţia lui Dumnezeu în lume prin propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu. La Cina Cea de Taină Mântuitorul ia pâinea şi o frânge şi nu azima, cu toate că prezenţa Sa în foişor era pentru a mânca „acest paşti” cu Sfinţii Apostoli, fiind vorba de paştele iudaic la care se folosea azima, iar ***Mântuitorul le spune Sfinţilor Apostoli că este ultimul paşte pe care-l mai mănâncă cu ei până ce nu va fi desăvârşit în Împărăţia lui Dumnezeu*** (Luc.22,16). Desăvârşirea o va realiza chiar Mântuitorul prin patimă, Jertfă şi Învierea Sa, exprimată direct şi deschis prin „frângerea pâinii.”

- *Astfel a desăvârşit Mântuitorul Paştele Iudaic, care amintea de eliberarea poporului evreu din robia egipteană, prin Paştele Jertfei şi Învierii Sale, care aminteşte de eliberarea omenirii de sub robia păcatelor.*
- *A desăvârşit „tăierea împrejur”, ca botez sângeros la evrei practicat în Vechiul Testament, prin Botezul nesângeros şi desăvârşit în Noul Testament, denumit „naşterea din apă şi din Duh” pe care-l instituie ca sfântă taină.*
- *A desăvârşit „ziua sâmbetei” ca zi de odihnă, fiind a 7-a zi din săptămână în amintirea ieşirii din robia Egipteană din Vechiul Testament, prin ziua cea dintâi a săptămânii „Ziua Învierii”, a învierii întregii omeniri din moartea păcatelor în Noul Testament.*
- *A desăvârşit „jertfa sau jertfele” de sacrificii de animale, pentru iertare de păcate din Vechiul Testament, cu „jertfa cea fără de sânge” a Mântuitorului, prin Sfânta Împărtăşanie.*

Tot aşa şi azima ca jertfă nedesăvârşită în Vechiul Testament, se desăvârşeşte prin „artos” sau pâine dospită în Noul Testament.
Deci, pâinea dospită trebuie să se folosească la Sfânta Împărtăşanie şi nu azima. De aceea se spune că este păcat ca noi ortodocşii să mâncăm din azima iudeilor sau să ne împărtăşim cu azima catolicilor şi a armenilor, pentru că am tăgădui

desăvârşirea lucrării de mântuire realizată de Mântuitorul nostru Iisus Hristos prin întreaga Sa lucrare Mesianică şi Jertfa Sa de Răscumpărare.

Ţin minte când eram mai mic că, am venit într-o zi din târg cu o pască evreiască, pe care am primit-o de la nişte băieţi, şi-i îndemnam pe fraţii mei să mănânce să vadă şi ei cum e. Tata m-a observat şi m-a certat spunându-mi că „este păcat să mănânci pască de la jidani” şi m-a pus în ziua aceea la metanii.

Ai văzut câte au schimbat catolicii din rânduielile stabilite de Sfinţii Părinţi la Sinoadele Ecumenice, după ce s-au rupt de sub ascultarea Patriarhiei Ecumenice de la Constantinopol?

Arhimandrit Ioanichie Bălan - Sfânta Împărtăşanie

Iubiţi credincioşi, ***Sfânta Împărtăşanie cu Trupul şi Sângele Domnului formează centrul vieţii noastre duhovniceşti. Fără de aceasta nu putem avea viaţă în Hristos, nu ne putem mântui.*** Căci aşa ne spune Mântuitorul: "***De nu veţi mânca Trupul Fiului Omului şi de nu veţi bea Sângele lui, nu veţi avea viaţă intru voi***" (Ioan 6, 51-53). ***Sfântul Botez, Spovedania şi Sfânta Împărtăşanie sunt tainele de bază ale Bisericii Ortodoxe care asigură mântuirea credincioşilor noştri. Şi dacă Botezul este "uşa Tainelor", iar Spovedania este numită "al doilea Botez", Sfânta Împărtăşanie este cununa Tainelor, căci ea desăvârşeşte, uneşte direct pe om cu Dumnezeu prin Trupul şi Sângele Domnului.***

Sfânta Împărtăşanie se sfinţeşte întotdeauna numai în cadrul Sfintei Liturghii, prin prefacerea pâinii şi vinului în Trupul şi Sângele lui Hristos. De fapt aceasta este şi scopul Sfintei Liturghii, să sfinţească darurile prin Duhul Sfânt şi să le prefacă în Trupul şi Sângele Domnului. **Sfânta Împărtăşanie se mai numeşte şi Euharistie, adică mulţumire, sau recunoştinţă, pentru că ni se dăruieşte din iubire ca un dar de mulţumire şi de recunoştinţă faţă de Domnul nostru Iisus Hristos.**

Dacă Sfânta Împărtăşanie este viaţa noastră, nădejdea mântuirii noastre, cea mai înaltă formă de unire cu Hristos şi de mulţumire, cât suntem în trup, să vedem care sunt condiţiile principale care ne fac vrednici de împărtăşanie.

- **Cea dintâi condiţie obligatorie pentru cel ce se împărtăşeşte este să fie ortodox adevărat şi să aibă mare credinţă în Dumnezeu.** Că cine nu vine cu credinţă şi cu lacrimi la Sfânta Împărtăşanie, spre osândă se împărtăşeşte.
- **A doua condiţie principală pentru cel care vrea să se împărtăşească, să fie spovedit după rânduială la un duhovnic iscusit.** Nimeni din credincioşi, începând de la vârsta de şapte ani, nu se poate împărtăşi cu Prea Curatele Taine, dacă mai întâi nu s-a spovedit, dacă nu şi-a făcut canonul rânduit şi dacă nu i-a dat dezlegare duhovnicul lui. Numai în cazuri urgente, de moarte, bolnavii pot fi împărtăşiţi imediat, ca să nu moară lipsiţi de Hristos. Dar şi atunci, dacă ei nu cer şi nu acceptă Sfânta Împărtăşanie, nu trebuie să li se dea. Dorinţa stăruitoare, liberă a credinciosului, spovedania cu căinţă şi dezlegarea duhovnicului îl fac pe fiecare fiu al Bisericii Ortodoxe vrednic de Prea Curatele Taine.

Iată şi alte condiţii fixate de Sfinţii Părinţi şi de Biserică pentru primirea Sfintei Împărtăşanii.

- **Credinciosul este dator să-şi cerceteze conştiinţa sa dacă şi-a mărturisit toate păcatele la duhovnic, dacă nu a ascuns vreun păcat de moarte la spovedanie, dacă şi-a făcut canonul rânduit, dacă este împăcat cu toţi oamenii, ştiind că fără împăcare şi dezlegare nu se poate împărtăşi nimeni cu cele Sfinte.** Aceasta o spune cu autoritate şi Sfântul Apostol Pavel, zicând: ***"Oricine va mânca pâinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat de Trupul şi Sângele Domnului. Ci să se ispitească omul pe sine, şi aşa din pâine să mănânce şi din pahar să bea. Că cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie osândă îşi mănâncă şi bea, nesocotind Trupul Domnului. De aceea, mulţi dintre voi sunt neputincioşi şi bolnavi şi mulţi mor "*** (I Corinteni 11, 27-30).
- **Apoi credinciosul este dator să postească cele patru posturi, miercurea şi vinerea, afară de caz grav de boală.** Cine nu posteşte, deşi poate, nu se poate împărtăşi. Excepţii se pot face cu copiii, cu cei bolnavi grav şi cu bătrânii care nu pot posti. Însă toate să fie cu binecuvântarea preotului respectiv.
- **Cel ce doreşte să se împărtăşească trebuie să ţină curăţenie cu soţia în posturi şi sărbători, iar dacă se împărtăşeşte între posturi, să postească facultativ şi să ţină curăţenie cel puţin şapte zile înainte şi trei zile după împărtăşanie.**
- Altă condiţie principală, **credinciosul să pună hotărâre înaintea lui Dumnezeu şi duhovnicului că nu va mai face niciodată păcatele mărturisite.** Orice abateri de la rânduiala Bisericii trebuie discutate cu duhovnicul, de care credinciosul trebuie să asculte ca de însuşi Hristos.

Iubiţi credincioşi vedeţi ce spune mai ales Sfântul Apostol Pavel pentru Sfânta Împărtăşanie ? ***"Să cerceteze omul pe sine şi aşa să mănânce din pâine şi să bea din pahar, că cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie, osândă îşi mănâncă şi bea!"***

La fel şi Sfinţii Părinţi nu stabilesc exact de câte ori pe an să ne împărtăşim ci cum să ne pregătim mai bine pentru a fi vrednici de cele sfinte. Dacă până acum câţiva ani se punea accentul pe pregătirea canonică pentru Împărtăşanie, adică pe rugăciune, post şi spovedanie, astăzi se pune accentul mai ales de câte ori să ne împărtăşim, adică pe deasă împărtăşanie. Aceasta arată că a slăbit credinţa noastră.

De aceea punem accentul pe cantitate, pe deasă împărtăşanie, cu o mai rară spovedanie, şi cu post cât de scurt. Probabil se va dori pe viitor chiar împărtăşania zilnică, după practica Bisericii Catolice, ceea ce ar fi un adevărat dezastru duhovnicesc.

Până acum centrul de greutate, locul de formare şi creştere duhovnicească era rugăciunea cu post şi deasă spovedanie. Acum se constată o refuzare sau o marginalizare a spovedaniei şi un zelotism superficial pentru Sfânta Împărtăşanie.

Semnalul de alarmă la dat mănăstirea Valdimiresi - Galaţi până în anul 1955, ajungând să împărtăşească pe oameni fără spovedanie şi chiar pe mâncate, după modelul catolic, călcând total Sfintele Canoane şi tradiţia milenară a Bisericii Ortodoxe. Rezultatele negative ale acestei practice necanonice au fost foarte grave: Desacralizarea Spovedaniei şi a Sfintei Împărtăşanii, călcarea în picioare a Canoanelor, a unei tradiţii canonice profound respectate la noi, fanatizarea maselor de credincioşi necatehizaţi, necinstirea postului, divizarea sacramentală în sânul Bisericii noastre, dezorientatea preoţilor şi credincioşilor, care s-a săvârşit prin distribuirea Sfintelor Taine mirenilor acasă, ca să se împărtăşească fiecare liber, după dorinţă !

Aceasta este o adevărată nebunie, batjocorire de cele sfinte şi ierosilie, adică sacrilegiu. Vedeţi unde se ajunge cu cele sfinte dacă nu se respectă Canonele şi practica Bisericii ?

Iubiţi credincioşi, niciodată nu a slăbit credinţa în Dumnezeu mai mult ca acum. Niciodată nu s-a profanat Spovedania şi Împărtăşania mai mult ca acum. La împărtăşanie mulţi se grăbesc, dar la rugăciune şi post, la iertare şi curăţenie, la pocăinţă cu lacrimi, mai nimeni nu se sileşte. În ce case se mai posteşte azi miercurea, vinerea şi cele patru posturi de peste an ? În ce familii nu se avortează copii şi nu se practică paza de a nu avea copii ? Sau câţi dintre credincioşi pot

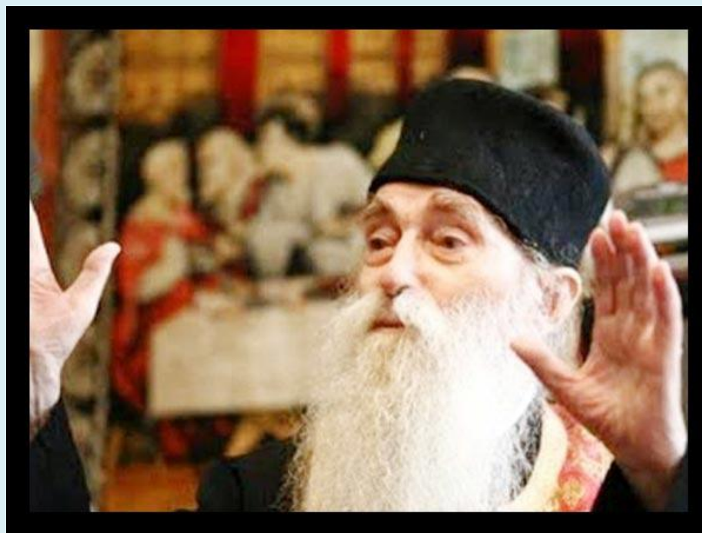
spune că sunt împăcaţi cu ai lor ? Câţi merg astăzi regulat la slujbele Bisericii, câţi fac milostenii, se spovedesc adesea la cei mai iscusiţi duhovnici şi se roagă cu lacrimi ? Mai nimeni. Doar călugării şi credincioşii bătrâni de prin sate. Marea majoritate caută o mântuire mai uşoară, fără nici o osteneală. Cu adevărat deasa împărtăşanie nu sporeşte credinţa, ci mai degrabă o slăbeşte, aruncând pe om în mândrie.

Ce este, deci, de făcut ? Să ne întoarcem la marea evlavie şi tradiţie din trecut, acceptând excepţii şi pogorământ numai cu cei bolnavi, bătrânii, şi mame cu copii mici. ***Şi de câte ori pe an se cuvine să ne împărtăşim ? De câte ori se simte fiecare pregătit şi îi dă voie duhovnicul.*** De obicei călugării se împărtăşesc, cel mai des săptămânal, îndeosebi schimonahii bătrâni şi bolnavii; iar cel mai rar la 30-40 de zile. Mirenii se pot împărtăşi regulat în cele patru posturi şi cel mai des la 30 de zile. Iar cei ce se află sub canon, numai după împlinirea canonului şi cu dezlegarea duhovnicului său.
Să ne apropiem de Trupul şi Sângele lui Hristos cu foarte mare credinţă, cu smerenie şi căinţă; cu multe lacrimi, cu post şi curăţenie şi, mai ales, cu împăcare şi inimă curată.

Astfel, să ne spovedim şi să primim numai aghiasma mare până la terminarea canonului rânduit. Iar cei care defaimează Canonele Bisericii şi rânduiala ei milenară şi care se spovedesc rar, din fugă şi superficial, să se întoarcă la pocăinţă până nu este prea târziu.

Acesta este drumul parcurs de Sfinţii Părinţi şi pe acesta se cuvine să mergem, dacă dorim să fim vrednici de Cina Domnului şi să ne mântuim. Amin.

Părintele Arsenie Papacioc despre Spovedanie şi Împărtăşanie

„Un păcat ascuns devine şi mai mare”

- Alegerea duhovnicului este un lucru extrem de greu. Abia în momentul în care găsim duhovnicul potrivit, conştientizăm câte urcuşuri şi coborâşuri are drumul pe care trebuie să ne ducem propria cruce. ***Părinte, ce ne sfătuiţi să facem pentru a nu rătăci de pe drumul cel bun?***

- Vedeţi dumneavoastră, această stare de cercetare este, cum vă spun eu întotdeauna, o stare de prezenţă. ***La duhovnic nu mergeţi la întâmplare, din simplă inerţie şi niciodată să nu faceţi o spovedanie, aşa, tradiţional, raţional, ci afectiv. Ca să puteţi gândi la mântuire, trebuie să fiţi bine spovediţi, asta e taina care mântuieşte.*** O spovedanie este, negreşit, un fel de catehism. Permanent te cercetezi, iar ***când ajungi la duhovnic nu trebuie să te ruşinezi cu nici un chip: „Domnule, asta am făcut!”.*** Ce ruşine? Ruşinea este arma diavolului, grozav de puternică. Şi să mai ştiţi ceva: dacă păstraţi un păcat ascuns sau spus sucit devine şi mai mare. ***Nu trebuie să vă preocupe părerea duhovnicului. Oameni buni, important este să reuşiţi să vă salvaţi şi nu să vă nenorociţi pentru păcatele voastre ascunse!***

- Părinte, dar dacă uneori păcatele sunt prea mari, poate că cel care se spovedeşte rămâne mut în faţa dimensiunii păcatului. Poate se căieşte sincer, plânge, se roagă, dar nu are puterea mărturisirii…

- Fraţii mei, ***Mântuitorul nu S-a răstignit numai pentru o categorie de greşeli, ci pentru tot ceea ce este greşeală pe Pământ. Şi-atunci, ori îţi spui toate păcatele la spovedit, pentru iertare, ori la Judecata de Apoi, pentru pedeapsă. Ele pot fi ţinute, dar nespuse nu rămân!*** Ori aici, cu lacrimi, la duhovnic, care te înţelege şi te dezleagă, ori rămâi pentru Dreapta Judecată. Păcatele mărturisite nu se mai au în vedere la Judecată, pentru că mila Domnului le iartă, dar ce te faci cu cele nemărturisite, ascunse?

Sfântul Ioan Gură de Aur ne învaţă la fel, că cel mai important lucru cu care trebuie să ne prezentăm la Judecată este dezlegarea.

„Eu nu dau canoane care se fac repede, ca să se scape de ele”

- După ce criterii trebuie să ne alegem duhovnicul?
- Nici un duhovnic nu are mai multă putere ca altul. Nu există duhovnici buni şi duhovnici mai puţin buni.***Se poate doar ca la început unii să aibă mai puţină experienţă sau că nu sunt înzestraţi cu duhul dragostei, care e de mare preţ.*** Dar, în general, reuşita spovedaniei nu ţine de mine, ca duhovnic. ***Cei asemeni mie se simt bine când le spui cele mai grozave păcate, pentru că au bucuria nemărginită că te-a uşurat. Şi oricât de greu ar fi păcatul, lui Dumnezeu îi place nespus căinţa celor care se spovedesc cu sufletul. Toţi duhovnicii au har.***

Important este să avem în vedere cele patru elemente ale Tainei Spovedaniei:
- ✓ *să nu mai faci păcatul,*
- ✓ *să-l mărturiseşti,*
- ✓ *să te dezlege duhovnicul şi*
- ✓ *să faci canonul dat de duhovnic.*

- Când se poate lua Sfânta Euharistie ?

- Sfânta Euharistie este suprema Taină a Bisericii noastre. **Văpaia din sufletul tău decide când mergi la Împărtăşanie.** ***După Spovedanie, duhovnicul este cel care hotărăşte cine este vrednic şi cine nu a se împărtăşi cu Sfintele Taine. Nu ne putem împărtăşi cu Trupul şi Sângele Domnului după bunul nostru plac, ci numai cu încuviinţarea duhovnicului. Acesta are toată autoritatea de a lega şi de a dezlega.***

- Care este cel mai aspru canon în ceea ce priveşte Împărtăşania?

- Aici, duhovnicilor le revine o mare responsabilitate. Cele mai grele canoane pot opri pe cineva de la împărtăşit chiar şi 25 de ani, dar asta ar însemna să nu o mai poţi face niciodată. Eu, Arsenie, nu sunt pentru astfel de canoane. Cel căzut în păcat se obişnuieşte cu neîmpărtăşitul şi poate zice: „*Parcă tot cu Împărtăşania am trăit până acum!*”. ***Eu sunt pentru un canon pe care să-l facă zi de zi, în starea de simţire, nu de obligaţie tipicală. Eu nu dau canoane dintr-astea, care se fac repede, ca să se scape de ele. Suspinarea nu îţi ia timp, este la îndemână şi angajează toată fiinţa ta. Zici: „Of, Doamne!”. Un simplu oftat face mai mult decât orice rugăciune, mai mult decât a zice repede, de 15 ori, „Tatăl nostru”.***

„Ferice de acela care-şi cunoaşte lucrul şi-şi mântuie sufletul”

- Trebuie să învăţăm să preţuim timpul?

- Singur Dumnezeu poate să hotărască dacă ne mai lasă timp sau dacă prelungeşte timpul vieţii noastre, şi asta pentru a fi cât mai mult împreună cu El. Abia după ce reuşim să înţelegem această relaţie, abia atunci începem să ne preocupăm de mântuirea noastră. Acesta este scopul principal, permanent, de neschimbat, de neuitat – mântuirea. ***Şi nu putem ajunge la mântuire decât dacă fugim de obiceiuri şi de rutină. Numai aşa ajungem la mântuire.*** Ferice, ferice, de mii de ori ferice de cei care, printr-o cât de mică venire în fire, se pregătesc, după cum ne învaţă Biserica, prin Evanghelii, pentru mântuirea lor. ***Când amarul va fi mai mare şi mai mare, atunci va fi ferice doar de acela care-şi cunoaşte lucrul şi-şi mântuie sufletul.***

- Vorbind de mântuirea sufletului, trebuie să ne gândim şi la post? Şi dacă da, la care dintre ele, la postul spiritual sau la postul trupesc?
- Postul, în general, îşi are rigorile lui. Eu le tot spun celor care mă cercetează ***să postească, dar după puteri şi după rânduială. Pentru că degeaba te abţii de la cele „de dulce”, un post de 40 de zile, dacă după acesta îţi asupreşti trupul cu îmbuibări peste măsură. Acest post este zadarnic şi, în loc să ducă la eliberare şi la sfinţenie, duce la lăcomia pântecelui, ceea ce este mare păcat. De aceea eu recomand postul după puterea fiecăruia şi îl exclud la copii cu vârsta de până la 7 ani, la femei însărcinate şi la cei bolnavi.*** Postul sufletului este superior postului trupului. Degeaba nu mănânci carne dacă muşti din carnea aproapelui. Soluţia optimă şi plăcută lui Dumnezeu este aceea a postului încununat de smerenie şi rugăciune (…)”".

- Ce este Împărtăşania, Cuvioase Părinte, şi care este rostul ei în mântuirea credinciosului?

- Aceasta este întrebarea cea mai de vârf. Toţi credincioşii ştiu că este Dumnezeu. **Iisus Hristos** Îşi menţine acest cuvânt divin: ***"Eu voi fi cu voi până la sfârşitul veacurilor".*** El spune, de asemenea: ***"Cine nu va mânca Trupul şi Sângele Meu nu va avea viaţă în el şi nici parte de Mine".*** Se înţelege că ***prin această primire a Trupului şi Sângelui Mântuitorului te duci până la El, ca Dumnezeu după har. Şi când te duci la El, eşti mare ca El. Şi, de asemenea, atunci când te împărtăşeşti, El vine la tine, e mic ca tine.*** Asta cum spun marii Sfinţi. Deci *o identitate de fiu, divină* [după har, nu după fiinţă, *n.n.*]. Nu e nici o teamă că vorbim aşa. ***El este, nu e altul care s-a făgăduit, şi-Şi ţine făgăduinţa. Pentru că Dumnezeu poate să facă orice, dar un lucru nu poate: să-Şi calce cuvântul. Şi iată că-Şi ţine cuvântul, ca să fie cu noi permanent.***

Îngerii de sus, care au multe particularităţi, care au foarte multe lucruri necunoscute de oameni, dar atât cât a rânduit bunul Dumnezeu să fie descoperiţi, ştim că nu au putinţă pe care o are omul, de a se ridica până la Dumnezeu, de a deveni dumnezei după har. Sunt într-o fericită ascultare şi împlinire a voii lui Dumnezeu, gânditoare, dar n-au aceasta putinţă. Au şi ei un proces de despătimire, dar nu în sens de despătimire de la pătimire, ci ei descoperă noi taine prin porunca care li se dă. Aceasta este un fel mai sus decât era sau o bucurie în plus. Noi îi spunem despătimire pentru ca să se înţeleagă că noi ne despătimim pentru că am fost împătimiţi.

Vedeţi, toate puterile de sus: serafimi, heruvimi, domnii, scaune, începătorii, arhangheli, îngeri - sunt făcute prin cuvânt. Însă fiinţa omenească nu. Dumnezeu a făcut-o cu mâna lui, şi încă cum: chip şi asemănare. E uşor să spui *chip şi asemănare*, pentru că aşa ştim din învăţătura Bisericii. ***Dar când te opreşti asupra acestor însuşiri, calităţi, daruri, te vezi chip şi asemănare. Şi atunci iată că noi avem o identitate divină, şi prin restaurarea pe care a adus-o Hristos preţuim cât preţuieşte El.*** Ar trebui ca omul, într-o formă retrospectivă, să se regăsească pe sine şi să răspundă la întrebarea care s-a pus: ***Unde erai atunci când nu erai în tine?*** Nu este permis să se piardă un timp, o vreme, pentru altceva. Dumnezeu ne-a făcut numai pentru El, deci ne va pretinde să fim cu adevărat prezenţi numai la El. Nu întrerupem treburile sociale şi ascultările pe care le avem, pentru că chiar El ne porunceşte. ***El ne-a dat darurile să le împlinim, să le săvârşim. Dar cu gândul continuu la Cel ce este.***

Noi, ortodocşii, nu apăsăm pe pedala cunoaşterii atât de mult, cât neapărat pe trăire, pe această formare interioară a noastră, de smerenie, pentru ca să fim scrişi şi noi sus, în cartea cea mare. Şi omul care s-a smerit, acest om a biruit cu

adevărat cerurile, respectiv pe Dumnezeu. ***Nu o smerenie raţională, ci o smerenie smerită, trăită.***

Mă întreba cineva, la o altă înregistrare: "Părinte, cum să scăpăm de satana, de diavol?". "Ce ne facem fără diavol?", i-am răspuns eu. Pentru că e lăsat de Dumnezeu să ne mai ispitească. Putea să-L omoare pe Mântuitorul. N-a venit să glumească, să facă teatru şi demonstraţii. De ce, dacă i-a luat coarnele şi forţele şi pretenţiile, l-a mai lăsat – cum zic Sfinţii Părinţi -, numai cu vârful cozii? L-a lăsat pentru că e necesar să ne şlefuim cu orice chip în atacurile lui, să ne definim pe noi, să cunoaştem mai bine marile adevăruri.

El e un tolerat, nu-i o putere. Asta-i marea greşeală a oamenilor, că se tem. Cu nici un chip nu are nici o putere. Iată, *suntem mlădiţe în tulpină.* De unde vine toată seva, toată puterea, înmugurirea, rodirea? El n-are nici o viţă. El nu e mlădiţă. Totul e de la Dumnezeu: *"Fără de Mine nu puteţi face nimic"*. Lucrul acesta s-a neglijat în trăirea creştinilor. Dacă creştinul s-ar gândi mereu la lucrul acesta, ar trăi o stare de prezenţă care-i mai plăcută decât nevoinţa.

Sinodul din 419 de la Cartagina a dat canonul 124 în care se zice, în legătură cu aceste spuse ale Mântuitorului: Dacă crezi că poţi să fii ceva, anatema să fii. Mi-a plăcut foarte mult pentru că este un adevăr, dar şi pentru că ***Biserica se ocupă să ne trezească la faptul că tot ce a spus Iisus e adevărat şi de urmat. Nu-i nimic utopic, nu-i nimic imposibil. El a spus că va fi mai greu. O fi! Dar îţi rezolvi problemele cu forţele proprii? Asta-i greşeala. Trebuie să ţi le rezolvi cerând continuu ajutorul lui Dumnezeu, pentru că, dacă nu-i cu putinţă la oameni, la Dumnezeu orice-i cu putinţă.*** Asta mi-a plăcut la acest sinod, că s-a gândit să ne trezească la faptul că ***suntem nişte mlădiţe care nu putem rodi fără viţă. Cu nici un chip! Cu nici un chip!*** Dacă o mlădiţă stă fără viţă, se usucă într-un timp extrem de scurt. ***Şi atunci Hristos S-a oferit să-I mâncăm Trupul şi Sângele Lui ca să fim mereu dumnezei.***

Dar acum se pune o problemă cu aspect tehnic. ***Când ne împărtăşim?*** **Nu timpul decide.** ***Asta-i o greşeală. Decide intensitatea credinţei tale, inima ta.*** **Cum spune *Sfântul Ioan Gură de Aur*:** ***Ani vrei să-i dai? Vindecă-i rana!*** Acesta-i scopul duhovnicului. ***Şi dacă îi vindeci rana, îl faci capabil de întâlnirea cu Hristos, prin împărtăşire.***

Nu ne împărtăşim pentru că au venit Paştile sau Crăciunul. Ne împărtăşim ca să fim mereu cu Hristos, pentru că nu există numai o împărtăşire cu Sfintele

Taine, ci şi o împărtăşire duhovnicească, adică această continuă prezenţă a inimii noastre la Dumnezeu.

S-a discutat foarte mult în lumea trăitorilor, a oamenilor de credinţă şi a duhovnicilor, *când să te împărtăşeşti*. ***Unii spun că la patruzeci de zile. Dar nu timpul decide, ci pregătirea ta interioară, pentru că la un eveniment aşa de mare, ca să-L iei pe Dumnezeu, cu adevărat îţi trebuie o pregătire.***

Numărul acesta de patruzeci nu trebuie ignorat. ***Ce înseamnă numaidecât acest patruzeci?*** Dragă, mai întâi de toate, un timp ales de Dumnezeu, un timp suficient ca să te pregăteşti pentru marele eveniment ce are în vedere veşnicia.

- ✓ *Patruzeci de zile a durat potopul lui Noe.*
- ✓ *Patruzeci de zile a stat Moise în Muntele Sinai.*
- ✓ *Patruzeci de zile a postit Mântuitorul.*
- ✓ *Patruzeci de zile durează postul Crăciunului şi postul Paştelui.*

E un timp suficient ca să te pregăteşti pentru marele eveniment care urmează, eveniment bisericesc, mântuitor. ***A patruzecea zi după zămislirea pruncului se formează inima. A patruzecea zi după moarte putrezeşte inima.***

Noi am rămas la patruzeci de zile într-o formă tradiţională, care nu e atât de recomandată. ***Te împărtăşeşti continuu cu Hristos, duhovniceşte, iar când te pregăteşti şi printr-o postire… Nu numaidecât postirea este o condiţie. Nu o faci pentru că ţi s-a spus s-o faci, ci ca să te smerească trupeşte, să renunţi la o serie întreagă de porniri spre rău: lăcomii, curvii, judecăţi. Posteşti cu procese, cu certuri, cu procurori şi cu avocaţi? Asta nu. Şi atunci, împărtăşirea este în funcţie de curăţirea inimii tale.***

Inima e adâncul cel mai adânc din noi. Aş putea să spun că e o fiinţă în plus în fiinţa noastră. ***De ce spune Dumnezeu: Am făcut inima ta ca să locuim în ea?*** El nu locuieşte oriunde. Dumnezeu, Care Se simte atât de lăudat în slăvile cerurilor, **are plăcerea să locuiască într-o inimă de om**. Este locul pe care l-a făcut special ca să fie găzduit El. Mintea e subordonată inimii. Fiinţa noastră de răspundere şi de adevărată bucurie prin unire cu Dumnezeu e inima. ***Curăţirea inimii ar fi deci un motiv care trebuie respectat în vederea sfintei împărtăşiri cu Trupul şi Sângele Mântuitorului.***

A te împărtăşi cu Trupul şi Sângele Mântuitorului înseamnă, repet, să fii una cu El, să fii cu adevărat un împlinitor al cuvintelor Lui şi să recunoşti cu

adevărat că pierdut ai fost şi te-ai aflat. Pentru că, da, e nevoie să te pierzi. Dar nu în sensul de a părăsi învăţătura adevărată, ci de **a renunţa la o identitate moleşită sau strict omenească şi de a te regăsi într-o personalitate îngerească.**

- Unii părinţi duhovnici recomandă deasa împărtăşire, alţii recomandă împărtăşirea mai rară, ambele părţi invocând argumente scripturistice şi patristice. Cum vă explicaţi existenţa acestor două curente divergente în sânul Bisericii, privind tocmai taina unităţii ei? Care consideraţi că este poziţia cea mai potrivită trăirii Evangheliei în zilele noastre?

- Problema vieţii de trăire creştină şi de unire cu Dumnezeu nu se pune din punct de vedere istoric. Nu trebuie să ne mărginim sau să ne priponim de istorie. Nu, este vorba de permanenţă. Nu recomand o stare de nevoinţă ca mijloc neapărat de mântuire, ci recomand *o stare de prezenţă continuă,* care nu are obstacol, care nu are moment istoric sau politic. Să ne orientăm după un lucru. ***Dacă trăieşti o sută de ani, inima bate o sută de ani neîncetat, zi şi noapte. Ei, inima asta nu bate numaidecât pentru ca să întreţină o fiinţă fizică, ci pentru ca noi, cu orice chip, să simţim că trebuie să fim prezenţi, cu mintea şi cu totul, la Dumnezeu. În permanenţă.***

Aşa cum am spus, împărtăşirea nu trebuie considerată după idei fixe, numaidecât deasă sau rară.Rară, pentru că e prea mare Dumnezeu, prea mare harul Său. Şi îţi trebui o pregătire. *Dacă n-ai haina de nuntă… Păi Scriptura spune că te leagă şi te dă afară.* Deci trebuie să fii pregătit. ***Şi dacă te împărtăşeşti foarte des, începi, ca fiinţă omenească nerodată, neşlefuită, s-o iei ca un obicei, nu cu teamă şi cu frică de Dumnezeu. Dacă ai această teamă de Dumnezeu cu adevărat şi te gândeşti la importanţa acestui fapt, atunci eşti bun de împărtăşit mai des. Dar dacă o iei din obişnuinţă sau zilnic, cum am auzit că se face în unele părţi, este o greşeală extrem de mare.*** Pentru că nu postirea în sine decide, dar ea este necesară, ca să te mai strujească niţel trupeşte. Trupul acesta trebuie să existe şi să împlinească o serie de lucruri ale firii. Dar să fim împotriva exagerării lucrurilor. Şi atunci e necesară postirea, dar nu ea este comandată calitativ.

Iarăşi e o primejdie mare, tocmai pentru că-i foarte mare lucru – mai mare decât a te împărtăşi nu există nimic în viaţă cu Dumnezeu **-,** să nu împărtăşeşti. **Intervine şi *împărtăşirea duhovnicească,* cu *"Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi"*.** Dar nu înlocuieşte împărtăşirea această pipăită, simţită. Vedeţi, de la început au fost tot felul de îndoieli. Dumnezeu a creat două lucruri extraordinare, care nu pot fi mai desăvârşite decât le-a creat. **A creat o**

femeie distinsă care a născut un Dumnezeu şi a creat preoţia, care L-aduce pe Dumnezeu de sus şi-L naşte din nou pe Sfânta Masă.

La Heruvic, preotul citeşte o rugăciune: ***"…Tu eşti Cel ce aduci, Cel ce Te aduci, Cel ce primeşti şi Cel ce Te împarţi…". Se pune o problemă, aşa cum o dată mi-au şi pus-o nişte studenţi: "Dar eu ce sunt, părinte, dacă El e totul?". Răspunde Hristos: "Da, preote, dar fără tine nu pot să fac lucrul acesta". Deci Hristos împrumută mişcarea şi glasul preotului. Deci nu-i de glumă. Sunt rugăciuni în care se cere să intre şi îngerii cu noi. Altarul e plin de îngeri pentru că e Hristos acolo. Preoţia trebuie primită cu frică mare, cu mare răspundere.***

Când am fost preoţit m-a impresionat un lucru. Spun aşa pentru că erau multe care să mă fi impresionat, dar mergeam şi pe principiul ascultării, când eu eram dus de mână şi tras aşa**.** ***Arhiereul mi-a dat la un moment dat Sfântul Agneţ în mână, spunându-mi: "Ţi-L voi cere la judecată aşa întreg. Stai în spatele Sfintei Mese, cu faţa la apus, cu El în mână, până soseşte momentul împărtăşirii". Ei, ce ziceţi? Când te gândeşti ce ţii în mână, ce răspundere ai, deci cine eşti, deasupra tuturor heruvimilor, serafimilor…***

Cred că am repetat lucrul acesta despre Sfânta Împărtăşanie, dar niciodată nu e spus destul. ***Trebuie cu orice chip să ai o mare frică de Dumnezeu, neapărat iubire de Dumnezeu, şi să fii conştient de identitatea ta creştină.***

- În rugăciunile de dinainte de Împărtăşanie, ca şi în cele de după, se vorbeşte de iertarea păcatelor. Dacă şi Sfânta Împărtăşanie iartă păcatele, atunci care este sensul Spovedaniei de dinainte de aceasta?

- Sfânta Împărtăşanie nu iartă păcatele. Sfânta Împărtăşanie desăvârşeşte. Iertarea păcatelor o primim în Taina Pocăinţei: "…te iert şi te dezleg…". Deci nu se poate fără mergerea înainte la dezlegarea păcatelor, pentru că Sfânta Împărtăşanie poate să fie foc, să te ardă.

- Este întotdeauna necesară Spovedania înainte de Sfânta Împărtăşanie?

- Este, ca să-ţi ierte păcatele. E nevoie să te spovedeşti nu numai când te împărtăşeşti, ci să te culci mereu cu linişte, spovedit. Te duci la pansat de câte ori eşti rănit. Sau, într-adevăr, să o faci pentru că sunt o serie întreagă de lucruri care ţi-au scăpat. Lumea e obişnuită să spună nişte păcate, dar să ştiţi că ***foarte puţini îşi pun problema unor păcate pe care noi le numim păcatele lipsirii, adică faptele bune pe care le puteai face şi nu le-ai făcut. Vedeţi, şi asta înseamnă o curăţire.***

Şi eu recomand tuturor să se spovedească bine, ceea ce înseamnă să te gândeşti la spovedit cu mult timp înainte, adică să-ţi faci mereu acest control, iar la spovedit să te duci pregătit. Te-ajută duhovnicul, căci s-ar putea să uiţi unele lucruri, dar în orice caz***, nu te duce nepregătit sau din obişnuinţă.***

Repet: Nu se poate să mergi la împărtăşit fără dezlegare. Acestea sunt şi rosturile *vămilor,* care există,dar *nu în forma în care sunt prezentate: a 23-a e cu tutunul etc.* E ultima repriză, când omul e cu desăvârşire stors. ***Se vor avea în vedere păcatele şi faptele bune pe care puteai să le faci, dar nu le-ai făcut.*** Va fi multă înţelegere. Însă trebuie să ştie lumea că şi diavolii vor fi extrem de activi în a specula. Dar ei nu vor depăşi mila lui Dumnezeu. Sau, mai bine zis, dreptatea lui Dumnezeu. Însă fără discuţie, spun ce-au spus dracii odată unui om: *Mare îndrăzneală are curăţenia*. Şi le-a scăpat din mână.

- În afară de spovedanie, cum se cuvine să ne pregătim pentru Sfânta Împărtăşanie?

- Cu milostenie, în orice chip. Asta este una din marile pregătiri pentru veşnicie: *milostenia*. **Să rupi din tine ceva.** Vedeţi, milostenie e toată Scriptura. Şi Vlahuţă spune lucrul ăsta. Evanghelia din Duminica Dreptei judecăţi vorbeşte numai de milă: d*e ce nu M-aţi îmbrăcat, de ce nu M-aţi adăpat, de ce nu M-aţi cercetat…*Va să zică, ***de ce n-aţi făcut milă?***

Se spune că s-a ridicat mila împotriva dreptăţii şi a biruit mila.

Atunci când vei fi băgat în groapă – eu am trăit cât de cât momentul ăsta -, un singur lucru îţi va veni în minte, ori de te căieşti, ori de te bucuri, şi anume *de ce nu laşi din tine nimic afară.*

Deci asta ar fi *o pregătire continuă*. Pentru că existenţa noastră, a celor care purtăm numele de creştini, este pregătirea continuă. ***Şi când dormim să fim treji. Deci cât se poate permanent.***

Mă contraziceam cu un mare părinte în pustie, care era mai mult nevoitor decât trezvitor. Nu era însă netrezvitor. În tot cazul**,** un nevoitor *face*, şi după ce face zice: *"Doamne, dă-mi, că am făcut"*. Un trezvitor nu poate să zică niciodată că a făcut. Pentru că el luptă cu orice chip pentru smerenia lui şi smerenia nu se vede niciodată.

Cum m-a întrebat cineva odată: "Părinte, eu sunt un om smerit?". "După cum spui se vede că nu eşti smerit, căci smerenia nu se vede, dar mândria se vede." Şi eu zic aşa:smerita smerenie.

A bătut unul la uşa Mântuitorului. "Cine-i acolo?".
"Eu sunt un mare trăitor al învăţăturii Tale". "Nu te primesc". Era un om cinstit şi a rămas uimit de ce nu l-a primit.
Şi gândindu-se la "eu sunt", s-a dus a doua oară şi a bătut la uşă. "Cine-i acolo?" "Tu eşti!", a zis cel de afară.
"A, dacă tu eşti eu, atunci intră".

Aşa El ne-a dat un exemplu de mântuire prin smerenie. Nu se poate fără smerenie. Într-un cuvânt, aceasta înseamnă să stai la locul tău. Nu vezi câte-ţi fulgeră prin minte: *că tu eşti…, că eşti mai…, mai…*
- Părinte, ce înseamnă a te împărtăşi cu nevrednicie, cum îţi poate fi Împărtăşania spre osândă?

- Cu nevrednicie se împărtăşeşte un om împătimit, necurăţit, nespovedit, fără grijă, care merge din obicei sau nu s-a spovedit cu adevărat. Pentru că ***o spovedanie bună este ca tu să fii pe poziţia de a nu mai face. Nu să te spovedeşti şi să spui că şi-aşa fac. Asta e o fraudă. Nu trebuie să te îngrijoreze marile păcate, pentru că toate se iartă, dar să fii pe o poziţie de mare căinţă.*** Şi în ce priveşte canoanele pe care le dau duhovnicii**,** cred că e o greşeală să se dea canoane care opresc [foarte mult timp, *n.n.*] de la Împărtăşanie sau sunt nevoinţe. Este o greşeală pentru că credincioşii ori nu le fac, fiind o serie de împrejurări familiale, sociale, istorice care îi opresc, ori e o lipsă de mare trăire, şi atunci e mai bine să dai un *canon de simţire.*

Dar şi aşa, după o astfel de spovedanie, suntem departe de o pocăinţă adevărată. Dar să fim pe drum şi ne ajută harul lui Dumnezeu. Altfel ne caută harul şi nu ne găseşte. ***Dacă nu-ţi poţi iubi vrăjmaşii, ţi-ai pus măcar problema să-i iubeşti sau ştii asta doar din literatură?*** Asta-i viaţa: *crucea, suferinţa cu orice chip.*

Fraţiile voastre ştiţi că Crucea L-a împuternicit pe Iisus ca să judece? Crucea este cel mai minunat lucru al pământului, pentru că are 360 de grade. Dreptatea lui Dumnezeu n-a mântuit lumea, învierile din morţi, măsurate cu 180 de grade, n-au mântuit lumea. Numai Crucea cu 360 de grade, jertfa totală. Deci poziţia noastră să fie mereu aceasta: de jertfă, cu orice chip, mai ales că pot fi iertate orice fel de păcate. ***Nici o nenorocire nu înseamnă ceva. Nimic nu este pierdut atâta timp cât credinţa este în picioare. Când capul se ridică, atunci sufletul nu abdică.*** Te

spovedeşti de pe poziţia de a nu mai face. Că se întâmplă, e accident, dar nu e deliberarea ta, nu-i nepăsarea ta, nu e pocăinţă falsă. Când te pocăieşti cu adevărat, te duci ca să nu mai faci. Altfel eşti vinovat de participare, nu de accidentare.

Deci ca să poţi să fii pregătit trebuie să fii un om de jertfă. Aceasta-i poziţia creştină: jertfa.

- De ce Împărtăşania este o Taină care se repetă în viaţa credinciosului. Harul primei Împărtăşanii nu are putere de actualizare veşnică asemenea Sfântului Botez?

- Botezul ne-a încreştinat şi ne-a scăpat de păcatul strămoşesc. ***De păcatele noastre nu scăpăm decât prin alt botez, care este Taina Pocăinţei***. Sunt mai multe botezuri:

- *botezul credinţei din Vechiul Testament,*
- *botezul cu apă al lui Ioan,*
- *botezul cu Duh şi apă al Mântuitorului şi*
- *botezul morţii, adică botezul sângelui.*

Cu Iisus trebuie să ne hrănim permanent, deoarece trăim permanent. Are o foarte mare valoare că te-ai împărtăşit cândva, dar de atunci "cândva" ai trăit mereu cu gândul la "cândva" din viitor. Permanent avem nevoie de El. El ni se dăruieşte: ***"Iar Eu cu voi sunt".*** Dacă a fost o dată cu Apostolii, ce nevoie mai era ca să mai fie o dată cu ei? ***A fost permanent cu ei! "Iar Eu cu voi voi fi", căci lupta e continuă, în tine, pentru desăvârşirea ta.***

Pentru că vorbeam de iubirea de vrăjmaşi: ***n-ai să poţi imediat, dar începând să-ţi pui sincer problema că vom răspunde de ce nu i-am iubit – şi e o poruncă, nu e un sfat -, atunci, încercând să-i iubeşti, te trezeşti la un moment dat că nu-i mai urăşti. De aici pleacă totul. Şi dacă nu-i urăşti, eşti deja pe o treaptă.*** Şi cu harul lui Dumnezeu şi cu marile simţiri duhovniceşti din noi ne agăţăm de altă treaptă, tot mai sus. ***Harul lui Dumnezeu vine dacă tu eşti pe drum. Vreau să spun că mai întâi trebuie să fie mişcare, căci harul vine. Stai, stă şi harul. Este în funcţie de mişcarea ta. Nu te mântuiesc faptele tale, oricât ar fi de grozave, ci harul lui Dumnezeu pe faptele tale.***

- Sfânta Împărtăşanie îi uneşte pe credincioşi între ei, dar şi cu părintele liturghisitor. Cum se manifestă aceasta unire?

Am văzut şi vedeţi toţi că în pustie leii sunt cu leii, căprioarele numai cu căprioarele, fiecare cu seminţia lui. Aşa-i şi aici. ***Există o lege care nu are nume, şi care este a lui Hristos, care ne uneşte pe toţi. Nu poţi vedea în privirea unui om că-i sincer cu tine? Imediat se vede. Acestea sunt mari daruri pe care le are fiinţa omenească, de percepere în timp, în spaţiu. Aşa şi în sufletele altora. Nu face pe proorocul, dar se simte lucrul acesta. Pentru că este omul lui Dumnezeu, şi acela te atrage cu blândeţea lui. Îl are pe Hristos cu el. Raţional n-avem cum să răspundem, decât că se simte.*** Fiinţa omenească e mult mai frumos complicată în ce priveşte relaţia cu marile adevăruri. Un mare adevăr este şi cu cei cu care trăieşti aicea şi îi simţi. Noi simţim când cineva nu este după Dumnezeu şi îl ocolim. Iacă, v-am spus: leii stau cu leii, hidrele cu hidrele… De ce lucrul acesta? Pentru că e seminţia lor. Omul are o înţelepciune mai mare decât aceste animale, care au o inteligenţă instinctuală, un suflet instinctual, şi nu au conştiinţă.Noi, care suntem după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, simţim cine este omul lui Dumnezeu.

- Viaţa duhovnicească a preotului liturghisitor îşi pune amprenta asupra deschiderii credincioşilor de a primi Sfânta Împărtăşanie?

- Duhovnicul joacă un rol de cer pe pământ. La el trebuie mers ca să primeşti tot ce ţi-a dat Dumnezeu pentru a ajunge la Dumnezeu. ***Şi acesta este foarte accesibil. Nu e înger; e cu haine ca tine, cu ochi ca tine, cu nume ca tine, cu părinţi, cu naşi. Dar are puterea aceasta de a te dezlega, a te ierta, a te convinge.*** Dacă nu şi nu şi nu, să-ţi fie ţie ca un păgân şi vameş, zice Mântuitorul. Aceea-i altceva. Sigur că îşi pune amprenta.

Eu văd ca duhovnic. Vin foarte mulţi şi, dacă nu-i ajuţi puţin… Ei, ce-ai mai făcut? Păi n-am făcut nimic, părinte. Păi de ce-ai venit la mine? Păi să vedeţi… Şi atunci îmi dau seama şi trebuie să încep cu întrebări. Acesta-i un moment mare. Nu-i un simplu dialog. E o discuţie în faţa lui Dumnezeu. Mă împrietenesc cu el ca să-l fac să spună tot. Că sunt păcate ascunse, grele de tot. Sigur că-şi pune. Şi atuncea zice: *De-aia am venit eu la dumneavoastră…*"‘

Părintele Arsenie Papacioc - Căutaţi să fiţi pomeniţi la Liturghie

Părintele Arsenie Papacioc
(1941 – 2011)

Să căutaţi să fiţi pomeniţi la Sfintele Liturghii. Pentru că se pune, dragii mei, în Sfântul Sânge, părticica aceea cu numele tău. Şi se spune aşa de preot: „***Spală, Doamne, păcatele celor ce s-au pomenit aici, cu cinstit Sângele Tău, pentru rugăciunile sfinţilor Tăi***”. Şi se pun toate de pe disc, în potirul cu Sfântul Sânge. Şi vă daţi seama, unde poţi să fii, chiar dacă eşti mort, chiar dacă eşti viu eşti salvat; se pomeneşte şi pentru morţi şi pentru vii. Şi cât te costă? Căutaţi să fiţi pomeniţi la Liturghie. Fie că vă cunoaşte un preot sau vă cunoaşte duhovnicul, fie că frăţiile voastre daţi la Liturghie, dar să fiţi pomeniţi. Asta e totul.

Liturghia nu este o lucrare omenească, dragii mei. Nici îngerească. E direct divină! Pentru că nu poţi tu să transformi acolo. El este Cel ce este! Şi dacă ar fi cu putinţă să se deschidă cerurile şi chiar tavanul Altarului, n-ai vedea în cer mai multă lumină şi mai multă aşezare cum este în Sfântul Altar, cu îngerii, căci Hristos este cu noi.

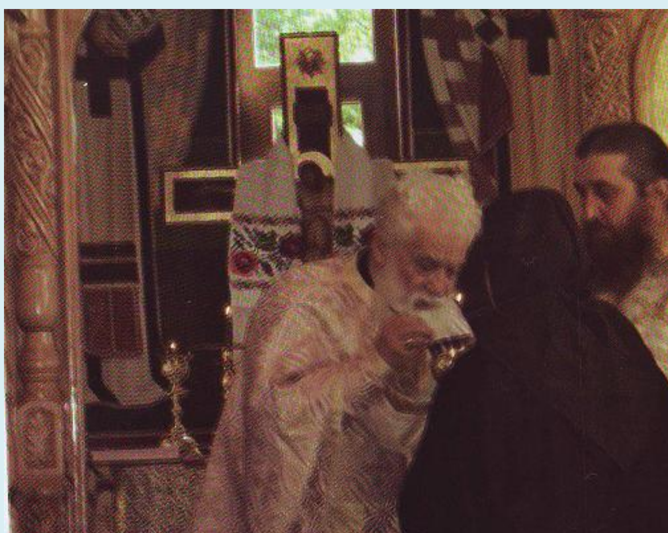
Noi chiar avem o rugăciune, când facem Vohodul: ***„Şi fă, Doamne, să intre cu noi şi îngerii care Îţi slujesc împreună cu noi!”***

Deci preotul are autoritate. Pentru că ei sunt acolo: o gloată de îngeri! E Hristos, ce te joci?!

Deci, căutaţi să fiţi pomeniţi la Liturghie.

(extras din Ne vorbeşte Părintele Arsenie Papacioc vol.1)

Părintele Gheorghe Calciu: “Spovediţi-vă şi împărtăşiţi-vă, nu e nimic mai înalt în lumea aceasta!”

„Veniţi să vă spovediţi!”

Pocăiţi-vă şi veniţi să vă spovediţi şi să vă împărtăşiţi. Nu există mântuire fără spovedanie şi împărtăşire. Prima spovedanie e grea, pentru că în toată viaţa ta, poate de când erai copil, nu te-ai mai spovedit. Şi în toată viaţa asta a ta ai adunat păcate, şi păcate, şi păcate, de care tu singur te ruşinezi. Este foarte greu să faci prima spovedanie. Pentru că nu te-ai spovedit 10,15,30,70 de ani şi când te uiţi în urmă, la mulţimea păcatelor tale, zici: „*Mi-e ruşine să mă spovedesc!”*. **Nu ţi-a fost ruşine să le săvârşeşti, dar te ruşinezi să le mărturiseşti, să le aduci în faţa lui Dumnezeu şi să spui: „*Doamne, iartă-mă pentru toate păcatele mele!*“.**

Trebuie să depăşeşti acest prag, care e unul demonic. Opoziţia la spovedanie n-o faci tu, o face demonul mândriei din tine, căci dacă ai fi umilit, ai veni să te spovedeşti. Şi uiţi că păcatele acelea ale tale Dumnezeu le cunoaşte şi le ţine minte mai bine decât tine. **Veniţi şi spovediţi-vă şi a doua spovedanie va fi mult mai uşoară!**
Iar împărtăşirea este condiţia obligatorie pentru mântuire. **După Botez, împărtăşirea e cel mai important act pe care îl puteţi face.** Ştiţi că în Biserica Ortodoxă, spre deosebire de catolicism, nimeni nu se poate împărtăşi fără spovedanie şi post.

Am văzut odată şi am fost impresionat când într-o biserică catolică s-au împărtăşit toţi cei de acolo. Eram într-o vizită pentru o conferinţă. L-am întrebat pe preot, deşi

simţeam un miros de tutun: *„Toată lumea aceasta s-a pregătit pentru împărtăşanie, s-a spovedit, a postit?”*. Zice: *„Unii da, alţii ba, cred”.*

„Păi atunci, care este pregătirea?“. „Credinciosul e datornic pentru împărtăşanie”. „Cum se pregăteşte? Noi avem post, spovedanie, canon pe care cel ce s-a spovedit îl primeşte…”. **Zice:** ***„La noi în catolicism, pentru cineva cu viaţă morală (de unde ştiu ei care au viaţă morală?) şi credinţă, numai simpla dorinţă de a se împărtăşi constituie pregătirea”.*** E o chestiune pe care ei o fac – ***am văzut că şi la greci se întâmplă acelaşi lucru, la ortodocşi*** **– pentru bunul trai *şi comoditatea individului care trăieşte în belşug.***

În această biserică însă vreau să respectăm tradiţia noastră ortodoxă, prin care ***nimeni nu se împărtăşeşte fără post şi fără spovedanie*.** Dorinţa şi îndemnul meu din inimă şi de la Dumnezeu este: ***postiţi, curăţiţi-vă sufletul şi inima, iertaţi şi cereţi iertare, spovediţi-vă şi primiţi cu cinste şi cu vrednicie Trupul şi Sângele Domnului, fiindcă spune*** **Sfântul Apostol**: „***Cine mănâncă Trupul şi bea Sângele Domnului Iisus Hristos fără vrednicie, osândă sieşi mănâncă şi bea”.***

Aş vrea ca totuşi, prin rugăciune şi cu ajutorul lui Dumnezeu, să sporiţi. Şi mai ales prin spovedanie şi prin împărtăşanie. Nu am obosit, de treizeci şi ceva de ani de când sunt preot, să spun: ***„Veniţi şi vă spovediţi, veniţi şi vă împărtăşiţi!“.*** Probabil până în clipa morţii, până în ultima zi, acelaşi lucru o să vi-l spun: ***Veniţi să vă spovediţi!***

Sfânta Împărtăşanie – Cina cea mare

Să ne îmbrăcăm sufletul cu haina sinceră a pocăinţei! Să ne îmbrăcăm sufletul cu haina strălucitoare a faptelor celor bune şi a rugăciunii! Să ne înnoim lăuntric prin spovedanie şi împărtăşanie! **V-am sfătuit mereu:** ***spovediţi-vă, împărtăşiţi-vă!*** **Pentru că nu este nimic mai înalt în lumea aceasta – o Cină mai înaltă – decât** ***să porţi pe Hristos în trupul şi sufletul tău.***

Părintele Stăniloae spunea aşa: „***Dacă trec pe stradă după o Sfântă Liturghie şi văd un preot ieşind din biserică şi un înger, mă plec înaintea preotului, nu înaintea îngerului, pentru că preotul poartă în el pe Hristos***”. ***Poate să fie un păcătos, poate să facă multe rele, dar în clipa aceea el poartă Trupul lui Hristos. Atât de mare este Cina aceasta!***

Când vă împărtăşiţi şi ieşiţi afară, îngerul se înclină în faţa voastră! Voi treceţi înaintea îngerilor, pentru că sunteţi purtători de Hristos! **Dacă nu înţelegeţi lucrul acesta, nu spun că veniţi degeaba la biserică, dar nu sunteţi cu adevărat pătrunşi de semnificaţia venirii la biserică, de faptul că trebuie să te mântuieşti, de faptul că n-ai venit în lume să pieri, ca orice animal.** ***N-ai venit numai să trăieşti o viaţă care se sfârşeşte în moarte, ci ai venit în lume cu o misiune.*** *M*isiunea aceasta are şi o dimensiune socială, dar în acelaşi timp este o misiune sacră: să răspândeşti cuvântul lui Dumnezeu, ***să fii un model pentru toţi, să îndemni prin ceea ce faci tu şi pe alţii să facă bine, căci şi aceasta te mântuieşte.***
Dintre toate vieţuitoarele lumii acesteia, omul este cea mai tragică fiinţă. Pentru că este singura care are conştiinţa morţii sale. Nici o altă fiinţă n-are conştiinţa morţii.

Noi suntem cele mai tragice fiinţe: ştim că vom muri! Şi dacă tinerii zic: „*Clipă, treci!*“, este ca şi cum ar spune în subconştientul lor: *„Moarte, vino mai repede!”*. Aşa cum noi la bătrâneţe spunem: *„Dacă aş trece mai repede prin boala asta, ca să mor şi să mă duc la Dumnezeu!”*, aşa spun tinerii, fără să conştientizeze, „*Clipă, treci!”*, dar astfel ei se apropie de moarte cu încă un pas.

Tainele divine sunt veşnice

Esenţa Sfintei Cine a lui Iisus din Joia Patimilor aceasta a fost: să nu-i lipsească pe ucenicii Săi de prezenţa Lui sensibilă după moartea, învierea şi înălţarea la cer. Şi să nu ne lipsească nici pe noi, creştinii, de prezenţa Lui palpabilă până la sfârşitul veacului, când îl vom avea pe Iisus cu noi, în deplinătatea slavei lui Dumnezeu. Iisus instituie Sfânta Euharistie, la care participă şi Iuda care, ca şi noi astăzi, nu a înţeles semnificaţia dumnezeiască a împărtăşaniei şi, asemenea nouă, s-a împărtăşit cu nevrednicie, luându-şi sieşi pedeapsă. **Ceea ce a dorit învăţătorul**

era ca Iuda să se întoarcă, să nu facă ticăloşia pe care o plănuise. L-a prevenit, spunându-i că mai bine nu s-ar fi născut, şi până în clipa împlinirii faptei lui de moarte, el ar fi putut să se întoarcă, dar n-a făcut-o.

Mântuitorul nu l-a oprit de la împărtăşanie, dar nici acest act de bunătate nu i-a trezit conştiinţa de vânzător.

„Iar pe când mâncau ei, Iisus, luând pâine şi binecuvântând, a frânt şi le-a dat ucenicilor zicând: Luaţi, mâncaţi, Acesta este Trupul Meu. Şi luând paharul şi mulţumind, le-a dat zicând: Beţi dintru acesta toţi, căci Acesta este Sângele Meu, al legii celei noi, carele pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor. Şi vă spun Eu vouă că de acum nu voi mai bea din acest rod al viţei până în ziua aceea când îl voi bea cu voi, nou, întru împărăţia Tatălui Meu” (Matei 26,26-29).

Hristos a spus: *„Acesta este Trupul Meu şi Acesta este Sângele Meu”*, deci a vorbit literal despre pâine ca fiind Trupul Său şi despre vin ca fiind Sângele Său. Dumnezeu nu minte, nu înşeală prin simboluri.
Cine spune altfel, este anatema. Protestanţii mai vechi sau mai noi, rupându-se din trupul Bisericii, nu au harul pe care Iisus l-a dat după învierea Sa Apostolilor. Acest har a fost dat prin suflarea peste Apostoli. Apostolii l-au dat ucenicilor lor, prin punerea mâinilor, iar aceştia, la rândul lor, l-au dat episcopilor, tot prin punerea mâinilor peste generaţii şi tuturor preoţilor.

Neavând har, protestanţii nu pot săvârşi Tainele şi atunci au inventat termenul de simbol sau amintire. Când frâng pâinea ei spun că fac o cină de amintire, ca şi cum Dumnezeu ar fi făcut un fel de teatru ca să-i impresioneze pe Apostoli spre a nu-L uita.

Tainele divine sunt veşnice şi, prin Iisus, ele s-au manifestat şi se manifestă în lume ca şi în Cer.

(din: Părintele Gheorghe Calciu, Cuvinte vii. “A sluji lui Hristos înseamnă suferinţă”, Editura Bonifaciu, 2009)

Părintele Sofian Boghiu despre Spovedanie şi Canonul cel Mare. De ce este nevoie să ne mărturisim şi cum biruim frica şi ruşinea?

În cele patru seri, câte au trecut de la începutul postului până aseară, am fost martori cu toţii la Canonul cel Mare, fiecare din cele patru părţi ale Canonului [fiind] urmată de cântările acestea specifice Postului mare: ***Cu noi este Dumnezeu, Doamne al puterilor şi celelalte cântări în care sunt presărate şi multe învăţături pentru viaţa noastră creştină.*** La sfârşitul fiecăreia, după cum ştiţi, am avut şi sfaturi duhovniceşti de înaltă ţinută, rostite aici în faţă şi în auzul tuturora, de preasfinţiţii vlădici tineri, în ultimele trei zile. Şi au tâlcuit cu adâncime înţelesul acestui mare şi sfânt Canon, astfel încât nu ar mai fi cazul să vă mai obosesc şi eu cu un cuvânt, acum, la sfârşitul acestei zile de vineri seara. Dar, totuşi, îndrăznesc. S-ar cuveni poate să spunem un cuvânt despre Maica Domnului, căci ea apare în fiecare rugăciune din Biserica noastră, fiecare grup de rugăciuni se încheie cu implorarea sau cu invocarea Maicii Domnului. Ea este prezentă în viaţa fiecărui creştin şi în slujbe deasemenea. Poate ar fi bine să vorbim despre ea, însă pentru că [în curând] ne întâlnim cu sfânta ei Buna Vestire, rămâne pentru atunci un cuvânt în cinstea ei.

Acum, însă, vreau să vă spun ceva despre un lucru foarte practic pentru fiecare din noi, despre spovedanie. ***Pentru că întreg acest Canon pe care l-aţi auzit este, de fapt, o plângere: de-a lungul lui sufletul omenesc plânge, recunoscându-şi vinovăţia faţă de Dumnezeu care l-a făcut, l-a creat după chipul Său şi asemănarea Sa.*** În viaţa noastră spurcată adeseori întinăm acest chip al lui Dumnezeu din noi. Prin tot ce facem, prin tot ce greşim cu cuvântul, cu gândul, cu faptele noastre, întinăm acest chip al lui Dumnezeu din noi. ***Se cuvine, fără îndoială, să cerem iertare de la El, şi nu o iertare formală, ci o iertare cu lacrimi,***

ca să ne spele cu adevărat aceste întinăciuni lăuntrice, pentru că de El nu scăpăm, fraţi creştini, Dumnezeu e mereu prezent în viaţa fiecăruia dintre noi; mereu se înregistrează viaţa noastră de toate zilele.

Spune acel cuvânt cumplit **Mântuitorul Hristos:** ***că în ziua aceea a Judecăţii, vom da seama fiecare pentru tot cuvântul deşert rostit de-a lungul vieţii noastre.***

Apoi câte cuvinte urâte, deşarte, spurcate, netrebnice vorbim de-a lungul vieţii? Şi le uităm. Ele însă nu se uită, se înscriu undeva în subconştient, şi în ziua aceea se va ridica acest capac care le închide ca într-un mormânt, vor apărea toate vii înaintea noastră şi ne vor da de mare ruşine înaintea lui Dumnezeu şi a îngerilor cerului şi a întregii omeniri. Aşa încât trebuie să ne curăţim de aceste spurcăciuni lăuntrice, de acest balast de păcate. ***Să ne curăţim, pentru că în împărăţia lui Dumnezeu nimic necurat nu intră, aşa ne spune sfântul apostol Pavel care a fost ridicat până la al treilea cer, încât ştia ce-i acolo.*** Mântuitorul Hristos Însuşi ne spune cu foarte multă precizie acest lucru. De aceea, cât suntem încă în această viaţă, cât avem libertatea de a ne ruga, de a cere lui Dumnezeu iertare, de a spăla aceste pete de pe haina cea luminoasă a sufletului nostru, haina luminată la botezul nostru, din pruncia noastră, cât încă putem fi pe acest pământ, putem plânge, putem cere iertare şi ne putem cu adevărat lumina. Atunci va fi prea târziu şi nu va fi luată în seamă nici una din plângerile noastre.

Pentru că acest Canon, aşa cum am spus, e o tânguire, o plângere de jale sau o mărturisire, în care ne plângem faptele noastre cele rele, de la începuturile lumii, de la Adam şi Eva şi până la sfârşitul vieţii noastre, când ne vom întâlni în faţa dreptului Judecător cu faptele noastre, în această confruntare cu noi înşine. E o mărturisire în acelaşi timp: ***mărturisim în acest Canon toate păcatele pe care le-am făcut fiecare din noi, le recunoaştem acolo.*** Canonul are această notă specifică: „eu sunt cel păcătos”, ne recunoaştem fiecare în parte vina noastră. Aşa este compus acest Canon, pentru că însuşi autorul se socotea păcătos, deşi era un sfânt. De aceea mărturisirea Canonului, ***cuprinsul lui ne îndeamnă să ne mărturisim şi noi păcatele, fiecare în felul lui şi în intimitatea lui, să ne adunăm gândurile, faptele, urâciunile şi să le spălăm, să le curăţim, să le aruncăm din noi înşine.***

Se întâmplă că foarte multă lume neglijează acest lucru, neglijează şi se tot adună mereu pată după pată, păcat după păcat, pe acest strat lăuntric al omului cel duhovnicesc din noi. Se adună în aşa măsură încât, la un moment dat, ni se pare că nu mai avem nevoie să ne mai curăţim, să ne mai spălăm. Iată, chiar astăzi se plângea cineva, o biată soţie, că soţul ei care nu se spovedise din tinereţe, a murit

de un atac de cord. Avea ca orice om păcatele lui, dar niciodată nu s-a spovedit şi nu s-a împărtăşit. Mai zilele trecute, venise o bătrână de 75 de ani şi spunea că [numai atunci] când era copilă, elevă de şcoală primară, s-a spovedit de silă, împinsă de maică-sa la spovedanie. Atâta amar de ani, atâtea păcate suprapuse pe sufletul ei, pe omul cel dinlăuntru! Închipuiţi-vă ce coajă, ce solzi de nesimţire, ce ermetic închis [este] acest suflet, fără legătură cu bunul Dumnezeu! Pentru că suntem ca într-o carcasă prin care nu mai poate respira duhul lui Dumnezeu, aerul cel duhovnicesc (…).

Canonul, chiar la început, are o notă foarte personală. Iată cum începe, ca o mărturisire:

„De unde voi începe a plânge faptele vieţii mele ticăloase, ce început voi pune, Hristoase, tânguirii acesteia de acum? Ci, ca un milostiv, dă iertare greşalelor mele (…). Râvnind neascultării lui Adam celui întâi zidit, m-am cunoscut pe mine dezbrăcat de Dumnezeu şi de împărăţia cea pururea fiitoare şi de desfătare, pentru păcatele mele (…). Am pierdut darurile cele dumnezeieşti dăruite de Tine. Intinatu-mi-am haina trupului şi mi-am spurcat podoaba cea după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu. Intunecatu-mi-am frumuseţea sufletului (…). Ruptu-mi-am veşmântul cel dintâi care mi l-a ţesut mie Ziditorul cel dintru început. Pentru aceasta zac acum gol“.

Şi Canonul deapănă mereu asemenea tânguiri dinlăuntru, cum am mai spus, căutând o respiraţie, o înălţare, o luare de legătură cu prea bunul Dumnezeu.

Toate aceste spuneri ale Canonului, fraţi creştini, ne amintesc nouă, creştinilor, de parabola fiului risipitor. *Fiul risipitor, pilda vieţii lui, este de fapt experienţa fiecăruia dintre noi, bărbat sau femeie. E un moment dat în viaţa noastră când avem nevoie, parcă, lăuntric, de această libertate — aşa zisa libertate: „Să-mi fac de cap. Las sfaturile părinţilor, ale profesorilor, ale cărţilor bune şi vreau să simt eu această libertate“. Şi Dumnezeu acordă fiului risipitor care era copilul Lui, o parte din lume — sau o acordă fiecăruia dintre noi, pentru că suntem toţi liberi. Şi o luăm razna prin lume, prin păcate şi ajungem la acea ţară străină în care e foamete de cuvântul lui Dumnezeu şi ne întâlnim cu tot felul de păcate, cât avem nişte posibilităţi. Iar dacă nu, foametea este aşa de mare, încât nu avem nici o zdreanţă pe noi, nici o roşcova măcar, acelea pe care le mănâncă animalele la care ajungem păstori. Această depărtare de Dumnezeu până aproape de pieirea noastră, este o experienţă dorită de fiecare dintre noi la un moment dat, ca după aceea să vină saturaţia de rău şi de mizerie şi întoarcerea înapoi la casa părintească. Şi Dumnezeu prea bunul ne aşteaptă şi ne primeşte. Ne permite*

aceasta ca să ne înţelepţim, să nu mai facem şi altă dată aceste greşeli. Şi, adevărat, [cei] care se întorc din viaţa de păcat, trăind acest amar, această mizerie a păcatului, acest venin al păcatului, se gândesc cu dispreţ şi cu ură împotriva a ceea ce au trăit.

Acest sfânt şi mare Canon e de fapt această experienţă. Cei dinaintea noastră au făcut aceste păcate, spune în Biblie — care este o carte foarte sinceră, spune lucrurile cum au fost. Şi toate au o semnificaţie şi un simbol pentru fiecare, în viaţa noastră. Ea ne arată căderile şi întoarcerile [oamenilor] către Părintele ceresc. Această parabolă a fiului risipitor [ne arată] experienţa negativă, după aceea întoarcerea către cele bune şi sfinte, către care suntem hărăziţi şi către care trebuie să mergem — pentru că acolo vom ajunge şi ar fi păcat de osteneala de o viaţă întreagă, ca să muncim, să viem pentru iad, pentru întuneric, pentru foc, nu pentru lumină, bucurie şi pace! Deci, despre spovedanie este vorba în acest mare şi sfânt Canon.

Prima spovedanie a fost la începutul omenirii, chiar la strămoşii noştri cei dintâi, Adam şi Eva. A avut loc în Raiul din Eden, când Dumnezeu provoacă pe Adam şi pe Eva la o mărturisire personală, aşteptând o descriere cinstită a modului cum au păcătuit şi a cauzei care i-a determinat la păcat. „Pentru ce ai făcut aceasta”?, o întreabă Dumnezeu pe Eva. Femeia dă vina pe şarpe. Dumnezeu îl întreabă în chip deosebit pe Adam: „Nu cumva ai mâncat din pomul din care ţi-am poruncit să nu mănânci”? Adam ocoleşte răspunsul şi dă vina pe însuşi Dumnezeu, spunând: „Femeia pe care mi-ai dat-o să fie împreună cu mine, aceea mi-a dat din pom şi am mâncat”!

Lucru asemănător s-a întâmplat şi cu Cain. Dumnezeu îl provoacă să-şi mărturisească crimă făcută împotriva fratelui său Abel, însă el refuză să răspundă direct, spunând că nu este păzitorul fratelui său. ***Aşa că de la începutul omenirii încă e această şovăială, această lipsă de răspundere pentru faptele noastre pe care ar trebui să le mărturisim sincer şi deschis şi să cerem iertare pentru ele. De atunci încă oamenii bâjbâie, oamenii evită să fie sinceri cu ei înşişi, dar mai ales cu aceia către care trebuie să dea un răspuns.***

Doi duşmani apar în viaţa oamenilor, când sunt traşi la răspundere pentru faptele lor cele rele: ruşinea şi teama. Ruşinea de a nu fi dispreţuiţi şi teama de a nu fi descoperiţi şi pedepsiţi. Aceşti duşmani au apărut în conştiinţa primilor oameni şi apar în conştiinţa fiecăruia dintre noi, când ne gândim să ne apropiem de taina spovedaniei, de taina iertării păcatelor. Deşi greşim şi ne încărcăm zilnic de multe păcate, făcute cu vorba, cu mintea ori cu fapta, lăsăm să treacă timpul şi

trec anii, pentru mulţi trece viaţa toată, fără să se descarce de povara păcatelor şi fără să se spele de întinăciunea care se depune pe haina cea nevinovată a sfinţeniei din noi, din clipa sfântului botez. Această zgură, acest balast greoi ne închide porii sensibilităţii noastre lăuntrice şi nu mai putem respira văzduhul cel duhovnicesc, devenind ca un pământ pustiu şi sec, cum spune psalmistul, în care nu mai poate încolţi nici un gând sfânt, nici o râvnă, nici un rod din cele cereşti. Nu mai putem crede în Dumnezeu, nu mai putem iubi cu adevărat nici pe oameni şi nici pe Dumnezeu.

Păcatele ascunse şi nemărturisite sunt ca nişte şoareci care rod în noi rădăcinile faptelor noastre bune, dacă le avem. Şi în locul lor odrăslesc şi cresc în noi faptele cele rele, cu toate urmările lor nenorocite pentru viaţa noastră de aici şi de dincolo. Aici ne amărăsc viaţa şi ne înstrăinează de Dumnezeu, iar dincolo de mormânt propriile noastre fapte rele ne vor acuza ca nişte demoni cumpliţi în ziua Judecăţii. Şi nu vom putea scăpa de ele, cum spune sfântul Efrem Sirul undeva. ***Faptele noastre bune vor fi ca nişte îngeri buni, iar faptele noastre rele vor fi ca nişte îngeri răi. Se ţin de noi scai şi spun: „ale tale suntem”, „tu ne-ai făcut”! Şi dacă sunt mai multe rele, ne pierdem. Dacă sunt mai mulţi îngeri buni, mai multe fapte bune, Dumnezeu ne ajută şi, în cumpănă aceasta a dreptăţii Lui şi a dragostei Lui, scăpăm de acea pedeapsă, de acea osândă la care suntem ameninţaţi mereu în Sfintele Scripturi.***

La tăinuirea păcatelor ne îndeamnă şi firea noastră păcătoasă şi ne ajută şi vrăjmaşul diavol, despre care Sfântul Ioan Gură de Aur spune că el ascunde ruşinea oamenilor când vor să păcătuiască. Iar după ce au săvârşit păcatul, tot el, vrăjmaşul diavol, le aduce aminte că trebuie să se ruşineze de ceea ce au făcut, ca să nu fie sminteală pentru duhovnicii lor, faţă de care trebuie să apară ca nişte persoane cinstite şi cuminţi.

Iar această socoteală este o mare greşeală, fraţi creştini, şi o mare înşelare, pentru că este bine să ne ruşinăm de oameni şi să ne temem de Dumnezeu atunci când săvârşim păcatul sau înainte de a săvârşi păcatul, nu după ce l-am săvârşit. Pentru că ce ruşine poate fi când vrei să scapi de o boală şi te arăţi doctorului aşa cum eşti, vrând să te vindeci? ***Ce ruşine poate fi când vrei să te speli de necurăţiile din suflet, să ieşi din slujba diavolului şi să intri în slujba lui Dumnezeu? Şi-a pierdut oare cinstea marele Proroc David care şi-a mărturisit păcatele în public, cu psalmul 50, sau Sfântul Apostol Pavel sau Maria Magdalena sau fericitul Augustin sau Maria Egipteanca sau alţi mari păcătoşi care s-au recunoscut ca mari păcătoşi în public, mărturisind păcatele lor? Dimpotrivă, ei sunt mari în***

faţa lumii întregi şi sunt sfinţi înaintea lui Dumnezeu, tocmai pentru curajul şi sinceritatea cu care şi-au mărturisit greşalele şi fărădelegile lor.

Pentru ca spovedania noastră să însemneze cu adevărat o curăţire şi o reînnoire sufletească lăuntrică trebuie, mai înainte de a merge la spovedanie, să ne pregătim. Cum să ne pregătim? Unii dintre dumneavoastră ştiu acest lucru. Sunt nişte ghiduri chiar, în care sunt înşirate o mulţime de păcate făcute de diferiţi. Citindu-le, te recunoşti în ele şi notezi pe o bucăţică de hârtie cele ce-ţi aparţin ţie. Şi la unii se adună patru sau opt pagini, pe hârtie mare. Aşa, când vii nepregătit, neprevenit, ţi se pare că nu ai făcut nimic. Vezi în ce constau aceste păcate, această pulbere fină şi murdară care cade pe suflet, culegând din aceste ghiduri sau din meditaţiile tale [relele] din viaţa ta, îţi dai seama cât de păcătos eşti înaintea lui Dumnezeu.

Sfinţii, care au fost sfinţi şi au făcut minuni, se rugau în preajma morţii lor (că erau anunţaţi), să le prelungească Dumnezeu viaţă încă cu câteva zile ca să se poată pocăi, pentru că îşi vedeau aievea faptele lor în cele mai mici amănunte. Noi însă, dacă n-am ucis, dacă n-am furat nu ştiu ce lucru foarte scump şi mare, dacă n-am avut un proces răsunător (…), nu suntem păcătoşi. Însă păcatele noastre sunt foarte multe, foarte dese şi foarte uşor se lipesc de sufletul nostru, aşa ca praful sau ca părticelele de cărbune într-o uzină, se depun una peste alta şi ne simţim negri şi pe chip, şi pe mâini, şi pe trup. Când ne spălăm abia vedem câtă negreală curge după spălarea mâinilor noastre. Cam aşa sunt şi aceste păcate care se adună în firea noastră lăuntrică, de care trebuie să scăpăm. ***De aceea, e bine să ne facem înaintea spovedaniei această listă de păcate, s-o avem la îndemână, pentru că şi vrăjmaşul diavol le mai acoperă: „Asta?! Toată lumea face păcate din astea”!*** Dacă fac, de pildă, femeile, iertaţi-mă, avortul, toată lumea face avorturi. Dacă fac alte ticăloşii, cât mai murdare şi mai ascunse — „toată lumea face aşa, am făcut şi eu”. **Acolo, la Judecată, fiecare va da seama de propria lui persoană, indiferent de ceilalţi. Aşa încât să cobor în mine, să văd în ce constă propria mea greşeală, s-o mărturisesc plângând, să hotărăsc că, după aceea, să n-o mai săvârşesc niciodată, altfel nu mi se iartă.**

Tot aşa, înainte de spovedanie, fraţi creştini, e bine să ne împăcăm cu duşmanii noştri. Pentru că sunt urî din acestea tăcute, în familii sau între prieteni, foşti prieteni sau în grupări mai mari. Şi ţin urile acestea multă vreme. Vii şi te spovedeşti, însă duşmanul te urăşte şi tu îl urăşti pe el, eşti mereu în dialog cu el şi nu te poţi ruga ca să fii iertat, pentru că nici tu nu ierţi. De aceea, înaintea spovedaniei este foarte necesar să ne iertăm cu toţi aceia cu care suntem împricinaţi. Şi, de asemenea, ***înainte de spovedanie trebuie să ne rugăm lui Dumnezeu. Să ne rugăm să ne dea duhul umilinţei, al pocăinţei, că adeseori noi***

nu ne dăm seama că suntem păcătoşi. Fără această căinţă lăuntrică, spunem aşa, nişte lucruri… o spovedanie formală. Aceasta nu e vindecătoare pentru noi. [...] Aşa încât această umilinţă, acest duh al lui Dumnezeu îl putem cere înainte de spovedanie, acest har, ca să ni se ierte nouă greşelile: fie după o carte de rugăciune, fie că ne rugăm noi înşine, cerând acest ajutor dumnezeiesc ca să ne putem coborî în noi, să ne putem recunoaşte propriile noastre păcate.

Când ne aflăm la scaunul mărturisirii, fraţi creştini, revenim la cei doi duşmani, frica şi ruşinea. Vine credinciosul şi vrea să mărturisească, însă îi e ruşine, îi e jenă să spună. Sunt unii care merg la câţiva duhovnici, spun la unul o parte, la altul o parte, ca să pară mai puţin vinovaţi. **Fraţi creştini, spovedania este activă pentru noi şi folositoare, când ne ducem anume să ne umilim acolo. Şi ne umilim nu în faţa preotului, nu atât în faţa lui, ci în faţa Judecătorului care este Mântuitorul Hristos. El e în chip nevăzut între noi, între credincios şi duhovnic, este Însuşi Mântuitorul Hristos care primeşte mărturisirea noastră, Lui ne mărturisim, El ne iartă. Noi [preoţii] suntem numai nişte mijlocitori între dumneavoastră, credincioşii, şi Mântuitorul Hristos. De aceea, când spui cu toată căinţa, Lui îi spui, pe El Îl rogi să te ierte. Şi El te iartă cu adevărat, dacă vede această revărsare din suflet, această căinţă adâncă din toată fiinţa ta.** Pentru că duhovnicul este legat de acest secret al spovedaniei, nu spune nimănui ceea ce primeşte de la penitent, [de la] cel care se mărturiseşte. Sunt pedepse cumplite pentru duhovnic, până acolo încât i s-a tăiat limba unui duhovnic care a spus ceva de la spovedanie. În canoanele acestea care sunt de două mii de ani, sunt fel de fel de pedepse, (constrângeri, ca să fie păstrat acest secret al duhovniciei, spus numai între [credincios], duhovnic şi Iisus Hristos Mântuitorul nostru, care iartă păcatele noastre.

Ca încheiere am să citesc din cartea Mărturisire ortodoxă [7. Părintele citează aproximativ răspunsul la întrebarea CXIV din cap. I. Vezi Mărturisirea de credinţă a Bisericii ortodoxe, Bucureşti 1981]. jumătate de pagină, pentru a vedea ce ne spune despre spovedania noastră înaintea lui Dumnezeu, ce roade, ce folos avem din spovedanie. Mărturisirea ortodoxă, vorbind despre foloasele pocăinţei, spune aşa:

„Cel dintâi folos este acesta: precum prin păcat pierdem nevinovăţia pe care am căpătat-o prin sfântul botez, tot aşa prin pocăinţă dobândim din nou aceasta nevinovăţie. Precum prin păcat ne lipsim de harul lui Dumnezeu, tot aşa prin pocăinţă îl primim din nou”,

acest har, această înviorare totală din fiinţa noastră.

„Precum prin păcat cădem în robia diavolului, prin pocăinţă ne izbăvim din această robie”.

Şi, în sfârşit,

„precum prin păcat întră în cugetul nostru ruşinea şi frica, tot aşa prin pocăinţă se întoarce în noi pacea şi bucuria şi îndrăzneala, asemănătoare cu aceea pe care o au copiii către părinţii lor”.

Ţinând seama de toate acestea, fraţi creştini, ne întoarcem cu umilinţă şi cu toată fiinţa noastră către înduratul Dumnezeu, cum spune Canonul cel mare. De câte ori cădem, să ne ridicăm; de câte ori greşim, să ne căim şi să ne rugăm lui Dumnezeu zicând:

„Doamne, Tu care ştii cele ascunse ale inimii mele, care vezi rănile şi bubele şi zdruncinăturile inimii mele, tămăduieşte-mă Doamne, iartă-mă Doamne, curăţeşte-mă Îndurate, înnoieşte-mă pe mine, cel învechit în rele. Mă rog, Doamne, «luminează-mă şi mă îndreptează pe mine la poruncile Tale şi mă învaţă, Mântuitorule, să fac voia Ta»

[Numeroase predici ale Părintelui Sofian se încheie cu o rugăciune spontană. Aici rugăciunea se termină cu sfârşitul irmosului De noapte mânecând... al cântării 5 din Canon.], că binecuvântat eşti în veci”. Amin.

(din: Părintele Sofian, Editura Bizantină, 2007, Bucureşti)

Părintele Paisie de la Sihla - Despre Sfânta Împărtăşanie

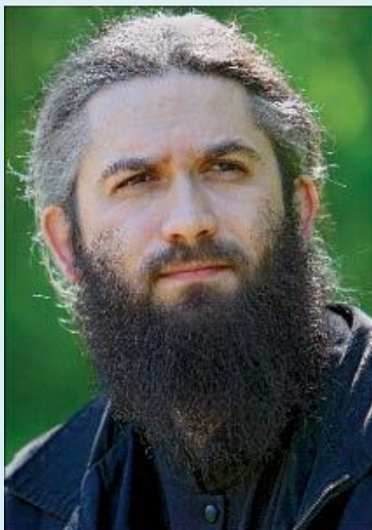
Să fim cu mare atenţie cui şi cum dăm Sfânta Împărtăşanie, că mare răspundere avem înaintea lui Dumnezeu. Nici prea rar, nici prea des. Să ţinem cont, pe cât se poate, de sfintele canoane şi de practica părinţilor iscusiţi de astăzi.

Celor ce sunt tulburaţi, certaţi cu cineva, descurajaţi, prea slabi, luptaţi de cugete trupeşti, care au judecăţi sau sunt blestemaţi de preoţi şi de părinţii lor, sau cred în vrăjitorie, şi mai ales celor care au făcut avorturi şi pază, sau au îndemnat şi pe alţii la aceste grele păcate de moarte, să nu le dăm îndată Sfânta Împărtăşanie, că luăm foc şi noi cu ei. Ci să-i sfătuim să părăsească păcatele, să respecte canon vreme îndelungată, să postească, să facă milostenie, să facă metanii şi rugăciuni după putere, şi numai după un timp, când Duhul Sfânt îl va încredinţa pe duhovnic, acesta să le dea Sfintele şi mântuitoarele Taine.

Nu deasa împărtăşanie ne duce la desăvârşire, ci pocăinţa cu lacrimi, deasa spovedanie, părăsirea păcatelor, rugăciunea din inimă. Râvna unora pentru deasa împărtăşanie este semnul slăbirii credinţei şi al mândriei, iar nu semnul sporirii duhovniceşti.

De două ori să te împărtăşeşti în post.

Ieromonahul Savatie Baştovoi - Ruşinea de dinaintea spovedaniei - Ce să faci dacă ţi-e ruşine să mărturiseşti un păcat?

Răspunsul la această întrebare îl vei găsi în orice îndreptar de spovedanie, cred însă că nu pe cel tămăduitor. Sunt sigur că tocmai pentru asta cauţi un răspuns, un alt răspuns decât cel pe care nu mă îndoiesc că îl ştii deja, dar care, în starea în care eşti, nu-ţi este de nici un folos.

De aceea, nici eu nu te voi apostrofa clasic: "E de la dracu' ruşinea, trebuie să o depăşeşti şi să-ţi mărturiseşti păcatul!"

Vlădica Antonie, episcopul Surojului, îşi amintea cu duioşie o întâmplare din adolescenţa sa, care i-a schimbat viaţa. Mărturisesc că această întâmplare a avut acelaşi efect şi asupra vieţii mele.

Odată, după terminarea slujbei, tânărul s-a apropiat la miruit de preotul care îl smintise prin faptul că-i părea beat. Totuşi, dintr-o politeţe făţarnică, a încercat să-i sărute mâna, pe care preotul şi-a tras-o ruşinat, scuzându-se pentru starea în care este. După ce lumea s-a împrăştiat, tânărul, atins de gestul părintelui, s-a apropiat de el să-şi ceară iertare. Părintele era atât de mâhnit, încât aproape că plângea. Şi i-a mărturisit tânărului că îi pare rău că e aşa, dar nu mai poate, pentru că tocmai i-au murit într-un accident soţia şi copilul. ***Atunci, viitorul mitropolit al Surojului a avut următoarea revelaţie simplă, dar fundamentală. El a înţeles că una este a citi în Biblie despre răbdarea lui Iov şi a-l da ca exemplu altora, când îi vezi necăjiţi, şi alta este să ţi se întâmple chiar ţie un necaz atât de mare.***

Viaţa creştină autentică începe cu înţelegerea acestui lucru simplu. ***Să înţelegem că nu întotdeauna putem îndeplini sfaturile atât de bune, de altfel, ale Sfinţilor Părinţi şi chiar ale Mântuitorului. Nu întotdeauna avem puterea necesară, curajul şi, pur şi simplu, voinţa.*** Dar, cu toate acestea, ***să nu uităm că chiar şi atunci, fie că suntem ispitiţi şi chiar stăpâniţi de draci, fie de pornirile normale ale firii, noi, totuşi, rămânem creştini.*** Nişte creştini loviţi, dar creştini. Să înţelegem că viaţa creştinului nu este alcătuită doar din victorii, doar din reuşite, ci, poate, mai ales, din înfrângeri, dar din nişte înfrângeri suportate cu bărbăţie.

Pentru noi, creştinii, o înfrângere suportată cu bărbăţie e mai mare decât o victorie dobândită mişeleşte, adică cu îngâmfare. Foarte uşor o astfel de victorie te poate arunca în afara terenului de luptă. Adică, în cazul nostru, cineva care îşi mărturiseşte păcatele cu prea multă uşurinţă îşi poate pune întrebarea de ce i se întâmplă asta? Nu cumva tocmai pentru faptul că nu îi par chiar atât de grave? Nu cumva, tocmai pentru faptul că şi-a pierdut duhul adevăratei pocăinţe?

Da, păcatul tău poate fi şi avort, şi incest, şi homosexualitate, şi necrofilie, şi crimă. Dar să ştii că sunt oameni care mărturisesc aceste păcate aproape cu seninătate, iar undeva, în vreo mănăstire uitată, există poate un frate care se tânguie grozav pentru faptul că a mâncat un măr din copacul din care nu avea binecuvântare să mănânce.

Avem în Pateric cazul unui frate care era chinuit îngrozitor de faptul că, făcând ascultare la trapeza (bucătărie), mânca din oala cu unt.

Aşa că, după părerea mea, ruşinea pe care o simţim, atunci când vine vremea să mărturisim un păcat, poate că nu depinde atât de gravitatea păcatului săvârşit, cât de intensitatea pocăinţei noastre. Pentru a nu permite încununarea unei pocăinţe atât de bărbăteşti şi atât de plăcute lui Dumnezeu, diavolul se ridică împotriva noastră şi ne îngreuiază şi mai mult frământarea, sporindu-ne nu doar ruşinea, ci, odată cu ea, şi deznădejdea. ***Deznădejdea însă este lăsarea mâinilor în jos, este recunoaşterea înfrângerii.*** Noi nu trebuie să facem asta.

Nu vezi că până şi în filmele de duzină, să zicem Rocky, eroul ne trezeşte simpatia nu atât pentru faptul că a învins în ring, că mulţi sunt învingători, cât pentru că a învins în condiţii vitrege, când nimeni nu-i mai dădea nici o şansă. Toţi îl credeau învins, adversarul îşi ridicase de acum victorios mâinile şi se fălea înaintea publicului exaltat. Dar Rocky, deşi era de acum jos şi plin de sânge, când o vede pe fata aceea care îl iubea, şi care îl îndemna la luptă cu atâta nădejde, găseşte puteri şi se scoală ca un biruitor şi-şi bate adversarul.

Pentru noi, creştinii, fata aceasta de la sfârşitul filmului, care ne dă curaj, este Hristos. El apare întotdeauna în ultima clipă, descoperindu-ne dragostea Sa pentru noi, tăinuită până atunci. Să nu abandonezi niciodată lupta, până când nu-L vei vedea pe Hristos venind, altminteri te vei declara învins înainte de sfârşitul luptei.

Dar ce înseamnă să te declari învins? Oare faptul că nu poţi mărturisi un anume păcat preotului? Nu. Încă nu. ***Aceasta este doar o lovitură, o lovitură pe care e şi firesc ca orice luptă să o presupună.*** Dar încă nu este înfrângere, încă este încăierare. ***Înfrângerea este atunci când noi începem să fugim nu doar de preot, ci chiar şi de Hristos, când ajungi să crezi că nu doar preotul nu te mai poate înţelege, ci până şi Hristos, până şi El nu te mai poate ierta.***

Ziceam că ruşinea aceasta poate fi nu atât din cauza gravităţii păcatului, cât poate din cauza intensităţii pocăinţei. Şi-ar fi prea trist să ratăm şansa unei încununări pe măsura zbuciumului nostru. Cununa însă stă pe un loc mai înalt decât noi şi închipuie-ţi că nu avem nimic pe care să călcăm pentru a o ajunge: nici scaun, nici vreo piatră sau buturugă. Tot ce avem la îndemână nu e decât păcatul nostru, pe care trebuie să călcăm, ca pe o scară, ca pe un loc înalt şi să ajungem până la cunună.

Aşadar, dacă nu o poţi spune preotului la care te spovedeşti de obicei, du-te şi o spune unui preot necunoscut, du-te într-un oraş străin, într-o ţară străină, unde nu te mai ştie nimeni, şi spune-o primului preot care îţi iese în cale, numai spune-o. Dacă ţi-ai pierdut încrederea în preoţi, că poţi cădea şi în această ispită, spune-o unui om în care ai încredere. Dacă nu ai nici măcar un astfel de om, spune-o direct lui Dumnezeu, spune-I-o neîncetat. *De fapt, sunt convins că amintirea păcatului te obsedează oricum, dar tu spune-o deschis, cu nădejde, nu fugind de Dumnezeu.*

Ia cazul lui Petru şi Iuda.

Şi Iuda s-a aprins de pocăinţă, a fugit şi a aruncat banii dobândiţi pe sânge. Iuda, spre deosebire de Petru, a recunoscut sângele lui Hristos ca fiind "nevinovat", adică, practic, a înfruntat hotărârea iudeilor, a înfruntat tot Templul care L-a condamnat pe Hristos la moarte.

Petru nu a avut putere să facă aceasta, nici măcar în faţa unei simple femei care i-a zis că l-a văzut printre ucenici. Petru s-a lepădat cu jurământ de Hristos, în timp ce Iuda L-a mărturisit fără frică "nevinovat" şi nu doar în faţa unei simple femei, care nu i-ar fi putut face nimic, ci în faţa legiuitorilor iudei, care îl puteau da

la moarte. Şi cu toate acestea, pocăinţa cea mare a lui Iuda nu i-a folosit la nimic, pentru că Iuda, deşi se căia, fugea de Dumnezeu, nu avea îndrăzneala să I se mărturisească.

Iuda, care a avut curaj să mărturisească înaintea oamenilor, nu a avut curaj să mărturisească lui Dumnezeu, iar Petru, deşi s-a speriat şi s-a ruşinat de oameni, totuşi, atunci când a fost vremea, s-a mărturisit lui Dumnezeu.

Care a fost mărturisirea lui Petru? A zis el oare: "Doamne am greşit că Te-am trădat, iartă-mă!"? Nu. Petru a mărturisit altfel, şocant pentru noi. **Petru a zis:** "***Doamne, Tu ştii toate, Tu ştii că Te iubesc***".

Aşa să repeţi şi tu, chiar dacă nici tu nu o crezi. Să o spui, tocmai pentru că e o minciună, dar e o minciună care ai vrea să fie adevărată. Poate chiar e un adevăr, un adevăr la care puţini dintre noi putem ajunge, dar îl râvnim. **Să plângi şi să repeţi minciuna aceasta lui Dumnezeu, să I-o spui în faţă: "Doamne, Tu ştii toate, Tu ştii că Te iubesc!"**

Dumnezeu ştie păcatul nostru, Îl ştia chiar mai înainte de a ne fi adus pe lume. Şi totuşi, El nu a împiedicat naşterea noastră. Oare nu arată asta încrederea lui Dumnezeu faţă de noi, oare nu arată marea nădejde pe care şi-a pus-o El în noi? De ce să dezamăgim pe un om atât de minunat Care este Dumnezeu?

Acelaşi vlădică Antonie, într-o predică la Naşterea Domnului, care ştiu bine că n-a fost tradusă în româneşte, propune o discuţie, nu atât despre credinţa omului în Dumnezeu, care este o temă arhidiscutată, cât despre credinţa lui Dumnezeu în om. Vlădica aminteşte de o povestioară, se pare, de nu prea mare valoare literară, în schimb de mare adâncime duhovnicească.

Autorul îşi închipuie sfatul Sfintei Treimi la facerea omului.
Dumnezeu Tatăl ar fi spus: "Să facem om după chipul şi asemănarea noastră".
"Da, dar omul acesta va cădea - zise Duhul -, şi Tu, Fiule, va trebuie să mori pentru El".
"Să-l facem, dar, sau să nu-L facem?" - a întrebat Tatăl.
"Să-L facem" - a zis Fiul.

Iată nădejdea pe care şi-a pus-o Dumnezeu în om! Acestui Dumnezeu ne mărturisim noi, de acesta ne ruşinăm, pe acesta Îl iubim.

Dacă încă nu-ţi poţi mărturisi păcatul tău preotului, nu deznădăjdui, spune-l lui Dumnezeu. Şi adaugă la acel păcat şi toate motivele pentru care nu-l poţi mărturisi. Să-i spui lui Dumnezeu toate aşa cum sunt, cu simplitate. Să nu te desparţi de Dumnezeu.

Poţi să-I spui că nu e drept cu tine, că este chiar El vinovat pentru păcatul Tău, poţi să cleveteşti măcar tot pământul înaintea Lui, toţi preoţii şi episcopii, dar să spui totul cu faţa către El şi să nu te linişteşti până când nu obţii un răspuns de la El. Poate că, la un moment dat, îţi vei da seama că ceea ce-i spui este o minciună, poate că nu. ***Să ştii însă că El te va înţelege, orice i-ai spune. Şi să te linişteşti.***

Lui ai voie să-i spui toate, tocmai pentru a nu ajunge să te reverşi înaintea **oamenilor.** Dar să te păzeşti a cleveti pe preoţi sau pe oricare alt om în faţa oamenilor, până ce te vei linişti desăvârşit. ***Numai lui Dumnezeu să-i pârăşti pe toţi, că El te va înţelege, El ştie toate.*** Şi-n toată vremea, oricât de deznădăjduit sau revoltat vei fi, să nu uiţi că totul nu este decât o ispită, o ispită vremelnică, pe care trebuie să o înfrângi.

Va veni şi timpul când o vei putea spune preotului, adică tot lui Dumnezeu, dar cu martor. Nu-ţi va părea atât de greu, om este şi el, chinuit de gânduri ca şi tine, pentru că, aşa cum spune Apostolul Pavel, oare nu "***tot trupul geme şi suspină cu suspine negrăite, aşteptând înfierea***"?

Gândeşte-te că acesta nu e decât un păcat neînsemnat, un păcat oarecare. Că viaţa s-ar putea să te arunce, de acum înainte, în nişte păcate atât de mari, încât ceea pentru ce te frământi acum să-ţi pară fleacuri. Şi, dacă pe acesta nu-l poţi mărturisi, cu acelea ce vei face?

"**Îndrăzneşte, Eu am biruit lumea**".

Părintele Paulin de la Putna – Iubire, spovedanie, libertate...

Un copil la care ţin foarte mult mi-a sugerat să scriu ceva despre Taina Spovedaniei. Mi-a recomandat să fac acest lucru „într-o manieră luminoasă".

O mână obişnuită să critice şi să înfiereze mizeria morală şi intelectuală din jur cu greu va reuşi să aştearnă pe hârtie câteva rânduri din care să străbată lumina cerută de acest copil curat la suflet, însetat de dreptate, adevăr şi frumos. Dar merită să încerc...

Ar însemna să scriu despre mila şi imensa bunătate a lui Hristos faţă de această infimă creatură numită „om".

Ar însemna să scriu despre puterea nemăsurată a lui Dumnezeu de a trece cu vederea orice răutate şi orice josnicie umană, fie ea cât de mare. Despre puterea plină de milă a Domnului de a şterge cu buretele iubirii Sale munţi întregi de păcate ce ar înnegri până şi imensitatea veşniciei.

Ar însemna să scriu despre Dragostea numită, pur şi simplu, Iisus Hristos, Care îngăduie existenţa şi veşnicia chiar a unei făpturi ce nu face decât să greşească, să rănească, să mânjească tot ce e curat, tot ce e bun şi frumos într-o lume care, oricum, nu-i mai aparţine.

Cum oare aş putea scrie altfel despre Sfânta Taină a Spovedaniei? M-am gândit de mult timp la un exemplu, care îmi stăruie tot mai adânc în suflet. Pentru un amator,

ar părea o blasfemie. Dar apelez la înţelegerea cititorului, căruia nu vreau decât să-i pun înainte o palidă imagine a bunătăţii şi milei divine a lui Hristos.

Să ne închipuim un om extrem de fericit. Un om ce a ajuns la o înaltă măsură de bunătate, de fericire şi de dăruire. Apoi să ne închipuim că acelaşi om se plimbă liniştit pe un câmp, unde întâlneşte un simplu muşuroi de furnici. Nimic deosebit la prima vedere! însă vedem că el se apleacă cu atenţie şi vede că aceste furnici sunt foarte bolnave. îşi trăiesc ultimele clipe de viaţă. Suferă îngrozitor şi iremediabil. Şi au o mică şansă pentru a supravieţui: exact acest om, căruia nimic nu-i lipseşte, să devină şi el o furnică, întocmai ca şi ele. Iar omul devenit furnică, prin sănătatea, deplina lui fericire şi dăruirea lui, să le vindece de mortificarea în care ele se găsesc. Toată boala şi toată suferinţa lor să treacă asupra omului devenit furnică. Astfel, nu se poate...

Rândurile de mai sus par a fi luate dintr-o poveste tristă pentru copii. ***Dar ce ar fi dacă, în locul furnicilor, ne-am vedea pe noi, oamenii, care suferean de păcat şi de boala incurabilă numită „moarte"? Iar în locul omului deplin să vedem pe Hristos, Care Se coboară în rândul unor fiinţe ce nu i-au oferit decât păcatul, durerea, suferinţa şi propria lor moarte?!***

El, Cel bun şi Blând, nu avea nevoie de nimic, nu-I lipsea absolut nimic. Dar a ales să coboare până la stadiul de Om doar din iubire, doar pentru a vindeca o fiinţă neputincioasă, infimă şi mult prea săracă.

A luat asupra Lui toată suferinţa, toată durerea, până şi moartea. Şi 1-a ridicat pe om până la statutul de egal al Lui, prin har. I-a vindecat fiinţa şi i-a dat capacitatea de a transforma viaţa într-un timp doar al iubirii, al iertării, al bucuriei. Dar i-a dat şi puterea să facă din moarte un prieten! Adică moartea să nu mai fie începutul unei suferinţe veşnice, mult prea grea şi mult mai adâncă decât suferinţa numită totuşi „viaţă". Ci moartea să fie o simplă schimbare de decor! O simplă trecere de la puţin la veşnicie. Dacă viaţa a fost iubire, după moarte să fie iubire veşnică. Dacă viaţa a fost plină de milă, bunătate şi pace, atunci veşnicia de după moarte să fie infinit mai bogată întru toate acestea!

Dar mai presus de toate, şi aici stă **taina cea mare a iubirii lui Hristos, momentul morţii să fie exact momentul întâlnirii personale dintre fiecare creştin în parte cu Dumnezeu, Cel ce a tânjit după fericirea şi bucuria noastră.** Ca un Mire ce-Şi întâlneşte mireasa de care nu Se va mai despărţi niciodată. Totul pentru o nuntă veşnică, prea plină de iubire şi de mângâiere.

Dar ţinta acestor rânduri este alta: abordarea într-un „stil luminos" a Tainei Spovedaniei.

Această Sfântă Taină poate că ar mai putea fi numită şi Taina vindecării sau Taina împăcării. De ce?

Hristos, în mila şi iubirea Sa,

- *a ştiut că omul mult prea greu îl va iubi pe El, pe Cel Bun, cu toată fiinţa şi cu toată dăruirea.*
- *A ştiut că omul pentru care a murit pe o Cruce nemeritată va continua să amestece în viaţa sa păcatul ce răneşte şi întunecă.*
- *A ştiut că omul va uita uneori mult prea repede că este o fiinţă chemată a se adăpa doar din izvorul demnităţii, al iubirii şi al luminii.*
- *A ştiut că omul va păstra pentru întreaga sa viaţă măcar o umbră de egoism şi că va săvârşi fapte ce vor continua să-1 rănească, să-1 îndepărteze de El, de mila şi imensa Lui iubire.*
- *A ştiut toate acestea şi încă multe altele.*

Exact ca o mamă ce-şi simte şi îşi cunoaşte copilul chiar înainte ca acesta să se nască. Dar îl iubeşte cu toată fiinţa şi face absolut orice ca acesta să fie tot mai mult al ei. Numai al ei...

La fel a făcut şi Hristos. **Din iubire şi din respect pentru fiinţa care a murit, nu i-a anulat libertatea.** Nu a făcut din el o marionetă, un robot supus, dar lipsit de liber arbitru. Iubirea poate îndura orice, mai puţin robia, lipsirea de libertate. Hristos vrea să fie iubit de o fiinţă liberă şi nu de un rob străin de simţul responsabilităţii şi al demnităţii. Dumnezeu poate absolut orice, dar nu vrea să ne iubească în mod forţat. Aceasta este imensa voinţă a Celui Atotputernic: nu vrea să fie iubit automat, dincolo de imensa libertate, a Lui şi a noastră! Şi nici nu vrea să ne ierte în mod obligatoriu.

Nu ne obligă cu această iertare pe care unii dintre oameni nici nu vor să o ceară. Poate nici nu doresc această iertare... Nu că Dumnezeu nu ar vrea să ne ierte! Să nu fie! **Căci El e Mila, Iubirea şi Bunătatea mai presus de orice înţelegere umană.** Dar iertarea nu se impune, nu forţează şi nici nu anulează libertatea umană.

Hristos este mult prea delicat, mult prea suav pentru a brusca, pentru a îmbrânci libertatea umană. Este mai firav decât lumina soarelui, care nu poate forţa intrarea într-o încăpere ale cărei uşi şi ferestre se închid mai mult decât ermetic. Hristos este cumva un gentleman al iertării, al răbdării şi al iubirii, care nu face decât să

aştepte o minimă ocazie pentru a dărui, pentru a ierta şi pentru a iubi. Iar dacă această ocazie întârzie să apară atunci El nu face decât să Se retragă în tăcere cu o suferinţă în plus. Totul e o miză a libertăţii şi a iubirii...

Şi astfel, exact în acest punct, intervine ***Taina spovedaniei. Taina libertăţii şi a iubirii. Taina care ne face din nou liberi. Taina care ne arată iarăşi şi iarăşi că suntem iubiţi de Dumnezeu şi că putem iubi duhovniceşte din nou pe aproapele nostru şi pe Iisus Hristos.***

Lumea, împietrită în minciună şi egoism, ne învaţă că această Taină e o ruşine, o degradare şi o înjosire cumplită şi irevocabilă a omului. Că nu se cuvine să mergem la câte un amărât de popă şi să-i spunem lui ceea ce doar pe noi ne priveşte. Nu există păcat şi nu avem a da socoteală absolut nimănui pentru ceea ce am făcut. „Eu sunt stăpân al vieţii mele şi nu permit unui pârlit de popă să-şi bage nasul în treburile mele. Şi cum adică nişte şoşoteli între mine şi el ar putea să-mi aducă aşa-zisa iertare a lui Dumnezeu?"„Dar ce, Dumnezeu mă poate ierta printr-un popă păcătos ca şi mine? Mai bine zis, cu mult mai păcătos! Iar la urma urmelor, chiar am eu nevoie de iertarea lui Dumnezeu?! Dar ce am făcut aşa grav? N-am omorât şi n-am dat nimănui în cap! Ce-i cu atâtea păcate şi liste de greşeli kilometrice? A început iar Inchiziţia?! A reînceput vânătoarea de vrăjitoare? Trăim în epoca pietrei şi ne temem chiar de orice? Gata! Şi dacă stau bine şi mă gândesc, nici nu există Dumnezeu! Deci, cine să mă ierte? Ce tot vorbim de iertare?"

Dincolo de ironia şi ridicolul rândurilor de mai sus, se cuvine să admitem că acestea nu fac decât să surprindă modul de a gândi al unei majorităţi zdrobitoare a celor ce se declară dacă nu creştini, măcar oameni. Să fie foarte clar, totuşi, că cel ce neagă Taina Spovedaniei neagă însăşi existenţa lui Dumnezeu. La urma urmelor neagă nevoia proprie de iertare, de veşnicie şi de demnitate. Şi nu pot adăuga aici decât că singur satana, împreună cu îngerii lui, nu are nevoie de iertare. Adică, mai clar spus, nu vrea să-şi ceară iertare şi se consideră îndreptăţit să nu aibă nimic în comun cu Dumnezeu, pe Care - atenţie - spre deosebire de oameni, îl vede şi se cutremură, dar are atâta mândrie şi răutate în el încât s-a împietrit şi nu vrea să facă voia lui Dumnezeu!

Ca să nu mai spun că negarea Spovedaniei este negare, ignorare, respingere a ideii, dar nu şi prezenţei diavolului! Şi deja se ştie că cea mai mare biruinţă a diavolului este aceea de a ne face să credem că el nu există. Căci dacă dracul nu există, atunci nici păcatul nu există. Şi pentru ce să-mi cer iertare? Doar pentru simplul fapt că exist? Pur şi simplu?! E absurd!

Dar să nu uit că se cade să scriu „mai luminos" despre Spovedanie... ***Este o Taină pentru cel ce simte că a greşit. Pentru cel a cărui conştiinţă încă mai doare şi mai suferă pentru greşeli sau păcate.*** Pentru cei ce au păstrat o fărâmă de copilărie în fiinţa lor şi încă mai pot plânge când văd o floare călcată în picioare, un porumbel zdrobit, un copil lovit pe nedrept sau o bătrână ce-şi duce ultimele ei zile hrănindu-se cu lacrimi şi cu suspine.

Este o Taină pentru cei ce încă mai privesc la Cer şi simt că acolo este totuşi un loc în care dreptatea, adevărul, frumosul şi binele vor avea un singur loc.

Este o Taină pentru cei al căror suflet suspină şi scânceşte ca un copil atunci când mai aruncăm peste el un gunoi numit „păcat", când îl mânjim cu noroi prin atingerea cu întunericul şi cu mizeria din lume, când îl uităm în adâncurile fiinţei noastre şi ne ocupăm cu nimicuri, cu josnicii sau cu „simpla" ignoranţă.

Cel ce ne iubeşte cu disperare nu ne cere decât să spunem: „Am greşit!". Atât! Şi nu ne cere să-I spunem Lui aceste cuvinte, căci prezenţa Lui nu doar că ne-ar anula acum libertatea, dar ne-ar pierde, ne-ar topi fiinţa întreagă, ne-ar zdrobi prin infinitul şi desăvârşirea Lui. Ci ne cere să spunem unui om ca şi noi ce şi cât am greşit. Să facem un pas înspre un om pentru a regăsi pe Dumnezeu şi pe noi înşine.

Hristos vrea extrem de puţin... Vrea să ne oprim măcar din când în când pentru a ne aminti că am greşit: câteva clipe din viaţa noastră să recunoaştem acest lucru, chiar dacă apoi o vom lua de la capăt cu vechiul nostru mod de viaţă.

Hristos ne va ierta orice şi oricât, căci este un Domn al iertării. Dar a pus şi El o condiţie: din când în când, câteva clipe, să regretăm sincer greşelile noastre şi să ne cerem iertare. Unui om pentru un om. Căci nu merităm pe Dumnezeu în acele clipe! Hristos este cu noi când greşim pentru a ne ierta atunci când cerem această iertare.

Hristos ne vindecă mult prea iubitor totul doar dacă ieşim din cotidian, din lume, din modul nostru de a fi măcar câteva clipe. Pentru a fi acolo unde El a hotărât să fim, aşa cum El a vrut să fim şi în faţa aceluia care a cerut El să fim. Ne cere puţin pentru a ne ierta mult. **O clipă de smerenie, un moment de coborâre din mândria şi din prea plinul nostru pentru a ne spovedi. Pentru a primi ceea ce sufletul nostru are atâta nevoie: iertarea!**

Fără această iertare totul este un iad, chiar dacă prea mulţi îl amână prin patimi

tot mai josnice. Un iad al nebuniei generalizate şi veşnice. Un iad din care nu ne putem scoate singuri şi nu ne poate scoate nici cel mai renumit psiholog. Căci e un iad al rănirii celuilalt, un iad al morţii propriului suflet, un iad al înstrăinării de Dumnezeu. Şi nimic nu poate mângâia un suflet aflat în acest cumplit iad!

Se spune că **Hristos poartă toate greşelile noastre**, oricâte ar fi acestea. Le ia asupra Sa, aşa cum apa ia asupra sa toate mizeriile trupului nostru fără a se scârbi, fără a protesta în vreun fel. Hristos nu Se scârbeşte de nimic şi de nimeni. Este o imensitate a iertării. Este un uriaş al iertării. **Iartă după ce a mai iertat pentru a ierta din nou.** ***Vrea doar să facem mult prea puţin pentru mult prea multul pe care El îl face: să îngenunchem înaintea unui preot şi să ne arătăm pe noi înşine exact aşa cum suntem. Căci El este acolo! Pentru a ne îmbrăţişa prin mâna unui preot, pentru a ne ierta prin cuvântul lui, pentru a ne dărui o bucurie a iertării aşa cum doar El ştie să facă.***

- ***Nu vrea să ne urcăm pe Crucea Lui, ci vrea doar să ne pogorâm genunchii şi sufletul înaintea unui preot.***
- ***Nu caută să fim scuipaţi şi bătuţi, aşa cum El a fost, ci, din contră, ne mângâie şi ne vindecă inima.***
- ***Nu caută să ne vadă loviţi şi părăsiţi, ci vine în întâmpinarea noastră El însuşi cu toţi sfinţii Săi.***
- ***Nu ne condamnă la iad, deşi îl merităm, ci ne dăruieşte ceea ce are El mai de preţ, deşi nu suntem vrednici.***
- ***Nu cere socoteală pentru că n-am înţeles iubirea şi iertarea Lui de până atunci, ci o ia mereu de la capăt cu aceeaşi iubire şi cu o nouă iertare. Căci iadul este al celor ce nu au vrut să fie iertaţi...***

Ar trebui ca măcar o clipă din viaţa noastră să simţim ce este iertarea şi mângâierea lui Hristos. Apoi totul, dar absolut totul se va schimba în viaţa noastră!

- ***Vom mai greşi, cu siguranţă, căci suntem înfiorător de slabi şi de neputincioşi. Dar vom şti să alergăm în braţele Celui ce prea ne iubeşte şi cu o incredibilă răbdare ne iartă şi ne primeşte.***
- ***Vom suferi mai greu clipele care vor lovi inimile noastre, amintindu-ne că L-am rănit pe Cel ce nu ne-a greşit chiar cu nimic.***
- ***Ne vor durea mai mult rănile ce le facem în sufletul Celui căruia I-am greşit.***

- ***Vom căuta mai atent şi mai frumos acel loc şi acel timp în care vom primi linişte în suflet, iertare în inimă, credinţă, putere, răbdare, voinţă...Adică Taina Spovedaniei.***

Am mai spus că Domnul milostivirii nemărginite ştia că, oricum, noi tot vom greşi. Chiar dacă El a murit nedrept şi groaznic pe Cruce. Chiar dacă El a înviat pentru a noastră mântuire. Şi **ne-a lăsat o portiţă de ieşire, o uşă de scăpare din iadul pe care îl naştem, îl provocăm şi îl zidim prin răutatea şi indiferenţa noastră.** Ne-a lăsat ceva simplu şi mult prea uşor. Tot ce trebuie să facem este doar să parcurgem două etape esenţiale:

1) **să recunoaştem în sinea noastră că am greşit. E cel mai dificil pas. Adică să împărţi faptele tale în bune şi rele.**

- ***Să nu te crezi perfect.***
- ***Să nu te minţi că doar crima şi lovirea în cap a altuia sunt păcate.***
- ***Să înţelegi că nu există zi pe faţa pământului fără de păcat.***
- ***Să realizezi că fiecare păcat este o rană, o palmă ce loveşte, o mizerie în plus peste fiinţa ta.***
- ***Şi să simţi nevoia de a îndrepta ceva în viaţa ta. Chiar şi în viaţa celui ce lângă tine, pe care-l hrăneşti, îl ignori sau îl sufoci cu întunericul din tine.***

2) **să admitem că aici şi acum nu putem grăi direct cu Hristos, în mod direct, vizibil şi personal.**

Rugăciunea şi mai ales Sfânta Liturghie sunt moduri de a avea o legătură directă şi vie cu Hristos, însă în Taina Spovedaniei avem confirmarea iertării, o auzim, o primim aşa cum, repet, nu este posibil să o primim aici şi acum direct de la Hristos.

Să lămurim puţin! Spuneam mai sus că Dumnezeu nu vrea să ne anuleze libertatea. Nu vrea să apară periodic în toată slava Lui şi să ne oblige să-L slujim şi să I ne închinăm. Aşa doar ne-ar obliga să credem în El. Din frică sau chiar din repulsie. Dar nu din dragoste. N-ar mai fi la mijloc iubirea. Ce-ar fi dacă L-am vedea pe Hristos în fiecare duminică venind la Liturghiile noastre ca un papagal roşu şi imens, zdrobind tot ce I se nimereşte în cale şi fâlfâind ameninţător din aripi? Volens-nolens toţi oamenii s-ar înghesui prin biserici de frică să nu fie călcaţi de imensul papagal!

Am urî poate pe acest fals Dumnezeu, căci acolo unde nu este libertate şi iubire, nimic nu mai este. Frica nu apropie. Nu vindecă. Este inumană. Dumnezeu nu are nevoie de nişte roboţi, împietriţi în teroare şi într-o neputincioasă obedienţă. **El ne**

vrea liberi, aşa cum şi El este. Vrea să-L iubim, aşa cum şi El ne iubeşte. Vrea ca noi să-L căutăm, aşa cum şi El ne caută. Fără condiţii şi fără reguli inumane. Doar din iubire şi nimic mai mult. Un imens papagal nu poate fi Dumnezeu, căci El este mic. Tainic, suav, blând... Aşa cum doar Iubirea ştie să fie!

La fel stau lucrurile şi cu Taina Spovedaniei, adică acelaşi apel la iubire, demnitate şi libertate. **A găsit de cuviinţă Domnul ca noi să primim iertarea prin oameni ca noi, adică prin preoţi.** Aceştia au în plus o învestitură şi harul preoţiei. **Sunt aleşi să ierte şi să ne dezlege în numele lui Hristos Iisus.** Nu contează că sunt păcătoşi, pătimaşi sau simpli ignoranţi. Avem totuşi şi preoţi sfinţi. Contează doar acele cuvinte de mângâiere şi de iertare pe care le primim pentru că aşa a hotărât Hristos. Aşa, ca de la om la om. Liber să refuz şi liber să cad în genunchi şi să spun unui om ceea ce oricum aude şi Hristos.

Sunt liber să mă întunec în mândrie şi încăpăţânare şi liber să mă smeresc şi să mă deschid unui om exact ca şi lui Dumnezeu, Care oricum mă ştie. Liber să nu doresc iertare şi milă, dar liber să caut iubire şi îndurare chiar şi de la un om, căci de la Bunul Dumnezeu oricum le primesc.

Dumnezeu lucrează prin oameni pentru oameni. Destul de rar săvârşeşte în mod direct, nemijlocit, diferite minuni. Exceptând desigur minuni cum e cea a firului de iarbă sau minunea existenţei neîntrerupte şi perfecte a soarelui ca sursă de viaţă pentru miliarde de oameni!

Iar în Biserică lucrează prin preoţi. Aşa a decis El. Putem să negăm această decizie. Libertatea ne este absolută! Dar se cade să ne asumăm şi riscurile de rigoare! Nu avem nici un drept să ne iertăm singuri, să ne iertăm automat pe noi înşine. Mai întâi pentru că absolut orice greşeală, fie ea cât de mică, îi răneşte şi pe cei de lângă mine. Deci am nevoie şi de iertarea lor! Şi doar Hristos mă poate ierta în numele tuturor. Apoi, pentru simplul fapt că - vrem sau ba, ştim sau nu - totuşi suntem creaţi de Dumnezeu. Nu doar că orice greşeală îl răneşte şi pe Dumnezeu; îl întristează şi îl alungă de lângă noi, dar are un drept veşnic asupra noastră. Şi nu are rost să ignorăm acest fapt! Ne putem minţi un timp, ne „iertăm" singuri o perioadă. Adică până la moarte. Dar dincolo de acest punct inevitabil, intervine întâlnirea cu Hristos şi cu aproapele. Atunci ies la iveală rănile şi se descoperă întunericul.

Şi, totuşi, ce este păcatul? Ce este această faptă ce răneşte, întunecă şi ne desfiinţează, ne individualizează?

Nu cred să fi citit undeva o definiţie a păcatului. Şi nici eu nu voi încerca să scriu una.

- **Insă consider păcat acea faptă după săvârşirea căreia nu voi mai fi în stare să privesc în ochi un copil, persoana faţă de care am greşit sau, pur şi simplu, chipul Domnului de pe icoană.**
- ***Păcatul este acea faptă ce îmi împuţinează rugăciunea, îmi slăbeşte credinţa şi mă aruncă prea des în deznădejde.***
- ***Este acea faptă pe care, dacă o repet, mă întristează, îmi provoacă suferinţă şi nervozitate.***

Păcatul nu se mulţumeşte cu puţin. Se vrea tot mai mult. Nu este niciodată mulţumit şi fericit cu ceea ce are. De exemplu, putem lua pe tânărul ce ajunge să privească mai întâi pe furiş, iar ulterior tot mai liber şi tot mai libertin, în reviste josnice şi imorale. Un timp se va mulţumi cu acestea, dar apoi va dori mai mult, ajungând într-un trist şi pătimaş final, poate chiar şi până la viol.

Ce ar mai fi păcatul?

- ***Fapta şi gândul ce nu pot aparţine unui copil.***
- ***Fapta şi gândul ce ne provoacă rânjete şi în nici un caz zâmbete şi câte un surâs copilăresc.***
- ***Fapta în urma căreia de mult timp nu mai roşim şi de care de prea mult timp nu ne mai întristăm.***
- ***Păcatul este acea faptă ce nu ne aduce absolut niciodată fericirea. Ne poate provoca plăcere, mulţumire egoistă sau satisfacţie josnică, dar în nici un caz fericire.***
- ***Este fapta care ne împiedică să ne bucurăm de cântecul din zori al păsărilor, de un răsărit de soare sau de mersul desculţ prin iarba plină de rouă.***
- ***Este fapta ce obligă să nu mai auzim plânsetul de copil, suspinul celui trist şi oftatul unor bătrâni ce abia îşi duc zilele.***
- ***Şi mai presus de toate, păcatul este tot ceea ce ne împiedică să credem cu adevărat în Iisus Hristos, în mila şi iubirea Lui.***

Nu se cade să apelez la kilometrice liste de păcate. Rana provoacă suferinţă; iar dacă tu nu o simţi ca atare, degeaba pune altcineva degetul pe rană şi te îndeamnă să te vindeci.

Pentru orice păcat există vindecare. N-a rămas absolut nimic care să nu poată fi iertat de Milostivul nostru Dumnezeu. **Spovedania este împăcare cu Hristos, cu**

aproapele și cu mine însumi. Este regăsirea liniştii şi a bucuriei de a trăi, de a fi veşnic cu El. Este întoarcerea în braţele pline de dragoste ale Celui ce poartă greşelile noastre, deşi El nu a greşit în nici un chip.

Însă Taina Spovedaniei rămâne tot mai puţin cunoscută într-o lume abjectă de atâta egoism...

Părintele Paulin de la Putna,
"Iubire, spovedanie, libertate...",
Editura Cartea Ortodoxă, 2008

Părintele Dumitru Stăniloae - Mãrturisirea pãcatelor şi valoarea ei spirituală

Se poate spune cã ***Taina aceasta este o Tainã a comunicãrii intime şi sincere între penitent şi preot, sau chiar o Tainã a comuniunii între ei. În ea preotul pãtrunde în sufletul penitentului, care i se deschide de bunãvoie***; nu rãmâne la un contact trecãtor şi superficial. Atât contribuţia penitentului, cât şi a preotului este cu mult mai mare în această Tainã.

În celelalte Taine harul lucreazã pe planul obiectiv, ontic, la rãdãcina fiinţei, în mod adeseori nesimţit. Aici lucreazã prin angajarea mai amãnunţitã şi mai vibrantã a penitentului, prin mãrturisire şi cãinţã, apoi a preotului în aprecierea mijloacelor recomandate penitentului pentru vindecarea sufletească a celui îmbolnãvit de pe urma unor pãcate grele şi apoi iarãşi prin contribuţia penitentului în împlinirea lor.

Aceasta se explicã din faptul cã dacã prin Taina Botezului şi cea a Mirungerii i s-au iertat primitorului pãcatele prin simpla mãrturisire a credinţei şi angajare la pãzirea ei şi a poruncilor lui Hristos, Taina Pocãinţei se sãvârşeşte cu un om care a dovedit cã nu a conlucrat cu harul Botezului, ceea ce îl face mai vinovat şi dã dovadã cã în el s-a produs o boalã, sau o slãbiciune, care-l poate duce şi dupã această Tainã la noi cãderi.

Deci el trebuie sã explice din ce motive a cãzut şi care sunt slãbiciunile lui, pentru a fi vindecat. Apoi trebuie sã arate prin cãinţã şi prin fãgãduinţa de a nu mai pãcãtui o angajare cu mult mai hotãrâtã în a combate slãbiciunile care au dat dovadã cã pot birui cu uşurinţã firea lui.

Rostul acestei Taine aratã cã pentru recidiviştii în aceleaşi pãcate grele, mijloacele de remediere a slãbiciunilor trebuie aplicate cu şi mai multã stricteţe. Altfel Taina nu are ca efect remedierea durabilã a omului şi nu-l face iarãşi un om cu adevãrat nou.

De aceea în aceastã Tainã ***penitentul nu face numai o mãrturisire generalã de credinţã şi nu îşi ia numai un angajament general pentru o viaţã nouã în Hristos, ci şi destãinuie intimitãţile sufletului sãu în ceea ce au ele neputincios sã reziste cu fermitate pãcatelor; destãinuie slãbiciunile care l-au dus la pãcate şi care s-au dezvoltat de pe urma pãcatelor.*** Iar preotului i se cere sã cunoascã aceste slãbiciuni care stau la baza pãcatelor cunoscute de oameni şi ale celor necunoscute, odatã cu aceste pãcate.

Penitentul manifestã prin aceasta o încredere în preot ca în nici un alt om şi aşteaptã de la el sfat, ajutor şi dezlegare. De aceea preotul trebuie sã urmãreascã cu atenţie mãrturisirea, sã pãtrundã real în sufletul celui ce şi-l deschide, ca sã poatã da un sfat şi un ajutor potrivit cu slãbiciunile destãinuite. I se cere pe lângã autoritatea lui de reprezentant vãzut al lui Dumnezeu, pe lângã o apreciabilã autoritate moralã, şi o bunã cunoaştere a modului în care se pot lecui diferitele slãbiciuni omeneşti. Mai mult, preotul trebuie sã ajute şi sã îndrumeze prin întrebãri pe penitent sã meargã spre lucrurile esenţiale în mãrturisirea lui, pentru ca acesta sã nu devieze, cu intenţie sau din neştiinţa lucrurilor importante, într-o vorbãrie sentimentalã neesenţialã, prin care el acoperã mai mult adevãratele pãcate şi slãbiciuni şi pleacã netãmãduit sau fãrã recomandãrile necesare tãmãduirii.

Omul, care e dispus sã micşoreze cu superficialitate sau sã exagereze slãbiciunile sale dintr-o conştiinţã extrem de scrupuloasã, nu se poate ajuta singur în tãmãduirea lor. El nu poate fi ajutat nici de cãtre oricare alt om. Unii prieteni pot bagateliza slãbiciunile lui, alţii le pot exagera şi mai mult, dintr-o grijã prea mare faţã de el. ***Nici chiar cei cu cunoştinţe bogate de ordin psihologic şi psihiatric nu-l pot ajuta aşa cum ajutã un preot, pentru cã omul are nevoie şi de încrederea într-un ajutor dumnezeiesc ca sã poatã pune la contribuţie toate eforturile voinţei lui în vederea vindecãrii.*** De la început pânã la sfârşit Taina aceasta se petrece între douã persoane într-o relaţie de intimitate. si relaţia aceasta este înlesnitã pentru penitent de faptul cã preotul i se înfãţişeazã ca vorbindu-i în numele Domnului, atât cu iubirea iertãtoare a lui Dumnezeu care nu-l face sã dispere, cât şi cu seriozitatea care-l opreşte de la bagatelizarea slãbiciunilor sale. În faza mãrturisirii penitentul îşi descoperã taina sa preotului ca nimãnui altuia şi preotul cunoaşte exclusiv taina lui.

Penitentul ştie cã preotul nu va spune nimãnui taina lui. Între ei are loc o tainã şi din acest punct de vedere. Deci între ei se realizeazã o legãturã sufleteascã profundã şi intimã în acelaşi timp, cu totul deosebitã. Numai preotul poate cunoaşte cu adevãrat pe penitent, cãci numai lui i se destãinuie penitentul cu toatã sinceritatea, ştiind cã preotul nu va râde niciodatã de slãbiciunile lui, nu le va divulga şi nici nu va manifesta surprindere ascultând cele mai grele abateri ale lui. Am putea spune cã cei doi se leagã într-o prietenie unicã; sufletele lor se ating şi vibreazã în aceastã atingere cu ceea ce au mai intim şi mai serios în ele. Penitentul realizeazã cu preotul comuniunea maximã care se poate realiza cu un om.

E un nou motiv pentru care Taina aceasta e Taina unei comuniuni cum nu existã alta: **e Taina restabilirii comuniunii depline între un credincios şi preotul ca organ vãzut al lui Hristos şi ca reprezentant al Bisericii.** De aceea e Taina readucerii penitentului în comuniune cu Hristos şi cu Biserica, pregãtindu-l pentru comuniunea lui cu trupul lui Hristos. ***Nici un alt om nu poate împlini rolul de intermediar al comuniunii mai extinse cu alţi oameni şi cu Dumnezeu, decât preotul în Taina Mãrturisirii.***

Dar intimitatea realizatã între preot şi penitent încã din faza aceasta a mãrturisirii nu e numai de ordin sufletesc, cãci în ea intrã un aer de neobişnuitã seriozitate, de voinţã a penitentului de revenire la puritate şi a preotului de ajutorare realã a lui. Seriozitatea aceasta are la bazã conştiinţa cã în aceastã relaţie este prezent în mod nevãzut, dar transparent şi simţit în mod tainic, Însuşi Hristos, Care le cere şi-i ajutã în aceastã intenţie a lor, Hristos, în faţa Cãruia amândoi se simt rãspunzãtori, sau uniţi prin rãspundere. Penitentul are încredere în preot tocmai pentru cã simte în el rãspunderea faţã de Hristos pentru sufletul sãu, îl simte cã-l ascultã în numele lui Hristos şi cu o putere realã de ajutorare ce-i vine din Hristos. Iar aceasta îl face sã-şi deschidã sufletul şi sã-şi destãinuie pãcatele şi slãbiciunile cu toatã sinceritatea, seriozitatea şi cãinţa. Hristos însuşi lucreazã în aceastã Tainã prin întâlnirea intimitãţii sensibilizate a celor doi. Însãşi mãrturisirea cu încredere, cu seriozitate şi cu cãinţã a penitentului este un efect al lucrãrii lui Hristos.

Cãci altor oameni penitentul nu- şi descoperã toate pãcatele, sau îşi descoperã numai unele din ele, şi adeseori cu un fel de bravare. Având pe Hristos lucrãtor prin intimitatea serioasã şi vibrantã stabilitã între ei, Taina aceasta îi înalţã din planul sufletesc în planul duhovnicesc în care lucreazã Duhul Sfânt. De aceea se

spune cã preotul este duhovnic în aceastã Tainã şi lucrarea lui în ea este o lucrare duhovniceascã.

Spaţiul spiritual al Tainei, când se sãvârşeşte cu aceastã seriozitate, a devenit sau a început sã devinã un spaţiu al sfinţeniei, care va avea un efect real asupra îndreptãrii penitentului. Lucrarea de duhovnicie o va exercita preotul, mai ales, în a îndruma penitentul spre o viaţã de cãinţã sau de pocãinţã, pe care trebuie sã o împlineascã pentru vindecarea sa de rãnile pãcatelor. Faptul cã preotul lucreazã ca organ vãzut al Iui Hristos şi ca reprezentant al Bisericii nu diminueazã responsabilitatea lui şi deci putinţa trãirii comuniunii personale între el şi penitent în Hristos. Dimpotrivã, responsabilitatea lui se ascute, pe mãsura conştiinţei lui cã este organ vãzut al lui Hristos.

În cursul spovedaniei penitentul depãşeşte într-un anumit grad pãcatul sau puterea lui tocmai datoritã acestei comuniuni între douã responsabilitãţi ce se compenetreazã. Cu cât e penitentul mai pãcãtos, cu atât preotul vibreazã de o mai mare responsabilitate de a recâştiga sufletul lui, de o mai mare compãtimire pentru el şi de o mai acutã trãire a datoriei de a-l face sã revinã pe drumul mântuirii. Iar aceasta trezeşte o mai acutã responsabilitate pentru pãcate în penitentul însuşi.

Prezenţa lui Hristos între ei doi se sugereazã prin faptul cã preotul ascultã mãrturisirea penitentului în faţa icoanei lui Hristos, sau îi spune penitentului dupã rugãciunile introducãtoare: “Iatã, fiule, Hristos stã nevãzut, primind mãrturisirea ta cea cu umilinţã. Deci nu te ruşina, nici te teme, nici nu ascunde de mine nimic din cele ce-ai fãcut, ci toate mi le spune fãrã sã te îndoieşti şi fãrã sfialã, ca sã iei iertare de la Domnul nostru Iisus Hristos”.

Preotul îi cere deplinã sinceritate, cãci mãrturisirea lui nu se face numai înaintea omului, care poate fi minţit, sau în faţa cãruia mãrturisirea poate fi socotitã ca o umilire nedemnã de mândria omului, ci mai ales în faţa lui Hristos.

Adeseori omul contemporan se ruşineazã sã-şi divulge pãcatele, sau socoteşte nedemn pentru el sã facã acest act de umilire în faţa unui preot. Dar pe de o parte simte şi el nevoie sã-şi descarce conştiinţa înaintea cuiva, iar pe de alta, îşi dã seama cã preotul îi inspirã încredere deosebitã prin marea lui responsabilitate faţã de Hristos şi prin smerenia cu care-l ascultã şi care-l face sã nu se socoteascã mai bun decât penitentul.

De fapt, preotul se şterge cu totul în faţa lui Hristos, punând în faţa conştiinţei penitentului pe Hristos, ca for suprem în faţa cãruia nu se simte umilit nici un om, for care este în acelaşi timp Persoana cu cea mai înţelegãtoare şi iertãtoare iubire a neputinţelor omeneşti, El, Care S-a rugat şi pentru iertarea celor care L-au rãstignit pe cruce.

Dar de ce e necesarã mãrturisirea pãcatelor pentru iertarea lor? Încã Tertulian a observat cã Domnul nu cere mãrturisirea pãcatelor pentru cã nu le-ar cunoaşte, ci pentru cã mãrturisirea lor e un semn de cãinţã realã şi mãreşte cãinţa, fiind în acelaşi timp un semn de încredere în Dumnezeu şi în preotul care-L reprezintã.

Domnul are bucurie de mãrturisire pentru cã ea este începutul comuniunii în care reintrã penitentul cu Hristos, şi întrucât intrã cu un om care I se înfãţişează în numele Lui. Penitentul recapãtã prin aceasta o smerenie sau o delicateţe sufletească şi se jenează de pãcat, de supãrarea lui Hristos; e o delicateţe opusã rigiditãţii pornirii spre pãcat, egoismului nepãsãtor sau disperat.

El revine deci la capacitatea de comuniune în puritate cu ceilalţi oameni. El face primul act de ieşire din închisoarea individualistã orgolioasã în el însuşi, din nepãsarea şi insensibilitatea spiritualã care-l ţin în afara comuniunii.

Mãrturisirea însãşi îl înalţã pe om, întrucât ea include cãinţa smeritã pentru pãcatele mãrturisite şi voinţa de a se elibera de stãpânirea pãcatelor.

Prin mãrturisire penitentul face primul act de ridicare deasupra pãcatului, ajutat de rugãciunile introducãtoare şi de îndemnurile preotului, sau şi de întrebãrile lui. Preotul îl ajutã tot timpul mãrturisirii, prin încurajarea la mãrturisire, nemanifestând vreo lãcomie interesatã de a şti, sau vreun semn de deosebitã surpriză neplãcutã, care ar putea frâna pornirea penitentului spre mãrturisire; dar nici nepãsare, absenţã sufletească, plictisire sau grabã, ci o foarte umanã înţelegere, care totuşi vrea sã creeze şi sã menţinã starea de cãinţã în penitent. El trebuie sã arate prin faţa lui cã pãcatele aflate nu creează o situaţie de disperare pentru penitent, dar nici nu trebuie bagatelizate.

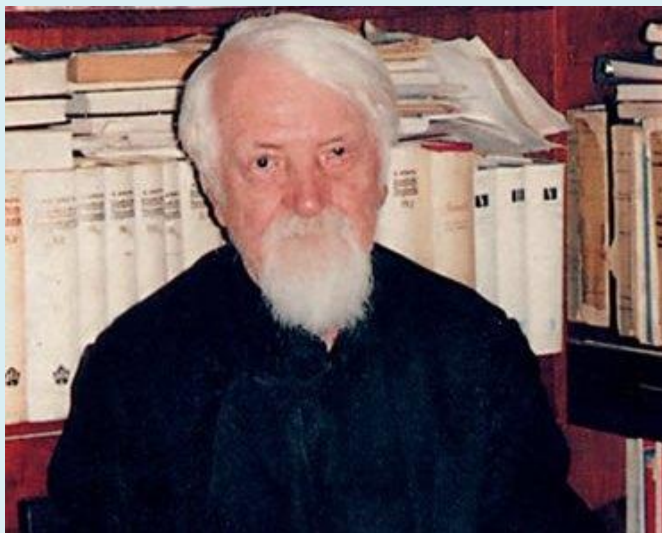
Penitentul trebuie ajutat sã se cãiascã cu adevãrat pentru ele, cãci prin cãinţã se deschide poarta iertãrii, şi ea îi dã o speranţã garantatã de autoritatea lui Hristos, ajutându-l sã depãşească el însuşi pãcatele şi slãbiciunile sale.

Duhovnicul se face sensibil la pãcatele penitentului, pentru a trezi şi spori sensibilitatea lui, dându-i prin aceasta puterea sã se ridice din ele. El coboarã cu Hristos, Cel ce Se coboarã la neputinţele omului, dar într-o coborâre dãtãtoare de putere. Pentru acest prilej de sensibilizare şi cãinţã, cu ajutorul duhovnicului, Hristos îi cere penitentului sã-şi mãrturiseascã pãcatele. Dar şi pentru putinţa ca el sã fie ajutat sã facã alt pas mai departe în învingerea slãbiciunilor sale, cum spune Tertulian.

Forţa pãcatului, aflatã în slãbiciunile penitentului, devenite ca o a doua fire, nu se destramã într-o trãire sentimentalã de un sfert de orã sau ceva mai mult, cât ţine mãrturisirea. Pentru destrãmarea ei trebuie ca aceastã stare sentimentalã contrarã pãcatului sã se concretizeze în fapte şi atitudini contrare acelor slãbiciuni, pentru a slãbi obişnuinţa lor şi a crea în fire alte obişnuinţe.

Cu aceasta începe faza pocãinţei penitentului, care dezvoltã cãinţa sau regretul pentru pãcatele sãvârşite şi hotãrârea luatã de el de a nu mai pãcãtui.

Părintele Dumitru Stăniloae - Sfânta Împărtăşanie – masa cea nemuritoare

Sfânta Împărtăşanie - masa cea nemuritoare [*" Sfintele, sfinţilor, adică cele sfinte se dau sfinţilor." (Cuviosul Isaia Pustnicul, 29cuv., cuv.26, cap.4, în Fil.rom., vol.XII, p.231).*]

"Părtaşi de viaţă dumnezeiască ne face dându-Se pe Sine de mâncare cum numai El ştie, şi cei ce-au primit de la El o astfel de simţire mintală, încât, prin gustarea acestei mâncări, să cunoască prin cunoştinţă adevărată că bun este Domnul. Prin aceasta, pe cei ce mănâncă îi umple de o calitate dumnezeiască ce-i îndumnezeieşte, ca Unul ce este în chip vădit, şi se numeşte pâine a vieţii şi a puterii."(Sf. Maxim Mărturisitorul, T.T.n., în Fil.rom., vol.II, p.252).

"Când ne învrednicim nevrednicii, cu frică şi cu cutremur de dumnezeieştile şi preacuratele taine ale lui Hristos, Dumnezeul şi Împăratul nostru, atunci şi mai mult să arătăm trezvia, păzirea minţii şi osârdia, ca focul cel dumnezeiesc sau trupul Domnului nostru Iisus Hristos să mistuie păcatele noastre şi necurăţiile mici şi mari. Căci intrând în noi, ***El alungă îndată din inimă duhurile viclene ale răutăţii şi ne iartă păcatele făcute mai înainte, şi atunci mintea rămâne fără tulburarea gândurilor rele.*** Şi dacă după aceea ne vom păzi cu osârdie mintea şi vom sta în poarta inimii noastre, când ne vom învrednici iarăşi de ele, dumnezeiescul trup ne va lumina şi mai mult mintea şi o va face asemenea unei stele." (Isihie Sinaitul, Cap.trez., cap.100, în Fil.rom., vol.IV, p.69).

"Iar când voia să se împărtăşească de dumnezeieştile Taine, cerea îndurarea lui Dumnezeu prin rugăciuni, psalmodii şi mărturisiri. Căci se cutremura de glasul

preotului când rostea şi zicea: Sfintele Sfinţilor. Fiindcă zicea că toată biserica se umple de Sfinţii Îngeri şi însuşi Împăratul Puterilor săvârşeşte tainic cele sfinte şi se preface în inimile noastre în trup şi sânge. De aceea zicea că trebuie să devenim curaţi şi oarecum afară de trup, şi aşa să îndrăznim a ne apropia, fără nici o îndoială şi ezitare, de preacuratele lui Hristos Taine, ca să ne facem părtaşi de luminarea din ele. Căci mulţi dintre Sfinţii Părinţi au văzut pe îngeri stând de pază în jurul lor. De aceea, se şi păzeau în tăcere, nevorbind cu nimenea." (Avva Filimon, Cuv.f.fol., în Fil.rom., vol.IV, p.175).

"Să te atingi de cele sfinte cu conştiinţa înălbită prin curăţie, ca un sfânt, după ce te-ai înălbit mai-nainte prin şiroaie de lacrimi mai mult decât zăpada, arătând prin albirea îngerească din afară frumuseţea dinăuntru a sufletului." (Teognost, D.făpt., cap.18, în Fil.rom., vol.IV, p.251).

"***Şi trupul unit cu dumnezeirea arde ca un cărbune aprins toată materia fărădelegilor şi luminează inimile celor ce se apropie cu credinţă. Asemenea şi dumnezeiescul şi cinstitul sânge spală şi curăţeşte mai mult decât orice isop toată pata şi întinăciunea, celor ce îndrăznesc să se apropie de cele Sfinte cât pot de curaţi, dacă s-ar mai fi întâmplat să rămână ceva!***" (Teognost, D.făpt., cap.72, în Fil.rom., vol.IV, p.267).

"Mă rog… să mă învrednicesc de dumnezeiasca împărtăşire după datorie, şi ca, rugându-mă înainte de aceasta, să-L aflu gata de ajutor când voi vrea să mă împărtăşesc; de asemenea, ca să-mi aduc aminte de patimile preacurate ale Mântuitorului şi să câştig dragostea de a mi le reaminti. Apoi, ca să-mi fie cuminecătura spre împărtăşirea Sfântului Duh; fiindcă Însuşi Mângâietorul mângâie pe cei ce plâng pentru Dumnezeu în veacul de acum şi în cel viitor, şi pe cei ce-L roagă pe El din tot sufletul cu lacrimi şi grăiesc: Împărate ceresc şi celelalte; de asemenea: ca să ne fie împărtăşirea de Preacuratele taine arvună a vieţii veşnice în Hristos, prin rugăciunile Maicii Sale şi ale tuturor sfinţilor." (Petru Damaschinul, Înv.duh., în Fil.rom., vol.V, p.169).

„Să te păzeşti să primeşti Sfânta Împărtăşanie având ceva împotriva cuiva, fie chiar cea mai mică ispită a vreunui gând, până ce nu dobândeşti împăcarea cu fapta. Dar şi aceasta o vei învăţa din rugăciune." (Simeon Evlaviosul, Cap.mr., cap.13, în Fil.rom., vol.VI, p.92).

"Şi mâncând atotneprihănitul Lui trup, adică dumnezeieştile Taine, ne facem cu adevărat în chip deplin contrupeşti şi înrudiţi cu El, cum spune şi dumnezeiescul Pavel însuşi: ***Suntem os din oasele Lui şi carne din carnea Lui*** (Efeseni 5,30); sau

iarăşi: ***Din plinătatea dumnezeirii Lui noi toţi am luat şi har peste har*** (Ioan 1,16; Coloseni 2,9). Ajunşi astfel, ne facem asemenea după har iubitorului de oameni Dumnezeu şi Stăpânului nostru însuşi, restabiliţi şi reînnoiţi cu sufletul; şi suntem făcuţi nestricăcioşi şi ca înviaţi din morţi. Căci văzându-L pe Cel ce a binevoit să se facă asemenea nouă şi fiind văzuţi de El, ne-am învrednicit să ne facem asemenea Lui, aşa cum se întâmplă cu cineva care vede de departe faţa prietenului şi vorbeşte cu el, şi i se adresează, şi aude glasul lui [*Tâlcuirea Pr. Stăniloae: ...Privind mereu la Hristos şi Hristos privind mereu la el şi aflându-se într-o convorbire continuă, omul devine tot mai asemenea lui Hristos, căci imită chipul Lui, îşi însuşeşte modul Lui de a fi şi de a gândi. Iar prin aceasta i se transmite omului puterea spirituală însăşi a lui Hristos. (n.s.20, p. 120).*]" (Sf. Simeon Noul Teolog, Cuv.mr., cuv.3, în Fil.rom., vol.VI, p.120).

" După ce cuvântul lui Dumnezeu s-a întrupat o singură dată din Fecioara Maria şi s-a născut din ea trupeşte în chip de negrăit şi mai presus de cuvânt, întrucât nu se mai poate întrupa sau naşte trupeşte în fiecare din noi, ce face? ***Ne împărtăşeşte spre mâncare trupul Său preacurat, pe care l-a luat din trupul neprihănit al preacuratei Născătoare de Dumnezeu Maria, născându-se din ea trupeşte. Şi mâncând acest trup al Lui, fiecare din noi, cei credincioşi, care îl mâncăm cu vrednicie, îl avem în noi, întreg, pe Dumnezeu cel întrupat, pe Domnul nostru Iisus Hristos, pe Însuşi Fiul lui Dumnezeu şi Fiul Preacuratei Fecioare Maria, Care şade de-a dreapta lui Dumnezeu şi Tatăl.***

Aceasta potrivit cu însăşi spusa Lui: ***Cel ce mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu rămâne întru Mine şi Eu întru el*** (Ioan 6,56). Dar nu provine niciodată din noi sau nu se naşte trupeşte şi nu se desparte de noi. Căci nu se mai cunoaşte după trup (2 Corinteni 5,17), ca unul ce ar fi în noi ca un copil, ci este netrupeşte în trupul nostru, amestecându-se cu fiinţele şi cu firile noastre în chip de negrăit şi îndumnezeindu-ne, ca pe unii ce suntem contrupeşti cu El şi trup din trupul Lui, şi os din oasele Lui (Efeseni 5,29) [*Tâlcuirea Pr. Stăniloae: Hristos este totuşi trupeşte în trupul nostru. Dar Sfântul Simeon spune că e netrupeşte, înţelegând că e ca un trup copleşit de Duhul Său cel Sfânt. (n.s. 37, p. 144).*]" (Sf. Simeon Noul Teolog, Cuv.mr., cuv.10, în Fil.rom., vol.VI, p.144).

"Liturghisind Cuvântul în Sine rezidirea noastră, s-a jertfit El însuşi pe Sine pentru noi prin cruce şi moarte, şi dă pururea trupului Său neprihănit să fie jertfit, şi ni-l îmbie în fiecare zi spre hrană susţinătoare de suflet. Astfel, mâncând trupul şi bând sângele preacinstit al Său putem să ajungem întru simţirea sufletului, prin împărtăşire, mai buni decât suntem. Amestecaţi cu acestea, suntem prefăcuţi din ceea ce e mai mic în ceea ce e mai mare şi uniţi în chip îndoit cu Cuvântul îndoit,

adică prin trup şi suflet raţional, cu Dumnezeu cel întrupat şi de-o fiinţă cu noi după trup, ca să nu mai fim ai noştri, ci ai Celui ce ne-a unit pe noi cu Sine prin masa nemuritoare şi ne-a făcut să fim prin lucrare ceea ce este El prin fire [*Tâlcuirea Pr. Stăniloae: Baza liturghiei ce o săvârşeşte Hristos cu noi este liturghia cea săvârşită cu firea Sa omenească în Sine, jertfind-o şi oferind-o lui Dumnezeu-Tatăl, şi ducând-o prin aceasta la înviere, şi unind-o cu Dumnezeu cel infinit. Prin împărtăşirea de trupul şi sângele Lui, El ni se face subiectul nostru, precum este al trupului şi al sângelui Său, deschizându-ne şi pe noi infinităţii lui Dumnezeu. (n.s.69, p. 264).*]” (Cuviosul Nichita Stithatul, C.300.cap., suta a doua, cap.94, în Fil.rom., vol.VI, p.264).

“A se împărtăşi cineva de ceva înseamnă a avea parte din ceea ce se împărtăşeşte. Iar dacă nu se împărtăşeşte de o parte, ci de întreg, se spune propriu-zis că-l are pe acela, iar nu că se împărtăşeşte de el. Aşadar, ceea ce se dă spre împărtăşire se împarte dacă cel ce primeşte prin împărtăşire se împărtăşeşte numai de o parte. Dar fiinţa lui Dumnezeu este cu totul de neîmpărţit, deci şi cu totul de neîmpărtăşit. Că împărtăşirea e proprie lucrării dumnezeieşti o spune în multe locuri ale scrierilor sale Părintele Gură de Aur. Prin urmare, aceasta este cea care se dă spre împărtăşire celor ce s-au învrednicit de harul îndumnezeitor. Ascultă în acest sens iarăşi pe Cel cu Gură de Aur, care învaţă cât se poate de limpede amândouă lucrurile: că, pe de o parte, lucrarea este aceea care se împarte neîmpărţit, dar nu fiinţa, pe de alta, că ea se dă spre împărtăşire, dar nu fiinţa neîmpărtăşibilă din care izvorăşte lucrarea dumnezeiască. Căci adăugând cuvântul evanghelic că din plinirea Lui noi toţi am luat (Ioan 1,16), zice: Dacă în cazul focului, unde cel ce se împarte e fiinţă şi corp, îl şi împărţim, şi nici nu-l împărţim, cu cât mai vârtos în cazul lucrării şi încă al unei lucrări ce vine dintr-o fiinţă netrupească.” (Sf. Grigorie Palama, D.cun.nat., cap.110, în Fil.rom., vol.VII, p.490).

“***Dar nimic nu ne ajută şi nu contribuie aşa de mult la curăţirea sufletului şi la luminarea minţii, şi la sfinţirea trupului, şi la prefacerea amândurora spre o stare mai dumnezeiască şi la nemurire, ba şi la biruirea patimilor şi a demonilor, sau mai potrivit spus, la unirea cu Dumnezeu cea mai presus de fire, ca împărtăşirea şi cuminecarea (cuminecătura) continuă, cu inimă şi simţire curată pe cât e cu putinţă omului, cu preacuratele şi nemuritoarele şi de viaţă făcătoarele Taine, cu însuşi cinstitul Trup şi Sânge al Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos.***” (Calist şi Ignatie Xanthopol, C. 100cap., cap.91, în Fil.rom., vol.VIII, p.190).

,,Căci dacă te apropii cu o conştiinţă rea, te apropii de osândă şi pedeapsă. Căci cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie Trupul Domnului, judecată sieşi mănâncă şi bea

(1Cor.11,27). Că, dacă cei ce-şi pătează porfira împărătească sunt pedepsiţi la fel cu cei ce o rup, nu e deloc necuvenit ca şi cei ce primesc Trupul cu cuget necurat să sufere aceeaşi pedeapsă cu cei ce L-au rupt prin piroane.” (Calist şi Ignatie Xanthopol, C.100cap., cap.92, în Fil. rom., vol.VIII, p.193).

“O, câte drumuri duc spre mântuirea noastră! Ne-a făcut pe noi trupul Său. Ne-a dat nouă trupul Său… Un preot minunat mi-a istorisit că a fost învrednicit să vadă şi să audă aceasta: că pe cei ce vor pleca de aici împărtăşiţi de Taine, cu conştiinţa curată, când vor muri, Îngerii îi vor duce de aici în suită, pentru Cel cu care s-au împărtăşit.

Iar dumnezeiescul Ioan Damaschin zice: … deoarece avem obiceiul să mâncăm pâine şi să bem apă şi vin, a unit cu ele dumnezeirea Sa şi le-a făcut pe ele Trupul şi Sângele Său, ca prin cele obişnuite şi după fire, să ajungem în cele mai presus de fire. Trupul Lui este cu adevărat unit cu dumnezeirea, dar înţeleg trupul cel din Sfânta Fecioară, nu un trup coborât din ceruri, iar pâinea şi vinul se prefac în însuşi Trupul şi în însuşi Sângele lui Dumnezeu. Dar, de cauţi să afli modul cum se face aceasta, îţi ajunge să auzi că aceasta se face prin Duhul Sfânt, tot aşa cum Cuvântul a dat fiinţă trupului Său în Sine din Sfânta Născătoare de Dumnezeu prin Duhul Sfânt; mai mult nimic nu cunoaştem, decăt că Cuvântul lui Dumnezeu este adevărat şi lucrător şi atotputernic, iar modul de nepătruns. Celor ce se împărtăşesc cu vrednicie, acesta se face deci spre iertarea păcatelor şi spre viaţa veşnică şi spre păzirea sufletului şi a trupului; iar celor ce se împărtăşesc cu nevrednicie, spre osândă şi pedeapsă, ca şi moartea Domnului. Şi pâinea, şi vinul nu sunt chip al Trupului şi al Sângelui lui Hristos, să nu fie, ci însuşi Trupul lui Hristos Cel îndumnezeit şi însuşi Sângele Lui. Căci „ ***Trupul Meu, zice, este adevărată mâncare şi Sângele Meu este adevărată băutură***’’(Ioan 6,55). Căci Trupul şi Sângele lui Hristos, care intră în alcătuirea (în constituţia) sufletului şi trupului nostru, netopindu-se, nestricându-se, netrecând în ceea ce dăm afară, ci rămânând în fiinţa noastră, ca pricină a păstrării noastre, ca mijloc de curăţire a toată întinăciunea [*Tâlcuirea Pr. Stăniloae: Trupul lui Hristos pe care-L primim în Sf. Împărtăşanie nu e alt trup decât cel primit de Fiul lui Dumnezeu din Sfânta fecioară, dar îndumnezeit prin înviere, şi înălţare, ca să fie în noi aluat spre îndumnezeire şi spre înviere şi înălţare. De aceea e şi trup pnevmatizat, nevăzut, copleşit de Duhul Sfânt, deşi trup real, ca să fie şi în noi izvorul Duhului deplin şi să ne pnevmatizeze şi pe noi tot mai mult, pentru a birui treptat legile firii, atârnarea spre cele de jos, procesul de stricăciune şi de moarte definitivă. Căci trupul lui Hristos nu mai e supus procesului de descompunere, datorită Duhului Sfânt care se află în el. De aceea în sfinţi osemintele rămân nedescompuse şi de aceea vom învia şi noi, căci Hristos cel înviat rămâne cu Duhul Său în sufletul*

nostru, cu puterea Lui de nestricăciune care-i va da acestuia puterea să-i învie trupul. (n. s. 452, p.194, 195).]. Chiar dacă aurul s-a pătat, îl curăţeşte prin arderea judecăţii, ca să nu fim osândiţi în veacul viitor împreună cu lumea (1 Corinteni 11,52). Curăţindu-ne prin aceasta, ne unim cu Trupul lui Hristos şi cu Duhul Lui şi ne facem Trupul lui Hristos. Aceasta este pâinea, care e pârga pâinii cereşti, a pâinii spre fiinţă (Matei 6, 11). Căci pâinea ,,spre fiinţă'' arată fie pe cea viitoare, adică a veacului viitor, fie pe cea primită spre păstrarea fiinţei noastre. Trupul Domnului este Duh de viaţă făcător, pentru că s-a zămislit din Duhul de viaţă făcător. ,, ***Căci ceea ce se naşte din Duh, Duh este***'' (Ioan 3,6). Iar aceasta o spun nu ca să desfiinţez firea trupului, ci voind să arăt că e de viaţă făcător şi dumnezeiesc [*Tâlcuirea Pr. Stăniloae: Trupul lui Hristos e atât de pnevmatizat, atât de copleşit de Duhul, atât de subţiat prin Duhul şi de iradiant al Duhului prin toţi porii lui, că se poate numi şi de viaţă făcător. El este aceasta încă prin faptul cu totul deosebit că e zămislit din Duhul Sfânt a cărui putere s-a unit cu cea a Fecioarei Maria. Duhul Sfânt a întărit puterea de zămislire şi de alcătuire a unui nou om, a Fecioarei Maică atât de mult, că el n-a mai avut nevoie de sământă bărbătească. Trupul lui Hristos poartă astfel în el de la început puterea constitutivă a Duhului Sfânt. De aceea e de viaţă făcător. (n.s. 455, p.196).*] Acestea se numesc chipuri (antitipuri) ale celor viitoare, nu ca unele ce nu sunt cu adevărat Trupul şi Sângele lui Hristos, ci că acum ne împărtăşim prin ele de dumnezeirea lui Hristos, iar atunci numai înţelegător, prin vedere [*Tâlcuirea Pr. Stăniloae: Atunci trupul nostru, nemaiavând nevoie să mănânce, nu va mai mânca nici Trupul Domnului prin chipul pâinii, ca să ne împărtăşim de dumnezeirea lui Hristos. Atunci în chip nesensibil ne va inunda dumnezeirea prin trupul lui Hristos total transparent, total copleşit de ea. Aceasta va fi ca o împărtăşire prin absorbire, prin trăire intimă a Lui în noi, dar trăirea aceasta va fi o înţelegere sau o vedere mai presus de înţelegere şi de vedere. E aşa cum cei ce se iubesc în lumea aceasta în mod superior comunică prin contemplare, prin înţelegere. Comunicarea e înţelegere tainică, înţelegerea tainică e comunicare. (n.s. 456, p.196).*]

Iar dumnezeiescul Macarie zice: Precum vinul se amestecă în toate mădularele celui ce bea şi se preface în el şi el în vin, aşa cel ce bea Sângele lui Hristos, se adapă cu Duhul dumnezeiesc şi acesta se amestecă în suflet în chip desăvârşit şi sufletul în el. Şi astfel sfinţit, sufletul se face vrednic de Domnul. Căci ,, ***toţi, zice, ne-am adăpat din acelaşi Duh***'' (1 Corinteni 12,13). Iar prin Euharistia pâinii, cei ce se împărtăşesc cu vrednicie se învrednicesc să se facă părtaşi de Duhul Sfânt şi aşa sufletele vrednice pot să vieţuiască în veci. Şi precum viaţa trupului nu e de la trup, ci din afară de el, adică din pământ, aşa şi sufletul a fost învrednicit de Dumnezeu să aibă mâncare, băutură, veşmânt, care sunt viaţa adevărată a sufletului, nu din firea sa, ci din dumnezeirea Lui, adică din Duhul Său. Căci

sufletul are firea dumnezeiască spre pâinea vieţii, adică pe Cel ce a zis: „ ***Eu sunt pâinea vieţii***'' (Ioan 6,48) şi ***apa vie spre vinul care veseleşte*** (Psalmul 103,15) şi ca ***untdelemn al bucuriei*** (Psalmul 44,8).

Sfântul Isidor zice şi el: Împărtăşirea de Dumnezeu şi de Taine s-a numit cuminecare (communicatio=cuminecătură), pentru că ne dăruieşte unirea cu Hristos şi ne face să avem comună cu El împărăţia Lui. (Calist şi Ignatie Xanthopol, C. 100cap., cap. 92, în Fil.rom., vol.VIII, p.193□198).

"Şi cine se îndoieşte că a se împărtăşi cineva continuu de viaţă, nu e nimic altceva decât a vieţui în chip înmulţit?'' (Calist şi Ignatie Xanthopol, C. 100cap., cap.92, în Fil.rom., vol.VIII, p.198).

"… s-a scris şi în Gherontic (Pateric): Ioan de Bostra, bărbat sfânt şi având putere asupra duhurilor necurate, a întrebat pe draci, care locuiau în nişte fetiţe furioase şi chinuite de ei cu răutate, zicând: De care lucruri vă temeţi la creştini? Aceştia au răspuns: Aveţi cu adevărat trei lucruri mari: unul pe care-l puteţi atârna de grumazul vostru; unul cu care vă spălaţi în biserică; şi unul pe care-l mâncaţi în adunare. Întrebându-i iarăşi: Din acestea trei, de care vă temeţi mai mult?, au răspuns: Dacă aţi păzi bine aceea cu ce vă împărtăşiţi, n-ar putea nimeni din noi să facă rău vreunui creştin. Deci lucrurile de care se tem răufăcătorii mai mult decât de toate, sunt crucea, Botezul şi Cuminecătura.'' (Calist şi Ignatie Xanthopol, C. 100cap., cap.92, în Fil.rom., vol.VIII, p.200).

"…drepţii se vor împărtăşi acolo mai bogat şi în chip mai obştesc [*Tâlcuirea Pr. Stăniloae: Împărtăşirea euharistică a mai multora cu Hristos în timpul vieţii pământeşti e un chip al faptului că în viaţa viitoare se vor împărtăşi toţi drepţii de Hristos într-o comuniune universală. (n.s. 653, p.309).*] de cele ce se împărtăşesc în parte încă de acum, cât sunt pironiţi în trup şi în grosime şi în întunericul de jos.'' (Calist Patriarhul, Cap.d.rug., cap.55, în Fil.rom., vol.VIII, p.309).

"***Astfel, prin toate simţurile înţelegătoare hrăneşti pe ai Tăi, veselindu-i, Prea Iubitorule de suflet, Doamne, făcându-Te lor lumină, viaţă şi desfătarea mai presus de toate bunătăţile cele mai presus de fire. Binecuvântat eşti Iisuse, mana duhovnicească, cerească, nesfârşit hrănitoare.***'' (Calist şi Ignatie Xanthopol, C. 100cap., cap.64, în Fil.rom., vol.VIII, p.335).

"Fericit este cel ce are ca hrană Pâinea care s-a coborât din cer şi a dăruit lumii viaţă [*Tâlcuirea Pr. Stăniloae: Text categoric antinestorian. Trupul Sfintei*

Împărtăşanii nu este al unui om deosebit de Cuvântul, ci însuşi trupul Cuvântului. (n.s. 239, p.228).] “ (Sf. Isaac Sirul, Cuv.nev., cuv.43, în Fil.rom., vol.X, p.228).

“Întrebare…: Dacă mi se întâmplă vreo nălucire în timpul nopţii şi a doua zi am să iau Sfânta Împărtăşanie, ce trebuie să fac?
Răspunsul lui Ioan: Să ne apropiem ca nişte răniţi, nu ca nişte biruitori; ca unii ce au mai degrabă trebuinţă de doctor. Şi Cel ce a vindecat pe ceea care suferea de curgerea sângelui (Matei 9,22), ne va vindeca.” (Sf.Varsanufie şi Ioan, Scr.duh., î.170, în Fil.rom., vol.XI, p.206).

“Iar despre aducerea la tine a Sfintei Împărtăşanii, când aceasta nu e din dispreţuire, ci din boală, nu este spre osândă. Căci Căpetenia doctorilor vine El însuşi la cei foarte obosiţi şi bolnavi, precum a venit Domnul nostru Iisus Hristos mai înainte la noi care eram păcătoşi şi ne simţeam rău.” (Sf.Varsanufie şi Ioan, Scr.duh., rp.212, în Fil.rom., vol.XI, p.246,247).

“Căci pâinea întăreşte inima omului (Psalmul 103,17). Şi dacă cineva a socotit că aceasta s-a zis despre pâinea materială, pentru ce zice iarăşi Duhul că nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul ce iese din gura lui Dumnezeu (A doua lege 8, 3).” (Sf.Varsanufie şi Ioan, Scr.duh., rp.404, în Fil.rom., vol.XI, p.407).

“Apropiindu-te de Sfintele Taine, ia aminte, primind trupul şi sângele lui Hristos, să le ţii fără nici o îndoială ca adevărate. Iar despre cum ei săvârşesc, nu te preocupa. Crede Celui ce a spus: ***Luaţi, mâncaţi, acesta este trupul Meu şi sângele Meu şi că acestea ni le-a dat spre iertarea păcatelor. Cel ce crede astfel, nădăjduim că nu se osândeşte. Iar cel ce nu crede, a şi fost osândit*** (Ioan 3,18). Deci nu te împiedica de la apropiere, socotindu-te pe tine păcătos, ci crede că păcătosul ce se apropie de Mântuitorul se învredniceşte de iertarea păcatelor, precum vedem din Scriptură că cei ce se apropiau de El cu credinţă, auzeau glasul lui Dumnezeu ce le spunea: ***Iartă-ţi-se ţie păcatele cele multe*** (Luca 7,47-48). (Sf.Varsanufie şi Ioan, Scr.duh., rp.463, în Fil.rom., vol.XI, p.450).

“Iar dacă Sfântul Ioan îi opreşte (de la Sfânta Împărtăşanie), o face pentru învăţătură şi certare, punându-le în vedere judecata şi chinul veşnic. Căci n-a spus că îi respinge cu forţa, nici că-i taie de la Biserică. Pentru că nici Iisus n-a făcut aceasta cu Iuda. Iar dacă ei rămân în păcate şi se apropie cu neruşinare, se osândesc ei înşişi, despărţindu-se de slava lui Dumnezeu.

Dar pe păcătoşii ce se apropie de Sfintele Taine ca răniţi şi ca unii ce cer milă, pe aceştia îi tămăduieşte Domnul şi-i învredniceşte de Tainele Lui. Căci a spus:

N-am venit să chem pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi la pocăinţă (Luca 5,32). ***Şi iarăşi: Nu au trebuinţă cei sănătoşi de doctori, ci cei bolnavi*** (Luca 5,31)… ***Pe de altă parte, nimenea nu trebuie să spună că e vrednic de Sfânta Împărtăşanie, ci: Sunt nevrednic şi cred că mă voi sfinţi împărtăşindu-mă. Şi va fi lui aceasta după credinţa lui prin Domnul nostru Iisus Hristos."*** (Sf.Varsanufie şi Ioan, Scr.duh., rp.464, în Fil.rom., vol.XI, p.451,452).

"Ava (Serid) a spus de acelaşi Bătrân (Ioan) că nu l-a văzut niciodată zâmbind, sau tulburându-se; nici primind Sfânta Împărtăşanie fără lacrimi după ce zicea: Doamne nu spre judecată să-mi fie sfintele acestea." (Sf.Varsanufie şi Ioan, Scr.duh., rp.570 bis, în Fil.rom., vol.XI, p. 526).

"De pleci să te împărtăşeşti de Sfintele Taine, păzeşte-ţi tot gândul, ca să nu te împărtăşeşti spre osândă (1 Corinteni 11,29)." (Cuviosul Isaia Pustnicul, 29cuv., cuv.4, cap.3, în Fil.rom., vol.XII, p.53).

"Spunea iarăşi (Ava Isaia) despre Sfânta Împărtăşanie, că e numită unirea cu Dumnezeu, întrucât până ce suntem biruiţi de patimi, fie de mânie, fie de pizmă, fie de voinţa de-a plăcea oamenilor, fie de slava deşartă, fie de ură, sau de altă patimă, suntem departe de Dumnezeu. Deci, unde mai este unirea cu Dumnezeu? " (Cuviosul Isaia Pustnicul, 29 cuv., cuv.8, cap.10, în Fil.rom., vol.XII, p.87,88).

(Din "Lumină din inimi. Spiritualitate isihastă în traducerea şi tâlcuirea Părintelui Stăniloae")

Părintele Ciprian Negreanu - Ce înseamnă o spovedanie bună?

Părintele Ciprian Negreanu – biserica studenţilor din complexul Haşdeu, (Cluj-Napoca):

„Cei ce-L caută pe Hristos vor primi multă dragoste"

- Părinte Ciprian, de ce este atât de important ca omul să se spovedească?

- În primul rând, ***e nevoie să se spovedească pentru a se reînnoi, pentru a-şi curăţi sufletul*** printr-un nou Botez — un Botez al lacrimilor, care să scoată la iveală toate darurile pe care le-am primit la Botez şi pe care ni le-am acoperit cu păcate şi cu greşeli. Ne spovedim ca să ne vedem din nou sufletul curat, ca să ni-l regăsim, dezlegat din legăturile păcatelor, să dăm la o parte mizeriile şi toate care acopereau cumva darurile mari ale Botezului.

Părintele Arsenie Boca spunea că oricine, oricât de puţini talanţi ar avea, unul tot are, care e Botezul. El aşa socotea, că cel care are un talant e cel care are Botezul - dar care e un talant mare.

După aceea, ne spovedim pentru că nu există om care să nu-şi simtă conştiinţa murdărită, neîmpăcată, neliniştită şi căutăm răspuns la Dumnezeu, dezlegare de la Dumnezeu - şi asta numai prin preot, numai aşa găsim dezlegare.

Şi atunci, ne spovedim sau căutăm să ne spovedim pentru că ne mustră conştiinţa.

E „pârâşul de pe cale”, despre care ne vorbeşte Mântuitorul: „Împacă-te cu pârâşul tău pe cale”, căci altfel va trebui să plătim până la ultimul bănuţ, dacă nu ne împăcăm cu el. Şi eu aş zice: ***minunat ar fi să ajungem să fim prieteni cu pârâşul nostru, care este conştiinţa adică să ne sfătuiască, iar noi să-i urmăm sfaturile.***

Adică spovedania să fie împrietenirea cu „pârâşul”; nu numai o împăcare formală, ci o împrietenire. Ne spovedim în principal din aceste două motive şi din al treilea, aş zice, care tot principal este: ***ne spovedim pentru că ne dăm seama că doar prin sfătuirea unui duhovnic, unuia mai înaintat pe Cale, unui cunoscător bun al învăţăturilor de credinţă, a vieţuirii duhovniceşti, al luptei nevăzute, doar prin sfătuirea lui putem să învăţăm şi noi cum să luptăm, cum să ne biruim pe noi înşine, cum să ne biruim patimile.*** Spovedania să nu se rezume numai la mărturisire, ci şi la sfătuirea duhovnicească, la duhovnicie.

- Pentru că vorbim despre îndrumare, cum ar trebui să fie relaţia dintre fiul duhovnicesc şi părintele duhovnicesc?

- Sunt oameni pe care îi cunoşti de ani de zile, vin şi se spovedesc şi… doar se spovedesc. Spun rapid păcatele şi se rezumă doar la atât. Nu au o relaţie vie cu duhovnicul. Simt că se dezleagă păcatele, dacă au pocăinţă - dar sunt ca nişte oameni care intră într-o grădină şi culeg numai o floare, deşi ar putea să ia braţe de flori. Şi cred că relaţia cu duhovnicul ar putea fi mult mai folositoare dacă nu s-ar rezuma numai la a-ţi mărturisi rapid păcatele şi a pleca, fără măcar cu un sfat, sau cu un canon. Incă se şi miră unii când îi opreşti şi le spui ce ar trebui să facă.

Cum zicea Părintele Teofil, e nevoie să-l vezi pe duhovnic ca pe un prieten, ca pe un tată şi un frate şi să poţi merge la el ca la un prieten, oricând. Să nu-ţi fie ruşine.

Aşa cum un prieten te poate ajuta oricând şi la orice oră, fără să te judece, ci să te înţeleagă întotdeauna şi să fie de partea ta. Pe de altă parte, să fie ca un frate care îţi sare în ajutor în orice clipă şi care te mai şi mustră câteodată şi-ţi bate obrazul că „nu aşa se face”, dar şi ca un tată care uneori să aibă şi cuvinte mai aspre dacă e nevoie, dar şi multă, multă blândeţe şi înţelegere.

- Ce înseamnă să faci o spovedanie bună? Când se spovedeşte omul cu adevărat şi bine?

- Această problemă am văzut că se pune din ce în ce mai des în ultima vreme. Am discutat-o şi eu, văzând că există concepţia că ai putea detalia atât de mult păcatele,

încât, dacă le-ai spune pe toate în nuanţele cele mai fine, ai face o spovedanie bună. Şi tot mai mult încerc şi eu să le spun oamenilor că nu în asta constă o spovedanie bună, lucru pe care învăţătura ortodoxă ni-l spune de mult timp: detalierea păcatelor prea mare, mai ales a celor legate de desfrânare, nu este folositoare nici pentru cel ce se spovedeşte, nici pentru cel ce spovedeşte. Şi tot mai mult mi se adevereşte că ***o spovedanie bună nu înseamnă detalierea în mii şi mii de nuanţe a fiecărui păcat şi atenţia la tot felul de detalii foarte subţiri, ci pocăinţa adevărată. Omul să creadă cu sinceritate că este păcătos.***

Să ştie că e păcătos, să-şi ştie păcatele sale, cum zicea ***Părintele Arsenie Boca: „Ajunge să-ţi aduci aminte o dată de păcatele tale, le-ai trecut o dată prin mintea ta, apoi uită-le!”*** Uită-le, aducându-ţi aminte întotdeauna că eşti un desfrânat - dar nu în detalii, nu în nuanţe, nu în fineţuri. Nu foloseşte sufletului omenesc.

Povestea un părinte că era odată la Locurile Sfinte şi a venit o femeie în biserică să se spovedească la el şi zece minute a plâns neîncetat, în hohote, neputând să rostească nici un cuvânt, iar părintele, după zece minute, s-a ridicat şi a dezlegat-o de toate păcatele. Adică, fără ca ea să fi zis nimic. Pentru că a văzut sinceritate şi părere de rău cu adevărat de păcatele sale şi hotărâre de a nu mai face acele păcate - şi cred că asta face ca o spovedanie să fie bună.

În primul şi primul rând, să crezi sincer că eşti păcătos, să-ţi cunoşti cât de cât păcatele, să nu mai vrei să le faci niciodată, să le urăşti, să urăşti felul tău de a fi în păcat…

- Şi să le mărturiseşti…

- Şi să le mărturiseşti, da. ***Foarte mulţi vin la sfârşit şi zic: „Ştiţi, cred că eu nu m-am spovedit bine, că încă mi-aduc aminte de ele”. Dar e firesc! Dumnezeu când le şterge, nu şterge şi amintirea păcatului.*** Dacă ar şterge cu totul amintirea păcatelor, am face neîncetat aceleaşi păcate. Şi am zice că „lasă - iar le fac, iar mă spovedesc şi iar uit de ele, şi trăiesc liniştit, cu conştiinţa împăcată”.

Nu! Amintirea păcatelor rămâne, şi bine face că rămâne, şi Dumnezeu bine face că o ţine în continuare, ca un paznic, ca să nu mai facem.

Oamenii cred că dacă îşi mai aduc aminte de păcate, trebuie să le detalieze şi mai mult. Cine ştie ce lucruri să mai spună, şi mai tainice! Or nu este cazul, nu asta este pricina pentru care îşi aduc ei aminte de păcat.

- Părinte, v-aţi confruntat inevitabil cu problema asta mare, aproape generalizată, a omului de astăzi - şi anume cu depresia, cu oameni depresivi, care ajung la de multe ori la deznădejde. Cum îi poate ajuta duhovnicul?

- Într-adevăr, am văzut că, în afară de cei care au suferit traume foarte mari (accidente, moartea celor apropiaţi, violuri, homosexualitate) sunt foarte mulţi care sunt depresivi neavând nici una dintre aceste traume…

- Aceştia devin depresivi datorită modului lor de viaţă.

- Da. Chiar dacă ei, din afară, par altora că ar avea o viaţă de dorit. Adică ceilalţi îi invidiază: au de toate, nu le lipseşte nimic, chiar şi Dumnezeu i-a împodobit cu calităţi excepţionale. Oameni care par de invidiat, dar ei sunt într-o depresie! Şi foarte mulţi, din ce în ce mai mulţi, sunt depresivi.

Ce-ar putea face duhovnicul? Eu, cel puţin, am văzut că depresia atâtor tineri şi atâtor suflete este pornită de la mândrie, de la păcatul principal al sufletelor noastre, mândria. Ori de la complexe de inferioritate. Eşti complexat că nu ai, că nu eşti ca celălalt, că nu arăţi ca celălalt, că nu ai mintea celuilalt, că n-ai averea celuilalt – orice. Porneşti şi tu dintr-o mândrie, pentru că vrei să fii ca ceilalţi, vrei să fii mai mult ca ceilalţi, vrei să fii slăvit, vrei să fii lăudat, vrei să fii primit în cercurile lor. Nu-L ai pe Dumnezeu în vedere, porneşti şi de la o necredinţă. Că, dacă te-ar interesa Dumnezeu şi L-ai cunoaşte pe Dumnezeu şi L-ai căuta cu sinceritate pe Dumnezeu, ţi-ar ajunge El. Pentru că Mântuitorul spune, şi acest lucru îl văd toţi: „***Cel ce lasă pentru Mine masă, casă, părinţi, fraţi, rude, va primi în veacul acesta de o sută de ori mai mult, case, mese, părinţi, fraţi, rude şi în veacul viitor împărăţia***” (Marcu 10:29,30).

Şi să ştiţi că aşa se întâmplă. Cei ce-L caută pe Hristos cu sinceritate (şi probabil că sunt plânşi de ceilalţi, sau nu sunt primiţi în nici un fel în grupurile lor, în laudele lor, în mândriile lor, nu sunt cot la cot cu ceilalţi) totuşi nu vor rămâne singuri, Îl vor avea pe Hristos, dacă vor crede Lui.

Şi vor avea multă dragoste şi vor simţi multă dragoste de la Dumnezeu şi preţuire, că ***Dumnezeu nu a dispreţuit pe nimeni***, **cum zice** ***Sfântul Simeon Noul Teolog, niciodată nu a dispreţuit pe nimeni.*** Şi aceşti oameni vor descoperi în jur pe mulţi alţii pe care îi vor preţui tocmai pentru că cred în Hristos, pentru că Îl caută pe Hristos, pentru că sunt altfel decât ceilalţi. Aceste sute de fraţi, mame, taţi, de care zicea Mântuitorul, totdeauna sunt aproape. Nu-i vedem acum, n-am pus încă

mâinile pe plug sau nu ne-am raportat încă sincer la Hristos, ca să-i putem descoperi şi pe aceştia.

A consemnat Părintele Sabin Vodă
(din: revista "Familia ortodoxă", nr. 2 (37)/ februarie 2012)

Pelerinul rus: Despre spovedanie şi cercetarea lăuntrică

Doamne, învredniceşte-mă acum să te iubesc pe Tine aşa cum odinioară am iubit păcatul!

Cu ajutorul lui Dumnezeu am ajuns în Kiev. Cea dintâi şi cea mai însemnată dorinţă a fost să postesc, să mă spovedesc şi să mă împărtăşesc cu Sfintele Taine. Am tras lângă Lavră, ca să-mi fie mai lesne a ajunge la biserică. M-a primit un bătrân bun, cazac de neam. Trăia singur şi m-am bucurat de multă linişte şi tăcere în locuinţa lui. ***M-am pregătit pentru spovedanie, gândindu-mă să-mi mărturisesc păcatele cât se poate de amănunţit.*** Ca urmare, am început să-mi amintesc toate păcatele mele, săvârşite încă din cea mai fragedă tinereţe. Ca să nu le uit, m-am apucat să le categorisesc şi să le scriu pe o coală mare de hârtie. Am aflat că în pustietatea Kitaev, la şapte verste distanţă de Kiev, se nevoieşte un duhovnic foarte înţelept şi cu dreaptă socoteală. Se mai povestea că oricine se spovedeşte la el dobândeşte un duh umilit şi se întoarce folosit, plin de o mare pace sufletească. M-am bucurat mult şi, fără multă zăbavă, m-am dus la el. După ce am primit câteva sfaturi şi după ce am stat puţin de vorbă, i-am dat foaia ca s-o cerceteze. Citind-o, duhovnicul mi-a zis:

- *Iubite prieten, ai scris aici multe lucruri de prisos. Iată ce trebuie să ştii:*
1. ***La spovedanie nu trebuie să repeţi acele păcate de care te-ai căit mai înainte, de care ai fost dezlegat şi pe care nu le-ai mai săvârşit.*** Altminteri, asta ar însemna o neîncredere în puterea tainei ce se săvârşeşte la spovedanie.
2. ***Nu trebuie să-ţi aminteşti de alte persoane cu care-ai venit în atingere în clipa când ai făptuit păcatele, ci să te osândeşti numai pe tine.*** Sfinţii Părinţi opresc pe

credincioşi să-şi spună păcatele în toate amănuntele, ci numai să le recunoască în general, pentru ca nu cumva, luându-le pe fiecare în parte, să dea prilej de sminteală atât sufletului său, cât şi duhovnicului.
3. ***Tu ai venit să te pocăieşti şi totuşi nu te căieşti de păcatele tale, fiindcă nu ştii cum trebuie să te pocăieşti, adică îţi săvârşeşti pocăinţa în chip rece şi indiferent.***
4. Tu ai înşirat toate mărunţişurile, iar ceea ce este mai însemnat ai scăpat din vedere. Nu ţi-ai mărturisit cele mai grele păcate. ***N-ai recunoscut şi n-ai notat că tu nu iubeşti pe Dumnezeu, că urăşti pe aproapele, că nu crezi în cele ce spune cuvântul Domnului şi eşti plin de mândrie şi de slavă deşartă.*** **În aceste patru păcate se cuprinde toată prăpastia de răutăţi şi toată stricăciunea noastră sufletească.** De fapt, ele sunt rădăcinile din care răsar toate vlăstarele căderii noastre în diferite păcate.

Când am auzit aceste cuvinte, am rămas uimit.
- Cuvioase părinte, i-am spus eu, cum s-ar putea oare să nu-L iubim pe Dumnezeu, Făcătorul şi Purtătorul nostru de grijă?! În ce mai putem crede, dacă nu în cuvântul Domnului, căci în El se află tot adevărul şi toată sfinţenia ?! Cât despre aproapele, eu nu-i doresc decât binele. Şi pentru ce l-aş putea urî? N-am cu ce mă trufi, căci, pe lângă păcatele mele fără de număr, nu am nimic vrednic de laudă.Şi cum aş mai putea umbla după plăceri şi pofte eu, care sunt atât de sărac şi bolnăvicios?! Desigur, dacă aş fi fost învăţat sau bogat, atunci, fără îndoială, m-aş fi simţit vinovat de toate câte mi le-aţi spus.

- Iartă-mă, iubite, dar ai înţeles atât de puţin din câte ţi-am explicat! Cum să te lămuresc mai bine?! Uite, îţi dau o scriere după care eu însumi mă spovedesc. Citeşte-o şi vei vedea limpede că tot ceea ce ţi-am spus este adevărat. Duhovnicul mi-a dat hârtia, iar eu am început s-o citesc:

Spovedania omului lăuntric **sau** ***Calea care duce la smerenie*** ***întorcându-mă, cu toată luarea-aminte, înăuntrul sufletului meu şi luând seama la mersul omului nevăzut, mă încredinţez din experienţă că nu-L iubesc pe Dumnezeu, nu am dragoste pentru aproapele, nu cred în nimic din cele ce ţin de religie şi sunt plin de mândrie şi de iubire de sine. Toate aceste păcate grele le găsesc într-adevăr în mine, atunci când îmi cercetez în chip amănunţit simţurile şi faptele mele:***

1. ***Nu-L iubesc pe Dumnezeu. Căci, dacă L-aş iubi, m-aş gândi mereu la El cu o bucurie pornită din adâncul inimii, orice gând despre Dumnezeu mi-ar aduce in suflet o plăcere deosebită.***

Dimpotrivă, eu mă gândesc mult mai des şi cu mai multă desfătare la cele pământeşti, pe câtă vreme cugetarea despre Dumnezeu nu-mi pricinuieşte decât greutate şi uscăciune.

Dacă L-aş iubi, atunci convorbirea cu El, care se săvârşeşte în vremea rugăciunii, m-ar hrăni, m-ar mulţumi şi m-ar duce către o neîntreruptă legătură cu El. ***Dimpotrivă, eu nu numai că nu mă desfăt în rugăciune, ci simt o greutate tocmai în timpul când mă rog: mă lupt cu plictiseala, slăbesc din pricina trândăviei şi sunt gata să mă îndeletnicesc, cu mai multă plăcere, cu orice alt lucru mai mărunt, numai ca să scurtez sau să pun capăt rugăciunii, în ocupaţiile mele deşarte timpul trece pe neobservate, dar în îndeletnicirile cu lucrurile dumnezeieşti, când mă aflu în prezenţa Lui, orice ceas mi se pare un an.***

*Cel ce iubeşte pe cineva se gândeşte neîncetat, în tot cursul zilei, numai la fiinţa care îi este dragă.*Şi-o închipuie, îşi face griji pentru ea şi, în orice îndeletnicire, scumpul său prieten nu-i iese din gânduri. ***Pe câtă vreme eu, în timpul celor douăzeci şi patru de ore, de abia dacă găsesc un ceas ca să mă cufund în adâncurile cugetării de Dumnezeuşi să mă înflăcărez de dragostea Lui. Iar restul de douăzeci şi trei de ceasuri le aşez cu plăcere şi cu toată râvna pe altarul idolilor patimilor mele!…***

În vorbirile despre lucrurile nefolositoare, despre chestiunile neînsemnate pentru suflet, eu sunt treaz, simt plăcere, iar în discuţiile despre Dumnezeu sunt uscat, plictisit şi trândav. Şi chiar atunci când, uneori, sunt atras, nevrând, spre convorbirile dumnezeieşti, caut să trec mai repede la conversaţiile care îmi măgulesc patimile. Sunt stăpânit de o neobosită curiozitate să aflu ceva nou în legătură cu dispoziţiile guvernului şi cu evenimentele politice. *Sunt biruit de dorinţa să dobândesc cât mai multe cunoştinţe în ştiinţele lumii, în artă, în economie, în timp ce învăţăturile Legii Domnului, cunoştinţele despre Dumnezeu, despre religie nu lasă nici o urmă în mine, nu-mi hrănesc sufletul.* De aceea socot că toate aceste îndeletniciri, departe de a fi nişte ocupaţii de seamă în viaţa unui creştin, nu sunt decât nişte chestiuni lăturalnice şi de prea mică însemnătate, de care ar trebui să mă ocup numai în timpul liber, când nu am altceva mai bun de făcut.

Apoi, dacă dragostea de Dumnezeu se cunoaşte după împlinirea poruncilor Lui – căci El însuşi spune: „Dacă Mă iubiţi, veţi păzi poruncile Mele”, iar eu nu numai că nu păzesc poruncile Lui, ci îmi dau prea puţină silinţă să le împlinesc-, atunci trebuie să recunosc cu adevărat că eu nu-L iubesc pe Dumnezeu…

Aceasta o întăreşte şi Sfântul Vasile cel Mare, când spune: „Dovada că omul nu-L iubeşte pe Dumnezeu şi pe Hristosul Său este faptul că el nu îndeplineşte poruncile Lui.”

2. ***Nu am dragoste pentru aproapele, căci departe de-a mă hotărî, potrivit Evangheliei, să-mi pun sufletul pentru binele aproapelui, eu nu-mi jertfesc nici măcar cinstea, fericirea sau liniştea în folosul fratelui meu.*** *Dacă l-aş iubi ca pe mine însumi, aşa cum porunceşte Evanghelia, atunci nenorocirea lui m-ar durea şi pe mine, iar fericirea lui m-ar umple şi pe mine de bucurie.* Pe câtă vreme eu, după ce ascult cu mult interes povestirile ce privesc nenorocirile aproapelui, nu mă întristez, nu-mi frâng inima de durere, ci stau nepăsător sau, ceea ce e o vină şi mai mare, simt parcă o plăcere când aud astfel de istorisiri. Pe deasupra, nu acopăr cu dragoste faptele rele ale aproapelui, ci le răspândesc şi le osândesc. Bunăstarea, cinstea şi fericirea lui nu mă înveselesc ca şi cum ar fi ale mele proprii, ci, ca orice lucru cu desăvârşire străin de mine, nu trezesc în sufletul meu nici un simţământ de bucurie, ci, dimpotrivă, stârnesc în inima mea un fel de zavistie sau chiar dispreţ.

3. ***Nu cred în nimic din cele propovăduite de religie, nici în nemurire, nici în Evanghelie.*** Dacă aş fi fost cu adevărat încredinţat şi aş fi avut o credinţă tare că, fără nici o îndoială, dincolo de mormânt este o viaţă veşnică, cu o anumită răsplată pentru faptele săvârşite pe pământ, atunci m-aş fi gândit fără încetare la ceea ce mă aşteaptă. Un simplu gând spre nemurire m-ar fi înspăimântat şi mi-aş fi trăit viaţa aceasta ca un pribeag, care e mereu gata să intre în patria cerească. Dimpotrivă, eu nici nu-mi pun problema veşniciei, iar sfârşitul vieţii de aici îl socot ca pe capătul existenţei mele. Uneori, un gând tainic se cuibăreşte în mintea mea: *cine ştie ce poate fi după moarte?*

Şi chiar dacă spun că eu cred în nemurire, o zic numai cu mintea, iar inima rămâne într-o puternică încredinţare în cele vremelnice, ceea ce o dovedesc făţiş toate faptele mele şi necontenita grijă pentru o mai bună întocmire a vieţii mele trupeşti.

Dar dacă Sfânta Evanghelie, care este cuvânt dumnezeiesc, ar fi fost primită în inima mea cu credinţă, m-aş fi ocupat mereu de ea, m-aş fi desfătat cu citirea ei, ba chiar o simplă privire aruncată asupra ei ar fi deşteptat în mine o adâncă evlavie, înţelepciunea, fericirea şi iubirea care sunt cuprinse în paginile ei m-ar fi umplut de bucurie, iar eu m-aş fi desfătat cu învăţăturile Legii Domnului zi şi noapte, m-aş fi hrănit cu ele cum te hrăneşti cu pâinea cea de toate zilele şi aş fi purces din toată inima la împlinirea pravilelor ei. Nimic din cele pământeşti n-ar fi fost în stare să mă abată de la această hotărâre.

Şi, cu toate acestea, chiar dacă mai ascult sau mai citesc din când în când cuvântul Domnului, o fac fie la nevoie, fie dintr-o curiozitate ştiinţifică. Şi, fiindcă în asemenea împrejurări nu mă pot adânci cu cea mai mare luare aminte în duhul Evangheliei, simt că mă cuprinde o uscăciune, o lipsă de interes şi, ca şi cum m-aş afla în faţa unei cărţi obişnuite, rămân fără nici o roadă şi sunt gata, ba chiar bucuros, s-o schimb pe orice carte lumească, pe care o citesc cu mai multă plăcere şi în care găsesc mai multe lucruri pline de noutate şi de interes.

4. ***Sunt plin de mândrie şi de iubire de sine.*** Toate faptele mele dovedesc următorul lucru: ori de câte ori găsesc în mine ceva bun, doresc să-l scot la iveală, ca să mă proslăvesc în faţa altora sau să mă îndulcesc înlăuntrul meu. Deşi, în afară, arăt o oarecare smerenie, totuşi în sinea mea îmi pun toate faptele pe seama propriilor mele puteri şi mă socot, faţă de ceilalţi, cel mai bun sau, cel puţin, nu mai rău decât ei. Dacă văd la mine un neajuns, caut să mi-l îndreptăţesc, să-l acopăr cu o aparentă necesitate sau nevinovăţie. *Mă supăr pe cei care nu mă respectă şi îi socotesc nişte nepricepuţi, care nu ştiu să preţuiască oamenii*. Mă laud cu binefacerile mele, cârtesc şi mă bucur de nenorocirile vrăjmaşilor mei, iar înfrângerile suferite în lucrările începute de mine mă necăjesc.

Şi, chiar atunci când îmi dau silinţa să fac ceva bun, am în vedere ori lauda, ori folosul meu trupesc, ori mângâierea ce vine din partea lumii. Într-un cuvânt, eu cioplesc mereu în mine însumi un idol propriu, în faţa căruia săvârşesc o neîntreruptă slujbă, căutând în toate faptele mele fie o plăcere pentru simţuri, fie o hrană pentru patimile şi poftele mele iubitoare de desfătări.

Din toate cele înşirate până aici, văd că sunt mândru, neînfrânat, lipsit de credinţă, neiubitor de Dumnezeu şi urător de aproapele. Ar putea fi o stare mai păcătoasă decât aceasta? Starea duhurilor întunericului e mai bună decât a mea, căci dracii, chiar dacă nu-L iubesc pe Dumnezeu, îl urăsc pe om, trăiesc şi se hrănesc cu mândrie, cel puţin, însă, cred şi se cutremură. ***Dar eu? Poate exista oare o soartă mai grea decât cea care mă aşteaptă? Şi pentru care alte pricini hotărârea judecăţii va fi aspră, dacă nu pentru o astfel de viaţă dezordonată şi nechibzuită pe care o trăiesc eu însumi?!***

Isprăvind de citit această spovedanie, m-am îngrozit, gândind în sinea mea: „Doamne, ce păcate grozave se ascund în mine, păcate pe care nici nu le bănuiam până acum!”

Dorinţa de a-mi curăţi sufletul de ele m-a împins să cer îndrumări de la acest mare părinte duhovnic, ca să ştiu în ce chip aş putea găsi cele mai potrivite mijloace de îndreptare, acum, când am cunoscut cauzele tuturor răutăţilor.

El mi-a răspuns:
- ***Cauza lipsei de dragoste faţă de Dumnezeu este necredinţa; cauza necredinţei este lipsa de convingere, iar cauza lipsei de convingere o constituie lipsa de râvnă în căutarea adevăratelor cunoştinţe luminoase, neglijenţa în lucrarea luminării duhovniceşti.***

Şi, ca să spun mai pe scurt: ***fără credinţă e cu neputinţă să iubim; fără convingere e cu neputinţă să credem. Dar ca să putem căpăta convingere, este nevoie să găsim mai întâi cunoştinţele cele mai depline şi cuprinzătoare.***

Este neapărată nevoie să trezim în suflet, prin mijlocirea meditaţiilor, prin învăţarea cuvântului dumnezeiesc şi prin observaţiile câştigate din experienţă, setea şi dorinţa sau, după cum se exprimă unii, „uimirea”, care dă naştere unui dor nepotolit de a cunoaşte lucrurile mai îndeaproape, mai desăvârşit, mai adânc.

*„**Dragostea, zice un scriitor duhovnicesc, se dezvoltă de obicei prin cunoştinţă şi, în măsura în care cunoştinţele sunt adâncite şi lărgite, în aceeaşi măsură va creşte dragostea, iar sufletul se va muia mai uşor şi se va pregăti mai lesne pentru iubirea lui Dumnezeu, contemplând cu luare-aminte nespusa frumuseţe şi desăvârşire a fiinţei lui Dumnezeu, precum şi nemărginita Lui dragoste pentru oameni**.”*

Acum vezi că pricina păcatelor pe care ţi le-am dezvăluit este lenea de a ne gândi la lucruri duhovniceşti, lenea care ne stinge dorinţa şi nevoia de cele duhovniceşti?

Dacă vrei să afli şi mijloacele prin care se dezrădăcinează acest rău, atunci sileşte-te să te luminezi pe toate căile în cele duhovniceşti, caută să astupi izvorul tuturor păcatelor printr-o stăruitoare îndeletnicire cu cuvântul Domnului, cu învăţăturile Sfinţilor Părinţi, cu meditaţiile, cu sfatul duhovnicesc şi cu feluritele convorbiri întreţinute cu oameni înţelepţi despre persoana Mântuitorului.

Ah, iubite frate, de-ai şti câte nenorociri ni se întâmplă tocmai pentru că ne lenevim să ne luminăm sufletul prin cuvântul adevărului, pentru că nu învăţăm Legea Domnului zi şi noapte şi fiindcă nu ne rugăm cu stăruinţă şi cu râvnă pentru ca Dumnezeu să ne dea înţelepciune. Iar din această cauză omul nostru lăuntric

flămânzeşte, se răceşte şi se slăbănogeşte, lipsindu-i puterea să păşească pe calea mântuirii şi a dreptăţii cu trezvie.

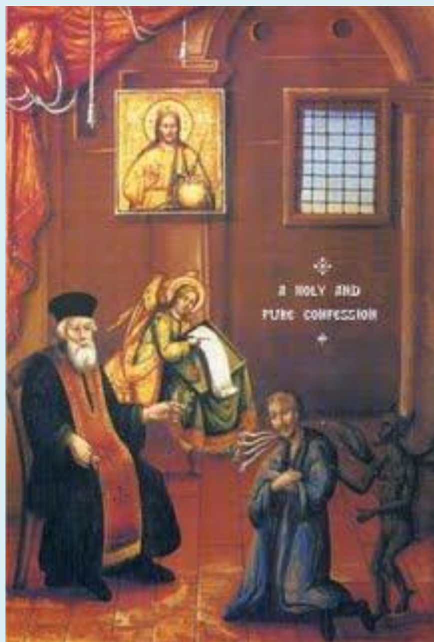
De aceea, iubitul meu, ca să ne putem folosi de aceste mijloace, trebuie să ne hotărâm, în măsura puterilor noastre, să ne umplem cât mai des mintea cu felurite cugetări despre lucrurile cereşti şi atunci dragostea ce se revarsă de sus peste inima noastră se va aprinde şi va spori în sufletele noastre.

Totodată, iarăşi, pe cât ne stă în putinţă, să ne rugăm cât mai des, căci ***rugăciunea este mijlocul cel mai însemnat şi cel mai puternic pentru înnoirea şi propăşirea noastră.***

Ne vom ruga şi vom cere ajutorul Celui de Sus aşa cum învaţă Sfânta Scriptură:
„Doamne, învredniceşte-mă acum să te iubesc pe Tine aşa cum odinioară am iubit păcatul!”

(Pelerinul rus)

Cuvinte despre Spovedanie….de la Sfinţii Părinţi

Înainte de toate să ne mărturisim bunului şi singurului nostru Judecător, iar dacă El porunceşte, să ne mărturisim şi tuturor. Căci rănile descoperite nu se vor mări, ci se vor tămădui. (***Sfântul Ioan Scărarul***)

Intră în Biserică şi te căieşte; aici nu se trage la judecată, ci se dă iertarea păcatelor. (***Sfântul Ioan Gură de Aur***)

Căinţa (…) ne deschide cerul. (Sfântul Ioan Gură de Aur)

Păcatul mărturisit devine mai mic, cel nemărturisit devine mai mare. (Sfântul Ioan Gură de Aur)

Păcatul este o rană care, ascunsă de ochiul medicului, devine incurabilă. (***Sfântul Vasile cel Mare***)

Mărturisirea faptelor rele este începutul faptelor bune. (***Fericitul Augustin***)

Nu-ţi descoperi gândurile tuturor, ci doar acelora care pot să-ţi vindece sufletul. (***Sfântul Antonie cel Mare***)

Am zis şi mi-am mântuit sufletul. (***Sfânta Scriptură***)

Părintele Ambrozie - Rugăciune către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu pentru părintele duhovnicesc

O, Preasfântă Stăpâna mea, Fecioară de Dumnezeu Născătoare, Împărăteasa cerului şi a pământului, ascultă strigătul sufletului meu şi primeşte rugăciunea mea cea păcătoasă, o, Preacurată Maică a lui Dumnezeu, pentru părintele meu duhovnicesc, robul tău cel smerit (N).

Fii lui călăuzitoare, însoţeşte-l în toată vremea şi apără-l împreună cu sfinţii îngeri, dă-i putere atunci când este treaz, apără-l atunci când doarme, mângâie-l când plânge, întăreşte-l când este deznădăjduit, izbăveşte-l de necazuri, slobozeşte-l de clevetiri, când este în neputinţă ridică-l, biruieşte demonii ce luptă împotriva lui, iar atunci când este în primejdie de moarte ajută-l.

În fiecare zi arată-l a fi înfricoşător pentru vrăjmaşii văzuţi şi nevăzuţi, pentru ca ei să cunoască că el este robul tău, Maică a Domnului, care ai născut pe Dumnezeu şi Împăratul, Căruia se cuvine cinste şi închinăciune în vecii vecilor.

Maică a Domnului, înmoaie inimile oamenilor care se scoală cu răutate asupra lui.
Tu vezi greutăţile şi nevoile părintelui meu, căci necazurile lui, numai ţie uneia îţi sunt cunoscute. Tu ştii toate tainele sufletului.

Priveşte cu milostivire la el din ceruri, uşurează-i suferinţele, acoperă-l cu acoperământul tău, cercetează-l cu milostivirea ta cerească, binecuvintează-i faptele şi dăruieşte-i ajutor nevăzut şi, cu sfintele lui rugăciuni, dăruieşte-mi

smerenie, învinuire de sine, răbdare, întreagă înţelepciune, tăcere şi acoperă-mă de toate năpastele şi de vrăjmaşii cei văzuţi şi nevăzuţi. Amin.

(Sursa: Îndrumar de spovedanie, Părintele Ambrozie)

Rugăciune pentru părintele duhovnicesc

Iartă-i Doamne Iisuse Hristoase robului Tău Părintele (numele) din datoriile ce le-a avut înaintea Ta şi nu le-a îndeplinit.

Iartă-i lui Mântuitorule şi dăruieşte-i dezlegare şi iertare de toate făgăduinţele făcute şi de toate cele ce din neştiinţă a greşit.

Dăruieşte-i sănătate, iertare de păcate, ţine-l între noi şi descoperă-i cum să lucreze cu fiecare dintre noi, precum şi cu mine păcătosul.

Primeşte-i rugăciunile şi ostenelile ce le face pentru noi, răsplăteşte-i dragostea cu care ne înconjoară şi-l ţine între noi până la sfârşit.

Iar pe noi, păcătoşii şi nevrednicii robii Tăi, care ne-ai încredinţat în grija Părintelui (numele) pe acest pământ, ne iartă pentru străduinţele Sfinţiei Sale.

Ajută-ne să ajungem la limanul cel dorit împreună cu vrednicul nostru Părinte (numele) şi primeşte, Doamne, aceste puţine metanii (închinăciuni) de la mine păcătosul pentru sufletul şi trupul Sfinţiei Sale.

Unule, Cela ce eşti grabnic Ajutătorul şi Doctorul sufletelor şi trupurilor noastre, Doamne, arată grabnică cercetare robului Tău Părintele (numele) de durere şi de chinuri.

Dăruieşte-l Bisericii Tale sănătos, îndelungat în zile, drept învăţând cuvântul Adevărului Tău şi scoţând sufletele ce încă mai petrec în bezna întunericului şi a necunoştinţei.

Precum ai avut milă şi de noi, Milostive Stăpâne, aşa şi spre robii cei ce poartă numele Tău cel Sfânt Te milostiveşte şi-i scoate din întunericul necunoştinţei şi al fărădelegii. Amin !

Aşa Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, primeşte această fiască rugăciune pentru robul Tău Părintele (numele).

